Hauser

carten

irod

Ry

1892

Frey és Kauser

építészek

l.

Edvi Bp.

184. l 185. l.

Kauser Lipót

mellett dolgozott Rill Imre

Komárik Dénes: Építészképzés és mesterfelvétel a XIX. században. Pesti mesterek és mesterjelöltek. Építud. 1971 /III/, 4.sz. 379-418.l.

41o.l.

Varia sigla

mallett dolgorots Hill Inre

Henrik Ibsen: Fjärdedelsgrån av manuskriptvärdet i XIX.
århundrets Nordi regerunk ch samtidslitt.
Lund, 1971 /XIIV/, 4:o, 379-[2] s.

(Ia.)

Kauser Lipót

az V. Münnich F. u. 22. sz
ház Tiviteli tervezőjeként említve

Műemlékvédelem 1972/1
55. old.

Kauser Lipót

Pest város "városi képviselők házá"-nak 1848-ban készült tervét kivitelezőként Wagner János irta alá; felirata szerint"tervezve Feszl,Kauser, Gerster épitészek által."

Komárik Dénes: Feszl Frigyes ismeretlen műve
Művtört.Ért. 1972.3.sz.243-248.l.

Kauser Lipót

A Bp.V.Guszev u.3.sz. házat Brein Ignác tervezte 1829-ben kétemeletesre, 1853-ban Kauser Lipót III.emeletet épitett rá. 197o-ben kezdődött felújitását Gimesy Béla tervezte.

Perehány Károly: A városrész-rekonstrukciók... 221.1.
Művtört.Ért.1972.3.sz. 213-223.1.

Kauser
kőfaragó

Stróbl Alajos terve alapján készült
Szilágyi Dezső sírcsulik kivitelezője
Kauser és Taisa cég volt.

-------:Strobl Alajos siremlékének leleplezése.
Müvészet, 1972.május - 22.oldal

Kauser Lipót

1870-ben építette Frey Lajossal a Lányai (ma Szamuely) u. 7. sz. – Gönczy Pál u. 1-3. sz. alatti kétemeletes sarokházat eklektikus stílusban.

Gerő László: Pest-Buda építészete az egyesítéskor 185 p.

Kauser Lipót, építész

L: Frey Lajos

-: Pest, Baja építésze 8.

Esti Hirlap, Bp. 1979. jan. 12.

KAZANLÁR EMIL Ámin (festő)

Kiállitása esztergomi LABOR MIM kisgalériájában

WEHNER Tibor: Képzőművészeti krónika : 1985. nov., dec. In. Uj Forrás, 1986/2. 79.p.

ségünk segélyével s előttünk fog állani Magyarország ujraéledésének történetéből egy oly korszak képe, mely több tekintetben igen érdekes.

Egy órai sétakocsizás Nagy-Szombatról a *Vág*hoz visz bennünket. Egy halomlánczolat jobbfelől régóta jelezte már a folyó közelségét. E halomsor közvetlenül *Galgóczig* kiséri a Vágot, hol aztán kelet felé kanyarodik, a folyót egészen sikságon engedvén áthaladni. A dombon, a tető felé menve körülbelő fele uton, távolról egy kastélyszerü épületet veszünk észre. Lakályosnak néz ki s valóban lakottnak is fogjuk találni, ha szép izléssel készitett és jól gondozott parkján és kertjein átmegyünk, melyek e helynek egészen modern szinezetet kölcsönöznek. Alig képzelnők, hogy itt oly helyen állunk, mely már a legrégibb krónikákban is mint a Vág egyik legfontosabb erőssége van emlitve, a marahánok (morvák) hatalmas fejdelmeinek ősi székhelyén, kiktől a magyarok foglalták el azt, mikor birodalmukat e vonalig kiterjesztették. Alant a városban egy régi tornyot ma is Lehel tornyának neveznek — Lehelről, ki egyike volt ama hét vezérnek, a kik a magyar törzseket uj hazájuk meghóditására vezérelték. A torony inkább egy minaret maradványaihoz hasonlit a török világból, de már akár a legendának, akár az épitészeti látszatnak van is igaza, tagadhatatlan, hogy Galgócz igen fontos szerepet játszott az ország történetében, mert eleitől fogva egyik legfőbb átjáró pont volt a Vág alsó folyásánál. Neve nem egy oly hatalmas családdal áll összeköttetésben, melyek egykor az ország e részében uralkodtak. Először is ott van Trencsini Csák Máté, ki magát a Vág urának nevezte s a legkiválóbb szerepet játszott ama küzdelemben, mely az Árpádház kihalása után az idegen házból való királyok uralkodásának elején keletkezett; e válságos idők alatt Csák gyakran kezében tartá egyik-másik trónkövetelő sorsát. Az ő bukása után jött a hatalmas Majláth-család; ezek után a Thurzók, később a Forgáchok s a mult század kezdetétől fogva az Erdődy család, melynek egyik sarjadéka birja Galgóczot jelenleg is. Ha ennek a várnak, vagy bármelyiknek is a Vág mellett emelkedő számtalan várkastélyok közül, a történetét el akarnók beszélni, majdnem annyi lenne, mintha Magyarország egész történetét mondanók el, anynyira össze vannak e helyek szőve a nagy eseményekkel. Például a magyar nemességnek egymást követő felkelései az ausztriai házból származott uralkodók ellen Bocskay, Bethlen és a két Rákóczi alatt, melyek Magyarország történetének lapjait a 16- és 17-ik században, sőt 18-nak is az elején, betöltik, mind e vidéken kez lődtek, vagy legalább is nagyobb rés.ök itt ment végbe. Hogy e vonal hadászati szempontból is mily fontosnak volt elismerve, kitünik ama körülményből, hogy mihelyt a polgárháboruk lezajlottak, melyek e régi várak legnagyobb részét elsöpörték, Lipót császár és király maga épittetett ide egy erősséget, melyet a maga nevéről Lipót-várnak (Leopoldstadt) nevezett el, s mely most is ott látható a sikságon, közel a Vághoz. E vár Palma Nuova erősség terve szerint épült, hatszögöt képezve, külerődművekkel, melyeknek legfőbb erőssége a folyó vizéből minden perczben megtölthető árkokban fekszik.

Galgóczczal átellenben, hol a nyugoti hegyek a folyóhoz közeledni kezdenek, két más régi várat vehetünk észre, melyek alig 50 éve még lakottak voltak, de ma már romokban hevernek. E várak Jókő és Szomolány, melyek a Morvaországból Magyarországba vezető hegyi utak védelmére voltak épitve. Nevök az Országh-családéval van összefüződve, mely Zsigmond és Korvin Mátyás királyok alatt, a 15-ik században gyors emelkedésnek és virágzásnak indult, de csakhamar teljesen kihalt.

¦Az uj katonakórház a budai Krisztina-városban.

A budai katonakórház a Krisztina-városban.

Buda-Pesten apródonkint, észrevétlenül mégis csak szaporodni kezdenek a kolosszalis középületek. A nagyszerü közvágóhid csak nemrég nyitatott meg, az imposans vámház is közel áll befejezéséhez, s most érintünk meg egy harmadik nagyszerü középületet, mely mind diszre, mind terjedelemre méltán sorakozhatik amazok mellé.

Ez a katonai kórház Budán, a Krisztinavárosban.

A Ludoviceum átadása, mely Buda-Pestnek egyetlen nagyobb katonai kórháza volt, — miután az ó-budai kis-czelli kórház alig jöhet számitásba, — szükségessé tevé egy nagy kórház fölépitését, mire nézve a közös hadügyminiszteriuma még 1870-ben előterjesztést tett az illető törvényhozó testületeknek egy oly kórház fölépitése tárgyában, mely mind a központi szükségleteknek, mind az ujkori kivánalmaknak, mind a haladó tudomány követelményeinek megfelel. Az épitési költségeket az előterjesztés alapján a delegáczió meg is szavazta.

A kórház helyeül, szerencsés tapintattal, a budai hegyek alján, a Krisztina-városban, egy szeliden emelkedő domb oldalán szemeltek ki 7000 □ ölnyi tért.

A terv és költségvetés megállapitásánál a legujabb kórászati tapasztalatok s a külső csin szabályai vétettek irányadókul. A terveket Doderer L. bécsi műegyetemi tanár dolgozta ki.

Az épület az u. n. „pavillon-rendszer“ szerint osztatott be, akképen, hogy szárnyai, osztályai el vannak különitve, hogy minél több fris levegőt és világosságot nyerjenek a termek. A szobák 3 öl magasságuak, az ablakok pedig, miknek magassága $10^1/_2$ láb, szélessége pedig 4 láb, kettős szellőztetési készülékkel vannak ellátva. A kórtermekben egy betegre 6 köb-öl levegő és 1_6 négyszeg öl világosság jut.

Maga a kórház, mint képünk mutatja, jobbra és balra terjedő s 500 betegre számitott legénységi kórházból áll. Középen van a tiszti kórház, előtte a kezelési hivatalok és az orvosi lakosztályok, mig mögötte a tágas mosó- és fürdőház áll, gőzzuhanynyal és kádfürdőkkel ellátva. E helyen az

Vas. Lap 1872 404, 406 l.

El lehet képzelni, minő örömmel fogadtam ez ajánlatot. Három évet töltöttem az öreg gyógyszerésznél, s e három évet használtam legjobban életemben; soha sem dolgoztam annyit. Az öreg gyógyszerész maga volt a becsületesség, esténként fölolvasott, oktatott, s ha tovább életben marad, gyógyszerész lettem volna, s talán az ő helyébe jövök. De fájdalom meghalt. Soha senkit oly mélyen meg nem sirattam még. Tanulmányaim folytatására pénzem nem volt, igy lett belőlem füvész és gyógyszerész segéd. Két év mulva megházasodtam, elvettem az öreg Bizon Márton Piroskáját és boldogan élünk együtt már negyvenhét év óta. Öt gyermekkel ajándékozott meg. Ismered őket, mind az öt jó, derék gyermek. Utolsó krajczáromat is oda adtam, hogy tanittathassam őket, mert csak a ki tanul, az ér valamit a világban. A tudatlan ember mindig mások és saját előitéleteinek rabszolgája.

És miután idáig jutottunk, elmondom még, hogy a közoktatás kérdése mindig érdekelt. Nem hiában voltam tanitó. Előttem a népnevelés minden. A gazdagoknak vannak alsó, fölső iskoláik, egyetemeik, jól fizetett tanáraik, de a nép a sötétben maradt. És innét támadtak surlódások a társadalmi osztályok, rétegek között. Ha a népnek müveltsége volna, megszünnék a különbség. Most már belátták, hogy a népek tudatlansága nagy veszélyt rejt méhében, és innét a nagy mozgalom közoktatásunk terén. De ne higyjük azt, hogy ha a népet olvasni, irni, számolni tanitottuk, uj iskolákat alapitottunk, a tanitókat fölszabaditottuk a papok gyámsága alól — oh, ez mind igen szép, mind igen jó, de koránsem minden. Engem leginkább az érdekel, mit tanitanak e tanitók s vajjon népszerüen tanitanak-e. Itt fekszik a kérdés bibéje. Népszerü könyvekre van szükségünk. A biblia és katekismus nem a tanitó körébe tartozik, ezt tanitsa a pap, ez az ő joga és kötelessége. És a mi kötelességünk arra nézni, hogy a tanitó a magyar nemzet történetét s egy magyar polgár kötelessége és jogainak katekizmusát tanitsa. Ugy van, a magyar nemzet és nem a magyar királyok történetét, hogy tudjuk mi volt, mit szenvedett, tudjuk bánatát és dicsőségét. Beszélje el aztán a tanitó az ujabbkori találmányokat, fölfödözéseket és javitásokat a földmüvelés, kereskedelem és ipar terén, mondja meg azon férfiak nevét, kik e fölfödözések és javitások által az emberiségnek szolgálatot tettek, mert ezek oly férfiak, kiket szeretni, becsülni, tisztelni kell mindnyájunknak.

A magyar polgár jogainak és kötelességeinek katekizmusát se szabadna tovább halasztani. Egy alkotmányos országban tudni kell a népnek, mi a választási törvény, mik az ő jogai és kötelességei. Világos és egyszerü nyelven kellene ezt egy kis könyvecskébe foglalni s a tanitó kötelességévé tenni, hogy a szerint tanitson. Akkor azok, a kik ma iskolába járnak, tiz-tizenöt év mulva a nemzet fölségét egészen másképp képviselnék, mint most találjuk. A népbolonditó kortesekre bizonyára nem járnának oly jó napok, alkotmányos szabadságunk igaz alapokon nyugodnék és hazánk fél század mulva büszkén nézhetne szét Európa népei között.

Söt tovább megyek, én megkövetelem, hogy minden fiatal polgár, midőn választóvá lesz, köteles legyen vizsgát tenni. Hisz midőn legelőször gyónni megyünk, hetekig elkészitenek bennünket arra. Polgári jogodat akarod gyakorolni? jó, de legalább add bizonyságát, hogy tudod miben áll az. És ezt teljes joggal kivánhatnók, mert már az iskolában hallhatta a polgári jogokat és kötelességeket. Igy, csakis igy szüntethetjük meg a társadalmi osztályok közti különbségeket, surlódásokat. Ezenkivül kellene községi könyvtárakat rendezni, jóravaló történeti, jogi és gazdasági könyvekből, olcsó, ujabb, népszerü nyelven irt munkákat terjeszteni a nép között, melyek teljesen kiszoritanák a ponyva-irodalmat.

Ezeket tartja szükségesnek egy vén tanitó, ki a tudatlanság nyomoruságait szemtől szembe látta, ezt kivánja egy becsületben megőszült magyar ember, ki hazáját szereti.

Erckmann-Chatrian után. *Szabó Rikhárd.*

A Kárpátok.

(A „Times“ után.*)

II.

A Kárpátok magyarországi részében legnyugotibb folyó a Vág. Noha nagyság és fontosság tekintetében egyikkel sem versenyezhet ama négy folyam közül, melyek Magyarország czimerében is helyet foglalnak, de festői szépségével mind a négyet felülmulja. E folyót par excellence a touristák folyójának nevezhetnők, s mint ilyen méltán megérdemli a „Magyar Rajna“ nevet. A Kárpátok, legmagasabb csoportjából, a Tátra-hegységből eredve, 200 ang. mérföldnyi pályafutásában mindazon tájszépségek föltalálhatók, melyek a Rajnát oly hiressé teszik. Mint féktelen havasi zuhatag, a nagy Kriván-csúcs lábainál egy smaragd-zöld tengerszemből törve elő, eredeti jellegét nehány mérföldig megtartja, hol több apró patak beleszakadása által oly hegyi folyóvá növekszik, mely elég erős arra, hogy utat rontson magának ama hegylánczokon keresztül, melyek nyugot felé hatalmas gátat képeztek előtte. Mikor Zsolnánál az utolsó hegylánczot is áttörte s déli irányt vesz a Duna felé, oly nagy folyóvá dagadt, hogy pályája utolsó részében, a mint az uszadékföldből képződött sikságon végig hömpölyög, a legterhesebb dunai hajókat is megbirja.

A festői tájak kedvelői ezelőtt csak 20 évvel is aligha mertek volna vállalkozni e völgy felső és legszebb részeinek széltében hosszában való bebarangolására, mert vagy a hegység sziklaoldalain fölkanyargó nyaktörő gyalogösvény, vagy pedig a folyón és annak számtalan vizesésén át lefelé tutajon megteendő utazás közt kellett volna választaniok. Most már minden megváltozott; a folyam hosszában csaknem forrásáig, pompás hegyi ut vezet fölfelé; a mult év óta pedig a Sziléziában fekvő Oderbergtől a magyarországi Kassáig megnyilt vasutvonal a legtávolabb eső helyeket is hozzáférhetőkké tette.

Harmincz s egynehány évvel ezelőtt Mednyánszky báró igen festőileg irta le utazását, melyet a Vágon lefelé tutajon tett meg. Ha olvasóink megszerezhetnék e most már nagyon ritka könyvet és elolvasnák, majdnem sajnálni fognák, hogy e kezdetleges utazási mód nincs többé divatban a touristáknál, és azt mostanában csakis faszállitásra használják. Akkora előkészület kellett ahhoz, mint egy kisebbszerü expedicióhoz. Először is venni kellett egy tutajt, mely többnyire 10—15 fenyüszálból volt faszegekkel és keresztgerendákkal összetákolva. A tutaj előrészén egy kunyhót épitettek ajtókkal és ablakokkal, mig hátulsó részén a konyha emelkedett. Ha mindez rendben volt, egy „ügynök“-öt fogadtak (olyan formát körülbelől, mint a nilusi hajókon a „Reisz“-ek) a ki aztán — jó fizetés mellett — vállalkozott a „legénység“ összetoborzására és az utasnak rendeltetési helyére épségben leendő elszállitására. Ez pedig nem volt ám valami könnyü feladat, mert nem egy Scyllát és Charybdist kellett az utazás alatt kikerülni, s még mostanáig is alig telik el év a nélkül, hogy a merész hajósok közül, kik tutajaikkal és az ezeken levő deszka-, lécz- vagy zsindely-teherrel a folyón leusznak, egy vagy kettő mindenestől oda ne veszszen. De a veszély s az ezzel összekötött izgatottság épen elég arra, hogy e tájaknak vonzerőt kölcsönözzön, s mégsem oly gyakori, hogy az utazás gyönyöreit teljesen tönkre tegye.

Bármily élvezetes volna még most is egy ilyen utazás a vállalkozó szellemü touristákra nézve, még se mondhatnók azt előnyösnek abban a tekintetben, ha hogy a folyó minden tájszépségét ez uton akarnók fölkeresni; mert a Vág völgye, a helyett hogy szépségben és nagyszerüségben a folyó nagyobbodásával együtt növekednék, ellenkezőleg fokozatosan veszti regényes szinezetét, mig ha megforditjuk az utazást s a völgyön felfelé megyünk, egymást fogják érni a meglepetések. Ha épen Komáromra is nem akarunk vetni egy futó pillantást, ama hires szüz várra, mely a Duna és a Vág összefolyásánál van épitve, a folyó utjából, mely itt már gazdag, de egyhangu sikságon visz keresztül, az utolsó 75 mérföldet hajón is megtehetjük; de legokosabb, ha Pozsonyból kiindulunk s a Vágot csak Galgócznál keressük föl. Itt lóvonatu vasut van, a legelső sinvasut, mely Magyarországon épült; ez pár óra alatt Nagy-Szombatba visz. A legnyugotibb Kárpátok lábainál haladunk itt el, Magyar- és Morvaország határszélén. A hegységek két harmadrésze balfelől emelkedik, alacsonyabb verőfényes lejtőiken többnyire szőlő-ültetvényekkel s a védettebb helyeken több apró municzipális várossal és falucskákkal; mig a magasabb pontokat sürü, de jól gondozott erdőségek, a vadkanok legkedvenczebb tartózkodási helyei, boritják; annyi e vidéken a vaddisznó, mint talán sehol másutt. Alig haladtunk pár ezer lépést az uton előre, midőn magunk előtt a sötét rengetegből egy vereslő tömeget látunk kiemelkedni, melyet vétségből egyelőre valószinüleg sziklának tartanánk, ha lassanként a tornyok és görbe házfedelek tisztábban megkülönböztethető alakjai föl nem tünedeznének. A vöröskői várkastély ez, több századon át a Pálffy-család székhelye, mely család méltán dicsekhetik azzal, hogy nem kevesebb, mint három nádort vagy kormányzót adott Magyarországnak. Első ez a váraknak ama sorozatából, melyek mint részint még most is lakott urasági székhelyek, részint pedig mint érdekes romok, a Vág völgyét diszitik, mely e tekintetben mitsem enged a Rajna völgyének. E várak története ugyszólva egy fejezet Magyarország nagy családainak történetéből, mert alig van egy ama családok közül, melyek egykor kiváló szerepet játszodtak, mely e várak egyikével vagy másikával többé-kevésbbé összeköttetésbe ne jött volna. A völgy alsó részletének gazdagsága és termékenysége s az egésznek oly fekvése, mely azt nyugot és északnyugot felé első védelmi vonallá teszi, eléggé megfejti a Vág-vidék fontosságát. Miként a legtöbb e határvárak közül, ugy Vöröskő is eredetileg királyi vár volt, mely idővel mint hübér a hatalmas Szentgyörgyi grófokra és a Thurzókra szállt, a 15. és 16-ik század két leghatalmasabb családjára, mielőtt a Pálffyaké lett volna, kiknek ma is legtöbb birtokuk van e határszéli vidékeken.

Északkelet felé menve mind messzebbre távozunk a hegyektől, de a nélkül, hogy azokat szemeink elől elvesztenők, és nemsokára több tornyot és templomot látunk magunk előtt a sikságból kiemelkedni. Ezek *Nagy-Szombat*-hoz, a „tudós“-hoz vagy „Kis Róma“-hoz tartoznak, miként hajdan e várost nevezték. Mikor a törökök gyors rohamban fél Magyarországot meghóditották, az esztergomi érsek, a ki egyszersmind Magyarország primása, kénytelen volt oda hagyni a Duna mellett emelkedő büszke székhelyét, mely aztán ez oldalról 150 évig határerősség volt a törökök ellen. Az érsek tehát és a káptalanok Nagy-Szombatban telepedtek le, a mely ezáltal gyuponjává lőn mindazon tudományosságnak, a mi még megmaradhatott e harczias időkben Magyarországon. Itt alapitotta Pázmány Péter, Magyarország hirneves primása, az első magyar egyetemet; de mindenek fölött a jezsuiták voltak azok, a kiknek Nagy-Szombat a „Kis Róma“ nevet köszönheti. Már jóval előbb itt ütötték fel főhadiszállásukat Magyarországra nézve s innen igyekeztek az országot visszatériteni, mely akkor majdnem egészen protestáns volt. A sok zárda, melyek a szegény tanulókat mindenféle kegyadományokban részesiték, az egyszerü parasztok fiaiból is néha oly tudósokat nevelt, hogy azok az egyház és állam legfőbb méltóságaira eljuthattak. A 18-dik század egyik legvagyonosabb családja, a most már egészen kihalt Grassalkovich herczegi ház, czimerében ott viselte a kis fatányért, melyben őse levest szokott kapni Nagy-Szombat zárdáinak ajtajánál. Volt, mult! . . . Az egyetem Pestre vándorolt, Magyarország primása ismét hajdani székhelyén Esztergomban lakik; a jezsuiták kollegiuma kegydijasok lakhelyévé van átalakitva, és mindaz, a mit most láthatunk, csak az egykori nagyság kerete, mely türhetőleg épen maradt meg, ugy hogy csak ki kell töltenünk a régi körvonalokat képzelőtehet-

*) A „Times“ magyarországi „saját levelezője“ folytatja érdekes leirásait a Kárpátokról. Az utóbbi Trencsinből jul. 25-éről kelt, s a Vág-völgyet és a pöstyéni fürdőt irja le. Érdekesnek tartjuk ezt is megismertetni olvasóinkkal.

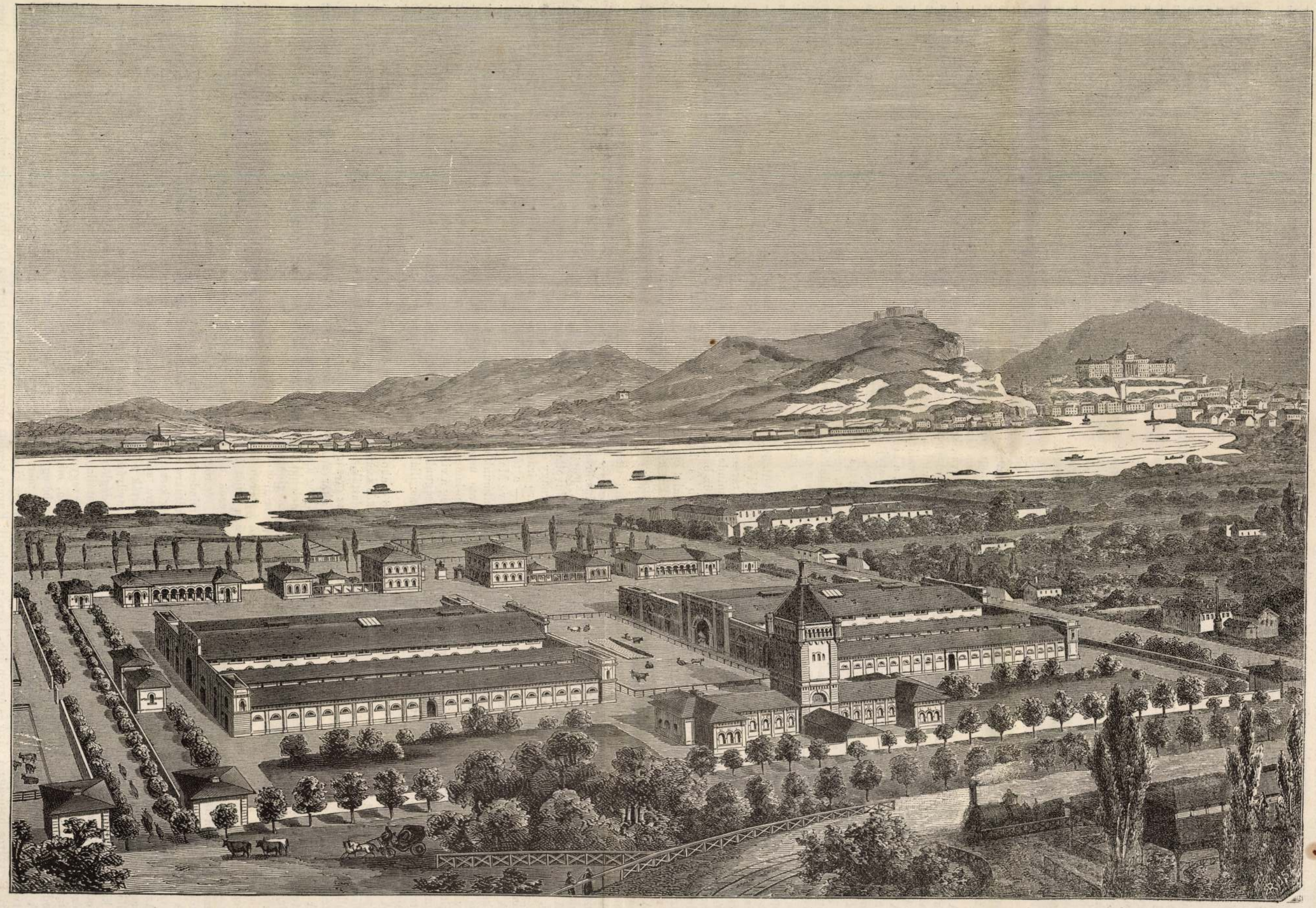

Pesti közvágóhíd és marhapiacz.

egész buda-pesti helyőrség számára egy nagyszerü gőzmosó-intézet lett helyezve. A telep hátterében, a legmagasabb ponton áll a halottas épület, középütt csinos kápolnával, a szárnyakon pedig bonctermekkel és halottas kamrákkal.

A legénységi kórházban a közlekedés az emelet és a kórtermek közt a lépcsők mellőzésével, emelő-gépekkel történik, mi által a betegek részére szükséges étel, fa stb. szállitása igen megkönnyebbül. Az összes helyiségeknek saját légszesz- és vizvezetéke lesz. Az épületek közti tért kertek és sétányok töltik be.

A kórház épitése, melynek költsége összesen másfél millió frtra fog rugni, a budai cs. k. mérnöktani igazgatóság felügyelete alatt 1870-ben indult meg. Az épitővállalkozó egy társulat volt, melytől az épitést *Kauzer* István jeles épitész-mérnök hazánkfia még az évben átvette s a munka eddigi sikeréből itélve a tél beálltáig be is fogja végezni azt a nagy épületet, mely már most is kellemes nyugpontot nyujt a budai szép kilátást élvezők szemeinek.

A pesti közvágóhid és marhapiacz.

II.

A közvágóhid, 10 holdnyi területen a tábori kórház közelében a soroksári ut mellett balra fekszik, az udvar 27' 6", az épületek 30' 6"-nyire a Duna O-pontja fölött.

A roppant térséget befoglaló épületek között azokon kivül, a miket mult számunkban érintettük, még a következők vannak:

A próba-vágóhid, a telep közepén látható tornyos épületben, hol 20 darab szarvasmarha vágathatik egyszerre. Ugyanitt van a fogyasztási adó szedésére fölállitott pénzügyőri szoba, a mérleg és istálló. Hátsó részében egy hat ló erejü gőzgép van fölállitva, mely tiz óra alatt 1800 akó vizet emel 60 lábnyira, — továbbá egy fagymentesen födött vizmedencze 3000 akóra. A fagymentesités ugy történik, hogy a kémény e medenczén vonul át s megakadályozza a fagyást. A vizmedencze talpa a vágókamrák padozatjai fölött 55-lábnyira emeltetett, hogy a hydrantokhoz csavart szivattyukból kitörő vizsugár minden fedéltüzet rögtön elfojthat.

A fő vizvezető csövek ugy vannak elhelyezve, hogy azok bőven látják el a csőhálózatot, mely a vágóhid minden részeivel összeköttetésben áll.

A próbavágóhid mellett jobbra és balra az *albumin-gyár*, *paczalfőződe*, *állati fürdők* és egyéb gyárak számára tágas terület van fentartva.

A két szögleten álló épületek közül az egyik *istálló*, a másik egy kis *vágóhid* beteg marhák számára, melyek az egészséges marháktól egészen elkülönittetnek.

A közvágóhidi telep közepén a marhavásárról érkező szarvasmarhák számára egy tágas *marhaállás* van berendezve, usztató medenczével és itató vállukkal ellátva.

Ettől jobbra és balra állanak az istállók, vágókamrák és jégtartók, miket mult számunkban ismertettünk. E két épület képezi a tulajdonképi vágóhidat.

A vágókamrák két oldalán fekvő kis épületek a *paczalmosódák* és *ganéj-gödrök*, melyek a paczal hideg és forró vizzel mosása és a hig ganéj eltávolitása czéljából a vizvezetékkel állnak összeköttetésben.

A főkaputól jobbra és balra fekvő két egyemeletes és két földszintes épületben az igazgató, ellenőr, állatorvos, a vágóhid-felügyelők, a gépész és házfelügyelő lakásai vannak. Ugyanott van egy tágas hivatalszoba s iroda és egy pénztári helyiség, végre egy tágas őrszoba és börtönhelyiség.

Ezek mellett a mészárosok szekerei számára kocsiszinek 60 lóra istállók, az épitési anyag, és tüzoltószerek raktárai vannak elhelyezve.

A közvágóhid telepe $7^1/_2$ láb magasságu kőfallal van bekeritve.

Az összes helyiségek, udvarok és utczák légszeszszel vannak világitva, s valamennyi kövezettel van ellátva. Az intézet önálló vizvezetéssel és a Dunába kiágazó csatornázással bir. Több helyen angol modorra épült árnyékszékek léteznek, ugy hogy az intézetben, daczára annak, hogy 100—120 marha vágattatik le naponként, a legnagyobb tisztaság uralkodik.

A közvágóhid egészségrendőri szempontból épittetvén, mely a nyerészkedés tárgyát nem képezheti, Pestváros hatósága a vágó és egyéb dijakat a lehető legkisebb mérvre szabta.

A közvágóhid életbeléptetésével Pesten 32 magánvágóhid lett megszüntetve és az ezekkel járó tisztátalanság, kellemetlen büz a városból végkép eltávolittatott. Minden egyes darab marha nemcsak hogy élő állapotban, hanem annak husa is orvosilag megvizsgáltatik.

Egy szóval a közvágóhidban Pestvárosának nemcsak oly intézete van, mely egy modern irányban induló ország népes fővárosának elkerülhetlenül szükséges; de egyuttal olyan, mely becsületére és diszére is válik.

Garibaldi tábornoknál 1862-ben.

— Egy vezérkari tiszt naplójegyzeteiből. —

(Folytatás.)

Jun. 26-án vörös ingeket osztott ki köztünk a tábornok és megkinált bennünket fehérnemüvel is, ha szükségünk volna reá. Délután mindegyikünk kapott egy 6 lövetü revolvert és ehhez töltényeket is. Aznap estefelé már vacsorára hittak bennünket, hogy még besötétedés előtt hajóra szállhassunk. Hajónk Kaprera alatt horgonyozott; kapitánya a szükséges eleséggel jól ellátta konyháját a tábornok kamrájából. Fél 8 órakor indultunk a hajóra. A nap épen utolsó sugarait árasztá el a vidéken, midőn Garibaldi elől, utána pedig mi többiek, párosával, kezünkben kis podgyászunkkal, komoly ünnepélyességgel ballagtunk, sok mindent gondolva ez uj vállalatról, melyre épen indulandók valánk.

Ricciotti Garibaldi, a ki ballábára sánta volt és még fiatal arra, hogy atyja egy kétséges kimenetelü vállalathoz elvigye, honn maradt az öreg házfelügyelő Gardával és ennek idős nejével. Megsajnáltuk szegényt, midőn bucsúvételünknél sirva csókolt meg bennünket. Ott állott a parton, apjával beszélgetve, mig mi ladikra ülve, a hajóhoz eveztünk. Utoljára jött a tábornok, midőn már sötét volt.

Garibaldi aludni küldött bennünket. Ő maga fennmaradt a hajón. Mi a szobákba menve, mind összejöttünk és egész társaságunkat, kik a hajóra mentünk, névszerint, mindegyik felirta tárczájába, hogy ha a sors széjjelüz bennünket, tudjuk, hogy kik voltak ez ujabb és bizonynyal történelmi eseményt készitő vállalat egyénei.

A mint itt következik, jegyeztem tárczámba: Garibaldi Giuseppe tbk., fia Menotti, Mignogna Nicola, Bruzzesi Giaginto ezredes, Ripari Pietro orvos, Basso Giovanni titkár, Chiassi Giovanni ezredes, Missori Giuseppe, Nullo Francesco alezredesek, Guerzoni Gius. őrnagy, Civinini Giovanni turini iró, Guastala Enrico őrnagy, Bidiscini Francesco őrnagy, Nuvollati Giuseppo százados, Frigyesy Gusztáv őrnagy és R . . . A . . . . .; — továbbá: Forza Pietro irnok, Poltronieri Pietro és Milani Mauricio — a tábornok és fia szolgái. A hajós-kapitány neve Maggioli.

Reggel, mire álmunkból felébredtünk, már messze a sik tengeren uszott hajónk. Csendes, szép időnk volt; a nap-lemenet nagyszerü látványt nyujtott és hozzá még a vizszinen hajónkat kisérő halak is nagy mulatságunkra szolgáltak. Az uton megtudtuk, hogy Szicziliába megyünk és Palermóba szállunk ki.

28-án este fél 8 órakor értünk Palermo kikötőjébe. A hajót szokás szerint vizsga alá vették; a vizsgáló tiszttel tudatták, hogy a hajó Garibaldit és kiséretét hozta az országos lövöldék ügyében; de a tábornok nem akarván föltünést okozni, más oldalon csak fiával fog a városba menni, mig mi ladikokon a legközelebbi kapu felé evezünk, és *Trinaeria* nevü vendéglőbe szállunk.

A mint Garibaldi a fedélzetre jött, hogy a tiszt őt a többi hajókon keresztül a szárazra és kocsira szállitsa, a hajót körülvevő, bámész matrózok és csolnakosok rögtön fölismerték már csak öltözetéről is, és rögtön „*Viva Garibaldi!*“ kiáltás hangzott mindenhol. Alig lehetett őket lecsendesitni és tudtukra adni, hogy a tábornok föltünés nélkül akar kiszállni.

A mint a partra szálltunk a pénzügyőrök podgyászainkat akarták vizsgálni, de a matrózok *tiszti-podgyásznak* nyilvániták és szabadon mentünk a kijelelt vendéglőbe. A vendéglős, midőn megtudta, hogy kik szállanak hozzá, örömében azt se tudta, hogy mit tegyen, és e végett addig időztünk az udvarban, mig egyszerre csak nagy sebbel-lobbal rohan be egy ezredes egész diszben, és kérdi, hogy ki jött, mert hallja, hogy mi tisztek vagyunk, és ilyen nagy kisérettel csak nagy állásu egyén utazhatik. Engem kérdett, hogy nem Medici tábornok jött-e meg, a ki Palermóba a nemzetőrség főparancsnokának neveztetett ki. Én röviden nemmel feleltem, mert nem tudtam, hogy megmondhatom-e neki az igazat; azonban Bruzzesi ezredesünk segitett rajtam, mert régi barátját ismerte föl a kérdezősködőben, megmondá neki Garibaldi jöttét. Ő viszont megmondá nekünk — a mit ugy is tudtunk, — hogy két királyi herczeg, *Humbert* és *Amadeo* Palermóban időznek és másnap mennek tovább.

Alig helyezkedtünk el és néztünk körül a vendéglőben, midőn a tiszteletőrség megérkezett és a kapuhoz kettős őr állittatott. A városban roppant „*vivák*“ hangoztak ezer és ezer torokból; az ablakok kivilágittattak és fölzászlóztattak, s az öreg tábornokot valóságos diadalmenetben roppant néptömeg a legnagyobb öröm és lelkesedéssel kisérte szállására. Erővel ki akarták a lovakat fogni, és ugy huzni kocsiját, a mit ő nem engedett meg, és inkább kiszállt a kocsiból.

Alig szállt meg a „Trinaeria“ vendéglőbe, midőn már egy katonai zenekar érkezett a ház elé. Volt „*viva*“ és „*Garibaldi*“ kiáltás annyi, hogy daczára fáradságának a tábornok mégis kiállott az erkélyre és beszédet tartott a „*mio popolo*“-nak, mint ő szokta mondani. E beszéd minden egyéb volt, mint III. Napoleon dicsérete, a miért ő, Napoleon, — a helyett, hogy minden egyéb érdek nélkül szavát tartotta volna, a mit mint szabadkőmives adott, t. i. hogy Olaszország egyesitéséért minden lehetőt megtesz, ha őt a császárságra segitik, — a midőn császár lett, csak Savoya és Nizza árán váltá be annyira a mennyire tett igéretét. A nép ujongott és kivánta Róma megszállását. Ekkor már tudtam, hogy mi jár tban vagyunk!

Pompásan teritett és mindenféle drága és jó ételekkel ellátott asztal várt bennünket estelire. Alig hogy hozzá fogtunk e fogharczhoz, midőn Garibaldihoz egy meghivó jött, hogy másnap a királyi herczegek számára adandó tánczvigalomra kiséretével együtt megjelenni sziveskedjék; de ő a többiek nevében is megköszönte és el nem menetének okául adá, hogy utasok vagyunk diszruha nélkül — és fáradtak!

Frigyesy és én, alig végeztük vacsoránkat, azonnal kimentünk a várost megtekinteni. Elmentünk a kivilágitott sétatérre is, hol közelről láthattuk a két kir. herczeget.

Palermo nagyszerüen szokott rendszerint világitva lenni, de most ily ünnepélyes alkalomkor meglepő szép és fényes volt, különösen a tengerpart. A tengerészek zenekara a királyi hadihajón játszott, a mi igen jól vette ki magát éjjel — csekély távolból.

Végre elfáradva haza tértünk, hol már szintén minden csendes kezdett lenni. — Palermóban az a rosz szokás van, hogy éjjelenként tartanak templomi meneteket, a mikor vége-hossza nincs a harangozás, mozsározásnak és zene melletti éneklésnek, eltart rendesen éjfélután 2 óráig, és ez majd minden este más-más templomban tartatik.

Másnap, azaz: junius 30-án reggel 8 órakor tisztelkedett a nemzetőrség tisztikara Garibaldinál, a ki azokkal el is indult a szegény-árvák házát — „*Albergo dei Poveri*“ — megnézni, a melyet ő alapitott 1860-ban, midőn diktátor volt. Megható jelenet volt itt, midőn a kis leányok, fehérbe öltözve, koszorukkal fogadták Garibaldit, egy 7 éves leányka virágcsokrot nyujtott át neki és hálabeszédecskét mondott. A tábornok meg volt indulva, ölébe kapta a kis leányt és összecsókolgatta.

Még délelőtt a lövész-egylet megnyitásán ott voltak a kir. herczegek is Garibaldival együtt, kit igen előzékenyen fogadtak, azután tovább utaztak.

Délben a királyi palotába mentünk, a hová Pallavicini őrgróf — palermói prefektus — ebédre hivott meg bennünket. Garibaldi Frigyesyt és engem utoljára ugyan, de mint *magyar fegyvertársait* mutatott be.

Medici tábornok is megérkezett és szintén hivatalos volt ebédre. Ebéd alatt a grófné velem németül társalgott, minthogy én roszul beszéltem az olasz nyelvet, ő pedig jól a németet, mert születésére német. Igen kedves nő, sokat beszélt a magyarokról, kik közül többeket ismert és kikről dicsérőleg nyilatkozott.

Este Garibaldi tiszteletére diszelőadás volt a Garibaldi-szinházban, a hová el is mentünk. Az előadott darabból keveset láttunk és hallottunk, mert szüntelen vivátoztak és beszédeket tartottak — szinészek, publikum és Garibaldi. — Az első függönyön Kaprera szigete és azon egy szikla tetején Garibaldi vörös ingben és ásóval kezében van festve.

Kábult voltam a sok lármától s örültem midőn szállásomra mehettem.

M.D.K.

Kauser István, építész

Közraktárakra vonatkozó távlati képe az épületeket a Duna két partján, a mai Margit-hidfők tájékán mutatja, s közben egy-nyílásu ráctos hid látható a folyam e széles részén.

A MM.E.E. építészettörténeti kiállítása

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Heti Értesitője, Bp.

1899. XVIII. évf. 113. old.

Kauser István
Épitész

W. Doderer tervei alapján 1870-72 - épitette az alábbi kat. kor házat -

Vas-Ujs. 1872
404.406. l. (A budai katona kor-ház a Krisztina városban, kappel)

Dekor. Ungarisch, XVIII. Jh.

2611. FÉRFISZOBA, faragott fa. Sze
Herrenzimmer, geschnitzt. Ein S

2612. KIHUZÓASZTAL, cseresznyefa

akással. Osztrák, 1800 k. — Kommode, Nuss-

Biedermeier-stilus. — Vitrine. Biedermeierstil.

I. diszitéssel. Osztrák, 1800 k. — Zweitüriger

ngysoros disszel. XVIII. sz. v. — Kommode.

virágokkal. Osztrák, XVII. sz. v. — Truhe.
t. Österreich, E. XVII. Jh.

hermával. Empire. — Secretaire. Empire.

a, alsó része fiókos, felső része kétajtós. Hol-
Holländisch.

k pillérrel. XVIII. sz. — Zweitüriger Schrank.

KEREK ASZTAL, diófa, kék brokát párná-
stuhl, 2 Stühle, 1 runder Tisch, Nussholz mit

része kétajtós, a felső része üveges, két ajtó-
uss- und Kirschenholz. Österreich, XVIII. Jh.

rakással. Olasz, XVIII. sz. — Etagenschrank.

tékkel. — Schreibschrank mit Laden.

XVII. századi hollandus

K a u s e r Ignác

építész

Fővárosi Lapok.1869.szept.2. /Fővárosi hirek./

K a u s e r I s t v á n

építész

Fővárosi Lapok.1869.jun.29. /Fővárosi hirek./

K a u f e r I s t v á n

építész

Fővárosi Lapok.1869.jun.27. /Fővárosi hirek./

M. D. K.

Kauser István, építézner

az 1867 évi párisi Világkiállítás parkjában felállított „Pannónia-hídja" c. művét említi:

Benkó Károly: A párisi világtárlat épületei. A Magyar Mérnök-Egesület Közlönye, Pest, 1867. I. köt. 246. old.

MDK

Kauser István

Összekötő vasuti hid és közraktárak terve

Képzőm. Társ.1899.tav.nemzetk.kiáll.kat. 56.l.

MDK

Kauser István

A Gizella-téri Haas-palota pályaterve. Alaprajz

" " " Perspektiva

Képzőm. Társ. 1899.tav.nemzetk.kiáll.kat. 55.l.

MDK

Kauser István

A Gizella-téri Haas-palota pályaterve.
Alaprajz

Képzőm. Társ. 1899. tav. nemzetk. kiáll.

MDK

Kauser István

A Gizella-téri Haas-palota pályaterve.
Perspektiva

Képzőm. Társ. 1899. tav. nemzetk. kiáll.

Ferdinand, III-ik, magyar király arcok.

II. 216. – gyermekkorában (rézmetszet)

II. 216.

Kauser István

építőmester

1872. Pesten -

Pkc. 217 l.

Kauzer István

épitett

épitette a 16 os Eorházat
Budán az Alkotás
utcában 1870–1871

Lásd bővebben

A budai Katonakor-
ház a Krisztinaváros-
ban. (Köppel) Vas. Ujs
1872. 404–406 l.

Kauser István

Mucsarnok
1899. tav. kiáll. 55. l.
56 l.

~~Ferencz. Zoltán VI 227~~

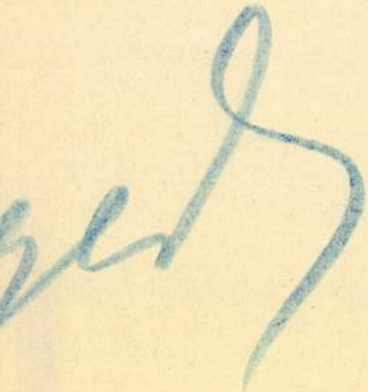

Kauser István, építész

Pest, megyeház u. 1.

Az O. M. K. társ. tagja.

+ 1905

A magy. orsz-i kzömszek neve
lakhelye O. M. K. T évkönyve 1865/6
240 – 45. 1.

M. kir. adóhivatal Eperjesen
ÉRK: 1904 MÁJ 11
4585

11

MDK

Kauser István

Összekötő vasuti hid és közraktárak terve

Képzőm. Társ. 1899. tav. nemzetk. kiáll. 56.l.

Mérleg-u.11. Ház, klasszicizáló, kétemeletes, 7 ablakos, földszinten félpillérek, felettük triglifsor, első emelett felett meanderszalag. Fogas főpárkány, edikulás diszü kapualj. Oldalhomlokzata 12 ablakkal. Perc-köz. 1837-ben Hild József épitette Szapáry számára. Háromemeletes volt, a legfelsőt lebontották. Szép későbbi neobarok rács az udvarban.

Molotov-tér 2. Pesti Vigadó. Romantikus. Molotov-téri homlokzaton 1-5-1 nyilásu, árkádos, Deák Ferenc-utca 2. a homlokzaton 1 árkádnyilás - 3 nagy ablak - 10 rendes. Vigadó-utca 1-3 homlokzat 1 árkádnyilás 4-9-3 ablak. Építette Feszl Frigyes 1859-1864-ig. Külső gazdag szobrászati disz: Alexy Károly és mások. Romos, részben kiégett.

Nádor-u.2. Lásd József Attila-u.6.

Nádor-u.3. Ház, romantikus, kétemeletes, 5 ablakos, diszes főpárkánnyal és elsőemeleti szemöldökpárkányokkal. Pilléres-hevederes diszes kapualj. Oldalhomlokzat négy ablakkal: Mérleg-u.10. 1828-ban Brein Ignác egyemeletesre épitette, 1843-ban Hild József mégegy emeletet huzott rá. Romos, a ház sarka elpusztult.

Nádor-u.5. Ház, klasszicizáló, egykori Tigris-szálloda. Háromemeletes, 13 ablakos, kazettás-rozettás és fogas főpárkány. Két féloszloppal keretelt kapu, rajtuk vázák, kapu felett tigrisalak. Oldalhomlokzat 19 ablakkal. Mérleg-utca sarok, erkéllyel és sorerkéllyel. Kazettás-rozettás-hevederes kapualj. Udvarán klasszicizáló kut. 1839-ben Hild József épitette, Wagner Sándor számára, mint Tigris-szállodát.

Nádor-u.7. Ház, átalakitott klasszicizáló, kétemeletes, 5-5-5 ablakkal, középrizalit kétemeletes félpillérekkel, fogas-párkány. A földszinti vasrács későbbi. Oldalhomlokzata Zrinyi-utca 7. 6-7-6 ablakkal, hasonló kiképzésü. Öntöttvas árkádos udvar. 1821-ben Pollack Mihály épitette Hanzély Márton számára.

Nádor-u.9. Ház,klasszicizáló. Háromemeletes, 7 ablakkal. Kazettás-rozettás főpárkány. Ferdén lemetszett háromablakos sarokrész, benne földszinten köralaku előcsarnok kazettás-rozettás boltozattal, benne négy kőszobor. Jobboldalon szőlőfürtöt emelő nő, a többiek drapériás nőalakok koszoruval, Flóra és Bacchánsnő Klieber Józseftől. A kazettás iv után sokszögü helyiség fülkékkel, majd lépcsőfeljáró, vájt oszlopokkal. Az oldalhomlokzat háromemeletes, 8 ablakkal: Zrinyi-u.10. aztán külön rész egy hármas -1 ablakkal, közben pillérek, ives kapu, fogas főpárkány. Pollack Mihály 1826-ban épitette Festetich Antalnak. Eredetileg kétemeletes volt. Helyreállitva 1946-ban.

Nádor-u.12. Ház, ötemeletes, sarok 4-7-4 ablakkal, erősen átalakitott homlokzat, hatszögü rozettás-kazettás kapualj. Oldalhomlokzata 4-5-4 ablakkal. Zrinyi-u.6. 1834-ben Hild József épitette Döring József számára.

Nádor-u.14. Ház, romantikus, háromemeletes, 3-9-3 ablakos, sarok, erősen átalakitott homlokzat, pilléres-hevederes kapualj, klasszicizáló rácsok. Oldalhomlokzat 12 ablakkal: Vigyázó Ferenc-utca.

Nádor-u.15. Ház, romantikus, háromemeletes, 9 ablakkal, előreugró főpárkánnyal, keresztboltozatos kapualjjal. Szép udvara van. Udvarán klasszicizáló rácsok. 1841-ben Hild József épitette, eredetileg kétemeletes volt.

Nádor-u.17. Ház, romantikus, kétemeletes.

Nádor-u.18. Ház, késő klasszicizáló, háromemeletes, 13 ablakkal, gazdag főpárkánnyal, erkélyekkel. A fakapun női félakt dombormüvek. Oldalhomlokzata 13 ablakkal Arany János-u.11. 1844-ben Hild József épitette Schuller Károly dr.-nak.

Klieber József

tovább

Gen Zak Bpest

Vigyázó Ferenc-u.6. Ház, háromemeletes, 2-5-2 ablakos, homlokzata teljesen kiforgatva. Szép kapualj pillérekkel és kazettás mennyezettel.Klasszi-

cizáló volt. Udvarán kut, 1871-ben Kauser I.István építette rá a III. emeletet és alakitotta át a homlokzatot.

Wekerle Sándor-u.3. Ház, romantikus, kétemeletes, 3-3-3 ablakos, fogas főpárkánnyal, a három középső elsőemeleti ablak diszes szemöldökpárkánnyal, eredeti középerkély vaskorláttal, félpilléres kapualj. Vörösmárvány kut és folyosórács klasszicizáló. Szép udvar. 1844-ben Hild József épitette Liedermann Frigyes számára. Háromemeletes volt. Erősen megujitva.

Wekerle Sándor-u.6. Ház, romantikus, háromemeletes, 7 ablakos, elsőemeleti ablakok finom félpillérekkel, kazettás-rozettás főpárkány. Gótizáló keresztboltozatos kapualj.

Wekerle Sándor-u.9. Lásd Szt.István-tér 12.

Wekerle Sándor-u.13. Ház, klasszicizáló, háromemeletes, 9 ablakos, középütt három jón féloszlop fogja be az első és második emeletet. Átalakitott kapu, kut.

Wekerle Sándor-u.14. Ház, romantikus, háromemeletes, 9 ablakos, kazettás-rozettás főpárkány, alatta tojásfriz, elsőemeleti középerkély, kazettás-rozettás kapualj, empire lépcső és folyosórácsok.

Wekerle Sándor-u.16. Ház, Lásd Sas-u.23.

Wekerle Sándor-u.17. Ház, romantikus, háromemeletes, 2-4-1-4-2 ablakos. I.emeleten középerkély.

Wekerle Sándor-u.18. Ház, kétemeletes, 6 ablakos. Homlokzat teljesen átalakitva. Boltozatos kapubejárat és klasszicizáló folyosórácsok.

Wekerle Sándor-u.19. Ház, eredetileg klasszicizáló, négyemeletes, 9 ablakos, 2 emeletes lehetett, erősen átalakitott. Eredeti a második udvar fülkés kutja s rajta megrongált szfinx-fej. Klasszicizáló folyosórácsok. Romos. Hild József 1832-ben Döring József számára épitette.

Wekerle Sándor-u.21. Ház, romantikus, háromemeletes, 9 ablakos, kapuzárókő meduzafej. Oldalhomlokzat: Bank-utca 1., 12 ablakkal. 1847-ben ifj.Zitterbarth Mátyás épitette Simonyi Ágost számára. Klasszicizáló folyosórácsok és kut. A ház sarkán van a Zoltán gyógyszertár, eredeti klasszicizáló belső berendezéssel. Homlokzatáról a vakolat lehullott.

Zoltán-u.7 és 9. Ikerházak, eklektikus, háromemeletes, 5-5 ablakos, két-két fejes dombormüves medaillon a homlokzaton, közös udvar, öntöttvas, árkádos kiképzéssel. Épitette Ybl Miklós 1872.

Zoltán-u.13. Ház, eredetileg klasszicizáló, négyemeletes, 11 ablakos, teljesen átalakitva. Kazettás kapualj. Udvarán kut.

Zoltán-u.15. Lásd Nádor-u.30.

Zrinyi-u.3. Ház, klasszicizáló, kétemeletes, 6-1-6 ablakos. Udvarán korai klasszicizáló rácsok. Félpilléres kapualj.

Zrinyi-u.6. Lásd Nádor-u.12.

Zrinyi-u.7. Lásd Nádor-u.7.

Zrinyi-u.9. Ház, átépitve, félpilléres kapualj, oszlopos lépcsőház, udvarban klasszicizáló folyosórácsok és kut, rajta női szoborral, amely későbbi vasöntvény (Schlick vasöntője).

Kaúser István

K

Sovákb

Gen Zak Bpest.

18/Pg

MDK

Kauser István épitész

GenZak Bpest.

M. D. K.

KAUSER István építész

1870-1900 között működő építész

Gerő László: Magyar építészet a XIX. 2. felében Bp. 1955. 30. l.

M.D.K.

Kauser István /a keresztnév elirás lehet, valószinüleg Kauser József épitészről lehet szó./

Gerster Kálmán és Gerster Béla mérnökökkel dolgozott együtt, amikor a korinthusi földszoros átmetszése alkalmával a görög király számára disztalicskát készitettek görög faragásokkal, melyeket Gerster Kálmán tervezett, s a vállalkozás technikai munkálatait fent nevezett hazánkfiai vezették, -mint az "Irodalom és Müvészet" c. rovat közli.

Képes Családi Lapok, Bp. 1882. ápr. 23.
4. évf. 30. sz. 478. lap

Kauser István

épitész

Széchenyi u. 10.

(1872)

Korachlektikus

Geröpesti

266. l.

KÖNYVKIADÓ ÉS KÖNYVKERESKEDŐ Rt.

*Budapest, 193*1. december hó.

IV, Muzeum körut 3.

TISZTELT URAM! ASSZONYOM!

minden esztendőben, ugy ezidén is
nk Önt sorainkkal felkeresni, hogy
yi könyvszükségletének ellátására
ainkat felajánljuk.
oltunk azzal, hogy a mai élet terhei

Kauser

interieur - festő. Munkáiból nem tudjuk, mi valósult meg a budai palotában.

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Műszaki k., 194 l., 212 kép
134. l.

Kauser J. István

épitesz

Gentrimenl.

66. l.

Dr. Szentiványi Gyula
ügyvéd
Budapest
XI. Lágymányosi u. 16.

KAUSER István

Koch Henrik, Diescher, Woita, Volkmann, Ducher, Unger, Kallina, Bukovics, Dützer, Gottgeb, Benkő, Kandler, Kiss István, Nagy Virgil és Kauser János épitettek Budapesten és az ország más városaiban eklektikus stilusban épületeket.

Gerő László: Magyar épitészet a XIX. szazad második felében, Bp. 1955. 40. l. TIT Utmutató 37.

Kauser I. István.

A Vigyázó Ferenc /6/ u. 6. sz. épületre harmadik emeletet épitet és a homlokzatot átalakitotta.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

134.1.

M.D.K.

KAUSER József épitész

Művért. 1952.
Gerő László: Az épitészet koraeklektikus stilusa

KAUSER István cikke

M. Ét. 1993/1-2. sz.

A FELDOLGOZOTT PERIODIKÁK JEGYZÉKE

7 Nap (Szabadka) 40 1985
Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae (Budapest) 37 1985
Acta Historiae Artium Academiae Scientiarum Hungaricae (Budapest) 31 1985
Acta Historiae Litterarum Hungarie Litterarum Hungaricarum (Szeged) 21 1985
Acta Historica Acaemiai Scientiarum Hungaricae (Budapest) 31 1985
Acta Iuvenum (Budapest) Zrínyi dolgozatok 2. 1985
Acta Litteraria Academiae Scientiarum Hungaricae (Budapest) 27 1985
Acta Musei Porolissensis (Zalàu) 9 (1985)
Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae (Budapest) 39 1985
Acta Technica Academiae Scientiarum Hungaricae (Budapest) 98 1985
Adler (Wien) 13 1985
Agrártörténeti Szemle (Budapest) 27 1985
Agria : Az Egri Múzeum Évkönyve (Eger) 21 1985
Alföld (Debrecen) 36 1985
Alte und moderne Kunst (Wien) 30 1985
Annales Universitatis Scientiarum Budapestiensis de Rolando Eötvös Nominatae. Sectio Historica (Budapest) 24 1985
Anzeiger : Österreichische Akademie der Wissenschaften : Philosophisch-Historische Klasse (Wien) 122

Kauser Jakab 34, 67 - 68, 70, 72 - 73, 80 - 81, 88 - 92, 94
102, 107 - 109, 115, 134, 143 - 149, 151
(in: Déry Attila; Budapest eklektikus épületszobrászata
/Művészettörténet-Műemlékvédelem I. /OMF kiad. Bp. 1991.

MEGTEKINTHE
1992. NOVEMBE

Kauser (Jakab) és tsa. 71, 86, 146
(in: Déry Attila; Budapest eklektikus épületszobrászata
/Művészettörténet-Műemlékvédelem I. /OMF kiad. Bp. 1991.

SZÁGON 1945–1956

Kauser István

Vas. Lap. 1865, 493. l.

(A „*Pannonia hid mintája)* a vigadó épületében közszemlére volt kitéve s méltán magára vonta a figyelmet. E hid minden közép oszlop nélkül, a legszélesebb folyókat is egy merész ivben hidalja át. A minta öl hosszu, a mü magassága 13 hüvelyk, szélessége másfél láb, szerkezetének egyes részei öntött vasból készülvék, — a hid gerendáit 1456 darab ürhenger képezi, melyek 12,000 apró sróffal vannak összekapcsolva; sulya e mintának 5 mázsa, s midőn birképességét tanulmányozták a szakértők, 80 mázsa vassal terhelték meg, mely a mintának megfelelő nagy ságu hidnál 317,000 mázsa birképességnek fogna megfelelni. Ivezete a körnek $^1/_{40}$-ed részét teszi, s a középen alkalmazott csuklyóféle szerkezet ugy van összeállitva, hogy az egész hid a vasnak melegség általi kitágulásánál emelkedhetik, összehuzódásánál pedig magassága sülyedhet. — E minta a pesti és budai indóházak összeköttetési vonalán felállitandó dunai hidnak mintája, a 260 ölre számitott egész nagyságu hidnál a hid sulya 200,000 mázsára van számitva. Ezen távolságra a hidban levő vasnak összevonódása zeruson alóli 20 fok hidegnél 3 lábra van számitva; kitágulása zeruson felüli 35 fok melegnél szintén 3 lábra számittatott, mely 3 lábnyi összevonodás vagy kitágulás a hid ivezetének magasságában csak 4 hüvelyk különbséget fogna előidézni. De épen a vasnak ezen kitágulása és összevonódása tette azt, hogy eddig hidat hosszabb távolságra vasból késziteni nem birtak. Ezen szerkezettel azonban egy angol mérföldnél nagyobb távolságra is lehet hidat épiteni. — Eme szerkezet feltalálója *Kauser István,* pesti születésü mérnök-épitész. A minta Bécsben, Párisban, és Londonban is ki fog állittatni, s azután Amerikába szállitják.

Épitő Ipar

ÉPITŐ MŰVÉSZET

Művészeti és műszaki hetilap

ALAPITÓK ÉS KIADÓTULAJDONOSOK:

Aigner Sándor, Alpár Ignác, Amon József, Bayer Béla, Benkő Károly, Bukovics Gyula, Czigler Győző, Devecis Del Vecchió Ferenc, Feszti Adolf, Ganz és Társa, Gerster Kálmán, Hauszmann Alajos, Hauszmann Sándor, Heidrich László, Hieronimy Károly, Hofhauser Lajos, Hofhauser Elek, Horváth József, Jungfer Gyula, Kalina Mór, Kauser János, Kéler Napoleon, Kund

Kauser János

Épitő Ipar-Épitő Művészet

1925.

TARTALOMJEGYZÉK:

Cikkek.

Oldal

Uj év kezdetén. Irta: Schoditsch Lajos, a felsőépitőipariskola igazgatója 1
Budapest épitői és az Épitő Ipar—Épitő Művészet. Dr. Fábián Gáspár 2
A premontreiek gödöllői gimnáziuma. 5
Alpár Ignác. Magyar Vilmostól 9
Az Alpár-ünnep. Dr. Fábián Gáspár 15
Hauszmann Alajos akadémiai székfoglalója. 17
Levél a Szenkesztőhöz. Wannenmacher Fábián 18
Apróságok nagy emberek életéből. 18
A kultuszminiszter az épitészeti muzeumért. Dr. Fábián Gáspár 23
Az épitőművészeti alkotások megitélése. Alpár Ignác 39
A budavári Szent Miklós-torony. Dr. Lux Kálmán 41
A Mérnök- és Épitész-Egylet felterjesztése a kultuszminiszterhez az Épitészeti Muzeum ügyében . . 41
Fock Ede. Király Kálmántól 47
Az épitőipar helyzete. 53
A művészetek apja. Elek Artur 54
Közgyűlések. 55
Pecz Samu emlékezetének megünneplése. Rerrich Béla 61
Burjánzik a kontárkodás. Dr. Fábián Gáspár . . 67
Városszabályozás és tuberkulózis. Rozinay István 68
Korb Flóris. Csécsy Andortól 73
Épitészet a Műcsarnok tavaszi tárlatán. Dór . . . 75
A Magyar Mérnökök és Épitészek Nemzeti Szövetségének közgyűlése. Csécsy 79
A „Városi Mérnökök Országos Szövetsége" vándorközgyűlése Szombathelyen. 80
Lakáskérdés és közegészségügy. Csécsy 85
Az épitőipari jogosultság. 86
Levél a párisi kongresszusról. S. Hoffer Imre . 87, 94
Szinek az épületen. Dr. Fábián Gáspár 93
Az Attila-köruti állami bérház. Dr. Fábián Gáspár 99

Oldal

A magyar iparművészet a monzai kiállitáson. — Az épitkezés megkezdése és a telekkönyvi szabályozás. — Magánmérnökök Országos Szövetsége közgyűlése. 56
Fészl Frigyes emléke. — A városi mérnökök szombathelyi közgyűlése. — Pecz Samu műveinek kiállitása. — Egy epizód Fészl Frigyes életéből. Dr. F. G. — A Nemzeti Szalon kiállitása. 63
A zalaegerszegi templom tervpályázata. — Épitőipari világkongresszus. — Ipartestületi hirek. 69
A műcsarnok tavaszi tárlata. — Bory Jenő műteremkiállitása. 76
A telekértékadó eszméje. — Müegyetemi épitészhallgatók tervkiállitása. — A tanácsnokok uj beosztása. 81
Rajzkiállitás a felsőépitőipariskolában. — Az Iparművészeti Társulat diszközgyűlése. — Lapunk kiküldötte a párisi kongresszuson. — Az épitkezési hitel kamatlába. 88
A legszomorubb épitőszezon. — Az ácsiparosok ügyének rendezése. — A regie-munkák jótállási kötelezettsége. 95
A Mérnöki Kamara közgyűlése. 101
Siremléket Nagy Virgilnek. — A gázszolgáltatási szabályrendelet. — Az iparüzések ellenőrzése. . . . 107
A vállásalapi kegyuri épitkezések. — A zalaegerszegi róm. kath. templom pályatervei. — A soproni hősi emlékpályázat. 112
A főváros épitési programmja. — A közszállitási szabályzat módositása. — Épitésügyek a fővárosnál. — A hódmezővásárhelyi ipargyűlés. 118
Iparosok a népjóléti miniszternél. — Rockefeller-intézet Budapesten. — Tanyai iskolák épitése. . . . 125
Alapkő-letétel. — Városi mérnökök közgyűlése. — Nemzetközi tervpályázat középosztály-lakásokra. A Mérnöki Kamara a könyvvezetésről. 131
A philadelphiai világkiállitás. — Műegyetem közgyűlése. — Tatarozási dijak. — Téli tanfolyam. — A pécsi őskeresztény kubikulumok. Pongrác-uti

Ehre, Langenfeld Frigyes, Lechner Lajos, Lechner Ödön, Lukse Fábry Béla, Mechwart András, Michl Alajos, Neuschlosz Emil, Neuschlosz Ödön, Neuschlosz Marcel, Ney Béla, Ney Ferenc, Pártos Gyula, Pecz Samu, Pucher István, Pucher József, Quittner Zsigmond, Róth Miksa, Schlik Béla, Slavek Vince, Steindl Imre, Steinhausz László, Szepessy Sándor, Tandor Ottó, Tolnai Lajos, Weber Antal, Ybl Miklós, Zellerin Mátyás, Zsigmondy Béla.

Felelős szerkesztő:

Dr. FÁBIÁN GÁSPÁR

okl. épitész, okl. közgazdasági mérnök.

NEGYVENKILENCEDIK ÉVFOLYAM

1925.

21 ábrával és 6 műmelléklettel.

REVAI TESTVÉREK
Irodalmi intézet rt. nyomdája
Budapest, V. Ügynök-u. 8

METSZ. MORELLI G.

Terv: Sanitho István

Mily eszközökkel és módszerekkel lehet az építés költségét csökkenteni. S. Hoffer Imre . . . 105
Műemlék-gyalázás. Dr. Fábián Gáspár . . . 111
Az Andrássy-ut. Rozinay István 117
Az állam bérházépitkezései. 118
A kultura fokmérője. Dr. Fábián Gáspár . . . 123
Fontos ügyek az Épitőmesterek Egyesületében. . . 124
A párisi kiállitás pavillonjai.
Kertész K. Róbert h. államtitkár 129
A kertvárosról. Csécsy Andor 131
Az állami bérházak tervpályázata. Magyar Vilmos 135
Az épitész és a költészet. Dór 141
A ceruza. Vers. Szőllősy Aurél 142
Két kiállitás. Csécsy Andor . . . 142, 148
A budai postapalota. Dr. Fábián Gáspár . . . 147
Bayer Béla. Fr. 153
Öt munkakörre tagozzák az épitőipart. 154

Krónika.

A Jókai-emlékműpályázat. — A gubacsi hid felavatása. — A szegedi fogadalmi templom keresztjának felavatása. — A belépési dijak házadó alá vonása. — A szakértő véleménye és saját tapasztalata. : : 3
Buday Béla — műegyetemi magántanár. — Az üzemi bizottság. — Épitőmesteri vizsgadijak. 11
Mit épitett Alpár Ignác? — Dr. Goll Elemér. — 1924. évi téglafogyasztás. — Közmunkák a költségvetésben. — Meghosszabbitják az Andrássy-utat. — Alpár Ignác előadása. 19
Dr. Goll Elemér működése. Dr. F. G. — A mérnökök épitőmesteri gyakorlata. — A Gellérthegyi sziklabarlang. — Ajánlat a nedves falak kiszáritására. — A reimsi katedrális restaurálása. — Az uj fővárosi dijszabás. — A Halászbástya Schulek-emléktáblája. — Épitészi kapcsolatunk Frankhonnal. — A kormány tizéves adómentességet ad az uj házaknak. — A Szent Gellérthegy Lakosainak Egyesülete. — A Mérnöki Kamara jelöltjei. 42
Mérnök- és Épitész-Egylet pályázata. — Tervező épitészek. 49
telep temploma. — Uj szobrok a fővárosban. . . 143
A philadelphiai magyar pavillon. — A főváros kislakásos bérházai. — Nagy Virgil siremlékének felavatása. — A főváros épitkezései. 149
Möller István előadása. — Taggyülés az Épitőmesterek Egyesületében. — Tervező épitésznél szerzett gyakorlat. 156

Szakirodalom.

A magyar falu népies lakóháza.
Irta: Dengler Lajos. 11
Műszaki Évkönyv. Ifj. Gonda Béla. — Magyar Iparművészet. 49
Az uj ipartörvény. Dr. Dobsa László. 76
Méretező grafikonok. 144

Személyi hirek.

Alpár Ignác. — Dr. Misángyi Vilmos. — Buday Béla. — Hikisch Lajos halála. 12
Dr. Goll Elemér meghalt. — Zelovich László kitüntetése. — K. Császár Ferenc előadása. — Alpár Ignác előadása. 19
Buday László meghalt. — Pock Ede tanácsnok meghalt. — Nadler Róbert kiállitása. 43
Klement Károly áthelyezése. — Kauser János halála. 57
Thoma Frigyes osztálytanácsos. 63
Ifj. Sorg Antal házassága. — Truszka ezredes meghalt. — Id. Hauusz László halála. 69
Alpár Ignác kitüntetése. 76
Fábián József főmérnök meghalt. — Kapuszta Gusztáv és Frankovits István kitüntetése. 81
Medgyaszay István és Györgyi Kálmán kormányfőtanácsos. — Horváth József 80 éves. — Pohl Károly meghalt. 94
Kiss László meghalt. 101
Szuchy János és Liptai Ágost meghalt. 107
Méhes Zoltán tanári kinevezése. — Popper Zsigmond halála. 112
Kugler Mihály meghalt. 118
Bayer Béla meghalt. : 143
Vasváry Géza miniszteri tanácsos. 155

Hivatalos közlemények minden számban.

Kauser János

épitem

l.

Közlerokiall

269 P.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

MDK

Kauser János építőmester

Warosik József, közfal eltávolítás

Lipoto, Szinkér tér 3. Grabovszky-ház

1866.—

MDK-A-II-1/2386.

M. D. K.

KAUSER József építőmester

Pesti kasai Takarékpénztár Egyesület
bérházainak vállalkozója, Terv: Ybl

Ybl Ervin: Ybl Miklós 141.

M. D. K.

KAUSER János építőmester

A ~~Danubius~~-rút kivitelezője. Terv: Ybl Danubius

Ybl Ervin: Ybl Miklós 149., 153.,

M. D. K.

KAUSER János építész

Jócsef Attila 1. sz. házon Risebb belső átalakítások 1874.

Horler Miklós - Komarik Dénes: Műemlék helyreállítások a városképjavítás szolgalatában 199. l.

Művért. 1953. 1-2. sz.

KAUSER János építész

Művért. 1952.
Gerő László: Az építészet koraeklektikus stilusa
103.1

Kauser János MDK

A Kossuth-mauzoleum pályázat biráló bizottságainak tagajai között emlitve.

Pályázati hirdetmény a Kossuth-mauzoleumra. Mücsarnok.1901.8.sz.139.l.

Kauser János

l.

Lykanemzromanti[illegible]

85. l. 254. l.

Kauser János

l.

Siklóssy FKT. tört
612. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Kaiser Nep. János

festő

Pestről, 1838-ban 21 éves.

lásd

Fleischer Béni 57. l.

T. 1317.

en nyugvó főoltár tabernaculumának
élhető, homlokzatán pedig két ki-
mig oldalt Szent Péter és Szent Pál
az alaprajzot nyerjük.

a papirosnak 50 : 32.8 cm.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Kauser János

Epitom

l.

Közlezrkiáll

189. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Rainer Maria
Rilke
Rue Cassette
Paris

~~Ilmszár Adolf~~

K

Kauser Janos

ajitóm

Schickedanz Albert

Lechner Jenő dr

A Magyar Nemzeti Muzeum épülete 1836–1926. Bp. 1927

52. l.

P

ifj. Kauser János, építész

MOL

A Múzeum u. T. Dr. Hasenfeld, majd pr. Zichy János-féle ház építésére. (1875.)

Hatolkay Árpád: A Nemzeti Múzeum körül kialakult palotanegyed története 153–161

Műemlékvédelem, évf. 1960. 3. sz.

KAUSER János

Koch Henrik, Diescher, Woita, Volkmann, Ducher, Unger, Kalina, Bukovics, Dützer, Gottgeb, Benkó, Landler, Kiss István, Nagy Virgil és KauserIstván épitettek Budapesten és az ország más városaiban eklektikus stilusban épületeket.

Gerő László: Magyar épitészet a XIX. század második felében, Bp. 1955. 4o. l. TIT Utmutató 37.

Kaŭser Johann

21. évis, szül. Pest

1838
21
1817

Bècsi akadèmia
[illegible]

1846
1817
29
46

Kanna, török II. 207.

Kauser János, [építész ?] MDh

A Gyulay Pál u. 5. n. alatti ház volt Kauser János háza, ill. a Bazilika-belőt is tervező nagy építésszalád tulajdona. Épült az 50-s években.

Repr.

Hatolkay Árpád: A Nemzeti Múzeum körül kialakult palotanegyed története 153-161

Műemlékvédelem, bp. 1960. 3. n.

R.D.K.

KAUSER János érítész

1870-1900 között működő érítész

Gerő László: Magyar érítészet a XIX. sz.
2. felében Bp. 1955. 30. l.

MDK

Kauser János ifj.

BP. IX. Gönczy Pál utca 1-3. Sarokház.

Tervezte Kauser Lipot és Frey Lajos. Épült 1870

1872-ben Hausmann Alajos és ifj. Kauser János építették a Gönczy Pál utcai szárnyat és átalakitották a meglevő rész a Mjegyetem céljaira. Helyreállitva 1958ban.

Zakariás G.Sándor: Budapest. Bp. 1961.

171.1.

MDK

Kauser János épitész

Lechner Jenő dr: A Magyar Nemzeti Muzeum épülete 1836-1926. Bp. 1927. 52. l.

M. D. K

KAUSER Jonos, ifi építész

Bp. Múzeum u. 7. sz. dorsz Hasen-
feld, majd gr. Lichy Jonos-féle ház.
Engedelyértér 1872. Felépült 1875-re
Wechselmann Ignác is épít vajta

Hatalkay Áppád: A Nauretti Múzeum
körül kialakult palotanegyed története
Múzeumlétvédelem 1960. 3. sz. 158. l.

M. D. K.

KAUSER János építész

A szépítési bizottmány tagja

Preisich Gábor. Bp. városépítésének tör-
ténete.... Bp. 1960. 74. l.

M. P. U

KAUSER János

Bp. Gyulay Pál u. 5. Kauser János

Kaza?: mult sz. 50-es évei Repr.

Bazilika - belső

Hatalkay Árpád: A Nemzeti Museum rőzül kialakult polotásnegyed története

Műemlékvédelem 1960. 3. sz 159., 160. l.

Kauser János

épitész

Nádor-u. 32.

(1883)

Koracklektikus

Gerőpesti

266. l.

Budapest, 193 3 jan. 16

yula urnak

H.

. 27.20

. urat lenne szives fenti számla tar-

lteni.

va maradtunk

kiváló tisztelettel

Löwenstein

Kaiser János

építőmester

† 1898.

TUR ALAJOS

IRÁLYI OPERAHÁZ SZÁLLITÓJA

ER., VÁCZI-UTCA 40.

Budapest, 19 10 febr. hó 16 a

lékek Orsz. Bizottsága

Bpest

minimumosgittbe 10/88 = 1 10

" 10/46 á 56 fil 1 12

6/22 " = 30

Kauser János

épitőmester

1855. grün. 7. Erbeler-

tetett be a pesti

könnyes cehba

Pkc. 216. l.

Ferencsi Zoltán II. 236, 238.

Absent

Kauser János

a. ak epitomester
az 1870 es években
Pesten

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

n.

vi ..... hó.....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Kauser János

építőmester

l.

Lechner Jenő dr

A Magyar Nemzeti

Múzeum épülete

1836 – 1926.

Bp. 1927.

52. l.

ORSZÁGOS MAGYAR SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM

DR. HÓMAN BÁLINT
m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr

1936. évi március hó 30-án, hétfőn déli 12 órakor fogja megnyitni az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum Régi Képtárának újonnan rendezett

SPANYOL ÉS NÉMETALFÖLDI GYÜJTEMÉNYÉT

Erre az ünnepélyes megnyitásra Nagyméltóságodat / Méltóságodat / Nagyságodat tisztelettel meghívja

AZ O. M. SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM FŐIGAZGATÓJA

Ez a meghívó a megnyitás napján 2 személyre belépőjegyül szolgál.

Hornyánszky V. R.-T.

Kauser János id

IX. TEREM.

259 **Bainville**. Szegedi templom terve.
260 Három darab régi terv (szerzője ismeretlen).
261 **Reitter-Szumrák**. A budai kapuczinus templom terve.
262 **Reitter-Szumrák**. A budai kapuczinus templom terve.
263 Egy középület előcsarnokterve (szerzője ismeretl.).
264 A szent-tamási templom terve 1802-ből (szerzője ismeretlen).
265 Vidéki templomterv Ada és Monostorszeg részére 1803-ból (szerzője ismeretlen).
266 **Martinelli**. A Károlykaszárnya terve (egykorú metszet).
267 Egy temesvári templomterv 1821-ből (szerzője ismeretlen).
268 **Zitterbarth Károly**. A régi nemzeti szinház homlokzata.
269 **Bainville**. Különböző szegedi tervek.
270 **Nobile** (?). Az Erzsébettérre tervezett országház egy pályaterve.
271 **Id. Kauser János**. Egy oszlopcsarnok alaprajza.
272 **Id. Kauser János**. Egy oszlopcsarnok metszete.
273 **Nobile** (?). Az Erzsébet-térre tervezett országház egy pályaterve.
274 **Id. Kauser József**. Egy síremlékterv.
275 **Id. Kauser János**. Egy oszlopsor. Tanulmány.
276 **Id. Kauser János**. Egy oszlopcsarnok homlokzata.
277 **Nobile** (?). Az Erzsébet-térre tervezett országház egy pályaterve.
278 **Hild József**. A vigadó egy homlokzatterve.
279 **Id. Kauser János**. Egy oszlopcsarnok alaprajza.
280 **Rösner** (?) Egy szinház-homlokzat.

Keprónův Tass. 1899 - tav. nemzetk. kiáll.

242 **Mannheimer Gusztáv.** Nyári alkony. Olajfestmény. 500 frt.

243 **Mannheimer Gusztáv.** Fiatal anya. Olajf. 700 frt.

244 **Mannheimer Gusztáv.** A visszhang. Olajf. 1000 frt.

245 **Mannheimer Gusztáv.** Pulykapásztor leány. Olajfestmény. 800 frt.

* 246 **Mannheimer Gusztáv.** Pásztoridyll. Olajfestm. 1000 frt.

247 **Mannheimer Gusztáv.** Tanulmány Budapest környékéről. Olajfestmény 450 frt.

248 **Mannheimer Gusztáv.** Olasz udvar. Olajf. 250 frt.

249 **Mannheimer Gusztáv.** Kis tájkép. Olajf. 200 frt.

250 **Bruck Lajos.** Br. Dániel Ernő arczképe. Olajf. Magántulajdon.

251 **Bruck Lajos.** Esős fellegek. Olajf. Magántulajd.

252 **Bruck Lajos.** Jön az est. Olajf. 1000 frt.

253 **Boudry Alois.** Zivatar-közben. Olajf. 700 frt.

* 254 **Frank Raoul.** Indulás (fiumei kikötő). Olajfestmény. 800 frt.

255 **Ferenczy Károly.** Férfi arczkép. Olajf. Joanovics György úr tulajdona.

* 256 **Ferenczy Károly.** Férfi arczkép. Olajf. Gömöry Olivér úr tulajdona.

257 **Dudits Andor.** Alkony. Olajfestmény. 300 frt.

258 **Royer Henri.** Krisztus a sírban. Olajf. 1500 frt.

IX. és X. terem.

A „Magyar Mérnök- és Építész-Egylet" retrospectiv kiállítása.

Kauser Panos, id

Miksarnok

1899 tav. Eiäll. Eat. 50. l.

Kengyel, népvándorláskori

VI. 171

M.D.K.

Kauser János, építőmester
(1817-1871)

a hagyományoknak megfelelően, követte apja mesterségét és számos épülettel gazdagi tatta szülővárosát, Budapestet.

A M.M.É.E. építészettörténeti kiállítása

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Heti Értesitője, Bp.

1899. XVIII. évf. 85. és 99. old.

MDK

Kauser János épitő m.

Technikus városatyák. Épitő Ipar 1909. nov. 28.
448. l.

MDK

Kauser János, müépitész

Guthi I.: Föv. Almanach 1910-12. 454.l.

MDK

Kauser János

Alapitók. ÉIÉM 1925.

MDK

Kauser János

Épitő Ipar Épitő Müvészet 1925. 43.1.

Kauser Jahrs

Epitom. + 1925

U 4102

1925
79
1846

1925

Zólyomi vár X. 185.

jánlatok ugy a fatömegre,
a és mészkemencék bér-
eser
s s
lőhi
teri
oltár
yan
gon

á s.)
r i
enyt
esvö
tárb
3, 2
47.
haszı
ar-.
. Kik
8000
eklőd
és sze
yt a
ekinté

f a
a vár
hold
t téli
6 k
i s 6
sbeli
szá

t az árverező bizottság
törzsek 3—12 m. hosszu-
azonban 6 m.-nél hosz-
ézve van: 47 db. 30—40
-50 cm., 257 db. 51—60
cm. középátmérőjü. Rész-
rződési feltételek a városi
meg.

NYERSOLAJ MOTOROK

Kauser János
építőm
+ 1925
l.

MMÉ Évk
1934. 186 l.

Ast Ede és Társai Bu
II., PÁLFFY-TÉR
TELEFON 111-

velet és részletes feltételek nevezett
eti hivatalnál megtekinthetők.

l. (Vashid épités.) A Sebes-
n átvezető felső, u. n. garasos vámos
vashid épitésénél a vasfelszerkezet
ai, valamint az alépitmények épitő
ak vállalatba adása céljából április
. e. 10 órakor a városház bizottsági
irlejtés lesz. A vállalatba adandó
következők: 1. Háromnyilásu 2 m.
égü gyalogjáró hid vasfelszerkezete
i. A vasszerkezet terveit ajánlattevő
:iteni a város által megadandó hid-
rint. 2. A hid alépitményei és egyéb
k: 2 beton hidfő és 2 beton pillér.
l az ajánlati összeg 5%-a teendő
ázipénztárába. Az általános és rész-
lek, költségvetés ürlapok és tervek
érnöki hivatalnál megtekinthetők és
és költségvetések 4 koronáért meg-

vásárhely. (Templom és pap-
t é s.) A hódmezővásárhelyi ref. egy-
m és paplak épitésére irásbeli ver-
ást hirdet. Ajánlatok tehetők munka-
és az összes munkára. A terv,
s és feltételek Reich Ede városi
él megtekinthetők és beszerezhetők,
világositás Borsos József épitész-
cen, Simonffy-u. 2/b.) kapható. Ajánl-
sételve március 31-én déli 12
dmezővásárhelyi ref. egyház pénztári
nyujtandók be 5% bánatpénz mel-

[Udvarhely m.] (Templom és
javitás) A kányád-jásfalvi ref.
nploma és tornya kijavitására ápri-
d. u. 1 órára árlejtés fog tartatni.
ési összeg 3093·69 kor. Feltételek a
talnál megtekinthetők.

kórházgondnoki irodában

Mohács. (Csatorna
vármegye „Lászlo" közkó
a Dunába való csatornáz
engedélyeztetvén, a munk
tositása céljából fenti kórh
ban április 16-án d.
tárgyalás fog tartatni. Ve
hivatnak, hogy jelzett napo
lataikat a kórház gondno
Ajánlatok csakis a kórh
dijmentesen kapható ürlap
pénz gyanánt az ajánlati
állami adóhivatalnál let
nyugta melléklendő az
müvelet, a feltételek és sz
hácsi „László" közkórház
megtekinthetők.

Erdőd. [Szatmár m.] (
kezések.) Gróf Károl
dalmában ez évben épite
tek uj és átalakitási mu
29-én adatnak vállalatba.
mész, cement, fa, desz
uradalom adja és az é
litja. Előirányzat 29030
k óvadékkal felszerelt a
29-én d. e. 10 óráig Ré
intézőhöz Erdődön ada
költségvetések az erdőd
hivatalban megtekinthető
telek átolvashatók.

Magyaróvár. (Utisze
Mosonvármegye területé
mesterségek részére 190
előirányzati költséggel
szállitásának biztositása
5-én d. e. 10 órára a m
épitészetf hivatalban tar
hirdettetik. Az ajánlat

TR. SÁNDOR | Villamos világitás

KAUSER János

Ybl Miklós épitész 1814-1891 : A Hild-Ybl Alapitvány kiállitása a BTM-ben 1991/1992 [katalógus] Bp. : Hild-Ybl Alapitvány, 1991 251

M. D. V.

KAUSER ~~József~~ Jakab szobrász

Eötvös József szobrának talapzata Ybl terve szerint

Petőfi-szobor talapzata Ybl terve szer.

Ybl kivin: Ybl Miklós 90.,

MDK

Kauser Jakab kőfaragó

A Petőfi nobortalapzat készítésekor ..... kőfaragóval kötött szerződés szövege.

Petőfi S. nobrának leírása és története. Herk. Amtman G. Bp. 1892. 49-50

MDK

Kauser Jakab építén

Az Eötvös nobor talapzatának kivitelezője.

A nevödés növege

Eötvös József br. nobrának leírása és tö[illegible]
kerk: Buday József. Bp. 1895 2, 19, 51,

MDK

Kauser Jakab kőfaragó

Szűz Mária szobor alapozás

József. Kerepesi-u. Rókus előtt.

1867. —

MDK-A-11-1/2862.

Kauser Jakab Köfaragó

Pesti Hirlap. 1882. febr. 1.

A Petőfi-szoborról

Yb

Kauser Jakab kőfaragó 1832?–1893 b

Budapesti Hirlap,1882,X.15.

284.sz.II.Mellékletből.o.

Építészet Vigadó

Magyar Müvészet 1925. 200-206.o.
Dömötör István: A müpártoló Budapest.

Kauser Jakab kőfaragó 1832?-1893

Kaiser Jakab Köfarajó Tbl

Budapest: Hedlap 1882. II, 1.

32 n. 3-o. (Sz. és th.)

Kauser Jakab épitész.

Akad.Értesitö.1873.146.l.

MDK

Kauser J.

kőfaragó munkák

A Szépmüvészeti muzeum... Épitő Ipar,
19o6. jan.21. 25. 1.

Kauser J. kőfaragó

~~Frankxxx~~

A bpi börze uj palotája. Épitő ipar. 1905. 45.sz. 369 l.

Kauser Jakab

pesti köfaragóm-

l.

Váradi Antal

Az egyhori Budapest.

Bp 1922. 165. l.
166 l.

MOBKA.

2380.

helyreállitáskor foglalkoztatott
dor a Magyar Állam 1904.évi szept
cikkében.

x x

Itt mondok köszönetet mindazok
csokkal, felvilágositásokkal és u
felsorolást a helyszüke lehetetle
azt a szives és rendkivül értékes
János dr.főszolgabiró és Pavel Ág
Szemle főszerkesztője a helyszini
riumi igazgató a szombathelyi lev
kori épitészeti tanszékén Csányi
adjunktus az anyag feldolgozásába
tanszék volt a műhely, ahol ennek
a gazdag kézikönyvtár segitségével
beszélésén át ennek a munkának je

Kaiser Jakob

l.

Liber Bpestsobrai

180. l.

Sala

Kauser Jakab

Köfarajó

l.

Liber Bpest szobrai

164. l.

Kaiser

K. 2. *Jakab*, kőfaragó, * Pest, 1832 (?), † u. o. 1893. Atyjánál, K. 4. Józsefnél tanult. 1865-től működött Pesten mint kőfaragómester. Az 1870-es években a budavári koronázó (Mátyás) templom kőfaragómunkáit végezte. 1886—93. a bpesti építő- és kőfaragómesterek ipartestületének alelnöke volt.

L. Gy. I. 536

Vértbe van öltözve, kinyujtott jobb
art, baljavae pedig ágaskodó lovának
ját tollak díszítik, parókája göndör, ba-
etválva. Vértje felett az aranygyapjas-
ének végei láthatók (hanak) és derekát kendő övezi.
nak s a rojtos lótakaró sarkában ko-
kihimezve. A háttér hegyes vidék, hol
ata a kép alatt öt sorban:

M IMPERATOR SEMPER AUGUSTUS
CAROLUS auspice
ristiadûm decus;
eternos honores
e clades"

EMPER AUGUSTÆ Serenissimi Electoris Pala-
F. DOUVEN Eques humiliter dedicat consecratq;
P. Van Gunst sculpt."

nalkeretnek 67.4: 55.7 c/m.

9246.

140/95 Nº 151.

Kaiser Israel

Laid
=
Egypt. 1863. 57 l.

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

lyezem:

agy helyettesének
rása.

– Endrényi Imre, Szeged.

Kanser Jakal

Köfaragó.

1865. Pesten

Pke. 216 l.

Farkas Mihály dr. II. 110.

1904. október 25. 518

A pécsi városi tanácsnak: a múzeumi szabályrendeletnek a múzeumi látogatók belépti díja miatt lehető megváltoztatása tárgyában (798/1904.)

Kauser Jakob

Kőfaragó.

1886. a Pesti építőmesterek,

kőműves -, kőfaragó- és
ácsmesterek ipartestületének
alelnökévé választottak. E
tisztséget betöltötte 1893-ban
bekövetkezett haláláig. Egyébként
a kőfaragó szakosztály elnöke volt.

Gunszt 69. l.

Satyr - torso bronzból IV. 122

— - fej agyagból IV. 122

Kauser Jakab

kőfarago.

A máfás templomon dolgozott
1876-ban

Utólagos kiegészítése a magyarországi mű-
emlékek bizottsága 1876 évi jelentése-
nek. Arch. Ert. 1877. XI. 39. 1

Gedulyi Ferenc. A budavári főegyház építési bi-
zottságának 1876-ik évi munkálkodásáról szóló
jelentése. Arch. Ert. 1877. XI. 102.

Erdély VII. 223

1065 (7—12)

SIGL G.,
gépgyáros Bécsben,

IX. Bezirk, Eisengasse Nr. 5,

ajánlja az általa készitett **mezögazdasági gépeit,**

ugymint:

Locomobile cséplögéppel együtt:

egyszerü tisztitó-müvel, 8	10	kettös tisztitó-müvel 8	10 lóerőre
4600	5100	4750	5250 ft. a. é.

Cséplögépek emelő-csigaval:

2	3	4	6 lóerőre,	kézi-cséplögépek
270	300	350	400 ft. a. é.	200 ft. a. é.

Vetögépek:

Garret-féle 13-soros,	Hornsby-féle 13-soros,	Smith-féle széles szórással
400	500	200 ft. a. é.

Nyitvaálló emelő-csigák:

1	2	3	4	6 lóerőre
250	360	360	450	550 ft. a. é.

Örlő-malmok, tisztitó-malmok, kukoricza-morzsolók, répametszögépek, szögirányos boronák, szecskavágók stb.

Eredeti angol gépekből saját gyártmányainkkali összehasonlitás végett szintén raktár tartatik.

A gépek szilárdsága- s hasznavehetőségeért jótállás biztositttatik, s különleges kivánatra a gép itt próbakép mozgásba tehető.

Részletes árszabályokat a legnagyobb készséggel s bérmentesitve bocsátok rendelkezés alá.

Ajánlom továbbá a már évek hosszu során **a legjobb hirben álló telepitvényemet,** mindennemü **álló-gözgépek, gözmozdonyok, hajógépek, örlő-, fürészelő- és olajmalmok elkészitésére;** elfogadok továbbá:

Papir- és czukorgyár, valamint **serfözési és köszénbányai felszerelése-ket, műhelyek berendezését, szivattyuzó-müvek, rézmüves munkálatok, könyvnyomó-gépek** stb., és **vasöntödei tárgyak elkészitését.**

Az imént elősorolt tárgyak szemügyre vételével mindenki könnyen meggyőződhetik arról, miszerint habár mezögazdasági gépeim raktára Bécsben a legnagyobb s tartalomra nézve a leggazdagabb is, a készlet előmunkálataira megkivántató nagy tőke befektetését feleslegesnek tartom, minélfogva tisztelettel felkérem mindazokat, kik elébb idézett géptárgyak kivitelével engem megbizni ohajtanának, hogy megrendeléseiket mihamarébb hozzám intézzék, mely által azon helyzetbe jutok, hogy rendkivüli kivánalmaknak is gyorsan és tökéletesen megfelelhetek; a nálam vásárolt és hosszabb használat után megrongált gépeket a lehető legrövidebb idő alatt ismét haszonvehetővé teszek.

Ez alkalommal nem hagyhatom érintetlenül, miszerint azon cselfogások, melyeket egy angol czég itteni fiókraktára ez eddig vállalataim ellen intézett, — csak is arra alkalmasak, hogy versenyzésem jelentősége, s azon fokot, mely öneki semmiesetre inyére nem lehet — világossá tegye — anélkül, hogy engemet hasonló eszközök követésére birhatna, a fennérintett czég ezen eljárására jobb és olcsóbb gépek kiállitásával felelek.

Végül azon biztositással lépek a nagyérdemü gazdaközönség elé, hogy gyártmányaim jósága, szilárdsága, czélszerüsége és munkaképessége felett mindazon kezességet átvállalom, mely csak egy tisztes üzletczégtől várható, s kérem, legcsekélyebb próbamegrendelés által az itt mondottakról szives meggyőződést szerezni.

VALÓDI PAGLIANO-SYRUP,

Girolamo Pagliano florenczi profeszortól egyenesen ideszállitva, különböző mennyiségben kapható:

a magyarországi föraktárban TÖRÖK JÓZSEF

gyógyszerész urnál Pesten, király-utcza 7. szám alatt.

Egy eredeti üvegcse ára 2 ft.

☛ Az ismételadók igen kedvező engedményben részesülnek. ☚

E szörp tisztitja a vért, eloszlatja a megromlott nedveket, megritkitja és megjavitja azokat, következésképen mindazok, kik e szörpöt havonkint két napon át használják, jó egészségnek örvendnek. E szörp sok oly betegséget meggyógyit, melynél az orvosi szer csekély javulást eszközölt. 995 (3—12)

Mi a nők legfőbb disze?

Kétségenkivül **a szép, tiszta arcz.** Kiktől a természet e diszt megtagadta, semmivel se szerezhetik meg oly könnyen, mint a

LILIACÉE PARISIENNE

szépitő-szer használata által. Ezen szer rövid idő alatt a bört nemcsak **szeplőtől, májfoltoktól** stb. megtisztitja, hanem az arcznak **fiatal frisseséget, elevenséget** és **élénk rugalmasságot** is kölcsönöz. — *Angol-* és *Francziaország* legmagasabb köreiben *közhasználatuvá* lett, s nevezetesen az arcznak az a bámulatos frissesége, tisztasága, mely Angolországban az idegent meglepi, igen sok esetben a **Liliacée Parisienne** használatának köszönhető.

Egy tégely, mely 8—10 hetig is eltart, elegendő a legszebb és legtisztább arczbőr előhozására.

Egy tégely ára használati utasitással 3 ft. Pakolásért 20 kr.

Förakhely PESTEN: Pórfi Ferenczné,

váczi-utcza, „arany gyürühez", hová kéretnek a kereskedő urak intézni megrendeléseiket.

Rakhelyek Pesten: *Lueff M., Vértessi S.* illatszer-kereskedések, — *Thallmayer A. és társa,* — *Molnár J.* váczi-utcza 20-ik szám alatt. 975 (6—12)

Az eddig is sok elismerésben részesült és dicsérőleg ismert franczia kosmetikai mosdóvizét, ugynevezett

HERCZEGNŐ-VIZ,

ajánlja

Lueff M.

illatszer-kereskedése Pesten,

a „Minervához,"

váczi-utcza 21-dik szám alatt.

Hogy ezen csodaszerü folyadék legfényesb hatharóságáról a szépnemnek tudomása lehessen, arra nézve elégséges az, hogy a közönséges mosakodás után a viz kellőleg felrázassék, s egy darabka szivacs avval megnedvesittetik, s a bőrre egyformán rákenetik — mely azonban le nem törlendő — s igy az arczbőrt a legmagasb korig épségben tartja, s annak fehérséget, simaságot és gyöngédséget kölcsönöz

Ezen ajánlásra méltó mosdóviz, többszöri használása által, gyors s meglepő siker várható — mely abban áll: hogy az arczbőrről a szeplőt, bibircséket, hópattanásokat s a sárga foltokat tökéletesen eltávolitja. 1123 (4—4)

Alulirt bátorkodik a vállalkozó épitész és mérnök urak figyelmébe ajánlani **kőfaragó-műhelyének számos készletét,** azon megjegyzéssel, hogy nála **mindennemü**

épitészeti és diszitményi tárgyak,

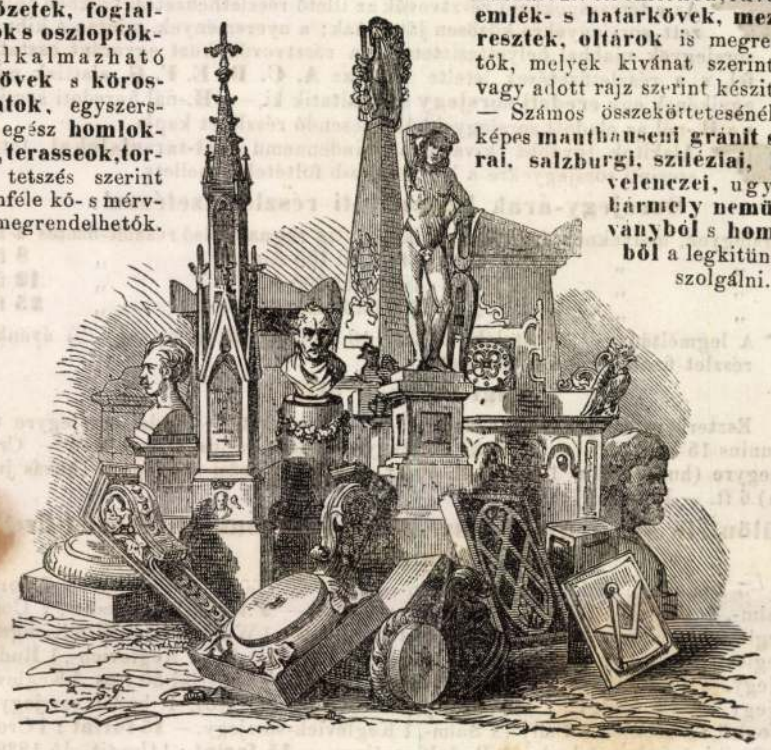

még pedig: **erkélyek, lépcsőzetek, foglalványok s oszlopfőkhöz** alkalmazható **tart-kövek s körostélyzatok,** egyszersmind egész **homlokzatok, terasseok, tornyok** tetszés szerint mindenféle kő- s mérvben megrendelhetők.

Ezenkivül: **siremlékek, ravatalok, emlék- s határkövek, mezei keresztek, oltárok** is megrendelhetők, melyek kivánat szerint saját, vagy adott rajz szerint készittetnek. — Számos összeköttetesénél fogva képes **manthauseni gránit s carrarai, salzburgi, sziléziai, karsti, veleneczei,** ugymint: **bármely nemü márványból** s **homokkőből** a legkitünőbbel szolgálni.

Erre vonatkozólag mindennemü s modoru rajzok, minták s épitészeti vázlatok adatnak, vagy pedig előterjesztett rajzok szerint készülnek a megrendelések.

Továbbá: **szobrok, dombormüvek, jelleges faragványok, czimerek, jelvények, disz-edények** is megrendelhetők; nemkülönben elfogadtatik a fölállitás s épités eszközlése teljes elkészülésig. Alulirt épitészeti s mürokon tárgyak készitésében a legujabb találmányokra kellő tekintettel levén, minden munkára tapasztalt egyének mügondját fordittatván, képes a munkának tisztaságot s kitünőséget kölcsönözni, s annak tartóssága- és jóságáról kezeskedni.

1156 (2—5)

Kauzer János,

kőfaragó.

☛ **Műhelye: Pesten, József-város, vas-utcza 5-ik szám alatt.**

Sorsjegyek részletfizetés mellett.

☛ Egyenkint. ☚

1 1860-iki 500 ftos	sorsjegyre,	havonkint	24 ft. — kr.,	évnegyedenkint	30 ft.
1 1854-iki 250 ftos	„	„	12 ft. — kr.,	„	14 ft.
1 Credit	„	„	6 ft. 50 kr.,	„	8 ft.
1 1860-iki 100 ftos	„	„	5 ft. — kr.,	„	6 ft.
1 1864-iki 100 ftos	„	„	4 ft. 50 kr.,	„	6 ft.
1 1864-ki 50 ftos	„	„	2 ft. 25 kr.,	„	3 ft.

☛ Csoportokban, 5 darabjával. ☚

1 1864-iki 50 ftos, 1 budai, 1 Genois, 1 Waldstein, 1 Keglevich-sorsjegyre, havonkint 7 ft., évnegyedenkint 8 ft. 50 kr.

1 1860-iki 100 ftos, 1 Salm, 1 Genois, 1 Waldstein, 1 Keglevich-sorsjegyre, havonkint 10 ft., évnegyedenkint 13 ft

1 Credit, 1 1864-iki 50 ftos, 1 Clary, 1 Waldstein, 1 Rudolf-sorsjegyre, havonk. 12 ft. évnegyedenkint 15 ft.

1 1854-iki 250 ftos, 1 1864-iki 50 ftos, 1 Pálffy, 1 Clary, 1 Rudolf-sorsjegyre, havonkint 18 ft., évnegyedenkint 22 ft.

☛ Az első részlet lefizetése már minden nyereményt biztosit.

MORGENSTERN A. és TÁRSA

váltó-irodája Pesten, nagy-hidutcza 9-ik szám alatt.

☛ Levélbeli megrendelések gyorsan eszközöltetnek. A sorsjegyek bevásárlását illetőleg, valamint a részletfizetések s sorsjegytársulatok alakitására vonatkozó programmok kivánatra ingyért szolgáltatnak ki. 1071 (2—4)

Vas. Ujs. 1865.

ADLER L.
pénzváltó-irodája

a kereskedelmi testület (Lloyd) épületében

Pesten, Dorottya-utcza 14-ik sz. a.

Az általam rendezett

sorsjegy-társulatok programmja.

I. Befizetés 25 egy negyedévi részletekben:

A. 20 személy 20 hitelsorsjegyre **8** ft. ¼ évenkint, — **B.** 18 személy 19 darab mind osztr. sorsjegyek) **4** ft. ¼ évenkint, — **C.** 20 személy 20 darab 1864. 50 ftos sorsjegyek **3** ft. ¼ évenkint, — **D.** 10 személy 10 darab 1860. 100 ftos sorsjegyek **6** ft. ¼ évenkint. ☛ Bélyegdij részletszelvényenkint **A. D.**-nél **1** ft. **30** kr., **B. C.**-nél **68** kr.

II. Befizetés 25 havonkinti részletben:

E. 10 személy 10 hitelsorsjegyre **6** ft. **30** kr. havonkint, — **F.** 10 személy 10 darab ⅛ 1860. sorsjegyre **4** ft. **80** kr. havonkint, — **G.** 10 személy 10 darab ⅛ 1864. sorsjegyre **4** ft. **60** kr., — **H.** 10 személy 50 darab Rudolf-sorsjegyre **3** ft. **20** kr. — ☛ Bélyegdij részletszelvényenkint **E.**-nél **1** ft. **30** kr., **F. G.**-nél **99** kr., **H.**-nál **68** kr.

☛ Az e társaságokbani résztvevők az illető részletbefizetési ivekben bejegyzett sorsjegyekre közösen játszanak; a nyeremények, miután a kihuzott sorsjegyek ujabbal helyettesittetnek, a résztvevők közt egyaránt osztatnak fel, s a részletfizetések letelte után az **A. C. D. E. F. G.** alattiak mindegyikének egy **eredeti sorsjegy** szolgáltatik ki, — a **H.**-nál 5 eredeti sorsjegy s a **B.**-nél az eladott sorsjegyekből reáesendő részletet kapja.

☛ Alakitok továbbá kivánatra mindennemü **zárt-tarsulatokat**, tetszés szerinti sorsjegyekre a legjutányosb föltételek mellett.

Sorsjegy-árak havonkinti részlet-fizetéssel:

Sorsjegyek, melyeknek árfolyam-értéke 40 ftig rugnak, első részlet-fizetés **4** ft.
" " " 40 fttól 100 ftig, " " **8** ft.
" " " 100 fttól 200 ftig, " " **12** ft.
" " " 200 fttól azonfelül " " **25** ft.

☛ A legméltányosb föltételek mellett 10, 15, 20, 25 havi, vagy ¼ évenkinti részlet-fizetések is eszközölhetők.

Igérvények dijai:

Eszterházy sorsjegyre (huzás junius 15-kén) 12 ft. — Budai sorsjegyre (huzás junius 15-kén) 2 ft. — 1854-ki sorsjegyre (huzás julius 1-jén) 6 ft. — Credit sorsjegyre (huzás julius 1-jén) 3 ft. 50 kr. — Gőzhajózási sorsjegyre (huzás julius 1-jén) 6 ft. — Bélyegdij 50 kr.

Különféle sorsjegyek összeállitása havonkinti részlet-fizetés mellett.

5 forint: 1 Rudolf-, 1 Waldstein-, 1 1864-diki 50 ftos sorsjegy. — **7 forint:** 1 Salm-, 1 Genois-, 1 budai, 1 Rudolf-sorsjegy. — **9 forint:** 1 Credit-, 1 Como-, 1 Keglevich-sorsjegy. — **9 forint:** 1 1864-iki 100 ftos, 1 Waldstein-, 1 Windischgrätz-, 1 Keglevich-sorsjegy. — **10 forint:** 1 Credit-, 1 Waldstein-, 1 Keglevich-, 1 Rudolf-, sorsjegy. — **10 forint:** 1 Genois-, 1 Pálffy-, 1 Clari-, 1 1864-iki 50 ftos, 1 Keglevich-sorsjegy. — **12 forint:** 1 Eszterházy-, 1 1864-iki 50 ftos, 1 budai sorsjegy. — **12 forint:** 1 Credit-, 1 Pálfy-, 1 Salm-, 1 Keglevich-sorsjegy. — **15 forint:** 1 Credit-, ⅛ 1860-iki, 1 Salm-, 1 budai, 1 Rudolf-sorsjegy. — **15 forint:** 1 Credit-, ⅛ 1839-iki, 1 1864-iki 50 ftos, 1 Clari-sorsjegy. — **20 forint:** 1 1854-iki, ⅕ 1860-iki, 1 Keglevich-, 1 Rudolf-sorsjegy. — **25 forint:** 1 1860-iki 500 ftos, 1 1860-iki 100 ftos, 1 trieszti, 1 Pálffy-sorsjegy. — **30 forint:** 1 1839-iki egész, 1 Credit, 1 1864-iki 50 ftos, 1 Keglevich-sorsjegy.

Részletfizetések egyes sorsjegyekre, valamint társulati sorsjegyek részjegyeire, az ismert föltételek alatt eszközölhetők.

☛ Bevásárlása és eladása mindennemü értékpapiroknak és pénznemeknek, előlegezések, sorsjegyek- és állampapirokra, incasso és megbizások stb.

☛ **Vidéki levélbeli megrendelések titoktartas mellett gyorsan és pontosan teljesittetnek.** 692 (39–52)

☛ A vidékbeli ügynökök különös kedvezményben részesittetnek, s szükségleteik fedezése végett idejekorán hozzám fordulhatnak.

ÖZV. FELBERMAYER ÁGOST

első cs. kir. országos szabad.

vizhatlan
takaróponyvák
GYÁRA PESTEN,

ajánlja elismert szilárdságu vizhatlan takaró-ponyva gyártmányait minden megkivántató nagyságban a t. cz. gazdaközönség számára, gabna- s szénakazalaik s gazdasági gépeik befedésére, továbbá gyár- és hajótulajdonosoknak, kereskedőknek, szállitóknak, dohánytermesztőknek stb., a legjutányosb gyári-árakon.

☛ **Gyár:** ☚

József-város, serfőző-utcza 16-dik szám alatt.

☛ **Iroda:** ☚ 1154 (2–3)

Lipót-város, bálvány-utcza 4-ik szám alatt, 2-ik emelet.

☛ Már csak rövid ideig tart ☚

az abbahagyott gróf HARRACH-féle janowitzi, morvaországi és starkenbachi csehországi vászongyárból való

vásznak, asztalnemüek és zsebkendők

☛ végképeni eladása, ☚

uj árleszállitás mellett, 35—40% elengedéssel.

A vászon valódiságaért s hibátlanságaért és igazi mértékért kezeskedik.

1 vég 30 rőfös vászon ára most csak 9½, 12, 14, 16, 17—19 forint.
1 vég 42 rőfös vászon ára most csak 15, 18, 20, 22—25 forint a legfinomabb.
1 tuczat fehér vászon- és czérna-batisztkendő ára, most csak 1 ft 90 k., 3, 4, 6, 8, 10—12 ft. a legfinomabb.
Törülköző-kendő, szines vászonkendő, asztalkendő tuczatja — 1 asztalkészlet (1 abrosz 6 asztalkendővel) csak 6, 8—18 ft.
Továbbá a mi hires vászon-készitményünk, mely Magyarországban legjobb és hamisitlannak van élismerve, s a főuraságok és a papság által annyira kedvelt 50 és 54 rőfös (kézi fonatu) vászon ára csak 25, 30, 35, 40, 50—60 ft.; az ugynevezett batiszt-szövetek ára csak 65, 75—90 ft., melyekből ezelőtt egy vég ára 150 ft volt.
Orosz-vászon nyári öltönyökre (két és három nyüstös) legjelesb minőségü 35, 40—50 kr. a legnehezebb.

☛ Levélbeli megbizásokat, melyeket az igazgatóság a pénz előleges beküldése vagy póstai utánvét mellett a leglelkiismeretesebben teljesit és bármely vidékre elküld, — kéri ekként czimezni: 1055 (10—12)

„An den Leinenwaaren-Ausverkauf, Freiung, Bank-Bazar, neben dem gräflich Harrach'schen Palais in Wien.

Ujabb tetemesen leszállitott árak!!
TAUB KÁROLY
rumburgi vászon-raktárában

Pesten, József-tér és fürdő-utcza 9-ik sz. a.

¼ széles sziléziai fonalvászon, 30 rőfös, 7 ft., 8, 9, 10, 11 ftig.
¼ széles bőrvászon, 30 rőfös, 11 ft., 12, 13, 14, 15, 18 ftig.
¼ és ⅝ széles creasvászon, 38 rőfös, 13 ft., 14, 15, 16, 18, 20, 22, 24—26 ftig.
⅝ széles rumburgi fehér fonalvászon, 30 rőfös, 13 ft., 14, 15, 16, 17, 18, 19—22 ftig.
⅝ széles rumburgi fehér fonalvászon, 38 rőfös, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25—32 forintig.
¼ széles hollandi vászon, 41 rőfös, 16, 17, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30—34 ftig.
⅝ széles hollandi vászon, 50 rőfös, 24 ft., 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 45—54 ftig.
Rumburgi vásznak, legnehezebb minőségü, 54 rőfös, 23 ft., 25, 26, 27, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 44, 46, 48, 50, 54, 58, 60—100 ftig.
Valódi vászon-zsebkendők, tuczatja 2 ft., 2½, 3, 3½, 4, 5, 6, 7, 8, 9—12 ftig.
Törülközők, tuczatja 5½ ft., 6, 6½, 7, 8, 8½, 9, 10—12 ftig.
Asztalkendők, tuczatja 5½ ft., 6, 6½, 7, 8, 8½ 9 – 10 ftig.
Abroszok minden nagyságban, ¾ nagyságu 2 ft., 2½, 3, 3½ ftig, ¹⁰/₄ nagyságu 2½ ft., 3, 3½, 4 ftig, ¹²/₄ 3 ft., 3½, 4, 4½, 5 ftig.

Továbbá vannak még: **garniturák, atlaszdamaszt** 6, 12, 24 személyre, ⅝ és ⁹/₄ széles vásznak **lepedőkre** varrás nélkül, **szines matrácz-csinvatok** ⅝ és ¹⁰/₄ széles **gyapju asztal-** és **ágyteritők**. Fehér perkál és nanking, valamint mindennemü zsinóros piquet és szines barkét, ugyszintén minden e szakba vágó czikkek.

☛ **Mindegyik darabon a szabott ár föl van jegyezve, mi által a t. cz. vevő minden rászedéstől meg van óva.**

☛ Levélbeli megbizások ugy mint eddig, vidéki vásárlóim bizalmát különös tekintetbe véve, a pénzösszlet bérmentes beküldése vagy „utánvétel" (Nachnahme) mellett azonnal és lelkiismeretesen teljesittetnek.

☛ **50 forintot fölülhaladó megbizások, oly állomásokra, hova vasut vagy gőzhajó jár, bérmentesen küldetnek meg.** 1132 (5–6)

☛ Mindennemü ☚ 1137 (2–3)

vászon- és gyapot-áruk

☛ **nagyszerü** ☚

☛ ármérséklése ☚

HUGMAYER és MICHAILOVITS

rumburgi vászonraktárában

Pesten, a „PROFÉTÁHOZ", a városház-téren.

KAUSER Jakab

Ybl Miklós épitész 1814-1891 : A Hild-Ybl Alapitvány kiállitása a BTM-ben 1991/1992 [katalógus] Bp. : Hild-Ybl Alapitvány, 1991 260

Kauser János

Kőfaragó

l.

Dívald Akad. palotája

27. l.

Kauser János

Kőfaragó

l.

Liber Bpestnobrai

196. l.

19

váltónál fogva

értéke árúban tegye

fizetendő

Kauser János

A Bp. VIII. Gyulai Pál utca 5.sz. házat Gerster Károl tervezte 1860-ban sógora, Kauser János kőfaragó részére, aki valószinüleg közreműködött a homlokzat kiképzésében. - Az épület 1969-ben elkészült helyreállitásának tervét Jedovszky Éva készitette.

Bibó István: Rövid hirek budapesti épületekről. Müemlékvédelem, 1970.2.sz. 122-123.l.

122. l.

Kauser János

Nagy Ferenc Az első magyar festészeti akadémiát gyámolító társulat évkönyve I f. 1846–1851. Pest. 1852.

2 sl

2

Kauser Zavis

Eötvös (?)

Kauser Zvisef nyéptelen
a tyja irodalmához

Thold Orbán Imre. A bpesti szent Istvá
templom. Budapest. 1905. 40. l. 53. l.

Italia tv. 74, 75,

Kauser János

Kőfaragó

nála mindenmemű épitészi és diszítmenyi tárgyak megrendelhetők

Siremlékek, oltárok

Nála szobrok, dombormünek, címerek, diszcsolenyek megrendelhetők. 1864. Pest.

V Bp. 53-54. l.

~~Beszterczebányai Városi Múzeum~~

~~épületének helyreállítási ügye VI. 187, 188~~

Kauser Tamás

Eofarago

Láid a Borsodyházra vonatkozólag Gerster Károlyt

Eletkepek. 1846. I. 572.

Kauser Lajos

Kőfarágó

Lás i

A „Hungaria" szállo-
da Pesten. Vas. Nyj.
1871. 319 C

Kauser János

Kőfaragó, Pest

1851

lásd.

Lay Bpestiparnuvkiáll

53. l.

Kauser János
Kőfaragó
1848-tól s 1867 tól
pestvárosi bür. tag volt

Schmall
I. 272 l.

XII. ÉV

19

BUDAPE

KIADÓTUL

„HUNGÁRIA“ MAGYAR TE

Kauser János

Pesti kőfaragó

l.

Schoenjózsefvárosi

12. l.

Római katonaság kiegészítése V. 248

Kauser János

Kőfaragó

l.

Lechner Jenő dr

A Magyar Nemzeti
Múzeum épülete.
1836–1926.

Bp. 1927

35. l.

KAUSER József, ifj.

SÁRMÁNY Ilona: Historizáló épitészet az Osztrák-Magyar Monarchiában. Bp.,Corvina, 1990 75.p.

Köröndön épült bérpalotája

Kauser János

Kőfarajó 1869.

vod

Kéky Lajos: A

szőreves Kisfaludy-

Társaság. (1836-1936)

Bp. 1936. 140. l.

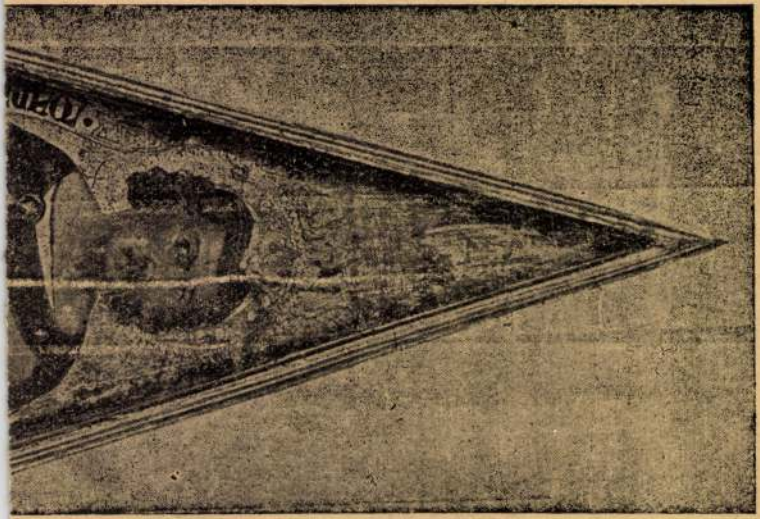

Kauser János
kőfaragó

VIII. Gyulai Pál u. 5.

1860-ban tervezte Gerster Károly Kauser János kőfaragó részére.

A terven nem szereplő diszes kapuzat valószinüleg a háztulajdonos müve.

Zakariás G. Sándor : Budapest. Bp. 1961.

158.

Kauser János Kőfaragó M.D.K.

Dolgozott az Akadémai palotáján

Práter Jánosné: Százéves az Akadémia palotája
Magyar Nemzet 1965. dec. 4. 8.l.

. P.P.

Kauser János

kőfaragó munkák

A szt.István tpl. megnyitása. Vállalkozók Közl.
1905. nov. 22. 3-5.l.

Kauser János

pesti Előfavagó

l.

Divald.

A M. Tud. Akad.

palotája.

27 l.

MUSEUMS

Kauser János

építőmester

77 éves korában
meghalt. Pesten lett
önálló 1871-ben és az
építőmesterséget 1891-ig
folytatta. Legnagyobb mun-
kája volt a régi Mű-
egyetem épülete a Múzeum-
körúton.

Építő Ipar - Építő
Művészet. 1925. 57 l.
(K. J. halálára)

CZAKÓ ADOLF

NYUG. MŰEGYETEMI NY. R. TANÁRNAK A MŰSZAKI TUDOMÁNYOK

ÉS

DR. MAREK JÓZSEF

NYUG. EGYET. NY. R. TANÁRNAK AZ ÁLLATORVOSI TUDOMÁNYOK

TISZTELETBELI DOKTORÁVÁ TÖRTÉNT AVATÁSA.

A M. Kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Tanácsa 1938. évi június hó 23-án, déli 12 órakor a műegyetem dísztermében tartott ünnepi közgyűlésén Czakó Adolf nyug. műegyet. ny. r. tanárt a műszaki tudományok, dr. Marek József nyug. egyetemi ny. r. tanárt pedig az állatorvosi tudományok tiszteletbeli doktorává avatta.

Az ünnepi közgyűlés rendje a következő volt:

Dr. Szabó Gusztáv prorektor az ünnepi közgyűlést a követ-

Kauser János 34, 64, 66, 78, 95, 106, 108 bibliográfia
(in: Déry Attila; Budapest eklektikus épületszobrászata
/Művészettörténet-Műemlékvédelem I. /OMF kiad. Bp. 1991.

18 - 19/20.sz.

Budapest, 198... év .....hó

Ph.

Érvényes 19.....tól ...

Felkérjük, hogy a fenti kutatá
példányát az MTA MKCS Könyvtá
küldeni sziveskedjék.

KAUSER János épitőm.

1880 Az 1878. helyreállítási munkák után Kauser János épitőmester biztositéka visszaadandó. 103.

M. Ért. 1991. 1/2.

Kauser József, építész.

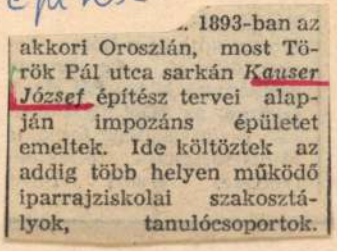

... 1893-ban az akkori Oroszlán, most Török Pál utca sarkán *Kauser József* építész tervei alapján impozáns épületet emeltek. Ide költöztek az addig több helyen működő iparrajziskolai szakosztályok, tanulócsoportok.

2

Pálffy Judit: Az iparművészet szakiskolája
Esti Hírlap,
B. n. 1978. márc. 31

Kauser József, szobrász.

A XVIII. sz.-ban a ferences barátok teneplomá előtt egy faszerkezetű kút adott vizet a pesti népnek. 1828.-ban a város pályázatot tűzött ki egy új kútra. Pályamüvet hét mester nyújtott be, köztük volt Kronberger János és Kauser József.

Kauser József kútterve (1828.) (repr.)

A. Czétényi Piroska: A Nereidák kútja Pesten. Műemlékvédelem, Budapest, 1977. 15. old.

KAUSER József

oltárai

FARKAS Attila: Budapest, Szent István Bazilika, Szent Jobb-kápolna és kincstár. Bp. : TKM, 1990. - (TKM kiskönyvtára ; 384.)

3.p.

ben megjelentett egy
zmüvész emlékére.
vet alkotott, a kő
ászi nyelvét a tömörség,
tkozó monumentalitás
rszág több helyén
llandó kiállitása

etmüvét a kötetben
néltatja. Gondolatvi-
fényt, a válogatott
ljegyzéseit is megta-
rodukció vall. A kötetet
életmükatalógusa zárja.

KAUSER József

Fischer József épitész volt sokáig a müvezetője

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 48.p.

Kauser József, építész

L: Pań József

6.

dr. Nagy Károly: Tévedések a M.o. útikönyvben

Esti Hirlap Bp. 1978 szept. 19.

KAUSER József építész

Erdei 1991 52,81,

Springer Verl.

1003.
Roemer, Adolph: Synopsis der
Hannover, 1853, Hahn

365.
Ronna, A.: Les irrigations.

821.
Rósa Ferenc: A M.Kir.Közig
joggyakorlata. Bp, 1905, Or

153.
Roscher Wilhelm: System de
gart, 1886, Cotta

KAUSER József építész

Erzsébet krt. 35. tervezője

ld. HANÁK Péter: Bérház a kőrúton.

Polgári lakáskultúra a századfordulón. Összeáll. és bev. Hanák Péter. Bp., 1992 97-12o.ill.

TEXTILMŰVÉSZET ÉS A „GRA

Fitz Péter

Meglehetősen nehéz helyzetben vagyok, mert meg kell magyaráznom, hogy miért nem a konferencia rendes színhelyén, a Szombathelyi Képtárban tartom előadásom. A nevezett helyszíntől való idegenkedésem oka ugyan személyes, de azért mégis összefügg a szimpózium témájával, a textil és grand art kapcsolatával.

1984 februárjában — akkor még mint a Savaria Múzeum textilosztályának vezetője — kidolgoztam a Szombathelyi Képtár szakmai koncepcióját, amelynek — mindenféle dicsekvés nélkül mondhatom — lehetett volna némi jelentősége a textilművészet szempontjából is. Ugyanis több dolgot kellett összeegyeztetni. A kiindulópont, hogy Magyarországon nem épült fél évszázada képtár. A 70-es évek végén Szombathelyen, ahol a modern művészetnek mérsékelt hagyományai voltak, illetve adott volt a nem túl jelentős képzőművészeti gyűjtemény, úgy döntöttek, hogy létrehoznak egy ilyen intézményt. Az eredeti koncepció, miszerint a szocialista képzőművészet fellegvára teremtődik meg, 1976-ban még elég indok volt az alapításra, a Képtár megnyitása idején, 1984-ben már elég anakronisztikus cél.

Szombathelyen, de az egész régióban egyetlen olyan művészeti vonatkozás ezt kiegészíti egy újjá amely más műfaji köt és így megoldja a gyű vonatkozásait.

A harmadik pillér p a földrajzi helyzetből centrumként kell elké látható és hozzáférhe gyelországot, Szovjet ölelő kör, amely az úg szférájából kiesett, m kutatta, gyűjtötte kon hetősen valós cél lett ilyen gyűjtőkörrel fel volna a sem Magyaro hol sem gyűjtött neo lizálódást, amely már a magyar textilművé szoros szimbiózisbar

A tervből termész Szokás szerint nem s nem primitív személ

KAUSER József-épitész

1907-ben terveket kérintett az
kötár számára, az MNM
oszlopcsarnokra a múzeum kellett

AH 1994/1. 143.

KAUSER Józef

pályaműve a Szilágy D. téli ref. tpl.-ra

AH 1996 145-146.

elyzhi módszer) új kérdőívet
– egy bizonyos témakör
el van?

lonböző szegmentet képvise
sszehúnyát, szóban, vita
ajóban mérit a felhasznál
dmit lói igényt.

<u>nóférhetőségenet mérése</u>

s igényet kielégíthetősé-

jesítést, mi volt az <u>oka</u>?
o feltárási hiányosság
rattási rendetlenség

Kauser János Téfarajó mester 1

(1817 - 1871)

Telepéhez tartozott a Gyulai Pál u. 5. sz. ház telke, a tulajdonos 1860-ban úgy határozott, hogy telkén házat építtet.

Régi házak Pest-Budán. Főszerkesztő: Pereházy Károly
Müszaki Kiadó Bp. 1976.

75. old.

Kauser János 2

Tőfaragó mester

Az épület egyszerű, léső Klauzicista tervét Kauser sógorának Gerster Károly építőmesternek aláírásával adtál be jóváhagyásra a Gépítő Bizottmányhoz

Régi házak Pest-Budán. Főszerkesztő: Pereházy Károly Müszaki Kiadó Bp. 1976.

75. old.

3

Kauser János Zófarajómester

a tervtől azonban a kivitel során jelentősen eltértek s a homlokzatot a Gerstere jellemző gótizáló romantikus stílusban alakítottál ki, feltehetően Kauser Zózkemutódásával.

Régi házak Pest-Budán. Főszerkesztő: Pereházy Károly Müszaki Kiadó Bp. 1976.

75. old.

4

Kauser János

A lapu götizálé lenetlilépsést, az ablakok szakállas szemöldökpárkányt, az első emeleti mellvédmező vakmérműves díszítést lapott, a középtengely fölötti oromzatba pedig a lor dívatjának megfelelően középkori páncélos vitéz szobra lenült.

Régi házak Pest-Budán. Főszerkesztő: Pereházy Károly
Müszaki Kiadó Bp. 1976.

75. old.

Kauser János

kőfaragó

részben végezte a kőfaragó

munkákat az alábbi

templomban. (1855-59)

Vadász Ede:

A pesti zsidótemplom

első ötven éve.

Bp. 1909. 10. l.

...ula úrnak

...a" Budapest

Budapest, 190 8 augusztus 19

~~de csak egyszeri érvénynyel~~ igazoljuk, hogy

...ír

...megbizásából

...Koronát

levélbeni értesités mellett f. Lo 21 értékkel

„HERMES"

...gyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság

Dorottya-utcai fiókpénztára meghatalmazásából:

[signature] [signature]

Kauser Janos

kőfaragó

l.

Schoen 1948

25. l.

Lüders A:

Térdig, ül, szem be né
támaszkodik, de baljával a
ja felett szalagon és mellén
bátja vállrojtos és gazdago
faszakált hord. Felirata a

„A. v. L

k. russ: Generaladjuta

s alól jobbra: „Druck u. Ver
883 in Wien".

Könyomat, mé

Lasza

Kauser

K. 3. *János*, szobrász. * Pest 1817. K. 4. fia. U. itt és a bécsi képzőművészeti akadémián tanult, azután szülővárosában főképen mint dekorativszobrász és kőfaragómester működött. Műhelyéből számos síremlék, oltár és dombormű került ki

K. G. I. 536 l

III. Károly:

Egész alak, lóhátón
kezében maréchal-botot
kantárját fogja. Kalap
juszaés szakálla levan be
rendet viseli, nyakkendő
Térdeinel pisztolyok van
ronas hunczett monogramm van
lovasok küzdenek. Feli

„CAROLVS VI. D.G. ROMANORU

Cœlo triumphat
Illustre Gentis Ch
Cui Laurum, x a
Odrysiae peperê

és ez utánkét sorban:

AUSTRIACÆ DOMUI S
tini Rheni Pictor J.

Rézmetszet, méretei a
metszette: P. Gunst.

Törzsasztal a Columbus Pub-ban

A hajóhídon: Tímár György

Ügyvéd, kisgazda honatya. Mesélik, sőt ezt ő maga is megerősíti, egyebek mellett azért nem vállalta annak idején, hogy az országgyűlés egyik alelnöke legyen, mert akkor kedves kutyájától, Astortól túl sokat lett volna távol. Mindamellett közrejátszott döntésében az is, hogy eddigi, büntetővédői hivatását gyakorolhassa, bár jóval kevesebb ügyet visz, mint korábban. Ráadásul címkórság sem gyötri, bár van egy-két cím, amelyekhez erősen kötődik: lakáscímek ezek. Amúgy nagyon valószínű, hogy a mostani képviselők közül ő lakik a legközelebb a parlamenthez. Szinte szó szerint hazaugorhat az Országházból a Markó utcába, ha úgy alakul a programja. Köszöntjük a fedélzeten, Tímár György!

– A Markó utca melyik házában lakik?

– A hetes számúban. Ugyanannyira van a börtöntől, mint a Parlamenttől.

– Tudott dolog, hogy anno, politikai okokból börtönlakó is volt. Netán a Markóban is ült?

– Csak néhány napig, előzetesben.

– Mióta él Markó utcai lakásában?

– 1981-ben helyeztek oda abból a lakásból, ahol születtem: ez a Szövetség utca 33. Ott volt édesapámnak cukorka és csokoládégyára.

– Hogyhogy ott maradhattak az államosítás után?

– A mi lakásunk édesapám üzemházában volt. Apukám lett államosított gyárának üzemvezetője. Ennek köszönhetően nem telepítettek ki bennünket az ötvenes évek elején. Ugyanis a lakást nem lehetett odaadni egy ávósnak. Egy üzem területére idegen nem költözhetett be. Hatalmas, négyszáz négyzetméteres lakás volt.

– Nyolcvanegyben miért költöztették el önöket mégis?

– 1965-től 1970-ig politikai dutyiban voltam, izgatás kísérletéért, amihez „bizonyítékként" előttem írták meg a „névtelen följelentést" a Gyorskocsiban. Úgy látszik, későn esett le az elhárítás emberének a tantusz: egy nagy gyár területén egy politikai ellenség lakik. Akkor utasították ennek a vállalatnak a vezérkarát, hogy ezt az állapotot számoltassák fel.

– Melyik volt ez a vállalat?

– A Pannónia Vendéglátóipari Vállalat. Övék volt az üzem.

– De hát eltelt a szabadulása után tíz év. Mivel magyarázza ezt?

– Fogalmam sincs. Ezzel nem foglalkoztam. A lényeg az, hogy édesanyámat meg engem kitettek a lakásból.

– Felajánlottak egy másik lakást, s ez a Markó utca 7.?

– Többet ajánlottak, s ezt fogadtam el. Ez egy nagyjából hatvan négyzetméteres lakás.

– És mennyiben kötődik a kerülethez?

– Nagyon sokban. Például amikor a kárpótlási törvények sorozata elindult, az egész kerületből jártak hozzám, hogy segítsek mint ügyvéd, egyrészt eligazodni a jogszabályokban, másrészt aki arra rászorult, annak kiállítottam a megfelelő okmányt, természetesen honorárium nélkül.

– Tudták, hogy van a környéken egy ügyvéd, aki segít az ilyesmiben?

– Hogyne. Én 1990-től fogva vagyok ügyvéd, mert nyolcvankilencben mentettek föl, bűncselekmény hiányában, s utána még fél évig hezitált a Budapesti Ügyvédi Kamara, hogy visszavegyenek vagy sem. Végül az egykori igazságügyminiszter-helyettes, kedves öreg borissza barátom, Sárközi Tamás, rájuk szólt, hogy ne hülyéskedjenek.

„Sok csinos lipótvárosi kislánynak udvaroltam"

– Mikor szűnt meg a kamarai tagsága?

– 1965. július 13-án vettek őrizetbe, egyidejűleg megszűnt a kamarai tagságom. Tehát nem attól fogva, amikor jogerősen elítéltek, ahogyan a törvény szólt, mert az akkori kamarai vezérkar az akkori politikai elvárásokat is túllihegte, ami önmagában is egy jogi abszurdum.

– Nos, végül az V. kerületben telepedett meg, még ha kényszerűségből is. Addig nem volt kötődése a Belvároshoz?

– Dehogynem. Baráti köröm egy része itt lakott. Nagyon sok csinos lipótvárosi kislánynak udvaroltam annak idején. Sőt abban a házban is, ahova költöztettek, volt és van olyan hölgy, akinek sráckoromban megpróbáltam udvarolni.

– Össze-összetalálkoznak ma is a lépcsőn?

– Össze, bizony.

– Tehát abban, hogy a több felajánlott lakás közül éppen ezt választotta, közrejátszott mindaz, amiről az imént szót ejtett?

– Persze. A környéket jól ismertem, mint említettem, sok barátom lakik erre, és vonzott a bíróságok közelsége is.

– Ön egy ilyen megszállott?

– Ugyan... Csak az egyik professzorom, Kádár Miklós, a jog bohémja azt mondta rólam, hogy kétezer évvel ezelőtt a rómaiak azért találták fel az ügyvédséget mint intézményt, hogy ennek a vörös Tímárnak legyen testhez illő foglalkozása...

– Szemmel láthatóan igen ízlik, amit itt, a Columbus Pubban feltálalnak...

– Igen, nagyszerű ételek.

– Egyébként hol szokott ebédelni? Ülésnapokon a parlament büféjében, éttermében?

– Ha a parlamentben megéhezem, hazaszaladok. Ez a financiális előnyök mellett azért is jó, mert akkor együtt lehetek a kiskutyáimmal.

– Astor híres-nevezetes...

– Volt. Astor az én barátom, jelenleg is. De ő három hónappal ezelőtt, tizenhárom éves korában elaludt. Ez a múlt. A jelen és a jövő, hogy nálam lakik, velem együtt él a most héthónapos Timóka Ben Astor, aki Astor kisgyereke, fekete uszkár balett-táncos, azonkívül a középuszkár Lex, aki olyan piros hajú, amilyen én voltam, amíg kopasz nem lettem. Lexet, aki most négy és fél hónapos, egy héttel azután ajándékozták nekem újságírók, hogy Astor elaludt. Lex egy igen-igen nemes törzsből származó, nagyon édes, kis butuska, csupaszív, jóindulatú, ügyetlen, négyballábas társ.

– Tudom, hogy annak idején sok utánjárással Ceylonból kimenekített egy elhagyott kutyát. Vele mi van?

– Csufival?

– Igen, most, hogy mondja, a kutyus nevére is emlékszem...

– Azért kapta, mert annyira csúnya volt szegényke. Vidéken lakik. Már két és fél éves, és tavaly ősszel, anélkül, hogy előzetesen engedélyt kért volna, két Kiscsufit hozott a világra. Tekintettel arra, hogy én nem szeretek semmiféle politikai villongást vagy diszkriminációt, az egyiket egy MSZP-s, a másikat egy kisgazda parlamenti képviselőnek ajándékoztam.

– Nem rótták meg ezért a pártjában?

– Nem hiszem, hogy bárkiben fölmerülhetne annak a gondolata, engem bármiért megrójanak.

Márvány Gábor, Fotó: Kertész Gábor

A Bazilika építésének befejezése

(1903–1907)

Az 1891-es év júniusában egy emlékezetes esemény részese lehetett **Lollok Lénárd**, a Bazilika plébánosa. A pályaudvar közelében lévő plébániát sok utazó külföldi pap kereste fel misézési szándékkal. Ez alkalommal **Ratti Achilles** volt a látogató, aki nem más, mint a később megválasztott **XI. Pius pápa**. A később felállított márványtábla őrzi a kápolna falán ennek emlékét. 1892-ben egy 35 kg-os új harang felállításáról írt a Historia Domus, mely 24 évig látta el feladatát, az I. világháborúban hadi célokra leszerelték.

1896 ünnepségsorozatának központi alakja az államalapító Szent István, akinek tiszteletére még nem emeltetett a főváros templomot. Az alkalomnak és a gondolatnak megfelelően a Szent Lipót templom plébánosa május 27-én kérelemmel fordult a városi közgyűléshez. „A székesfőváros nagyérdemű közönsége hazafias érzelmektől ihletve és kegyelettől áthatva, méltóztassék kegyelems főpásztorunkhoz (Voszary Koloshoz) azon alázatos kérelemmel járulni: kegyeskedjék őeminenciája – kinek kizárólagos jogköréhez tartozik – kijelenteni, miszerint a lipótvárosi bazilika ezentúl Szt. István nevét viselje és majdan neki, mint különös védőszentjének felajánltassék." Később, 1897-ben az érseki főhatóság és a világi hatóságok elismerték új nevét.

Számos műalkotás ez időben keletkezett. 1901-ben pályázati felhívást írtak ki a bazilikai szoborművek létesítésére. Csak egyet kiemelve, Szt. István főoltár feletti szobrához a következő igényeket támasztották, miután Stróbl Alajos elnyerte azt. „Minden oldalról szabadon látható Szt. István magyar királyt ábrázoló szoborminta, hajadon fővel, palásttal, bal kezében az apostoli kettős kereszttel, jobb kezét könnyedén mellén pihentetve, mint a kereszténység magyar apostola, fenségének teljes kifejezésére."

Bazilikánk belső terének kialakításával és a befejező munkálatokkal a főváros közgyűlés **Kauser József** építészt bízta meg, aki olyan neves festőművészeket kért fel, mint **Székely Bertalan, Lotz Károly, Benczúr Gyula, Feszty Árpád**, a szobrászok közül **Stróbl Alajos, Fadrusz János** stb. A munkák lassan haladtak, 1903-ban megint anyagi problémákkal küszködtek, a terveket egyszerűsíteni kellett, a költségeket lefaragni.

Az Építő Ipar 1904–5-ben rendszeresen beszámol a munkák befejezéséről, a Tarnóczi plébános szavaival elmondhatjuk „míg épül, a kormányok pártállás nélkül dédelgetik, az uralkodók szívügyüknek tartják." Lollok Lénárd emeltebb, szinte költői írásában olvashatjuk: „hazafiak, magyar művészet és ipar dicsőségét hirdeti" az új templom.

Thold Orbán Imre az építésre felügyelő bizottság műszaki beszámolójában 1851-től tárgyalta a kiadásokat, a végösszeg 1905–6-ra 9.053.201 korona, ebből adomány 700.000 korona, vallási segély 135.000 korona, Bazilika sorsjáték 998.000 korona, boltok bevétele (Bazilika körül) 850.000 korona, város adomány 503.605 korona volt.

Lollok plébános gondolatával zárva „ez a templom lehetett volna egyszerű, az igényeknek megfelelő, olcsóbb építkezés. A székesfőváros azonban felülemelkedett a puszta áldozatkészségen. Templomot emelt, nagyot és monumentálisat, a nagy és hatalmas Istenhez illőt".

A templom felszentelését dr. Kohl Medárd végezte 1905. november 9–11–15. napján, első szentmisére az udvarból József főherceg, Augusztua grófnő volt jelen, a szertartást Várossy Gyula kalocsai érsek végezte. A kormány tagjai, az ország zászlósai, főpapság, országgyűlés, katonaság, törvényhatósági és egyéb elöljárók is ott voltak. Csaknem két évszázados vágy volt a magyarságnak a Rodostóban száműzöttként élő, a szabadságharc fő alakjának, II. Rákóczi Ferenc hamvainak hazahozatala. Az állandó feszült politikai viszony az osztrák udvarral ezt sokáig nem tette lehetővé, de az idők haladtával 67 év után alkotmányos keretek között harcolhattak jogaikért több, kevesebb sikerrel. A Bazilika rangjának elismeréseképpen, Orsovától útban Kassa felé itt ravatalozták fel a fejedelmet, és bujdosó társait. 1906 október 28-án „beláthatatlan tömeg kísérte e drága hamvakat, akiknek oszlopos bronz koporsóját **Frankói Vilmos és Tahly Kálmán** neves történetírónk, országgyűlési képviselők és az ifjúság vezéreinek segítségével helyezték el a kupola alatt lévő fejedelmi ravatalra..." Az ünnepi Tedeumot követően késő délutánig díszőrség állt a ravatal mellett, majd később dísztáblát emeltek ennek tiszteletére a főbejárat bal oldalán. **Dr. Kovács Kálmán** (Lollok plébános utóda, 1906–1925) fogadta a nagyszámú közönséget, de ott voltak **Ortvai Rezső** későbbi plébános és **Prohászka Ottokár** is. Ennél még díszesebb ünnepély zajlott le 1906. december 8-án, mikor **Ferenc József** személyesen jelent meg a zárókőletételre. Jelen volt még **Wekerle Sándor** miniszterelnök, **Burián** közös pénzügyminiszter, **Andrássy Gyula gróf, Apponyi Albert gróf, Fejérváry Géza** a darabont testőrség kapitánya stb. Díszmagyaros urak, jeles személyiségek, a papság minden rétege, a kíváncsi tömeg köszöntötték az uralkodót, aki az ünnepségen jelképesen három kalapácsütéssel felavatta a templomot, mint Magyarország apostoli királya, majd az üveghengerben lévő alapító okiratot az oltár mögötti mélyedésbe helyezték. Ebből a zárórészt kiemelve **Bárczy István** polgármester ezt olvasta fel: „I. Ferenc József királyunk alattvalói kérelmünkre a mai ünnepség fényét legmagasabb megjelenésével emelve személyesen letenni méltóztatott, kérjük a Mindenhatót, áldja meg a templomot minden veszedelemtől, hogy a híveik lelki javára századokon át fennálljon..."

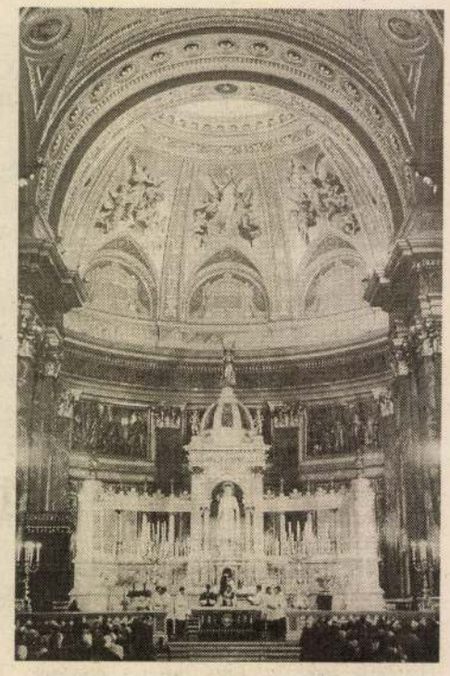

Kauser Józsefet ezen munkájáért 1907-ben „legfelsőbb elismerésben" részesítette a király, mivel a művész már megkapta a vaskorona rendet és az udvari tanácsosi címet.

SZABÓ ANDRÁS TÖRTÉNELEMTANÁR
(ÁTVÉVE A FÉNY MÁRCIUSI SZÁMÁBÓL)

KAUSER Josef

DOKUMENTUM

Komárik Dénes

FOTÓDOKUMENTUMOK FESZL FRIGYES ÉS FESZL LÁSZLÓ HAGYATÉKÁBÓL

A fényképezés, mint ismeretes, eszközként szinte kezdettől fogva a képzőművészetnek – elsősorban a festészetnek – is szolgálatába állott, és ugyanúgy – bár szándékolatlanul – az elkészült művek megörökítése által a művészettörténetírásnak is segítségére sietett. A modell állítás problémáiban könnyítést jelentő sajátság, és a kutató által nem megközelíthető, esetleg megsemmisült vagy eltünt alkotást megőrző dokumentum-jelleg közt helyezkedik el a műalkotást rögzítő fotóknak még egy további előnye. Nevezetesen az, hogy ezek nem pusztán megörökítették az aktuális alkotást, hanem ilyen módon hozzájárultak a képek stb. eddiginél hitelesebb megismerésének terjedéséhez, tehát a hatékonyabb hatásközvetítéshez, és ugyanakkor eszközül is szolgálhattak, például műalkotások metszetre, litográfiára való átviteléhez.

Az alább ismertetendő, 110-130 évvel ezelőtt készült fotók érthetően túlnyomórészt építészeti tervekről készültek, de akadnak köztük építészeti terv kidolgozásához csináltatott és erre felhasznált tájfelvételek és olyanok is, melyek Feszl Frigyes ismerőseinek, barátainak rajzairól, képeiről készültek. A fotók nagyobb része unikális dokumentumértékű.

Feszl Frigyest (1821-1884), a Vigadó tervezőjét nem szükséges bemutatnunk. Feszl László (1849-1914) személye kevéssé ismert, róla kell néhány szót szólanunk. Feszl Frigyes legidősebb testvérének, Feszl Ágoston (1813-1891) Pest városi tanácsnoknak fia volt, aki építészként kezdte pályáját, s az 1870-es évek elején több épület részletterveinek kidolgozásában s művezetésében volt társként nagybátyjának, Feszl Frigyesnek segítségére. Később felhagyott az építészettel és reáliskolai rajztanárként működött.[1]

A szóban forgó fotódokumentumok túlnyomó része eredetileg Feszl Frigyes hagyatékának volt része, melyet ma már csekély kivétellel közgyűjtemények őriznek[2]. Minden fotó, mely az alábbi ismertetésben közgyűjteményi tulajdonként szerepel, Feszl Frigyes hagyatékából származik. A Feszl László hagyatékából eredő fényképeket az ő leszármazottai őrzik[3].

I. A PESTI ORSZÁGHÁZA PÁLYATERVE

1844 júniusában a pesti Erzsébet (akkor Újvásár) térre építendő Országháza tervezésére nyilvános, titkos nemzetközi tervpályázatot hirdettek 1844. nov. 30-i határidővel, hogy a terveket az akkor folyó (1843/44-es) országgyűlésnek be lehessen mutatni. Mivel az országgyűlést az uralkodó hamarabb berekesztette, az amúgy is rövid határidőt egy évvel meghosszabbították. A beérkezett pályamunkákkal a következő (1847/48-as) országgyűlés érdemben nem foglalkozott, a szabadságharc bukása után pedig az egész ügy elvesztette aktualitását. A pályázat elbírálására soha sor nem került, azoknak, akik kérték, terveiket visszaadták (a tudomásunk szerinti utolsót 1873-ban), a többi elveszett. Ilyenformán az a napjainkig élő hiedelem, hogy az első díjat Feszl Frigyes nyerte volna, teljesen alaptalan. Pályamunkát azonban valóban készített, de minden jel arra mutat, hogy azt végülis valami miatt nem nyújtotta be. Terveinek több sorozat fényképe hagyatékában fennmaradt, a helyszínrajz eredeti lapjával együtt, a többi eredeti lap sorsáról nincs tudomásunk[4]. – Mivel Feszl e legnagyobb szabású tervét csupán e fotók őrizték meg számunkra, értékük az építészettörténeti kutatás szempontjából felbecsülhetetlen. Ugyanakkor segítséget nyújthatnak a képek különböző, esetleg majd csak később szembetűnő vagy értékelhető, elsősorban technikai sajátságai a terv keletkezése, sorsa stb. felderítéséhez[5].

1. *Földszinti alaprajz*
   Fotó kartonon, 250x365; 285x460 mm
   OL: T.11.No.2:3.
   Ugyanerről a negatívról másik kópia, 250x374; 398x520 mm
   OL: T.11. No.2:18.

2. *I. emeleti alaprajz*
Fotó kartonon, 250x373; 285x460 mm
OL: T.11. No.2:4.
Ugyanerről a negatívról másik kópia, 250x373; 500x660 mm
OL: T.11.No.2:10.
Mint előző, 260x407; 417x567; 417x567 mm
OL: T.11. No.2:17.

3. *II. emeleti alaprajz*
Fotó kartonon, 240x360; 285x460 mm
OL: T.11. No.2:6.
Ugyanerről a negatívról másik kópia, 255x365; 500x590 mm
OL: T.11. No.2:8.

4/a. *Keresztmetszet* (díszes keretrajzzal)
Fotó kartonon, 178x360; 330x500 mm
OL: T.11. No.2:19.

4/b. *Keresztmetszet* (keretrajz nélkül)
Fotó kartonon, 220x345; 285x460 mm
OL: T.11. No.2:5.
Ugyanerről a negatívról másik kópia, 200x347; 500x650 mm
OL: T.11. No.2:9.
Mint előző, 217x345; 500x660 mm
OL: T.11. No.2:11.
Mint előző, 200x345; 500x660 mm
OL: T.11. No.2:16.

Az Országháza-terv keresztmetszeti tervéről készült, a 4/a és a 4/b tételben felsorolt tervek jelentik a vizsgálódás számára a legnagyobb kérdést. Az, hogy az alapul szolgáló terv ugyanaz, azt a gondos, aprólékos egybevetés egyértelműen bizonyítja. Nem tudjuk viszont megnyugtatóan megmagyarázni, hogy mi módon és mi célból (vagy okból) készült a kétféle (keretrajzos és anélküli) fotó (vagy csak kópia), és mi a magyarázata a mutatkozó méretdifferenciának. Ami az utóbbit illeti, a 4/b tételben szereplő képek egymás közötti mérete azonos (nem a körülvágás mérete, hanem az ábrázolt rajzé!), de eltér a 4/a tételben szereplőtől, amennyiben a keretrajzos kisebb: a teljes épülethossz 145,5 mm a másik 155,5 mm-jével szemben. Ennyit a száradó papír esetleg eltérő mértékű zsugorodásával nem lehet megmagyarázni.

A kétféle kép[6] magyarázataként elsőnek az a megoldás merülhet fel, hogy először a kész, de még keretrajz nélküli tervet fényképezték le, majd később, mikor a keretrajz már elkészült, azzal együtt is megörökítették. Ennek egyértelműen ellenemond – azonkívül, hogy nem látható be, mi értelme lett volna ennek (különösen a fotózás akkori nehézkes körülményei közt) – hogy 1848 előtt, mikor a tervek készültek, csak egyes példányokról lehetett szó, sorozatok nem készülhettek, mert negatíveljárás még nem létezett.

Bár a megoldás kulcsát nem adja a kezünkbe, fontos mozzanat, hogy a keretrajzos metszet fotójáról megállapítható, hogy az egy gondosan (a keretrajz díszeit, a felirati csíkot követően) körülvágott (rajz vagy fotó) példányról készült! Akár az eredeti tervlapot vágták így körül, akár egy arról készült fotót, sejtelmünk sincs róla, hogy ennek mi volt a magyarázata. Valemennyire valószínűsíti az utóbbi változatot, vagyis azt, hogy fotónak reprodukciójáról van szó, az hogy az összes, metszetet ábrázoló kép közül ez a leghomályosabb, leggyengébb.

A metszet-tervet keretrajz nélkül ábrázoló kópiák keletkezésének egyik lehetséges – talán legvalószínűbb – magyarázata az, hogy az egész tervlapot tartalmazó fotóból a keretrajzot a negatívon „kitakarták". Vagyis az üveglap nem emulziós oldalára a rajz kontúrját követően kivágott kartont ragasztottak, vagy – ami valószínűbb – ugyanezt a felületet fedő festékkel bevonták. Erre természetesen csak felfelé volt szükség, mert alul és a két oldalon egyszerűen lehagyták a keretrajzot a másoláskor. E mellett szól, hogy a keretrajz nélküli képen az épületek feletti rész (mely sokkal magasabb, mint a másikon) az ég homogén, tónus nélküli világos, szemben a keretrajzos kép hátterének enyhe tónusságával, ami ott finom felhőzet-érzékeltetésre utal. Ugyanakkor a tónus nélküli eget mutató képeken a kupola és a nagyterem kiemelkedő felülvilágítójának üvegezése enyhén sötétebb, pedig azok a terven nyilván fehé-

rek voltak. Nyilvánvaló, hogy ezeket a negatívon – még festékkel is – nagyon körülményes lett volna „kitakarni", és láthatóan nem is zavaróak. Ugyanez a tónuskülönbség az ég és az üvegezés közt a keretrajzos képen nem tapasztalható. Végül viszonylag meggyőzően észlelhető az előbbi kópiákon az épületek kontúrjának éles volta, ami ismét a „kitakarás" mellett szól[7].

Arra, hogy ezt mikor és főleg miért csinálták, egyelőre nem tudtunk válaszolni[8].

5. *Homlokzat*
Fotó kartonon, 248x375; 500x660 mm
OL: T.11. No.2:12.
Ugyanerről a negatívról másik kópia, 227x373; 462x527 mm
OL: T.11. No.2:13.
Mint előző, 243x378; 500x660 mm
OL: T.11. No.2:14.
Mint előző, 260x368; 290x440 mm
OL: T.11. No.2:15.
Mint előző,
Kiscell.

Míg a többi lefényképezett tervlapon volt keretrajz, ha az alaprajzoké el is tért a keresztmetszetétől, a homlokzat esetében nem állapítható meg, hogy ilyen nem volt rajta, vagy volt, s csupán „kitakart" kópia maradt fenn róla[9].

II. A PESTI VIGADÓ

Feszl Frigyes hagyatéka több tervnek és két csillárnak fotóját őrizte meg, az utóbbiakat a gyártó Hollenbach cég készíttette. Azt, hogy Feszl hány tervet, miért és mikor fényképeztetett le, nem tudjuk. Csak azt, hogy mi maradt meg; hogy valószínűleg ezekből is több sorozat kópia készült, mert van amelyikből több is fennmaradt; és hogy később ezek egyik-másikát egyéb képek (rajzok, akvarellek) alátéteként használták fel. Bár nem biztos, de valószínűsíthető, hogy a tervekről a felvételek egyidejűleg készültek, feltehetően 1862-ben. Az egyik megörökített terv (6. tétel) ugyanis az 1862-es datálást viseli, s a fényképet pedig, mely a homlokzat tervét örökítette meg, a megajándékozott Magyar Képzőművészeti Társulat 1863-ban megjelent évkönyve regisztrálta[10].

6. *Sarokakroterion bajuszos parasztfejjel*[11]
Fotó kartonon, 175x120; 280x210 mm
Felirata j.l.: Akroterie Redoute
Jelezve j.l.: Feszl 1862
OL: T.11. No.1:34.
Ugyanerről a negatívról másik kópia, méretek azonosak
OL: T.11. No.1:36.

7. *A szélső rizalit (pilon) záró oromzatdísze*[12]
Fotó kartonon, 183x125; 300x230 mm
Egy oldalon (felhajthatóan) felragasztott grafika alátéte[13]
OL: T.11. No.3/b:80.
Ugyanerről a negatívról másik kópia, 180x130; 300x234 mm
Egy oldalon (felhajthatóan) felragasztott grafika alátéte[14]
Feszl Frigyes leszármazottainak tulajdonában

8. *Címerrel díszített oszlopfő*[15]
Fotó kartonon, 183x130; 303x235 mm
A karton versóján felragasztott grafika[16], de a rectón is (ahol a fénykép van) volt egykor (a nyomokból megállapíthatóan) rátett grafika.
Feszl Frigyes leszármazottainak tulajdonában

9. *Kettős fejezet*[17]
Fotó kartonon, 165x147; 287x220 mm
OL: T.11. No.1:45.
Ugyanerről a negatívról további kópiák, 165x147; 300x235 mm
Feszl Frigyes leszármazottainak tulajdonában (2 db)

A további három fényképet a gyártó Hollenbach cég készíttette Bécsben a már elkészült csillárokról leszállítás előtt, 1864-ben. Nyilván megrendelőjének tájékoztatása céljából, s újabb megrendelők részére

a cég teljesítményének bemutatása érdekében[18]. Feltehető, hogy a többi csillárról (különösen a pompás nagy csillárról) is készültek ilyen képek, de ezek nem maradtak meg.

10. A hatágú folyosó csillár
Fotó kartonon, 280x217; 340x275 mm
OL: T.11. No.1:46.

11. A lépcsőházi álló csillár (ortogonális nézet)
Fotó kartonon, 332x233; 405x310 mm
OL: T.11. No.1:47.

12. A lépcsőházi álló csillár (átlós nézet)
Fotó kartonon, méret ismeretlen
Feltehetően eredetileg: OL: T.11. No.1. (most lappang)[19]

III. A SUGÁRÚT

A Sugárút (ma Andrássy út) előkészítő munkálatai során a Közmunkatanács különféle terveket készített és készíttetett. Így született meg közelebbről nem ismeretes körülmények között Feszlnek az a két nagyméretű akvarellje, mely a tervezett út Oktogonon túli részének egy szakaszát mutatja, s melyek a két világháború között a Közmunkatanács gyűjteményében még megvoltak. Képüket Siklóssy Lászlónak a Fővárosi Közmunkák Tanácsának történetéről szóló könyve közli[20], egyiknek egykorú fényképe Feszl tervhagyatékában is megmaradt. Siklóssy állítása szerint az akvarellt Feszl 1870 novemberében nyújtotta be a Közmunkatanácshoz. Mindenesetre a két látképet 1870 decemberétől kezdve fametszetes ábrázolásban több képes hetilap közölte. Valószínű, hogy eredetileg mindkét tervről készült fotó.

13. A Sugárút külső szakasza a Városliget felé nézve[21]
Fotó kartonon, 360x490; 590x840 mm
OL: T.11. No.3/b:254.[22]

IV. A GELLÉRT-HEGYI EZERÉVES EMLÉK

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa 1871-ben pályázatot írt ki Budapest általános szabályozási tervére. A nemzetközi tervpályázaton Feszl Frigyes és társai „Metropolis" jeligéjű munkája tíz pályamunka között a második díjat nyerte el. A Közmunkatanács tervtárában őrzött díjnyertes pályamunkák sajnos mind elvesztek, de megmaradt valamennyi terv műleírásának a pályázati kiírással egybekötött gyűjteménye, valamint több terv, vázlat, melyeket ennek alapján lehetséges e pályázat előmunkálataként azonosítani[23]. Azt természetesen nem tudjuk, hogy a benyújtott végleges változatok milyenek voltak. A kivétel a Gellért-hegyi „Ezeréves nemzeti emlék"-et mutató lap, melyet 1899-ben kiállítottak, s képét a katalógus közölte[24]. Bár a pályázati kiírás tartalmazta, hogy „emlékszobrok számára helyek kijelölése" szükséges, de hogy ezek sorában Feszl egy „Ezeréves emlékművet" tervezett a Gellért-hegy tetejére, az több városdíszítő gondolatnál. Ekkor, 1871-ben igen korán, alkalmasint először jelenik meg a millenniumi emlékmű gondolata[25], melynek formájára is hoz Feszl elképzelést a benyújtott terven és a fennmaradt vázlatokon. Ennek kidolgozásához használta Feszl azokat a fényképfelvételeket, melyeket az alábbiakban ismertetek. Két felvétel készült, az egyik a pesti Duna-parton állva mutatja a Gellért-hegyet, a másik a budai Várból nézve. A képekről (nyilván kitakarás segítségével) eleve hiányzik (a 14. tételt kivéve) a Citadella építménye. Ugyanezeket további kitakarással tette alkalmassá a terv kidolgozására. Ez utóbbiak azt a részt tették szabaddá, ahova aztán a díszes panorámautat tervezte, rajzolta. – Ezeken a kartonozott képeken is több esetben van nyoma annak, hogy képalátétnek használták később.

14. A Gellért-hegy a Várból nézve
Fotó kartonon, 198x218; 330x363 mm
Feszl Frigyes leszármazottainak tulajdonában

Ez a kép jelentősen kisebb, mint a 15. és a 16. tételben ugyanezt ábrázoló képek, és egyedül ezen látszik a Citadella. Mivel azt feltételezni, hogy ugyanonnan rövid időn belül másik felvételt is készítettek nagyobb lemezre, semmi okunk sincs, valószínűnek tekinthetjük, hogy nagyításról van szó, amit már ebben az időben – ha ritkán is – de csináltak. – Ezen a kópián vízszintes ceruzavonal jelzi azt a helyet, ahova Feszl a panorámautat tervezte.

15. A Gellért-hegy a Várból nézve
Fotó kartonon, 272x303; 322x470 mm
OL: T.11. No.4:7.
Ugyanerről a negatívról további kópia, méretek azonosak

Feszl Frigyes leszármazottainak tulajdonában
(A hegy tetején az emlékmű halvány ceruza vázlata!)

16. A Gellért-hegy a Várból nézve
Fotó kartonon, 272x303; 322x470 mm
Feszl Frigyes leszármazottainak tulajdonában

Az előző képpel azonos, csak egy szabálytalan, átlagosan 2 cm széles kitakart csík látható rajta a hegy alsó harmadánál, mely a tervezett díszút helye.

17. A Gellért-hegy Pestről nézve
Fotó kartonon, 275x290; 322x470 mm
Feszl Frigyes leszármazottainak tulajdonában

18. A Gellért-hegy Pestről nézve
Fotó kartonon, 277x290; 320x470 mm
OL: T.11. No.4:8.

Az előző képpel azonos, csak a panorámaút helyén a hegy teljes szélességében egy kb. 1 cm-es csík kitakarva. – Ugyanerről a kitakarásos negatívról további kópia, 190x290 mm mérettel. A fotó nincs nagyobb méretű kartonra ragasztva és keskenyebb, mert a kép előterében látszó pesti part a veszteglő hajók alsó részével együtt le van vágva. Továbbá a Gellért-hegy a tervnek megfelelően gazdagon át van festve akvarellel. A tetején vázlatosan megjelenik az ezeréves emlék, s a panorámaút bal szélén a díszarchitektúra egyik elemének vázlata. (OL: T.11. No.6:1.) – Ennek kidolgozott változatát mutatja a 24. jegyzetben említett pályaterv-lap illusztrációja. Sajnos a rendkívül gyenge és erősen retusált klisé a részleteket illetően érdemi vizsgálódást nem tesz lehetővé.

V. ISKOLA-TERVEK

Az 1868-as Eötvös-féle közoktatási törvény nyomán Pest városa nagyarányú iskolaépítési programhoz kezdett, melybe Feszl Frigyes is bekapcsolódott. Eddig öt elemi népiskola és egy polgári iskola építésénél való szerepléséről van tudomásunk. Ahol a művezetést is elvállalta, azt unokaöccsével, Feszl Lászlóval közösen végezte, s adataink arra utalnak, hogy – legalábbis részben – a tervezésbe is bevonta őt[26]. Ezek közül két épületnek homlokzattervéről van egykorú fotó Feszl László leszármazottainak birtokában.

19. A Nagymező utcai iskola homlokzatterve
Fotó kartonon, 188x263; 325x410 mm
Felirata k.f.: Terézvárosi fiú iskola és paplak
Jelezve j.l.: tervezték Feszl Frigyes és László építészek
Feszl László leszármazottainak tulajdonában

A Nagymező utca, Érsek (ma Pethő Sándor) utca és Próféta (mos Hegedű) utca által határolt plébánia-telken, a terézvárosi templom mellett, 1868/69-ben megépült az elemi népiskola. A teleknek a Nagymező utca felé szabadon hagyott részén (VI. Nagymező utca 1.) pedig 1873/74-ben polgári fiúiskolát és plébánia-paplakot magába foglaló új épületet építettek. A tervet Feszl Frigyes készítette, aki 1873-ban, Feszl Lászlóval közösen, a művezetést és a részlettervek kidolgozását is elvállalta[27].

20. A Szív utcai iskola homlokzatterve
Fotó kartonon, 202x258; 289x378 mm
Felirata k.f.: Két szív utcában építendő iskola kiviteli terve
Jelezve j.l.: Feszl Frigyes és László
Feszl László leszármazottainak tulajdonában

A Kétszív utcai elemi népiskola épületének (VI. Szív utca 19-21.) tervezése és kivitelezése is a többi említett iskoláéhoz hasonlóan történt, s 1874-ben adták át a használatnak[28].

VI. FESZL LÁSZLÓ ÉS KAUSER JÓZSEF TERVEI

1870. március 26-i keltezéssel a Batthyány-emlékbizottság pályázatot írt ki Batthyány Lajos első magyar miniszterelnök mauzóleumának tervezésére. A Kerepesi temetőben létesítendő síremlék pályatervének benyújtási határideje 1870. június 30. volt[29], mely határidőre 10 pályamű érkezett be. Ezeket az országos képzőművészeti társulat helyiségeiben (a Magyar Tudományos Akadémia palotájában) állították ki[30], majd a társulat által kijelölt bizottság (Dunaiszky szobrász, Keleti Gusztáv festő, Pucher József építész, Radniczky bécsi akadémiai tanár és Schulz Ferenc építész) augusztus 3-án az első díjat Scickedanz Albert munkájának, a másodikat Feszl László „Isten áldd meg a magyart" jeligével ellátott hellenizáló centrális, kupolás tervének ítélte oda[31].

21. *A Batthyány mauzóleum pályaterve. Távlati kép*
Fotó kartonon, 106x153; 215x285 mm
Felirata k.f. (a fotó felett): Mausoleum
Jelezve j.l. (a fotó alatt): rajz Feszl László/1870
Feszl Frigyes leszármazottainak tulajdonában

22. *A Batthyány mauzóleum pályaterve. Metszet*
Fotó kartonon, 153x108; 280x215 mm
Felirata k.f. (a fotó felett): Mausoleum
Jelezve j.l. (a fotó alatt): rajz Feszl László/1870
Feszl Frigyes leszármazottainak tulajdonában

Feszl Frigyes hagyatékában fennmaradt egy három évvel később készült nagyszabású világítótorony terv fotója. Ezt a tervet Kauser József (1848-1919) építész, Kauser János kőfaragómesternek, Kauser Lipót[32] testvérének fia készítette, aki Feszl Frigyeshez atyai barátjaként ragaszkodott. Ennek több formában is jelét adta, s idős korában a méltatlanul feledésbe merült mester életrajzán dolgozott. 1870-től – kisebb megszakításokkal – közel hét évig Párizsban tanult és dolgozott, innen küldte meleg ajánló sorokkal ellátva e terv homlokzati akvarelljének fényképét[33]. Maga a terv az 1885-ös országos kiállításon szerepelt[34].

23. *Világítótorony terve. Nézet*
Fotó kartonon, 260x203; 445x355 mm
Ajánlás a fotó alatt
b.l.: Paris 1873
j.l.: A mon cher ami paternel Mr. F.Feszl architecte / hommage affectionné / J Kauser
Feszl Frigyes leszármazottainak tulajdonában

Kauser József és Feszl László 1876-ban közösen készített tervvel vett részt a Deák mauzóleum tervpályázatán. A két fiatal építész terve 42 pályamű között a harmadik díjat nyerte el. A beérkezett pályaterveket 1876. szeptember 10-től két hétig a képviselőházban (ma: VIII. Bródy Sándor utca 8.) kiállították[35], így a sajtónak alkalma volt már a hivatalos bírálat előtt ismertetéseket közzétenni[36], s ezek közül nem egy már ekkor igen dicsérően beszélt e tervről, jeligéjének említésével[37]. Az elbírálás szeptember 29-én történt meg. Ekkor ítélték oda az 1000 frankos III. díjat Kauser és Feszl „Ex tumulo vita est" jeligéjű tervének[38]. – A terv szerepelt az 1878-as párizsi világkiállításon[39] és az 1885-ös budapesti országos kiállításon is[40].

24. *A Deák mauzóleum pályaterve. Nézet*
Fotó kartonon, 257x200; 425x330 mm
Felirata k.f. (a fotó felett): Deák Síremlék
Jelezve j.l. (a fotó alatt): KAUSER és FESZL
k.l. (a fotó alatt szárazbélyegző): Klösz György [...]
Feszl László leszármazottainak tulajdonában

25. *A Deák mauzóleum pályaterve. Távlati kép*
Fotó kartonon, 200x267; 330x420 mm
Felirata k.f. (a fotó felett): Pálya nyertes / Deák Síremlék
Jelezve j.l. (a fotó alatt): Feszl László 1876.
k.l. (a fotó alatt szárazbélyegző): Klösz György [...]
Feszl László leszármazottainak tulajdonában

VII. THAN MÓR RAJZA

1863 elején Than Mór és Lotz Károly kisméretű ceruzarajzokat készített az épülő Vigadó lépcsőházába szánt falkép ciklus tervezeteként. Ezek fényképeit Feszl mint a Vigadó tervezője – nyilván az építési bizottsággal egyetértésben – elküldte Bécsbe Carl Rahlnak bírálat, véleményezés céljából. Rahl 1863. április 28-án kelt levelében teljes elismeréssel, pártolóan válaszolt[41]. A ciklusból Than egyetlen nagy kompozíciót festett, a lépcsőház főfalán, Árgirus és Tündér Ilona találkozását. Az 1863 elején készített tervezet (az említett ceruzarajz) mai napig megvan[42], az arról készített fénykép egyik kópiáját[43] pedig Feszl Frigyes hagyatéka őrizte meg.

26. *Árgirus és Tündér Ilona találkozása*
Fotó kartonon, 107x214; 244x310 mm
MNG Adattár: 23257/1991/6. ltsz.

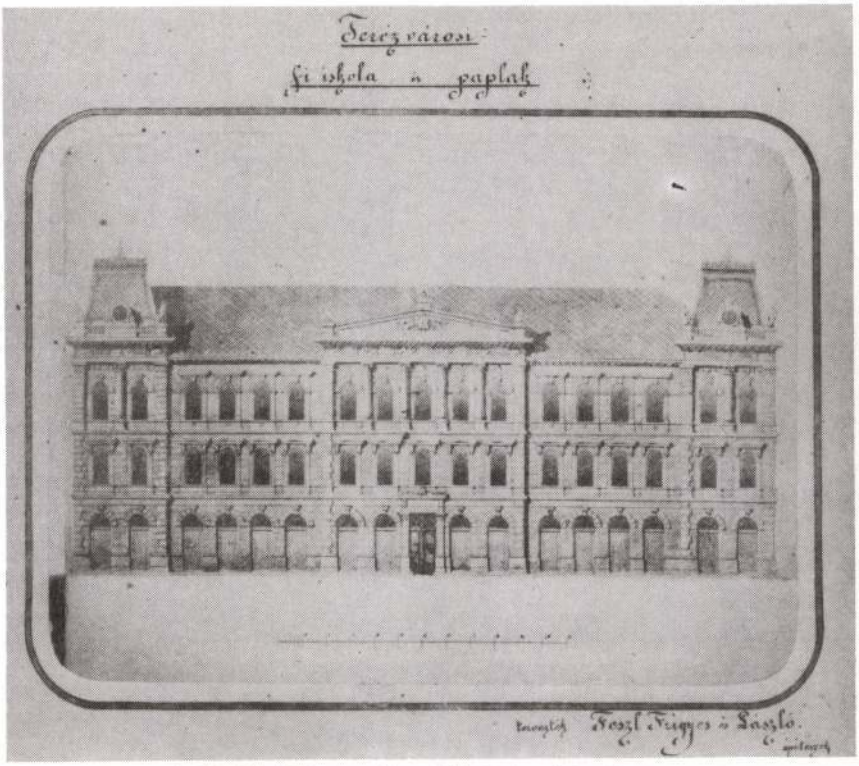

40. Feszl Frigyes és László: A Nagymező utcai iskola homlokzatterve

41. Feszl Frigyes és László: A Szív utcai iskola homlokzatterve

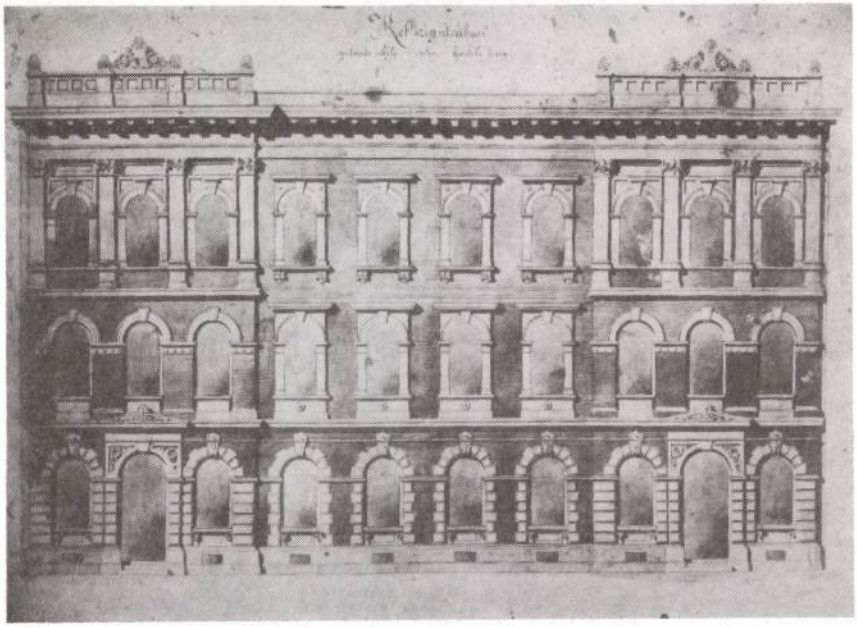

42. Feszl László és Kauser József: A Batthyány mauzóleum pályaterve. Távlati kép

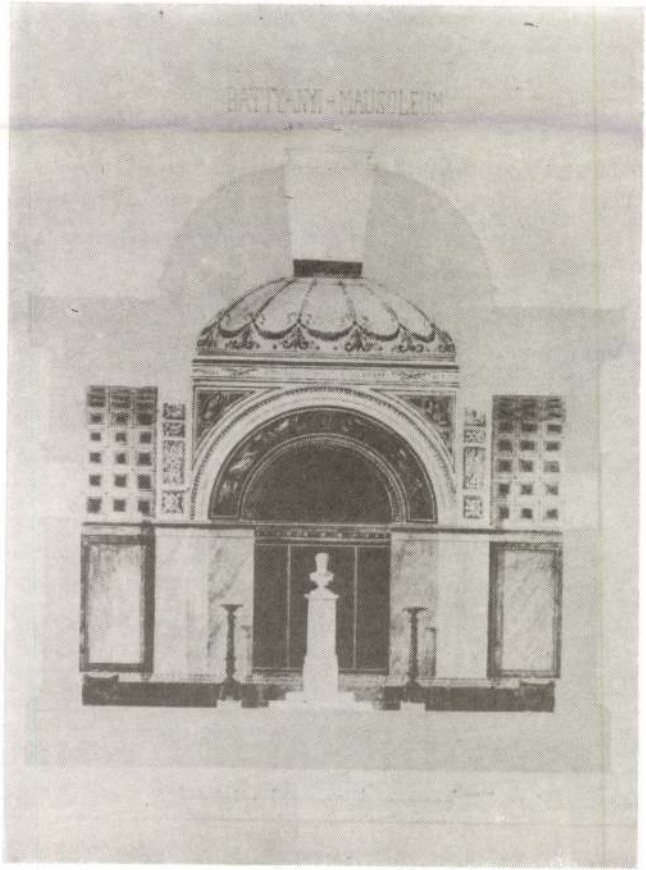

43. Feszl László és Kauser József: A Batthyány mauzóleum pályaterve. Metszet

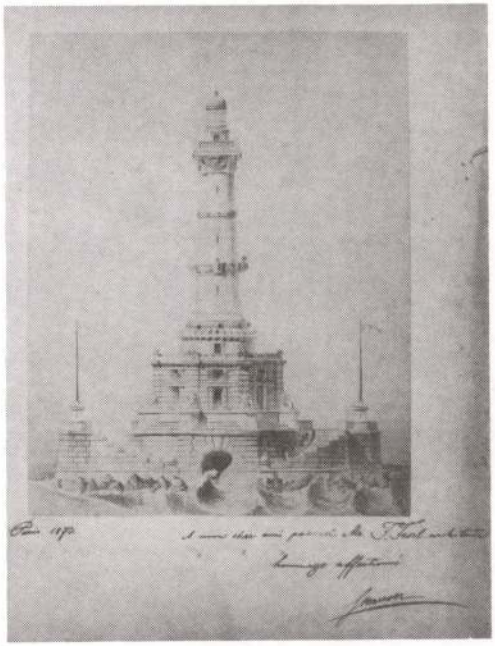

44. Kauser József: Világítótorony terve

45. Kauser József és Feszl László: A Deák mauzóleum pályaterve. Nézet

46. Kauser József és Feszl László: A Deák mauzóleum pályaterve. Távlati kép

47. Lotz Károly: Öt kép az Árgirus ciklusból (tervezet)

48. Lotz Károly: Árgirus és a magányos óriás (tervezet)

49. Lotz Károly: Árgirus és a három bolonddá tett óriás (tervezet)

50. Lotz Károly: Árgirus megvív a Tündérország bejáratát őrző sárkánnyal (tervezet)

51. Lotz Károly: Árgirusra mély álmot bocsát az ellenséges varázslónő (tervezet)

52. Lotz Károly: Árgirus és a szárnyas táltos paripa (tervezet)

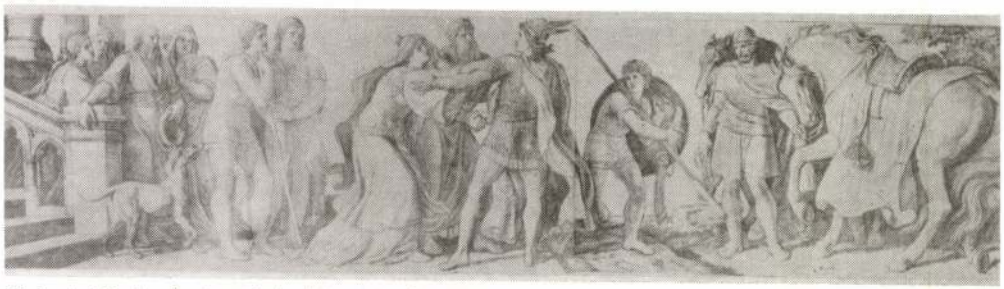

53. Lotz Károly: Árgirus elbúcsúzik szüleitől (karton)

54. Lotz Károly: Árgirus elbúcsúzik szüleitől (karton) (I. részlet)

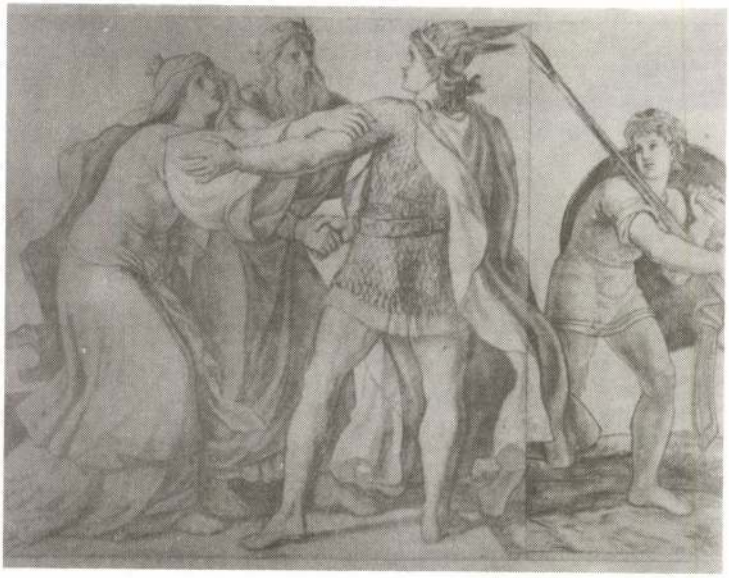

55. Lotz Károly: Árgirus elbúcsúzik szüleitől (karton) (II. részlet)

56. Lotz Károly: Árgirus elbúcsúzik szüleitől (karton) (III. részlet)

57. Lotz Károly: Árgirus és a magányos óriás (karton)

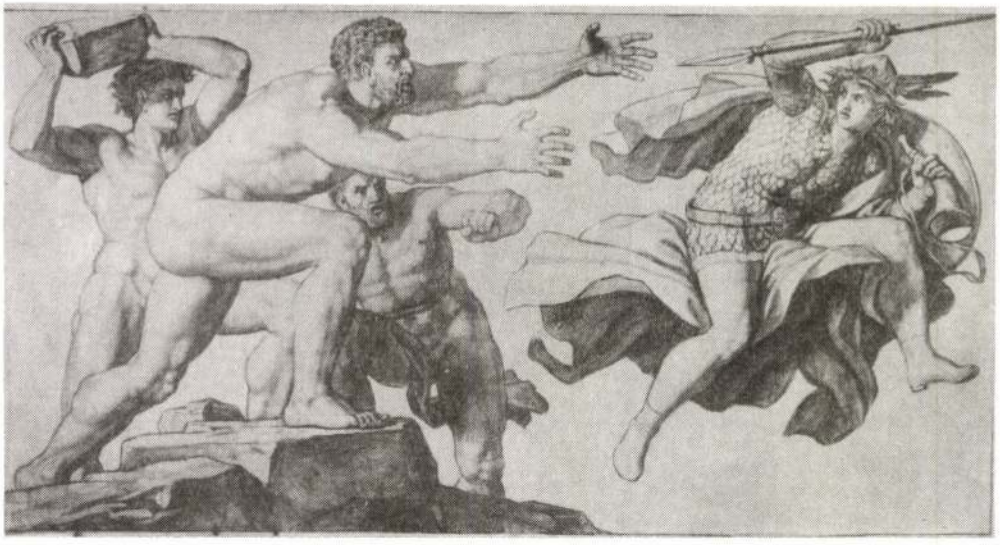

58. Lotz Károly: Árgirus és a bolonddá tett három óriás (karton)

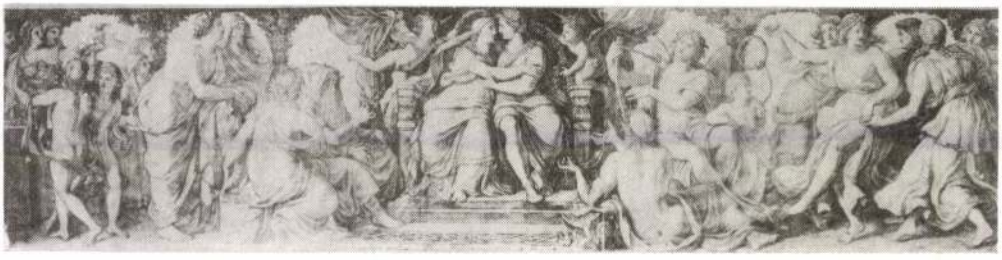

59. Lotz Károly: Árgirus és Tündér Ilona lakodalma (karton)

60. Lotz Károly: Árgirus és Tündér Ilona lakodalma (karton) (I. részlet)

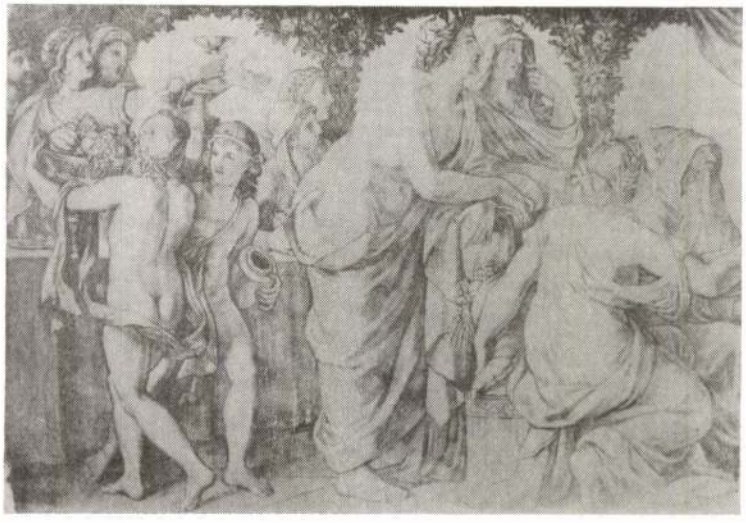

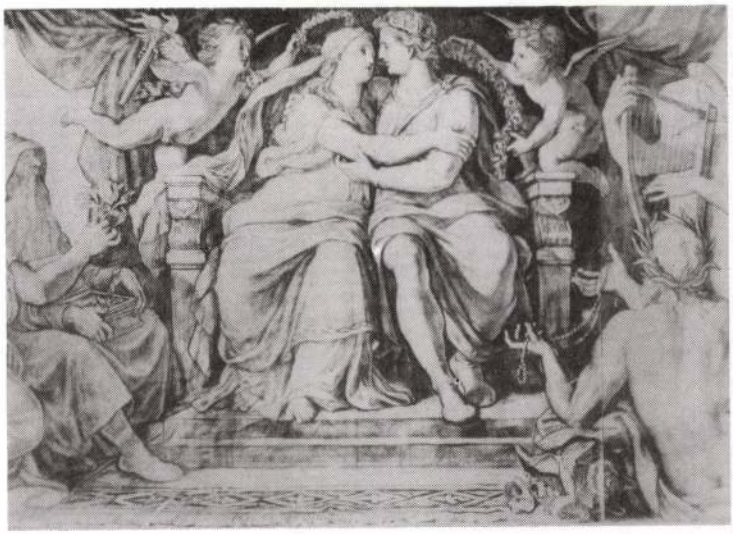

61. Lotz Károly: Árgirus és Tündér Ilona lakodalma (karton) (II. részlet)

62. Lotz Károly: Árgirus és Tündér Ilona lakodalma (karton) (III. részlet)

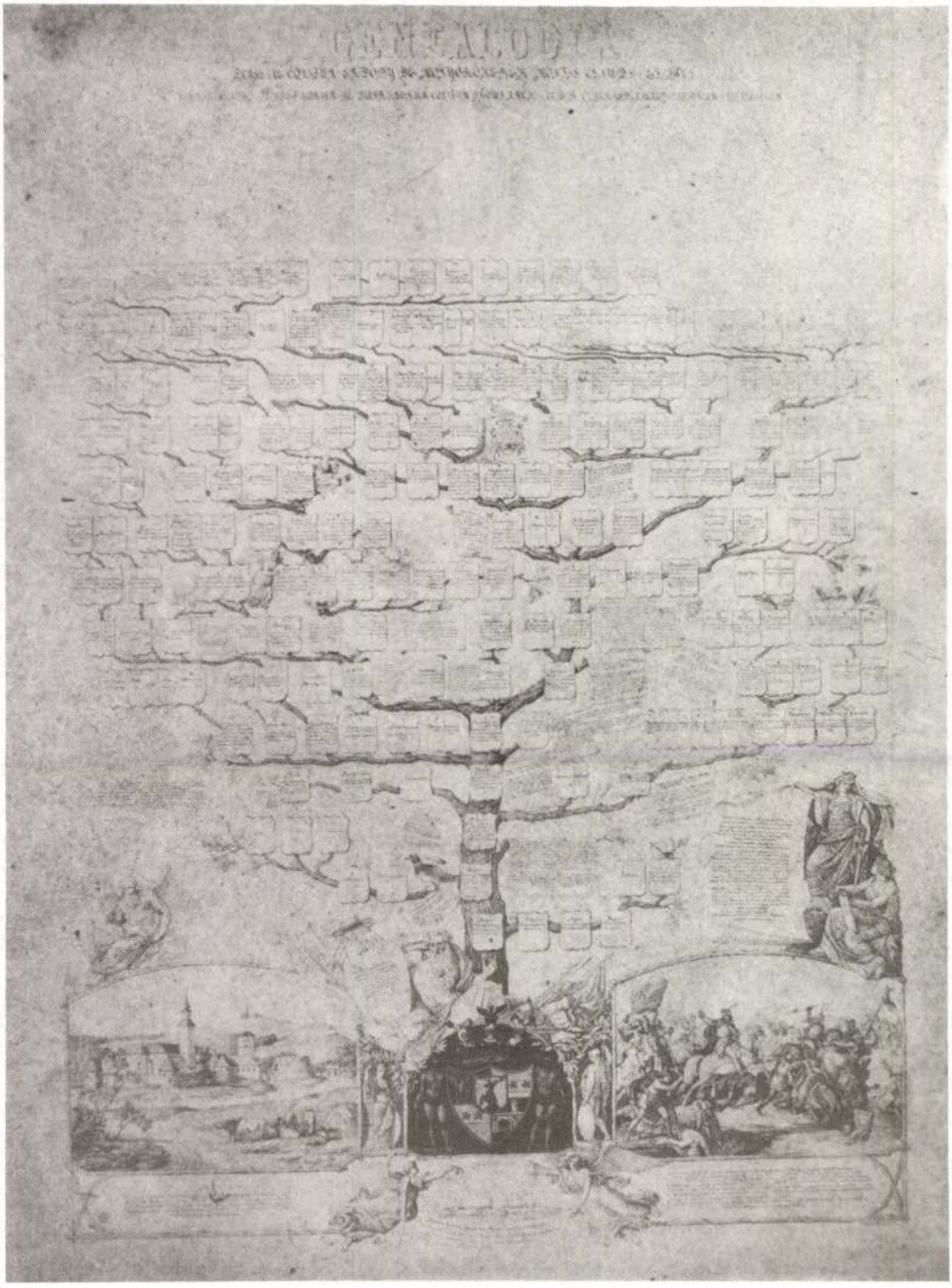

63. Lotz Károly (?): Az Erdődy család képes genealógiája

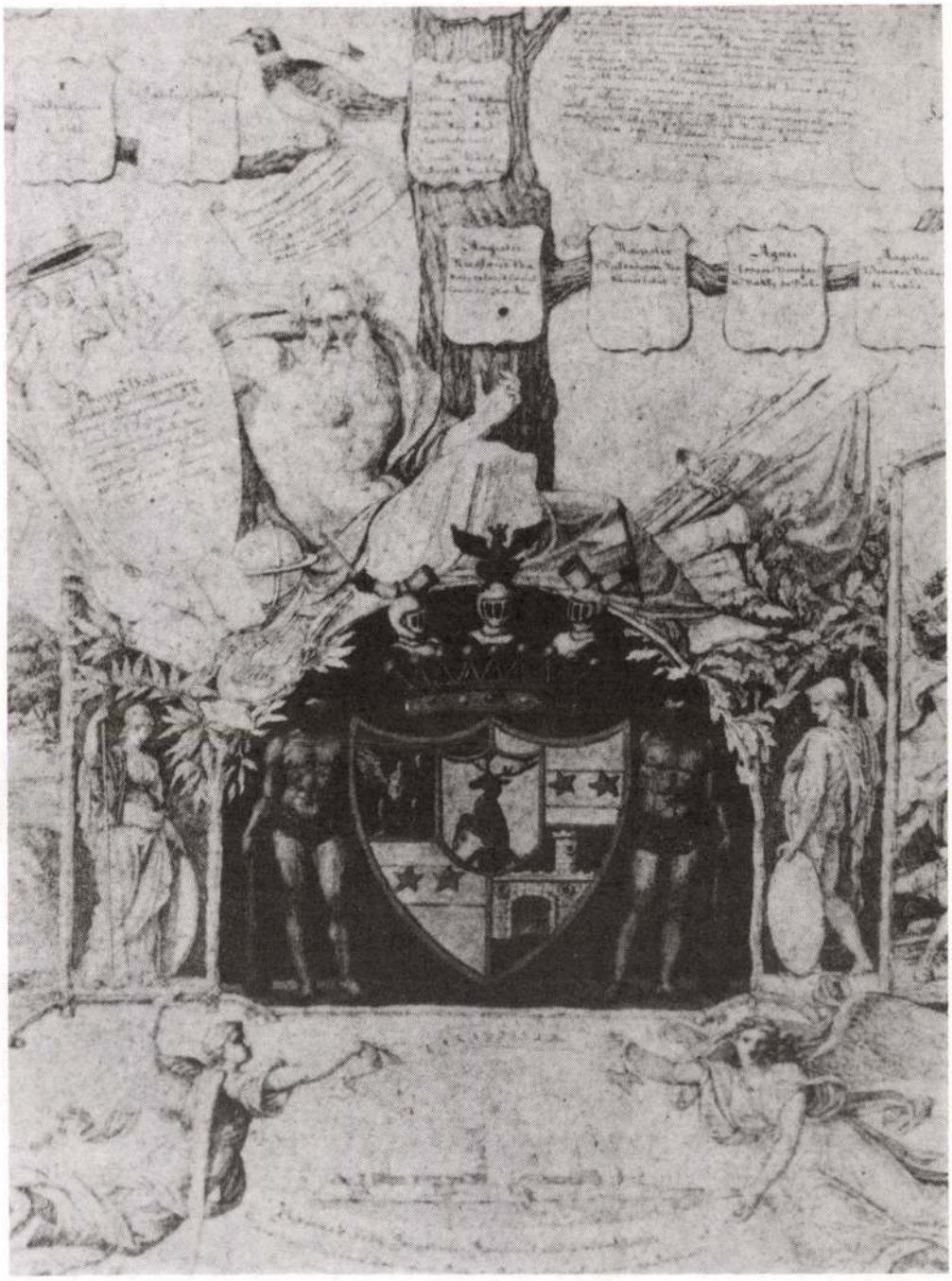

64. Lotz Károly (?): Az Erdődy címer és a Jessze fája-kompozíció indítása. Részlet a képes genealógiából

65. Lotz Károly (?): A sziszeki csata. Részlet a képes genealógiából

66. Orlai Petrics Soma: Attila halála

67. Klimkovics Ferenc: Salamon és Szent László kibékülése Szent István sírjánál

Than Mór előzőekben ismeretetett ceruzarajzának egykorú fényképe, melyről még hiányzik a nyilván szerzőjének halála után rákerült felirat (k.l.:) „Than Mór eredeti rajza ...''

VIII. LOTZ KÁROLY RAJZAI ÉS KARTONJAI

Feszl Frigyes hagyatéka hat fényképet őrzött meg, melyek Lotz Károly különböző műveiről készültek. Egyen az Árgirus ciklus öt jelenetének tervezete látható, négy fotón ugyanennek a ciklusnak egy-egy kartonja. s egyen az Erdődy-család képes genealógiája.

27. Öt kép az Árgirus ciklusból (tervezet)
Fotó kartonon, 94x120; 164x252 mm
MNG Adattár: 23257/1991/1. ltsz.

A felvétel deszkára (padlóra) helyezett 5 db rajzról készült. Közülük négy azonos méretű (1:2 arányú), egy – a legfelső – valamivel hosszúkásabb (1:2,4 arányú). A képek a Vigadó lépcsőházának északi falára (a mennyezet alá, a konzolok közé) tervezett öt jelenetet tartalmazzák. A rajzok abban a sorrendben szerepelnek a fényképen, ahogyan a ciklusban is egymás után következnek, annak 7-11. jelenetéig[44]. Az 1863 elején készült tervezet öt jelenetét örökítik meg, mint Than Mór 26. tételben ismeretetett rajzának képe, s ugyanúgy azért, hogy Carl Rahlnak elküldjék. Valószínű, hogy ekkor az egész ciklus tervezete elkészült, s valamennyinek fényképét elküldték Rahlnak. Nyilván egy másik lapon a déli fal képeinek öt rajza szerepel, s egy harmadikon pedig a keleti és nyugati falra szánt két jelenet rajza volt egymás alatt látható, melyek sokkal hosszúkásabb (1:4) arányúak voltak. Ezek azonban nem maradtak fenn.

A megmaradt öt kép fotója becses (és tudomásunk szerint mind ez ideig egyetlen) dokumentuma annak a ténynek, hogy a tervezet és a megvalósulás közt – ha nem is alapvető – de igen jelentős különbség volt, hasonlóan Than Mór nagy képéhez. És e jó minőségű fényképekről le is olvasható, hogy miben álltak a különbségek – nagy kár, hogy a további hét jelenettel kapcsolatban ezt nélkülönznünk kell.

A megvalósult változat négy kartonjáról az alábbi fotók maradtak fenn: két képről az északi falon, valamint a keleti és nyugati falra kerülő hosszú képről.

28. Árgirus elbúcsúzik szüleitől. (A ciklus 6. képe a nyugati falon)
Fotó kartonon, 80x325; 135x370 mm
MNG Adattár: 23257/1991/2. ltsz.

29. Árgirus és a magányos óriás. (A ciklus 7. képe az északi falon)
Fotó kartonon, 77x187; 98x206 mm
MNG Adattár: 23257/1991/3. ltsz.

30. Árgirus és a három óriás. (A ciklus 8. képe az északi falon)
Fotó kartonon, 80x154; 100x175 mm
MNG Adattár: 23257/1991/4. ltsz.

31. Árgirus és Tündér Ilona lakodalma. (A ciklus 12. képe a keleti falon)
Fotó kartonon, 80x338; 162x500 mm
MNG Adattár: 23257/1991/5. ltsz.

A kartonok, melyekről e fotók egykor készültek, a mai napig megvannak, a ciklus valamennyi kartonjával együtt. Ezek Lotz Károly hagyatékából annak idején a Szépművészeti Múzeumba kerültek, s ma a Magyar Nemzeti Galéria Grafikai Osztály őrzi őket[45]. A tekercsben tartott, nehezen kezelhető, nem egészen kifogástalan állapotban lévő nagyméretű lapok nehézkesen tanulmányozhatók és körülményesen fotózhatók. Ez utóbbiról tanúskodnak azok a kényszerűen rövidüléssel torzított felvételek, melyek nem régen egy közleményben megjelentek[46].

Az egykori felvételeknek ezért egyik értéke, hogy még a teljesen ép kartonokról készültek és torzulásmentes ortogonális felvételek. Mind ezeknek, mint az eredeti kartonoknak értéke, hogy megőrizték e ciklus jelenteinek képét, melyek – néhány kivételtől eltekintve – egyébként nem maradtak ránk. Az igen nagy magasságban elhelyezett, rosszul megvilágított képeket már annak idején is csak látcsővel lehetett megfigyelni, jól fényképezni pedig egyáltalán nem lehetett őket. A néhány fennmaradt ábrázolás is rajz vagy metszet csupán.

Hogy a fotók nyilvánvaló egykorúságát pontosan hogyan kell értelmezni, nem tudjuk. A kartonok nem egyszerre készültek el. A 31. tételben szereplő 1865 tavaszán, a többi 1866 elején[47]. A zsűrizéskor mindig kiállították ezeket, amikor is jó műszaki lehetőségei nyíltak a fotózásnak, de elképzelhető az ezt megelőző műtermi fényképezés is. Mindkét esetben gondolhattak arra, hogy a zsűri tagjai – esetleg mások is – tanulmányozásra megkapják a fényképeket. Az is elképzelhető, hogy valamennyi kartont egyszerre fényképezték le, esetleg a bécsi kiállításra (1866) való elküldés előtt[48]. Biztosra vehetjük azonban, hogy az összes kartont megörökítették, s azt is, hogy Feszl Frigyes mindegyikből kapott.

32. Az Erdődy család képes genealógiája
Fotó kartonon, 241x180; 322x255 mm
Felirata k.f.: GENEALOGIA / FAMILIAE COMITUM ERDŐDY DE MONYORÓKERÉK [...]
Jelezve nincs, illetve nem állapítható meg
MNG Adattár: 23257/1991/7. ltsz.

A nem elég éles és a több mint száz esztendő alatt megfakult fotó alapján nem állapítható meg egyértelműen, hogy eredetije milyen technikával készült és milyen méretű. Az aprólékos csatakép ábrázolásból, a sok és sűrű feliratból arra következtethetünk, hogy viszonylag nagy volt.

Az artisztikusan megkomponált és megrajzolt családfát az alábbi meggondolások alapján tulajdonítom feltételesen Lotz Károly művének. A képen gazdagon fellelhető figurális ábrázolás megfelel Lotz Károly modorának. Bár ebben, ill. a képen látható modorban elég sok olyan elem van, amely más német iskolázottságú mesternél is megtalálható, mégis nehéz lenne azt a személyt megneveznünk, akinek Lotz helyett meggyőzőbben tulajdoníthatnánk – kivált a további meggondolások alapján. – Tudjuk, hogy az 1860-as évek elején épült a vörösvári Erdődy kastély Weber Antalnak, Lotz sógorának terve szerint, és Lotz az ajtók fölé lunetteket festett. E kapcsolat nyomán igen könnyen elképzelhető, hogy az építtető Erdődy István a képes családfa megrajzolását is Lotz Károlyra bízta, talán éppen a vörösvári kastély számára. A családfa megrajzolásának e feltételezett időpontját – a díszítő rajzok stílusán kívül – megerősíti az, hogy a rajta szereplő legkésőbbi születési dátum 1837 (Ernestina); és az utolsó feltüntetett generáció legfiatalabb, házasként szereplő tagja (Ferenc Xavér) 1853-ban nősült.[49] – Végül Lotz Károly személyét valószínűsíti, hogy a fotót Feszl Frigyes hagyatéka őrizte meg. Tudjuk ugyanis, hogy Feszl igen jó, baráti kapcsolatban volt Lotzzal, amit bizonyára a Vigadón való együttműködés alapozott meg, és amit Feszl élete végéig ápolt[50].

A fotón megörökített népes családfa a 17. században hazánkban is feltűnő Jessze fája kompozíciót követi, ami a 19. század második felében egyedülálló[51]. A jelképekben, apró rajzokban is gazdag genealógia említést érdemlő nagyobb képei a lap alsó részén helyezkednek el. Bal oldalon a névadó Monyorókerék várának régi képe látható. Középen az Erdődy család nagy címere, felette Jessze szakállas, stilizált alakja, jobb kezében az alapító Bakócz Tamást megörökítő szöveggel ellátott attribútumokkal övezett címerpajzs. A nagy címer alatt, legalul Varasdvár látható. Az Erdődy család Varasd vármegye örökös főispánja, Varasd várának és városának örökös kapitánya volt. A képsor jobb szélén gazdag csatajelenetet látunk, mely a sziszeki várnál aratott győzelmet (1593) mutatja, középen a hadakat vezető Erdődy Tamás horvát bánnal. A képsor felett a bal szélen Kronosz figurája, a jobb szélen Hungária álló és Klio ülő alakja látható.

IX. ORLAI PETRICS SOMA KÉPE

33. Attila halála (Isten ostora)
Fotó kartonon, 203x300; 328x430 mm
Felirata k.l. (a fotó alatt): Attila halála (kalligrafált kézírás tintával)
Jelezve j.l. (A fotó alatt): fest. Orlay (közönséges kézírás tintával)
MNG Adattár: 23257/1991/8. ltsz.

Orlai ezt a képet két vagy három példányban festette meg. Az egyik kisebb 64x98 cm méretű volt, s a Szépművészeti Múzeum háborús veszteségeinek jegyzékében szerepel[52]. Egy másik (40 frt-os árából következtethetően) kisebb képet a hagyatéki árverésen vettek meg Jókai számára „Attila mennyegzője" címen[53], de nem tudjuk, hogy a kettő nem azonos-e. A nagyméretű (kb. 2x5 méteres)[54] változat az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat 1867-es koronázási kiállításán szerepelt „Isten ostora" címmel, 2000 forintos áron[55]. Fennmaradt még egy gyenge reprodukció, melyet az Orlai-monográfia közöl[56]. Megállapítható néhány részletből, hogy a Feszl hagyatékban fennmaradt fénykép és ez a reprodukció nem ugyanarról a képről készült. Az azonban egyelőre nem tudható, hogy melyik melyiket ábrázolja. A monográfiában közölt fotó eredetének kinyomozása, a Szépművészeti Múzeum háborús veszteségeinek listáján szereplő kép provenienciájának megállapítása stb. idővel feltehetően tisztázni tudja ezt a kérdést. Addig is egy megjegyzés: ha az Ujházi által megadott méret adatok akár csak nagyjából is megfelelőek, kérdés, hogy ilyen nagy méretű képről készülhetett-e egyetlen negatívra felvétel. Az Árgirus sorozat két nagyméretű kartonjához (28. és 31. tétel), melyek közel öt méter hosszúak voltak, mint láttuk, két negatív kellett!

Feszl és Orlai kapcsolatáról semmi közelebbit nem tudunk. Feszlnek – mint ismeretes – a képzőművészettel és a képzőművészekkel volt kapcsolata[57], kivált a Vigadó festészeti, szobrászati díszítése

idején. És tudunk egy alkalomról, amikor egy bíráló bizottságnak mindketten tagjai voltak az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat megbízásából: a Magyar Tudományos Akadémia terveit illetően 1861 júniusában[58].

X. KLIMKOVICS FERENC KÉPE

34. Salamon és Szt. László kibékülése
Fotó kartonon, 220x300; 343x434 mm
Feszl László leszármazottainak tulajdonában

Klimkovics Ferenc (Kassa, 1825 – Bp., 1890.) ezt a képet 1856-1859-ig tartó párizsi tartózkodása során festette[59], s onnan küldte haza a pesti műegylet 1859. évi kiállítására[60]. Itt szerepelt az öt történelmi tárgyú pályamű közt, melyek közül a következő évi műlap alapjául szolgálót kiválasztották, de végülis nem erre esett a választás[61]. A képet ezen a kiállításon egyébként nem adták el, de egy évvel később, 1860. szeptember közepén gróf Festetics Béla megvette a szűkölködő horvátok javára rendezett jótékony lottósorsoláson[62].

Az olajfestményről igen hamar, még a kiállítással egyidejűleg készült litográfia[63], s néhány év múlva fametszet is[64]. Biztosra vehetjük, hogy a litográfia a fennmaradt fotó valamelyik kópiájáról készült, ez a felvételt 1859-re datálja. Az nem állapítható meg, hogy a fénykép még Párizsban, a kép számára a sérülés veszélyét jelentő hazaküldés előtt készült-e, vagy már itthon, és hogy elsődleges célja a megörökítés volt-e, vagy kifejezetten a litográfia érdekében készült.

Hogy a Feszl családhoz miként került, arról közelebbit természetesen nem tudunk. Kaphatta eredetileg Feszl Frigyes, de kaphatta Feszl László, a reáliskolai rajztanár is kollégájától, az 1860 óta pesti rajztanárként működő Klimkovicstól.

Feszl Frigyes esetében emlékezetünkbe kell idéznünk, hogy Gerster Károly (tíz évig társa s azután is vele szoros kollégiális-baráti kapcsolatban lévő kassai születésű építész) és Henszlmann Imre révén erősek lehettek kassai kapcsolatai[65].

JEGYZETEK

A jegyzetekben használt rövidítések:

ÉÉT. = „Építés- Építészettudomány"
Katalógus, 1984 = Feszl Frigyes 1821-1824. Kiállítás a Budapesti Történeti Múzeumban 1984. A kiállítás anyagát válogatta, a bevezető tanulmányt és a katalógust írta: Dr. Komárik Dénes. Bp., 1984.
Kiscell = A Budapesti Történeti Múzeum Új- és Legújabbkori Osztálya
MÉ. = „Művészettörténeti Értesítő"
MNG = Magyar Nemzeti Galéria
MNM TKCs = Magyar Nemzeti Múzeum Történelmi Képcsarnok
OL = Magyar Országos Levéltár
PL. = „Pester Lloyd"
Ybl, 1938. = YBL E.: Lotz Károly élete és művészete. Bp., 1938.

1. DR. SZENDREI J. és SZENTIVÁNYI GY.: Magyar Képzőművészek Lexikona. Bp., 1915.; Katalógus, 1984. 6, 10, 94.

2. VÁMOS F.: Adalékok Feszl Frigyes életéhez és munkásságához. ÉÉT XII./1981./1-2. sz. 230.; Katalógus, 1984. 7.

3. A Feszl László hagyatékából származó anyagot, mely Feszl Frigyesnek több grafikáját és tervvázlatát is tartalmazza, csak a centenáris Feszl kiállítás után volt alkalmam megismerni. Ezért a kiállításon, s így a katalógusban abból nem szerepelt semmi.

4. KOMÁRIK D.: Az 1844-es pesti Országházatervpályázat. Tanulmányok Budapest Múltjából. XIX. Bp. 1972. 251-281.; A képek első közlése: N[ey] B[éla]: Az állandó országház első tervezete. „Építő Ipar" XXII. (1898) 212-214, 219, 225, 231, 237, 238. – Mivel mindkét publikáció valamennyi képet közli (vö. 6. jegyzet), illusztrációkat a jelen tanulmányhoz nem mellékeltem. Az ott látható képek a tájékozódáshoz elegendőek, érdemi tanulmányozás céljára pedig csak az eredetiek alkalmasak. – Itt jegyzem meg, hogy ezt az elvet követtem a későbbi tételekben szereplő képek illusztrálását illetően is, illetve számoltam azzal, ha csak az egészen speciális kutatáshoz jelentett forrásértéket.

5. A kérdéseket, melyeknek tisztázásához előreláthatóan az alaposabb – a technikai mozzanatokra is kiterjedő – fotótörténeti vizsgálat fog hozzásegíteni, a maguk helyén külön-külön említem. – Érdemes számontartani azt a körülményt, hogy az Országháza tervek fotói közt két sorozat található. Az egyiknek lapjai halványabb, sárgás tónusú kópiák. A másik kópia sorozat erőteljesebb, élesebb, szépiásabb tónusú. Van olyan tervlap, melynek fotókópiája csak az egyik változatban van meg (az I. emeleti alaprajzé az erőteljesebb, élesebb sorozatból 3 példányban), s van olyan, melynél egyik vagy a másik, esetleg mind a kettő több példányban szerepel. – Egyik-másik esetben világosan látható a ragasztás nyomokból, hogy a kartonozott fotót később más képnek (grafikának) alátéteként használták. Erre majd a Vigadó részlettervek fotóinál is fogunk példákat látni (7, 8, 9. tétel). – Azoknál a fotóknál, melyek az 1984-es centenáris kiállításon szerepeltek, a barnás, kopottas alátéteket az OL új, részben más méretű kartonokra cserélte ki. Mivel a fotók teljes felületükkel voltak felragasztva, s így eredeti aláté-

tükről nem lehetett leválasztani őket, a fotókat az alátéttel együtt pontosan körülvágták, s így helyezték az új kartonra. Más eredeti kartonokat, valószínűleg sérült szegélyeik miatt, körülvágtak. A lapok leírásánál mindenhol az eredeti, 1984 előtt mért alátét méreteket tüntetem fel.

6. A keretrajzos változat képét csak egyetlen publikáció közli: KOMÁRIK, D.: Die Entwurfskonkurrenz für das Pester Ständehaus vom Jahre 1844. „Acta Technica" 77./1974/1-3. sz. 279.

7. Anélkül, hogy a lefényképezett terv tartalmi elemzésébe merülnék – ami ennek a tanulmánynak nem feladata – fel szeretném hívni a figyelmet a háttérben látható háznak egy apró sajátságára. E gótizáló homlokzatú házat Feszl tervezte a Derra-ház melletti, akkor üres telekre, hogy az egyébként a valós környezetet mutató kép ne legyen bántóan hiányos. A jellemző, tanulságos és figyelemre méltó kétemeletes homlokzatnak ugyanolyan zárt sarokerkélye van a főpárkányig felmenően, mint az 1846/47-ben tervezett háromemeletes Széchenyi-háznak a Feldunasoron. Ezt eddig nem lehetett megállapítani, mert a megvalósulatlan Széchenyi-ház tervének töredéke és műleírása csak nem régen vált ismertté. KOMÁRIK D.: Feszl és Széchenyi. „Ars Hungarica" XIX./1991/2. sz.

8. 1860 körüli időpontnál korábban technikai okokból nem készülhettek. Az Országháza tervpályázatról írt tanulmányomban (l.: 4. jegyzet) 1898-at valószínűsítettem, feltételezve hogy Ney Béla publikációjának részére (l.: 4. jegyzet) készültek, nem utolsó sorban a „kitakarásokat" magyarázva ezzel. Azonban a Feszl-anyagnak az elmúlt húsz év alatt történt sokkal részletesebb megismerése és a probléma többszöri átgondolása után ma már ezt nem tartom valószínűnek. Ney Béla írja: „Az 1848-iki tervpályázat nyertes tervét technikai közéletünk egyik immár nyugalomba vonult sokérdemű alakja ... bocsátotta rendelkezésünkre." Nyilván nem az eredeti, rajzolt tervlapokról van itt szó, hanem azok fotóiról. Aligha valószínű ugyanis, sőt kizártnak tekinthetjük, hogy ha a fotók 1898-ban készülnek a publikáció részére, akkor abból több sorozat kerüljön a tervhagyatékba! Kivált, ha meggondoljuk, hogy ifj. Feszl Frigyes jelentéktelen építési vállalkozóként távol, Kőbányán, a mértékadó építészkörök társadalmán kívül élt. S különösen megfontolandó, hogy a Ney Béla által közölt képek közt a pesti Vigadó három fejezetterve is látható, tévesen ezek alatt is Országháza felirat szerepel a folyóiratban. E képek nyilván szintén a terveket rendelkezésre bocsátó idős kolléga birtokában voltak, aki nem tudta, hogy azok nem az Országháza-tervekhez tartoznak. Viszont mindhárom Vigadó fejezettervnek van fotózott példánya a tervhagyatékban (l.: 7, 8, 9. tétel). Ez úgyszólván biztossá teszi, hogy fotósorozat volt az idős kolléga birtokában. Megjegyzendő, hogy az 1898-ban közölt képek erősen retusáltak, s ennek egyetlen fennmaradt fotón nincsen nyoma. – Ha a fotók készítésének sem okát sem időpontját nem is tudjuk megadni, egy feltételezést azért felvethetünk. Amikor 1861-ben és 1865-ben felmerült egy ideiglenes képviselőház építésének igénye, elképzelhető, hogy Feszl meglevő tervét valami módon megpróbálta érvényesíteni, s a fotók e célból készültek volna. Akár azért, mert az eredetit kiadta a kezéből, akár azért, mert éppen nem akarta kiadni a kezéből.

9. Ezért bármilyen, teljesen biztos következtetést nem lehet a keretrajz feltételezett hiánya alapján levonni. Megjegyzendő azonban, hogy a fennmaradt egyetlen eredeti tervlapon, a helyszínrajzot ábrázolón (OL: T.11. No.2:7.) nincs keretrajz. – Mindent egybevetve azonban a nem egyformán kialakított tervlapok kétségtelenül bizonyos sietségről árulkodnak: eltérő keretrajzok; annak hiánya (minimum a helyszínrajzon); eltérő feliratozás (más az alaprajzokon, más a keresztmetszeten s a homlokzaton, mely utóbbinál a német szöveg – a többi rajzon levőtől eltérően – nem gót betűs); és azt sem tudjuk, hogy a hiányzó lapoknak csak nincs nyomuk, vagy el sem készültek.

10. A magyar képzőművészeti társulat évkönyve 1861 és 1862. Pest, 1863. 79. Az ajándékozó Feszl Frigyes volt. Sajnos sem ez a példány nem maradt meg, sem más kópia nem ismeretes róla.

11. A terv, amiről a fénykép készült: OL: T.11. No.1:37. (640x435 mm).

12. A képet – hibás felirattal – közli Ney Béla 4. jegyzetben i. m. 226. Az a körülmény, hogy a fennmaradt két fénykép – nyilván még Feszl által felhasznált – alátétként szolgált, megerősíti azt a feltevésünket, hogy a publikációhoz használt fotósorozat nem került a Feszl leszármazottak által megőrzött anyagba (vö. 8. és 9. tétel).

13. A grafika: a zsámbéki templomrom déli oldalhajójának belső részlete, kelet felé nézve; ceruza vázlat, 250x180 mm. – Katalógus, 1984. 134. (Kat. 615.).

14. A grafika: németalföldies ízű többalakos kompozíció; ceruza, 172x240 mm.

15. A terv – ma már igen rossz, sérült, hiányos állapotban –, amiről a fénykép készült: OL: T.11. No.1:57. (715x625 mm). – A képet – hibás felirattal – közli Ney Béla 4. jegyzetben i. m. 224.

16. A grafika: Kőbányai táj sziklapincékkel; ceruza, 180x255 mm. – Katalógus, 1984. 140. (Kat. 650.)

17. A képet – hibás felirattal – közli Ney Béla 4. jegyzetben i. m. 238.

18. Ugyanaz a céges szárazbélyegző látható mindhárom fotó bal felső sarkában, mint amit a megrendelés előtt kiküldött mintalapokon láthatunk. Ez utóbbiak a Magyar Építészeti Múzeum gyűjteményében: 88.010.23.-88.010.026. 1tsz.-ig.

19. Megállapítható, hogy a Feszl-hagyatékból néhány lap kb. 1960 óta lappang, főleg a Vigadó-anyagból. Ezeket már az első átnézéskor, 1973-ban sem találtam. Valószínűnek látszik, hogy egy nagy fényképezési akció után reponálási keveredés történt. Idővel talán helyükre kerülnek. – A 12. tételben leírt archív-fotó reprodukciójának 9x12 cm-es negatívját a Kiscelli Múzeum fotótára őrzi: 5752/9x12. sz. neg.

20. SIKLÓSSY A.: Hogyan épült Budapest? (1870-1930). Bp. 1931. 144, 145.

21. Katalógus, 1984. 84. (Kat. 279. és 280.), illusztrálva. Siklóssy és a Katalógus – tévesen – fordítva jelzi, hogy melyik néz a város és melyik a Városliget felé. Ezt megerősíti a következő jegyzetben említett fotók egykorú felirata.

22. 1984 után a levéltári jelzet megváltozott, azért tér el az itt közölt jelzet a Katalógus, 1984-ben szereplőtől. – Valószínűleg e felvétel valamelyik kópiájáról készült repró három darabja egy 24x30 cm-es kartonra ragasztva: A MNM Legújabbkori Fényképtára: 143/1957, 144/1957, 145/1957.

ltsz. Egy-egy kép mérete (kartonon): 78x110; 96x116 mm. Felirata (a kartonon, alul, egykorú): „A sugárút tévlatképe a városligetből visszafelé". – Eredetileg (ovális bélyegző): „A M. N. Múzeum Könyvtára" T.175. – Provenienciája ismeretlen lévén, erről a 3 képről nem tudjuk, hogy a Feszl-hagyatékból ered-e, vagy máshonnan származik.

23. Katalógus, 1984. 86-88.

24. Tárgymutató az Országos Magy. Képzőművészeti Társulat 1899. évi tavaszi nemzetközi kiállítására. Bp. 1899. Paginálatlan melléklet a 394. tétel képével. – Ezeréves emlékműről van szó és nem Pantheonról, mint tévesen oly sokszor előfordul az irodalomban! (Katalógus, 1984. Kat. 288. is!) Ilyenformán nincs semmi jogosultsága Széchenyi „Üdvleldé"-jével való kapcsolatba hozásnak sem, mint azt Vámos Ferenc több írásában tette. Walhallának nevezni sem helyes, amint erre is van példa, hiszen Feszl ugyanebben a pályázatban (a műleírás tanúsága szerint) a Kerepesi temetőt kívánja azzá tenni, midőn majd a temetőben a közönséges temetés megszűnik.

25. Ezt a Katalógus, 1984. adataira támaszkodva először VADAS F.: Nemzeti pantheon és ezredéves emlékmű. In: Sub Minervae nationis praesidio. Bp. 1989. 163.

26. Katalógus, 1984. 94-95.

27. Katalógus, 1984. 95-97.

28. GALLUS: Die Elementarschule in Zweiherzengasse. „Budapester Bauzeitung und Wohnungs-Anzeiger" III. (1874. szept. 27.) 39. sz. 261.; GERLEY SZEVÉR: Harminc esztendő (1874-1904). A budapesti VI. ker. Szív-utcai községi elemi népiskola története. Bp. 1904.

29. Pályázati hirdetés. „Pesti Napló" 21. (1870. ápr. 9.) 81. sz. reggeli kiadás. [3.]

30. Batthyány-emlék. „Pesti Napló" 21. (1870. júl. 13.) 157. sz. reggeli kiadás. [3.] – L.H-i. [Hevesi Lajos]: Die Konkurrenz für das Batthyány-Denkmal. PL. XVII. (1870. aug. 3.) Nr. 178. Beilage. [1.]

31. A Batthyány-emlékre beérkezett pályamunkák... „Pesti Napló" 21. (1870. aug. 4.) 179. sz. reggeli kiadás. [1.] – Feszl László második díjának kifieztéséről: FL: IV.1409/6. Polgármesteri elnöki üo., 1919/86. cs. Paginálatlan számadás-füzet, melyben ez a tétel 1870. nov. 1-én szerepel a „kiadások" rovatban. (E forrásra Gábor Eszter hívta fel a figyelmemet, amiért ezúton is köszönetet mondok.)

32. Kauser Lipót (1818-1877) tíz évig a Kauser-Feszl-Gerster társulás tagja volt (1845-1854).

33. Katalógus, 1984. 38.

34. Budapesti Országos Általános Kiállítás. A képzőművészeti csoport képes tárgymutatója. 1885. Bp. 1885. 54. (245. tétel).

35. A. HELL: Zum Franz Deák-Denkmal. „Bauzeitung für Ungarn" V. (1876. szept. 10.) Nr. 37. 281.

36. Bemerkungen über das mit dem Motto „Apotheosis" bezeichnete Concurrenz-Project für das Franz Deák-Mausoleum. „Bauzeitung für Ungarn" V. (1876. szept. 17.) Nr. 36. 290-291.

37. A Deák-síremlék pályázatról. „Fővárosi Lapok" XIII. (1876. szept. 20.) 215. sz. 1010.; A. HELL: Die zweiundvierzig Concurrenz-Entwürfe für das Franz Deák-Denkmal. „Bauzeitung für Ungarn" V. (1876. szept. 24.) Nr. 39. 297-298.

38. A Deák-síremlékek ügyében ... „Fővárosi Lapok" XIII. (1876. szept.30.) 224. sz. 1053. – A zsűri (Pulszky Ferenc, Friedrich Schmidt, Steindl Imre, Weber Antal, Henszlmann Imre, Ipolyi Arnold, Ráth György, Keleti Gusztáv) döntése után J.P. monogrammal (valószínűleg Pasteiner Gyulától) igen részletes, szakszerű bírálat jelent meg, mely e tervről igen elismerően nyilatkozott. J. P.: Deák's Grabmonument. PL. XXIII. (1876. okt. 3.) Nr. 244. Beilage. [1.]

39. A. B.: Die Architektur auf der Pariser Weltausstellung. „Bauzeitung für Ungarn" VII. (1878. aug. 18.) Nr. 34. 237. E forrás szűkszavú („J. Kauser & Feszl") közlése nyomán a centenáris Feszl-kiállítás katalógusában tévesen azt állítottam, hogy Feszl Frigyes volt Kauser József társa. Katalógus, 1984. 112. – A párizsi világkiállításon való szereplés még egyszer szóba kerül, ugyanilyen szűkszavúan: W. Z.: Ein fremdes Urtheil über unsere architektonische Werke auf der Pariser Weltausstellung 1878. „Bauzeitung für Ungarn" VIII. (1879. máj. 4.) Nr. 19. 151.

40. A 34. jegyzetben i. m. 54. (146-249. tétel). Csupán innen tudjuk, hogy a pályamű (legalább) négy lapból állott: alaprajz, metszet, homlokzat, távlati kép. Csak az utóbbi kettőről maradt fenn egykorú fotó! – Megjegyzendő, hogy az 1885-ös kiállítási katalógus Feszl László nevének említése nélkül Kauser József műveként említi e terveket.

41. FL: IV. 1303.f. Pesti tanácsi iratok V.182/1856. pp. 1965-1967. (az eredeti levél). – ...Professor Karl Rahl... PL.XI. (1864. szept. 15.) Nr. 210. [3.] (a levél publikálása). – YBL, 1938. 98-100. (a levél közlése magyar fordításban).

42. MNG Grafikai Osztálya: 1900-303. ltsz. Mérete: 387x760 mm. Képét a megvalósult (s a második világháborúban elpusztult), nagyméretű secco színes képével együtt, egymás mellett közli SZABÓ J.: A XIX. század festészete Magyarországon. Bp. 1985. 243.

43. Természetesen lehetséges, hogy ez a fotó azonos a Rahlnak elküldött (és általa esetleg visszaküldött) fotóval, de ennek feltételezése nem indokolt. Biztosra vehetjük ugyanis, hogy az elkészült felvételről több kópia is készült.

44. A jelenetek: 7. Árgirus és a magányos óriás a boszorkányokkal. 8. Árgirus és a három bolonddá tett óriás. 9. Árgirus megvív a Tündérország bejáratát őrző sárkánnyal. 10. Az ellenséges varázslónő mély álmot bocsát Árgirusra, melyből Tündér Ilona hasztalanul próbálja felébreszteni. 11. A szárnyas táltos paripa megjelenése megmenti Árgirust a kétségbeesett öngyilkosságtól. – A teljes ciklus legrészletesebb leírása YBL, 1938. 105-106. Kevésbé részletes, de kritikai észrevételekkel ellátott ismertetést adott Henszlmann Imre, melyet németül és magyarul is megjelentetett. E.H-n.: Die Wandbilder des neuen Redouten-Gebäudes in Pesth. „Zeitschrift für bildene Kunst" I. (1866) 205-211.; HENSZLMANN I.: A pestvárosi vigadó (Redoute-épület). In: Az országos Magyar Képzőművészeti Társulat Évkönyve. 1865-1866. Pest, 1867. 96-131. Mindkettőt újra közli: HENSZLMANN I.: Válogatott képzőművészeti írások. Bp. 1990. 241-262. és 415-420.

45. Árgirus elbúcsúzik szüleitől (28. tétel): 3548. ltsz., Árgirus és a magányos óriás (29. tétel): 3553. ltsz., Árgirus és a három óriás (30. tétel): 3550. ltsz., Árgirus és Tündér Ilona lakodalma (31.

tétel): 3554. ltsz.

46. SZVOBODA DOMÁNSZKY G.: A budapesti falképfestészet vázlatos áttekintése (1863-1903). MÉ. XXXV. (1986) 3-4. sz. 137-139. (6, 8, 9. – A Feszl-hagyatékban levők közül a két leghosszabbat megörökítő kép (28. és 31. tétel) két-két felvétellel készült, s a kópiákat egymás mellé ragasztották.

47. YBL, 1938. 474-476.

48. HENSZLMANN 44. jegyzetben i.m. (1990) 254. – Henszlmann itt hét, már elkészült kép kartonjának Bécsbe küldéséről beszél. Másik írásában (415) – ellentmondóan – a falképek (összes) kartonjairól mondja ugyanezt, de itt is még hátralévő befejezésről van szó. Ebből az következik, hogy cikkét, mely 1867-ben, ill. 1866-ban jelent meg, jóval 1866 novembere előtt írta, mert akkorra már valamennyi kép elkészült (YBL, 1938. 475.).

49. NAGY I.: Magyarország családai... Pest, 1858. 69.

50. KAUSER J.: A magyar építőművészeti stílus eszméje. – Visszaemlékezések Feszl Frigyesre... „Pesti Hírlap" XXXVII. (1915. márc. 7.) 66. sz. 34-36.: „Ott Kőbányán fogadta néhány, de igaz jó barátait, Than Mórt, Lotz Károlyt, Weber Antalt, Wagner Sándort, Donáth szobrászt, stb-it, ..."

51. A képes családfákról, a Jessze fája-kompozícióról részletesen: GALAVICS G.: Barokk családfák és genealógiák. In: Főúri ősgalériák, családi arcképek. [Kiállítási katalógus] Bp. 1988. 22-25. Ebben szó van (24. old.) egy Erdődy családfáról is, mely a vöröskői várban van. A XVIII. századi olajképnek azonban semmilyen köze sincs az itt ismertetett képes családfához. – Itt köszönöm meg Galavics Gézának az ikonográfiai kérdésekben nyújtott segítségét.

52. KESERŰ K.: Orlai Petrics Soma (1822-1880). Bp. 1984. 81. (Kat. 152/a.). – A kép további tárgyalása u.itt: 37-38. 73. (63-66. jegyzet), Kat. 152/b.

53. Orlay hagyatékát... „Vasárnapi Újság" XXVII. (1880. aug. 1.) 31. sz. 521. – A kép a Jókai hagyatéki leletárban nem szerepel (Keserű Katalin szíves közlése).

54. UJHÁZI FERENC: Az Orlay család. „Pesti Napló" 64. (1913. febr. 2.) 29. sz. 33-34. A képet Orlai legnagyobb méretű festményeként említi, de közel 50 év távlatából a méretekre feltehetően csak nagyjából emlékszik. Az arány sem helytálló (1:2,5) a megmaradt fényképek és a múzeumi jegyzék adataival (kb. 1:1,15) szemben. Csak a nagyságrendet fogadhatjuk el.

55. KELETI G.: Alkalmi kiállításunk. (A képzőművészeti társulat csarnokában.) „Fővárosi Lapok" IV. (1867. jún. 17.) 139. sz. 554-556.

56. KESERŰ K. 52. jegyzetben i. m.: 80. katalógus ábra.

57. Katalógus, 1984. 8, 9, 126-146.

58. A magyar akadémia palotájának terveiről. „Magyar Sajtó" VII. (1861. jún. 5.) 128. sz. 536.

59. -y-r.: Salamon kibékülése Sz. Lászlóval. Székesfehérvárott, sz. István sírjánál. (Képpel.) In: Emich Gusztáv nagy Képes Naptára 1863-dik évre. Pest, 1862. 107-109.

60. Két egymást követő kiállításon szerepelt. A pesti műegylet által 1859. május 9-től június 13-ig kiállított művek lajstroma. (VII. évf., 72. kiállítás). Pest, 1859.: 79. tétel, 1300 forintos áron; A pesti műegylet által 1859. évi június 21-től július 13-ig kiállított művek lajstroma. (VII. évf., 73. kiállítás). Pest, 1859.: 30. tétel, ár ugyanaz.

61. Az előző jegyzetben szereplő, 72. kiállítás lajstromában. – A pesti műegylet évkönyve 1859-re. Pest, 1860. 2, 4.

62. „Divatcsarnok" 1860. szept. 4. 36. sz. 288.: a képek, tárgyak Testory Váci utcai boltjában vannak kiállítva.; Tagesneuigkeiten. PL. VII. (1860. szept. 15.) Nr. 112. 3.

63. Salamon és László királyok kibékülése szent István sírjánál. (Kép Klimkovicstól). „Képes Újság" I. (1859. júl. 24.) 1. sz. 4, 6-7. (kép). A litográfia Haske és Társa műintézetében készült. Önálló lapként is forgalomba került, magyar és német felirattal, sárga és világoskék tónusalányomással. MNM TKCs: 5713. ltsz. Ez utóbbi szerepel GERSZI T.: A magyar kőrajzolás története a XIX. században. Bp. 1960. 151. 28. tétel, tévesen Klimkovics Bélának tulajdonítva (a mutatóban).

64. A fametszet Rusz Károly műintézetéből került ki, és az 59. jegyzetben idézett Emich féle naptárban jelent meg 1862-ben, a 107. old. előtt, paginálatlanul. Egy példány (csak a lapból): MNM TKCs: 10.663. ltsz.

65. Feszl Frigyes hagyatékából került 1987-ben a Történelmi Képcsarnokba egy kis ceruzarajz (kalapos, szakállas, pipázó arckép), „Klimkovics, 1878" aláírással. MNM TKCs: 87.76. ltsz. Bár egy hiteles arckép (festmény, fotó) alapján megállapítható, hogy Klimkovics Ferencről vagy Béláról (1833-1885) van-e szó, de addig is – az archív fotóval kapcsolatban itt elmondottak alapján – Klimkovics Ferenc személye valószínűsíthető.

Dénes Komárik: **Fotodokumente aus dem Nachlass von Frigyes und László Feszl**

Das Fotografieren diente bekanntlich schier von Anfang an auch der bildenden Kunst – hauptsächlich der Malerei – als nützliches Instrument, das vor allem bei der Modelleinstellung eine Hilfe bedeutete. Auch der Kunstgeschichtsschreibung war und ist das Fotografieren, und zwar durch Abbildung und Festhalten der fertigen Arbeiten (Kunstwerke, Baupläne), stets von Nutzen.

In der Studie werden 34 Archivfotos behandelt, die im Nachlaß von Frigyes Feszl (1821-1884), einem der bedeutendsten Architekten der ungarischen Romantik, sowie von seinem Neffen, László Feszl (1849-1914), dem Architekten und Realschullehrer für Zeichenunterricht, erhalten sind. Die 110-130 Jahre alten Fotos wurden verständlicherweise überwiegend von Bauplänen gemacht. Es gibt aber unter ihnen auch Landschaftsaufnahmen, die man zu der Ausarbeitung der architektonischen Entwürfen brauchte und dann auch verwendete, sowie auch Fotos, die von Zeichnungen und Bildern der Bekannten und Freunde von Frigyes Feszl gemacht wurden. Die Fotos sind zum Großteil Unika, die einen einmaligen dokumentarischen Wert besitzen.

A CSEPEL GALÉRIA

Szeretettel meghívja

KAZANLÁR ÁMIN EMIL festőművész
kiállításának megnyitójára

1988. április 7-én (csütörtökön) 18 órára

A kiállítást megnyitja:
Dr. Mihálffy Balázs
Abdel Rahman a magyarországi iszlám sejkje
Közreműködik:
Jován M. Filoména előadóművész

A kiállítást rendezte, a katalógust tervezte:
Molnár József tanár

A kiállítás helye:
XXI. (Csepel), Tanácsház tér 3.

Megtekinthető:
1988. április 7-től április 30-ig
keddtől vasárnapig 10–18 óráig
hétfőn zárva

Megközelíthető:
A Boráros téri gyorsvasuttal két megálló a Tanácsház térig.
Utazási idő a Boráros tértől 10 perc.

F. k. : Kratzl Béláné
Nyomta: RADIX Kisszövetkezet
1111 Bp. Lágymányosi u. 16.

KAZANLÁR ÁMIN EMIL

بسم الله الرحمن الرحيم

BISZM ILLAH ILRAHMAN ILRAHIM

Bizony nehéz a helyzete annak, aki *Kazanlár Ámin Emilt* méltóképpen be szeretné mutatni, Hogy miért? Mert nem tudni, hogy sok világa közül melyikben él, melyik felől közelíthezünk. Nyelvészet? Vagy talán filozófiatörténet? A bábok és bábjátékok az igazi otthona, vagy a festészet? *Kazanlár Ámin Emil* 1939-ben született Teheránban perzsa apától és magyar anyától. Édesanyja az ismert perzsa műfordító, Baranyi Angéla, aki nagy gondot fordított magyar neveltetésére, ezért már a kezdet kezdetén a gyermekkorban ötvöződött a két világ egy elmén belül, ami megvetette egész művészi kibontakozásának talaját. A ma már kilenc nyelven beszélő művész neveltetésében a magyar, a perzsa és a francia nyelv játszott főszerepet. Iskoláit Teheránban végezte, festeni is itt tanult, századunk egyik leghíresebb iráni miniaturistájának, Hosszein Behzad mesternek volt tanítványa. 1962 óta a művész Magyarországon él, 64–75 között Ország Lilinél tanulta tovább a festészetet.

Kazanlár művészetére talán az jellemző, hogy őt magát nem a látvány ragadja meg, ami festészetre ihleti, hanem belső gondolatvilága, a mohamedán, héber, keresztény, valamint a perzsa hatások sugallt gondolati tartalma és Ő mindezekből kovácsolja össze azt, amiből látványt teremt.

Tehát nem a külső látvány megfestője, hanem a belső tartalomé és e belső tartalmat adja ki látványként. Festészetének egyik igen érdekes ágát képviselik kabalisztikus jelei. A kabala a héber ábécé 22 betüjén alapul. Ebből 7 az erény, 7 a tévedés, 7 pedig az élet hét szituációjának szimbóluma. Az utolsó a világ rendjét megteremtő erőt jelzi. Eredetileg a 22 jel maga a Tarot sorozat. Érdekes gondolati kapcsolódás, amikor a héber kabalisztikus betüjelek helyét az arab ábécé betüjelei váltják fel, ami kiegészül korán ihletésű tartalommal.

Egy egyszerü kép, amely ötvözi a héber kabalisztika koncepcióján alapuló korán gondolatvilágot, de a kifejezés eszközeiben mégis valahol a szürrealizmus színkavalkádja, annak megrázó áramlatai keverednek a keleti miniaturamotívumokkal.

Avicenna Szamarkándban

A boritón : Mohamed Próféta mennybemenetele

A hátoldalon : Genézis

Képei ilyen sok forrásból való táplálkozása, alakjainak, színeinek kifejezőereje együtt, egy belső lüktetést eredményeznek. Lüktetést és nem mozgást, mert alakjai kecsesek, nem robbanékonyak, finomak, könnyüívüek, nem robosztusak, a történést, a lüktetést, a dobogást a szinek egymásmellettisége okozza. Ez a kifejezőeszköz párosul tehát az említett gondolati tartalommal.

Kazanlár Ámin Emil nem csupán a kelet festője, ezt bizonyítják neves dél-amerikai írók műveihez készített illusztrációi melyeket Félix Pita Rodriquez kubai költő "A költészet tarokkjátéka" c. verséhez, Gabriel Garzia Marquez "Száz év magány"c. regényéhez és Ernesto Cardenal nicaraguai költő "Ima Marylin Monroe-ért" c. költeményéhez készített.

A művész szerteágazó sokoldalúsága mércét állít a képek szemlélői elé, akik képei tartalmának megértésén nem csupán saját érzelemtükröződésüket, hanem a hit, hagyomány és mítoszvilág felismerésén, vagy fel nem ismerésén keresztül saját tárgyi tudásukat is lemérhetik. Képei hidat alkotnak hitek közt, kultúrák közt, emberek közt, istenek közt és világok közt.

Dr. Mihálffy Balázs
Abdel Rahman
a magyarországi iszlám sejkje

دكتور عبد الرحمن شيخ الاسلام صفها الشيخ

Kauser

épitész

Pest. 1846.

irod

Heti zemle. Honderu. 1846.

II. 197 l.

KAUSER Lipót

Komárik Dénes

FESZL ÉS SZÉCHENYI

Feszl Frigyes és Széchenyi István kapcsolatáról – eddigi kutatásaim szerint – a legkorábbi híradás 1860-ból származik. Ekkor jegyzi meg a „Budapesti Hírlap" a mesterünk által tervezett pesti nyári színház megnyitása alkalmából: „Feszl építőmester úr méltánylására még meg kell jegyeznünk, hogy ő annak idejében az ünnepelt gr. Széchenyi építésze volt, kinek megbízásából több jelentékeny épületen kívül a szervitaatyák részére emelendett, s az itteni művészvilágban dicséretesen ismert gothikus templomot és zárda tervét is ő készítette, úgy egy nagyszerű országház tervét is az új térre".[1] A következő ilyen híradással 1862-ben találkozunk, a népszerű „Vasárnapi Újság" hasábjain, a Vigadó építéséről szóló beszámolóban: „Végül még csak annyit említünk, hogy Feszl Frigyes építészeti tehetsége már régibb idő óta talált elismerésre és méltánylatra. Többi közt ő volt az, kivel a nagy Széchenyi István 1848. előtt egy tervet készíttetett a pesti újtéren felállítandó pompás országgyűlési palota számára. A terv annak idejében méltó elismeréssel fogadtatott, ...".[2] Az életében megjelent egyetlen életrajzi ismertetés 1863-ban így ír: „... midőn szeretett hazájába visszatért: az országgyűlésileg építtetni elhatározott országháznak tervrajza rá bízatott, melyet elkészítvén, képessége és szakavatottsága ünnepélyes fényben ragyogott elő, s a nagy Széchenyi figyelmét annyire felkölté, hogy vele magát összeköttetésbe helyezvén, az általa tervbe vett Polytechnikum és Servitakolostor Pesten leendő építtetése tervrajzának elkészítésével megtisztelé. A terv elkészült, s Széchenyi nagy megelégedéssel fogadt azt, de kivitelét a bekövetkezett viharok megakadályozák ... Ugyancsak a nagy Széchenyi Pesten Feszlvel egy nagyszerű házat kívánt építtetni, de az is csak terv maradt!"[3]

E közlések egybehangzóan tanúskodnak Széchenyi megbízói szerepéről, de a kézzelfogható ellentmondások és nyilvánvalóan zsurnaliszta pontatlanságok az adatok kritikus kezelésére intenek, s további források felkutatását teszik szükségessé. Ha ily módon tisztáztuk, melyek voltak Széchenyi megbízásai, fel kell vetnünk a feltehetően nem könnyen megválaszolható kérdést, hogy mi módon került a pályakezdő Feszl az igényes és kritikus Széchenyivel kapcsolatba, s mindebből milyen távolabbi következtetéseket vonhatunk le.

Mindenek előtt tudnunk kell, hogy Feszl Frigyes ebben az időben szóbeli megállapodáson alapuló társas viszonyban dolgozott Kauser Lipóttal (1818-1877) és Gerster Károllyal (1819-1867). Ez a társas viszony 1845-1854-ig tartott, s „Kauser, Feszl Gerster" néven jegyezték magukat. Irodájuk a sétatéri új Széchenyi-házban volt, Gerster Károly itt is lakott, később Feszl és Kauser is. A társulás közös munkáiban, miként kortárs források alapján tudjuk, Feszl nevéhez általában az architektonikus, Gersteréhez a műszaki megoldás fűződött, Kauser pedig a gyakorlati – a kivitellel kapcsolatos és üzleti – ügyeket intézte. Az is lehet természetesen, hogy ezek a szerepek különböző épületeknél különbözőképpen oszlottak meg, bár ez inkább csak kivételként képzelhető el. Terveiket – mivel ők céhes mesterjoggal ekkor nem rendelkeztek – 1851 augusztusáig többnyire Zofahl Lőrinc (1791-1864), Kauser József kőfaragómesternek – Kauser Lipót apjának – jó barátja írta alá, aki alighanem jelentősebb munkáik kivitelezését is végezte.[4]

Az elmondottakból világos, hogy ha a források valamelyike bármelyiküket külön említi is, közös munkájukról van szó, az architektonikus megoldást (homlokzat tervezését stb.) pedig ezekben Feszl Frigyes művének kell tekintenünk.

Ezek után vegyük sorra azokat a terveket, melyek Széchenyivel kapcsolatosan felmerültek – tekintet nélkül arra, hogy ezek kritikus vizsgálat után helytállónak bizonyulnak-e vagy nem – valamint a kutatások során napvilágra került egyéb, ide sorolható műveket.

1. A pesti Országháza terve. Idézett három forrásunk közül a legmegbízhatóbb – mert feltehetően többé-kevésbé Feszl közléseire támaszkodó – *Hajnal*-naptár nem tulajdonítja Széchenyi megbízásnak, csupán annyit állít, hogy „az országgyűlésileg építtetni elhatározott országháznak tervrajza rá bízatott", s e terv keltette fel aztán Széchenyi figyelmét.

Az 1844-es Országháza-tervpályázatról van szó, melyet – szokatlan módon – a folyó országgyűlés lett volna hivatott elbírálni. Ennek váratlan berekesztése miatt azonban az ügy a következőre maradt, s a benyújtási határidőt 1845 novemberéig meghosszabbították. Az 1847/48-as országgyűlés a pályatervek beérkezését éppen csak regisztrálta, s a pályázatot a közbejött 1848/49-es események következtében soha el nem bírálták, aki a szabadságharc után kérte, az pályaművét visszakapta. Ilyenformán az a napjainkig élő hiedelem, hogy az első díjat Feszl Frigyes nyerte volna, teljesen alaptalan. Pályamunkát azonban valóban készített, de minden jel arra mutat, hogy valami miatt nem nyújtotta be. Terveinek több sorozat fényképe hagyatékában fennmaradt, a helyszínrajz eredeti lapjával együtt, a többi eredeti lap sorsáról nincs tudomásunk.[5] Így azt, hogy Feszl a pályázatra tervet készített, s azt, hogy az milyen volt, tudjuk. Ismerjük Kisfaludi Károlytól kölcsönzött jeligéjét: „Múltra, jövőre tekints, / ha magas bért nyerni törekszel". Egyébként azonban e munkát a mai napig sok tekintetben homály övezi. Nem tudjuk, miért nem nyújtotta be,[6] hogyan alakult ki még életében az a téves vélemény, hogy megnyerte a pályázatot,[7] s végül miért nincs meg ez a nyilván alkotója számára is fontos terv hagyatékában, és mikor, hogyan tűnt el, hol lappang.

Mindezek ismeretében egyszerűen nem tekinthetjük helytállónak a *Hajnal*-naptár kitételét, hogy az „országháznak tervrajza rá bízatott", hiszen Feszl pályatervet készített. Ugyanezért nem lehet szó arról, hogy Széchenyi készíttette a tervet. Akkor miért látta volna el Feszl jeligével a tervlapokat, bármi volt is az oka a be nem nyújtásnak. Még Joseph Andrew Blackwell (1798-1886), az angol kormány Magyrországra küldött megfigyelője is beküldte amatőr tervét a pályázatra, pedig őt egyértelműen Széchenyi ösztönözte a munkára, s megvallottan nem is akart pályázni.[8] Az éppen elképzelhető lenne, hogy a Kauser-Feszl-Gerster triászt is ő ösztönözte a pályázásra, és az idézett megjegyzések így lennének értelmezendők, de erre semmi egyéb bizonyíték nincsen, és ismerve Feszl később is megnyilatkozó pályázó kedvét,[9] ez nem is valószínű. Marad tehát mint leghihetőbb változat az, ami a *Hajnal*-naptárból kihámozható: Széchenyi látta Feszl és társai készülő vagy kész Országháza terveit, és – valószínű egyebek mellett – ez felkeltette érdeklődését irántuk.

2. Az Ipartanoda épületének terve. A hazai műszaki oktatás színvonalának emelése érdekében az 1830-as évektől kezdve állandó erőfeszítések történtek műegyetem létesítésére. 1844-ben az uralkodó hozzájárult, hogy ha nem is műegyetemet, de első kísérletül ipartanodát állítsanak fel a magasabb műszaki képzés céljára. Az intézetet 1846. november 1-én nyitották meg, és ideiglenesen a tudományegyetem Kecskemét utcai épületében helyezték el. Az ügy legjelentősebb mozgatója, Széchenyi István a tanoda önálló épületének kérdésével is foglalkozott, s már a 40-es évek elejétől szorgalmazta, hogy a pesti szervita-telekre kerüljön, a templom meghagyásával, de a kolostor máshova helyezésével. (Ezt részletesebben lásd az új szervita templom és kolostor tervezéséről szóló következő részben.) Széchenyi ugyanis József főherceg nádorságának 50. évfordulóját az emlékére alapítandó Ipartanodával akarta megünnepelni, s erre a célra a szerviták területét akarta felhasználni. Az alapkő letételének az évforduló alkalmával kellett volna megtörténnie, de végül nem lett belőle semmi. A bécsi

udvar a nádor ilyenfajta ünneplésével nem értett egyet, s a szervita-telket sem sikerült időben megszerezni.[10] Az ügy érdekében azonban Széchenyi 1846 nyarán vagy kora őszén elkészíttette a Kauser-Feszl Gerster társulással az ide szánt épület tervét. A terv szignálatlan és datálatlan lapjai Széchenyi hagyatékában maradtak meg, s a Magyar Tudományos Akadémia gyűjteményébe kerültek, amely közülük jelenleg csak egy lapot őriz.[11] Szerencsére a tervek képét egy 1895-ben megjelent publikáció illusztrációi megőrizték számunkra.[12]

Míg az Országháza tervezésével kapcsolatban egyik igen fontos forrásunkban, Széchenyi naplóiban szempontunkból hasznosítható bejegyzés nem található, addig az Ipartanodával kapcsolatban sokkal kedvezőbb a helyzet. Lássuk tehát azokat a napló részleteket, melyekre az Ipartanoda épületének tervezésével kapcsolatban támaszkodhatunk.[13]

1846. okt. 12. ... Gusty Szapáry – Paula Zichy. Bei Lisi Orczy. Alle diese goutiren – den Serviten Plan.

1846. okt. 28. .... – Nach Ofen. E[rz] H[erzog] Stephan. Palatin viel schlechter ... Ich übergebe ihm ... Zeichnungen von Serviten Platz und Tunel. ...

1846. dec. 8. ... Ich gehe zur A [dele] Fest[etics]. Finde R[osy] Sz[apáry] da; – die ist recht froh von mir die Serviten Zeichnungen zu haben, will sie behalten ... weil sie Laute hat, denen sie zu zeigen wünscht, – mich bittet sie aber mit keinem Wort, würde mich wahrscheinlich gar nicht vorlassen, oder lau oder stolz empfangen. Oh comme tout à la sent la kisasszony!

1847. jun. 14. ... Orczy Lörincz. Dieser protestirt gegen die Gewölber, die das Polytechnikum haben könnte!

Az, hogy a „szervita terv", „szervita térre vonatkozó rajzok" elnevezéseket használja, ne tévesszen meg minket. Az Ipartanoda terveiről van szó. Egyrészt – mint látni fogjuk – akkor még semmilyen szervita templom és kolostor terv nem létezett, másrészt István főherceg válasza az október 28-án átadott tervekre egyértelműen az Ipartanoda terveiről beszél.

Amint láttuk e tervekkel kapcsolatban a napló nem említi a Kauser-Feszl-Gerster társulás egyik tagját sem, de egyéb bejegyzései (1846. ápr. 7. és 1848. júl. 27. közt) tanúsítják, hogy írójuk folyamatosan kapcsolatban volt velük, ami viszont összahangban van a *Hajnal*-naptár idézett állításaival.

Ami a tervkészítés időpontját illeti, azt biztosan tudjuk, hogy október 12-én már Széchenyi kezében vannak a rajzok. Feltehetően nem sokkal korábban készültek el, hiszen Széchenyinek nem volt oka a terv bemutatásával hosszabban késlekednie. Minél előbb megszerezte az idős és súlyosan beteg nádor jóindulatú egyetértését, annál jobban bízhatott ügye sikerében. Feltehetően a nádornak történő bemutatáshoz voltak szükségesek azok a helyszínrajzok és egy Alagút-metszet is, melyek kifizetéséről október 25-én állított ki nyugtát egy bizonyos Heinrich Ferenc.[14] Hogy még sokáig nem tartja reménytelennek az Ipartanoda-terv ügyét, tanúsítja a december 8-i és – közvetve – az 1847. június 14-i bejegyzése is.

A terv egyébként – kevés észrevétellel – tetszett József nádornak, amint azt István főherceg 1846. október 30-ról (az ünnepélyes megnyitás előtti napról) keltezett német nyelvű levelében Széchenyinek megírta. Azt is közölte, hogy az „összes tervek külső kiállítása felől különben atyám igen kedvezőleg nyilatkozott és örült annak, hogy 'honi'-ak".[15]

Noha se Széchenyinél, sem az egykorú iratokban semmilyen adatot nem találunk arra nézve, hogy a tervet ki csinálta, mégis bizonyosak lehetünk abban, hogy a Kauser-Feszl-Gerster társulástól származik. Ezt tanúsítja az 1863-ból való életrajzi ismertetés, alátámasztja Széchenyivel való, a naplóban és iratokban dokumentált kapcsolatuk, és megerősíti az

architektúrának Feszl műveivel való szoros rokonsága, a környezet házainak ábrázolásán a valóságnak meg nem felelő, jellegzetes Feszl díszítőelemek szerepeltetése.

A templom-testet is magába foglaló épülettömb kialakítása olymódon történt, hogy a szervita kolostor területének nagyobb részét (ahol ma a főposta áll) – az 1780-as évek óta meglevő elképzeléseknek megfelelően – köztérré átalakítva szabadon hagyta. A háromemeletes épülettömb, mely csak a Szervita téren, a templomhoz csatlakozó szárny öt tengelyénél vált kétemeletessé, sarkain három tengelyes szélső rizalitokkal kapott hangsúlyt. Ezek magasabbra helyezett, gazdagabb főpárkányukkal ki is emelkedtek, s az esztétikailag főhomlokzatnak számító új tér felőli homlokzaton szoborcsoportozatokat is hordoztak. A középső rész velenceies fellazítása itt is megtörténik, a II. emelet középső szakaszán látható ablaksorral – bár nem olyan szerencsésen, mint az Országházánál s kivált a Vigadónál. A jellegzetes pártázatos lezárás a Szervita téri homlokzaton és a rizalitok főpárkánya felett is megjelenik. Az épület főbejárata a mai Petőfi Sándor utcából nyílt, ahol a homlokzat I. és II. emeletét a szélső rizalitok közti hosszú szakaszon árkádsor lazította fel – nem világos, hogy az itteni időjárási viszonyok közt milyen megfontolásból. Az architektúra részletképzéséről világosan megállapítható, hogy az Oszvald-házon látható korai formavilág volt rá jellemző.

A tervekről az első töredékes híradás 1881-ben látott napvilágot, midőn Zichy Antal az Akadémia az év december 19-i ülésén ismertette azt a 23 csomagból álló adományt, mellyel Széchenyi Béla örvendeztette meg előző év augusztusában az Akadémiát atyja irományaiból és egykor birtokában lévő egyéb dokumentumokból. Közöttük, mint a jelentésben szerepel: „Tervezett ipartanoda, a szerviták telkén. Két szép színes rajz, és két alaprajz".[16] Ugyanezt közli Szily Kálmán 1883. november 25-én tartott rektori beszédében.[17] 1895-ben Lipthay Sándor kimerítő tanulmányban valamennyi tervet ismerteti és illusztrálja: négy homlokzatot és négy alaprajzot.[18] Tehát 1881-ben, mikor Zichy Antal futólag átnézte Széchenyi Béla adományát, vagy átsiklott a tervek egy része felett, vagy azok nem voltak e csomagokban, hanem az irathagyaték teljesen más részéhez kerültek. A tervek végül az utóbb létesített Széchenyi Múzeumba jutottak, annak második szobájában voltak kiállítva 1944 végéig.[19] Azóta egy kivételével a lapoknak nyoma veszett.[20]

3. A szervita templom-kolostor-plébánia együttes terve. Az Ipartanodának a szervita kolostor területén tervezett elhelyezésével függött össze Feszlnek az a templom-kolostor-plébánia együttes terve, mely a rend számára a Belvárosban lévő templom és kolostor elvesztését volt hivatva pótolni. Ezt Pest városa építette volna, hogy őket a mondott cél érdekében a Belvárosból kihelyezze, s egyben a rohamosan növekvő Terézvárosban létesítendő második plébánia ellátását rájuk bízza. 1847-ben a város erre formális ajánlatot is tett. Valójában azonban a szerviták kitelepítése volt az elsődleges program, s csak hozzákapcsolódott ehhez az Ipartanoda építésének gondolata. Egyrészt évszázados vita volt a város és a rend között, hogy vajon valóban csak használatra kapták-e annak idején a belvárosi területet (miként a város állította), vagy az ő tulajdonukat képezte (a rend véleménye szerint). Ezenkívül már II. József városszépészeti okokból meg akarta szüntetni a város közepén ezt a szerény templomot és egyszerű kolostort a hozzá tartozó beépítetlen, majorság-jellegű területtel együtt, s már ő gondolt itt egy köztér létesítésére. József nádor és a Szépítési Terv ezt a gondolatot újra elővette,[21] s Széchenyi 1837-től rendkívüli tettrekészségével csupán motorjává vált a megvalósításnak, s hozzákapcsolta az Ipartanoda itteni felépítésének programját. Ennyiben tehát tévesek azok az irodalomban szereplő állítások, melyek teljes egészében Széchenyi városszépítő koncepciója részeként ünneplik a mai Városháza előtt létesítendő tér gondolatát.[22]

A rendkívül hosszadalmas, szövevényes szervita-ügy[23] részletei szempontunkból nem érdekesek, csupán az, hogy az ezzel foglalkozó városi vegyes bizottság 1847. április 14-i ülésén két tagját – Széchenyi István és Borsody András – megbízta tervek és költségvetés készíttetésével.[24] A tervet tehát a város készítteti, a két bizottsági tag ennek csak lebonyolítója, s nem mecénása, mint volt Széchenyi az Ipartanoda esetében.

Egybevetve a bevezetőben említett 1860-as és egy 1863 januárjából származó híradást[25] az 1863-ban megjelent *Hajnal*-naptár közlésével, világossá válik, hogy 1847 áprilisában Széchenyi a város megbízásából a Kauser-Feszl-Gerster triászt kérte fel a terv elkészítésére. Ennek egy főhomlokzati nézete és egy alaprajzi változat töredéke maradt meg Feszl Frigyes hagyatékában.[26] Okmányszerűen a továbbiakról azonban semmi sem áll rendelkezésünkre, azt sem tudjuk, hogy a teljes terv elkészült-e, s a városi bizottsághoz eljutott-e. A hagyatékban fennmaradt tervlap igen szépen kidolgozott, minden bizonnyal nem munkaközi vázlat, hanem végleges terv. Az a körülmény, hogy a rajz Feszl birtokában maradt, arra enged következtetni, hogy végül is az ügy valamiért elaludt, s 1848-ban érthetően nem volt elsőrendű fontosságú. A szabadságharc elvesztése után pedig már teljesen megváltozott körülmények között ment tovább az élet.[27]

A Feszl hagyatékban fennmaradt, szépen kidolgozott terv hosszú ideig a budai kapucinus templom és kolostor kivitelre nem került terveként szerepelt az irodalomban, de ennek téves volta már kiderült.[28] A terv, mely inkább a korai időszak stílusjegyeit viseli, egyemeletes, szélesen elnyúló kolostor épületet mutat, melynek rövid szárnyait a középen elhelyezett s a kolostorépítménytől jóval előreugró templommal kerítésül is szolgáló folyosók kötik össze. A kolostor emeletén páros nyílásokkal képzett árkádsor nyílik a belső udvar felé. A szimmetrikus elrendezésű együttes egyik oldalán a plébánia, a másik oldalon a kolostor kapuja helyezkedik el. Az egytornyú templomba észak-olasz hatást mutató hatalmas kapuzat vezet, a toronyablakokat Feszlnél gyakori alul-fölül átlós négyzethálóba szerkesztett mérművek díszítik.

4. A Széchenyi-sétatér építményeinek tervei. Ismeretes, hogy Széchenyi Pest város szépségének növelése érdekében arra is törekedett, hogy minél több üdülőhely, befásított kert létesüljön a város belsejében. A Szervita sétatér létrehozása mellett ilyen terve volt az Újépület előtti nyakig sáros vagy poros (a mai Szabadság tér déli részén fekvő) terület sétatérré alakítása.[29] Az bizonyos, hogy magának a vasráccsal bekerített parknak műszaki tervei Clark Ádámtól, ill. munkatársaitól származtak, a kivitel pedig Hild József és különféle szakiparosok munkája volt.[30] De a később létesített vagy csak tervezett kis faszerkezetű építményekkel kapcsolatban felmerül Feszl Frigyes biztos vagy valószínűsíthető szerepe.

Közülük a legfontosabb, a sétatér számára is, egy kioszk építése volt. Erről már 1845-ben, a munkálatok megkezdése előtt is írtak.[31] Később, mikor eljött az ideje, a Sétatér Társulat is foglalkozott vele,[32] megvalósítása azonban Steingassner János kávés nevéhez fűződik. Ennek előzménye az, hogy az 1844/46-ban épült sétatéri új Széchenyi-házban volt Steingassner kávéháza, melynek díszes, gazdag belső építészeti kialakítását éppen Feszl Frigyes tervezte, valószínűleg még 1846-ban.[33] E kávéházhoz kívánt tulajdonosa szabadtéri kioszkot csatolni,[34] s csak később adódott úgy, hogy 1848-ban ő lett hat évre a teljes Széchenyi-sétatér bérlője.[35] Steingassner végül 1847 nyarán közel 3000 forintos költséggel faszerkezetű, zsindellyel fedett kioszkot épített, melynek helyét Széchenyi – naplóbejegyzése szerint – július 8-án Clarkkal és Kauserrel együtt jelölte ki.[36] Az engedély nélküli építkezéshez 1847. augusztus 26-án megkapta a fennmaradási engedélyt, mivel ideiglenes építménynek tekintették.[37] A kioszk – úgy, hogy használni lehessen – július végére lett kész, de külső díszítő-

munkákat még ezután is végeztek rajta.[38] Mivel sem ábrázolás, sem engedélyezési terv nem maradt róla, csak egy 1857-es bővítési terv sematikus rajzából tudhatjuk, hogy nyolcszög alaprajzú építmény volt, közel 8 méter átmérővel.[39] Mivel Steingassner a parádés kávéház belsőt nem régen Feszlvel terveztette, illetve Széchenyi az Ipartanoda és a Szervita terveken kívül más sétatéri építmény ügyében is kapcsolatban volt a Kauser-Feszl-Gerster társasággal, az említett naplóbejegyzést is figyelembe véve biztosnak tekinthetjük, hogy a kioszk mesterünk alkotása volt.

1847-ben vagy esetleg 1848-ban Feszl vázlatot készített a Sétatéren felállítandó zenepavilonra. A rajz Széchenyi István iratai közt maradt fenn.[40] A szignálatlan, dátumában megcsonkított terven látható ácsszerkezetű építmény timpanonos középrésszel néz a hallgatóság felé, de vázlatosan odavetett díszítményei: az állókonzolos megoldások, a páros oszlopok közötti díszítmények jellege, az oromzatra helyezett záró díszítmény, valamint Feszl jellegzetes hátrafelé dűlő felirata tanúskodik arról, hogy ő készítette. Ezt a Széchenyi és a Feszl társaság közt akkor fennálló kapcsolat csak megerősíti. Az építmény megvalósulásáról közelebbit nem tudunk.[41]

5. Széchenyi saját házának terve. Széchenyi ebben az időben komolyan foglalkozott azzal, hogy saját magának újabb házat építtet a Felső Dunasoron (ma Akadémia u. 11. – Széchenyi u. 6-8.), a Szalayné Ruttkay Máriától 1841-ben megvett szerényebb ház helyére.[42] Arról, hogy ezt Feszl Frigyes tervezte, az 1863-as *Hajnal*-naptáron kívül publikált formában csak naplóbejegyzései tanúskodnak, mégpedig – érthető módon – valamennyi munkájuk közül legbőségesebben:

1846. ápr. 7. ... Gerster da, (1 1/3 sor törölve)...
1846. ápr. 29. ... Mit Hild gesprochen ... ich will Szalays Haus bauen?
1846. nov. 25. ... Ich nähere mich an Borsody – frage ihn um Rath ... wegen Bau. – Er zerfliesst! – ...
1846. dec. 8. ... Kauser wegen Haus Bau (Szalay) bei mir. Das von die [!] Oswald kostet 80.000!?!
1846. dec. 21. ... Kauser bringt mir Hausplan. – ...
1846. dec. 25. ... Kauser bei mir. Bekomme Lust zu bauen. – ...
1846. dec. 28. ... 2 Stunden herum. Auch bei die Kauser und C^{O}. Arbeiten schön; werden mich hineinreiten. ...
1847. jan. 4. ... Mit A. Clark bei Kauser et C^{O}. – Er will mein Controlleur seyn in Hinsicht des Hausbaues. – ...
1847. jan. 12. ... Lunkányi schreibt ... 5000 fl Superplus. – Macht mich ganz traurig. Bauen! hm. hm. – Ich werde bauen. – ...
1847. jan. 20. ... Ich trage A. Clark 2000 f[lorins] für Controlle meines neuen Hauses an.– ...
1847. jan. 31. ... Scrupeln wegen Hausbau ...
1847. ápr. 6. ... Kauser. Soll ich mich ohne Vorrücken zum Bau entscheiden? „Noch in diesem Jahr unter Dach!"
1847. ápr. 8. ... Gerster bei mir wegen Bau. – Hab' gar keine Lust! Glaube immer: ich werde es bedauern; ja beweinen. –
1847. ápr. 11. ... Gerster krank. Ich entscheide mich 1847 nicht bauen. ...Scrupeln wegen Haus Bau. –
1847. jul. 6. ... Besehen wir die Brücke. Sodann Promenede. Mein Haus mit Heinrich. Zu Gerster. – Ich sehe, was für ein dummes Haus das meinige ist. ...

54. Az Ipartanoda Szervita téri homlokzata

55. Az Ipartanoda Petőfi Sándor utcai homlokzata

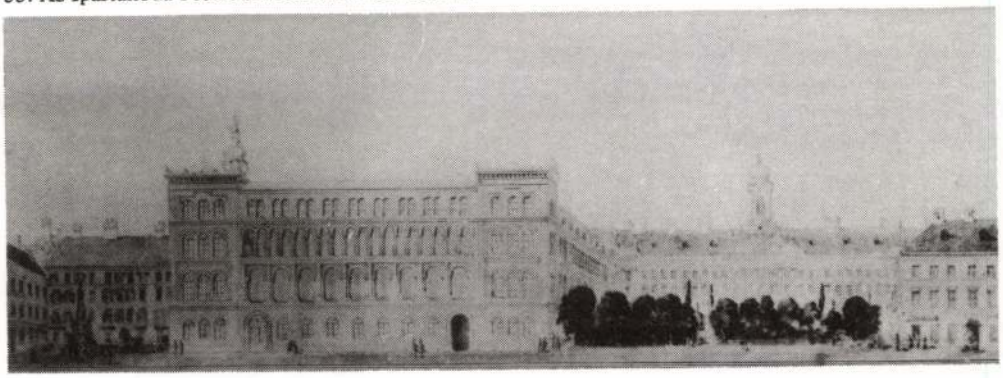

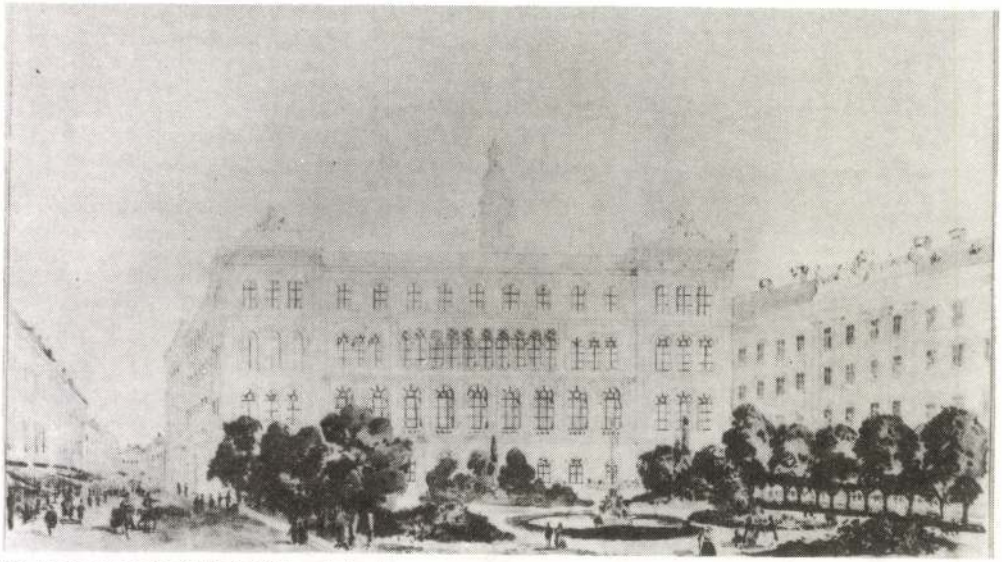

56. Az Ipartanoda új tér felőli homlokzata

57. Az Ipartanoda Városház utcai homlokzata

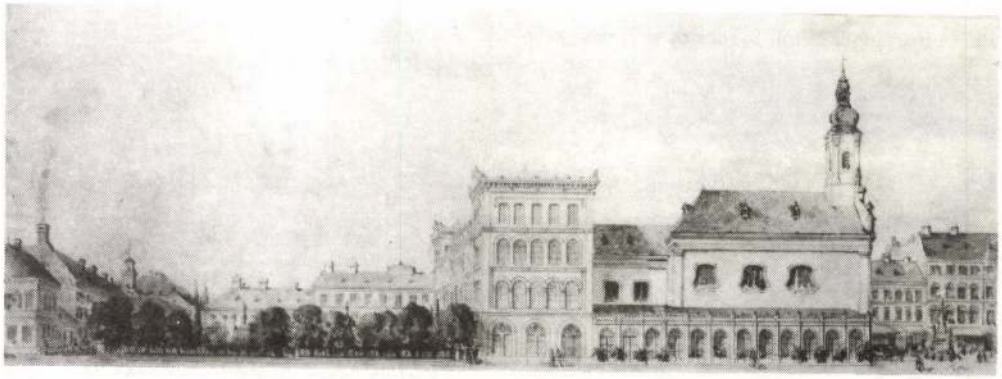

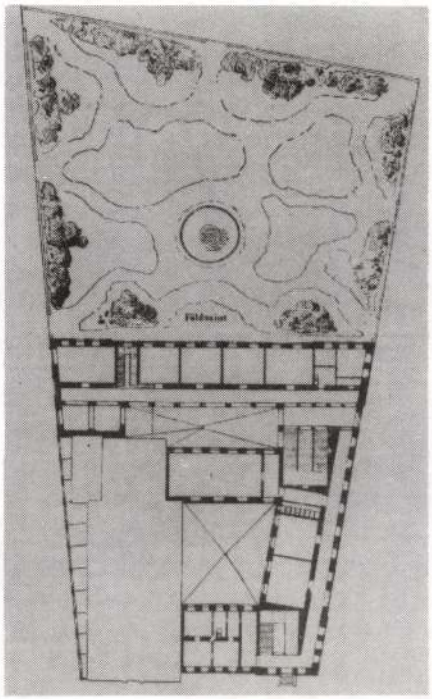

58. Az Ipartanoda földszinti alaprajza

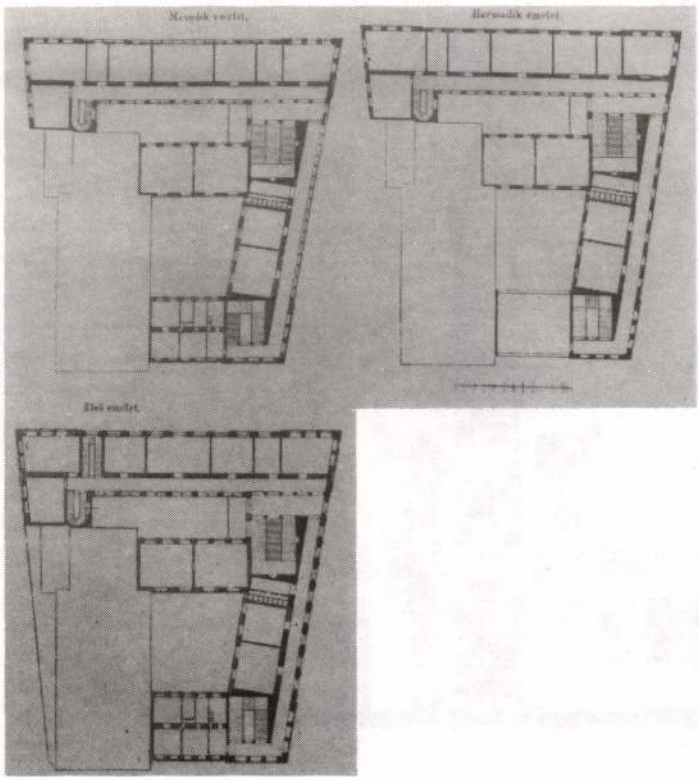

59. Az Ipartanoda emeleti alaprajzai

60. A szervita templom és kolostor alaprajzi töredéke

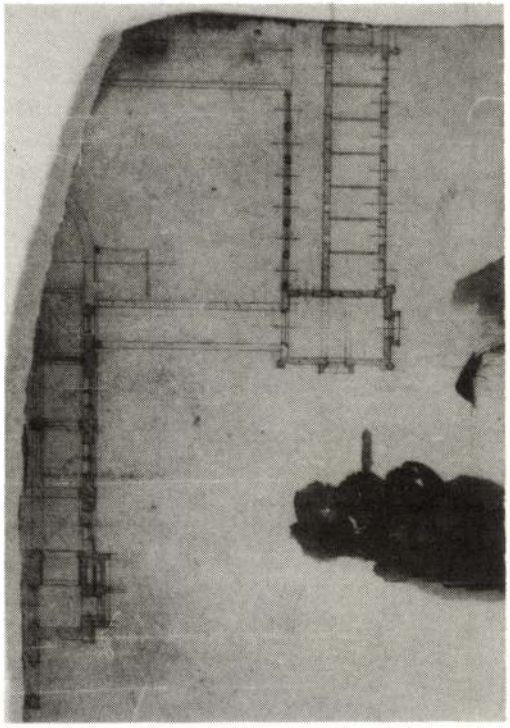

61. A szervita templom és kolostor főhomlokzata

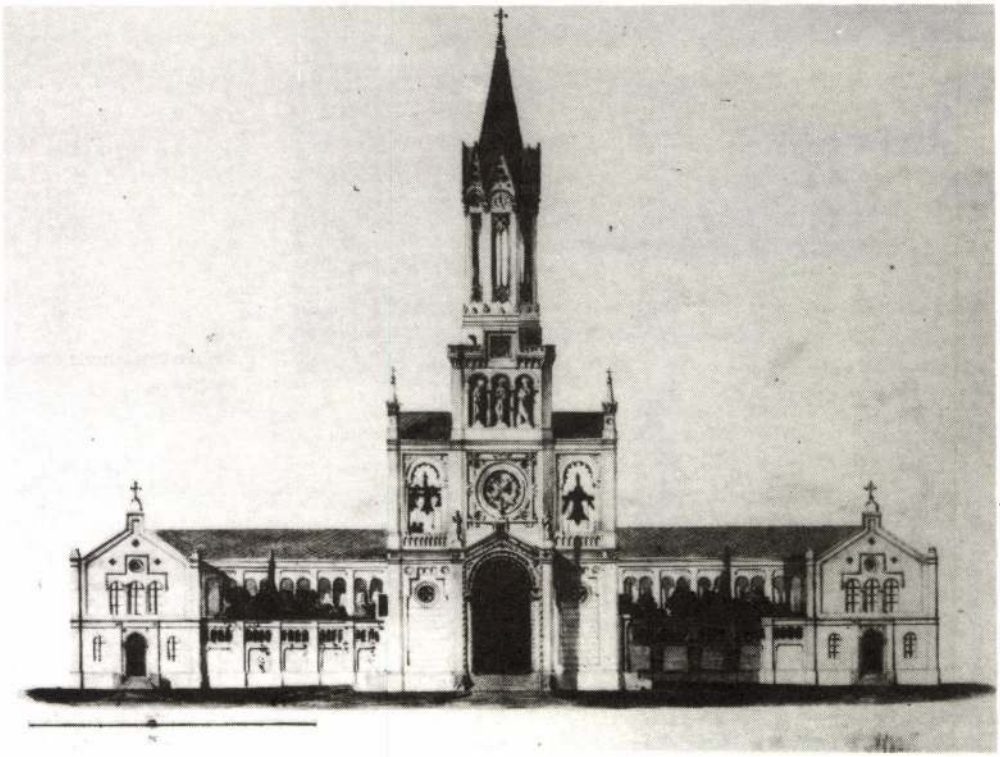

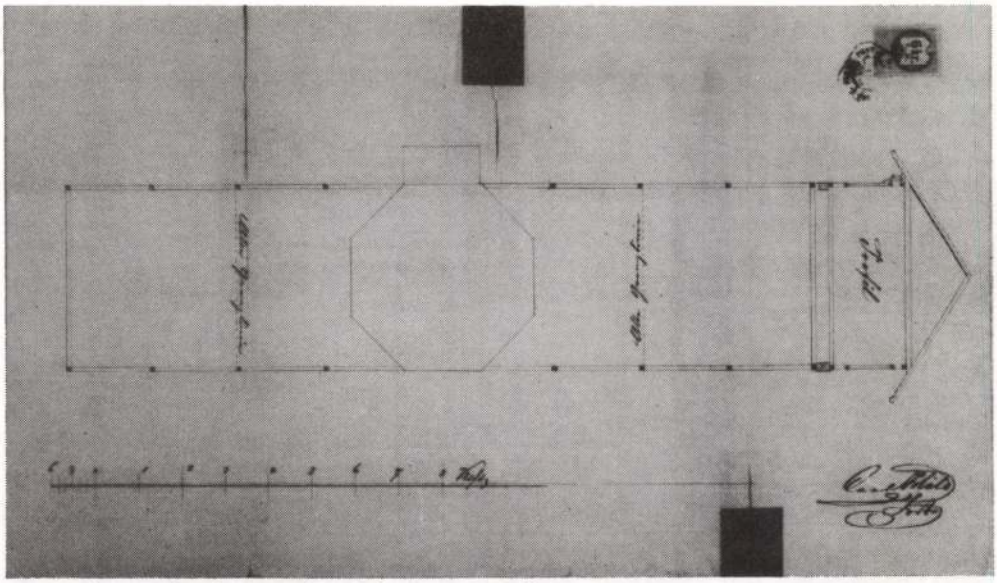

62. A Széchenyi sétatéri kioszk átalakítási terve 1857-ből

63. A Széchenyi sétatéri zenepavilon terve

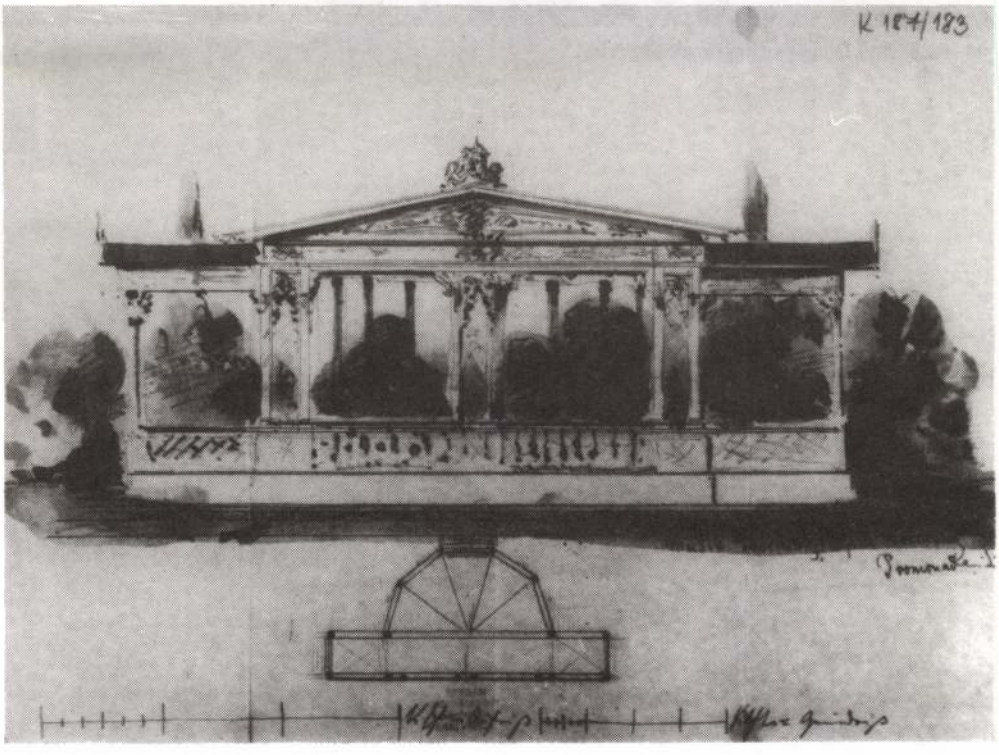

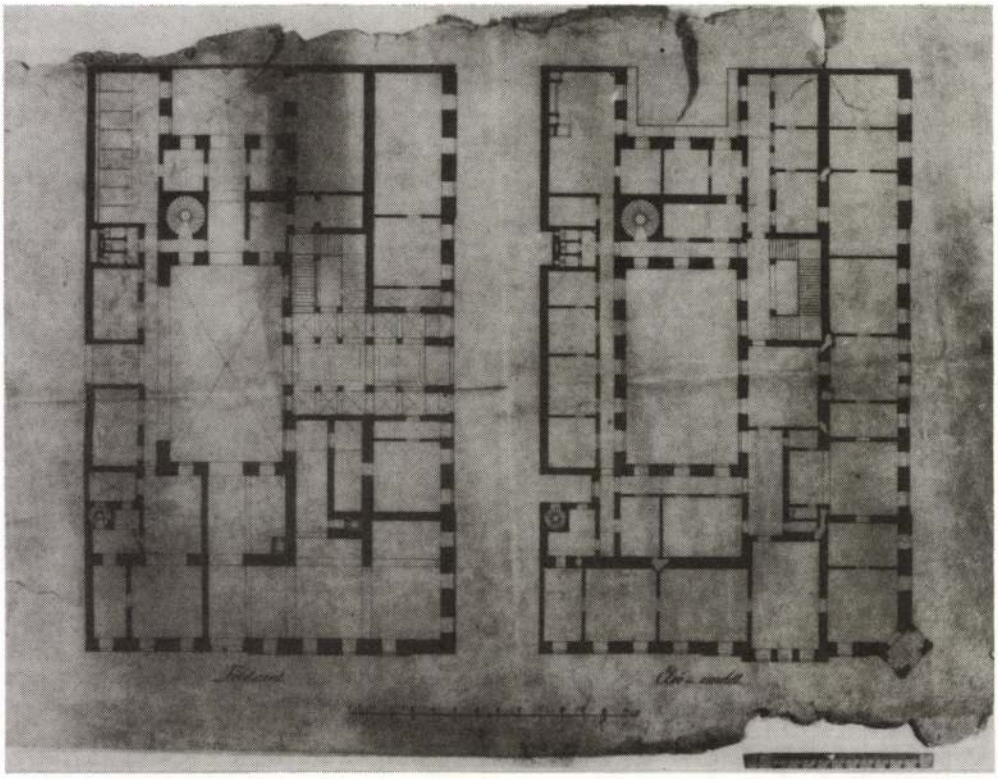

64. Széchenyi Duna parti házának alaprajzai

1847. aug. 9. ... 3 Architecten geben den Plan und Überschläge von meinen (sic!) Donau Haus (Szalay) ein.

Überschlag	209,000
Darüber gewiss	21
Einrichtung zum Wenigsten	20
Haus Grund	52
Verlorene Zinsen	8
	310,000

Fl[orins] C[onventions] M[ünzen].

Betrübe mich tief ... fasste aber gleich den Entschluss: Aufzuschieben – vielleict aufzugeben! – ...

1847. aug. 11. ... Borsody ... : „Ich baue ihr Haus um 150 m[ille] F[lorins]" – ...

1847. aug. 13. ... Oswald da. 'Wie theuer ihr Haus' „470 □° höchstens 100 m[ille] bis 120 m[ille]. – ...

Amint látjuk Széchenyi – az akkori gyakorlatnak megfelelően – a hosszú ideig birtokló korábbi tulajdonos neve alapján megszokott „Szalay"-ház megjelölést használja, még másfél évtizeddel a vásárlás után is.

A Kauser-Feszl-Gerster társulás Széchenyinek készített tervei közül ez a lakóház terv van legjobban dokumentálva, viszont éppen ennek csak két alaprajzi terve maradt fenn, a számunkra legfontosabb, Feszlről való homlokzati terv nincs meg. Azonban mind az ügy menetéről, mind a tervről elég sokat megtudhatunk a napló és az iratok segítségével.

Az egyetlen tervlap, mely fennmaradt, s a földszintet és az I. emeletet mutatja, 1847. január 8-án kelt.[43] 1847. január 30-i dátumot visel a Széchenyitől származó s Freiwaldauból keltezett jegyzetlap, mely a tervek alapján hevenyészett megállapításokat, irányelveket rögzít.[44] Ennek és feltehetően szóbeli utasításoknak alapján készülhetett az a datálatlan, kalligrafált jegyzék, mely a tervezésre vonatkozó építtetői instrukciókat tartalmazza.[45] Végül szerencsésen megmaradt az 1947. augusztus 8-án kelt költségvetés „L. Kauser & Comp. Architekten" aláírással.[46]

Az épület – ellentétben a Széchenyi-téri nagy Széchenyi-házzal – nem bérház, hanem urasági épület lett volna Széchenyi István és családja, irodája, személyzete számára, valószínű vendégszobákkal és a földszinten üzlethelyiségekkel. Mindenesetre úgy, hogy bármikor kevés költséggel át lehessen alakítani jövedelmező bérházzá. A főlépcső csak a II. emeletig vezetett volna (mint a Pollack Mihály által 1816-ban épített Kossuth Lajos utcai Szentgyörgyi-Horváth-házban), a többi lépcső a földszinttől a III. emeletig. A III. emeleten lett volna Széchenyi lakrésze, ahova a II. emeletről egy belső, rejtett lépcső vezetett volna, s ugyanitt lett volna az irodája és a vendégszobák is. A házat részben – a II. emeleten – központi légfűtés látta volna el. A ház főbejárata a mai Széchenyi utcából lett volna, de kapu nyílott volna a Duna felőli homlokzaton is. Homlokzati terv híján a két alaprajzból csak azt állapíthatjuk meg, hogy az egykorú klasszicista épületektől eltérően mozgalmasabb, differenciáltabb volt, feltehetően az Oszvald-ház (V. Nádor u. 22.) homlokzatával rokon. Mindkét homlokzatán (feltehetően az I. emeleten) erkély lett volna, a sarkon három emeletre kiterjedő zárterkély. Mind a költségvetésben szereplő kőfaragó munka mennyisége, illetve a szobrászmunka, valamint az egész épületnek viszonylag magas költsége (209000 forint, szemben az egyidejűleg épült, hasonló volumenű Oszvald-ház 120000 forintjával) rendkívül igényes megoldásra enged következtetni.

A Freiwaldauból 1847. január 30-án keltezett feljegyzések közt számunkra az a rész a legfontosabb, ahol Széchenyi – eddigi tudomásunk szerint – egyetlenszer írta le Feszl Frigyes nevét, valamint röviden jellemezte az építész triásszal való kapcsolatát.[47] E szerint alkalmat akar adni nekik, hogy hírnevet szerezzenek, és méltányos haszonhoz jussanak, de ha cserben hagyják őt vagy becsapják, akkor pellengérre állítja őket. Tehát ahogyan az instrukciókban a legapróbb gyakorlatias részletre is aggodalmas gonddal figyelemmel van; ahogyan hosszan tépelődik, vajon építkezhet-e, nem fogja-e ezt később megbánni; ugyanígy minden segítőkészsége ellenére keserű józansággal, sőt gyanakvással számít a rossz emberi lehetőségekre is.

Széchenyi feltehetően sétányi nagy házának 1846 áprilisában vagy májusában történt befejezése után adott tervezési megbízást a három építésznek. Többszöri konzultáció után 1847. január 8-át követően megkapta a tervet, illetve nyilván annak első változatát. Nyilván az ő habozása volt az oka, hogy csak 1847. augusztus 8-án készült el a végleges változat a költségvetéssel, de az építkezésből végül is nem lett semmi.

Úgy tűnik, kapcsolatban van ezzel a házzal – és a Feszl triásszal – a szomszédos, ugyancsak a Dunára néző ún. Pichlmayer-ház, melyet özv. Pichlmayer Lipótné szül. Kekhaisz Teréziától vett meg 1845-ben közárverésen, s 1847. február 4-én írtak a nevére.[48] A két telket Széchenyi valószínűleg egységesen akarta beépíteni, melyek szimmetrikus homlokzatai a Duna felé egyetlen architektúrát mutattak volna. (Ne felejtsük, a sétatéri ház is két telek méretű!) Erre utal a Szalay-ház Duna felőli homlokzatának alaprajzból leolvasható tagolása is. Valószínűleg így kell érteni az említett instrukciónak azon részét, mely szerint a teleknek most csak a déli részét szándékozik beépíteni. Ez ugyan nem történt meg, de valamit mégis akart Széchenyi a Pichlmayer-házzal, mert 1848 nyarán ezt a bejegyzést találjuk naplójában:

1848. jul. 27. ... Bei Gerstner (sic!): er soll Plan von Pichelmayers machen, wie man flicken kann.

Széchenyi sorsának ismert alakulása következtében azonban természetesen semmi sem történt, s egyelőre még azt sem tudjuk, hogy szándéka mi volt.

Az utolsó adalék Széchenyi és az építész triász valamilyen kapcsolatáról 1860-ból származik, midőn január 17-én és 18-án Döblingben hosszas családi megbeszélést folytatnak a nagycenki templom építéséről. „Két művész neve kerül akkor szóba: Gerster Károlyé, ... őt a grófné pártfogolta, előnyére számították azt is, hogy Széchenyi pesti házában lakott; Storno nevét ... Paur vetette fel a tanácskozáson".[49] Természetesen nyilvánvaló, hogy Gerster a régi ismeretség miatt került szóba. Mint tudjuk, végül a megbízást Ybl Miklós kapta.

Hogy volt-e Széchenyinek a Kauser-Feszl-Gerster társulással az itt számba vettnél több kapcsolata, fűződik-e a fiatal építészeknek az eddig feltártnál több Széchenyitől eredő tervezési megbízás a nevéhez – nem tudjuk, de számottevően több nem lehetett.

* * *

Ezek után szembe kell néznünk a kérdéssel, mi módon kerültek egymással kapcsolatba, s mi vezette Széchenyit abban, hogy feléjük forduljon. E kérdésekben egyelőre – s talán egyszer s mindenkorra – dokumentumok híján találgatásokra vagyunk utalva. Mindenesetre feltűnőnek kell tekintenünk, hogy még egy fél esztendő sem telik el a Hild által terve-

zett és épített sétatéri nagy ház befejezése után, s már javában Feszlék tervezik Széchenyi újabb saját házát, a többi munkáról nem is beszélve. Kapcsolatuk azonban korábbi keletű, hiszen a napló tanúsága szerint Gerster 1846. április 7-én jár nála, s a szövegösszefüggésből sejthetően már nem bemutatkozó látogatásról van szó. Talán Hild, aki megfigyelésem szerint rokonszenvvel kísérte Feszl pályafutását, ajánlotta? Vagy Borsody András választott polgár, akivel e testület tagjaként gyakran érintkezett, s kinek Gerster által tervezett, 1845 májusa és 1846 augusztusa közt a sétány közelében épülő, ma is meglevő házát (V. Arany János u. 16.), az első gótizáló-romantikus pesti bérházat Széchenyi egyébként is naponta láthatta? Az a tény, hogy Gerster a házában lakott, a kapcsolat létrejöttében nem játszhatott szerepet, mert ez csak 1846 májusától kezdve lehetséges egyáltalán. Persze a kapcsolat könnyű fenntartásában már lehetett szerepe, hiszen a mai Roosewelt téren lakó Széchenyihez ez a lakás közel volt, s az őt állandóan foglalkoztató Sétatérre nézett. Gondolhatunk azokra is közvetítőként, akik Széchenyi köréhez tartoztak s ez időben Feszl, pontosabban a triász megbízói voltak, így Bertha Sándorra[50] vagy Jurenák Frigyes Vilmosra.[51] Csak az a baj, hogy végül is nem tudjuk, vajon az ő révükön ismerték meg Széchenyit vagy fordítva történt.

Bárhogyan is volt, a fontosabb kérdés az, mi indította Széchenyit a pályakezdő fiatalokkal való együttműködésre, arra, hogy az ország vezető építésze helyett rájuk bízza – szinte máról holnapra – saját háza tervezését, de egyéb, jelentős középületekét is. Valószínűleg látott tőlük valamit (ami 1846 elejéig nem sok lehetett!), talán éppen valóban az Országháza tervét, esetleg elbeszélgetett velük építészeti törekvéseikről. Látta talán, hogy valami újat akarnak és képesek is megvalósítani valamit, ami az egyre többek által kritizált klasszicizmustól eltér – első sorban természetesen Feszl.[52] Ellene volt ugyan a puszta divathóbortoknak,[53] de híve volt mindennek, ami előre haladás volt. Mint mindenben, e téren is tájékozva volt afelől, hogy mi történik Európában, és merre kell tovább menni. Végül megbízó és építész összetalálkozásában mindenképpen szerepe lehetett a véletlennek, de kapcsolatukat bizonyára meghatározta minden területen megnyilvánuló zseinális emberismerete is.

E gondolattal és azzal a megjegyzéssel zárom a Feszl és Széchenyi kapcsolat összefoglalásának e kísérletét, hogy inkább a problémafelvetés és az elérhetőnek feltárása, összegyűjtése volt a cél, mint a végleges megoldás kimunkálása. Az elindulás és nem a megérkezés. Bizonyára lehetséges lesz még sok mindent tisztázni, pontosabbá tenni, nem utolsó sorban a Széchenyi-anyag szempontunkból még nagyon sokat ígérő, tüzetesebb feldolgozásával, valamint a korszak egyre mélyülő, egyre több mindenre kiterjedő kutatásával.

JEGYZETEK

A jegyzetekben használt rövidítések:

ÉÉT = „Építés- Építészettudomány"
FL = Budapest Főváros Levéltára
Katalógus, 1984 = Feszl Frigyes 1821-1884. Kiállítás a Budapesti Történeti Múzeumban 1984. A kiállítás anyagát válogatta, a bevezető tanulmányt és a katalógust írta: Dr. Komárik Dénes. Bp., 1984.
MTAK = a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára
Napló, 1939 = Gróf Széchenyi István naplói, VI. köt. Bp., 1939.
OL = Magyar Országos Levéltár
P. 623. = A Széchenyi család levéltára
P. 626. = A Széchenyi István gyűjtemény
PL = „Pester Lloyd"
T. 11. = Feszl Frigyes tervhagyatéka
TBM = Tanulmányok Budapest múltjából
VU = „Vasárnapi Újság"

1. Színházmegnyitás. „Budapesti Hírlap" (1860. aug. 26.) 196. sz. 2370.
2. VU IX. (1862. jan. 5.) 1. sz. 6.
3. Hajnal arczképekkel és életrajzokkal díszített naptár 1864ki szökő évre. Szerkeszté és kiadta Sarkady István. Pest, 1863. 81-82. A kötet elején szereplő szerkesztői megjegyzés: „Miután némelyektől az arczképeket; másoktól az életrajzot csak későn elkésve szerezhetém meg..." arra utal, hogy a közölt adatok az ismertetett személyek tájékoztatásán alapulnak.

4. KOMÁRIK D.: Építészképzés és mesterfelvétel a XIX. században. Pesti mesterek és mesterjelöltek. ÉÉT III. (1971) 4. sz. 396-398.

5. KOMÁRIK D.: Az 1844-es pesti Országháza tervpályázat. TBM XIX. Bp. 1972. 251-281., benne Feszl szereplése: 275-279.

6. Lehet, hogy – mint többen mások is – a határidő meghosszabbításakor a sietség miatt esetleg hiányos terveket visszakérte, de újból aztán nem adta be.

7. Először említi: VU XII. (1865) 40. sz. 503. Valamennyi nekrológjában is szerepel. – Lehet, hogy ez a tévedés az 1848/49-ben történt Pest „városi képviselők háza" építésével való összekeverésből származik. Az új népképviseleti törvény nyomán Pest városa is „képviselőház" építésére kényszerült, amit Feszl és társai terveztek, s ami a szabadságharc bukása után félbemaradt. KOMÁRIK D.: Feszl Frigyes ismeretlen műve. „Művészettörténeti Értesítő" XXI. (1972) 3. sz. 244-246.; Katalógus, 1984. 48.

8. Joseph Andrew Blackwell magyarországi küldetései 1843-1841. Bp., 1989. 48-49, 53, 56, 381-383.

9. Katalógus, 1984. 10.

10. PALUGYAY I.: Buda-Pest leírása. Pest, 1852. 420-425.; HUNFALVY J.: Magyarország és Erdély képekben. Első szakasz: Magyarország. I. kötet. Darmstadt, 1856. 143-144.; LIPTHAY S.: Adalékok műegyetemünk történetéhez. „Magyar Mérnök és Építész Egylet Közlönye" XXIX. (1895) 237-245.; Dr. VISZOTA Gy.: Gróf Széchenyi István élete és működése 1844-48 közt. In: Napló, 1939. LXXV.

11. MTAK Kézirattára: Ms 4410/52.

12. LIPTHAY S. 10. jegyzetben i. m. A terveket feltételesen Hild Józsefnek tulajdonítja.

13. Napló, 1939. alapján.

14. MTAK Kézirattár: K 176/76. „Von Seiner Exzellenz dem Herrn Grafen Széchenyi hat der Unterzeichnete Dreyssig Gulden Conv: Münze für die Verfertigung nachbenannten Pläne erhalten; als:

1tens den Situationsplan der Promenade vor dem Neugebaude in Pesth auf zwey Blätter im Vergrösserten Massstabe übertragen.

2tens den Situationsplan des Serviten-Klostergebäudes kopirt.

3tens Situationsplan den sammt Längenprofil der muthmasslichen Richtung des durch den Festungsberg zu Ofen projektirten Tunnels kopirt.

Ofen am 25ten oktober 846.

Franz Edler v Heinrich"

Amint látható, nem helytálló BÁRTFAI SZABÓ L.: Gróf Széchenyi István és a főváros. „Pestbudai Emléklapok" IV. (1931) 3-4. sz. 100. állítása: „Ugyanezen év 1846 nyarán elkészítteti Heinrich Ferenccel az Újépület előtti tér, a szerviták kolostora helyére szánt műegyetem s az alagút tervezetét." Forrásként hivatkozik „Heinrich Ferenc nyugtája a Széchenyi-Múzeum 1352. csomójában", ami azonos a feljebb idézett nyugtával. – A nyugta aláírója talán azonos azzal a „Heinrich Ferenc, járuló"-val, aki 1828-ban állt Buda város szolgálatába. SCHMALL L.: Adalékok Budapest székes főváros történetéhez, II. Bp., 1899. 302.

15. A levelet, mely sem a forráskiadványokban nem szerepel, sem a gyűjteményekben nem akadtunk rá egyelőre, részben közölte (magyar fordításban) LIPTHAY 10. jegyzetben i. m. 245., ahol a bejezető részt fakszimilében is bemutatja:

„Über die Ausstattung aller Pläne äusserte sich übrigens mein Vater sehr beifällig; und freute sich dass sie honi sind!! – Mit der Versicherung meiner herzlichen Zuneigung und Hochachtung Euer Exzellenz dankbar bereitwilliger Eh. Stephan." A német szövegben szereplő magyar „honi" szót Vámos Ferenc több írásában úgy értelmezte, hogy itt a nemzeti építőművészetre, ill. stílusra való törekvést ismerte fel és ismerte el a nádor. Nézetem szerint ez téves értelmezés. Egyrészt alighanem anakronizmus ekkor ilyen szemléletet tulajdonítani József nádornak, másrészt az akkori általános szóhasználat, ill. gondolkodásmód e fogalommal a „hazai termék" megjelölésére gondolt (vö: honi ipar stb.). A szövegösszefüggés is erre enged következtetni, midőn a főherceg a tervek kiállításához (tehát bizonyos értelemben valamilyen ipari munkához) fűzi ezt a megjegyzést.

16. „A Magyar Tudományos Akadémia Értesítője" XV. (1881) 8. sz. 230.

17. SZILY K.: Műegyetemünk elhelyezésének kérdése 1836-tól-1882-ig. Bp., 1884. 7. Mint Szily beszédéből megtudjuk, az Ipartanoda tanári testülete egyáltalán nem bánta, hogy később a terv dugába dőlt. Az intézet igazgatójának egy 1848. január 30-án kelt beadványából kiderül, ezt a helyet szűknek és zajosnak tartották tanodai célra.

18. Azt végül is nem tudjuk, hogy a tervek összesen hány lapon szerepeltek. Az valószínű, hogy a homlokzatok mindegyike egy-egy külön lapot kapott. A ma is meglevő homlokzati lap a díszítő keretrajz mentén körül van vágva. Teljesen nyilvánvaló, hogy mikor Feszl leszállította, egy nagyobb rajzlapon volt, talán dátummal és aláírással. Most teljes felületével barna kemény kartonra van ragasztva, ami biztosra vehető, hogy képkeretezési célból történt valamikor. Az 1895-ös illusztrációkon jól látszik, hogy már akkor így körül voltak vágva a lapok. Mivel az 1905-ben megnyíló Széchenyi Múzeumban való kiállítás (falon, keretezve) akkor még nem történt meg, a képek körülvágását, kortonozását sem hozhatjuk ezzel kapcsolatba. A képek tehát már ilyen módon kerültek a hagyatékból az Akadémiára. Mivel teljesen valószínűtlen, hogy valaki a tervek keretezésével foglalkozott volna Széchenyi halála után, fel kell tételeznünk, hogy ezt maga Széchenyi csináltatta, akár 1848 előtt, akár Döblingben.

19. VISZOTA 10. jegyzetben i. m. szerint.; DIVALD K.: A Magyar Tudományos Akadémia palotája és gyűjteményei. Bp., 1917. 89. ezt megerősíti: felsorolja a 84., 85. és 86. tételszám alatt az Ipartanoda három homlokzati tervét, melyek a Széchenyi Múzeum második termében voltak kifüggesztve.

20. VÁMOS F.: Széchenyi Budapestért. Új tér terve a Belvárosban 1842-46-ban. „Budapest" V. (1967) 8. sz. 37. és Katalógus, 1984. 41. még úgy tudja, hogy a tervek 1944-ben bombatalálat következtében elpusztultak, de azóta kiderült, hogy legalább kettő túlélte az ostromot. Az egyik az Akadémiai Könyvtár igazgatói szobájában volt (ottani ltsz.: 1793.), 1989-ben az MTAK Kézirattárába került át (új ltsz.: Ms 4410/52). Ez az épület Városház utcai homlokzatát mutatja. A másikat Gergely Pál írta le az 1950-es évek elején egy

központi műtárgy felmérés számára mint az MTA által őrzött grafikát (52.70. ltsz.). A Magyar Nemzeti Galéria adattárában lévő leírás alapján megállapítható, hogy a szervita kolostor helyén létesítendő új térre nézö homlokzat tervéről van szó. – A háborús pusztulásról összefoglalóan: H. BOROS V.: Széchenyi István hátrahagyott iratainak története. Bp., 1967. 45.

21. H. BOROS V.: A pesti Szépítő Bizottság működésének kezdete és a Szépítési terv. In: Művészettörténeti tanulmányok. Bp., 1954. 510-511.

22. VÁMOS F. több írásában, így a 21. jegyzetben i. m. is, valamint több más szerző.

23. Zur Ablösung des Servitenklosters. PL XVI. (1869. jun. 6.) Nr. 130. [3.], Beilage [2.]; Aktenstücke über das Servitenkloster. PL XVII. (1870. febr. 9.) Nr. 30. Beilage [2.]; Emléklapok a budapesti szervita-konvent 200 éves fennállásának örömünnepére, 1889. Bp., 1889. 29.; Dr. VISZOTA Gy.: 10. jegyzetben i. m.; Napló, 1939. számos bejegyzése. – A FL-ban: Pesti tanácsülési jegyzőkönyvek. 1847. márc. 27. 5001. tétel.; Pesti tanácsi iratok Intimata a. n. 8570.; Intimata a. n. 10820.; Missiles a. n. 14127.; Missiles a. n. 14379. Ez utóbbiban Pollack Mihály 1842. febr. 26-án kelt terve található egy kétemeletes épületszárnyról (csak földszinti alaprajz és műleírás készült!), mely dél felől csatlakozott volna a meglevő kolostorhoz és ugyanúgy köztér kialakításával számolt, mint az 1846-os Ipartanoda terv!

24. Napló, 1939. 550.: „ ... Commissions Sitzung wegen Serviten. Ich und Borsody ausgeschickt, um Kosten Überschlag und Plan zu machen. – C'est passable. – ... "

25. Debreczeni új református templom ... „Sürgöny" III. (1863. jan. 18.) 14. sz. [2.]: „A geniális terv... Feszl úrtól származik, ki a műemlékek sorát közelebb a servita atyák góth modorban építendő temploma ... terveivel gazdagítá ..." – A „gótikus" és egyéb stílusmegjelöléseket ebben az időben egyáltalán nem szabatos értelemben használták, s gyakorlatilag a gótikus annyit jelentett, hogy középkorias.

26. OL: T. 11. No. 3/b: 43. Dátum és felirat nélküli homlokzatterv. A papír vízjele: „J WHATMAN /TURKEY MILL/1846". A vízjel valószínűsíti a terv készítésének 1847-es időpontját. Ugyanígy az a vázlatos, befejezetlen alaprajz töredék (a teljes alaprajznak nem egészen a fele), ami az 1847-ben készült Kőbánya-ligeti vendéglő terv vázlat-lapjának szélén maradt meg: T. 11. No. 3/b: 214. Itt nyilván az történt, hogy a valamiért félbehagyott alaprajzi lapból Feszl egy nagy részt letépett, és arra rajzolta a vendéglő vázlatát. – A tervet készülésének időpontja, elrendezésének sajátosságai, egyes szobor díszítményeinek milyensége alapján lehet – az egyéb elmondott körülmények ismeretében – teljes bizonyossággal a szervita tervvel azonosítani.

27. Bár idővel a téma újra felmerült. Mikor a felhagyott ún. Váci temető parcellázási tervét 1864-ben elkészítették, annak területén szántak helyet az új terézvárosi templomnak és plébániának, s azt ismét a szervitáknak akarták felajánlani. Im städtischen Ingenieuramte ... PL XI. (1864. ápr. 3.) Nr. 177. [3].

28. A budai kapucinus templom romantikus átépítése, ill. kiépítése kezdettől fogva a budai Országos Építési Igazgatóságon készült, Reitter Ferenc és Szumrák Pál műve. KOMÁRIK D.: Az I. Fő utca 30-32. sz. a. .... „Műemlékvédelem" XVII. (1973) 4. sz. 247-248.; SISA J.: Budapest. Alsóvízivárosi plébániatemplom. Bp., 1989. 4. – A tervlap téves azonosítása és első közlése Vámos Ferenctől származik. VÁMOS F.: Feszl Frigyes és kora. „Magyar Művészet" 1925. 354, 357.

29. Számtalan kisebb-nagyobb publikáció mellett összefoglalóan: SCHMALL L.: A Széchenyi-sétatér története. In: Adalékok ... Bp., 1899. 53-63.; Dr. VISZOTA Gy.: A pesti sétatér. In: Napló, 1939. LXXVIII-LXXXI.

30. MTAK Könyvtára: K 187/140. (a sétatér létesítésére fordított kiadások tételes összesítése 1845-1847 közt, a vállalkozó iparosok neveivel, 1847. jun. 14.); K 187/164. (1845. aug. 12. választmányi ülés); K 187/167. (1846. ápr. 1. választmányi ülés); K 187/168. (1846. jul. 6. a társulat ülésének jegyzőkönyve. Ekkor elhatározzák, hogy a Clark Ádám által előterjesztett tervek közül a többségnek legjobban tetsző kettő famintában készíttessék el egy vagy két öles méretben.)

31. Pest városának is lesz ... sétánya ... „Honderű" 1845. jan. 21. 64.: „A sétány közepén csínos kioszk fog emeltetni."

32. MTAK Kézirattára: K 187/169. Az 1847. június 15-i választmányi ülés jegyzőkönyve. Ebben: „Kioszk terve készíttessék; s aztán fog tán találkozni valaki, ki annak felépítését elvállalja, úgy hogy több évig hasznát vehesse". – K 187/170. Az 1847. június 20-i tanácskozás jegyzőkönyve: „Egy kávés ideiglenes kioszkot építhet".

33. Die Kunstmalerei u. Eleganz in Steingassner's Kaffeehause ... „Pesther Handlungszeitung" XX. (1847. május. 1.) Nr. 19. 76.; Lyka K.: A táblabíró világ művészete. Bp., 1981[3]. 367.

34. Feltehetően 1845 végén Steingassner datálatlan kérvénnyel fordult Széchenyihez, hogy bérelhesse a sétányon építendő kioszkot vagy akár megadandó terv szerint maga építsen egyet oda. 1846 folyamán ugyanis, mint írja, lejár a Vadászkürt szállóban levő helyiség bérlete, s akkor a létesítendő sétány közelében szeretne kávéházat nyitni, s ezért lenne jó számára a sétányi kioszk. Ebből látható, hogy a levél írásakor a sétány még tervezési stádiumban volt (az első fa ültetése 1846 márciusában történt), és a Széchenyi-házban való üzletnyitásról még nem volt szó. MTAK Kézirattára: K 187/128.

35. Erre irányuló kérelme egy 1848 elején a társulathoz intézett datálatlan beadványában. OL: P. 626. 11. csomó, folio 674/675.; 1848. augusztus 11-én kötötték meg az 1848. április 24-től hat évre szóló szerződést. MTAK Kézirattára: K 187/129. (a szerződés másolata); K 187/130. (a szerződés impúruma).

36. OL: P. 626. 11. csomó, folio 674/675. – A kijelölésről tanúskodik a Napló, 1939. 594.: „1847 jul. 8. ... Kauser und A. Clark zur Promenade. Dort die Limonade Hütte fixirt. – ...". – Hogy a Limonadehütte-t a kioszkkal azonosnak tekinthetjük l. a köv. cukrásztörténeti tanulmányt: RÓZSA M.: Hébé kioszkja. (Adatok a pesti Martinelli tér és Vörösmarty tér történetéhez). TBM; XXIII. Bp., 1990. 111-146.

37. FL: SzB. 11927. iratok; SzB jegyzőkönyvek, 1847. aug. 17. 1032. tétel, és 1847. aug. 26. 1082. tétel; – Ezek alapján tévesnek tekinthetjük VISZOTA Gy. 29. jegyzetben i.m. végén tett meg-

állapítását, mi szerint „kijelölték a helyet is, de a Szépítő Bizottság csakhamar beszüntette az építést". Ez nyilván a napló 1847. aug. 11-i bejegyzésén alapul: „... Kiosk wird von Verschönerung eingestellt ..." A Szépítő Bizottmány irataiból valóban megállapítható, hogy a területi építési felügyelő augusztus 10-én jelentette az engedély nélküli építkezést és nyilván le is állította. Ez juthatott Széchenyi tudomására, de mint láttuk, az építmény aztán fennmaradhatott, sőt be is fejezhették.

38. L 36. jegyzet.

39. FL: SzB. 17911. terv és irat. Az építtető a Széchenyi Sétatér Társulat volt, a tervet Hild Károly írta alá. A terven szereplő meglevő kioszk sajnos a Feszl hagyatékban levő megnevezés nélküli kioszk tervek egyikével sem azonosítható.

40. MTAK Kézirattára: K 187/183. Lavírozott ceruzarajz kevés tussal. Felirata j. l. „Musik Pavillon, auf der Széchenyi Promenade 18" Itt a papír le van vágva, ezért nem tudható, hogy 1847 vagy 1848 volt-e odaírva. – Képét először közölte – Feszl szerzőségére való utalás nélkül – BÁCSKAI V. és NAGY L.: Széchenyi pesti tervei. Bp., 1985. 261.

41. A „Bolond Miska" 1860. évfolyamában látható két rajz zenepavilonnal, de ez nem azonos a terven láthatóval. A képeket közli MORLIN A.: A régi Pest Széchenyi-sétatere. „Új Idők" XLVII. (1941. dec. 14.) 50. sz. 722.

42. FL: Pesti telekátírási jegyzőkönyvek 1839. szept.-1844. dec. Az átírás 1841. febr. 25-én történt. – Viszota Gyula az 1847. ápr. 29-i bejegyzéshez írt magyarázatában (Napló, 1939. 367.) tévesen Ruttkayné Szalay Máriát ír. – Széchenyi egyéb pesti ingatlanairól l. GÁRDONYI A.: Széchenyi István szerepe Budapest fővárossá fejlesztésében. TBM. IX. Bp., 1941. 6, 10, 12, 31.

43. OL: P. 623. XI. köt. 41. sz. folio 63. (A tervlapra és a hozzátartozó költségvetésre Sisa J. bukkant rá Széchenyi-kutatása során. Az adat közléséért e helyen mondok köszönetet.) A magyar nyelvű feliratokkal ellátott lap jobb alsó része szakadt, hiányos. A feltételezhető aláírás hiányzik, a dątálás kevés hiánnyal megvan: [Peste]n Januárius 8^{an} 1847. E mellett látszik annak a szárazbélyegzőnek fele, amit a társulás ebben az időben használt, s e terven kívül csupán még kettőn maradt fenn: OL:T, 11. No. 3/b:19. (a Glósz-ház homlokzatterve 1847-ből), T. 11. No. 3/b:63. (egy 1848-ban keltezett homlokzat terve 1847-ből). A szárazbélyegző álló téglalap alakú mezőbe foglalt címerpajzsban elhelyezett háromlevelű lóhere volt, a levelekben gótbetűs K, F, G monogrammal. A Címerpajzsban jobbra lent 1846-os évszám látható, melyben a négyes számot középkoriasan, félbevágott nyolcassal írták. Ez az embléma úgy látszik – legalábbis szűkebb szakmai körben – a maga idejében ismert volt, mert egy építészettel foglalkozó kritikai újságcikk magától értetődőként említi a Kauser-Feszl-Gerster társulásról szólva: „Auf dieser Bahn lässt sich etwas tüchtiges erwarten, zumal wenn das Dreiblatt die errungenen Vortheile, nicht als Endziel betrachtet;" „Pester Zeitung" 1848. Juli 8., Nr. 716. 3673 (hibásan nyomott lapszám 3773 helyett!)

44. OL: P. 626. 11. csomó, folio 313/314. – Január 29-én érkezett meg Freiwaldauba, a kedvelt fürdőhely, Grafenberg közelében lévő kis városba.

45. OL: P. 623. XI. köt., 41. sz. Folio 44/49.:

Kurze Andeutungen zur Basis einer Specification des neu zu erbauenden Hauses für S^{e} Excellenz Herrn Grafen Stephan Széchenyi

Character oder Art des Baues

1. Das Haus soll einfaches solides Herrschaftshases seine [!] ohne Anspruch eines Palastes.

Äussere Form

2. Die äussere Form und Ansicht desselben soll eine einfache Eleganz und guten Geschmack zeigen, und sich mehr durch Schönheit der Zeichnung und Harmonie in der Zusammenstellung bemerkbar machen, als durch Überladung mit besonderen Bildhauerwerken und Zierrathen, die in einer Stadt wie Pesth in Kurzer Zeit nur als Sammlungsplätze für Staub und Schmutz dienen würde.

Die Äussere der inneren Bequemlichkeiten untergeordnet

3. Da die vernüftige und bequeme Eintheilung des Innern eines Privat-Wohnhauses immer der Hauptzweck bleibt, so soll diese dem äusseren Effekt auf keinen Fall aufgeopfert werden, der – obwohl nie ausser Acht zu lassen ist – doch als eine untergeordnete Nebensache betrachtet werden muss.

Vorsorge für spätere etwaige Änderungen.

4. Auch soll das innere so beschaffen sein, das jedes Stockwerk Ohne viel Mühe und Kostenaufwand in einträgliche Zins-Quartiere umgestaltet werde könne.

Fundament.

5. Das Fundament soll so tief und in solcher Stärke gelegt werden, dass es eine vollkommene Sicherheit gewährt und jeder möglichen Überschwemmung Trotz bietet; auch sollen Vorkehrungen getroffen werden um die Keller und Mauern vor Durchsickerung des Wassers und vor jeder Feuchtigkeit zu bewähren.

Scheide-Mauer.

6. Da jetzt nur die eine Hälfte des Hauses auf der Südseite des Grundes gebaut wird, so soll auf der obere Seite eine so starke Scheidemauer aufgeführt werden, die, wenn auch die obere Hälfte des Hauses nicht aufgebaut wird, ein vollkommene Sicherheit leitet.

Keller.

7. Ein Theil des Souterrains wird für Luftheize um einen Theil des Gebäudes zu erwärmen eingerichtet werden, deshalb muss demnach besonders wasserdicht sein, damit die Heizung auch bei Gelegenheit einer grossen Überschwemmung nicht im mindestens gestört wird.

Höhe der verschiedene Stockwerke.

8. Höhe der verschiedener Stockwerke beiläufig

Erdgeschoss	–			Schuh
1ter Stock	12 1/2	bis	13	„
2ter „	15	bis	16	„
3ter „	11 1/2	bis	12	„

Dach und Rauchfänge

9. Das Dach soll mit Schiefer gedeckt werden und die Rauchfänge sichtbar sein, und durch ihre Gestalt zugleich zur Zierde des Hauses beitragen.

Einfahrten

10. Die Thöre und Einfahrten sollen ein wenig breiter als gewöhnlich sein, und unter der

Einfahrt inwendig ein Gitterthor nach der in Mailand gebräuchlichen Art angebracht werden.

Haupt-Stiege.

11. Die Hauptstiege die im 2ten Stock endet, soll einfach aber von gefelliger und eleganter Gestalt sein, mit Stufen vom politirten rothen Marmor und bronzenen Balustraden von schöner Form und vorzüglicher Arbeit.
Die Steigung der Stufen soll nicht mehr als 4 1/2 Zoll, und die Breite derselben nicht weniger als 14 Zoll betragen. Die Form der Stiege ein Paralellogramm.
Eine Verrichtung mittelst Maschinerie um Personen zu den oberen Stockwerken hinaufzuheben.

Hintere und andere Stiege.

12. Die Communication mit dem 3ten Stock soll eine Stiege mit einer Oberlichte, auf der einen Seite des Hauptstiegenganges erzweckt werden, und alle übrigen Stiege ununterbrochen von unten bis zum 3ten Stock hinaufrichten und sämmtlich mit schönen Oberlichte versehen sein.

Versteckten Stiege.

13. Vom 2ten zum 3ten Stock soll eine Versteckte Stiege zum Appertement Sr Excellenz führen.

Fenster

14. Da die ganze Donauseite des Hauses dem Wind sehr ausgesetzt sein wird, so müssen die Fenster sehr gut und passend vom trockenen Material gemacht werden, zu 1/4 oder 1/8 (?) zu öffnen wegen Lüftung, und ganz zu öffnen nach gewöhnlicher Art wegen Reinigung etc.
Wo die drei Fenster in der Front zusammenkommen, sollen bloss die beiden Seitenfenster zum Öffnen sein, und die Fensterschwellen die gewöhnliche Höhe vom Fussboden haben und von Mahagony oder anderen harten Holz gemacht werden und politirt.
Für sämmtliche Front-Fenster im 2ten Stock wird Spiegelglas genommen, wodurch die Form und Styl der Fenster gewinnen kann.

Heitzung und Lüftung.

15. Wie oben bei den Keller erwähnt wurde, ein Theil des Gebäudes soll mittelst Luftheitze erwärmt werden.
Der 1te Stock soll mittelst gewöhnlcher aber sehr gut construirter Öfen.
Der 2te Stock soll theils mittelst Luftheitze aus dem Keller, theils mittels offenen Feuers (Kamin), theils endlich mittelst Öfen von bester Art in der anzugebenden Anzahl geheizt werden.
Der 3te Stock ebenso wie der 1te Stock.

Brunn-Wasser

16. Zwei Brunnen sollen an den zweckmässigsten und bequemsten Stellen und so errichtet werden, damit sie zugleich zur Zierde des Hofes dienen.
Diese Brunnen sollen mit den erforderlichen Pumpwerken und Röhren versehen sein, um hinlänglichen Wasservorrath in jedes Stockwerk für die Küche als auch andere Bedürfnisse hinaufzutreiben, und das ganze Pump- und Röhrenwerk muss von der besten Gattung und vollkommenster Arbeit sein, damit Feuchtigkeit und Reperatur-Mühen und -Kosten vermieden werden.

Retiraden.

17. Die Retiraden müssen von der besten, das heisst einfachsten Construction sein, sämmtliche Schläuche hinlänglich weit und stark ohne scharfe Krümmungen, und die Ableitunswege in die Kanäle sollen einen starken Fall haben, um jede Verstopfung zu vermeiden.

Abzug-Kanäle.

18. Der Hauptkanal sowohl als die Nebenkanäle sollen sämmtlich von möglichst solider und fester Bauart sein, entweder vom rothen Marmor auf die gewöhnliche Weise, oder von Ziegeln im hydraulischen Kalk gelegt. Es soll Sorge getragen werden für deren hinlänglichen Fall, und dass diese Kanäle sämtlich möglichst entfernt von den Brunnen gezogen werden.

Dachrinnen und Speiröhren.

19. Sämmtlich Dachrinnen und Speiröhren sind derart zu stellen und verfertigen, dass weder ein Leckwerden noch ein Überrinnen derselben auch beim heftigen Regen zu befürchten sei, und hierauf muss ganz vorzüglich bei den Veranda's und Balconen gesehen werden, Die Rinnen und Röhren sollen aus Zink oder Blei und so gestellt sin, dass sie das Auge nicht beleidigen.

Querbalken und Fussboden.

20. Die Querbalken jedes Stockwerkes sollen von hinlänglicher Stärke und vollkommene Festigkeit sein ohne zu weichen, und der Fussboden soll von bestmöglichen ganz trockenen Materialien sein und wenn möglich während der Sommermonate gelegt werden, um das Werfen möglichst zu vermeiden.

Balconen

21. Der Balcon an der Donauseite soll so breit als möglich und offen sein; der Balcon an der Südseite in der Gasse eine schöne Veranda haben. Der Eckerker soll wenigstens 6 Schuh vorspringen und die Schützbalcen aus Gusseisen sein.

Glashaus

22. Zu überlegen, ob sich ein Glashaus nicht etwa im 3ten Stock bequem anbringen liesse?

3ter Stock

23. Der 3ter Stock soll theilweise als Kanzlei eingerichtet werden, mit mehreren kleinen Wohnzimmern.

Feuerfestes und geheimes Zimmer

24. Wo wäre ein feuerfestes, und wo ein geheimes Zimmer am besten anzubringen?

Blitzableiter

25. Das Haus soll mit Blitzableitern versehen sein

Stallungen

26. Zu erwägen, wo und wie die Stallungen sein sollen? ob unterirdisch? im Erdgeschosse? oder beides?

Eisgruben

27. Eben so eine passende Stelle für eine Eisgrube bestimmen

Küche

28. Eine geräumige und bequeme Küche soll im 2ten Stock mit einer Abwaschkammer und allen Bequemlichkeiten versehen gebaut werden. – Gute Communication mit dem Speisesaal ohne Speisegeruch. – Zweckmässige Art die Küche mit Wasser zu versehen. – Ausguss etc.

Brennmaterial
29. Eine Maschine um das nöthige Brennholz in die Küche hinaufzuziehen.
30. Die Pläne jedes Stockwerkes sollen in Übereinstimmung mit der früheren Weisungen Sr Excellenz und mit Berüchtsichtigung der obangeführten Daten ausgefertigt, dann die Façade des Gebäudes dem Ganzen entsprechend gemacht werde, und wenn alles diess festgesetzt ist, sollen die Arbeit- und Detail-Zeichnungen im geneigneten Massstabe verfertigt und festgesetzt, und zuletzt die Kostenüberschläge des Ganzen für beste Materialien und beste Arbeit zusammengestellt weden.
Verschiedene Nachtrage.
Es ist wünschenswert eine gute Aussicht aus der Fenstern der Retiraden zu haben, und diese müssen ebenfells eine gute Lüftung haben.

46. U.ott, folio 1-64.

47. „Feszl Architekt, Gerster Architekt, Leopold Kauser Baumeister [a három név bekarikázva] = Offen gesprochen: – Ich will Ihnen Reput. zu machen und billigen Gewinn. Wollen Sie mich weichen & hintergehen ... dann stelle ich Sie auf die Mauer."

48. FL: Pesti telekátírási jegyzőkönyvek, 1845. jan.–1848. dec.

49. BÁRTFAI SZABÓ L.: Gróf Széchenyi István művész kortársai és barátai. „Magyar Művészet" 1930. 601.

50. Az 1847/48-ban épült háromemeletes Bertha-ház a mai Múzeum krt. 23. helyén állott. Katalógus, 1984. 45. – Bertha Sándor 1877. jan. 24-én kelt végrendeletében így ír: „Hadd maradjon egy ideig e ház azon néven (t.i. Bertha-ház), melyet gróf Széchenyi István kívánságára építettem 3 emeletesre, s mint ilyen első volt 20 évig a pesti Országúton a boldogult gróf szerint egykor boulevard alakot öltendőn." BÁRTFAI SZABÓ L.: 14. jegyzetben i. m. 102.

51. Ferihegyi kastélya legkésőbb 1850-ben, de valószínű 1848 előtt épült. FL: Pest tanácsi iratok 7732/1850-52.

52. Széchenyi építészettel, stíluskérdésekkel összefüggő műben, tanulmányban nem foglalkozott, de elszórtan – naplójában és egyebütt – sok megjegyzést találhatunk ezekre vonatkozólag. A legtöbbet az 1837-1840 közt írt, de csak 1866-ban megjelent Pesti por és sár c. műve tartalmaz. Mindezek az itt jelzett irányba mutatnak, összegyűjtésük, feldolgozásuk hézagpótló munka lenne.

53. Ennek ostorozását a Pesti por és sár lapjain is megtaláljuk.

Dénes Komárik: **Feszl und Széchenyi**

Der originalste Schaffende der ungarischen romantischen Architektur, Frigyes Feszl (1821-1884), stand als angehender Künstler in enger Verbindung mit István Graf Széchenyi (1846-1848), einer der führenden Gestalten des ungarischen Vormärz. Bis 1846 beschäftigte Széchenyi schier ausschließlich József Hild, den führenden Meister des ungarischen Klassizismus. Er wandte sich später an Frigyes Feszl, der mit Lipót Krauser und Károly Gerster in Partnerschaft arbeitete, vermutlich aus dem Grunde, weil er sich infolge seiner Anschauung von europäischem Horizont von den neuen architektonischen Strömungen, die sich außerhalb der Grenzen von Ungarn immer mehr durchsetzten und denen auch diese jungen Architekten anhingen, stark angezogen fühlte. Die Tatsache der Bekanntschaft von Feszl und Széchenyi war auch bisher bereits bekannt, ihre eingehendere und erschließende Behandlung steht aber noch aus.

Leider wurden die Gebäude, für die die Entwürfe bei Feszl von Széchenyi oder durch seine Vermittlung von anderen bestellt wurden, mit einer einzigen Ausnahme nicht gebaut. Die Ausnahme, ein Kiosk, steht heute auch nicht mehr.

Nuhr bei einem einzigen Bauplan von Feszl, der im Jahre 1846 für ein Polytechnikum (in Wirklichkeit eine obere Gewerbsschule) angefertigt wurde, sind alle Entwürfe – teilweise aufgrund von Zeitschriftenillustrationen – bekannt. Von dem Plan, den er danach, im Jahre 1847 zu einem Kirche-Kloster-Komplex der Serviten machte, kennt man nur den ausgearbeiteten Entwurf der Hauptfassade und ein Fragment des Grundrißplanes. Über den Kiosk, der für die Promenade entworfen und dort auch gebaut wurde, liegen nur indirekte Angaben vor. Über den ebenfalls für diesen Platz entworfene und wahrscheinlich nicht realisierte Musikpavillon blieb nur eine Fassadenskizze erhalten. Der Entwurf für Széchenyis großes, dreistöckiges Haus am Donauufer war sein am ausführlichsten ausgearbeitetes Werk. In Széchenyis Schriftennachlaß sind davon zwei Grundrisse und ein ausführlicher Kostenvoranschlag, nicht jedoch die Fassadenentwürfe zu finden, die für uns am wichtigsten und interessantesten wären.

Építészet, világi
a Budai Takarékpénztár székháza,
Kauser Lipót

Életképek, 1847. VIII.21.sz.boriték

A Budai Takarékpénztár...

Kauser Lipót, építész

Életképek, 1847. VIII.21. sz. boriték

A Budai Takarékpénztár...

MDK

Kauser

Kochmeister Frigyes nyári laka Budán.
Rusz K.famestszete, épitette Gerschter, Fesz, Kauser.

Vas. Ujs. XIII. 1866. VIII.12. 384 l.

~~Freyé~~ Kauser

építészekre bízták,
az alábbi épület ugyá
építést.

Nefelejts 1869. 323. l.
(A budai országház
átalakítása.)

A ki tehát bátorsága, egyéni erkölcsei és az következtében az osztályrészeül jutott dicső- ltal társai nagyrabecsülését kiérdemelte, t használt kortársainak és a későbbi nemze- k is, mintha közvetlen utódokat hagyott maga után, a kik nemes jellemét leendettek endők; mert igy számosakat buzditott az z hasonló nemes és nagy tettekre.

Legnehezebb megfelelni azon kérdésre — ugy- Darwin — hogy miért emelkedett épen az törzs a műveltségnek magasabb fokára mint ik? — Sok vad nép még ma is ugyanazon tban van, a melyben századok előtt volt, fölfedezték. *Bagehot* megjegyzése szerint dók vagyunk az emberi társadalomban a ást mindig állandó szabálynak tekinteni; a történelem megczáfolja. Az őselődők a s fogalmát nem is ismerték; ép oly kevéssé, némely keleti nép még most sem ismeri. — adás — ugy látszik — számos összeműködő, ző körülménytől függ, melyek sokkal bonyo- abbak, semhogy egyenként követhetnők. A bb éghajlat, mivel az iparra és különböző ségek megszerzésére előnyös, a haladást nesetre igen előmozditotta, sőt talán nélkü- ség jótékonysága sokfélekép igénybe volt véve, s jelesen a segélyezési összeghez sok adomány gyült be, a menház részére is tömegesen folytak az ada- kozások. Tekintélyes összeg gyült össze, s a szép eszme kiviteléhez hozzá lehetett kezdeni.

Pesten a központi honvédegylet kebelében bizottság alakult, mely a begyült összegeket ke- zelte s a menház létesitésére szükséges intézkedé- seket megtette. A menház-bizottság élén mint elnök Vidacs János képviselő fáradozott, s vele osztoztak buzgalomban és tevékenységben a bi- zottság többi tagjai: Clementis Gábor, Földváry Albert, Jókai Mór és Kühnel Ignácz.

Fölkérték Pest városát, hogy a menház részére szükséges telket ingyen ajánlja föl. Ez meg is történt, de oly föltétel mellett, melyet elfogadni a bizottság nem tartá czélszerünek. Erre több részről történt ajánlat részint telkekre, részint fennálló épületekre; igy fölajánlták az aszódi, té- tényi stb. kastélyokat, sőt Dezsőfi Dénes a guba- csi pusztán 10 holdnyi földet ajánlott föl. A bi- zottság ez ajánlatokat előterjeszté a közelebb (május 7-én) tartott országos honvédgyülésnek, mely köszönetét fejezte ki a hazafias áldozatkész- ségért, de egyuttal kijelenté, hogy a honvéd-men- kedés következtén végleg elgyengültek, és — e) ha az a. b. c. és d. pontokban elsorolt minőségü egyének az 1848/9 évi honvédek közt többé nem találtatnak, azokra: kik a folyamodók közt élet- korukra nézve legidősebbek.

„4. A menház vagyonát kezelő bizottság érint- kezésbe lép az országos honvédsegélyző-egylet kezelő választmányával, figyelembe veszi azon segélyt, a mely annak utján nyujtatott a menház- ban levő tagok bármelyikének, s ezután is oda törekedik, hogy mentől több szükséget szenvedő bajtárs nyerhessen ellátást.“

Az épülethez Kauzer és Frey épitészek ké- szitették a tervrajzot ugy, hogy eshetőleg a men- ház bármily mérvben megnagyobbitható legyen.

A menházat ugy épitik, hogy minden oldalról szabad lég környezze, s oldalaira kirugó erkélyek vannak tervezve a gyöngélkedők részére s a lég élvezésére. Az egész terv egyszerü és csinos, s a fő gond belső berendezésére van forditva.

Tágas folyosó szeli át az épületet, melyből jobbra balra az egyes szobák nyilnak. Mind az emeleten, mind a földszinten egy nagyobb terem is van, hol a bajtársak összegyülhetnek.

Az emeletben tisztek lesznek elhelyezve, pá-

Honvéd-menház. — (*Kauzer* és *Frey* tervrajza után.)

tlen kelléke volt. Az eszkimók, szigoru szük- teik által sarkalva, sok éleseszü felfedezést t, de éghajlatuk sokkal zordonabb, semhogy a folytonos haladást lehetővé tette volna. A no- élet — folyt légyen az pusztákon vagy a forró v sürű erdeiben vagy a tengerpartokon, — n esetben gátolta a haladást. A polgárisodás föltétele a megtelepedés, azután a földmüve- ha a viszonyok a föld- vagy az ipar termé- kedvezők, akkor elkövetkezik lassanként a lődés és a haladás aranykora.

Petrovits Gyula.

A honvéd-menház.

Az országos honvédgyülés ezelőtt két évvel ozta el, hogy a szabadságharcz rokkant baj- inak menhelyet, barátságos otthont állitsunk, védve legyenek az élet viszontagságaitól. Az e viszhangra talált, az egyes honvédegyletek ezdték a gyüjtést, a hirlapok meleg fölszóli- at intéztek a közönséghez s az adakozások hamar megindultak.

Noha a honvédsegélyezési ügy által a közön- házat, mint legméltóbb helyén, az ország fővá- rosában *Pesten* akarja fölállitani, annálinkább miután a nemzet adakozása e czímen történt.

A honvédgyülés elhatározta a pesti soroksári utvonal mellett, a lóvasut egyik tervezett ága mentében ajánlott telek megvételét 23,000 frton; valamint azt, hogy a rögtöni épitkezés megkezdé- sére minden megtétessék. Egyszersmind a menház körül követendő eljárásra nézve a következőket állapitotta meg:

„1. A vagyont egy kilencz tagu bizottság felelősség terhe alatt kezeli; annak állapotáról félévenkint jelentést tesz a hirlapok utján.

„2. A honvédmenház felállitása és beszerelése után fennmaradandó pénzösszeg biztos helyre első helyen betáblázva adassék ki oly formán, hogy a tőke magát 15 év alatt fölemészsze, („a fond per- due“) mi által az évi jövedelem 10.30% fog tenni.

„3. A kezelő bizottság a menházba fölveendő bajtársakra nézve tekintettel lesz a következő sorrendre: a) a világtalanokra; b) azokra, kiknek kezök vagy lábok hiányzik, és ekként teljesen gyámoltalanok; c) azokra, kik egyébként annyira csonkák, hogy élelmüket nem vagy nehezen kereshetik; d) azokra, kik koruk vagy beteges- rosával egy szobában; földszint pedig a közem- berek, négyesével. A pinczehelyiségek szintén tágas és lehetőleg száraz alagokat fognak képezni, és a háztartás körül szükséges kamarákon kivül itt helyezik el a konyhát és a szükséges cselédséget.

A honvédgyülés határozata szerint az épit- kezésnek olyannak kell lenni, hogy a menház azonnal 80 rokkant honvédnek nyujtson asylumot. Ennek költségei 52,000 frtba kerülnek.

Együtt van pedig az utolsó kimutatás szerint 87,115 frt. Az adakozások folynak ugyan, de maga a honvédgyülés is elhatározta, hogy ujabb fölhi- vások által veszi igénybe a közönség hazafiui ál- dozatkészségét, mert a föntebb kimutatott össze- get a menház telke és berendezése egészen föle- mészti, holott alaptőkéről is kell gondoskodni, mely a rokkantok tartás-diját födözze. De a közön- ség, mely a honvédmenház eszméjét ily rövid idő alatt valósitotta, bizonynyal nem vonja meg támo- gatását most sem, midőn arra ép oly szükség van, mint volt, midőn a hazafias eszme megtestesitését kellett elősegiteni, mert most már egy közintézet föntartásáról van szó.

Vas. Lys 1871. 292. l.

vannak, kik két polgári ruhát adtak rendelkezésemre. Én már le is borotválkoztam; neked meg arra sincs szükséged; jer és öltsd fel gyorsan; ezek a tuskók ugy sem bánják, akár merre megyünk. Reggel visszamaradunk a városban, s ha egy kissé tisztul a tájék, utat veszünk haza felé.

A terv jó volt és én elfogadtam; bár kifejeztem azon nézetemet, hogy valószinüleg ott is csak reánk akadnak később.

— Azt mondja a diák: a kinek ideje van, élete van — mondja Laczi; — oda haza majd gondolunk valamit. Van nekem oda haza egy olyan rejtett helyen szőlőm, a hol az ördög sem keres.

Szászvároson szekérre kaptunk és csakugyan szerencsésen kiértünk a vonuló osztrák és muszka csapatok utjából; pár nap alatt ott voltunk S . . en a Laczi szőlejében.

Annak daczára, hogy S . . . n már német dragonyosok voltak beszállásolva, Laczi öreg nénje és még öregebb vinczellérje találtak utat-módot, hogy minket szellemi és anyagi eledelekkel ellássanak. Náni néni az öreg vinczellértől küldött könyvet, kártyát és eledelt számunkra.

Még jó pajtás is akadt elég. Sokan menekültek haza az oláhságon keresztül s azok is megtalálták az utat a Magura rejtett völgyei és kunyhóihoz; néha 8—10-en is voltunk s oly vidám társaságot alkottunk, hogy danáinktól csak ugy zengett az erdő.

Nem tartottuk üdvösséges dolognak bejárni a városba, de Laczi pár izben mégis beszökött esténként, midőn kémszemektől kevésbbé félhetett; ilyenkor csak a késő éjszaka vetette haza.

Igy tért haza egy izben csaknem az éjfél óráiban. Én már lefeküdtem volt, kimeritvén egy Conversations-Lexicon egyik kötetének tartalmát unalmamban.

Laczi megjöttére azonban fölserkentem.

— Mi hir a nagy világban Laczi? — kérdém félálomban.

— Semmi! Semmi! — mormogott Laczi szokatlanul zordon hangon és le s föl sétált a szobában.

— Nem fekszel le? — kérdém később, hogy álmomat kopogásával zavarta.

— Nem; nem vagyok álmos.

— Hát mit csinál a kis Mariska?

— Tudja az ördög! — mondja Laczi és fütyülni kezdett.

Én pedig, bár Laczinál e hangulat föltünő és szokatlan volt, nem kérdezősködtem többé; a helyett nemsokára elaludtam.

Másnap reggel Laczit egészen felöltözve találtam az ágyon.

Ugy látszik, csak reggel feküdt le, mert az egész szál gyertya le volt égve.

Laczi csak délre kelt föl, de bár az éji nyugtalanság meglátszott rajta, ujra jó humorban vala s egész nap kifogyhatatlan volt a bolondnál bolondabb adomákban.

— Az éjjel, mikor hazajöttél, bezzeg nem volt ilyen jó kedved — mondám.

— Ah akkor még bolond voltam! — mondja Laczi szivarra gyujtva; mára már megjött az eszem. Minden ugy jó, a mint van!..

— Nem mondhatnám. A vinczellér azt beszéli, hogy már a hegyeken is megfordulnak a zsandárok s egy szép reggelen, vagy rut éjszakán befognak bennünket is, mint a kóbor ebeket szokás.

— Bánom is én! — mondja Laczi vállvonitva. — Föl csak nem akasztanak, s ha igen, hát van itt fa elég; lógni fogunk! . . . De addig csak legyünk vigan! Holnap kezdődik a szüret s azt még csak megüljük; bort, szivart, ennivalót rendeltem s a fiukat még ma meghivatom holnapra. Vigan leszünk!

Erre meg aztán én vontam vállat.

(Vége követk.)

Az ember értelmi és erkölcsi képességeinek fejlődése.

— Darwin legujabb művéből. —

(Előbeszéd gyanánt az egész tartalom. — Az értelmi tehetség fejlődése. — A polgárosodás harcza a barbárság ellen. — Az utánzás szerepe és jelentősége. — Rokonszenv és barátság; az erkölcsi tulajdonok fejlődése. — Ősi erények: hűség, bátorság, engedelmesség, önfeláldozás. — Az őskor hősei. — Szokások természetté válnak. — Őselődeink önérzete és hiusága. — A művelődés fokozódását sok körülmény korlátozza vagy sietteti; a haladás nem állandó szabály.)

Darwinról és műveiről több izben volt már szó e lapok hasábjain, s midőn ez alkalommal a nagyhirü tudós legujabb munkájáról megemlékezünk, csak egy cseresznyemagba szoritott vázlatot adunk olvasóink elé, melyből a nagyérdekü könyv lényegét nehány vonásban megismerhessék. Az egész mű*) két kötete két főrészt foglal magában; az első „*az ember származását*“, a második „*a nemek kiválását*“ tárgyalja. Az átalánosabb érdekü az első rész, először azt kutatja: vajjon az ember, ép ugy mint minden más faj, szintén valamely régente létező alaktól származik-e? — másodszor: fejlődésének módját és harmadszor: az egyes emberfajták közt létező különbségeket és ezek értékét taglalja. Régebben ismert tényekkel találkozunk e lapokon, de azok oly vonzó modorban s oly meglepőleg vannak csoportositva, hogy méltán mindenki várakozását kielégitik; következtetései pedig, ha nem mindenkor hordják is magukon a határozottság bélyegét — mert hiszen arra még sok anyag és adat hiányzik, — oly emelkedettek, a milyeket csak egy Darwin tanulmányaitól és tollától várhatunk.

A munka első fejezetében azon tények soroltatnak föl, melyek azt bizonyitják, hogy az ember alsóbb rendü állati alaktól származik; a 2-ik és 3-ik fejezetben az ember szellemi képességei hasonlittatnak össze az állatokéival; a 4-ik fejezet azon kérdést taglalja: mikép fejlődött az ember alsóbb rendü állatokból; az 5-ik pedig azon részt öleli fel, melynek czimét e sorok fölé irtuk, s melyet az egészből kiszakitva, kissé bővebben fogunk ismertetni.

Midőn az ember részben már elsajátitá azon értelmi és erkölcsi képességeket, melyek őt az alsóbb rendü állatoktól megkülönböztették, azóta testi alkotása, a természetes kiválás vagy más okok következtében csak igen kevés változást szenvedett. Szellemi képességgel levén ellátva, képes volt magát mindig harmoniában tartani a tovább fejlődő világgal; szokásait az életföltételekhez alkalmazhatta, fegyvereket, szerszámokat készitett, élelmet szerzett, védelmezhette magát. Ha zordonabb éghajlat alá vándorolt: ruhával, kunyhóval, tüzzel látta el magát; s a tüz segélyével még oly anyagokból is eledelt készithetett, a mik különben emészthetlenek voltak. A munka felosztást pedig már a legősibb időben alkalmazta. — Az állatok teste ellenben alkalmasint változásokon ment át, hogy a megváltozott viszonyok közt életben maradjanak. Uj ellenségeikkel szemben uj fegyverekre is volt szükségök, testök ereje növekedett, karmaik és fogaik vaskosabbak lettek vagy épen ellenkezőleg: kisebbekké lőnek, hogy annál könnyebben elrejtőzhessenek veszély idején. Hidegebb éghajlat alatt vastagabb mezre van szükségök, s igy testi szerkezetöknek változni kell. Ha ily módon nem alkalmazkodnak a viszonyokhoz, akkor megszünnek létezni.

Az intellektualis képességek nagy horderejéről kétség sem lehet; az emberi nem főleg azoknak köszönheti mai emelkedett állását. Több értelem nagyobb eredményeket képes létrehozni. A győzedelmes törzs elnyeli, magába zárja a kisebbeket s ereje és nagysága már ezáltal is gyarapodik. Az emberek testi nagysága és ereje mindenesetre siettetik a haladást, de amazok meg részben a táplálék minőségétől és mennyiségétől függenek. Európában a bronzkorszak embereit erősebb (és kardmarkolataikról itélve) nagyobbkezü emberfajta nyomta el, de ez az eredmény legtetemesb mérvben valószinüleg a művészetekben való nagyobb emelkedettségüknek volt a következménye.

Mind az, a mit vad népekről tudunk vagy a mire mondáikból és emlékeikből következtethetünk, oda mutat, hogy a hatalmasabb törzsek a gyengébbeket mindig elnyomták. Kihalt vagy elfeledett népek maradékai a föld minden polgárosult vidékén, Amerika őspusztáiban s a Csendes-óczeán magános szigetein is fedeztettek már fel. A polgárosult nemzetek ilyetén harcza a barbár népek ellenében még ma is folyt, kivéve ott, a hol az éghajlat a művelődésnek halállal szab határt. Igen valószinü, hogy emberek szellemi képességei, természetes kiválás által, lassanként, de folyton tökélyesbültek.

Figyelemre méltó, hogy midőn az ember őselődei kezdtek tömegesen együtt élni, tehát társadalmi emberekké lettek, értelmiségök fejlődésével, kapcsolatban az értelemmel és tapasztalással, segélyökre volt az utánzás elve is. Az állat ezen elvnek ösztönszerüleg hódol; mért ne követte volna az ember is? Az uj fortélyokat eltanulni, a jó fegyver ellenébe hasonlót vagy még jobbat állitani mindig érdekében volt; annálinkább, mivel akkor hasonló ellennel szemben valószinübb volt a győzelem. A győző fél azután terjeszkedett, szaporodott, elnyomta, leszoritotta a mezőről a másikat. Éles gondolkodásukat, fürkésző szellemüket örökölték utódaik, azok ismét gyarapitva szolgáltatták át a jövendő nemzedéknek, s igy a szellemi tőke folyton szaporodott. — A társas együttlét később már benső szükségletté vált, s bizonyára minden módot felhasználtak, hogy a jó egyetértést meg ne rontsák; ennek következménye volt, hogy a szeretet, barátság és rokonszenv érzete, a hűség és bátorság mindinkább fejlődtek s az emberek igyekeztek egymást mindenben segiteni. Természetes kiválás s a szokások folytonos öröklése által a társadalmi tulajdonok is mindjobban tökélyesbültek és elősegitették az emelkedést. Ha ugyanazon területen két embertörzs versenyzett egymással, tökéletesen egyenlő körülmények közt, mindenesetre az virágzott jobban s az győzte le a másikat, a melyiknek számosabb bátor, rokonszenvező és hű tagja volt, a kik mindig készek voltak egymást segiteni és védeni. Nem szabad azt sem felednünk, mily szerfelett fontos tényezőként szerepelhetett, a folyton megujuló háboru közepette a hűség a bátorság. A fegyelem nélküli tömegek fölött mily nagy előnynyel bir egy fegyelmezett sereg, azt jól tudjuk; de hozzá kell tennünk, hogy ez előnyt nagyrészt az egymás iránt való bizalom adja meg. Az engedelmesség nem kevésbbé fontos tényező; mert bámily hiányos kormányforma is jobb, mint semilyen. Az olyan törzs, mely a föntebbi tulajdonokkal bir, terjedni és mások fölött győzedelmeskedni fog, mig nem valamely még tehetségesebb törzs által tulszárnyaltatik. Az ily folytonos küzdelem a társadalmi és erkölcsi tulajdonokat fejleszti és mindinkább terjeszti.

Azt kérdhetnők ezek után: mi mozditotta elő azt a kedvező körülményt, hogy egy törzs kebelében számosabb oly egyén létezett, kiknek értelmi tehetségök és erkölcsi érzetök magasabb fokon állott mint a többié? Nagyon valószinütlen az, hogy épen a legderekabbak, a legbátrabbak maradtak légyen meg a léttusában, s hogy az a szellemi áradat az ő utódaik által terjedt volna tovább. Mert hiszen épen azok voltak leginkább kitéve a kora halálnak vagy a véletlen esélyeinek, a kik a legkészebbek voltak a többiek jólléteért életöket föláldozni, kik a háborukban a seregek élén küzdöttek s vezérei voltak a csapatoknak. E körülményeknél fogva tehát utódaik sem igen lehettek, a kik tőlük képességeiket s erélyöket örökölték volna. — És mégis voltak, a kik örökölték. A tapasztalás legalább azt bizonyitja.

Számtalanszor tapasztalhatták az őselődök, hogy ha valakinek segélyére voltak valamiben, az a nyert segélyt viszontszolgálattal igyekezett leróni. Ez csekélynek látszó indok, de sokat megmagyaráz; fokozza az erkölcsi érzetet, fejleszti a rokonszenvet, hasonló cselekedetekre buzdit másokat, ha pedig jó hatását tapasztalják, akkor az, a mi előbb csak puszta hajlandóság volt, már *szokássá* fokozódik. Azon szokások pedig, melyek az embert már több nemzedéken át kisérték, igen valószinüleg örökségévé is válnak. — Még hatalmasabb inger a társadalmi erények fejlesztésére: a dicsőség, az elismerés utáni vágy és a gyalázattól való félelem. Hogy ez ellentéteket a vadak is ismerik, arra eléggé utalnak vitézségök diadaljelvényei, személyes önérzetök, s azon gondosság, hogy mily rendkivüli figyelmet forditanak saját egyéniségök földiszitésére. Oh, azok a bizarr tollkoszoruk, miket derekuk vagy homlokuk köré öveznek, s azon paizsok, melyek a levágott ellenség hajával vannak földiszitve, igen sok önérzetről tesznek tanubizonyságot! Mert ha társaik véleményét nem vennék figyelembe, akkor az efféle szokásoknak nem volna semmi értelmök. A hol az önérzet enynyire ki van fejlődve, ott a lelkiismeret sem nyugszik eszméletlenül; az pedig minden jónak s nemesnek hatalmas előmozditója.

*

*) The Descent of Man, and Selection in Relation to Sex. By *Charles Darwin*. 2 köt. London, Murray, 1871.

NYOMTATVÁNY

„Századok“ Budapest, I. ker., Bécsikapu-tér 4. sz.

A Műemlékek Országos Bizottsága nagytekintetű elnökségének

IX., Rákos-u. 10. **Budapest**

KÉSZPÉNZZEL BERMENTESÍTVE
938 JAN 11
BUDAPEST 1

Kauser Lipót

óráig. — **Kauser Lipót** épitész uj tervet készitett az állandó korcsolyacsarnokra, mivel a város által elfogadott terv igen sokba kerülne. — **Aradmegyéből**

Fővárosi Lapok

1875. I. félév

458 l.

KAUSER Lipót

pécsi Zsinagóga

LEVÁRDY Ferenc–LEVÁRDY Henrietta: Pécs historikus építszete. = Baranyai Müvelődés, 1987. 1.sz. 14. p.

Kauser Lipót

Elhunytak még: Jenei Al[illegible] szerész Maros-Vásárhely bizottsági tag, [illegible] énztári igazgató, 44 éves korában. — Kau[illegible] [illegible]pot, lovárosi épitész, 60 éves korában. — Lukács David bányabirtokos Zalatná[illegible] 60 éves korában. — Horváth Rafael, a bu[illegible] [illegible]emült

Vas. Lip. 1877

781. l.

december hó

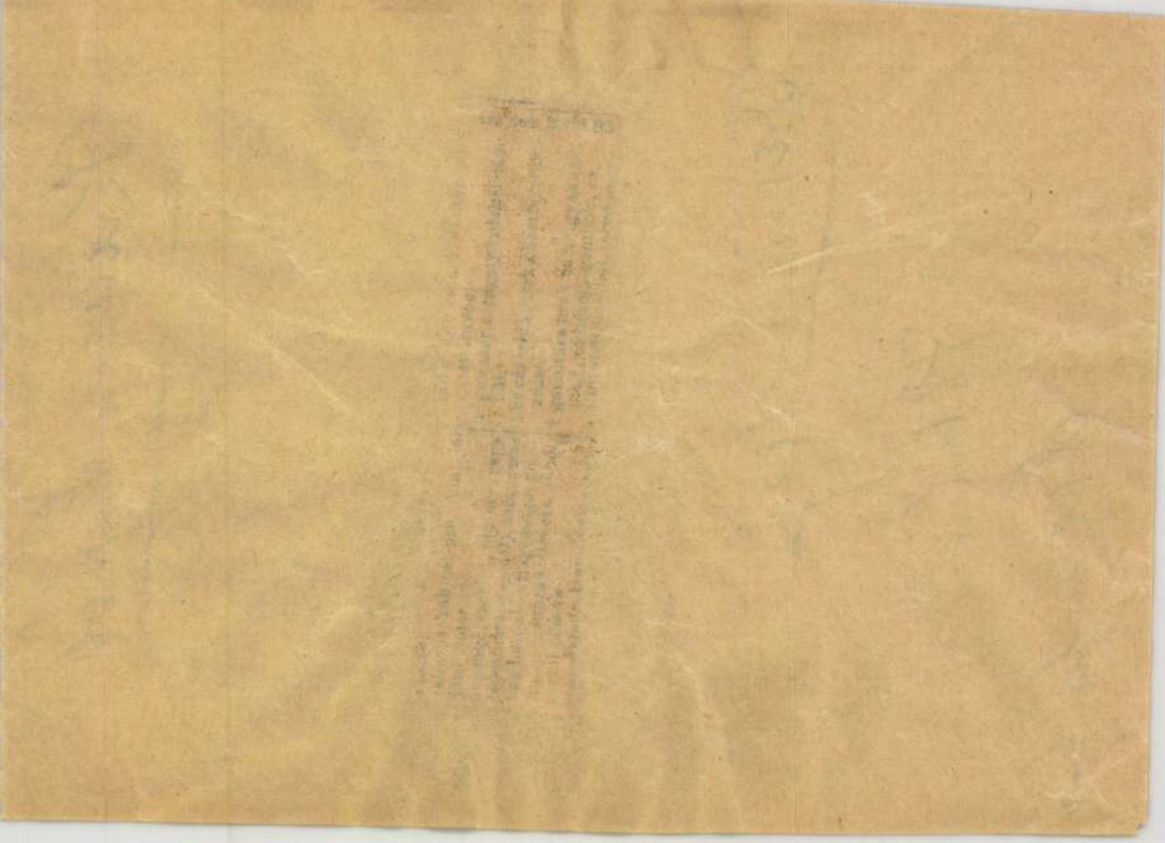

Kauser Lipót

för spiten meghalt

1877. 60 éves

Korába -

Vas Tips 1877

781 l.

Kauser Lipót

épitén

+ 1877 dec elején

lásd valamely
akkori napilapot

tobb itt nincs

ugod

Az épitési ipar

1877. 1019 h.

lásd
Nemzeti Hirlap 1877.
dec. vége

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühe

Miután keresményemnek 191....

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbí

Kelt ....., 191....

.....

tanu.

.....

tanu.

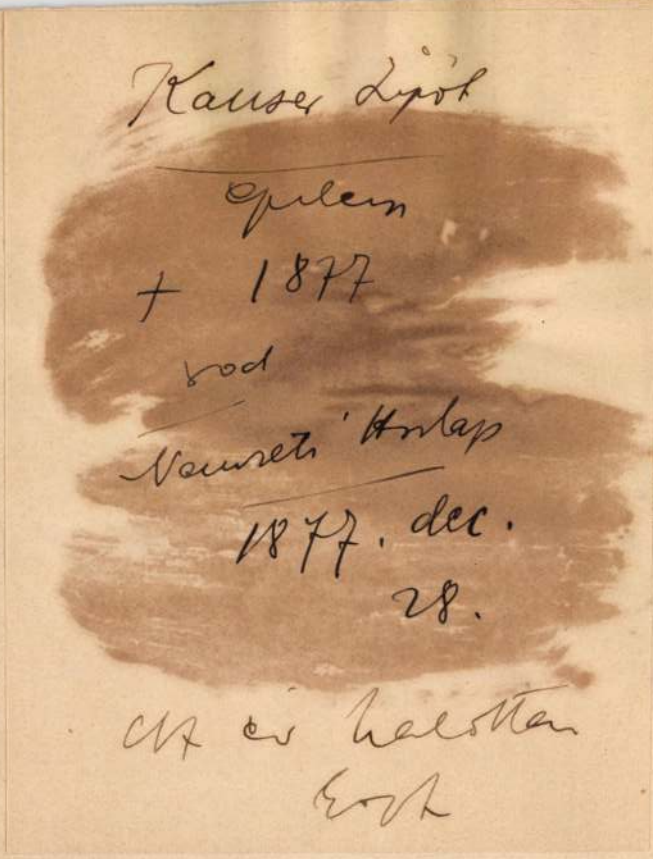

Kaiser Lipót

Epilem

+ 1877

vod

Nemzeti Hirlap

1877. dec.

28.

Ut ei halottan

Erst

MDK

Kauser, Gerster, Fészl

A szegedi fekete ház /?/

Képzőm. Társ. 1899. tav. nemzetk. kiáll.

MDK

Kauser-Gerster-Fészl.ép.-k

Egy takarékpénztár -épület homlokzata.
Nyaralótervezet.
Lakóházhomlokzat.

KMTárs. 1899] Tavaszi nemzetk.kiáll. Kat.

MDK

Kauser, Gerster, Fészl

A szegedi fekete ház /?/.

Képzőm. Társ. 1899.tav. nemzetk.kiáll.kat. 55.l.

MDK

Kauser Leo,ép.

A füvészkert üvegházának alaprajza és metszete.

Üvegházhomlokzat.

MTárs. 1899. Tavaszi nemzetk.kiáll. Kat.

Kauser Leo

Mincsarnok
1899 tav. Eiall. Eat. 53 l.

Kard, thrák VI. 176.

M.D.K.

Kauser Leó, építész

tervei szerint épült fü-
vészkerti üvegházat „a kor
egyébb alkotásai közé"
sorolja a kiállítás méltatója

A M.M.É.E. építészettörténeti kiállítása

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Heti Értesítője, Bp.
1899. XVIII. évf. 100. old.

Kaiser Lipót

ejutai.

MMÉEÉvk

1914.84.l.

zugeben will, zu beseitigen, will ich im Folgenden auf Grund einer Untersuchung der sächsischen Mundarten im Nordosten Siebenbürgens zunächst die hauptsächlichsten Übereinstimmungen im Konsonantenstande des Nösner Dialektes und des sonstigen Sieb.-sächsischen kurz zusammenfassen, daneben aber ausdrücklich auf die wichtigsten Unterschiede aufmerksam machen, damit so ein Masstab für die Beurteilung der sprachlichen Verwandtschaft gewonnen werden könne. Hiebei werden neben den Mundarten im heutigen Bistritzer Kirchenbezirk auch die Dialekte von S.-Regen und Umgebung berücksichtigt werden. Wir heben schon hier hervor, dass sich die auffallendsten dialektischen Abweichungen und lautlichen Besonderheiten in den Mundarten einzelner Gemeinden, namentlich von Klein-Bistritz, Jaad, Mettersdorf, zum Teil auch Bootsch vorfinden, während die überwiegende Mehrzahl der Ortsdialekte weit geringere Verschiedenheiten aufweist. Indem wir uns ausführlichere Belege und Nachweise für eine andere Gelegenheit vorbehalten, stellen wir im folgenden nur in Kürze die Regeln fest, wornach sich Übereinstimmungen und Abweichungen ergeben und beschränken uns in der Auswahl der erläuternden Beispiele auf das Notwendigste.

Die zu diesem Zweck angeführten Worte sind, wo sich nicht ausdrücklich eine andere Angabe findet, in der Regel nach der im Bistritzer Stadtdialekt gebräuchlichen lautlichen Form wiedergegeben.

~~Frey és~~ Kauser

Első magyar ált. biztosító
társulat palotája
Bpesten.

Bpmúsz 185. l.

Frey és Kauser

pesti épületének

a Vigadó-téren

az Első magy. ált.

biztosító társaság

palotája.

Thirring Bpest

44. l.

1919

ZOMBOR
Hitler-körut 10.

M.D.K.

Kauser Lipót, építőmester (†1820)

Frey és Feszl építészekkel volt társas viszonyban és számos romantikus, gotizáló épülettel gazdagította a régi Pestet.

Lechner Jenő dr.: Kauser Gyula

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1820. 54. köt. 103. old.

Kausen Dipót, épitő mester (†1820)

Frey és Fesel épitésvéltel volt
lárvas mivoltban és mámos szemen-
tiben, gotirató épülettel gazdagi-
tottak a régi Pestet.

Leszmer Jenő dr.: Kausen Gyula

1820. 54. kat. 103. old.

M.D.K.

Kauser Lipót, építész

tervezte Frey Emillel egyuttesen a belügminisztérium régi székházát, melyet 1924-ben Töry Emil és Pogány Móric építettek át.

Vanivs Ferenc: Budapest városképének átalakulása József nádor korától napjainkig

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp.

1926. 60. hót. Havi Füzetek, III. évf. 9-12. sz.
144. old. 14. á.

MDK

Kauser Lipót és Frey Emil

Vámos F.: Budapest városképének átalakulása József nádor korától napjainkig. MMÉEKözl.Havi Füzetei 1926.III.évf. 9-12. sz. 127-150.l.

Frey Emil és

Kauser Lipót

tervezték a belügy-
minisztérium székházat

Az emelet ráépítést
Tóry Emil és Pogány
Mórió tervezték
1924-ben.

erőd
Vámos Bp. város Eleve
28. l.

Nincs concept-
papír nálam.
Kérjük adj ki, míg a
koltsgvetési pensepttetik
a kolozsvári refectoriumra
a recidej 10000 korona
replet kontalapot, hogy
répben uppatentkeppük
az elölgerel Gy Fehérv.

Kauser Lipót

lásd

Vámos 144. l.

1926

45—46. szám. LXI. kötet. Budapest, 1927 november 20.

A MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPÍTÉSZ-EGYLET KÖZLÖNYE

A BUDAPESTI MÉRNÖKI KAMARA HIVATALOS LAPJA.

Mellékletei: „A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönyének Havifüzetei", a „Technika és Közgazdaság" és az „Ipari Szabványosítás". Hozza a „Magyar Ipari Szabványosító Bizottság" hivatalos közleményeit és szabványtervezeteit.

TARTALOM: **A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet megalakulásának előzményei.** *Dr. Lósy-Schmidt Ede.* 277. l. — **A világ legnagyobb hajózó-zsilipjének építése Hollandindiában, Ymuiden mellett.** *Lampl Húgó.* 284. l.

SZEMLE: A tudományos kenési eljárás kiindulópontjai. *Erney Móric.* 287. l.

EGYLETI KÖZLEMÉNYEK: A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet választmányának 669. (rendes) ülése 1927 június hó 15-én. 287. l. — A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet választmányának 670. (rendes) ülése 1927 szeptember 30-án. 287 l. — Rothermere lord üdvözlése. 288. l. — A BUR-vasút közgyűlése. 288. l.

A BUDAPESTI MÉRNÖKI KAMARA KÖZLEMÉNYEI: A Kamara új tagjai. 288. l. — Értesítés. Helyreigazítás. 288. l.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet megalakulásának előzményei.

Dr. LÓSY-SCHMIDT EDE.

Az 1871-ig *Magyar Mérnök Egylet* címet viselő *Magyar Mérnök- és Építész-Egylet*nek 1867. évi május havi végleges megalakulását előkészítő működéséről eddig vajmi keveset tudtunk, holott *Magyar Technikai Egyesület* címen már 1866 eleje óta működött.

Az 1867. évet megelőző eseményekről az Egylet első történetírója, *pilisi Nejj Béla* főtitkár is csak annyit említ meg a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet negyedszázados multjáról szóló s az 1893. évi rendes közgyűlés keretében lezajlott jubiláris közgyűlésen felolvasott visszapillantásában,[1] hogy az 1867. évet megelőző években buzgó és lelkes mérnökök mind sűrűbben jöttek össze *Hollán Ernőnek* Hatvani-, ma Kossuth Lajos-utcai lakásán bizalmas, barátságos és tervezgető megbeszélésekre, melyeknek célja a magyar technikusokat egyesítő testületnek megteremtése volt.

Az Egyletnek 1867 szeptember elsejével megindult saját közlönye[2] pedig csak az 1867 június 2-án megtartott első választmányi üléséről beszámolva, hozza az Egylet tárgyalásainak a jegyzőkönyveit, míg az 1867 május havában a *Köztelken*[3] megtartott kétnapos *alakuló közgyülésnek* jegyzőkönyvei, valamint az 1866 augusztus havában ugyancsak a *Köztelken* három napon át tartott *előkészítő közgyülésnek* jegyzőkönyvei is hiányoznak Közlönyünkből. Hiányoznak továbbá e közgyűléseken elhangzott beszédek, úgyszintén az ideiglenes, illetve központi választmánynak e két közgyűlés időpontja közé eső s a Magyar Tudományos Akadémia Kisfaludy-termében megtartott havi üléseinek jegyzőkönyvei is, pedig ezek nélkül az Egylet történetének erről az eddig teljesen ismeretlen, első időszakáról képet magunknak alig alkothatunk.

Mivel Egyletünk elnökségének megtisztelő bizalmából nekem jutott osztályrészül az a nehéz feladat, hogy az Egylet 60 éves fennállásának történetét jubileumi emlékkönyvünk számára megírjam, kötelességemnek tartottam azt, hogy az Egylet végleges megalakulását megelőző időszak történetére is világot derítsek. Így akadtam rá azokra a nyomtatásban és teljes terjedelmükben megjelent választmányi és közgyűlési jegyzőkönyvekre, melyek a *Szathmári Károly* szerkesztette s az Egylet ideiglenes közlönyéül választott *Magyarország anyagi érdekei* című nemzetgazdasági folyóirat 1866-os II. és az 1867-es III. évfolyamaiban[4] jelentek meg, valamint a Magy. kir. Országos Levéltárban és a Székesfőváros Levéltárában őrzött azokra a legrégibb ügyiratokra, amelyek Egyletünk életének ebből az első korszakából származnak.[5]

Azt a legelső folyamodványt, melyet a tervezett *Magyar Technikai Egyesület* alapító közgyűlésének engedélyezése tárgyában *Hollán Ernő, Pollack Gyula, Ybl Miklós, Herrich Károly, Liedemann Emil, Sztoczek József, Reitter Ferenc* és *Weninger Vince* 1866 február havában a M. Kir. Helytartótanácshoz nyujtottak be, a székesfőváros levéltára őrzi.[6]

Ebben a folyamodványban, melyhez a *Magyar Technikai Egyesület* kivonatos alapszabályai is mellékelve voltak,[7] egy 1866 február 4-én megtartott és *hatóságilag engedélyezett tanácskozmányról* is szó van, melyen a *technikai ügy anyagi és szellemi érdekeit előmozdító Magyar Technikai Egyesület alakitása iránt értekeztek.* Talán érdeklődésre tarthat számot, ha megemlítem, hogy ezen az értekezleten, melynek megbízásából az Egyesület *szervezete megállapitását célzó közgyülésnek* engedélyezését kérik, *Hollán Ernő* vasúti felügyelő és országgyűlési képviselő elnöklete alatt a következők vettek részt:

Herrich Károly tiszaszabályozási központi felügyelő, *Liedemann Emil* a M. Kir. Országos Építészeti Hivatal igazgatója, *Pollack Gyula* vasúti főmérnök, *Sztoczek József* a Kir. József-Műegyetem igazgatója, *Ybl Miklós* építész, *Ambrozovics Béla* vasúti osztálymérnök, *Bielek Miksa* műegyetemi tanár, *Fest Vilmos* a M. Kir. Orsz. Építészeti Igazgatóság felügyelője, *Feszl Frigyes* építész, *Káldor István, Kauser Lipót* mérnök, dr. *Kondor Gusztáv* reáliskolai tanár és egyetemi magántanár, *Lechner Gyula* m. kir. építészeti igazgatósági mérnök, *Lehner Adolf* vasúti mérnök, *Nagy László* vasúti mérnök, *Nejj Ferenc* reáltanodai igazgató, *Radnich Imre* vasúti osztálymérnök, *Reitter Ferenc* a M. Kir. Orsz. Építészeti Igazgatóság főmérnöke, továbbá *Peténvi Ottó* vasúti mérnök, *Schlick Ignác* gyártulajdonos, *Szkalnitzky Antal* építész és tanár, *Weninger Vince* kereskedelmi akadémiai tanár s az Első Magyar Biztosító Társulat osztályfőnöke, *Zofáhl Gusztáv* építész és *Szily Kálmán* műegyetemi tanár.

Amint a felsorolt névsorból kitűnik, hazánk építészei a Magyar Mérnök Egylet alapitóinak már e nyilvánosan megtartott legelső tanácskozásán is részt vettek, úgy-

[1] *Nejj Béla:* Visszapillantás a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet negyedszázados multjára. (Emléklapok a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet negyedszázados jubileumára. Budapest, 1893. 12. l.)

[2] *A Magyar Mérnök-Egyesület Közlönye.* Szerk. *Szily Kálmán.* I. köt. Pest, 1867.

[3] Így nevezik gróf Széchényi István indítványára az Üllői-út és a Köztelek-utca közt lévő telket, melyen az 1835-ben alakult Magyar Gazdasági Egyesület budapesti szék- és bérháza épült fel, s melynek nagytermében tartotta meg eleinte a Mérnökegylet is közgyűléseit.

[4] *Magyarország anyagi érdekei.* Nemzetgazdasági folyóirat. Laptulajdonos, felelős szerkesztő és kiadó: *Szathmári Károly.* Pest, 1866. II. évfolyam, 1—39. szám, 330 l. — 1867. III. évfolyam, 1—52. sz., 428 l.

[5] Az ügyiratok megtalálhatók az Országos Levéltárban a következő szám alatt: Magy. Kir. Belügyminisztérium, 1891. VII. kútfő, 8. tét., 45.867. alapszám alatt és a fővárosi levéltárban a XI. 119/1866. számú iratcsomóban.

[6] Székesfővárosi Levéltár: 15.838/1866. Helytartótanácsi szám. Hollán Ernő és társai első folyamodványa a M. Kir. Helytartótanácshoz. Kelt Pesten, 1866 február havában.

[7] Székesfővárosi Levéltár: A *Magyar Technikai Egyesület* alapszabályainak kivonata. Pest, 1866 február hó.

hogy Egyletünk kezdettől fogva, mint a magyar mérnökök és építészek egyesülete indult, ha címéből eleinte az építészek csekély számánál fogva az *építész* szó hiányzott is.

A Hollán Ernő és amint a helytartótanácsi intézvény mondja, több érdektársa részéről tervezett Magyar Technikai Egyesület alapító közgyűlésének engedélyezését kérő folyamodványt a M. Kir. Helytartótanács 1866 február 28-án kelt intézvényével[8] Pest szab. kir. város tanácsának küldi le azzal a meghagyással, hogy a valóságos megalakulás legfelsőbb helyen való jóváhagyásának feltételezésével ez ügyben egyelőre saját hatáskörében intézkedjék s az 1852. évi egyleti szabályzat 9. §-ában foglaltak figyelembevételével megszerkesztett" és kellően átvizsgált mérnökegyleti alapszabályokat annak idején véleményes jelentésének kíséretében a Helytartótanácsnak mutassa be.

A főváros tanácsa 1866 március 13-án tartott ülésében foglalkozott a Helytartótanács intézvényével, melyet megfelelő eljárás és az alapszabályok felterjesztése végett *Alkér Antalnak*, az egyleti ügyeket intéző városi tanácsnoknak osztott ki.

A közben kitört osztrák-porosz háború miatt azonban egyelőre a Magyar Mérnök Egylet megalakulásának ügye lekerült a napirendről s csak 1866 július közepe táján, mikor a háború már befejezéséhez közeledett, tették közzé a három napra tervezett közgyűlés időpontját és programmját.[10] A *rendező bizottmány* nevében pedig *Gyengő László* mérnök július 30-án a főváros tanácsához folyamodik aziránt, hogy a közgyűlésre hatósági biztost küldjön ki, a napilapok napi hírei között pedig a közgyűlés napirendjére vonatkozó különféle közléseket tesz közzé.[11]

Az ideiglenes választmány határozata folytán az alakuló közgyűlést, melyet a Helytartótanács egyik intézvényében *előkészítőre* helyesbített, 1866 augusztus 5., 6. és 7. napjain a Köztelek nagytermében tartották meg a fővárosi és vidéki kartársak igen nagy érdeklődése mellett. A közgyűlés jegyzőkönyvét, valamint a közgyűlésen pontonkint letárgyalt, módosított és elfogadott alapszabályokat *Hollán Ernő*, kit a közgyűlés az Egylet ideiglenes elnökéül újból megválasztott, 1866 augusztus 30-án terjesztette fel a M. Kir. Helytartótanácshoz megerősítés, illetve jóváhagyás végett.[12]

Mielőtt azonban a Helytartótanács az Egylet megalakulásának engedélyezése, valamint a közgyűlésen elfogadott alapszabályoknak legfelsőbb helyen való jóváhagyása iránti előterjesztését a bécsi Udvari Kancellária útján Őfelségéhez megtette volna, megelőzően az Egylet folyamodványát a hozzácsatolt mellékletekkel együtt 1866 szept. 24-én kelt intézvényével[13] először Pest sz. kir. város tanácsának, majd ugyanennek az évnek december 19-én kelt intézvényével[14] az Országos Építészeti Igazgatóságnak küldötte le azzal az utasítással, hogy a tervezett Egylet célszerűségére és életképességére, valamint a bemutatott alapszabályokra vonatkozóan mielőbb véleményes jelentést tegyenek.

Az Alkér Antal fővárosi tanácsnok és a Ságody Sándor alpolgármester elnöklete alatt összeült úgynevezett *egyletügyi bizottmány*nak jelentései[15] kapcsán azután *Rottenbiller Lipót* főpolgármester 1866 december 1-én terjeszti fel a Magyar Királyi Helytartótanácshoz jelentését,[16] melyben kiemeli, hogy: *mivel a kérdésben levő Egylet a mérnöki elméleti és gyakorlati tudományok fejlesztését tűzte ki tevékenysége feladatául, mely tudományoknak e hazában tökéletesbítése és emelése nemcsak kívánatosnak, hanem szükségesnek is mutatkozik, s e téreni működése által életképessége is kétségtelennek látszik, azért az Egyletet akadálytalanul engedélyezendőnek véli.* A fennálló egyleti szabályok szerint megszerkesztett alapszabálytervezetre vonatkozóan pedig megjegyzi, hogy három §-ának a jelentésében javasolt módon való kiegészítését, illetve megváltoztatását kéri.

A m. kir. Országos Építészeti Igazgatóság részéről pedig *Liedemann Emil* országos építészeti igazgató nyilatkozik hasonló értelemben s az 1867 január 14-én kelt jelentésében,[17] melyben a *Magyar Mérnökegyesületnek a bemutatott alapszabályok melletti alakulása kegyes helybenhagyását* javasolja, kiemeli, hogy mivel a tervezett Magyar Mérnökegyesület *a mérnöki ismereteknek az országbani terjesztését és az e téreni haladásokhoz képesti fejlesztését* tűzte ki céljául, ami *anyagi érdekeink előmozdítására igen kívánatos, sőt nagyon is szükséges* s mivel továbbá ezt a célt csak közös közreműködéssel, egy külön e célból alakult egyesülettel lehet csak elérni, azért a fentemlített egyesület *célszerűsége és szüksége kérdésen kívül áll.* Az

[8] *Székesfőváros levéltára:* 6572/1866. március 7. főv. sz. — 15.838/1866. február 28. helyt. sz.

[9] *1852 november 26-án kelt császári nyilt parancs, mely által az Egyletek iránt új törvényes határozatok (Egyleti törvény) rendeltetnek.* (Magyar Országos Kormánylap IV. évf. Buda, 1853. I. rész, 6. sz. 14. és 16. l.) — A hivatkozott 9. § szerint az alapszabályokból világosan és határozottan ki kell tűnnie, hogy mi az Egylet célja, milyen az ügyvezetése és igazgatása, hogy a tagokat milyen jogok illetik meg és mik a kötelességeik, hogy továbbá harmadszemélyek vagy hatóságok előtt az Egyletet ki képviseli és végül azoknak a határozatoknak, melyek az Egylet feloszlatására vonatkoznak.

[10] *Magyarország anyagi érdekei.* II. évf., 1866 július 14-i 15. sz., 126. l. — A magyar mérnökök és építészek egyletének bizottsága részéről közzétett első hirdetés, mely szerint a pesti Köztelken 1866 augusztus 5-én megtartandó közgyűlésen résztvevők a belföldi vasutakon és gőzhajókon mérsékelt áru jegyeket kaphatnak, ha július 25-ig az ideiglenes központi választmány titkáránál, *Petényi Ottónál* részvételüket bejelentik. — A három napra tervezett közgyűlés programmja pedig a következő volt: Augusztus 4-én, szombaton este 8 órakor találkozás a Páva-szigeten, a budapesti városligeti tónak később Nádor-szigetnek nevezett egyik szigetén. — Augusztus 5-én, vasárnap délelőtt 10 órakor közgyülés a Köztelken. Délután kirándulás a budai hegyekbe, megtekintése az országos tébolyda építésének. — Augusztus 6-án, hétfőn reggel 6 órakor kirándulás a lóvonatú vasúton Újpestre. Délelőtt 10 órakor tanácskozás, délután a redoutnak, a benne rendezett tervkiállításnak, továbbá a rakodópartok építésének és a Magy. Tudom. Akadémiának a megtekintése. — Augusztus 7-én, kedden reggel 8 órakor az új országház megtekintése, délelőtt 9 órakor az alapszabályok újabb megvitatása. Délután kirándulás az óbudai hajógyárba és este a Császárfürdő éttermében búcsúlakoma.

[11] *Székesfővárosi Levéltár:* 24.721/1866. július 31. — A közgyűlésen hatósági biztosként *Alkér Antal* városi tanácsnok vett részt. — A Pester Lloyd 1866. évi augusztus 4-i számának *Tagesneuigkeiten* című, augusztus 3-áról keltezett rovatában például a következő közlemény jelent meg: „Von Seite des Komités, welches in Angelegenheit der übermorgen, Sonntags zu eröffnenden allgemeinen Versammlung der *ungarischen Ingenieure und Architekten* thätig ist, wird durch das Komitémitglied, Herrn Ladislaus *Gyengő* folgende Mittheilung veröffentlicht:

Ich benachrichtige alle Herren, welche an der Generalversammlung des *ungarischen Ingenieur- und Architektenvereines* theilnehmen wollen, achtungsvoll davon, dass Sie die Güte haben mögen, Samstags, am 4. d. Mts. Abends 6 Uhr sich auf der Pfaueninsel im Stadtwäldchen, einzufinden, von wo die versammelten zur Besichtigung des zoologischen Gartens aufbrechen werden. — Zugleich zeige ich den in den Schwesterstädten Pest und Ofen befindlichen Ingenieuren, Architekten und sonstigen technischen Fächern Angehörenden an, dass sie, falls sie noch keine Aufforderung erhalten hätten und doch Mitglieder des oben genannten Vereines werden wollten, die Güte haben mögen, sich Samstags Abends gleichfalls auf der Pfaueninsel, Sonntags, am 5. d. Mts. Vormittag um 10 Uhr aber im Köztelek einzufinden."

[12] *Székesfővárosi Levéltár:* 69.872/1866. — A folyamodványhoz, melyben Hollán a helytartótanácstól a hazai tudomány és ipari jólét ezen főfontosságú tényezőjének előmozdítására kegyes pártfogást kér, az alapszabályok három, a közgyűlési jegyzőkönyv pedig egy példányban voltak mellékelve.

[13] *Országos Levéltár:* 69.872/1866. helytart. szám.

[14] *Országos Levéltár:* 97.235/1866. helytart. szám.

[15] *Székesfőváros Levéltára:* 34.091/1866. Alkér Antal tanácsnok jelentése 1866 október 14-ről — és 38.404/1866. nov. 26. Ságody alpolgármester jelentése.

[16] *Országos Levéltár:* 38.404/1866. fővárosi szám. Rottenbiller Lipót főpolgármester jelentése 1866 december 1-ről.

[17] *Országos Levéltár:* 99/1867. orsz. ép. ig. sz.

Egylet alapszabályaira vonatkozóan pedig megjegyzi, hogy azok általánosságban olyanok, hogy az Egylet fennállhatását, sikeres működését és fejlődését biztosítják, s így a Pest város hatóságától tett módosításokkal együtt elfogadásukat javasolja.

E jelentésekre támaszkodva terjeszti fel azután a M. Kir. Helytartótanács 1867 január 26-án Hollán Ernő vasúti felügyelőnek és érdektársainak folyamodványát *felsőbb elhatározás végett* Ő Császári és Apostoli Királyi Felségéhez,[18] *miután a tervezett vállalat célszerűsége és életképessége úgy a pestvárosi, mint az országos építő igazgatósági jelentésekben kifejtett érvek alapján kellően indokoltnak találtatott.* Ezért a Helytartótanács véleménye szerint *a kérelmezett Egylet a mérnöki szakismereteknek magyarországbani kellő ápolása és fejlesztése tekintetéből legkegyelmesebben engedélyezendő és a bemutatott tervezet szerinti alapszabályok pedig néhány észrevétel érvényesítése mellett helybenhagyandók volnának.*

A Magyar Királyi Udvari Kancelláriától azután 1867 február 12-én jött le a Király Őfelsége nevében a válasz[19] a M. Kir. Helytartótanács elnökéhez Budára, mely a következőképen szól:

„Ő Császári és Apostoli Királyi Felsége legkegyelmesebb Urunk nevében, a magyar királyi helytartótanáccsal kegyesen tudatandó.

A Buda-Pesten alakíttatni szándékolt magyar mérnöki egyesület alapszabályainak a folyó évi január hó 26-án kelt 4092. szám alatti felterjesztésben tett javallatokhoz képest leendő kiegészítése csak a társulat alakítóinak hozzájártával eszközöltethetvén; az illető tárgyalási iratok oly meghagyással küldetnek vissza a magyar királyi helytartótanácsnak, miszerint az említett kiegészítéseket haladéktalanul eszközöltetni, ezenfelül pedig arról is gondoskodni siessen, hogy azon alapszabályok 13. §-ában a közgyülések tartásának helye meghatároztassék, ugyanazon, valamint a 15. §-ban a köz- és választmányi gyülések összehivására választott hirlapok megneveztessenek, hogy tová[bb] 21. § *a társulat pecsétjeinek leirásával kiegészítv[e]* s végre a kormány felügyeleti jogának gyakorlása iránt is a szokásos zárszakasz felvétessék. *Az ekként kiegészített alapszabályok a többi tárgyalási iratokkal együtt annak idejében ismét ide visszaszármaztatandók. Kelt a birodalmi fővárosban Bécsben, Ausztriában, február hó 12-én, ezernyolcszázhatvanhetedik évben.*

Ő császári és apostoli királyi Felsége legkegyelmesebb parancsára gróf Károlyi László, Szabó János, Mérey Sándor.“

A Kir. Udvari Kancellária és a Helytartótanács felterjesztésében foglaltak szerinti alapszabálymódosítás keresztülvitele céljából még a Helytartótanácstól 1867 február 19-én Pest város tanácsához leküldött iratokat[20] az alapító választmány képviselőjéhez, Hollán Ernő ideiglenes elnökhöz továbbították.

Azonban mivel időközben a magyar kormány kinevezésével és a magyar-osztrák kiegyezéssel a Helytartótanács működése is megszűnt, az Egylet központi választmányának helyettes elnöke, Sztoczek József 1867 március 3-án kelt folyamodványával most már a M. Kir. Belügyminiszterhez fordult,[21] hogy az 1867. évi február 28-án kelt helytartótanácsi intézvény folytán megalakult Magyar Mérnök Egyletnek az ugyanennek az évnek augusztus havában megtartott közgyülésén elfogadott, valamint az 1867. évi február 12-én kelt udvari rendelet értelmében módosított és helyesbített alapszabályait jóváhagyják és hogy ennek alapján a *Magyarország anyagi és tudományos jobblétének érdekében alakult Mérnökegyesület* működését mielőbb megkezdhesse.

A Belügyminisztérium az alapszabálytervezetet jóváhagyandónak találta, azonban mivel a folyamodványhoz az alapszabályoknak csak egy hitelesíttetlen példánya volt mellékelve, azt a főváros útján újból leküldte a Mérnökegylethez azzal az utasítással, hogy az alapszabályokat avégből, hogy a megerősítési záradék reávezethető legyen, három hitelesített példányban mielőbb terjessze fel.[22]

1867 április 14-én terjeszti fel utoljára a központi választmány nevében Hollán elnök a kért három példányt a Belügyminisztériumhoz, honnan a jóváhagyott alapszabályok — közel másfélévi huzavona után — végre 1867 május 5-én érkeztek le az Egylethez.[23]

A megerősített alapszabályok alapján azután, amint ismeretes, az 1867 május 20-án és 21-én megtartott második közgyűléssel kezdette meg az Egylet immár törvényesen is szentesített működését.

*

A megalakulás történetének ismertetése után az Egylet ideiglenes központi választmányának az 1866. és 1867. években kifejtett működését ismertetem meg.

Mielőtt azonban az Egylet ideiglenes közlönyében, a *Magyarország anyagi érdekeiben* teljes terjedelmükben közölt közgyülési és választmányi ülési jegyzőkönyvek alapján az Egylet eddig nem ismert működése történetének vázolásába fognék, azt a két cikket fogom röviden ismertetni, melyek ideiglenes közlönyünkben az 1866. évi közgyülés alkalmából jelentek meg.

Az első cikk *A magyar mérnökhöz* címmel a *Magyarország anyagi érdekeinek* a közgyülést megelőző 1866. évi augusztus 4-i számában jelent meg.[24]

„Mire e soraink világot látnak, — így kezdi cikkét az ismeretlen cikkíró — *Magyarország mérnökeinek jobbrésze bizonyosan a haza fővárosában van egybegyülve, hogy az inditványozott mérnökegyletet megalakítsa.*

Semmi kétségünk sincs felől'e, — folytatja tovább a cikkíró —, *hogy az Egyesület létre fog jönni. Olyan testület, melynek kebelében alig fél éve vetették el ez eszme magvát s ekkoráig odáig érlelte azt, hogy tagjai ma már az alapkő letételére jelennek meg, ilyen testület elég kezességet nyujt arra, hogy amilyen készséggel és rokonszenvvel csoportosult az eszme körül, olyan buzgalommal és kitartással fogja végrehajtani életbeléptetését is.“*

Majd a továbbiak során cikkíró az alkuló Egylet szükségességét, hasznát, valamint az Egyletben tömörült mérnökök működésének fontosságát emelve ki, örömmel üdvözli az új hon alapjainak megvetésekor a megalakulást.

A második cikkben, mely közvetlenül az 1866 augusztus havában megtartott közgyülés után ugyancsak a *Magyarország anyagi érdekeiben* jelent meg, *Matlekovics Sándor* az Egylet korszerű és nemzetgazdasági jelentőségét fejtegeti.[25] *„Alig van Egylet* — mondja bevezetőleg —, *melyre oly elsőrendű szükség volna, mint a mérnökök egyesületére.“* A nemzetgazdaságnak egyetlen egy ága sincs, hol a mérnöki tevékenységnek tere nem nyílna s hol a mérnökök közreműködésére szükség nem volna. Az Egylet munkálkodását a törvényhozás is kész anyagul kapja, melyre bátran építhet. Ezért örömmel üdvözlöm az Egylet megalakulását.

[18] *Országos Levéltár:* 4092/1867. helytart. szám. Ő Csász. s Apost. kir. Felségének a Buda-Pesten alakuló Magyar Mérnök-egyesület engedélyezése s alapszabályainak jóváhagyása tárgyában.

[19] *Országos Levéltár:* 1804/1867. sz. Magyar királyi udvari kancelláriától. Ő Császári és Apostoli Királyi Felsége legkegyelmesebb Urunk nevében a magyar királyi helytartótanács elnökének és tanácsosainak Budán

[20] *Országos Levéltár:* Magy. kir. helytartótanács 12.840/1867. szám — Székesfőváros 6115/1867. február 5.

[21] *Országos Levéltár:* Magy. kir. belügyminisztérium 787/1867. sz. A magyar Mérnökegylet folyamodványa báró Wenckheim Béla belügyminiszterhez alapszabályainak megerősítése és szervezkedésének mielőbbi engedélyeztetése iránt.

[22] *Országos Levéltár:* Magy. kir. belügyminisztérium 787/1867. sz. Előirat 12.840/1867.

[23] *Országos Levéltár:* Magy. kir. belügyminisztérium 372/1867. sz. — Székesfőváros 13.403/1867. sz. május 5. — A Pester Lloydnak már május 4-i száma közli az alapszabályok jóváhagyását.

[24] *—y. y.: A magyar mérnökökhöz.* (Magyarország anyagi érdekei, 1866. 148. l.)

[25] *Matlekovics Sándor:* A magyar mérnökök egyesületének jelentősége. (Magyarország anyagi érdekei, 1866. 172. l.)

mel üdvözli a megalakulást s meg van győződve afelől, hogy a jövő törvényhozás köszönettel veszi a mérnökök működését, az utókor pedig áldani fogja az Egylet munkásságát.

Az 1866 augusztus 5-én és folytatólag 6-án és 7-én a Köztelek nagytermében megtartott első közgyűlés kiemelkedő része *Hollán Ernő* elnöki beszéde volt, mely gyorsírói feljegyzések alapján az Egylet ideiglenes közlönyében, valamint az akkori politikai napilapokban, mint a Pesti Napló-ban, az A Hon-ban, a Pester Lloyd-ban teljes terjedelmében megjelent.[26]

Az elnök az ország minden részéből szép számmal összesereglett kartársakat üdvözölve, beszédét a következő szavakkal kezdette meg:

„Dicső nap ez reánk nézve, melyen történik először, hogy a magyar technikai szakértelmiség összegyül az ország fővárosában avégre, hogy tehetségeit számba vegye, s felajánlja a haza szolgálatában oly kötelességek teljesítésére, melyekre erőink szilárdítása által már régóta törekszünk.

E törekvésnek fényes tanusága a szép szám, mellyel találkozánk, mert él mindnyájunk kebelében az erős meggyőződés, hogy továbbra halasztanunk nem szabad az ünnepélyes, sőt ha az ég remélnünk engedi, korszakot képző lépést, melyet a mai napon megteendők vagyunk.“

Beszéde során tovább kijelenti, hogy nem óhajt az összejövetel amúgyis ismert előzményeinek taglalásába és céljainak indokolásába bocsátkozni, sem azt nem kutatja, hogy miért nem jöhetett már korábban is létre magyar mérnökegylet, valamint hogy hátramaradásunknak mik az okai és hogy miként nehezítették meg a korszerű haladást az eddigi kormányrendszerek. E meddő elmélkedések helyett inkább a jelennel, a mai kor kívánalmaival óhajt foglalkozni, mert amint mondja *„a jövő tőlünk fogja számon kérni, ha ennyi mulasztás után mi sem határoznók el magunkat, megtenni az első lépést egy nagy nemzeti haladásnak kezdeményezésében.“*

Behatóan foglalkozik azután az önálló nemzeti ipar megtermetésének nagyfontosságú kérdésével, valamint azzal a jogos követeléssel is, hogy a hazai ipar szolgálatában csak hazai erők legyenek foglalkoztatva.

Ebben a küzdelemben pedig a magyar mérnöknek is ki kell részét vennie, mert csak egyesült erővel szüntethetők meg azok a szomorú állapotok, hogy a magyar mérnöknek messze külföldre kell saját hazájából kivándorolnia, hogy munkát és foglalatosságot szerezhessen magának.

„Nincs tehát egyéb hátra — zárja be Hollán elnöki megnyitóbeszédjét —, *mint kijelenteni és elhatározni, hogy a mai naptól fogva legyen Magyar Mérnöki Egylet. E határozatunkban felleljük a reményt s az erőt, hivatásunk betöltésére, mit tőlünk követelni a hazának joga van.“*

A feszült figyelemmel és zajos éljenzéssel kísért elnöki beszéd után, amint az egykorú jegyzőkönyv mondja, *Alkér Antal* fővárosi tanácsos, hatósági biztos üdvözölte a közgyűlést meleg szavakkal, majd felolvasták a Magyar Királyi Helytartótanácsnak 1866 február 28-áról kelt 15838. számú intézvényét, mellyel a Magyar Mérnök Egylet alakító közgyűlésének megtartását engedélyezi.[27]

Miután Hollán Ernő a Magyar Mérnök Egylet közgyűlését megnyitottnak nyilvánította, Pap Elek lelkes szavakkal üdvözli az Egyesületet, melynek létrejöttére nagy szükség volt. Majd Petényi Ottó javaslatára a közgyülés köszönetet szavaz az Egyletalapítás eszméjének megvalósítása körül különös érdemeket szerzett alapító választmányi tagoknak, jelesül *Reitter Ferencnek, Hollán Ernőnek, Sztoczek Józsefnek* és *Herrich Károlynak.*

Szathmári Károly[28] lapszerkesztőnek írásban benyujtott és a közgyűlésen felolvasott ajánlatára a közgyűlés határozatilag kimondja, hogy addig is, míg az Egylet saját lapot alapíthat és indíthat meg, a Szathmári szerkesztésében megjelenő *Magyarország anyagi érdekei* című nemzetgazdasági folyóiratot saját közlönyéül választja.[29]

Ezután az ideiglenes központi választmánytól kidolgozott és a közgyűlés tagjai között nyomtatásban szétosztott alapszabálytervezetet vették pontonként tárgyalás alá s elhatározták, hogy a közgyűlésen elfogadott módosításokkal együtt három példányban a Magy. Kir. Helytartótanácshoz megerősítés végett felterjesztik.[30]

Majd a lemondott választmány tagjait és az ideiglenes elnököt addig is, míg a megerősített alapszabályok a Helytartótanácstól leérkeznek a közgyűlés újból megválasztja s felhatalmazza arra, hogy az alapszabályokon a kormánytól kívánt kisebb módosításokat a közgyűlés nevében megtehesse.

Az újból megválasztott *alapító választmány* tagjai *Hollán Ernő* elnökön és *Petényi Ottó* titkáron kívül a következők voltak: *Ambrozovics Béla, Bielek Miksa, Feszl Frigyes, Fest Vilmos, Herrich Károly, Kauser István, dr. Kondor Gusztáv, Lechner Gyula, Lehner Adolf, Liedemann Emil, Nagy László, Ney Ferenc, Pollack Gyula, Radnics Imre, Reitter Ferenc, Szkalnitzky Antal, Szily Kálmán, Sztoczek József, Vész Ármin, Weninger Vince* és *Ybl Miklós.*

Az indítványok során *Herrich Károly* tiszaszabályozási igazgató indítványára elhatározzák, hogy az Egylet tagjait felszólítják arra, hogy a fontosabb és nagyobbszabású műszaki munkálatok ismertető leírásait az Egylet illetékes szakosztályához küldjék be.

Hollán Ernő indítványára pedig ezen az első közgyülésen arról is szó esett, hogy a foglalkozást kereső mérnökök elhelyezéséről gondoskodjanak s a vállalatok pedig az Egylet útján munkacrőkhöz juthassanak. A nyilvántartás vezetésével az ideiglenes titkárt, *Petényi Ottót* bízzák meg.

Végül *Micskey Imrének* a választmány eddigi működéséért mondott köszönő szavai és *Hollán Ernő* záró-szavai után a közgyűlés véget ért.

A Magyar Mérnök Egylet alakuló közgyűlése utáni első választmányi ülését a közgyűlést követő hónapban, 1866 szeptember 2-án a Magyar Tudományos Akadémia Kisfaludy-termében tartotta meg.[31]

A közgyűlési jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése után elhatározzák, hogy annak egyik példányát közlés végett *Szathmári Károlynak* küldik meg, majd felolvassák a Helytartótanácshoz intézett felterjesztést s azt elfogadva, elhatározzák, hogy az alapszabályokkal együtt benyujtják.

Hollán Ernő indítványára azt is elhatározzák, hogy az ideiglenes választmány addig is, míg az alapszabályok megerősítést nyernek, minden hónap első vasár-

[26] *Hollán Ernő a mérnökök gyülcsn.* (Magyarország anyagi érdekei, 1866. 153. l.) — *A Magyar Mérnök Egylet első közgyülcse.* (Pesti Napló, 17. évf. 1866 aug. 7-i 180 [4890.] szám.) — *A Magyar Mérnök Egylet első közgyülcse.* (A Hon, 4. évf. 1866 aug. 8-i 182. szám.) — *Die erste Generalversammlung ungarischer Architekten und Ingenieure.* (Pester Lloyd, 13. évf. 1866 aug. 7-i 195. szám.)

[27] A magyar mérnök Egylet 1866. évi augusztus hó 5-én és folytatólag 6. és 7-én Pesten a „Köztelekben“ tartott alapító közgyűlésének jegyzőkönyve. Jegyzette Petényi Ottó. (Magyarország anyagi érdekei, 1866. 138. l.)

[28] *Szathmári Károly* ügyvéd, a pesti református gimnázium tanára, nemzetgazdasági iró, szül. 1824. Hódmezővásárhelyen, megh. 1876. Gödöllőn. Az Erdélyi Hiradónak, a Pesti Hirlapnak is munkatársa volt, majd 1865-ben *Magyarország anyagi érdekei* cím alatt egy nemzetgazdasági hetilapot indított meg, melyet egészen 1871-ig szerkesztett, mikor tőle a lapot az Országos Iparegyesület vette át.

[29] Az erről szóló értesítés a lap Vegyesek c. rovatában, a 160. l.-on is megjelent. Az 1867 elején megjelent lapszámok előfizetési felhívásában pedig a folyóirat magát a Magyar Mérnök-Egylet Közlönyének mondja.

[30] A Magyar Mérnökegyesület alapszabályainak tervezete. (Magyarország anyagi érdekei, 1866. 228. és 238. l.)

[31] A Magyar Mérnökegyesület 1866 szeptember 2-án Pesten, az Akadémia épülete Kisfaludy-termében tartott választmányi ülésének jegyzőkönyve. Jegyzé dr. Erdey Benedek. (Magyarország anyagi érdekei, 1866. 211. l.)

napján az Akadémia Kisfaludy-termében rendes, sürgős esetekben rendkívüli üléseket is tarthasson.[32]

Herrich Károly indítványára a vidéki tagokhoz gyüjtőívek kibocsátását határozzák el, hogy ily módon minél több tagnak legyen alkalma az Egyletbe való belépésre s a megalakulás is annál biztosabb lehessen. Az Egylet alakulási költségeiről, eddigi bevételeiről és kiadásairól szóló jelentésből kitűnik, hogy eddig 276 forint 60 krajcár folyt be, míg a kiadás 263 forintot és 40 krajcárt tett ki, úgy hogy a pénztári maradvány 13 forint és 20 kr.

Végül a jelentkező új tagok felvétele után *Hamar Leó* új találmányú gyorspuskájának megvizsgálására és megbírálására, valamint a váci vasúti forgalmi főnök beküldött művének megbírálására bizottságot küldenek ki.

Az 1866. évi október, november és december havi választmányi ülések jegyzőkönyveit nem tették közzé, hanem ehelyett *Petényi Ottó* titkár a *Magyarország anyagi érdekei*nek 1866 december havi utolsó számában tájékoztatja az Egylet tagjait az utolsó választmányi ülés, illetve a közgyűlés óta történt eseményekről.[33]

Az Egylet öt szakosztályának tagnévsorát közli ezután a lap és nyugtatja egyúttal a befizetett egy forintnyi alakulási díjakat is.

Az Egylet taglétszáma 1866 végén a következő volt:

Az I. szakosztályban (út-, vasút- és hídépítészet) belépett és egy forint alakulási díjat fizetett 78 tag 80 forint alakulási díjjal.

A II. szakosztályban (vízépítészet) belépett és egy forint alakulási díjat fizetett 51 tag 56 forint alakulási díjjal. (Egyesek ugyanis 2 forint alakulási díjat is fizettek.)

A III. szakosztályban (gépészet és gyáripar) belépett és egyforint alakulási díjat fizetett 18 tag 23 forint díjjal.

A IV. szakosztályban (földmérészeti és mezőgazdasági ipar) belépett 51 tag 43 forint alakulási díjjal.

Az V. szakosztályban (bányászat) belépett 5 tag öt forint alakulási díjjal.

A VI. szakosztályban (középítészet) belépett 35 t[illegible] 64 forint alakulási díjjal.

Tagok meg nem nevezett szakosztállyal jelentkeztek 16-an 17 forint alakulási díjjal. Jelentkeztek ezenkívül még összesen 56-an.

Eszerint az Egyletnek 1866 végén *254* felvett tagja volt, az újabban jelentkezettekkel együtt pedig *310* tagja.

Petényi választmányi titkár a lap útján azután az 1867 tavaszára tervezett olaszországi tanulmányúton való részvételre és az Egyletbe való belépésre hívja fel a kartársakat.

Itt kell megjegyeznem, hogy a központi választmány működését csak részlegesen kezdette meg, mert amíg tagokat vett fel, bíráló bizottságokat küldött ki, addig például a Herrich javaslata alapján bekért dolgozatok feletti tárgyalások megkezdését az alakulás utáni időre halasztja, mikor ugyanis az Egylet működését már jóváhagyott alapszabályok mellett fejtheti ki.

Az 1866. évi működés ismertetése után az Egyletnek 1867 elején kifejtett működéséről kell még megemlékeznem, melyet idáig szintén nem ismertünk. Az ideiglenes központi választmány ugyanis az 1867 január elejétől a május havi közgyűlésig terjedő időközben öt rendes és két rendkívüli ülést tartott, amelyekről felvett jegyzőkönyvek teljes terjedelmükben szintén az Egylet ideiglenes közlönyében jelentek meg.

Az 1867. évi január hó 6-án megtartott választmányi ülésen[34] az 1866 december havában megtartott legutóbbi választmányi ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után a bemutatott aláírási ívek alapján 80 új tagot vesznek fel s az új tagok részéről befizetett 61 forint alakulási díjat Petényi Ottó választmányi titkár kezelésére bízzák, majd Hollán elnök indítványára az Akadémia portásának öt forint újévi jutalmat szavaznak meg.

Csáró László karcagi főbíró levélbeli megkeresésére, melyben a Kúnságot érdeklő vízszabályozási ügyben az Egylet véleményét kéri ki, úgy határoznak, hogy addig, míg az alapszabályokat felsőbb helyen jóvá nem hagyják, fontosabb ügyeket testületileg nem tárgyalhatnak, ellenben Reitter, Liedemann és Fest tagtársak véleményét magánúton a főbíró tudomására hozzák.

Kozányi Pál bökényi földbirtokos új találmányú, hordozható járgányának hasznosítására vonatkozó s az Egylet támogatását kérő levelére elhatározzák, hogy a feltalálót értesítik, hogy találmánya célszerűségéről csak a tervrajzok bemutatása után mondhatnak véleményt.

Végül Szathmári Károly szerkesztőnek az elnökhöz intézett levelét olvassák fel, melyben köszöni, hogy lapját az Egylet ideiglenes közlönyéül választották s bejelenti egyúttal, hogy a tervezett olaszországi tanulmányúton szintén részt óhajt venni.

A *Magyarország anyagi érdekei*nek 1867 február 10-i számában[35] közli azután Petényi Ottó választmányi titkár a Magyar Mérnökegylet taglétszámának legújabb szaporodását szakosztályonként s nyugtatja egyúttal a befizetett egy forintnyi alakulási díjakat is. Eszerint az I. szakosztály 14 taggal, a II. szakosztály 8 taggal, a IV. szakosztály 25 taggal, az V. szakosztály egy taggal és végül a VI. szakosztály öt új taggal szaporodott. Meg nem nevezett szakosztállyal öt tag lépett be, azonkívül felvételre jelentkeztek még 70-en. Petényi kimutatása szerint a Magyar Mérnök Egyletnek 1867 január 30-án 408 tagja volt.

Az 1867 február 3-án megtartott választmányi ülésen[36] a legutóbbi választmányi ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után 74 új tagot vesznek fel, kiknek a kinyomtatott alapszabályok megküldését határozzák el. Egyúttal elhatározzák azt is, hogy a Mojsisovics Vilmos tervezte olaszországi tanulmányúton való jelentkezésre a napilapok útján a tagokat felhívják.[37]

Kulifay János Vendel *Röpcsény* nevű, személy- és teherszállításra is alkalmas léghajótervezetére vonatkozó folyamodványára, melyet az országgyűlésnek és másolatban a Magyar Mérnökegyletnek is megküldött pártolás végett, a választmány a találmányhoz tartozó tervrajzok és műszaki leírás beküldését kéri, hogy azok alapján a tervezet életrevalóságáról véleményt mondhasson.

E választmányi ülésen esik először szó a mérnök-egyleti könyvtárról is, melynek Grave Henrik a szerkesztésében és kiadásában megjelent *Oesterreichischer Baualmanach*-nak 8 évfolyamát küldi be.

A márciusi havi választmányi ülésen,[38] melyen Hollán elnök távollétében Sztoczek tanár, királyi József-műegyetemi igazgató elnökölt, mindenekelőtt a Magy.

[32] Hollán javaslatából az is kitűnik, hogy az Egylet már előbb is tartott az Akadémia Kisfaludy-termében üléseket, mert arra hivatkozik, hogy mivel eddig a Kisfaludy-termet csak esetenként engedték át, az időszakos választmányi üléseknek ugyanebben a teremben való megtarthatása végett az Akadémia elnökségéhez átirat intézését javasolja. (Magyarország anyagi érdekei, 1866. 211. l., 3. pont.)

[33] A Magyar Mérnökegyletről. A központi választmány meghagyásából közzéteszi Petényi Ottó választmányi titkár. (Magyarország anyagi érdekei, 1866. 328. l.)

[34] A Magyar Mérnökegylet központi választmánya 1867 január 6-án tartott ülésének jegyzőkönyve. Jegyzette Petényi Ottó választmányi titkár. (Magyarország anyagi érdekei, 1867. 38. l.)

[35] Petényi Ottó: A Magyar Mérnökegyletnek szakosztályonkénti szaporodása. Pest, 1867 január 30. (Magyarország anyagi érdekei, 1867. 46. l.)

[36] A Magyar Mérnökegylet központi választmánya 1867 február 3-án tartott ülésének jegyzőkönyve. Jegyzette Petényi Ottó választmányi titkár. (Magyarország anyagi érdekei, 1867. 68. l.)

[37] Mojsisovics Vilmos ugyanis az olaszországi csatornázásokat és földöntözéseket óhajtotta saját költségén a helyszínén tanulmányozni, melyhez tanulmányának megkönnyítése céljából az Egylet útján utitársakat keresett.

[38] *A Magyar Mérnökegylet központi választmánya 1867 március hó 3-i ülésének jegyzőkönyve.* (Magyarország anyagi érdekei, 1867. 102. l.)

Kir. Helytartótanácstól a központi választmányhoz leküldött s egyes pontjaiban módosítani kívánt alapszabálytervezetet vették tárgyalás alá, melyet illetően azt határozzák, hogy megfelelő kiegészítés után megerősítés végett sürgősen a magy. kir. belügyminiszterhez terjesztik fel, mivel a király Őfelségének az ország fővárosába való érkezésekor a végleges engedély megadásának szentesítését már kilátásba helyezték.

Mojsisovits Vilmos békésgyulai körösszabályozási mérnöknek, ki 43 új tagot gyüjtött az Egyletnek és kísérő levelével 68 forint alakulási díjat küldött be, a központi választmány jegyzőkönyvi köszönetet szavaz, s egyúttal elhatározza, hogy kísérő levelét a *Magyarország anyagi érdekei*ben kinyomatja.[39]

Végül a választmány a Petényi Ottó titkár részéről tett annak az indítványának a tárgyalását, hogy t. i. a Magyar Mérnökegylet néhány tagját a párizsi világkiállítás tanulmányozására kiküldhesse s e célra a magyar minisztériumtól állami támogatást eszközöljön ki, az ügy fontosságára való tekintettel a március hó 10-ére összehívott rendkívüli választmányi ülésre halasztotta el.[40]

A Sztoczek József helyettes elnök elnökletével megtartott rendkívüli ülésen azután a magy. kir. közlekedési miniszterhez intézett folyamodvány megszerkesztését határozták el, melyben a minisztertől nyolc egyleti tag részére fejenként 800 forintot, összesen 6400 forint államsegély engedélyezését kérik.

A központi választmánynak ugyancsak március havában megtartott második rendkívüli ülésén[41] olvassa fel Petényi titkár a gróf Mikó Imre m. kir. közlekedési miniszterhez intézett folyamodványt, mely szerint az 1867. évi *párizsi világkiállítás*-ra az I. (út- vasút- és híd-építészeti) szakosztályból és a III. (gépészeti és gyáripari) szakosztályból kettő-kettő tagot, míg a többi szakosztályokból, nevezetesen a II. (vízépítészeti), a IV. (mezőgazdasági ipar és földmérészeti), továbbá az V. (bányászati) és végül a VI. (középítészeti) szakosztályokból egyenként egy-egy tagot szándékoznak kiküldeni.

E rendkívüli választmányi ülésen jelentette továbbá Sztoczek helyettes elnök, hogy felszólítására Szkalnitzky Antal műegyetemi tanár a magyar mérnök-egylet pecsétjének tervrajzát elkészítette s mivel *e rajz mind kifejezésére, mind ízlésére nézve a mérnökség eszményítésével kitűnő összhangzásban van* az Egylet címeréül nagy tetszéssel elfogadják s a véset elkészítésére Szkalnitzky Antalt kérik fel.

Az 1867 április 7-i választmányi ülésen[42] Petényi Ottó és Ney Ferenc mindenekelőtt az elnöklő Hollán Ernőt üdvözlik abból az alkalomból, hogy Őfelsége őt a M. Kir. Közlekedési Minisztérium államtitkárává nevezte ki s kérik, hogy a magyar hazai technikai ügyet, valamint az Egylet érdekeit pártfogásába vegye. Az elnök viszonválasza és a mult havi jegyzőkönyvek felolvasása és hitelesítése után a választmány az olaszországi tanulmányútra menő kartársak részére a Déli vaspályán szabad vagy legalább félárú jegyek kieszközlését határozza el.[43]

Gróf Mikó Imre magy. kir. közlekedési miniszter a központi választmányhoz intézett leiratában a párizsi világkiállítás tanulmányozására kiküldendő négy egyleti tag részére 3200 forintot utalványoz ki, amire nézve azt a határozatot hozták, hogy külön feliratban köszönik meg.

Majd a belügyminiszternek az Egylet alapszabályainak jóváhagyására vonatkozó leiratát olvassák fel s a jóváhagyási záradék rávezethetése céljából az alapszabályoknak három hitelesített példányban való felterjesztését, valamint 1500 példányban való kinyomatását határozzák el.

Radnitzky bécsi vésnöknek az egyleti címer művészi kivitelű elkészítéséért a választmány 120 forintot szavaz meg, azonban a pecsétnyomók elkészítése céljából utasítja Szkalnitzky Antalt, hogy azokat csak megfelelő hazai iparosok hiányában rendelje meg Bécsben.

Az 1867. március 19-ére és a következő napokra kitűzött első rendes közgyűlés programmjának[44] kidolgozására a választmány Reitter Ferenc főmérnök elnöklete alatt nyolctagú bizottságot küld ki.

Zsigmondy Gusztáv javaslatára a Hild József pesti építész hagyatékából áruba bocsátott s Horovitz antikváriusnál az Angol-királynő épületében kapható rajzoknak az Egylet részére való megvásárlását a közgyűlésnek ajánlja.

Végül 39 új tag felvételével s a befizetett díjaknak az alaphoz való csatolásával az ülés véget ért.

A közgyűlést megelőző utolsó választmányi ülést 1867 május 5-én, a Magyar Tudományos Akadémia Kisfaludy-termében tartották meg.[45]

Az április 7-i választmányi ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után Hollán elnök jelenti, hogy az Egylet közbenjárására az olaszországi csatornázások és földöntözések tanulmányozására elutazott kartársak részére a Déli vaspályatársaság mérsékelt árú jegyeket adott ki.[46]

Petényi Ottónak az ideiglenes választmány eddigi működéséről szóló s a közgyűlés elé terjesztendő titkári jelentését a választmány azzal a módosítással fogadja el, hogy a választmánynak a szerb kormány egyik miniszterével országfelmérési ügyben folytatott tárgyalásait a jelentésből hagyják ki, azonban a *Magyarország anyagi érdekei* című lapnak az egyleti ügyek előmozdítása körül kifejtett működését és készségét emeljék ki.

Választmány köszönettel veszi tudomásul, hogy a magyar vasúttársaságok, nevezetesen a délkeleti, a ma-

[39] *Mojsisovits Vilmos körösszabályozási mérnök jelentése, az általa eszközölt gyüjtésekről a Magyar Mérnökegylet központi választmányához.* (Magyarország anyagi érdekei, 1867. 103. l.)

[40] Magyarország anyagi érdekeinek 1867 március 10-i számában, a Különfélék című rovatban is olvassuk már a hírt, hogy a Magyar Mérnökegyesület a párizsi világkiállításra három kitűnő tagját szándékozik kiküldeni. (1867. 80. l.)

[41] Az első rendkívüli választmányi ülést március 10-én, a másodikat március 17-én tartották meg. (Magyarország anyagi érdekei, 1867. 103. l.)

[42] A Magyar Mérnökegylet központi választmánya 1867 április 7-én Pesten tartott rendes havi gyűlésének jegyzőkönyve. Jegyzette Petényi Ottó titkár. (Magyarország anyagi érdekei, 1867. 126. l.)

[43] Az Egylet ideiglenes közlönye hozza az olaszországi tanulmányút részletes programmját, melyet Mojsisovits Vilmos állított össze, valamint Gerometa Mihály törökszentmiklósi tiszaszabályozási társulati igazgatómérnök észrevételeit Mojsisovits olaszországi utitervére vonatkozóan. (Magyarország anyagi érdekei, 1867. 107. és 124. l.)

[44] A programm, mely az Egylet ideiglenes közlönyében, valamint a napilapokban is megjelent, a következő volt: 1867 május 19-én este 6 órakor összejövetel a pesti állatkertben társaslakomára. Május 20-án reggel 8 órakor közgyűlés a Köztelken, melynek napirendjére a jóváhagyott alapszabályok felolvasása, a tiszti választások és a Párizsba kiküldendő tagok megválasztása volt kitűzve. A közgyűlés után délután 2 órakor társasebéd a Vadászkürt-szállóban, 4 órakor az Akadémia palotájának megtekintése, 5 órakor részvétel az Akadémia ülésében. Május 21-én reggel 9 órakor folytatása a közgyűlésnek a Köztelek nagytermében, a kétrendbeli választásra leadott szavazatok összeszedése. Délután 6 órakor a választások eredményének kihirdetése. Este 8 órakor társasvacsora a Lövöldében. Május 22-én kirándulás a magyar északi vaspálya különvonatával Gödöllőre és a salgótarjáni kőszénbányákba. Este 8 órakor búcsúlakoma a Vadászkürtben. (Magyarország anyagi érdekei, 1867 május 12-i szám, 158. l. — Pester Lloyd, 1867 május 18-i 118. szám.)

[45] A Magyar Mérnökegylet központi választmánya által 1867 május 5-én, Pesten, a Magyar Akadémiában tartott rendes havi ülésének jegyzőkönyve. Hollán Ernő m. k. Jegyzette Petényi Ottó választmányi titkár. (Magyarország anyagi érdekei, 1867. 163. l.)

[46] Az olaszországi tanulmányútra Mojsisovits Vilmos és Benedek Pál 1867 május 2-án indultak el. Más programm szerint még négyen később indulnak útnak. (Magyarország anyagi érdekei, 1867. 158. l.)

gyar-északi, a tiszai és déli vaspályatársaságok, valamint a cs. kir. szabadalmazott és a magyar középdunai gőzhajótársulat a Magyar Mérnök-Egylet 1867 május 19-én kezdődő közgyűlésén résztvevő tagjainak a közgyűlésre szóló meghívó felmutatása mellett félárú jegyet fognak kiszolgáltatni.

Az osztrák mérnökegylet alelnökének, Pfaff Károlynak arra a levelére, melyben a magyar kartársakat a párizsi nemzetközi mérnökkongresszus alkalmával rendezett tervkiállításon való részvételre, valamint arra szólítja fel, hogy megépült műveiknek tervrajzait az osztrák mérnökökkel együtt állítsák ki, a választmány azt válaszolja, hogy a Magyar Mérnök-Egylet önállóan fogja magát e nemzetközi kongresszuson képviseltetni. Egyben megbízzák a Bécsben tartózkodó Henszelmann Imre építészt, hogy a párizsi Société Imperiale et Centrale des Architects-tel érintkezésbe lépve, a Magyar Mérnök-Egylet részére külön meghívást eszközöljön ki, valamint felkérik Szkalnitzky Antal műegyetemi tanárt, hogy a hazai építészeti alkotások tervrajzainak minél nagyobb számban való kiállításáról gondoskodjék.

Gerlóczy Gyulának, a budai Kir. József-Műegyetemen a nemzetgazdaságtan tanárának a műegyetemről írt s az Egyletnek megküldött röpiratát köszönettel fogadják, majd felolvassák és előjegyzik azoknak az egyleti tagoknak a folyamodványait, kik a közlekedési minisztertől kiutalt utazási ösztöndíjakra pályáztak.[47]

Grimm konstantinápolyi lakost, ki sűrített levegő hatására alapított léghajózási elméletére a feltalálási elsőbbségét kívánja biztosítani, megfelelően értesítik; Tripolszky Gyula mérnököt pedig, aki állásért folyamodott, a minősítési táblázatba előjegyzik.

A közgyűlést megelőző ez az utolsó választmányi ülés végül 24 új tag felvételével ért véget.

Az Egylet végleges megalakulása előtt tartott hét rendes és két rendkívüli, összesen kilenc választmányi ülés, valamint az 1866 augusztus havi első közgyűlés lefolyásának ismertetése után végül még az 1867 május havi közgyűlés lefolyását fogom ismertetni, melynek jegyzőkönyvei szintén a *Magyarország anyagi érdekei* című folyóiratban jelentek meg,[48] ellenben Egyletünknek 1867 szeptember elsejével megindult közlönyéből teljesen hiányoznak.

Az ideiglenes választmány részéről megállapított közgyűlési napirend alapján május 20-án reggel 8 órakor közel 300 bejegyzett egyleti tag jelenlétében kezdődött meg a Magyar Gazdasági Egyesület nagytermében, a *Köztelken*, ez a második közgyűlés, melyen Hollán Ernő távollétében Sztoczek József elnökölt.

A távollevő ideiglenes elnöknek a közgyűléshez intézett üzenetét Hieronymi Károly olvasta fel, majd Sztoczek József az egybegyűlteket néhány szóval üdvözölve, a közgyűlést megnyitottnak nyilvánítja és a közgyűlési jegyzőkönyv vezetésére Szily Kálmánt kéri fel.

Szabó Imre javaslatára a közgyűlés az elnöki izenet kinyomatását, a tagok közt való szétosztását és az elnöknek a közmunka és közlekedési ügyek államtitkárává történt kinevezése alkalmából való üdvözlését határozza el, melynek tolmácsolására a közgyűlési elnököt kéri fel.

Kubik Endre indítványára a tagok sorrendben felállnak s magukat megnevezvén, a kinyomatott és hiányosnak bizonyult névjegyzék helyesbítését és újbóli kinyomatását határozzák el, majd örömmel veszik tudomásul, hogy Hollán Ernő 1000 forint alapítvánnyal az alapítótagok sorába lépett.

Az alapszabályok hiteles példányának felolvasásakor megállapítják, hogy a tagok között kiosztott alapszabályok szövege nem egyezik teljesen a kormány jóváhagyta példány szövegével, amiért az alapszabályok hiteles példányának újbóli kinyomatását rendelik el, valamint az alapszabályoknak nyelvtani szempontból való és logikai rendhiánya miatti átdolgozása céljából Herrich Károly elnöklete alatt bizottságot küldenek ki.

Ezután Petényi titkár az ideiglenes választmány jelentését olvassa fel s az elnök indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy hidvégi gróf Mikó Imre közlekedésügyi miniszternek a párizsi kiállítás tanulmányozására kiküldendő egyleti tagok részére engedélyezett 3200 forint ösztöndíjat küldöttség útján köszöni meg.

A pénztár és könyvtár állapotáról szóló jelentések felolvasása után az Egyesület tisztikarának és választmányának megválasztásánál követendő eljárás megállapítására kerül a sor s a szavazás sorrendjét illetően abban állapodnak meg, hogy először a különtermekben összegyűlt és megalakult osztályok még a közgyűlés folyamán válasszák meg saját kebelükből az osztályelnököket és osztályjegyzőket.

Az osztálybeli választások eredményeinek kihirdetése után a tisztikar, majd a választmány tagjainak és végül a párizsi világkiállításra kiküldendő tagoknak megválasztását határozzák el.

A titkár ezután a tanulmányi ösztöndíjakra pályázó tagok névsorát olvasta fel, mely szerint az I. osztályból nyolcan, a II.-ból hárman, a III.-ból kilencen, a IV.-ből hatan, az V.-ből egy, a VI.-ból hárman, s végül a szakosztály megnevezése nélkül két tag, összesen 32-en pályáznak.[49]

A párizsi világkiállításon tanulmányozandó anyag minőségre való tekintettel a közgyűlés úgy határoz, hogy az Egylet a kiküldendő négy tag közül egy tagot az I., vagyis az út-, vasút- és hídépítési szakosztályból, egy tagot a III., vagyis a gépészeti és gyáripari szakosztályból, továbbá egy tagot a IV., vagyis a földmérési és mezőgazdasági ipari szakosztályból és végül egy tagot a VI., vagyis a középítészeti szakosztályból választ meg oly módon, hogy az említett szakosztályok mindegyike 2—3 tagot jelöl, illetve ajánl a kebelébe tartozó folyamodók közül s a közgyűlés vagy ezekből a jelöltekből, vagy esetleg a folyamodók közül választja meg az Egylet küldöttjeit. A szavazás a négy kiküldendőre egyszerre történik s a szavazati ívek átvizsgálására héttagú bizottságot küldenek ki.

Az egyleti tisztviselők tiszteletdíjának megállapítására hívja fel azután elnök a közgyűlést, mely az Egylet anyagi viszonyaira való tekintettel a titkár évi tiszteletdíját 600 forintban, a könyvtárosét 100 forintban s végül a pénztárosét 200 forintban állapítja meg.

Majd 23 tag indítványára kimondja a közgyűlés, hogy az Egylet a saját Közlönyét legkésőbb 1867 szeptember elsejével megindítja. A kéthavonként megjelenő szakközlöny első füzetének összes kiállítási költségeit Nagy László, a másodikét Mitterdorfer Ferenc, a harmadikét Szkalnitzky Antal s a negyedikét végül Ybl Miklós vállalta el.

Petényi Ottó indítványára végül az első napi közgyűlés hídvégi gróf Mikó Imrét az Egyesület érdekeinek hathatós előmozdítása körül szerzett érdemei elismeréséül a Magyar Mérnök-Egylet tiszteleti tagjává választja meg.

[47] A párizsi kiállításra való kiküldetésért folyamodtak: Hubaffy Sándor, Naszluhácz Lajos, Herzog Ödön és Ujházy János egyleti tagok. Az ideiglenes választmány ugyanis pályázatot hirdetett a közlekedési minisztertől kiutalt 4, egyenként 800 frt-ot kitevő utazási ösztöndíjakra. (L. Különfélék rovatában: Magyarország anyagi érdekei, 1867. 159. l.)

[48] A Magyar Mérnökegyesület 1867 május hó 20. és 21-én tartott alapító közgyűlésének jegyzőkönyve. Első nap. (Magyarország anyagi érdekei, 1867. 190. l.)

[49] A párizsi kiállítás tanulmányozására hirdetett ösztöndíjakra a következők pályáztak: I. szakosztályból: Dobjász Gusztáv, dr. Erdey Benedek, Gulácsy Kálmán, Haynald István, Herzog Ödön, Kelemen József, Naszluhácz Lajos és Ujházy János. — A II. szakosztályból: Haynald István, Mojsisovits Vilmos és Ujházy János. — A III. szakosztályból: Bielek Miksa, Gyöngyössy Lajos, Gyura László, Halász Aladár, Haynald István, Kapnik Pál, Molnár Lajos, Pekár Imre és Pilch Ágoston. — A IV. szakosztályból: Haynald István, Hubaffy Sándor, Mojsisovits Vilmos, Naszluhácz Lajos, Petényi Ottó és Totth Kálmán. — Az V. szakosztályból: Zsigmondy Gusztáv. — A VI. szakosztályból: Benkó Károly, Szkalnitzky Antal és Ujházy János. S végre a szakosztály megnevezése nélkül Poroszkay Ignác és Taussik Sándor.

Mielőtt a közgyűlés második napján, május 21-én,[50] az előző napi szakosztályi választások eredményeinek kihirdetésére került volna a sor, az ideiglenes választmány titkára a következő bejelentéseket teszi: Képessy József 300 forintról szóló alapítványi kötelezvényével az Egylet alapítótagjainak sorába lép.

Kosztka Károlynak gyorspuska- és gyorságyúterve-zetét, valamint Molnár Lajosnak a gépészeti szakosztályból a párizsi világkiállításra kiküldendő egyleti tag részére kidolgozott utasítását a közgyűlés a gépészeti szakosztályhoz teszi át, Halász Aladárnak a könyvtár részére felajánlott vízfűtéses tervezetét pedig köszönettel fogadja.

Mivel a május 22-ére tervezett salgótarjáni kirándulást a jelentkezők csekély száma miatt a programmból törölni kellett, Petényi indítványára a margitszigeti kútfúrások munkálatait tekintették meg.

Ezután az előző napi szakosztályi választások eredményét olvassák fel, melyet a lap alján széljegyzetben teszek közzé,[51] mivel a szakosztályok tisztviselőiről szóló adatok, amint azt a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletnek nagy gonddal összeállított 1913. évi XIII. évkönyvében dr. Bresztovszky Béla akkori főtitkár is megjegyzi,[52] az Egyesület első éveiből hiányosak, sőt mondhatnám részben teljesen hiányoznak is.

A tisztviselők és a párizsi kiküldöttek megválasztására összesen 164 szavazatot adtak le. A megválasztott tisztviselők a következő számú szavazatokat kapták: Az elnökségre kapott Hollán Ernő 160 szavazatot, az első alelnökségre Sztoczek József 139 szavazatot, a második alelnökségre Reitter Ferenc 129 szavazatot, az igazgatói tisztségre Hieronymi Károly 128 szavazatot, a titkári, illetve főtitkári tisztségre Szily Kálmán 132 szavazatot és végül a könyvtárnoki tisztségre dr. Kondor Gusztáv 147 szavazatot.

A párizsi tanulmányútra kiküldettek: az I. osztályból Gulácsy Kálmán 111 szavazattal, a III. osztályból Pilch Ágoston 57 szavazattal, a IV. osztályból Tóth Kálmán 59 szavazattal és végül a VI. szakosztályból Benkó Károly 89 szavazattal.

A 24 tagú választmány tagjainak, valamint a 12 póttag megválasztására összesen 117 szavazatot adtak le.[53]

A választmányba, valamint a póttagok közé 5—5 vidéki tagot is beválasztottak, úgy hogy a fővárosi választmányi tagok száma 19, a fővárosi póttagok száma pedig 7 volt.

A választások eredményeinek kihirdetése után Petényi titkár a volt ideiglenes választmány nevében köszönetet mond a tagok bizalmáért és támogatásáért, majd Metzner Antal javaslatára a közgyűlés az ideiglenes választmány volt tagjainak áldozatkészségéért és szakavatott intézkedéseiért, mellyel az Egylet ügyét biztos révpartra juttatták, jegyzőkönyvi köszönetet szavaz. Miután még Molnár Pál a vidéki tagok nevében üdvözli az Egyletet és újonnan megválasztott tisztikarát, Sztoczek József első alelnök tiszttársai nevében is köszöni a közgyűlés bizalmát és azt a reményét fejezi ki, hogy a tagok a tisztikart az Egylet felvirágoztatására irányuló törekvésében támogatni fogják.

Azután a közlekedésügyi miniszternél tisztelgő nyolctagú küldöttség tagjaiul négy egyleti tagot és a négy párizsi kiküldöttet választják meg. Petényi indítványára pedig a közgyűlés köszönő iratok intézését határozza el először a Magyar Gazdasági Egyesülethez, hogy termeit a közgyűlés tartamára átengedte, másodszor a Magyar Tudományos Akadémia elnökéhez azért, hogy az Akadémia palotájának egyik földszinti termét az ideiglenes választmány üléseire rendelkezésre bocsátotta. Egyúttal kérik az Akadémia elnökét, hogy addig is, míg az Egyletnek saját helyiségei lesznek, a földszinti termek egyikét a választmány üléseire továbbra is rendelkezésre bocsássa.

Majd az Egyesület vagyonának átvételére háromtagú bizottságot küldenek ki, míg Hőke Dániel indítványát, melyben a megyék technikai, ipari és gazdasági helyzetére vonatkozó adatok összegyűjtését javasolja, a választmányhoz teszik át.

A közgyűlés végül Herrich Károlynak Vásárhelyi Pál felett tartott s az Egyletnek saját Közlönyéből is ismert emlékbeszédével ért véget.

Ezekben ismertettem a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletnek 1867 május havi végleges megalakulása előtti korszakában, az 1866 február elejétől 1867 május hováig terjedő időszakban kifejtett és eddig a nyilvánosság előtt ismertlen működését, valamint megalakulásának eddig szintén ismeretlen előzményeit, hogy ennek az ismeretlen korszaknak eseményeit Egyletünk 60 éves jubileuma alkalmából Közlönyünk hasábjain a történeti teljesség kedvéért megörökíthessem.

---

[50] A Magyar Mérnökegylet 1867 május 20-án és 21-én tartott alakító közgyűlésének jegyzőkönyve. Második nap, május 21-én. (Magyarország anyagi érdekei, 1867. 198. l.)

[51] Az 1867 május havi közgyűlés alkalmával a szakosztályok tisztviselőiül a következőket választották meg: Az I. (út-, vasút-, hídépítési) szakosztályban elnökül Fackh Oszkárt, helyettes elnökül Fest Vilmost és jegyzőül Gulácsy Kálmánt. A párizsi kiküldetésre az I. osztály a következőket ajánlja: Gulácsy Kálmánt, Haynald Istvánt és Naszluhácz Lajost. — A II. (vízépítészeti) szakosztályban elnökül Herrich Károlyt, jegyzőül Lauka Józsefet. — A III. (gépészeti és ipari) szakosztályban elnökül Bielek Miksát, jegyzőül Molnár Lajost és a párizsi kiküldetésre Bielek Miksát, Molnár Lajost és Pilch Ágostont ajánlják. — A IV. (földmérési és mezőgazdasági-ipari) szakosztályban elnökül Kruspér Istvánt, jegyzőül Petényi Ottót és a párizsi kiküldetésre Haynald Istvánt és Petényi Ottót ajánlják. — Az V. (bányászati) szakosztály a jelenlévők csekély száma folytán nem alakulhatott meg. — A VI. (középítészeti) szakosztályban elnökül Ybl Miklóst, helyettes elnökül Schnedár Jánost, jegyzőül Zofahl Gusztávot és a párizsi kiküldetésre Benkó Károlyt és Szkalnitzky Antalt ajánlják.

[52] A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet 1913. évi évkönyve. Szerkesztette dr. Bresztovszky Béla, az Egyesület főtitkára. XIII. évf., Bpest, 1913. 139. l.

[53] A választmány tagjai lettek: 1. Szkalnitzky Antal. 2. Liedemann Emil. 3. Zsigmondy Vilmos. 4. Henszelmann Imre. 5. Szumrák Pál. 6. Ambrozovits Béla. 7. Nagy László. 8. Lechner Gyula. 9. Lehner Adolf. 10. Fest Vilmos. 11. Képessy József. 12. Schnedár János. 13. Houchard Ferenc. 14. Michalik János. 15. Gelich Richard. 16. Medgyaszay István. 17. Leutner Károly. 18. Szabó Imre. 19. Wallandt Henrik. 20. Haynald István. 21. Nendtvich Károly. 22. Pap Elek. 23. Naszluhácz Lajos. 24. Feszl Frigyes.

Póttagokká lettek: 1. Pribék Béla. 2. Kotzó Pál. 3. Kubik Endre. 4. Molnár Pál. 5. Radnich Imre. 6. Bodoky Károly. 7. Keleti Károly. 8. Ney Ferenc. 9. Kauser István. 10. Zalay Alajos. 11. Klosz Márton. 12. Nádory Vilmos.

A világ legnagyobb hajózó-zsilipjének építése Hollandiában, Ymuiden mellett.

LAMPL HÚGÓ.

Résumé: On batie actuellement en Hollande, à la bouche du Nordseekanal prés Ymuiden la plus grande écluse navigable du monde. La longueur utilisable de l'écluse sera 400 *m*, la largeur 50 *m* et la profondeur d'eau 15 *m*. La fondation a été exécutée moyennant l'application combinée de l'abbaissement des nappes souterraines et de bandons métalliques. La quantité totale du béton et du béton armé appliqué montera à 225.000 m^3.

Le total des frais montera à 41,000.000 pengő.

Les travaux étaient commencés en 1919 et ils seront terminés en 1929.

Amsterdam városát az Északi-tengerrel összekötő úgynevezett Nordseekanal Ymuidennél torkoll a tengerbe. A torkolatnál levő régi hajózó-zsilip, melyet a csatornával egyidejűleg 1876-ban nyitottak meg, a fokozatosan emelkedő forgalom miatt csakhamar elavult, úgyhogy 15 év multával nagyobb zsilip építése vált szükségessé. 1896-ban elkészült a régi mellett a 225 *m* hosszú, 25 *m* széles és 10 *m* mélységű új zsilip, mely az akkori idők legnagyobb zsilipjeinek egyike volt. (1. ábra.)

Frey és Kauser

építészek

Lásd

Magyar Építőművészet

1929 5. sz. 10. l.

KOVÁCS GYULA
HIRLAP BIZOMÁNYOS
MARGITTA

Kauser Lipót

épülőm.

1.

Bevilser

II. 774. l

1987

~~Frey~~ és Kauser

épitések

nincs

ced

és l.

Bierbéptárt

256. l.

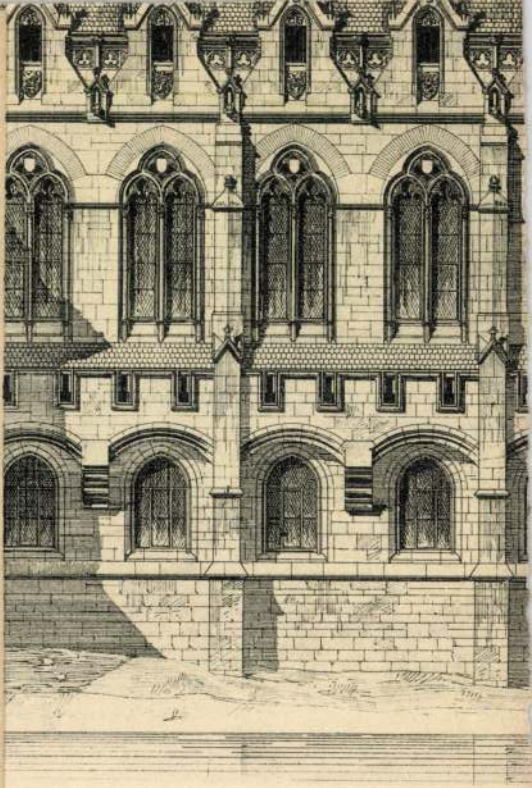

rész a tó felől nézve.

~~Frey és~~ Kauser

építészek

nincs
ccd

Tanulmányok Bp.

multjából. VT.k.

46. l. 49. l.

MDK

Kauser épitész

18.szl második f.

Pogány Ö.G: M. szobrászat a 19.sz. első felében.
Bp. 1939,

Kauser Lajos

építész

l.

Vámos Hagyományok

214, 215. l.

1940.

Kauser Lipót

l.

Lykanemzromantika

27, 86, 230, ~~[illegible]~~, l.

Kaiser Lipót

1.

Schoen 1948

41-1-

Pisztoly, Kurucz VI. 136.

Frey ei Kauer

l.

Schoen 1948

21. l.

ézm. Teje elől kopasz; haja, bajusza és kör-
ött nyakkendője mintázott, kivágott mellé-
abátja hajtókás. Felirata a jobb karnál:
Lajos".

alak nagysága 41 cm.

8746 (alányomással.)

107/95 № 141.

Kauser Lipót

épitész

l.

A 90

6.l. 26.l.

949

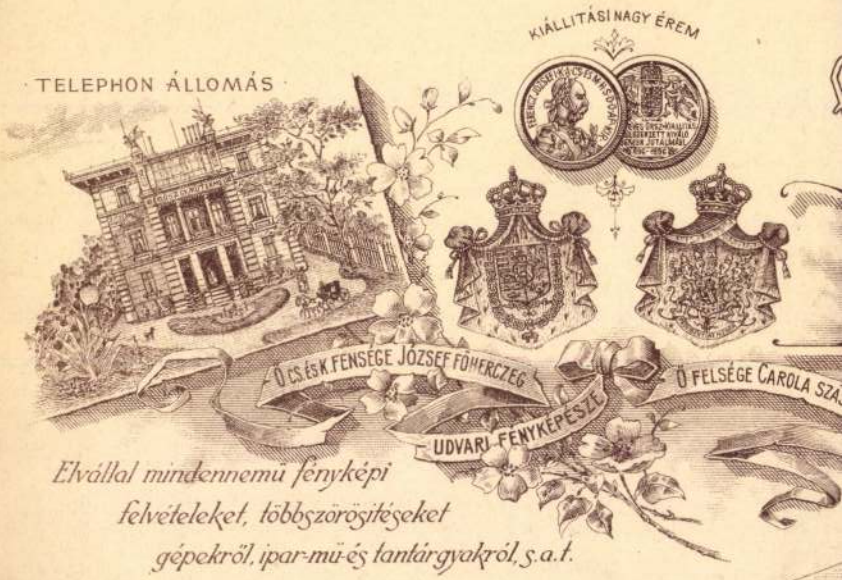

AZ. INTÉZET SAJÁT LITH

Tl. Magy. Kir. Müe

Fizetendő

2446	7 lap fekete fénymód
	összesen 8

K.D.A.

KAUSER Lipót építész

Feszl és Gerster építészekkel közösen részt vesz a budapesti Dohány-utcai Zsidó templom tervpályázatán

Kalona József: A 90 éves Dohány-utcai templom Bp. 1949. 6.l.

R.S.V.P.

R.D.K.

KAUSER Lipót építész

Terv a Dohány-utcai zsinagógához Teszl és Gersler társaságában

Grünwald Fülöp-Naményi Ernő: Budapesti zsinagógák Bp. 1949. 26. l.

Kauser Lipót
épitész
Pestről, 1836-37. épitészeti
szakosztály.

Kauser Lipót, kőműves, Pestről, 1836—37 az építészeti szakosztály r. hallgatója volt.

56

Lást
Fleischer Béu. 56. l.
1935

T. 1313. A-L

pon az esztergomi Bakacs-kápolnának:
lét O-P[C) keresztmetszetét Q-R,
nokok ülésének részletrajzát hátán
el, F) a kapu részletrajzát hátán az
letrajzát az oltár pilléralapzatának
lér részletrajzát hátán ugyanazzal,
diszitésének részletét, K) a bolt-
zimeres vázlattal és L) az oszlop-
kel diszitett czimerrel szemlél-

41.5 : 23.3 cm.

* nézetével,

Kauser

K. 6. *Lipót*. építész, * Pest 1818 júl. 22, † u. o. 1877 dec. 4. K. 6. József fia. Tanulmányai végeztével Pesten Frey Lajos építésszel közösen volt építészi irodája. Közös művük volt a honvédmenház, az első magyar általános biztosítótársaság palotája stb.

L. g. I 536 l

Kara Mustafa:

Mellig, kissé jobbra
~~van~~ visel lófarkakkal, Baju
pánciélt ~~visel~~ hon s új nélk

„Kara

Gross = Vezier Obriste
Ottomann

Tusrajz, mére

92

19.1 Fő-u. 30-32. Kapucinus templom, romantikus, átalakitva. Egy homlokzati toronnyal. Belül barok hajó, orgonakarzat, keskenyebb szentély, barok oltárok: Scherwitz Mátyás Szt.Erzsébet, Falconer József Ferenc: Szeráfi Szt. Ferenc, ismeretlen festő: Páduai Szt.Antal (1766). Főoltár 1760.

Épült 1703-ban, 1775-1778 között, valószinüleg Nepauer Máté meghosszabbitotta. 1856-ban Reitter József főmérnök átépitette. Mellette a kolostor épület, romantikus. Épitette Kauser és Frey.

átalakitva, kétemeletes, 5 ablakos,
kapualj udvari végén hatalmas félkör-
ótikus kőheveder. Gótikus kőkapu kere-
Homlokzatán gótikus dustagozásu, kö-
ztelen ülőfülkék. XVI.század. Rongált.

szent kápolna vagy Szent Péter templom
lenül a falsarok mellett egy csucsives
t gótikus faragott kő lapos mérmüves
Gárdonyi Albert szerint a Garaiak pa-
szerint Joannes Saracenusé. Helyreál-

apualja áll, tőle balra gótikus helyi-
lkével, XIV.századi, homlokzata is kö-
alatti hátsó homlokzaton gótikus kapu.

mantikus, benne középkori tüzfal két

Kapualjában csucsives részletek: ket-
int két, fenn félkörös fülke. A kapu-
iség, a ház falaiban középkori falma-

4 ablakos, elsőemeleti ablakok felett
zettával, kapu felett füzérdisz, finom
lj, klasszicizáló folyosórácsok. Romos.

ives kapuval, legfelül kis rostélyos

M. D. K.

KAUSER Lipót építész

Pécs Zsinagóga (1865)

Társtervező: Feszl Frigyes és Gerster Károly

Gerő László: Magyar építészet haladó hagyományai Bp. 1957. 60. l.

M. D. R.

KAUSER Lipót építész

Tegyvernek (Szolnok m.) Rk. templom

Gerster Károllyal és Feszl Frigyessel

Magyar építészet. Bp. 1954. 104. l.

M. D. K

KAUSER Lipót építész

Pécs. Zsinagóga, 1865. Tesz Frigyessel

Gerster Lipóttal

Magyar építészet. Bp. 1954. 103. l.

Kauser Lipót

Gerster Károly és Feszl-Frigyes tervei alapján építtette a pécsi romantikus stílusú zsinagógát 1865-ben.

Bálint János: Pécs. Bp. 1955.
34.o.

M.D.K.

Kauser Lipót építész

A pécsi zsinagóga egyik tervezője.
(1865) Repr: 32 l.

Bálint János: Pécs. Bp. 1955 34 l.

Kauser Lipot

MDK

a budai Népszinház.

a Nádor utcai Oszwald házat Feszl Frigyes Kauserrel és Gersterrel együtt tervezte.

95.o.

Borsos - Sódor - Zádor : Budapest. Bp. 1959.

Kauser Lipót építész M.O.K.

A pécsi zsinagóga egyik építője
1865

Genth. Műemk. 1959 I. 255

M. D. K

KAUSER Lipót építész

~~Lónyay-villa átépítése~~

Lónyay-villákor tervek

Hunyadi János úti bérház 1869.-ben

Frey Lajossal vesz. Ybl tervei szerint

Ybl Ervin: Ybl Miklós 136.,

M. D. K.

KAUSLER építész

A cék határozatilag tiltja el 20 fahl

körincet, hogy terveit, mint „kontárét"

aláírja

Preisich Gábor: Bp. városépítésének

körténete ... Bp. 1960. 48. l.

Kauser /Lipót/

MDK

Úri utca 51. sz.

1872-ben Kauser és Frey a belügyminisztérium részére megtoldotta.

A megmaradt rész helyreállitása Imrényi Szabó Imre gondozásában folyik.

Repr.: 119.kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961. 62.l.

Kauser /Lipót/ MDK

Telekj palota. Szent György tér 4.
/Fisches Antal 1786-90/

1859-ben Kauser és Frey a helytartótanács részére belsőleg, 1902-ben Korb és Giergl teljesen átalakitotta. Romos.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.
45.1.

MDK

Kauser Lipot

A Kapucinus templom /Fő utca 30-32/ melletti oratoriumot épitette valószinüleg Nepauer Máté. 1849-ben megrongálódott. Feszl Frigyes, Gerster Károly és Reitter Ferenc 1856-ban neogot-romantikus stilusban épitette át. Később Kauser Lipót és Frey Lajos is renoválta.

Zakariás G. Sándor : Budapest.Bp. 1961.

26.1.

Kauser /Lipót/

MK

Kochmeister -villa /Budakeszi ut 71/
Épitette Feszl, Gerster és Kauser 1852-ben.
Ma gyermeküdülő.

Zolnay G. Sándor: Budapest. Bp. 1961. 67.1.

Kauser Lipót MDK

VII. Kazinczy u. 24. Raktárház.

Tervezte Hild József 1844-45-ben Fuchs Keresztély részére.

Udvari szárnyát épitette Kauser Lipót, Feszl Frigyes, Frey Lajos . 1852.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

152.l.

MDK

Kauser Lipót épitész

1867. Remete u. ~~99~~ 16.sz. villát épitette

ConZak Bpest.

Kauser Lipót MDK

Guszev u. 3. Frőhlich-ház.

Brein Ignác tervezte kétemeletesre 1829-ben
Steinlein Eduárd részére.
Frőhlich Gusztáv részére harmadik emeletet
épitett rá és a homlokzatot átalakitotta
Kauser Lipót /talán Feszl Frigyes és Frey
Lajos Társaival/.1853-ban.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.
104.l.

MDK

Kauser /Lipót ?/

Veres Pálné u. 15.

Kauser és Frey 1868-ban homlokzatilag és belsőleg átépitettek.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

132.1.

Kauser Lipót MDK

Bp. VIII. Rákóczi ut 15.

Hild József ~~1844~~ 1839-ben földszintesre,
Kauser Lipót 1853-ban kétemeletesre épitette
Mattyasovszky János számára.
Volt Fehér Ló vendégfogadó.

Helyreállitva 1957-ben

Zakariás G. Sándor: Buraőest.Bp. 1961.
Budapest

165.1.

Kauser Lipót MDK

BP. IX. Gönczy Pál utca 1-3. Sarokház.

Tervezte Kauser Lipot és Frey Lajos. Épült 1870.

1872-ben Hauszmann Alajos és ifj. Kauser János épitették a Gönczy Pál utcai szárnyat és átalakitották a meglevő rész a MŰegyetem céljaira.
Helyreállitva 1958-ban.

Zakariás G.Sándor: Budapest. Bp. 1961.

171.1.

MDK

Kauser Lipót

Traitler -villa. /Bp. Remete ut 16./

1867.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

181.

Kauser Lipót

építész

Szentmiklós

14. 8 6. 124. 417. l.

M. D. K.

KAUSER Lépót építész

Budakeszi út 71. sz. v. Kochmeister villa

Társtervező: Fesz Frigyes
Gerster Károly

Budapest műemlékei II. Bp. 1962. 146 l.

II. Bp. 1962.

M. D. K.

KAUSER Lipót építész

Budakessi út 41. villa (1852.)
volt Kochmeister villa –
Feszl Frigyes és Gerster Károly közre –
működésével.
repr.

Budapest müemlékei II. Bp. 1962. 178. e. 180. e.

le. D. K

KAUSER Lipót épületei

Remete út 16. sz. villa (1864.)

Budapest műemlékei II. kp. 1962. 540.l.

Kauser Lipót épitész M.D.K.

1853. Rákóczi ut 15 . számu házra emelt ráépités.
B rein Ignác Guszev utca 3. sz. altti házának kibövitése átlakitása, emleteráépités.

Petrházy Károly: Egy 100 éves épitészeti tervpályázat / a régi pesti képviselőház 1861. évi pályázata
[illegible]művészet 1962 / 1. 64.]

Peteházy Károly : Egy 100 éves épitészeti tervpályázat

Kauser Lipót épitész M.D'K.

Téglából épitendő alóház tervét nyujtja be.

/ Felépitését 10 heti időtartamban jelöli meg.

Peteházy Károly: Egy 100 éves épitészeti tervpályázat / A régi pesti képviselőház 1861. évi pályázata / Magyar Épitőművészet 1962 / 1. 63.1.

Kauser Lipót

Építész a XIX. sz.-ban

Pereházy Károly: Romantikus épületek restaurálása a pesti belvárosban

Műemlékvédelem 1964 2. sz. 92. l.

Milyen kitüntetéseket kapott:

Mikor és hol volt külföldi tanulmányuto

M.D.K.

Kauser Lipót épitész

A romantikus épitészet egyik jelentős alakja

Petneházy Károly: Romantikus épületek restaurálása a pesti Belvárosban

Müemlékvédelem, 1964/2. 92.l.

Kauser Lipót építész

M.D.K.

az 1850-es évek elején társas viszonyban dolgozott Feszl Firgyessel.

Pesten született, Bécsben nevelkedett

Vámos Ferenc: A magyar romantika építészetéről

Müemlékvédelem, 1965/. 1. 37-39. 1.

Kauser

terve: l. sz. Állami Közlevéltár /volt Fővárosi Levéltár/, Budapest, Tanácsháza:
A budavári Teleki palota átalakitási terve:
"Budai mérnöki tervek 771. sz. Plan über den Zu und Aufbau nebst Adaptierung des alten k. ung. Statthalter Presidial Amts u. Wohngebäudes, sogenanntes Teleki'sches Haus am Georgi-platze in der Festung in Ofen. Souterain, Ebenererde, Erster Stock, Zweiter Stock, Profil A. B. Ofen am 31t März 1869. Frey u. Kauser Architect."

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 212 kép

188. l.

Kauser

és Frey:

A Teleki-palota földminti alaprajza az 1869. évi átalakítási terven (T. n. Állami Közlevéltár). (repr.)

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Műszaki k., 194 l., 212 kép

175-1.

Kauser

és Frey építészek 1869-ben átalakítá-
sokat végeztek a Teleki-palota
belsejében.

Czagány István: A budavári palota és a Szent György
téri épületek. Bp. 1966. Műszaki k., 194 l., 212 kép

174. l.

Kauser Lipót

Építette 1867-ben a Remete út és Ciga út sarkán álló eklektikus villát.

Román András: Budai műemléki séta
Műemlékvédelem, 1967/4. 244.o.

Kauser Lipót

Fenl Friggs és Gerster Károly építették a Budakeni út 71. s. alatti romantikus villát.
1852-ben készen volt.

Román András: Budai műemléki séta
Műemléknédelem, 1967/4. 242. o.

Kauser Lipót

tervei a múlt század 5o-6o-as éveiben ~~xxxx~~ idegen aláirással - rendszerint a kivitelező vállalkozéval - kerültek az engedélyező hatóság elé, mivel nem volt céhtag.

Komárik Dénes : Máltás Hugó. - Építés- Építészetttudomány. 197o. /2.köt./ 112-171.l.

112.l.

Kauser Lipót

Feszl Frigyes 1854.XII.12-én jelent csődöt, Brein Ferenc és felesége ellen 1855 XII.17-én nyitják meg a csődeljárást, s ez időben megy csődbe a Kauser-Gerster társulás is. Zitterbarth Mátyás ellen 1865 ~~XXXy~~ III.24-én nyitják meg a csődöt.

Komárik Béres: Miltós Hugó- Építés- Építészettudomány. 1970. /2.köt./ 111-171.l.

122.1.

Kauser Lipót, [építész?]

Kauser János (1817-1871) öccse. Bátyjához hasonlóan ő sem lépett be a céhbe.
„Ezért Kauser építési terveit ... a tekintélyes építész, Zofahl Lőrinc szigváltu."

Vörös Károly: Egy pesti család története
[4.] 1715-1718.

Élet és Tudomány, Bp. 1970. szept. 4. XXV/36.

Kauser

A mai pesti Vigadó Pollack-féle elődjének kőfaragómunkáit Kauser, Kronberger és Pessl készitették, stukkómárvány-munkáit Maurer János, a szobrászmunkát Uhrl Ferenc, a festőmunkát Wagner, Kappel és Komm pesti mesterek készitették.

Csagány István: A pesti Vigadó épülettörténete. Építés- Építészettudomány. 1970 /2.köt./ 173-268.l.

186.l.

Kauser Mep. János

életének és munkásságának időrendi adattára mesterfelvételi ügyével bezárólag.

Komárik Dénes: Építészképzés és mesterfelvétel a XIX. században. Pesti mesterek és mesterjelöltek. Építés- Építészettudomány, III. köt. 4. sz. 379-418. l.

403. l.

Kaunitz Weg. János

életének és munkásságának időrendi adattára mesterfelvételi ügyével bezárólag.

Komárik Dé nes: Építészképzés és mesterfelvétel a XIX.században. Festi mesterek és mesterjelöltek. Építés- Építészettudomá ny, III.köt.4.sz.379-418.l.

403.l.

Kauser Nep. János

Kauser Lipót /1818-1877/ épitész Kauser József /1787-1841/ kőfaragómester fia, Kauser István /1830-1905/ épitőmester testvére, Kauser Nep.János /1847-1925/, Kauser József /1848-1919/ és Kauser Gyula /1855-1920/ épitészek nagybátyja volt.

Komárik Dénes: Épitőmesterképzés és mesterfelvétel a XIX. században. Pesti mesterek és mesterjelöltek. Épitőm. 1973 /XVI/, 4.sz. 379-418.l.

Kauser Nep. János

Kauser Lipót

életének és munkásságának időrendi adattára mesterfel-
vételi ügyével bezárólag.

Komárik Dénes: Építészképzés és mesterfelvétel a XIX. században. Pesti mesterek és mesterjelöltek. Építés- Építészettudomány, III. köt. 4. sz. 379-418. l.

403-404. l.

Kanser Árpát

életének és munkásságának időrendi adattára mesterfelvételi ügyével bezárólag.

Komárik Dé nes: Építészképzés és mesterfelvétel a XIX.században. Pesti mesterek és mesterjelöltek. Építés- Építészettudomány, III.köt.4.sz.379-418.l.

403-404.2.

Kauser dipót

Buzzi Bódog legénnyé való felszabadulása után pár évvel már Kauser és Frey társaként, ill, az ő épitkezéseiken önálló meghatalmázottként dolgozott.

Komárik Dénes: Építészképzés és mesterfelvétel a XIX.században.Pesti mesterek és mesterjelöltek.
Éptud, 1971 /III/,4.sz. 393.l.

Kauser díjat

KAUSER Lipót épitész

Ybl Miklós épitész 1814-1891 : A Hild-Ybl Alapitvány kiállitása a BTM-ben 1991/1992. [katalógus] Bp. : Hild-Ybl Alapitvány, 1991

66.p.

Rauser Lipót *1820

Rauser
Frey
Ferl } cég

Lincbauer volt a rajzolója
eltulajdonítja a Haas pakta
terrét.

Lechner Jenő dr jegyzete.

Kauser Lipót
épitész

AJÁNLAT.

Alólirott ..... ezennel kijelent ..... hogy a .....
épitendő ..... felépitése alkalmával
teljesitendő ..... munkát az ide mellékelt
költségvetési kivonatban körülirt minőségben és az abban
által ..... kitett egységárakért, illetve azokból ..... %o azaz
..... százalék árengedménynyel, összesen ..... kor.
..... fillér azaz ..... korona
..... fillérért elvállal .....

A vállalati általános és különleges feltételeket ismer ..... s
mag ..... at azok határozatainak alávet ..... a vállalati összeg

szintes, 2 ablak, 2 oszlop, 2 ablak. 1830 körül épittette Heudrich csokoládégyáros. A két épületet földalatti alagut köti össze. 1849-ben Görgey főhadiszállása itt volt.

Diana-u. R.k. templom, romantikus, egy támpilléres homlokzati toronnyal. Épitette Ringe R. 1854. Átépitette Pfaff Ferenc 1886-ban.

Galgóczi-u.49. Mária kápolna. Kis épület, az ajtókereten 1753-as évszám. Ujabb toldott rész fapadokkal.

Karthausi-u.14. A kanyarulatban balra a Karthausi lak, melyben Eötvös regényeit irta.

Kékgolyó-u.6. Ház, a hátulsó falában barok kapu befalazva (látható a 4.sz. ház udvaráról). A 6.sz. ház udvarán a kapuhoz tartozó vázák a földön hevernek.

Költő-u.1. Villa, klasszicizáló, földszintes, 1 ablak + 4 dór oszlopos középrizalit oromzattal + 1 ablak. A szárnyak végén látható oromzatos-oszlopos részek ujabbak.

Kuruclesi-ut 4. A kertben Nep.Szt.János XVIII.sz. kőszobrocskája, nagyobbméretü barok talapzaton.

Malinovszky-fasor. Ecce homo szobor, XVIII.sz. Alacsony talapzaton ül és fejét tenyerébe hajtja. Az egykori vesztőhely szobra 1725-ből.

Mátyás király-ut 14. Lybasinszky-villa, klasszicizáló, egyemeletes, középrizalitja 6 oszloppal és faoromzattal. Az oszlopok alatt öt árkádnyilás, 1846. Hild József.

Mátyás király-ut 20. Villa, klasszicizáló, magasföldszint 1-6-1 ablak, hatoszlopos középrész timpanonnal.

Mátyás király-ut 32. Villa, klasszicizáló, egyemeletes, 1 ablak - 4 oszlop - 1 ablak. A vájatos oszlopok alatt négy pillér. Átalakitott tető.

Óra-u.10/b. Villa, kertjében a budavári Nagy Boldogasszony templom faragott kövei. Telkén, lent az Istenhegyi-ut közelében középkori vizvezeték nyomai.

Remete-u.16. Villa, eklektikus, egyemeletes, oszlopos loggiával. Épitette Kauser Lipót 1867-ben.

Törökbálinti-ut 31-nél, kápolna, 1800 körüli, oromzatos, félpilléres. Benne uj Mária szobor.

Városmajor-u.35. Ház, klasszicizáló, földszintes, 5 ablakos, félpilléres disszel. Fele elpusztult.

Városmajor-u.44. Villa, klasszicizáló, középrizalitja négy kompozita oszloppal, melyek mögött dombormüves friz látható. Barabás Miklós épitette saját magának 1840-ban.

Városmajor-u.60. Villa, klasszicizáló, négyoszlopos, középrizalittal, egyemeletes, 5 ablakkal.

Vöröshadsereg-utja 20. Valószinüleg középkori alapokon épült földszintes ház.

Vöröshadsereg-utja 28. Ház, romantikus, földszintes. Egykor irodalmi kör szinhelye.

Kauser lipót

tovább

Gen Zak Bpest

Kauser Lipót

Neve emlére.

Gerő László: Pest-Buda építészete az egyesítéskor. 53p.

Kauser Lipót

épitett egy hormadik emeletet az V. Guszev n. 3. p. lakóhóza és annak homlokzatát is átalakította. (1853)

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973 1335 l

394 l

Kauser Lipót

és Frey Lajos tervei alapján épült 1870-ben a IX. Gönczy Pál u. 1-3. sz. a. épület.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc

stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973.

13351

3891

Kauser Lipót

építész, több pesti és budai villát, házat, templomot épített.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc

stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973

13351

5301

Kauser Lipót

Fenzl Frigyes munkatársa.

Mezza László, Mernót György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 1335 l

330 l

Kauser Lipót

Hild József, Gerster Károly, Feszl Frigyes
közös pályaműsel pályáztak a Dohány utcai
zsinagóga felépítésére.

Becza László, Bernát György, Erdei Ferenc

stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973
13351

2471

Kauser Lipót

Feszl Frigyes és Gerster Károly tervez-
téh a II-XII. Budakeszi út 71. sz. a. épületet.

Berza László, Bernát György, Erdei Fe-
renc szb.: Budapest Lexikon, Budapest
1973 1335 l

150 l

KAUSER Lipót

SISA József: "Bárki mit mond is, az architektura törvényi csupa önkényen alapulnak" Széchenyi István építészeti érdeklődése. = Müvészettörténeti Értesitő, 41,1992,1-4. 54.

Kauser - Feyl - Gerster
(Lipót)

Társas-díj

a Bp. V. Münnich F. u. 22. sz.

épület tervezői

Műemlékvédelem 1973/2
74. old.

Kauser és Frey

1868-ban átépítettek a
Bp. V. Veres Pálné u. 15. sz. alatti
házat

Műemlékvédelem 1973/2
75. old.

MDK

Kauser Lipót építőmester

és Molnár Samu autelos:

Watrosch József, üzletlinchek.

Lipót, Kinizsi-tér 3.

1866. —

MDK-A-II-1/2405.

РГДК

Kaute Nándor
(Ferdinánd)

Győrszigeti,
1852 - 1861.

l.

Jankó Ötvös-apródok

17. l.

Kautnik József

szobrász

72 éves

(érelmeszesedés)

+ 1957. IV. 8.

Rákoskeresztúri Újköztemető

Halotti főkönyv

1640 folyósz.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Patria" r.-t. Budapest — 485418

Kauzer Lipót

épitesz

rod

Nefelejts

1866. 267. l

MDK

H. Kautsch

Párisi osztr.-magy. jótékonysági egylet plakett
1908.

Csányi K: Bpesti gyüjtők és művészek érem és plakett kiáll. az Iparműv. Muz.-ban. 1924.
105 l.

KAUTSCH, vésnök

804. IV. Károly Arany Vitézségi Érem. - E/. Az [illegible] képe j. "CAROLUS D.G.IMP.AUST.REX.BOH.ET REX APOST.HUNG. Vésnök: Kautsch. H/. Két babérág között: "FORTITUDINI" alatt b. magy. cimer, j. osztrák cimeres hadilobogó. 40 mm. 26 gr. Szalag: vitézségi szalag. 419. old. Fekete repr. 2. tábla. 415. old.

BÁNKI VAJK EMIL: Rendjelek, kitüntetések a magyar történelemben XIX. folyt. 408. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XXIII. 1967. 39-40. sz. Bp.

KAUTSCH, vésnök

807-811.-

KAUTSCH, vésnök

804.-IV.KÁROLY Arany Vitéz ségi Érem.-E/.Az alapitó arc képe j."CAROLUS D.G.IMP.AUST.REX BOH.ET REX APOST.HUNG." Vésnök:Kautsch.H/.Két babérág között:FORTITUDINI".Alatta b.magy.cimer,j.osztrák cimeres hadilobogó.40 mm.26 gr. Szalag:vitézségi szalag.~~xx9.old~~x419.old.Kép.415.old. 2.tábla.

BÁNKI VAJK EMIL: Rendjelek,kitüntetések a magyar történelemben XIX.folyt. 408.old.

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------ XXIII. 1967. 39-40.sz. Bp.

KAUTSCH, vésnök

793-794.-1917.Május 2.Nagy Katonai Érdemérem.Arany.E/. Kettős korona,IV.Károly mellképe j."CAROLUS D.G.IMP. AUST.REX.BOH.ETC.ET.REX.APOST.HUNG."Vésnök:KAUTSCH.H/. Cs.kir.korona,tölgy-és babérág."SIGNUM LAUDIS" 60+38 mm. Aranyozott ezüst.28 gr.Szalag:1/a vitézségi/katonai É.K. érem szalagja,2/kardokkal. 418.old.

BÁNKI VAJK EMIL: Rendjelek,kitüntetések a magyar történelemben XIX.folyt. 408.old.

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------ XXIII. 1967. 39-40.sz. Bp.

Kautsch
ontrák éremvéső

l. Medicina Faludi
88, 89, 7

Tárgy

Folyó sz.

Folyó mtr.

…éretek		Egyes ár		Egyes össz.		Munkák össz.	
Négysz. mtr.	Köb mtr.	kor.	fill.	kor.	fill.	kor.	fill.
				3474.80		67,985.53	
				3474.80		67,985.53	
	m2						
…·20 x 25·40	259·08 - á 5 k.			1295.40			
180 –							
300 –							
334.40							
814.40	–	2	–	1628.80			
528.60	–	3	–	1585.80			
						7984.80	
Testő munkák összege:						7984.80	

Kautsch

tovább 2

~~Bochm József daniel~~

~~70, 72, 81, 85,~~ 87, 89, 92,
106, 107.

~~Fabris~~ ércmvéső
83. l. 86. l.

Kautsch ércmvéső 79. l.

Kleeberg ércmvéső 73. l.
86, 74. l.

Krauss ércmvéső
73,

Mátrai, nobrán 87. l.

Pittner ércmvéső
83. l. 106. l.

Sebald ércmvéső 71 l.

Seidan ércmvéső
72, 73, 83, 87, 88.

Szirmai ércmvéső
76,

Tells Ede
81. l. 85.

Leopold Antal dr.: Az Esztergomi Keresztény Múzeum kegyérmei és történeti érmei, Esztergom 1930.

536 szám.

19

Műemlékek Orsz

Tárgy:

(Min. Dr Szentiványi Gy. főtitkár gyógykezeltetési segélye ban.

A beadvár

Melléklete

Egyúttal e

Előirat szá

Utóirat sz

Másolta: 4

Összeolvas

Kautsky Johann
(1827 - 1896)

„Idillikus táj" o.v. 88 x 105 cm
J. Kautsky 1853 (Sérült)
Kikiáltási ár: 18000 ft.

BÁV 39.Képaukció katalógus 1976 május

Kautz György

könnüvesmester

Keszthelyen 1799-ben

Brichtenvallum Jó-
zsef ottani aésmesterrel
szakvéleményt adott a
Keszthelyi ferencrendi
zárdáról és templomról,
melyet Festetich György
gróf azzal a kötelezettség-
gel vett át, hogy a zárdá-
ban gymnasiumot létesít
és tart fenn s azt e célból
megfelelően átalakítatja,
ami meg is történt. F

Györffi Endre. A keszthelyi
kath. fögimnázium története
Keszthely 1896. 25–28. l.

F A gróf az épületet 1808-ban
adta át a csornai premontrei rendnek.

Kautz (Khautz) Simon

ötvös

Nagyszeben 1596.

Kautsch Heinrich

bečsi nobrán

laid okv

Num. Körl

1937-38. 113 l.

vegyes

C. 9.

1 köt. 8r

Torma

Zsofia

Hunyadmegyei neolith kőkornakbeli telepek.

(Különnyomat az „Erdélyi Museum" 1879-ki 5-ik, 6-ik és 7-ik számából)

Kautsch Henrich MDK

Gyermek mellszobor, repr.

Mücsarnok 1892/93. téli kiáll.

Kautsch Heinrich MDK

Gyermek mellszobor, terrakotta

Műcsarnok 1892/93. téli kiáll.

Kautz (Khauss) Sei-
men

Otw.

1596.

Wod

Ar Szeben 407 1.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök v
alái

8. sorsz. Műhelyi minta.

Kautzky

a bpesti műegyetemen tanult. Lux tanítványa volt. Kitűnően rajzott. Kivándorolt Amerikába. Elemte rajztudásával tartotta fenn magát. Amtán mint építész működött. Egész utcákat épített és 160 millorrel dolgozott.

Lux Kálmán megigerte, hogy közli életrajzát

1949. jul. 16

bizotts.tag

Kautzky Gyula

Az amerikai Munkácsy-ék kiállítását rendező bizottság tagja.

PH. 929. U. 30.

Kautzky Gyula

Amerikában élő magyar művészek
York Art Guild megalakulásával
a kiállítást rendező bizottság tagja.

M.929.V.26.

Kautzky Tivadar-
nak hivják azt
az épitészt, aki kiván-
dorolt Amerikába
s akiról Lux Kálmán
közölt adatokat.

1949. VII. 18.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
348/1931

határozottan téved, mert le
pitható, hogy az nem történ
velezésünkben, holott a szer
dott kéziratok cimét; 2./ 19
ismerni, hogy a vár kézirata
3o-án ebből hat kéziratot a
4./ mi julius 4-án ismerjük
gyelmét arra, hogy Szklabin
zik.1931 julius hó 7-én je
már beadta. Ez azonban téve

Varju Elemér i
intézett átiratában tett pa

1./ ...sajátságos
/Sztrecsnó és Zayugróc/elha
megfeledkezett." Nem feledke
a szerzőtől.

Kautzky, Theodore M.D.K.

festőművész. Szül. Bp.1896.okt.2o. Amerikában él.
Cime (lakása): Marwood Lane, Yonkers 2, N.Y.
Müterménék cime: 11o E. 57th St, N.Y.City 22.
Nyáron: Rockport, Massachusetts.

vö. Who's who in America, 1952-1953.

MDK

Kautzky Tivadar építész

~~szobrász~~, az iskola v. növendéke

Iskolatörténeti kiáll. 1954. jun. 15. 1.

Eötvös József gimn. loo éves fennállása.

MDK

Kautzky Tivadar

Tabáni kut, vf.

N.Szal. őszi tárlat, 1921. szept.

lg 1.

Kautzky Tivadar, építész M.D.K.

dr. Lechner Jenővel közösen készített terve a „Chicago Tribune" 7 millió dollaros újságpalota pályázatán, dicsérő elismerésben részesült.

Építőipar - Építőművészet, Bp.1923.évf. 1-2. sz. 3. old.

Kép: 5-6. sz. 15-16. old.

M.D.K.

Kaufzky Tivadar, építész

Lechner Lóránddal közösen részt vett a Chicago Tribune üzletházára kiírt nagyszabású pályázaton (első díj 50'000 dollár), melyen tervük dicsérő elismerésben részesült.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1923. 57. köt. 3-4. sz. 2. old. 1 szöv. á

Kautzky Tivadar, épitéz

Lechner Lőrándtól kőrösen
jött vett a Chicago Tribune, ürlet-
lőrére kiírt nagyszabásu pályá-
zatot (első díj 50.000 dollár), me-
lyen tervük dicsérő elismerés-
ben részesült.

1923. 57. [illegible] 3-4. h. 2. old. 1 sor. a

MDK

Kautzky Tivadar

Kilátás a Gellérthegyről, vf.

Rálátás az Erzsébet hidra, vf.

N. Szal. Téli Tárl. 192o. dec.
11.1.

MDK

K

Kautzky Tivadar, építész

Felhökarcoló-vázlatok. Ceruzarajz.
Egy felhökarcoló. "

Tavaszi tárlat. 1923 ápr.-máj. [illegible]. Kat. 24.l.

MDK

Kautzky Tivadar épitész

The international competition for a new administration building for The Chicago Tribune MCMXXII.
Lechner Loránd és Kautzky Tivadar közös tervvel. Mention honorablet kaptak.

Chicago 1922. 245.lap

M.D.K.

Lautsky Tivadar, építész

és Lecrner Lóránt Körös pályatervé dicsérethen részesült a „Chicago Tribune" újságpalota pályázatán.

Vállalkozók Lapja, 1923. XLIV. évf.

jan. 3. sz. 4. old.

MDK

4oo. Kautzky Tivadar,ép

Szül.: Budapest,1896 okl.kelte: 192o sz.: 67o2

A m.kir.József Müegyetemen oklevelet,absolutoriumot vagy oklevélhonosítást nyert építészek névjegyzéke 1873-1928-ig.

MP-IP - MP-MÜV. 1931.márc.1. 41.l.

MDK

Kautzky Tivàdar

Lechner Loránd és Kautzky Tivadar terve a Chicago Tribune üzlethazának tervpályázatán dicséró elismerésben részesült.

Cikk: A Chicago Tribune tervpályázata.

MMÉKözl. 1923. 3-4.sz.

Kautzky Tivadar MDK

Felhőkarcoló-vázlatok, ceruza

Egy felhőkarcoló, ceruza

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

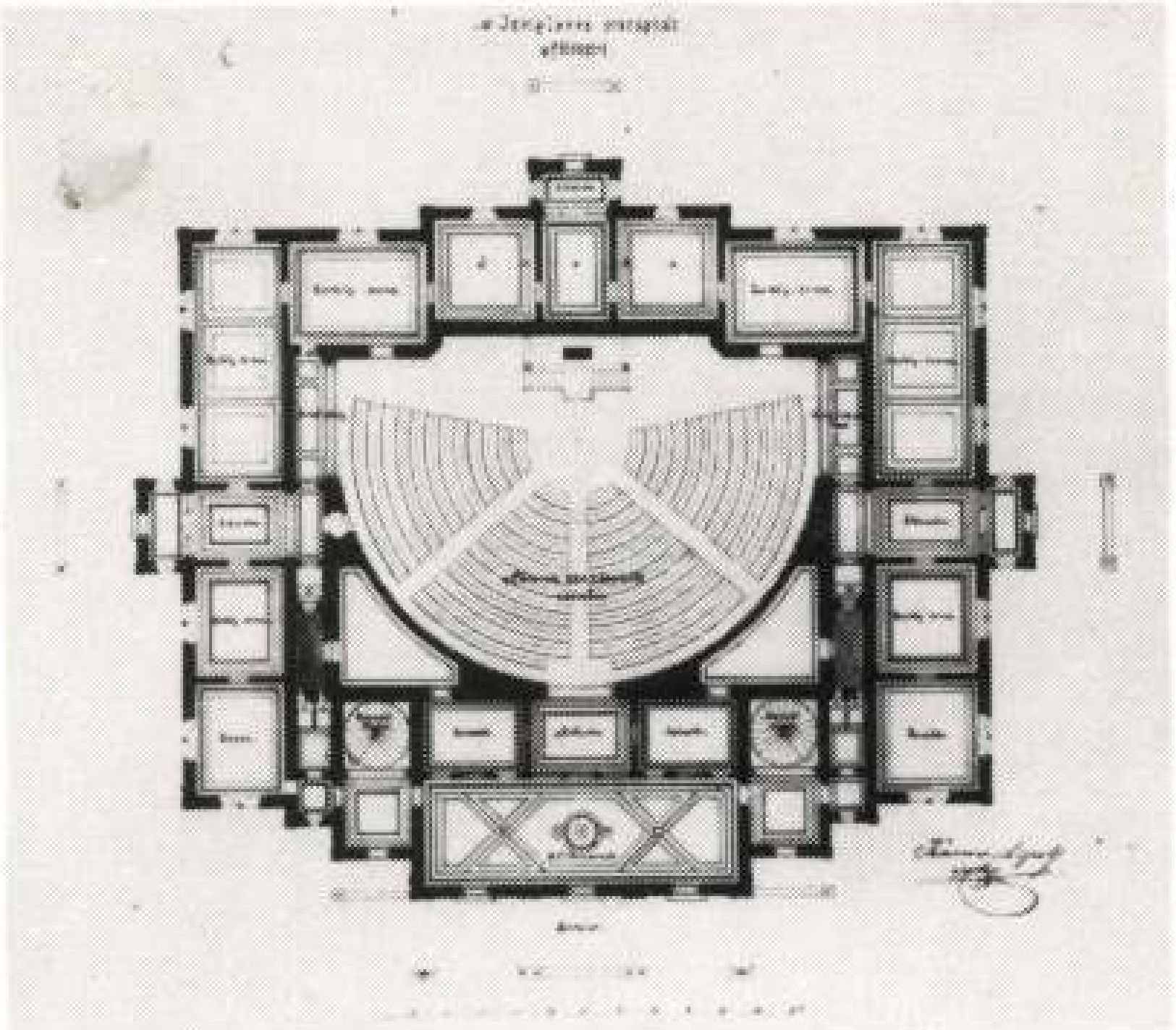

27/a

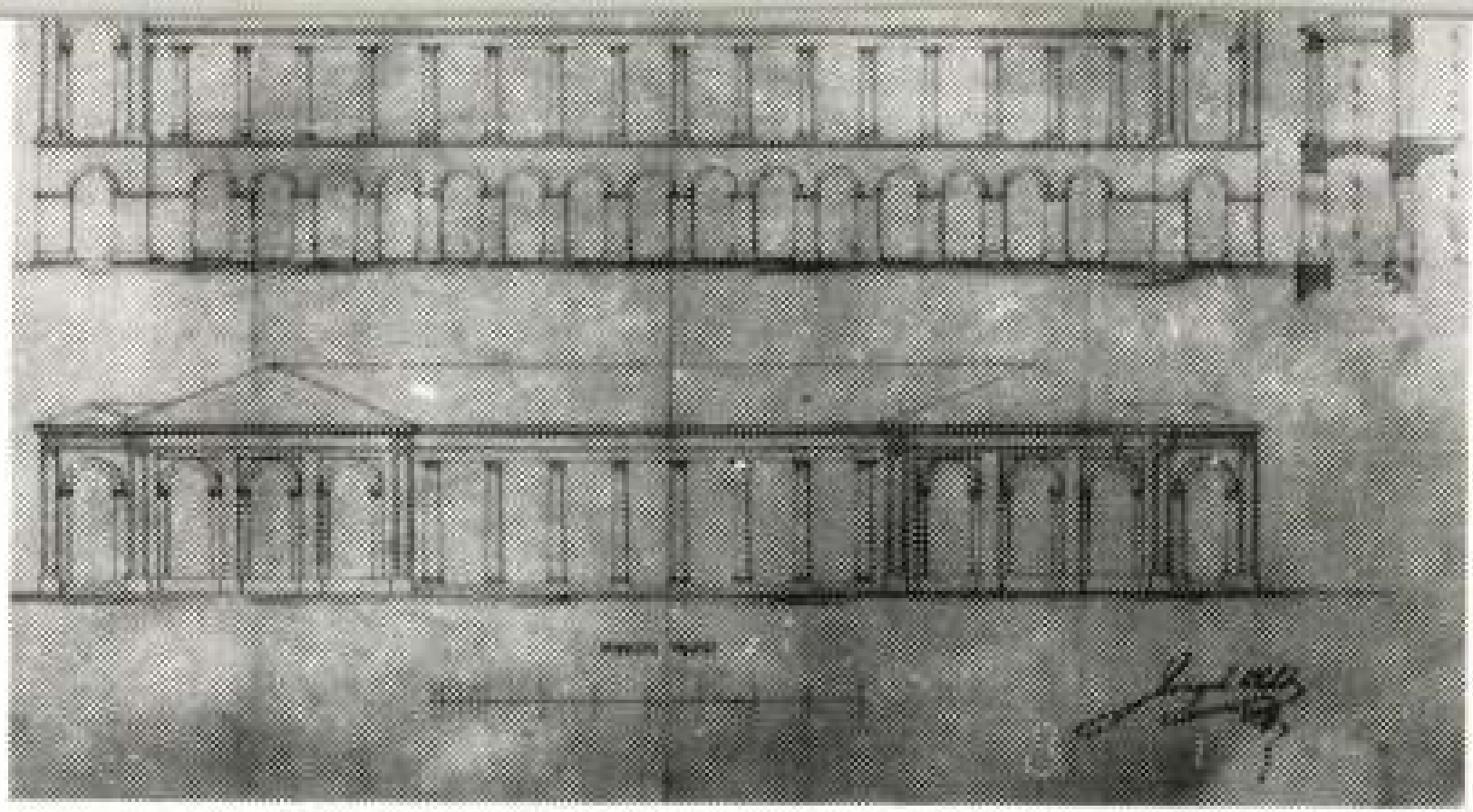

25/c

27/c

24

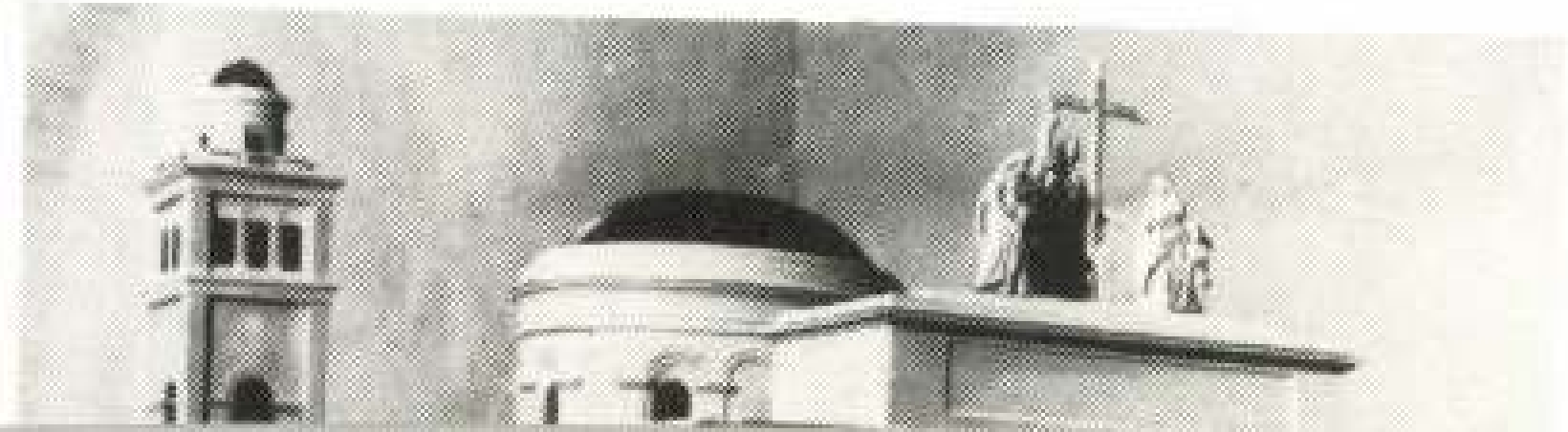

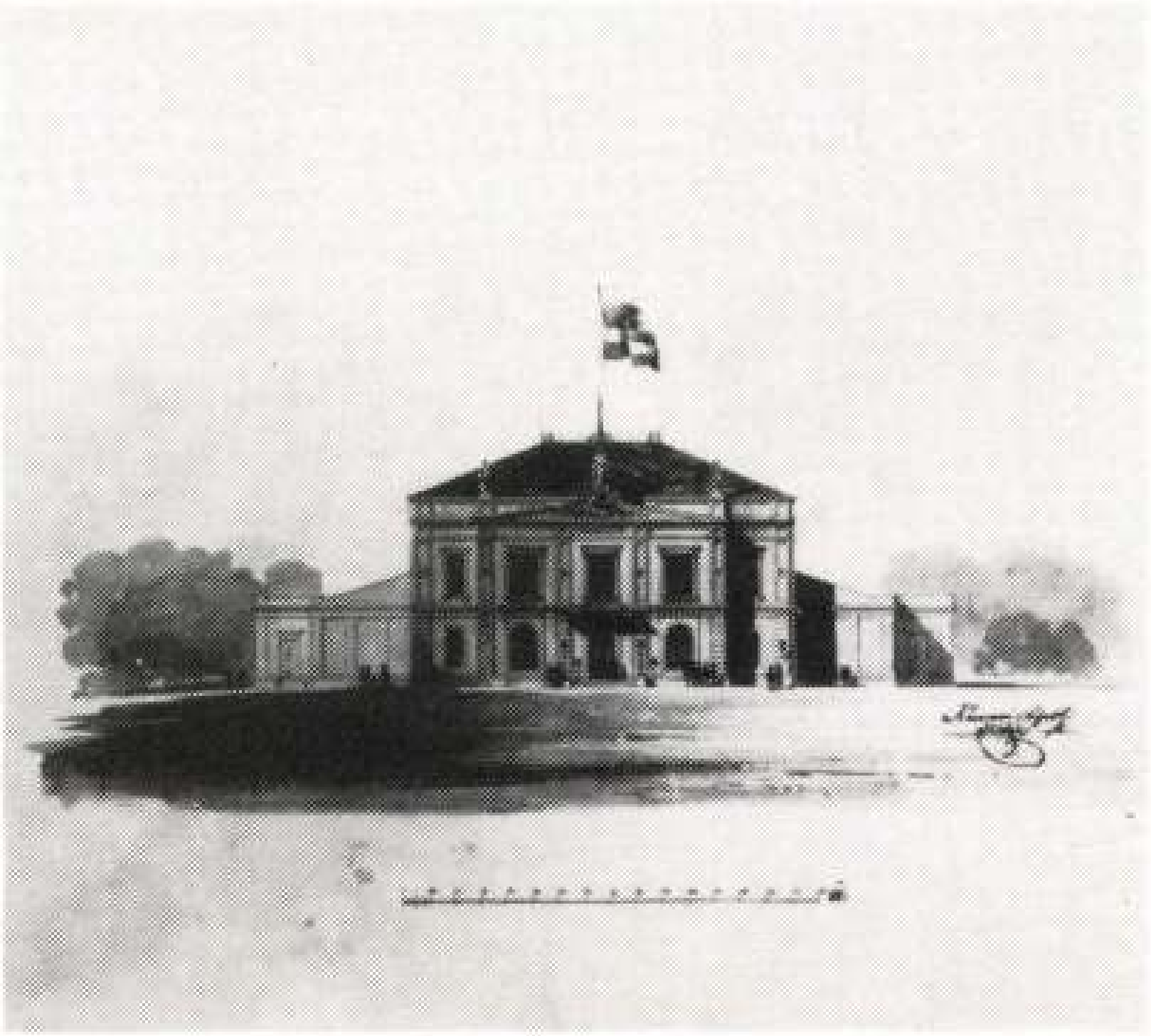

4. tábla

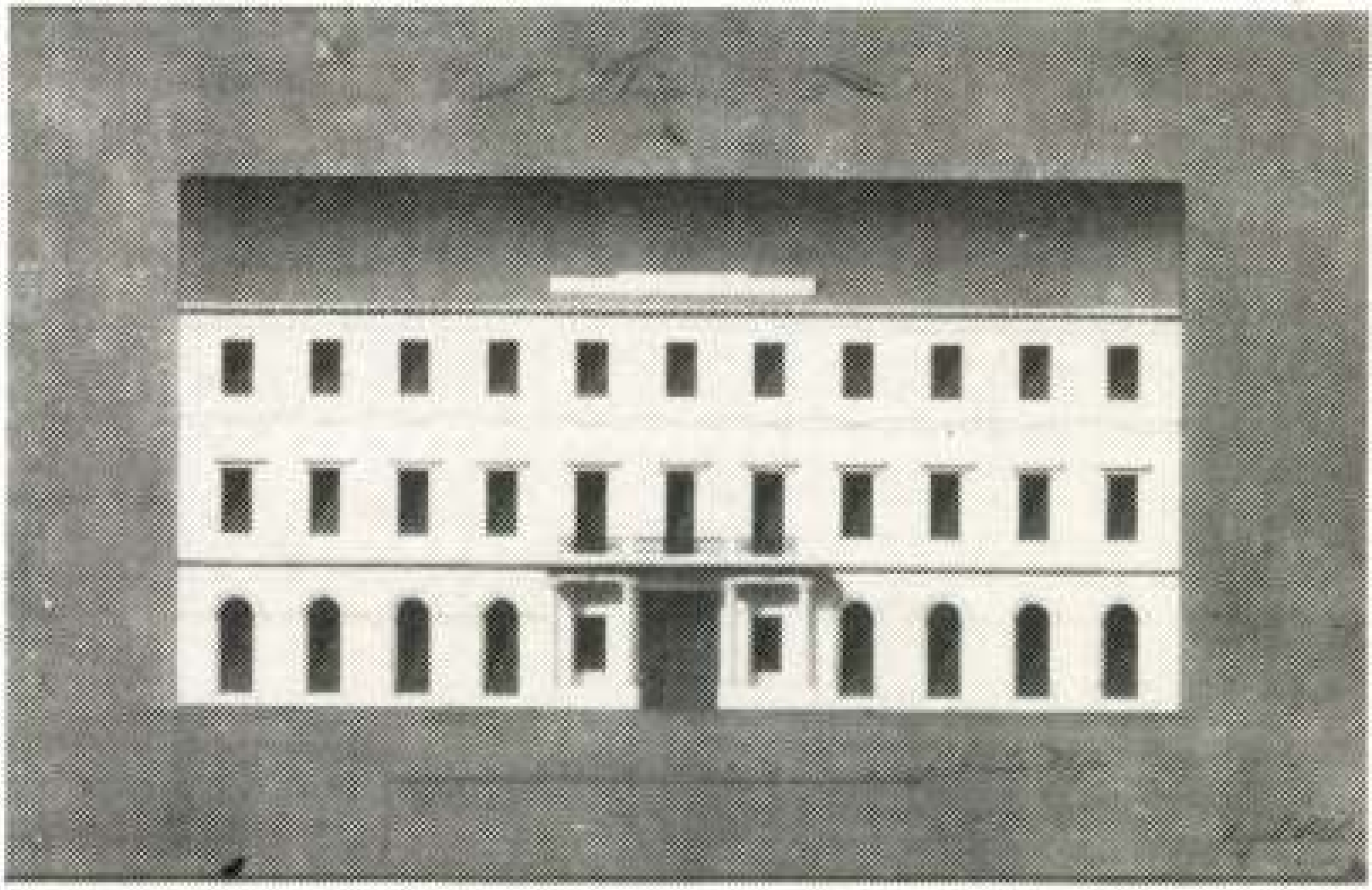

17

KAUSER LIPÓT (Pest, 1818 – Bp. 1877.) építész

Kauser József pesti kőfaragómester fia. Szülővárosában céhes képzésben részesült, majd vándorútja (1836–1841) során 1836/37-ben a bécsi Képzőművészeti Akadémia hallgatója volt. 1844-ben megkapott remekfeladatát soha nem készítette el, így céhes mesterré nem vált. 1845–1854-ig Feszl Frigyessel és Gerster Károllyal hármas, Feszl kiválása után Gersterrel kettős társas viszonyban működött, amit Gerster halála (1867) után Frey Lajossal való társulás követett.

27. Az ideiglenes képviselőház terve, 1861 *3.*

a., b.: tus, c.: szinezett tus, p., 40x50 cm
Jelezve j.l.: Kauser Lipot építész
OL, T. 18. (Kormányhatósági levéltárból kiemelt tervek) 29. tétel, 4,3,1

a. Földszinti alaprajz
Felirata: Ideiglenes Országház földszint

b. Emeleti alaprajz
Felirata: Első emelet

c. Főhomlokat

28. Az ideiglenes képviselőház terve, 1861 E/változat *3.*

tus, szinezett tus, p., 50x40 cm
Jelezve j.l.: Kauser Lipót építész
OL, T.18. 29. tétel, 2,5.

a. Földszinti és I. emeleti alaprajz
Felirata: Földszint I^{sŏ} Emelet

b. Főhomlokzat

Az 1861. ápr. 6-án megnyitott országgyűlés Pesten építendő ideiglenes képviselőház építésére bizottságot küldött ki, hogy a szükséges terveket és költségvetéseket elkészíttesse. Több építészt bíztak meg tervek készítésével. E meghívásos pályázat több részletét ismerjük, de kimerítő feldolgozása, tisztázása még nem történt meg. Ybl, Wieser, Kauser Lipót, Ganz Ábrahám és Matelka részvételéről tudunk. Eddig csak Wieser Ferenc országháza tervét ismertük, de fennmaradt Kauser Lipót terve is, két változatban, 1861. ápr. 6-án (!) kelt költségkimutatással. Mindkettő csak képviselőházat foglalt magában, a felsőház a Nemzeti Múzeumban ülésezett volna. – A tervek a tartózkodó koraeklektika finom példái. Közülük a második változat tömegarányai talán fegyelmezettebbek és összefogottabbak, architektúrája érettebb.

Irod: Lyka Romantika, 27.; Ybl 1956, 134.; Pereházy K.: Egy 100 éves építészeti tervpályázat. MÉM 1961. 1. sz. 63–64.

K.D.

Művészet Magyarországon 1830-1870
MTA MKCS - MNG Bp. 1981

KEHRN VILMOS (Sopron, 1791 – ?) mérnök

A keszthelyi Festetich uradalom főmérnöke és a Georgikon tanára. 1811-ben szerzett oklevelet az Institutum Geometricumban. Nagy műveltségű, széles látókörű, nyelveket beszélő ember volt, akit Festetich külföldi tapasztalatok szerzése céljából állandóan utaztatott is. Vele valósíttatta meg üzemalapításait, hajóépítéseit és a Balaton első áthidalását Fenéknél.

29. Stridó (Zala vm.) rk. templomának bővítése és megújítása, 1836 *8.*

tus, p., 45x30 cm
OL, T.3. (A Festetich-család levéltárának tervei) 493, 489, 481.

a. A homlokzat eredeti állapotának nézete
Felirata: A' Stridói Templom Rajzolatja

b. Alaprajz, metszet, oldalhomlokzat
Jelezve j.l.: Kehr fő Inzsen. 836

c. A két oldalhomlokzat

A Festetich család birtokában levő kis falu középkori eredetű templomát az idők folyamán többször átalakították, ebben az időben külső képe sivár volt, bővítését pedig a hivek szaporodó száma szükségessé tette. A bővítést az architektúra gótizáló egységesítésével egybekötve akarták megoldani. – Tervén a gótizáló motívumoknak egyéb példákról ismert dekoratív applikálását, az oszlopok, osztóelemek pálcaszerűségét, a fejezetek sajátos, nyújtott formálását látjuk. Mind a főhomlokzaton, mind az oldalhomlokzatokon feltünő a sziluett oromzatos tetősorral való megbontása, a felmérési rajzon látható hatalmas nyeregtető súlyosságának, testességének feloldása.

Irod: Komárik D.: A korai gótizálás Magyarországon. In: Művészet és felvilágosodás 277–280.

K.D.

KNABE IGNÁC (? – ?) építész

1851-ben nyerte el a céhes mesterjogot Budán. Az 1850–60-as évek egyik igen sokat foglalkoztatott budai kismestere volt. Az Öntőház utcai zsinagógán kívül nevéhez fűződik többek között az az egykori tabáni temetőkápolna és a Szépvölgyi úti Segítő Szüz Mária kápolna építése.

30. Buda, Öntőház utcai zsinagóga, 1865 *5.*

Mindegyik tus, p., 75x50 cm
Jelezve j.l.: „Ig. Knabe Baumeister"
BFL, BT.141.

Kautsch H

läsd

Gohl Bujabb 90 l

...agyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191...

.....

tanu.

.....

tanu.

Kautsch H

[illegible]

[illegible]

Cs-[illegible] [illegible]

Kautsch H

laid

Cs-gén 105. l.

Kautsch

eremvéső

Lásd

Numizmat. Körl.

1911. 3 l.

Lásd Thieme

Becker

rok. 35 l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedé

.....

a műhelyfőnök v
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

Kautsch H.

Éremkiall. Eat.

1924. 105 l.

Bögre agyagból, őskori VI. 15.

Kávási Jolán

A vásárhelyi Petőfi Művelődési Központ képzőművészeti köreinek alkotásaiból kiállítás nyílt, melyen képei szerepeltek.
„Szék, rijsággal" c. szén- és pasztelltechnikával készült képe (emlétve).

Fenyvesi F. Lajos: Egy szakköri kiállítás margójára.
Csongrád m. Hírlap, 1973. máj. 4.

Kávási Jolán

Vásárhelyen a Tornyai múzeumban megnyílt a Petőfi Művelődési Központ festő- és szobrászszakkörök kiállítása, melyen szerepelnek munkái.

Fenyves F. Lajos: Amatőrök kiállítása a Tornyai múzeumban.

Csongrádmegyei Hírlap, 1975. máj. 14.

Kávási Jolán, [ ]

Lásd: Dér István.

Tandi L.: Kiállítási... 89-92

TISZATÁJ, Szeged. 1975. augusztus XXIX/8.

Kaveczky László

Textiltervező, részt vesz a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
Műcsarnok, 1975. jún–júl.

Kávási Jolán

csoportkiállításon szerepelt Hódmezővásárhelyen.

Csongrádmegyei Hírlap 1967. ápr. 22.

MDK

D. Kavath Alexandra

Danse macabre, rézk.
Táncosnő, "
Álom, "

Uj Szalon...karácsonyi kiáll. 1934. dec.
lo.l.

MDK

D. Kavath Alexandra

Feledés, vf.

Alázat, cer.

Nyár, cer.

Uj Szalon...karácsonyi kiáll. 1934. dec.

lo.l.

MDK

D. Kovath Alexandra

Anyafájdalom, vf.

Asszony és a Vágy, rézk.

Uj Szalon...karácsonyi kiáll. 1934. dec.

lo.l.

D.Kavath Alexandra

Rézkarcai az Uj Szalon karácsonyi tárlatán.

N.U.934.XII.19.

Kávásy Imre

Kávásy Jób

kertészek a XVI. názadban

Lásd

Takáts Sándor:

Szegény magyarok. Bp. é. n. Genius kiadás. 265—274. l. (Egy kertjazdank a XVI. názadban.)

MOB kotár. 4727. sz

692 / 1903 Szám. Erdl. 1905. nov. 24.

A m.kir.vall.és közokt.minis
76912 sz.a.kelt s a bpesti IX.ke
deletének másolata:

Csehély Adolf főreáliskola templom faliképeiről készitett h
negativ lemezei megvásárlására n
délyezvén, utasitom az állampénz
kek Országos Bizottságának hiva

Kávássy Jenő, elektromos tervező

A kecskeméti Katona József Színház felújítása. Építés: Farkas Gábor, Boros Pál (Baeszterv).

Elektromos tervezők: Kozma László, Kávássy Jenő.

Környezettervező: dr. Mayer Antal.

Magyar Ekitőművészet, 1988., 4–5., 44-old.

Elfogadvány

Rendelvényes

neve

lakóhelye

Kovacs Sandor
építésznek
Elek -
1.

Csikvari Lungvar
Kemeny utca 101.

Elfogadvány

ét	Kelet			Szám	Névérték	
	év	hó	nap		P	f

Kavasch Ernő

l.

Evang. templ.

232. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Kavasch Ernő

épitész

az ungvári ev. templom

képe repr.

Csikvári Ungvár

169. l.

Kavasch Ernő

ungvári épitész

l.

Csikvári Ungvár

145. l.

fotelnör

Szentivámyi

IV. f.

HELYREIGAZÍTÁS

1929.

Lapunk előző évi XII. számában a Kolumbus-világítótorony terve között szerepelt Karvaly Imre aláírásúnak szerzője Karvaly Imre Leó és Miri László, a szobrászati részt Vielt Tibor tervezte.

Karvaly Imre Leó és Miri László

Tér és Forma, 1930. 2. szám

[illegible]

[illegible]

Kávai rk. kápolna

(Pest vm)

A XIX (?) században épült.

A temetőben a „vörös-barátok kápolnájának" alapfalai.

Chobotvác 265. l.

Kavalky

az 1850-es évek elé-
jen Pesten daguer-
reotipiákat kiszitett

Haenfler 1854

I 152 l.

KORSÓ,
fajánsz, sárga, madaras dísszel.
XVIII. század.

KORSÓ,
3 drb., fajánsz, szentképes,
XVIII. század.

LAP,
fajánsz, Károly infáns képével.
XVIII. század eleje.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Szendrei János: Néhai Ipolyi Arnold gyüjteménye, AÉ, VII. 1887., 344. l.

KÜLÖNFÉLE TÁRGYAK,
13 drb., állatok, edények, tányérok, fajánsz,
XVIII—XIX. század.

TÁNYÉR,
23 drb., fajánsz, német munkák,
XVIII—XIX. század.

TÁNYÉR,
3 drb., fajánsz, áttört széllel,
német munkák, XVIII. század.

TÁNYÉR,
2 drb., fajánsz, kékmázas. Hanaui munka,
XVIII. század.
A San Marco-gyüjteményből.
Gerevich PA, 262. l.

M D K

Kavalszky Joannes, Eperjes. Ultra 60. ann.

festő

Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. Műv. Írt. 1952. 1.sz. 138 l.

Kauzinger

ired

Gerkulföldi

TÉRIT

A Magyar Tudományo

Én alólirott elismerem, hogy a könyvtárb

A könyv

szerzője	cz

Budapesten, 19.....-ik évi .....

Határidő

70192 KERTÉSZ JÓZSEF BUDAPES 71122

Kautzky Tivadar

és Lechner Lorand

terve a Chicago Tribune
ürlesháranár tervpálja-
zatán dicsérő elismere-
rés ben részesült.

MMEE Közl

1923. 3-4. sz.

(A Chicago Tribune
tervpályázata; keppel.)

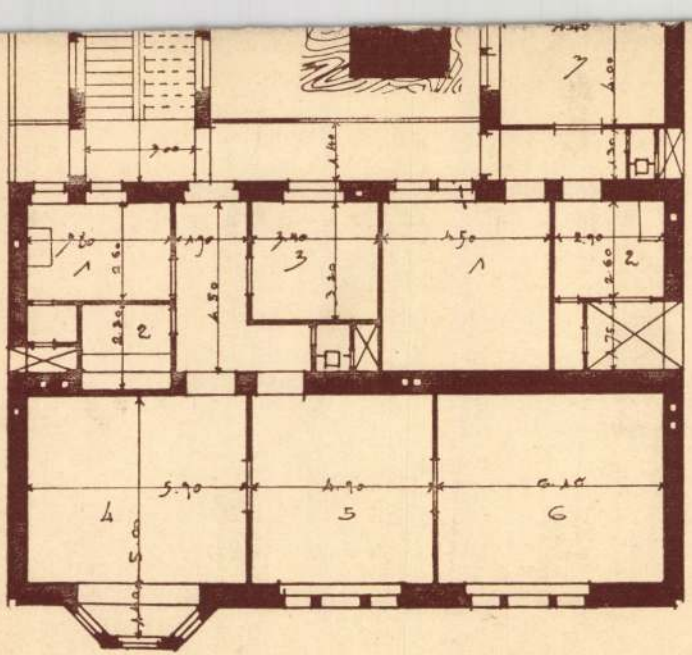

Hermann Pink
Architect.

'ERBEBUCHHANDLUNG

BUDAPEST MEZINÁRODNÍ PRŮMYSLOVÉ KNIHKUPECTVÍ

Minden jog fentartva.

Kautsky Tivadar

magyar épitész New Yorkban a Thos W. Lamb szinházépitő cég egyik vezető tervezője és már szamos felhőkarcolot épitett.

Tolnai Világlapja

1928 V. 16.

7
47
172
).
. —
47),
2
3),

L — Nógrádi parasznők 547 (658), 3286 (447).

Tivadar

lén Bpest.

u 298.300

VI. 224.

Kavalotto Jakab, képfa-
ragó. l. Cavalotto J.

Kautzky Tivadar
épitész
szül Budapest 1896.
okl. szert 1920

Nevjegyz. Müegyetem 10 l.

10593.

lonban, caputiummal, kettős lán-
a rend csillagjával, a melynek
szalagon viseli. Felirata:

rnberg.
von Karl Göpel.

l.
ssiker in 15 Stahlstichen-ből.

Kautzky Tivadar

1920. dec.

kiáll. Nemzeti szalonban

Kilátás a Gellérthegyről, vsz. 4000.—

Rálátás az Erzsébethídra, vsz. —

1921. szept. u. o.

Tabáni kút, vsz. 5000.—

Vámospércs h. n. V. 171.

Kautzky Tivadar és

Lechner Loránd

nincs
led

MMÉEKözl

1923. jan. 28. (M.: A Chigaco Tribune teropályázata, kepjek)

1905 november 16.

Debreczen város tanácsának: a régészeti ásatásokról szóló jelentést tudomásul veszi a fő felügyelőség. Zoltai Lajos úrnak elismerését kifejezve, is a muzeumban való elhelyezés végett visszaszármaztatja Zoltai úrnak az ásatásokról szóló kéziratát.

(906/1905)

Kautzky Tivadar és

nincs céd

Lechner Lóránd

a Chicago Tribune
ujságpalotájának terv.
dicsérő elismerés

cród 1) Chicago Tribune. 1922 dec. 3.

2) Építő Ipar — Építő Művészet. 1923. jan. 1. (A Chicago Tribune palotájának terpályázata.)

3) MMÉEKözl. 1922. dec. 31. (A Chicago Tribune palotájának terpályázata)

4) Szózat. 1923. jan. 5 (Magyar építőművészek sikere Amerikában)

5) Érdekes Ujság 1923. jan. 24. (Magyar építőművészek kitüntetése Amerikában, képpel és archépd.)

Ékszerű 1905 nov. 29.

1057/1905 sz. (Nagyenyed, 1905 nov. 25. 15. sz. a.)

A Bethlen Kollégium könyvtára: jelentése Fürédi Róbert ügyében. (Tudomásul. XI. 29. c. i. 676/905)

Kautzky Tivadar és

nincs
led

Lechner Lorand

irod

Chicago Tribune

1922. dec. 10.

(Revised List of
"Honorable Mention"
in Tribune Contest.)

Érkezett 1904. márczius 26.

228/1904. sz. (Tiszafüred, 1904. márczius 24-én 50 eln. sz. a.)

A tiszafüredi múzeum- és könyvtáregylet beterjeszti jelentését 1903. évi működéséről és az államsegély felhasználásáról (Leirat az elnökséghez, 1904. V. 8.)

Kautzky Tivadar

mips ced z

Lechner Lorant

· (A?) Társaság 1923. febr. 14.
(Magyar építészek amerikai sikere, arcképpel.

Vállalkozók Lapja

1923. jan. 3.
(Tervpályázati eredmények.)

1905. VI. 19.

~~A~~ Szabolcsvonegye - nyíregyházai múzeumának és könyvtárának: felszólítás a sajtó-termékek kötelés példányainak az 1896-1904. évi anyagáról szóló jelentése beküldésére (409/1905)

Kautzky Tivadar

mines
ted

Lechner Lorant

Pesti Napló. 1922.
dec. 24. (Magyar épi-
teszek sikere egy
százezerdolláros pá-
lyázaton.)

1904 T. 16 A vasvármegyei kultur egyesület elnökségének. Az 1903 évi könyvtári segély felhasználásáról szóló jelentés némi megjegyzéssel tudomásul vétetik. (638/1903)

Kautzky Tivadar
épitéz
a Opesti IV. Ér. réal-
ban tanult

Jub. kiáll. Eat.
1932-ort.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

KAUTSKY *Tivadar*, magyar építesz és festő. * Budapesten 1896. Ugyanitt tanult s 1920—23. a Nemzeti Szalonban és a Műcsarnokban tájképeket állított ki. (Kilátás a Gellérthegyről, Rálátás az Erzsébet-hídra stb.) Utóbb Newyorkban telepedett le, ahol a Thos W. Lamb színházépítőcég egyik vezető tervezője és már több felhőkarcolót épített.

R. G. I. 536 l

ordult
~~nezve~~, tojásdad medaillonban. ~~Tején~~ Turbánt
sza hosszú, haja es szakálla rövid. Köntöse felett
üli palástja brokát. Tehrata a kép alatt:

Mustapha

r Ráth und Feldher der

ischen Pforte."

tei 7.5 : 6.2 cm.

239.

140/95 № 144.

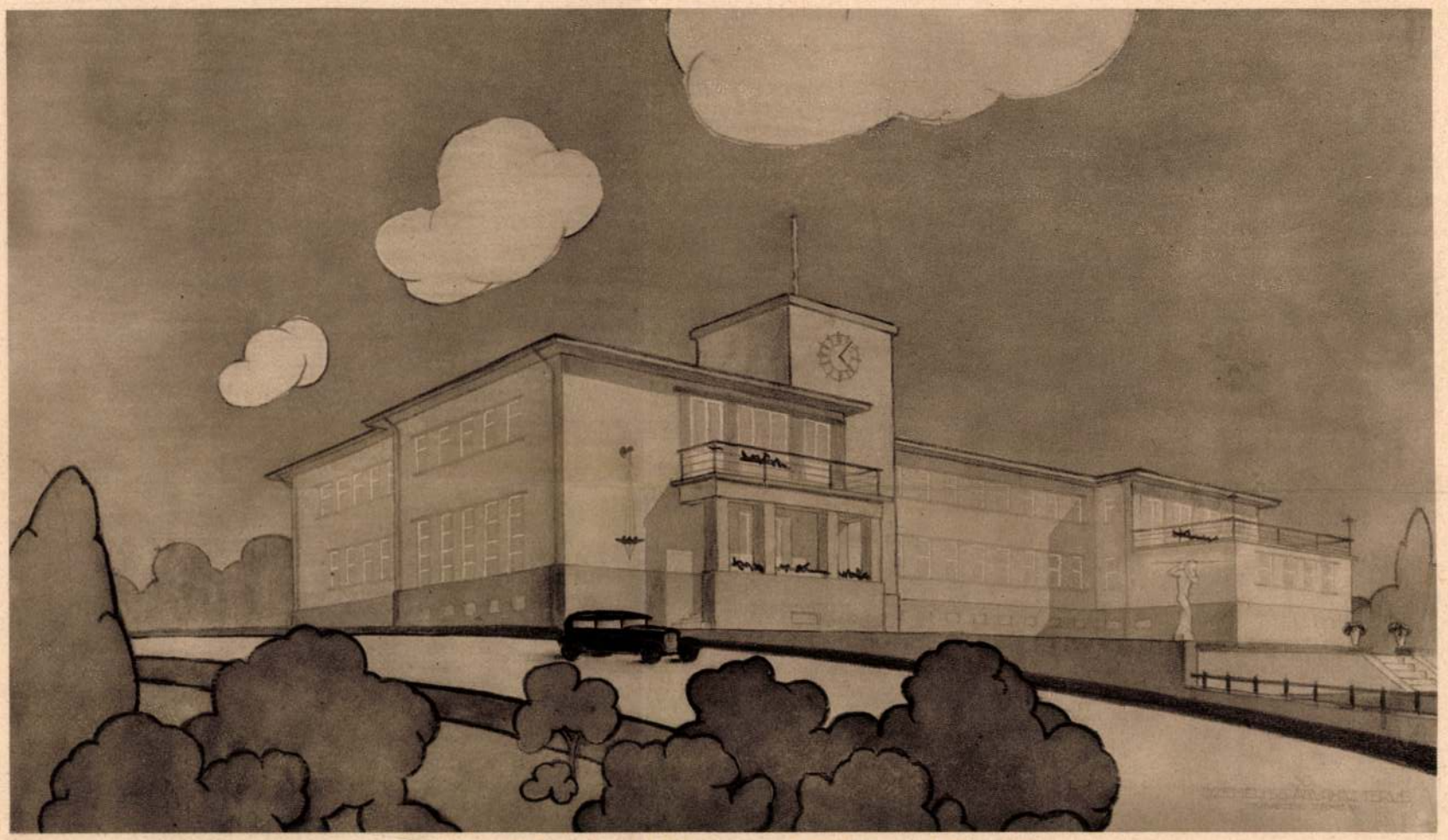

Árvaház — Waisenhaus — Orphanage — Orphelinat — Orfanotrofio

Stud. Arch. E. Kaveczki IV. éves építészhallgató

Entwürfe der Studenten des Professors
Designs of buildings made by the students of Professor
Projets établis par les élèves du professeur
Progetti degli studenti del professore

Gy. Sváb

tanár tanítványainak tervei

Adjunktus
Adjunkt
Assistant professor
Adjoint
Aggiunto

L. Lechner

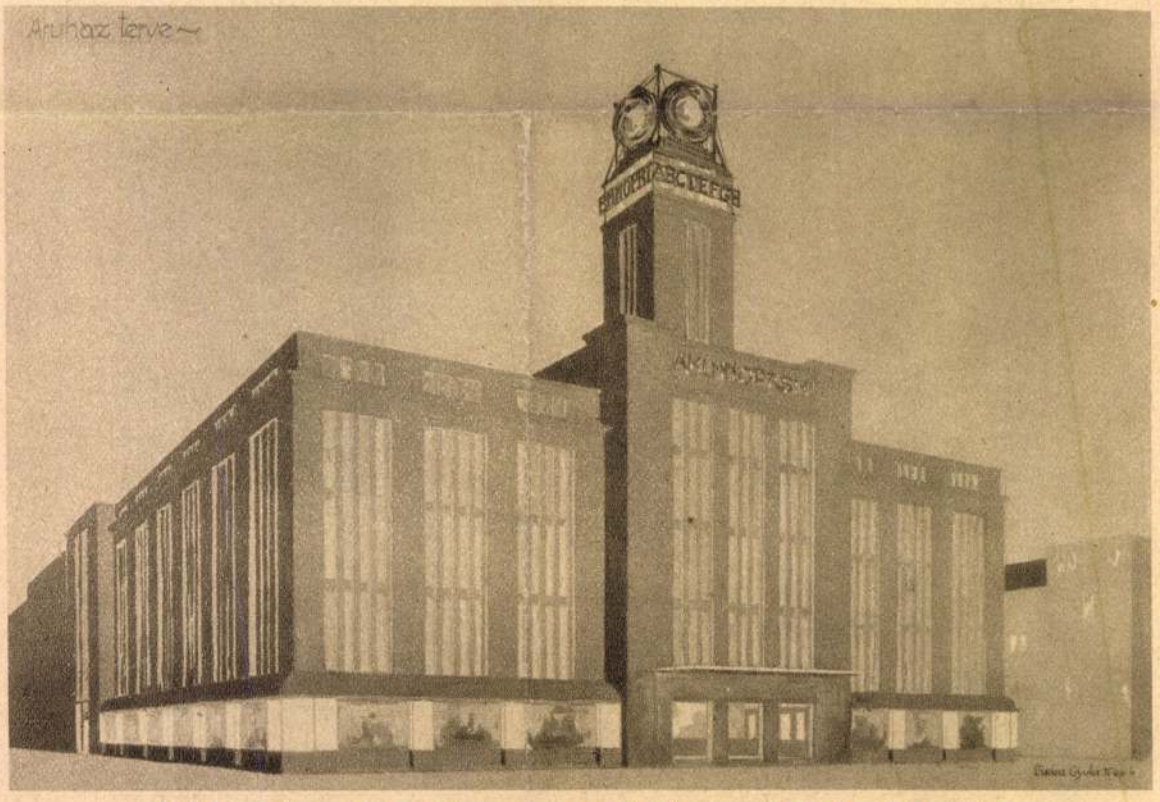

Áruház — Warenhaus — Ware-house — Grand magasin — Gran magazzino
Stud. Arch. Gy. Liska IV. éves építészhallgató

 m. D. K.

Kavechy András, kőfaragó.
1847 ben Kassán polgár jegyt nyert.

Anna Petrová - Plosková: Slovenské výtvarné umenie obdobia národného obrodenia.
Bratislava, 1966. 60. és 79. old.

Kaveczky András

képfarajó

1847. Kassa

l.

Arch. Ért

1909. 435. l.

Kaveczky András

Hobr.

Cáid

Arch. Ért

1909. 435

Kaveczky

Ltáb IV, 27

Kaveczky

l.

LykaMagyműI800-50

402.l.

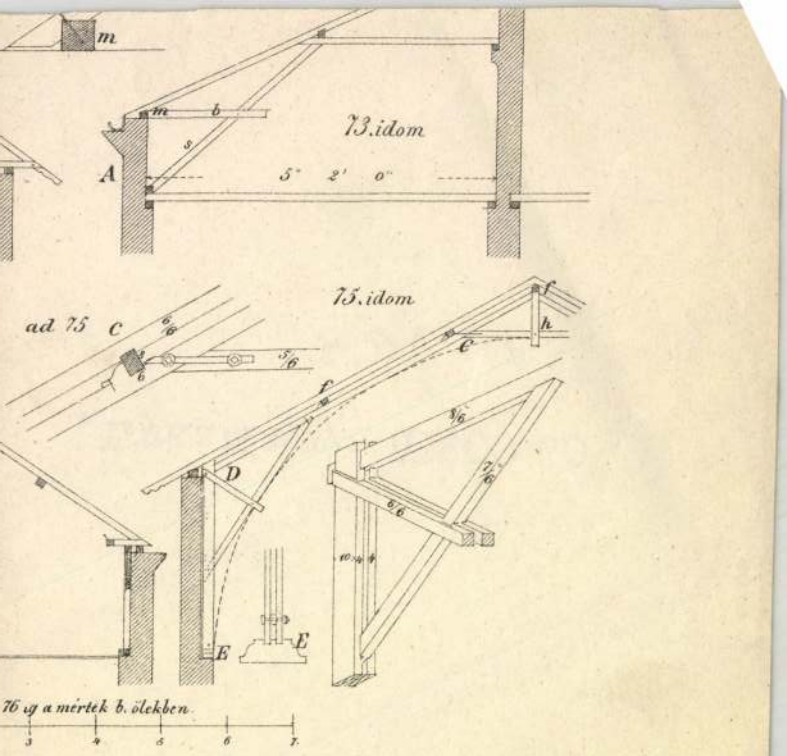

Nyomt. Rohn és Arund Pesten 1866

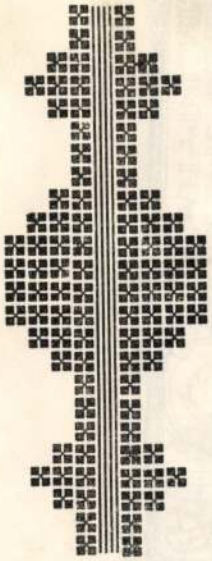

H. T. B.

— Szeged —, 1935

1935 március hó 1

— váltónál fogva Orda

— Egy

értéke pénzben — t

Molnár József

— Budapest —

fizetendő — Budapesten

Kávay Gyula

A Lakás. 1914. 4. sz.

Kávay Gyula

asztalosmester

Készit teljes lakásberendezéseket művészi rajz szerint. Különlegesség: antik butorok renoválása. Kitüntetve Liége 1905
Alapittatott 1847-ik évben.
Telefon: József 44-84 szám.

Mühely: Budapest, IX, Közraktár-utca 24. IX. ker., Lónyai-utca 60. szám.

KAVECZKY Hugó festő

JÓZSA László: A kunszentmártoni nagytemplom két évszázada. = Magyar Egyháztörténeti Vázlatok,2. 1990 (1991) 1o2.p.

A mellékhajó hat uj oltárának és ablakainak készitője Bátky Józseffel és Neuhauser Jánossal 191o után.

825-1905/ francia festő, akadémiai

84/ francia táj-, életkép- és

8-1898/ francia festő.

Francia festő, iró. Magyarul

Dominique /regény/.

ómüvészet története 1800-tól

Irás,1935/9.sz.

MDK

Kaveczky Imre

Az Ungvári Művészeti Hetek. Szépművészet
1941. 18o.l.

Kaveczky István

Kiállít a Nemzeti Szalonban rendezett nyolc festő és nyolc kabrán tárlatán, kiemelve önarcképe és családtagjairól rajzolt képmásai.

Magyarság 1935. IV. 21.

Káveczky [ ], grafikus MDG

Réthy J. gyűjteményében is
vannak ex librisei.

Rajka Ágnes: Az ex libris gyűjtés
szenvedélye 250-251 l.

A KÖNYV, Bp. 1964. július IV/7.

Kavecky Gyula grafikus M. D. K.

tájrép réznarcairól:

Redő F: IV. Magyar képzőművészeti kiállítás. hűvtört. Ért. 1951 1 n. 170.

Kavecky Hugó

l.

Művészet (Kende)

1938. 137. l

1886: V. 156. — 1887: V. 156. — 1888: V. 156. — 1889: V. 179. — 1890: V. 179. — 1891: IV. 174. — 1892: IV. 174. — 1893: IV. 215. — 1894: IV. 2. — 1895: IV. 2. — 1896: IV. 2. — 1897: IV. 2. — 1898: IV. 2.

~~A párisi szegedi árvíz-bizottság ajándéka 1879. Magy. Képt. 374. — Ltsz.: 263.~~

— 1900: IV. 2. — 1901: IV. 2. — 1903: IV. 2. — 1904: IV. 2. — 1905: IV. 2.

— Magy. Képtár 374. — Uj lelt. sz. 263. — 1905. átv. jegyz. 266. — Száma az Orsz. Képtárban a sz.nban 1911. és a leltárban 2889. — A Párisban működött szegedi árvizi bizottság ajándéka 1879 szeptember 2-án.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban

Mk 374
Ujl. 263

A párisi szegedi árvízbiz. aj. 1879.

Kaweczky Ilyés
nohán

8 órai hajtás
1925 máj 31. 8 l.

Kaveczky Zoltán

Autó elgázolt egy festőt

Ma délután a Batthyány téren a D B 059 számú autó elütötte az úttesten áthaladó *Kaveczky* Zoltán 41 éves festőt, aki a Vend ucca 4. szám alatt lakik. *A festő jobb bokája eltörött és több zúzódást szenvedett.* Az Uj Szent János kórházba szállították.

Magyarország 1937 okt. 23

bájt találunk. A fametszet szépségét emelik a metszésnél meghagyott kiemelkedések, melyek festék nélkül préselődnek bele a papírba. Varga Nándor nagyszécsényi és egyéb tájképein láthatjuk a ducnak ilyen kezelését. A fás tájképen a fehérben tartott ég és alatta a kevésbbé megrajzolt, szinte egészen feketén hagyott talajával a kompozíció egyensúlyát éri el. Vérbeli művész tehetségével állit emléket az anyai szeretetnek. Az Első lépés című lapján a gyermek ingadozó bizonytalanságát a kontúrvonalak megszakításával éri el, míg a többi magyar fametsző a kontúrokhoz alig mer nyúlni, addig Varga művein csak azt jelzi, amire éppen szüksége van. Nem követi a formát párhuzamosakkal, s kidobja a szükségtelen staffage-okat. A Pastorale című lapján az állatok hosszú szarvaival lezárt mezőben skurzban fekvő aktja veszit talán legtöbbet érdekességéből, az ég bravuros megoldásának ellenére. Akttanulmányain a reflexek kiemelésével a szoborszerűség és a fény jut érvényre, a portrait fametszetei közül soknál a fej felső része nem kerül a ducra, így a szemek helye a kép felső harmadán van, ugyanúgy, ahogy a szobrász plakettjein szokta felhasználni. Fametszetkompozícióí közül a nagyobb méretű „Anyag és szellem" című maga is eláruija, hogy itt művészete filozófiai magasságot ért el. A lét titkát látjuk itt, amint az anyagból élet fakad, a kettős kép alsó sötét részében misztikus alakok — aktok —, azok áttörik a föld felszínét, hogy az ég felé törve, mindinkább megtisztuljanak. Míg az alsó fekete mező alakjait párhuzamos vonalú vé-

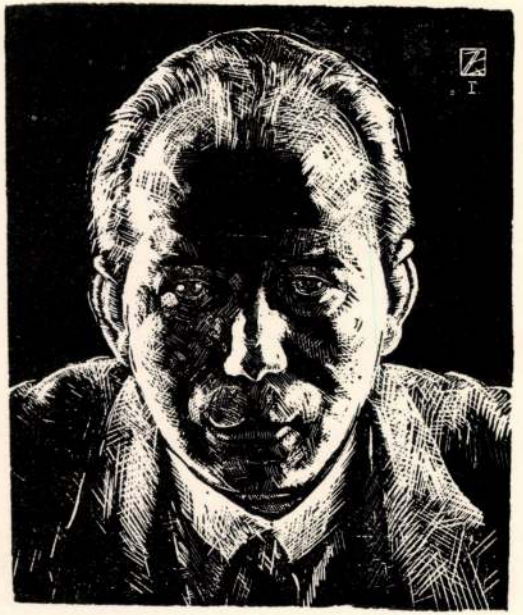

Kaveczky Zoltán: Önarckép
Fametszet

szellem ilyen fajtájú műveinek. A Gyilkos című linometszetén a mozgás és az alakok nyomasztó elhelyezésével szuggesztív hatást ér el. A mozgásban lévő láb formáját a szem nem foghatja fel oly gyorsan, azért Varga a legyőzött alak plasztikáját elhanyagolja. A mozgásról, illetőleg a vonalritmusról Walter Crane (Vonal és forma) megállapitja, hogy a karok és az angyalok szárnyai helyzetükkel a repülést érzékeltetik.

Képzőművészek 1935. 35 l.

Kaveczky Zoltán

vésbbé használt technikának gondolják. Sokan pedig a linometszetet, miután meg nem értik, lebecsülik, szerintük a linoleum durvább vonalú, kevésbbé értékes és kevésbbé művészi. Nemcsak a linometszet előállításának aránylagos olcsósága, hanem a fehér és feketének intenzív szembeötlése okozza azt, hogy sokan a linometszetet szeretik meg előbb, ez viszi őket a grafika többi ágaihoz.

Gallé Tibor is linometszetek készítése után kezdett foglalkozni a grafika többi eljárásaival. Az ő linometszetein az alakok a technikához alkalmazkodnak, ezért néha groteszkül hatnak, bár metszésükben igen szépek. Gallé Tibor ujabban illusztrálással is foglalkozik, ahol művészetének sajátos karaktere igen jól érvényesül. (Bernát G.: Derék Imre története.)

Farkasházy Miklós linoleummetszetei a körvonalak rajzán merülnek ki, síkhatásukban egységesek művei. Kár, hogy nyomatai különböző színűek, szóval nem feketék, amit pedig a nemes grafika már régen megszokott. Nagyobb lapjai közül érdekesek „Délidő", „Aszfaltozók", „Újságárus", „Burkus" s „Vasúti átjáró" című művei. Hogy a linometszet az utolsó évtizedben hanyatlást mutatna, arra rácáfol az ifjabb nemzedéknek szépszámú művészgárdája. A lino- és fametszettel egyaránt foglalkozik a kétoldali megvilágítást előszeretettel alkalmazó *Kaveczky Zoltán.* Arcképei technikai tökéletességet, finomságot érnek el, a rajz nagy szeretetével párosulva. Tájképei is szép fejlődést mutatnak.

A grafika széles területének határain belül halad *Derkovits* művészete is, amit az utolsó kiállítása vészeink állandóan szem előtt legyenek. Aki csak 1—2 évig nem hallatt magáról, azt könnyen felejti a közönség. Ma már alig emlékszik valaki a tíz év előtti metszőkre, és ezért van, hogy Nagy Imre művészete is ma már hosszú hallgatása miatt lassanként feledésbe merül. Fametszetei a karakter kiemelése jegyében születtek, szigorú formakeresése által tűnik ki. Széles vésőt használ a fánál is, s ezért fametszeteit a linometszetektől nehezen lehet megkülönböztetni.

Az utolsó öt év fametsző-gárdájának kiválnak a fény és árnyék hatás kedvelése által *Patay Mihály* fametszetei. Témakörét a falusi életből veszi, egyik lapján alvó aratómunkást látunk, másikon kaszáját kalapáló aratót. Szereti az állattanulmányokat is. A magyar fametszés fejlődését igérik *Élesdy István* fametszetei is, melyek között főleg tanulmányfejek szerepelnek. A régi fametszetek stílusában dolgozik *Iván Szilárd, Sinkó Károly, László Gyula.*

A linometszetnek is van fiatal gárdája: *Dénes István, Kurz János, Metykó Gy., Endrédy Gy., Schilling János* személyében, akiknek egy-egy művét a Képzőművészeti Főiskola grafikai osztályának munkái között találjuk. *Benkovits Gy.* fametszetű aktja természetes beállításával, helyes tónus értékelésével tünik ki, a kivitelnél a párhuzamos vésőt használta. E fiatalokból álló társaságban érdekes egyéniség a szobrászból grafikussá lett *Tamássy S. Gyula.* Linometszetű lapjait oly könnyedén alkotja, hogy az első ötöt úgyszólván alig egy hét leforgása alatt készitette el. Kompozíciói közül Pieta, Anunziata, Ádám és Éva, Mater Dolorosa a

Kaveczky Zoltán
festő

l.

Szépmüvészet
1942. 205. l.

STÜHMER
STÜHMER
STÜHMER
STÜHMER
STÜHMER
STÜHMER
STÜHMER
STÜHMER

Kavetzky Zoltán

Koppmagyarat 150 éve

KAVETZKY ZOLTÁN :

161. Sebesvári patakpart. - Szépiafestm.,p.
31 x 23.2 cm.Jelz.l.j.:"Kavetzky Zoltán,
Sebesvár 1941 VII."

Kavecsky Zoltán
Teoll. kiáll. 1936

91	K.A.-né arcképe, ezüstrajz, keret nélkül	mgt.
92	Fák rálátásban, tollrajz, keret nélkül	35.—
93	Kilátás ablakomból, tollrajz keret nélkül.	50.—
94	Falu részlet, rézmaratás, keret nékül	30.—
95	Visegrád, tollrajz, keret nélkül	50.—
96	Templom a hegytetőn, tollrajz keret nélkül.	30.—
97	Cigánynegyed, tollrajz, keret nélkül	70.—
98	Házacska, rézmaratás, keret nélkül	15.—
99	Szérüskert, tollrajz, keret nélkül	70.—
100	Özv. R. J.-né arcképe, rézmaratás keret nélkül.	mgt.
101	Hajógyár-szigeti házak, tollrajz	70.—
102	Tájkép, tollrajz, keret nélkül	30.—
103	Fűzfák, rézmaratás, keret nélkül	25.—
104	Szentendre, tollrajz, keret nélkül	40.—
105	Kosztümös önarckép, rézmaratás keret nélkül.	35.—
106	Falurészlet rálátásban, tollrajz keret nélkül.	75.—
107	Góré a görbe fával, rézmaratás keret nélkül.	25.—
108	Pincelakás, tollrajz, keret nélkül	30.—
109	Kolossy-tér, rézmaratás, keret nélkül	15.—
110	Feleségem, rézmaratás, keret nélkül	mgt.
111	Házak, tollrajz, keret nélkül	100.—
112	Önarckép, ezüstrajz, keret nélkül	mgt.
113	Pincesor, tollrajz, keret nélkül	35.—

69	Márta II., vízf.	200.—
70	Harta, vízf.	12.0—
71	Bábszínház, vízf.	200.—
72	Asztal mellett, vízf.	120.—
73	Bábszínház, vízf.	200.—
74	Márta III., vízf.	120.—
75	Csütörtök, vízf.	150.—
76	Egy reggel, vízf.	150.—
77	Öcsi, vízf.	150.—
78	Márta I., vízf.	200.—
79	Önarckép, 1917 (Szibéria), vízf.	mgt.
80	Tanulmányfej I., rajz	60.—
80/a	Tanulmányfej II., rajz	60.—
81	Strand, vízf.	120.—

HEINTZ HENRIK.

82	Pieta, olajf.	1000.—
83	Három drb. rajz (à 50.— pengő)	150.—
84	Szentendrei reggel, olajf.	200.—

ISPÁNKI JÓZSEF.

85	Érmek és plakettek, bronz à	20.—
86	Pilóta, gipsz	

...ECZKY ZOLTÁN.

	Hajógyár-szigeti tájkép, tollrajz	60.—
	...ül.	
	...aiz, keret nélkül	mgt.
	...keret nélkül	25.—
	...ül	60.—

fordítsd

546.

Kaveczky Zoltán

Édesanyám 1934 -

Repr

Varga fametszet

31. tábla

Kaveczky Zoltán

Négy rézkarc

Művészeti Hetek Pécs

1941.

I.

METSZETEK

Kavecsky Zoltán

Szamárhegy, tollrajz

Művészeti Hotek Komárom

1941

hen Goldschmiedekunst, die im ganzen
nst diente. Bei den charakteristischesten
verzierten Kelchen bestand der Unter-
irger dunkler, die der Oberungarn lich-
ungarischen Goldschmiede aus Italien
und es im 15. und 16. Jahrhundert zu
lien nicht mehr verwendet wurde. Aus-
ıundert angewandt, wie am prächtigen
y (Budapest, Nationalmuseum). Sieben-
rte und seinen Maßverhältnissen nach
tigt ist und von Benedikt Suky, einem
en Adels, dem Gyulafehérvárer (Weißen-
gelangte dieser vergoldete, mit Draht-
er des Domes von Esztergom. Die Ver-
hl ausgeführten Kelches läßt auf einen
tiel und Nodus sind in spätgotischen
ınze Figuren — jede ein kleines Meister-
Reliefscheiben, die Zwischenfeldern,
erte, bunte Blumen an. Mit dem Suky-
rtigt ist der hängende Reliquienhälter
ler einen Seite mit vergoldeten Silber-
nutter, am durchbrochenen Rande mit
eiters den runden Reliquienschrein im
e eine an die Reliefdarstellungen des
ı sehen ist, während die Ränder mit
ngs des 15. Jahrhunderts entstandenen
weisen denselben Typus auf wie Ofen,
Einheit ist in der Goldschmiedekunst
ıumentalkunst. Infolge dieser Wechsel-
Goldschmiede, von denen der ungari-

niede waren Klausenburg und Maros-

KAVECZKY ZOLTÁN

Tájkép. Öreg házak. Tollrajzok.

Önarckép spanyol brokátruhában. Udvarrészlet. Fűzfacsomó. Dorozsmai öreg malom. Rézkarcok.

Művészeti Hotek Ungvár
1941

48. Neretva partján, vízf. 300.—
49. Erkély a víz felett, vízf. 300.—
50. A kolostor, vízf. 300.—
51. Híd, vízf. 300.—
52. Földhordó bárka, vízf. 300.—
53. Szeles idő, vízf. 300.—
54. Szobám, vízf. 300.—
55. Nyugtalan alkonyat, vízf. 300.—
56. Pihenő bárka, vízf. 300.—
57. A lépcső, vízf. 300.—
58. Szikrázó napfény, vízf. 300.—
59. Öböl, vízf. 300.—
60. Régi falak, vízf. 300.—
61. Sarajevo, vízf. 300.—
62. Hullámverés, vízf. 300.—

HEINTZ HENRIK:

64. Siratás, olajf. eladó
65. Patak partján, olajf. 300.—
66. Menekülők, olajf. 500.—
67. Martinovics és társai, olajf. eladó
68. Zenélő angyal, olajf. 300.—

ISPÁNKI JÓZSEF:

69. Érmek és plakettek, bronz eladók
70. Női fej, bronz 700.—
71. Julián barát, gipsz; fémben 1000.—
72. Zrinyi Miklós, gipsz; fémben 1500.—

KAVECZKY ZOLTÁN:

73. Remete, tollrajz, keret nélkül 40.—
74. Fák tanyával, tollrajz, keret nélkül 50.—
75. Falusi templom, tollrajz, keret nélkül 90.—
76. Etetik a cséplőgépet, tollrajz, keret nélkül 120.—
77. Viharelőtti napfény, tollrajz, keret nélkül 80.—
78. Varrás közben, tollrajz, keret nélkül 100.—

Nemzeti Szalon
8 f + 8 m. 1941. ápr.

79. Zugliget, tollrajz, keret nélkül 60.—
80. Mátyáshegy, tollrajz, keret nélkül 100.—
81. Lelátás Dobogókőről, tollrajz, keret nélkül 120.—
82. Füzfák, tollrajz, keret nélkül 120.—
83. Szamárhegy, tollrajz, keret nélkül 120.—
84. Nagykevély, tollrajz, keret nélkül 100.—
85. Hajógyárszigeti táj, tollrajz, keret nélkül 100.—
86. Sík tájkép, tollrajz, keret nélkül 100.—
87. Ósdi ház, tollrajz, keret nélkül mgt.
88. Csobánkai részlet, tollrajz, keret nélkül 100.—
89. Feleségem, ezüst mgt.
90. Vitéz Ilonka arcképe, ezüstrajz mgt.
91. Őszi este a Dunán, vízf. keret nélkül 150.—
92. Hárshegy zivataros délelőtt, vízf. keret nélk. 120.—
93. Vend utca, vízf. keret nélkül 90.—
94. Anyósom, vízf. mgt.
95. Hárshegy őszi délután, vízf. keret nélkül 120.—
96. Napnyugta a visegrádi Dunán, vízf keret nélkül 120.—
97. Dunakanyar Dömösnél, vízf. keret nélkül 150.—

MADARASSY WALTER:

98. Érmek, bronz mgt.
99. Pénztervek, bronz mgt.
100. Keresztúti stáció, gipsz mgt.
101. Keresztúti stáció, terrakotta 180.—
102. Ecce Homo, gipsz, terrakottából 800.—
103. Mária, gipsz, terrakottából 800.—
104. Madonna relief, terrakotta 180.—
105. Kormányzó arcmása, gipsz mgt.—
105/a. Eucharisztikus kongresszus emlékreliefje bronz, mgt. — megrendelhető 600.—

vitéz SZABADOS BÉLA:

106. Édesapám, terrakotta 400.—
107. Kútfigura terv, gipsz; bronzból 500.—
108. Ősmagyar, gipsz, kőben megrendelhető

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Kaveczky Zoltán
festő
V kuninkiáll. 1943.
Felesegém, ezüstrajz

Kaveczky Zoltán

festő

l.

Szépművészet

1941. 180. l.

ban az utolsó jelenet, a
feltámadás láblnató,
tehát a ciklus minden va-
lószínűség szerint a déli kà-
polnából indult ki.

Ez a hatalmas, tulajdon-
képen három ciklust alko-
tó freskó dinités úgy elgon-
dolásában, mint stilusá-
ban nagy eppéget alkot.
A középkor gondolatrendsze-
ve nyert itt valóban magas

Kavecsky Zoltán
festő

l.

Szépművészet
1941. 159. l.

BUDAPEST

Kaveczky Zoltán

Hul. Devényujfalu 1897

l.

Hung 1937

10 műve a londoni
magy. graf. kiállitáson
1937

Kávéczky Zoltán

2 vízf. részt vett az alábbi kiáll. magyar csoportjában

Cat Firenze 1927

95. l.

ragadták ki szobrászaink: a szent lánd
Ló és lovasa az ellenséges sárkánnyal eg
komponálva jelenik meg előttünk. A té
lovag síkra száll hölgyéért és győzedelmes
a jó és a rossz küzdelmének román oszl
át a lovagi élet gondolatvilágába.

Szent György könnyedén, minde
Nyergéből kiemelkedve jobbjában tartot
Lova, ez az okos állat is résztvesz a küzd
kísérő hüllők, első lábaival a szörny felé
távval a küzdelem felé fordítja. Mégis, b
a szobrászok, Szent György lovagi mó
harcol a sárkánnyal.

A Szent György-szobor megrend
nem tudunk. Egyik feltevés szerint Tamá
templom számára készült és csak a cse
hogy a prágai udvar valamelyik művész
is szabad térre volt elgondolva. Első adat
udvarában, az úgynevezett tanácsház előt
ugyanekkor kútszoborrá alakítják át. 175
talapzatát, melyet legújabban egész mo
korában új, kétfejű sasos zászlós lándzsá
valamint a szerzőket megnevező feliratos

A pajzson szereplő és szerencsére
felirat szerint a szobrot Márton és Györg

A felirat másolói, nyilván a nehez
György származási helyét a legkülönbö

Kavecky Zoltán

I.

Szépmüvészet

1944. 61. l.

d. den Bedarf decken

der Verkäufer - 6, -,

sich an jemanden wenden

die Aff, Aufforderung -, en,

das Angebot - es, e,

die Auskunft, -, ¨e,

die Beschaffenheit -, en,

die Lieferung, -, en,

die Bedingung -, en,

eine Auskunft erteilen

Kavecsky Zoltán

részt vett az alábbi

kiállításon

The Philadelphia

1937

Kavetzky Zoltán

részt vett az alábbi
kiállításon

The Cleveland 1931

Kaveczky Zoltán

részt vett az alábbi kiállitáson Philadelphiában.

Fourth 1931.

Kaveczky Zoltán

Keveczky Zoltán: Kéklő hegyvonulat Solymár felett

Kaveczky Zoltán **festészete a valóság visszaadására törekszik. Bizonyosfokú ellágyulás vagy az itt-ott megnyilatkozó komorság gátolja a felemelkedésben.**

Magyar Erő
1944. jan. 21
(8 festő, 8 szobrász)

KAVECZKY ZOLTÁN

76. Kéklő hegyvonulat Solymár felett, olajtemp. 2000.
77. Eső utáni délelőtt Erdélyben, olajtempera (+30% fény. adó) 3000.
78. A. Gy. rézkarcos aremása, olajtempera mgt.
79. Tarló szűrt napfényben, olajtempera 1000.
80. Agyagbánya Óbuda felett, olajtempera (+30% fény. adó) 2500.

Kaveczky Zoltán
festő

Nemzeti Salon
8 festő, 8 szobrász V. kiáll.
1944. január

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

1944. JANUÁR 9. — JANUÁR 23.

SINGER ÉS WOLFNER IRODALMI INTÉZET RT. KIADÁSA

Kaveczky Zoltán

Bő önéletrajz és ömes graf. ünnepünk pontos felsorolása -

Varga Nándor Lajos

Adattár a magyar művészi grafikához. Rézkarcolók. 1900-1936. Budapest, 1937. 83-98. l.

Okv. felhasználandó

'77—79.

ade ; unten : Hoffassade.

ata. 1668—73. Tervezte : Bethlen Miklós.

Kaveczky Zoltán

festő

Műcs. kiáll, 1924 től

Pipics 115. C.

A tudományos riportok legszebb, legérdekesebb képes havi folyóirata a

BÚVÁR

Szerkeszti
LAMBRECHT KÁLMÁN

Egy évben 1000 oldal, 1000 kép, 1000 pályadíj. Egy szám 90 f, egész évi előfizetés 9 P 60 f

Kérjen mutatványszámot!

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

Budapest, IV., Egyetem-utca 4. Postafiók 214.

10

Méltóságos
Nagyságos
Tekintetes

Dr.Szentiványi Gyula *úrnak*
úrnőnek

Budapest

Szondy u.98/b.II/13.

Kaveczky Zoltán

A dorozsmai szélmalom
c. rézkarca repr.

Új Idők 1926. II. félév
60 z. l.

KAVECZKY ZOLTÁN

109	Ócska pajták Óbudán rézmarás keret nélkül	15.—	pengő
110	Őszi tarlók linóleummetszet keret nélkül	25.—	„
111	Dr. O. B. arcképe rézmaratás keret nélkül	mgt.	
112	Tájkép Őrhalomnál rézmaratás keret nélkül	40.-	pengő
113	Templom-rom Zsámbékon rézmaratás keret nélkül	60.—	„
114	Dorozsma „ „ „	20.—	„
115	„Chandy" a macskám fametszet keret nélkül	10.—	„
116	Disznó az ólban fametszet keret nélkül	10.—	„
117	Édes Anyám fametszet keret nélk.	15.—	„
118	Önarckép „ „ „	15.—	„
119	Leányom „ „ „	10.—	„
120	Öreg magyar paraszt fam. „ „	10.—	„
121	Szürke nap rézmaratás „ „	15.—	„
122	Öreg gesztenyefa „ „ „	35.—	„
123	Présházak Velemben tusozott tollrajz keret nélkül	100.—	„
124	Zsuny puszta rézmaratás keret nélkül	20.—	„
125	Bolgár kertészet Aquincumban rézmaratás keret nélkül	40.—	„
126	Önarckép linometszet „ „	10.—	„
127	Szt. Vid hegye Vas megyében ecsetrajz keret nélkül	60.—	„
128	Cserjék a vizparton rézmaratás keret nélkül	30.—	„
129	Dorozsmai öreg malom rézmaratás	60.—	„
130	Édes Anyám tollrajz	mgt.	
131	Pocsolya rézmaratás keret nélkül	30.—	„
132	Házak napsütésben rézmaratás keret nélkül	20.—	„
133	Szalmakazal rézmar. keret nélkül	15.—	„
134	Sik táj a Duna mellett rézmaratás keret nélkül	15.—	„
135	Két fa rézmaratás keret nélkül	15.—	„
136	Nepomuki Szt. János rézmaratás keret nélkül	20.—	„
137	Irtásos fák rézmaratás keret nélkül	30.—	„

85 Foujita japán festő az orsz. magyar Szépművészeti múzeum tulajdona

87 Dr. Hanauer István váci püspök arcmása gipsz 350.— „

88 Bauer Gyula arcmása gipsz 200.—

138 Ragyogó őszi nap rézmaratás keret nélkül 40.— pengő

139 Kora tavaszi nap rézmaratás keret nélkül 30.— „

140 Nógrádbercel rézmaratás keret nélkül 30.— „

141 Jegenyék linómetszet „ „ 25.— „

142 Fa viharban rézmaratás „ „ 20.— „

143 Nógrádi táj rézmaratás keret nékül 15.— „

144 Óbudai hegyek rézmaratás keret nélkül 15.— „

145 Táj Csobánkánál rézmaratás keret nélkül 12.— „

146 Szigliget rézmaratás keret nélkül 30.— „

147 Jegenyefák rézmaratás keret nélkül 20.— „

148 Magyar akác rézmaratás keret nélkül 20.— „

149 Váci uti öreg malom rézmaratás keret nélkül 22.— „

MADARASSY WALTER

150 B. Illike portraija gipsz festve bronzból 500.— pengő

151 Madaras Madonna gipsz festve bronzból 300.— „

152 Érmek bronz darabonként 50.— „

153 Éva gipsz eladó

SAY GÉZA

154 Tanya olajfestmény 200.— pengő

155 Tanulmányfej „ 150.— „

156 Virágcsendélet „ 180.— „

157 Vérmező „ 300.— „

158 Kékruhás leány „ mgt.

Kanetzky Zoltán

A dorozsmai szélmalom. Kaveczky Zoltán rézkarca

szerint egy embernek szüksége lehet. És ennek most vége ... miattam.

— Azt hiszed Vera, hogy a megelégedés a legfőbb jó? Hidd el: gyakran megesik, hogy az ember szinte szégyelli magát, mert olyan nagyon megelégedett ...

Vera megrázta szép szőke fejét.

— Apám levelének van egy érdekes részlete. Azt írja: „Végzetes balszerencse lebeg feletted. Mindenkit tönkreteszel, akihez közel jutsz ... Tönkretettél engem, apádat, tönkretetted a férjedet, a vőlegényedet, gyermekedet ... S most ismét férjeden van a sor ...“ Az apámnak igaza van. Sokszor bánt a lelkiismeret ... különösen miattad, Georg ... S olyankor azt érzem, hogy a magamfajta átokverte teremtés nem is érdemli meg, hogy éljen.

— Hallgass! Elég volt az ostobaságokból — kiáltott Verára Gisbert, csaknem nyersen. — Ne légy gyáva. Tanulj meg bátornak lenni és felejtsd el, ami volt.

Vera alázatosan hajtotta le a fejét és hallgatott.

Amikor Gisbert az asszony szelíden lehajtott fejére nézett, úgy tűnt fel neki, hogy Vera arca az utóbbi hetekben egészen megváltozott. Fiatalosabb, leányosabb lett. A nagyvilági nő nyugodt, bátor biztonsága eltünt lényéből. Azokra az időkre emlékeztette a férfit, amikor jegyben jártak és Vera: hófehér ruhás fiatal leány, holdvilágos estéken az oldala mellett haladt a tarlón ... egy szalmaszálat rágcsált és elgondolkozva, arcán boldog mosollyal, csillogó szemmel hallgatta az ifjú hadnagy szavait ...

Georg alig tudta elképzelni, hogy azóta tíz esztendő telt el. Ez a tíz esztendő csak álom volt. Nem váltak el egymástól egy percre sem azóta ...

— Ne gondoljunk a múlttal, Vera. Egész erőnket a jövőért való küzdelemre tartogassuk. Nem könnyű út vár reánk, Vera. Keserves.

Gisbert a tengerentúlról, fantasztikus terveiről kezdett beszélni és arról, hogy a történtek ellenére is Schefflenz ezredeshez fog fordulni. Az ezredes segíthet rajta. Régi, kipróbált afrikai harcos Schefflenz. Még Wissmann alatt küzdött Busiri ellen. Schefflenz segíteni fog. Csak okosan kell vele beszélni. Az, hogy tegnap kissé furcsállotta a helyzetet, szinte magától értetődik.

Gisbert lelkesen beszélt Afrikáról.

Vera hittel hallgatta.

Légvárakat építettek. A berlini aszfalt száraz forrósága, a trópusok ízzó hőségévé változott át képzelmünkben. A Tiergarten tikkadt, poros tölgyei pálmaerdővé. A járókelők arca egy szempillantás alatt barnára égett. Fejükön nem kalap setétlett, hanem turbán tarkállott és tollkorona lengett. A sétálók nem fekete zsakettet vagy szürke zakkót viseltek, de fehér köpenyt és párduc-bőröket.

Álmodozásukból csak akkor ébredtek fel, amikor a Potsdamer Platzra, a Wannseebahnhoz érkeztek.

Verának sietnie kellett, hogy ebédre hazaérjen.

Kezet fogtak.

Gisbert így szólt:

— Isten veled. Holnap látjuk egymást! Rám most keserves, nehéz órák várnak ...

A feleségével való beszélgetés!

Vera nem válaszolt.

A vasárnapi kirándulók tömege elsodorta őt Gisbert mellől, aki csak akkor látta meg ismét a fiatal

Schaumburg-Lippe hercegi udv. pince Villány. Pezsgő, palackbor V., Béla-u. 8.

Uj Idők 1926. XXXII. 47 sz.

Áradás. Kerekes József festménye a székesfehérvári kiállításon

Meghalok érted!

— Regény — 21. folytatás

Irta: **Rudolf Stratz**

Felzengett az orgona. Zúgott, mint a szélvész, harsogott, mint a viharos ég és amikor lecsendesült, mint a szivárvány ívelt az ég felé a tiszti asszonyok csengő kórusa, sok friss, fiatal, tiszta hang, ekképpen:

A sors árja ide dobott
S megtépte szíveinket
A Megváltó kézen fogott
És hazahozott minket.

Gisbert és Vera egymásra néztek.

Ajkuk kétségbeesett mosolyra húzódott. A mosoly ezt fejezte ki:

— A sors árja a mi szíveinket tépte meg, bennünket sodort magával . . .

Suttogásukra lassankint figyelmes lett a közönség. A hívők szemrehányóan tekintgettek rájuk.

Az egyik padban egy nő rosszul lett és el akarta hagyni a templomot. Emberek siettek a segítségére. Az így keletkezett zűrzavarban Gisbert és Vera sietve eltávoztak a templomból.

Odakünn tündöklött a nyár.

Lassan sétáltak végig a Kurfürstendammon, amely szinte fürdött a nap perzselő sugarainak zuhatagában.

Még nem küzdötték le mély megindultságukat.

Úgy érezték, hogy a templomban szent fogadalmat tettek, amely ismét, örökre egybefűzte kettőjüket, akárcsak az az eskü, amellyel egykor örök hűséget fogadtak egymásnak az oltár előtt.

És mert így éreztek, épp ezért nem zavarta őket, hogy népes utcán haladtak végig, amelyen a vasárnap délelőtti sétálók beláthatatlan tömege nyüzsgött, az ünnepi díszbe öltözött csákós, atillás katonatisztek egész sora és igen sok tiszti asszony is. Nem zavarta őket semmi és senki, mert úgy érezték, hogy Isten és ember előtt is összetartoznak.

— Levelet kaptam apám ügyvédjétől — beszélte Vera, — Stendalból. Az ügyvéd arról értesít, hogy apám végrendeletében a köteles részre szorít engem. Arra, amelyet mi ketten már *akkor* elvertünk.

— Más szóval ez azt jelenti, hogy az apád kitagadott?

Vera bólintott. A tény szemmelláthatólag kevéssé érdekelte az asszonyt. Nyugodtan folytatta:

— Apám is írt. Azt írta, hogy nem akar többé látni. Vannak olyan gyermekei is, akikben öröme telik. Majd azokkal vígasztalódik. Hát csak vígasztalódjék. Én, úgylátszik, nem arra születtem, hogy örömet okozzak . . . Még sohasem sikerült . . .

— Te az enyém vagy és én a tied. A többi nem fontos.

— Georg . . .

— Igen . . .

— Mondd: úgy-e, mielőtt Muthardtéknál viszontláttuk egymást, megelégedett voltál?

Gisbert vállat vont és hallgatott.

— Mindened megvolt, amire általános fogalmak

Cipőkülönlegességek | GULIWER CIPŐHÁZ Budapest, VI I., Rákóczi-út 1 | HÓ- ÉS SÁRCIPŐK

Nagyságos

dr.Szentiványi Gyula urnak,

Budapest VI.

Aréna ut 41.

f: Kaveczky, Bpest III. Nagyszombat u. 3. IV. 7.

Sa 20 934

VASÁRNAP **10** Kat. Szentcsalád Prot. Melánia	N. k. 7 ó. 46 p. N. ny. 16 ó. 29 p.	
HÉTFŐ **11** Kat. Higin p. vt. Prot. Ágota	N. k. 7 ó. 46 p. N. ny. 16 ó. 30 p.	
KEDD **12** Kat. Ernő ap. Prot. Ernő	N. k. 7 ó. 45 p. N. ny. 16 ó. 32 p.	
SZERDA **13** Kat. Veronika Prot. Vidor	N. k. 7 ó. 45 p. N. ny. 16 ó. 33 p.	Izr. 1. Sebat R. Kh.
CSÜTÖRT. **14** Kat. Hilár pk. Prot. Bódog	N. k. 7 ó. 44 p. N. ny. 16 ó. 35 p.	
PÉNTEK **15** Kat. Remete Pál Prot. Lóránt	N. k. 7 ó. 44 p. N. ny. 16 ó. 36 p.	
SZOMBAT **16** Kat Marcell p. Prot. Gusztáv	N. k. 7 ó. 44 p. N. ny. 16 ó. 37 p.	Izr. 4. S. Bo

Kaveczky Zoltán

KAVECZKY ZOLTÁN
105 Leányom tusozott tollrajz 50.— pengő

és még 4 min -

Nemzeti Szalon.
M. Rézkarcoló Műveszek
Egyesülete kiáll. Cat.
1935 jun. 7 - 24.

BUDAPEST

V.

Lipótvárosi bazilika

A lipótvárosi templom... VV 1867, 473.l.

Kaveczky Zoltán

festői naturalizmus

~~Műcs. kiáll, tól~~

Pipics 48. l.

Kaveczky Zoltán

kollégiális.

Kaveczky Zoltán nagyobb számú vízfestménnyel és tollrajzzal szerepel. Tollrajzai meglepően finomak, sokféle értékkel válnak ki. Vízfestményei erős zengésű színekkel, kellemes arányérzékkel tűnnek fel, a multszázadközépi e nemben legjobbakra emlékeztetnek. *Őszi este*, *Lelátás a Dobogókőről*, *Csobánkai részlet*, *Hárshegy* s néhány igen jó arcképe elismerést fog találni.

B. A. Nyolc festő és nyolc szobrász a Nemzeti Szalonban.

Magyar Nemzet

1941. ápr. 6.

Kavetzky Zoltán

Képzőművészet
1935. 85. sz. 118. l.

Kavetzky Zoltán: A zsámbéki templom
A Nemzeti Szalón csoportkiállításáról

nre: Erdőrészlet

de kezdhetnők *Boromisza Tiborral* is, mert az előbbi nagyvonalúsága éppen úgy megemlítendő, mint az utóbbi liraisága. De mindenkit meg kell említenünk, meg az epikus, naiv *Büky Bélát*, a sokszínű *Littkey Györgyöt*, a szentimentális *Némethy Bélát*, esetleg a szobrász *Vályi Gábort*, de fölösleges, mert ez csak a dekoratív módszer és hangulatfestés között lévő különbséget, naturalisztikus és impresszionisztikus felfogás másféle-

Kaveczky Zoltán

Kaveczky, Zoltán

40. Il Parlamento con la statua del principe Francesco Rákóczi II.
41. Il Bastione dei pescatori, 1938
42. La piazza Kolosy con la chiesa di Újlak a Ó-Buda, 1936
43. Il Parlamento, 1936

Catmedagnyh

Kaveczky Zoltán

Kaveczky, Zoltán

40. Il Parlamento con la statua del principe Francesco Rákóczi II.

Catmedagingh

főváros polgármestere

ányi Gyula festőművész urnak

Bpest

IX., Hőgyes Endre-u. 10.

ékok 13. sz. mintája — 6704

Kaveczky Zoltán

Műcsarnok, festő., Bpest
1924. tav. kiáll. 205, 216
1924. őszi kiáll. 306

Iparostavonciskolai tanitók orsz.

egyesülete) VI. 726

(Makó)

Kaveczky Zoltán

szül. Déveny újfalu

1897.

wód.

Varga Nándor Lajos

A rézkarc. Bpest, 1935.

131. l.

Kaveczky Zoltán

1916/17 - 1919/20
1923/24 - 1924/25 I.

Ferkèpzomfoiskèvk
98.l.

Kaveczky Zoltán

Önarckép, rézk.

Repr.

Elek Artur:

Az újabb magyar grafikai művészet

Magyar Művészet

1937 210. l.,
213. l.

Nagyságos

dr.Szentiványi Gyula urnak,

Budapest VI.

Aréna ut 41.sz.

Kivánságára mellékelve küldöm életrejzi adataimat és vagyok,

Budapest,1934.október 5.-én,

tisztelettel

Kanczy Dott

Kaveczky Zoltán

foto

K a v e c z k y Zoltán festő, született 1897.április 25.-én a pozsonyvármegyei Dévényujfalun.- Iskoláit Budapesten végezte, majd a gymnáziumi érettségi után az Országos Magy.Kir.Képzőművészeti Főiskola növendéke, hol Révész Imre és Edvi Illés Ödön tanitványa volt és rajztanári oklevelet szerzett. Később mint tpvábbképzős müvésznövendék Olgyai Viktor tanitványa a grafikai szakosztályon, hol két évig dolgozott.

Több külföldi kiállitáson vett részt, mint a Genfi nemzetközi képző- és iparmüvészeti kiállitáson 1929-ben, továbbá a Magyar Rézkarcoló Müvészek Egyesületének meghivására a Firenzei nemzetközi rézkarckiállitáson, azonkivül többször Európa különböző államaiban, Amerikában, kétszer Japánban és állandó szereplője a hazai kiállitásoknak.

Elsősorban grafikus. A grafikának minden ágát müveli, rézkarcos, linoleum- és fametsző.

Többnyire tájképeket készit, tipikusan magyar tárgy a témaköre.

K a v e c z k y Zoltán festő, született 1897. április 25.-én a pozsonyvármegyei Dévényujfalun.- Iskoláit Budapesten végezte, majd a gymnáziumi érettségi után az Országos Magy.Kir.Képzőművészeti Főiskola növendéke, hol Révész Imre és Edvi Illés Ödön tanítványa volt és rajztanári oklevelet szerzett. Későbben mint tpvábbképzős művésznövendék Olgyai Viktor tanítványa a grafikus szakosztályon, hol két évig dolgozott.

Több külföldi kiállításon vett részt, mint a Genfi nemzetközi képző- és iparművészeti kiállításon 1929-ben, továbbá a Magyar Rézkarcoló Művészek Egyesületének meghívására a Firenzei nemzetközi rézkarckiállításon, azonkívül többször Európa különböző államaiban, Amerikában, kétszer Japánban és állandó szereplője a hazai kiállításoknak.

Elsősorban grafikus. A grafikának minden ágát műveli, rézkarcos, linoleum- és fametsző.

Többnyire tájképeket készít, tipikusan magyar tárgy a témaköre.

ilosvai Varga István: Szentendrei részlet
A Magyar Írók, Művészek és Műpártolók Egyesülete Tárlatáról

A FA- ÉS LINÓMETSZETRŐL

(Folytatás)

Ha a metszeteket nemzeti szempontból vizsgáljuk, feltétlenül a legmagyarabb fametsző *Gáborjáni Szabó Kálmán.**) A magyar róna, a száguldó lovak, nyílt ég jellemzi sajátosan magyar témájú lapjait. Előadásában szükszavú és mégis sokatmondó. Lovak, Parasztok mulatozása, Illés szekerén című lapjain látjuk megörökítve Olgyaynak azt a tanítását, hogy a fametszet előkészítésénél gondoljunk arra, mintha fekete alapon fehérrel rajzolnánk. Fehérjei tehát szervesen ülnek az alapokon és a fényt erősen hangsúlyozzák. A fény játéka bámulatos a nagy erejű Krisztus és a hitetlenek című lapján. Olasz városképeit összehasonlítva Molnár C. Pál városképeivel, azt látjuk, hogy Szabó metszetein a fény és árnyék játszik domináló szerepet, míg Molnár C. Pál lapjain a finom tónus van hangsúlyozva. Szabó alakjai lendületesek, nem használja a sok párhuzamos vonalat, a fényt emeli ki és ezáltal közvetlenebb, mint a többi fametsző. A fametszet szépségeit fokozza a kézinyomás következtében előálló esetlegesség. A szándékos „véletlenek" szép felhasználása az Olvasó című művén jól megfigyelhető. A nő fején, a jobb karján a kontúrt naturalisztikusan kimetszi, a többi formát durván hagyja, miáltal olyan vonzó kötetlenség származik, amit csak ő nála tudhatunk be előnyül, másnál bántó értelmetlenség válnék ilyen kezelésből. G. Szabó ura a vésőnek és könnyűszerrel oldja meg a kényes problémákat és művészetté alakítja azt, amit más megoldani képtelen volna.

Az eddig említett fametszőket Rosner Károly cikkeiben[6] főképpen mint illusztrátorokat ismerteti, itt képzőművészeti szempontból méltatjuk munkásságukat.

A fametszet és linometszet mesterei közül, akik a könyvek illusztrálása helyett szabad témát keresnek s így kötetlenül a művész egyéni intuicióit adják, kétségtelenül első helyen kell említeni *Varga L. Nándor* művészetét. A fekete metszetein ezer változatban jelenik meg, mint bársonyos szín, mint mély sötét, vagy finoman, alig láthatóan. A plasztikát, a formákat játszva oldja meg, a kompozicióí közvetlen tolmácsolói a jelenetnek, melyet ábrázolnak. Egyes alakjai oly bravurosak, a mozgás annyira okadatolt, az ízmok mechanikáján épülnek fel, hogy csodálkozunk, ha női arcképein mégis annyi lágyságot,

*) Conrad Gyula, Gáborjáni Szabó Kálmán, Fáy Dezső metszetei egyrészt folyóiratokban már megjelentek, másrészt nagy méretűek és így e számban nem közölhettük. Szerk.

[6] A magyar fametszet új mesterei. Magyar Iparművészet XXXV. évf. 9—10. szám, 161—198. lapon, a Magyar fametszet két évtizede, Magyar Iparművészet XXXIII. sz. évf. 10. sz. 219—259. sz. lapon. Új magyar könyvművészet, Debreceni Szemle, VI. évf. 1. sz. 13—20. lapon.

LXXXII. CSOPORTOS KIÁLLÍTÁS A NEMZETI SZALONBAN

Sok tehetséges művészt köszönthetünk e kiállítás kapcsán. Az isteni adottság, a született képesség mutatta meg alkotó erejét az ifjúság ezen újabb megmozdulásán. A fiatalság minden akadályt leküzdő ambiciója, mozgató elánja érződik ki a műveken, mert „akiben erő van és Isten lakik, az szónokolni fog, vés vagy dalol" bármilyen formában, stílusban fejezze is ki a művészlélek érzelmeit a munkátlanság szenvedésétől való félelmében. A stílus másodrendűségét látjuk ismét bebizonyítottnak és azt, hogy az igaz művész, tekintet nélkül formai kifejezésmódjára, nagyszerűt ad, művészi valóságot alkot: a régi stílust beteljesíti, az újat önmagában klasszikussá emeli.

Tökéletes plasztikai érzékéről jólismert festő: *Chiovini Ferenc*, kinek a népéletből merített tárgyproblémái magukból lehelik a magyar falu egészséges levegőjét, a magyar paraszt őserejét olyannyira, hogy mint az Alföld ábrázolóját, a festészet Petőfijének nevezhetjük. (Alföld, Lakodalmasok, Falu télen). A távlatábrázolás tökéletes példányai: „Csolnakkikötő", „Tiszai rakodás" című képei.

Igen rokonszenves festőegyéniség: *Borbereki K. Zoltán* csak egy művel képviseltette magát, de ez — bár csak elszigetelt „Vak tanulmányfej" — mégis élethűen tükrözi vissza a tehetséges művész szín-szimbolikájának pompáját, forma-stílusának tökéletes önállóságát.

Nem kell külön bemutatnunk *Udvary Pált*, aki mint a sokrahivatott fiatal festőgárda szimbóluma, jólismert a közönség körében. Mégis minden kiállításával kapcsolatban újból és újból ismertetnünk kell festészetét, mert mindig változik a *tökéletes* folytonos keresésében. Udvary festészete ezért folyton változó, végleges alakot még nem vett föl: egyik művészi irányba sem sorolható! Elsőrangú tájképei mellett egyéni szín- és tárgyösszeállítású kompozicióí érdekesek. (Stráfos divány.) „Feleségem arcképe". „Perl Ödönné úrhölgy arcképe" a portraitfestés magasabb iskolájának méltó képviselői. Általában mostani képeit a nagyszerű színmegválasztás mellett valami halk melankólia, lágy halványság jellemzi.

Transcedens témakör kifejezője *Feszty Masa*. Az érzék feletti világ lázas rajongója szemlélteti itt lírai hevületét szimbólikus, magacsinálta stílusban, amely formanyelvével, földöntúli misztériumával hozzásimul a tárgy fenségéhez. A grafikus kifejezésmód sem véletlen: ez hű tolmácsolója a rejtelmes sejtelmességnek, a titok homályának. A vallás mellett a természet borongós tárgyképletei ragadják meg sokszor a művész képzeletét: várrom, fűzfa a középpontja számos képének. „Szlovenszkói magyar költő" portraitja összegezi egész művészetét; megtaláljuk itt tökéletes technikai tudása mellett az érzelem ábrázoló képességét.

Szélsőségei mellett is értékes *Lugosi Szabó Vladimir* munkássága, akinek önarcképe és „Öregasszony" című festménye erőteljes, izmos tehetséget árul el. *Anhalzer Olga* figyelemreméltó formában adja vissza a trópusok egzotikus világát. *Pohárnok Zoltán* a tőle megszokott egyszerűséggel tárja elénk problémáit. A szobrászokat *Grandtner Jenő*, Madarasi *Machovits Walter* képviselte a kiállításon. Külön ki kell emelnünk *Mészáros Lászlót*, aki Rómából való hazatérése óta alig lemérhetően óriásit fejlődött. Egész művészegyénisége a klasszikusfogalmazású „szobrász" nevével illethető. Még nagyon sokat várunk tőle. *Pogány Ödön.*

A SZINYEI-MERSE TÁRSASÁG KITÜNTETÉSEI. A Társaság nagydíját Molnár C. Pál, a tájkép-díjat Pólya Iván, a grafikai-díjat pedig Lugosi Szabó Vladimir kapta.

PETROVICS ELEK KITÜNTETÉSE. A francia kormány Petrovics Eleknek, a Szépművészeti Múzeum főigazgatójának a francia művészet magyarországi ismertetése és népszerűsítése terén szerzett érdemei elismeréseül a francia becsületrend lovagkeresztjét adományozta.

Füstös Zoltán: Dr. Fráter Sándorné

Fotó Schück

bájt találunk. A fametszet szépségét emelik a metszésnél meghagyott kiemelkedések, melyek festék nélkül préselődnek bele a papírba. Varga Nándor nagyszécsényi és egyéb tájképein láthatjuk a ducnak ilyen kezelését. A fás tájképen a fehérben tartott ég és alatta a kevésbbé megrajzolt, szinte egészen feketén hagyott talajával a kompozíció egyensúlyát éri el. Vérbeli művész tehetségével állit emléket az anyai szeretetnek. Az Első lépés című lapján a gyermek ingadozó bizonytalanságát a kontúrvonalak megszakításával éri el, míg a többi magyar fametsző a kontúrokhoz alig mer nyúlni, addig Varga művein csak azt jelzi, amire éppen szüksége van. Nem követi a formát párhuzamosakkal, s kidobja a szükségtelen staffage-okat. A Pastorale című lapján az állatok hosszú szarvaival lezárt mezőben skurzban fekvő aktja veszit talán legtöbbet érdekességéből, az ég bravuros megoldásának ellenére. Akttanulmányain a reflexek kiemelésével a szoborszerűség és a fény jut érvényre, a portrait fametszetei közül soknál a fej felső része nem kerül a ducra, így a szemek helye a kép felső harmadán van, ugyanúgy, ahogy a szobrász plakettjein szokta felhasználni. Fametszetkompozícióii közül a nagyobb méretű „Anyag és szellem" című maga is eláruija, hogy itt művészete filozófiai magasságot ért el. A lét titkát látjuk itt, amint az anyagból élet fakad, a kettős kép alsó sötét részében misztikus alakok — aktok —, azok áttörik a föld felszínét, hogy az ég felé törve, mindinkább megtisztuljanak. Míg az alsó fekete mező alakjait párhuzamos vonalú vésővel készítette, addig a földfeletti, világos felhő és fény közt mozgó alakjai ellenkezőleg fekete hatásúak és ezeknél mellőzi a párhuzamos vésőt. Magasröptű fantáziájának másik műve az ellentéteken alapuló és lágy, finom metszésű Adagio. Linometszetein a nagy klasszikusoknak méltó társa és művészete megnemesíti anyagát, amelyet használ. Női arcképei e technika legnemesebb gyümölcsei. Lüktető életkedve könnyű vonalakkal emeli ki a lényeget, szinte táncolni látszik a véső, mely kerüli a szükségtelent, hogy a jellemzőt annál nagyobb hangsúllyal emelje ki. Barna alapra nyomtatott női feje egyike Varga legkiválóbb alkotásainak. „Anya és gyermeke című kétszínű lapja felette áll a germán

Varga N. L.: Tanulmányfej
Fametszet

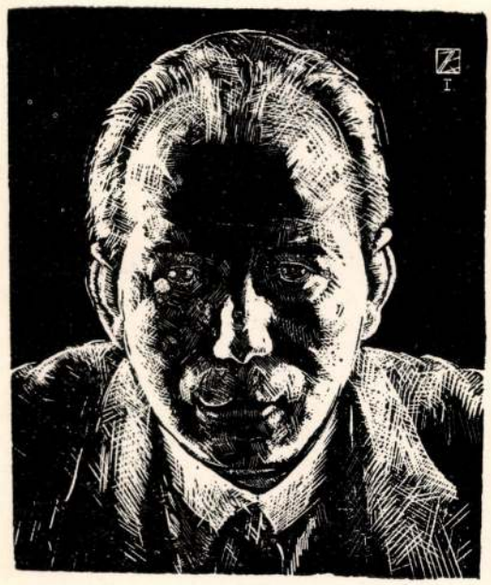

Kaveczky Zoltán: Önarckép
Fametszet

szellem ilyen fajtájú műveinek. A Gyilkos című linometszetén a mozgás és az alakok nyomasztó elhelyezésével szuggesztív hatást ér el. A mozgásban lévő láb formáját a szem nem foghatja fel oly gyorsan, azért Varga a legyőzött alak plasztikáját elhanyagolja. A mozgásról, illetőleg a vonalrítmusról Walter Crane (Vonal és forma) megállapítja, hogy a karok és az angyalok szárnyai helyzetükkel a repülést érzékeltetik. Varga az Ikarus bukása című lapján ezt teljes mértékben igazolja, sőt a háttérben elhelyezett világos vonalakkal a lebegést fokozni tudja. Vagy ki tudná jobban, bravurosabban megoldani a fantasztikus Peer Gynt alakját, mint ahogy a képzőművészetben Varga tette. Peer Gynt a hegyen című metszetén Peer Gynt alakja nehéz léptekkel halad felfelé, mögötte a manók zavaros, meg nem fogható alakjai, mint ezer szem követik.

Minden hazafias túlzás nélkül mondhatjuk — anélkül, hogy a gyönyörű holland vagy a dán grafikai kiállítást lebecsülnők —, művei világviszonylatban is értékek.

Az olaszországi tanulmányutak üdvös megtermékenyítő hatását éppen a fametszők művészetében észlelhetjük, akik fáradhatatlanul gyűjtik össze és hozzák haza olasz impresszióikat. Bár a linometszet első művészi felhasználását Conrad (Éber: Művészeti Lexikon) 1895-re teszi és hazai fejlődése Olgyay Viktor működésével (gyönyörű, sárga búzatáblát ábrázoló lapja stb.) lendül fel, rövid idő alatt mégis elérte azt, hogy ez egyszerű anyag művészeti anyaggá nemesedhetett. A linometszet ellen leginkább azok vétenek, akik nem adják meg a linoleum anyagának puhaságához mért formakaraktert, a hiba ott történik, ahol a keményebb fametszet technikáját akarják linoleum anyagába átültetni.

Vannak, akik a linometszetet újabb időben ke-

vésbbé használt technikának gondolják. Sokan pedig a linometszetet, miután meg nem értik, lebecsülik, szerintük a linoleum durvább vonalú, kevésbbé értékes és kevésbbé művészi. Nemcsak a linometszet előállításának aránylagos olcsósága, hanem a fehér és feketének intenzív szembeötlése okozza azt, hogy sokan a linometszetet szeretik meg előbb, ez viszi őket a grafika többi ágaihoz.

Gallé Tibor is linometszetek készítése után kezdett foglalkozni a grafika többi eljárásaival. Az ő linometszetein az alakok a technikához alkalmazkodnak, ezért néha groteszkül hatnak, bár metszésükben igen szépek. Gallé Tibor ujabban illusztrálással is foglalkozik, ahol művészetének sajátos karaktere igen jól érvényesül. (Bernát G.: Derék Imre története.)

Farkasházy Miklós linoleummetszetei a körvonalak rajzán merülnek ki, síkhatásukban egységesek művei. Kár, hogy nyomatai különböző színűek, szóval nem feketék, amit pedig a nemes grafika már régen megszokott. Nagyobb lapjai közül érdekesek „Délidő", „Aszfaltozók", „Újságárus", „Burkus" s „Vasúti átjáró" című művei. Hogy a linometszet az utolsó évtizedben hanyatlást mutatna, arra rácáfol az ifjabb nemzedéknek szépszámú művészgárdája. A lino- és fametszettel egyaránt foglalkozik a kétoldali megvilágítást előszeretettel alkalmazó *Kaveczky Zoltán*. Arcképei technikai tökéletességet, finomságot érnek el, a rajz nagy szeretetével párosulva. Tájképei is szép fejlődést mutatnak.

A grafika széles területének határain belül halad *Derkovits* művészete is, amit az utolsó kiállítása bizonyit. Anyagi körülményeinek mostohaságával és művészi méltatásával a napilapok is foglalkoztak.

Budapest művészeti élete azt kívánja, hogy művészeink állandóan szem előtt legyenek. Aki csak 1—2 évig nem hallatt magáról, azt könnyen felejti a közönség. Ma már alig emlékszik valaki a tíz év előtti metszőkre, és ezért van, hogy Nagy Imre művészete is ma már hosszú hallgatása miatt lassanként feledésbe merül. Fametszetei a karakter kiemelése jegyében születtek, szigorú formakeresése által tűnik ki. Széles vésőt használ a fánál is, s ezért fametszeteit a linometszetektől nehezen lehet megkülönböztetni.

Az utolsó öt év fametsző-gárdájának kiválnak a fény és árnyék hatás kedvelése által *Patay Mihály* fametszetei. Témakörét a falusi életből veszi, egyik lapján alvó aratómunkást látunk, másikon kaszáját kalapáló aratót. Szereti az állattanulmányokat is. A magyar fametszés fejlődését igérik *Élesdy István* fametszetei is, melyek között főleg tanulmányfejek szerepelnek. A régi fametszetek stílusában dolgozik *Iván Szilárd, Sinkó Károly, László Gyula.*

A linometszetnek is van fiatal gárdája: *Dénes István, Kurz János, Metykó Gy., Endrédy Gy., Schilling János* személyében, akiknek egy-egy művét a Képzőművészeti Főiskola grafikai osztályának munkái között találjuk. *Benkovits Gy.* fametszetű aktja természetes beállításával, helyes tónus értékelésével tünik ki, a kivitelnél a párhuzamos vésőt használta. E fiatalokból álló társaságban érdekes egyéniség a szobrászból grafikussá lett *Tamássy S. Gyula.* Linometszetű lapjait oly könnyedén alkotja, hogy az első ötöt úgyszólván alig egy hét leforgása alatt készitette el. Kompozícióí közül Pieta, Anunziata, Ádám és Éva, Mater Dolorosa a fontosabbak. Lépten-nyomon találkozik a magyar műértő, műkedvelő a magas színten álló grafikának e két sajátos ágával, érdekes történetük megírása a grafikában jártas, hivatott tollú íróra vár. **Szautner Lajos.**

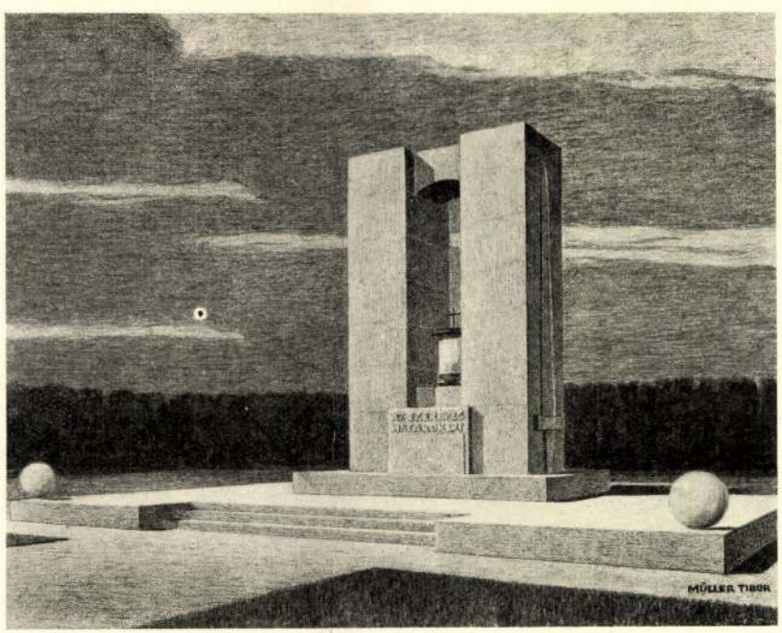

Müller Tibor: Hősök Emléke
A Magyar Képzőművészek Egyesülete Műcsarnoki Jubiláris Tárlatáról

Kara Mustafa:

Mellig, kissé jobb
bán, ~~van lelógó vége~~ vísél
szem. Bajusza koss
~~z~~ brokát köntöse pr
iják, dob, ágyú, bu
~~a~~ diszt. Felirata a

„KARA MU
salól jobbra:„ Wolfg
vasható.

Rézmetszet
Metszette

KAVECZKY *Zoltán*, festő és grafikus, * Dévényújfalu 1897 ápr. 25. A bpesti képzőműv. főiskolán főleg Olgyai Viktornál képezte magát. A grafikának minden ágát műveli, többnyire magyar tájképeket készít. Kiállított Genfben, Firenzében, Amerikában, Japánban stb.

Kv. Gy. I 536 l

Kaveczky Zoltán

Budapest 1940. sept.

Kaveczky Zoltán festőművész,
grafikus, III. Wend-u. 4. 157-903

BUDAPEST
2 VI. 27-23
4

Kavecky Zoltán

6 grafiker

Csáriky Ungvár

41. l.

Telefon: 45.
POPOVICS BÉLA
SZÉCSÉNY
Mirlap bizományos

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Kaveczky Zoltán

Körösvölgyi tájkép
lavírozott tollrajz

Sebesvári patakpart,
lavírozott tollrajz

Művészeti hetek
Kolozsvár 1942. 95. l.

Kavecsky Zoltán

festő Mácsarnok

1933, nemz. képzm. kiáll.

301, 302, 303

Kaveczky Zoltán

festő Műcsarnok

1933, szept. Fiatal művé

szek Liák. 239.

~~Horgonyzó hajók~~

461. Jan van Os.

Kaveczky Zoltán

grafikus

vród

Tóth Egrafmüvkis

32. l.

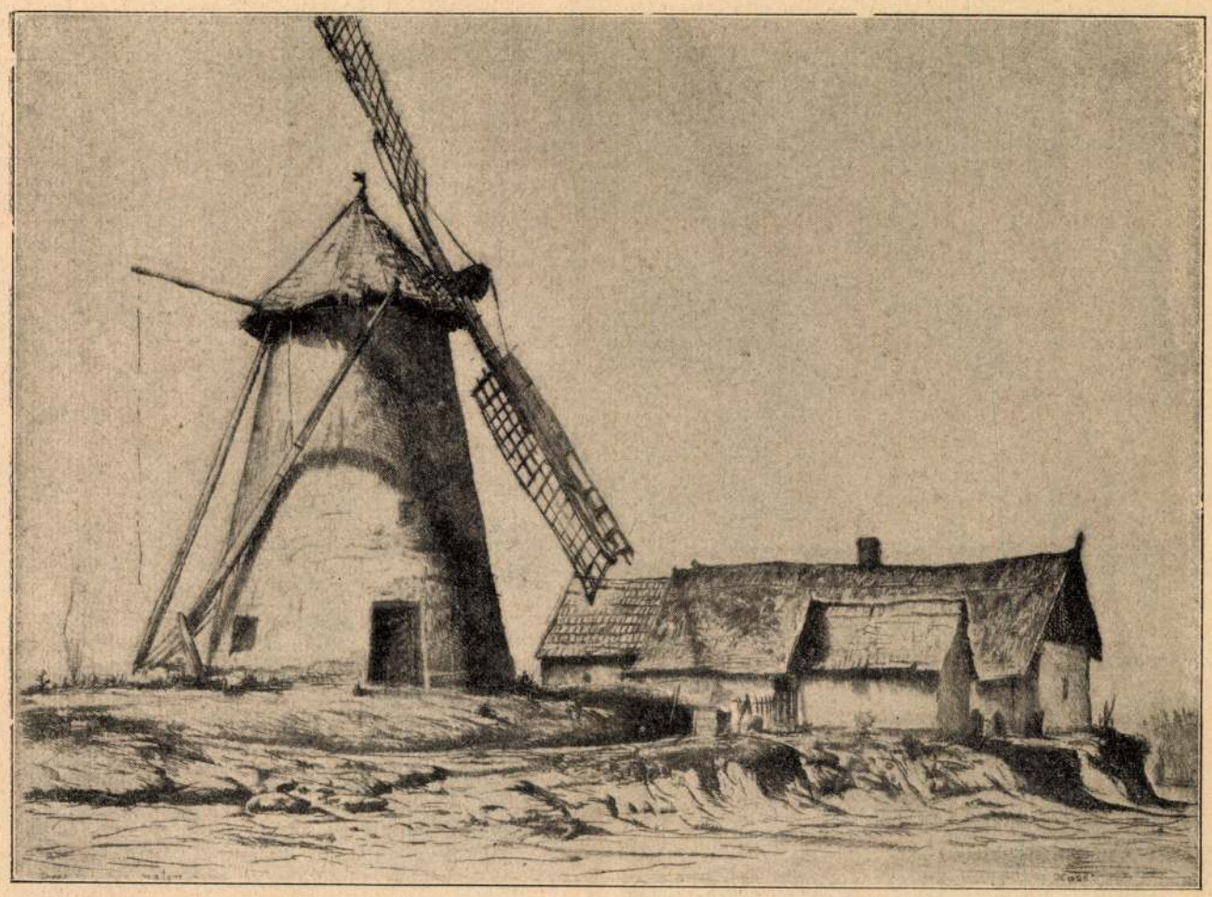

A dorozsmai szélmalom. Kaveczky Zoltán rézkarca

szerint egy embernek szüksége lehet. És ennek most vége ... miattam.

— Azt hiszed Vera, hogy a megelégedés a legfőbb jó? Hidd el: gyakran megesik, hogy az ember szinte szégyelli magát, mert olyan nagyon megelégedett ...

Vera megrázta szép szőke fejét.

— Apám levelének van egy érdekes részlete. Azt írja: „Végzetes balszerencse lebeg feletted. Mindenkit tönkreteszel, akihez közel jutsz ... Tönkretettél engem, apádat, tönkretetted a férjedet, a vőlegényedet, gyermekedet ... S most ismét férjeden van a sor ...“ Az apámnak igaza van. Sokszor bánt a lelkiismeret ... különösen miattad, Georg ... S olyankor azt érzem, hogy a magamfajta átokverte teremtés nem is érdemli meg, hogy éljen.

— Hallgass! Elég volt az ostobaságokból — kiáltott Verára Gisbert, csaknem nyersen. — Ne légy gyáva. Tanulj meg bátornak lenni és felejtsd el, ami volt.

Vera alázatosan hajtotta le a fejét és hallgatott.

Amikor Gisbert az asszony szelíden lehajtott fejére nézett, úgy tűnt fel neki, hogy Vera arca az utóbbi hetekben egészen megváltozott. Fiatalosabb, leányosabb lett. A nagyvilági nő nyugodt, bátor biztonsága eltünt lényéből. Azokra az időkre emlékeztette a férfit, amikor jegyben jártak és Vera: hófehér ruhás fiatal leány, holdvilágos estéken az oldala mellett haladt a tarlón ... egy szalmaszálat rágcsált és elgondolkozva, arcán boldog mosollyal, csillogó szemmel hallgatta az ifjú hadnagy szavait ...

Georg alig tudta elképzelni, hogy azóta tíz esztendő telt el. Ez a tíz esztendő csak álom volt. Nem váltak el egymástól egy percre sem azóta ...

— Ne gondoljunk a múlttal, Vera. Egész erőnket a jövőért való küzdelemre tartogassuk. Nem könnyű út vár reánk, Vera. Keserves.

Gisbert a tengerentúlról, fantasztikus terveiről kezdett beszélni és arról, hogy a történtek ellenére is Schefflenz ezredeshez fog fordulni. Az ezredes segíthet rajta. Régi, kipróbált afrikai harcos Schefflenz. Még Wissmann alatt küzdött Busiri ellen. Schefflenz segíteni fog. Csak okosan kell vele beszélni. Az, hogy tegnap kissé furcsállotta a helyzetet, szinte magától értetődik.

Gisbert lelkesen beszélt Afrikáról.

Vera hittel hallgatta.

Légvárakat építettek. A berlini aszfalt száraz forrósága, a trópusok ízzó hőségévé változott át képzelmünkben. A Tiergarten tikkadt, poros tölgyei pálmaerdővé. A járókelők arca egy szempillantás alatt barnára égett. Fejükön nem kalap setétlett, hanem turbán tarkállott és tollkorona lengett. A sétálók nem fekete zsakettet vagy szürke zakkót viseltek, de fehér köpenyt és párduc-bőröket.

Álmodozásukból csak akkor ébredtek fel, amikor a Potsdamer Platzra, a Wannseebahnhoz érkeztek.

Verának sietnie kellett, hogy ebédre hazaérjen.

Kezet fogtak.

Gisbert így szólt:

— Isten veled. Holnap látjuk egymást! Rám most keserves, nehéz órák várnak ...

A feleségével való beszélgetés!

Vera nem válaszolt.

A vasárnapi kirándulók tömege elsodorta őt Gisbert mellől, aki csak akkor látta meg ismét a fiatal

Schaumburg-Lippe hercegi udv. pince Villány. Pezsgő, palackbor V., Béla-u. 8.

Áradás. Kerekes József festménye a székesfehérvári kiállításon

Meghalok érted!

— Regény — 21. folytatás

Irta: **Rudolf Stratz**

Felzengett az orgona. Zúgott, mint a szélvész, harsogott, mint a viharos ég és amikor lecsendesült, mint a szivárvány ívelt az ég felé a tiszti asszonyok csengő kórusa, sok friss, fiatal, tiszta hang, ekképpen:

A sors árja ide dobott
S megtépte szíveinket
A Megváltó kézen fogott
És hazahozott minket.

Gisbert és Vera egymásra néztek.

Ajkuk kétségbeesett mosolyra húzódott. A mosoly ezt fejezte ki:

— A sors árja a mi szíveinket tépte meg, bennünket sodort magával . . .

Suttogásukra lassankint figyelmes lett a közönség. A hívők szemrehányóan tekintgettek rájuk.

Az egyik padban egy nő rosszul lett és el akarta hagyni a templomot. Emberek siettek a segítségére. Az így keletkezett zűrzavarban Gisbert és Vera sietve eltávoztak a templomból.

Odakünn tündöklött a nyár.

Lassan sétáltak végig a Kurfürstendammon, amely szinte fürdött a nap perzselő sugarainak zuhatagában.

Még nem küzdötték le mély megindultságukat.

Úgy érezték, hogy a templomban szent fogadalmat tettek, amely ismét, örökre egybefűzte kettőjüket, akárcsak az az eskü, amellyel egykor örök hűséget fogadtak egymásnak az oltár előtt.

És mert így éreztek, épp ezért nem zavarta őket, hogy népes utcán haladtak végig, amelyen a vasárnap délelőtti sétálók beláthatatlan tömege nyüzsgött, az ünnepi díszbe öltözött csákós, atillás katonatisztek egész sora és igen sok tiszti asszony is. Nem zavarta őket semmi és senki, mert úgy érezték, hogy Isten és ember előtt is összetartoznak.

— Levelet kaptam apám ügyvédjétől — beszélte Vera, — Stendalból. Az ügyvéd arról értesít, hogy apám végrendeletében a köteles részre szorít engem. Arra, amelyet mi ketten már *akkor* elvertünk.

— Más szóval ez azt jelenti, hogy az apád kitagadott?

Vera bólintott. A tény szemmelláthatólag kevéssé érdekelte az asszonyt. Nyugodtan folytatta:

— Apám is írt. Azt írta, hogy nem akar többé látni. Vannak olyan gyermekei is, akikben öröme telik. Majd azokkal vígasztalódik. Hát csak vígasztalódjék. Én, úgylátszik, nem arra születtem, hogy örömet okozzak . . . Még sohasem sikerült . . .

— Te az enyém vagy és én a tied. A többi nem fontos.

— Georg . . .

— Igen . . .

— Mondd: úgy-e, mielőtt Muthardtéknál viszontláttuk egymást, megelégedett voltál?

Gisbert vállat vont és hallgatott.

— Mindened megvolt, amire általános fogalmak

Cipőkülönlegességek | GULIWER CIPŐHÁZ Budapest, VI I., Rákóczi-út 1 | HÓ- ÉS SÁRCIPŐK

Kaveczky Zoltán

MDK

Dunakanyar Dömösnél, lavirozott tollrajz

Füzfák, lavirozott tollrajz

Műcsarnok 1943 Őszi tárlat

MDK.

Kavecky Zoltán

Kiállitási hiradás

Müvészet 1964 szept.p.25.

.

Kaveczky Zoltán MDK

Kéklő hrgyrk Solymár felett, o.temp.

7.nemzeti képzőm.kiáll. 1944.jun. Műcs.

Kaveczky Zoltán

MDK

Szántás délutáni napsütésben, o.temp.

7.nemzeti képzőm. kiáll. 1944.jun. Miles.

MDK

Kaveczky Zoltán rézkarcoló

résztvett az alábbi kiállitáson

Kisgrafika /ex libris alkalmi grafika/ kiáll.
Fényes Adolf terem, Budapest 1961. szept.

.

Kaveczky Zoltán
Jestő"

Részt vesz a Rómátjárt művészek kiállításán a Nemzeti Szalonban. Negyven rézmaratást, linoleum metszetet állított ki.

Est, 1935. IV. 21.

Kavetzky Zoltán
festő

Részt vez a Nemzeti Szalonban rendezett fiatalok husvéti kiállításán.

M.o. 1935. IV. 19.

Kaveczky Zoltán

Grafikái szerepelnek a Nemzeti Szalon húsvéti csoportkiállításán.

Nemzeti Ujság 1935. IV. 21.

Kaveczky Zoltán

A Nemzeti Szalon csoportkiállításának résztvevője. Grafikai művekkel szerepel, lapjainak legnagyobb része rézkarc. Említve Édesanyjáról készített fametszete.

Ujság 1935. IV. 21.

650

Kaveczky Lalán

Réskarcokkal szerepel a Nemzeti Szalon csoportkiállításán.

Pesti Hírlap 1935. IV. 21.

Kaveczky Zoltán MDK

Szamárhegy, tollrajz

Mücsarnok 1942 A magyar művészetért c.kiáll.

Kaveczky Zoltán MDK

Árokszéli füzfák, tusrajz

Mücsarnok 1942 A magyar müvészetért c.kiáll.

MDK.

Kaveczky Zoltán

Exlibriseiről

Müvészet 1964 szept.p.24.

MDK.

MDK.

Kaveczky Zoltán

Exlibris

Müvészet 1964 szept.p.25.

MDK.

Kavecsky Zoltán

Exlibris

Művészet 1964 szept. p. 25.

Kaveczky Zoltán festő, grafikus

1897 - 1965

Repr: Rezlaic

Galambos Ferenc:
Kaveczky Zoltán

1966. ápr. Művészet

Kovetzky Zoltán.

Az Ernst-Múzeumban rendezett Béke-plakát és Ötéves Terv grafikai kiállításán szerepelt „1952-ben kezdő harmadosztályú tsz. Római-fürdőben". c. rajzát.

Népszava, 1952. Okt. 18.

Kavetzky Zoltán.

Az Ernst Múzeumban rendezett arcképkiállításon munkájával szerepelt.

Magyar Nemzet, 1952. Júl. 2.

Kay Lajos.

a Békeplakát és Őtévés Tervgrafikai kiállításon plakátjai szerepeltek.

Kelt Budapest, 1952. Okt. 14.

Kaveczky Zoltán
grafikus

1.

Varga N. Lajos

Régi személyzetes magyar vagy magyar vonatkozású könyvek (1493–1599) Bp. 1942. 437. l.

Átvitel . . .

Kavetzky Zoltán

Szerepel a hagyos Rézkarvoló-
nyűvének Egyesülete londoni
kiállításán

Ujság 1937 III. 14.

Kaveczky Zoltán MDK

Áradás, rézmaratás

Műcsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kaveczky Zoltán MDK

Özvegy R.I.-né arcképe, rézk.

M. Rézkarolók Egyesülete kiáll. Mücs. 1939.
3~~0~~ 1.
jan. KM Társ.

MNK

Kaveczky Zoltán

Kosztümös önarckép, rézk.

M.Rézkarcolók Egyesülete kiáll. Műcs. 1939.
31 l.
jan. KM Társ.

MDK

Kaveczky Zoltán

Góré görbe fával, rézmaratás

Öreg gesztenyefa, "

M.Rézkarcolók Egyesülete kiáll. Műcs. 1939. jan.
Kk Társ. 31 l.

MDK

Kaveczky Zoltán

F.A.E: M. Rézk. Müvészek Egy. kiáll. Szab. Nép, 1949, jul. 15.

MK

Kaveczky Zoltán

Varga N.L.: Ismertető a művészi grafikához. Bp.1943.

MDK

Kaveczky Zoltán, Dévényujfalu 1897.

Női arckép, rézk.

Szépm. Muz. graf. oszt. 87. kiáll. 1954. 28 l.

Kaveczky Zoltán
Füzfás tájkép, rézk.
Női portré, hidegtü
Óbudai hegyen, rézk.

O.M.Kir. Képzőmüv. Főisk. kiáll. 1924. 11 l.

Kaveczky Zoltán
Nelly, rézk.

O.M.Kir. Képzőmüv. Főisk. kiáll. 1924. 11 l.

Kaveczky Zoltán
Rőzsehordó, rézmaratás
Tájkép tehenekkel, rézmaratás

Tavaszi Tárlat, 1957. Műcsarnok.

MDK

Kaveczky Zoltán

Bolgár kertészek, toll

I. M. Képzőmüv. Kiáll. Mücs. 195o. aug.

9 1.

MDK

Kaveczky Zoltán

Hazánk a vas és acél országa lesz, rézk.

Békeplakát és 5 éves terv graf. kiáll. Ernst Muz. 1953. szept. 9.1.

MDK

Kaveczky Zoltán festő

Kampis: Az uj Nyolcak kiáll. Magyarság, 1944. jan. 12.

MDK

Kaveczky Zoltán

Hajógyári-szigeti tájkép, tollr.
Leányom, ezüstrajz
Eső után, rézmaratás
Révészbódé, tollr.
K.A.-né arcképe, ezüstrajz
Fák rálátásban, tollr.

8 festő - 8 szobrász kiáll. N.Szal. 1936.nov.

13-14 1.

MDK

Kaveczky Zoltán

Pincelakás, tollr.
Kolossy-tér, rézmaratás
Feleségem, "
Házak, tollr.
Önarckép, ezüstrajz
Pincesor, tollr.

8 festő - 8 szobrász kiáll. N. Szal. 1936.
nov. 13-14 1.

MDK

Kaveczky Zoltán

Özv. R.J.-né arcképe, rézmaratás
Hajógyár-szigeti házak, tollr.
Tájkép, tollr.
Füzfák, rézmaratás
Seentendre, tollr.
Kosztümös önarckép, rézmaratás
Falurészlet rálátásban, tollr.
Góré a görbe fával, rézmaratás

8 festő - 8 szobrász kiáll. N.Szal. 1936.nov. 1.

13/14

MDK

Kaveczky Zoltán

Kilátás ablakomból, tollr.
Falu részlet, rézmaratás
Visegrád, tollr.
Templom a hegytetőn, tollr.
Cigánynegyed, rő tollr.
Házacska, rézmaratás
Szérüskert, tollr.

8 festő - 8 szobrász kiáll. N.Szal. 1936.nov.
13-14 l.

MDK

Kaveczky Zoltán

Napnyugta a visegrádi Dunán, vizf.
Dunakanyar Dömösnél, vizf.

8 festő - 8 szobrász kiáll. N. Szal. 1941. ápr.
9-1o 1.

MDK

Kaveczky Zoltán

Őszi este a Dunán, vizf.
Hárshegy zivataros délelőtt, vizf.
Vend utca, vizf.
Anyósom, vizf.
Hárshegy őszi délután, vizf.

8 festő - 8 szobrász kiáll. N. Szal. 1941. ápr. 9-lo l.

MDK

Kaveczky Zoltán

Hajógyárszigeti táj, tollr.
Sik tájkép, tollr.
Ósdi ház, "
Csobánkai részlet, tollr.
Feleségem, ezüst
Vitéz Ilonka arcképe, azüstrajz

8 festő - 8 szobrász kiáll. N. Szal. 1941. ápr.
9-lo l.

MDK

Kaveczky Zoltán

Remete, tollr.
Fák tanyával, tollr.
Falusi templom, "
Etetik a cséplőgépet, tollr.
Viharelőtti napfény, "
Varrás közben, "

8 festő - 8 szobrász kiáll. N. Szal. 1941. ápr. 9-lo l.

MDK

Kaveczky Zoltán

Zugliget, tollr.
Mátyáshegy, "
Lelátás Dobogókőről, tollr.
Füzfák, tollr.
Szamárhegy, "
Nagykevély, "

8 festő - 8 szobrász kiáll. N. Szal. 1941. ápr. 9-lo l.

MDK

Kaveczky Zoltán

Dorozsmay öreg malom, rézk.

Őszi fák, rézk.

Magyar akác, rézk.

Nemz. képzőműv. kiáll. Műcs. 1933. ápr.
Képzőműv. l.
26

MDK

Kaveczky Zoltán

Gyermekportrék, ezüstrajzok

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 8 1.

MDK

Kaveczky Zoltán

Budai hegyek, vizf.

Őszi Tárlat. Műcs. 1940. okt. 22 l.

MDK

Kaveczky Zoltán

Dunakanyar Dömösnél, vizf.

Őszi Tárlat. Műcs. 1940. okt. 22 l.

MDK

Kaveczky Zoltán

Vitéz Ilonka, ezüst rajz

Őszi Tárlat. Mücs. 194o. okt. 2o 1.

MDK

Kaveczky Zoltán

Festői házikó, tollr.

Őszi Tárlat. Mücs. 194o. okt. 21 l.

M.D.K.

Kaveczky Zoltán
festő

592) Magyar akác
Győr városi Múz.

Egyéb köztulajdonból átvett műtárgyak jegyzéke.
Budapest 1952.

40 l.

Kaveczky Zoltán (1897–1965), grafikus.

A réztechnikában idősebb művészeink közül Kaveczky az ex libris-művészet magaslatáig jutott el. Az öreg fák, az elhagyott romok, a magányos házak grafikus-poétája volt, aki a romantikus látványt is realista alkotássá váltotta. Realizmusa nem zárt ki egyfajta festőiséget, melyet elsősorban maratási fokozatokkal ért el.

Galambos Ferenc: A XX. századi magyar ex libris. Hevesi Szemle, 1976. 3. 19. old.

Kaveczki Zoltán

grafikus Jászberényben állit ki.

Magyar Hirlap 1976/39/13

KAVECZKY Zoltán

175

Oltványi 1991

44, Az épület belső díszítése
előtt, részben azalatt szóródo
45, Például; Blaskovics-pal
1878, tervezte Bukovics Gyula)
hasonló felfogását! Belső rés
osztrák-rokokó előképekhez val
miatt is - jól látható a hason
ván-féle palotában (Bp. VIII.
te F. Fellner és H. Helmer), v
tában (Bp. V. Kecskeméti u 1(
Artur).
46, Bp. VIII. Pollack M. tér
építőmester **Wechselmann Ignác,**
rászati díszek még **Schrödl Emi**
403. - VU 1876 313-314.
47, Ybl 1864-ben Franciaorsz
tanúlmányútra.
48, alkotójuk **Schaffer Károly**
49, Naplója (Bp. 1977 382.)

Kaveczky Zoltán festő

Nagyszombat-utca 3. Műcsarnok

1934. téli kiáll. 175.
1934. nemz. képzm. kiáll. 412,
421, ~~[illegible]~~ 424.

Eine Landschaft, in deren Vordergrunde sich ein Neger zeigt, welcher zwei gesattelte Pferde hält, deren Reiter im Begriffe sind, aufzusitzen. — 1815: IX. 20. *A. Kuyp:* Eine Landschaft stb. — 1835: XIV. 5. *A. Kuyp:* Landschaft. Ein junger Mohr hält zwei gesattelte Pferde. — 1844: I. 30. *A. Cuyp:* Landschaft stb. — 1865, 1866, 1867, 1869: X. 12. *Cuyp Alb.:* Tájkép, egy mórfiú két lovat tart.

b) Az Orsz. Képtárban. 1871: X. 12. *Cuyp Alb.:* Tájkép, egy mórfiú két lovat tart. — 1873: X. 12. *Van Stry nach A. Cuyp:* Landschaft, ein junger Mohr hält zwei gesattelte Pferde.

SZINHÁZ

Egy darab előadására bérbevette a Vigszinház a Fővárosi Operettszinházat

Szilveszterkor tartották az utolsó előadást a Nagymező-utcai Fővárosi Operettszinházban, illetve akkor még orfeum épületében és azóta csend borult az épületre, kikapcsolták a villanyt is. Az a társaság, amely a Fővárosi Operettszinház épületét hosszabb időre kibérelte, január óta keres szinházi vállalkozót és folytak is már olyan tárgyalások, amelyek sikerrel biztattak. Ezek közül legérdekesebb az a terv volt, amely szerint a *Nemzeti Szinház* bérelte volna ki néhány sikere darabjának további előadására a Nagymező-utcai szinházat, de az utolsó percben szereposztási nehézségeken ez a javaslat is megbukott.

A jövő szezonra a *Szinházhasznositó Kft.* biztositott magának opciót a Fővárosi Operettszinházra, ahol *mozielőadásokat szeretne tartani.* Szombaton délben aztán eredménynyel fejeződtek be a szinház főbérlői és a Vigszinház tárgyalásai, alá is irták a megállapodást, amely szerint a *Vigszinház március legvégén, vagy április első napjaiban a Fővárosi Operettszinházban mutatja be Szilágyi—Eisemann „Meseáruház" cimü operettjét Bársony* Rózsival a főszerepben, *Szabolcs* Ernő rendezésében.

Ezt a darabot már régebben elfogadta a Vigszinház és arról volt szó, hogy saját szinházában mutatja be. Ott azonban más tervei vannak az igazgatóságnak és ezért szerezte meg most a Fővárosi Operettszinházat, *egyelőre csak ennek a darabnak az előadásaira.* Lehetséges azonban, hogy a szezon végéig *még egy bemutatóra is sor kerülhet*, sőt esetleg a jövő évre is megtartja ezt a szinházat a Vig, ugy hogy a *társulata egyidőben három helyen játszanék.* A megállapodás szerint legkésőbb április 11-ig be kell mutatni a *Meseáruházat.*

OPERAHÁZ

Az Operaház szombatra a *Hunyady László* előadását hirdette. Ehelyett *Rössler* betegsége miatt a Bohémélet került szinre. *Mimi* szerepében *Gyenge* Anna nyujtott pompás müvészi élvezetet. A jelenvoltak hosszasan ünnepelték a nagy müvésznőt. *Laurisin* Lajos, *Maleczky* Oszkár, *Farkas*, *Koréh*, *Komáromi*, *Toronyi* és *Halász* Gitta énekelték a főbb szerepeket.

A FŐVÁROS PÁLYÁZATOT HIRDET OKTATÓ FILMSZCENÁRIUMOK IRÁSÁRA

Budapest polgármestere pályázatot irt ki pedagógiai filmszcenáriumok irására. A pályázati hirdetmény 54 szcenáriumtémát jelöl meg — elemi és középiskolai filmoktatás részére —, amelyeket rövid filmszöveggel kell

ELMARAD A PÁRISI SZINHÁZI SZTRÁJK

Párisból jelentik: A *Paris Soir* jelentése szerint az esti szórakozóhelyek és szinházak beharangozott *sztrájkja elmarad.* A párisi szinigazgatók megegyeztek *Mandel* postaügyi miniszterrel és *Chiappe* városi tanácsi elnökkel. A megegyezés értelmében a szinházakra és szórakozóhelyekre sulyosodó terheket csökkentik. A kormány hétfőn törvényjavaslatot terjeszt a kamara elé, amelyben felhatalmazzák a városi tanácsot, hogy az elmaradó illetékek pótlására tervezetet nyujtson be.

Rozgonyitól 3 gyermekfénykép 8 P.

Lauri Volpi

44 év óta fennálló
PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ
ANDRÁSSY-UTI ÁRUHÁZA MEGNYITÁSÁNAK
25 éves Jubileuma

JUBILEUMI CSOMAG
Férfiing-készlet
Prima férfi Sporting hosszu ujjal. Prima Sportnyakkendő tiszta gyapjuból, diszdobozb.
3.80

JUBILEUMI CSOMAG
Férfizoknikészlet
3 pár finom flór férfizokni és 1 pár prima zoknitartó, diszdobozban
3.90

JUBILEUMI CSOMAG
Női harisnyakészlet
3 pár „Favorit" hibátlan ajouros müselyem harisnya, diszdobozban
5.50

JUBILEUMI CSOMAG
Női ingkészlet
Prima női ing és nadrág-garnitura, himzett matt raye müselyemből, diszdobozban
3.48

JUBILEUMI CSOMAG
Női gallér
fehér v. arany müselyem crepszaténből, divatos facon, diszes tartóban
70 fill.

JUBILEUMI CSOMAG
Női zsebkendőkészlet
3 drb szines női zsebkendő, divatos beszövött mintával, diszes tartóban
80 fill.

JUBILEUMI CSOMAG
Babykészlet
Világoskék vagy rózsaszinü mintás kötött kabátka, sapkával és 1 pár müselyemcsokorral, diszes tartóban
90 fill.

JUBILEUMI CSOMAG
Pénztárcakészlet
Levéltárca finom kroko préselésü bőrből ugyanilyen patkóerszény, fonott bőrszegéllyel, diszdobozb.
2.90

JUBILEUMI CSOMAG
Zománc főző-készlet
1 pecsenyesütő
1 medence
3 lábas:
¼, 1 és 2 liter
1 fazék 3 liter
1 tésztaszürő
1 merőkanál
4.80

JUBILEUMI CSOMAG
Konyhakészlet
6 drbből álló konyhakészlet, előrajzolt molinóból
3.80
1 kézimunka
filéterítő
100×100 cm
3.80

JUBILEUMI CSOMAG
Kávéskanálkészlet
6 alpacca kávéskanál, kazettával
2.80
Evőkanálkészlet
6 drb rozsdamentes evőkanál
4.80

JUBILEUMI CSOMAG
Játékkészlet
1 öltözött törhetetlen Matyóbaba,
1 szines gumi labda,
1 mesekönyv
összesen
96 f

„MACKÓ"

A legvidámabb színházi est

Vaszary Piroska, Góthné, Sulyok Mária, Kabos Gyula, Góth Sándor, Mály Gerő, Dénes György

ragyogó alakitása

PESTI SZINHÁZ

VI., Révay-utca 18 Jegyrendelés: 15-4-38

ZSIGMOND KIRÁLY HALOTTI ÉKSZERE

„A hónap műtárgya" a Magyar Nemzeti Muzeum kupolacsarnokában, márciusban, *Zsigmond* magyar király (1387—1437) halotti ékszere, aranyozott ezüstből készült koronája és országalmája. E kiváló történeti ereklyéket 1755-ben Nagyváradon a fellegvárban, Szent László hajdani templomának helyén találták, onnan Mária Terézia királynőnek Bécsbe küldték, ahol 1933-ig őrizték, mikor is a bécsi gyüjteményekből Magyarországnak jutott tárgyakkal együtt a Magyar Történeti Muzeum történeti osztályába kerültek.

MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SIKERE AMERIKÁBAN

A Clevelandben rendezett nemzetközi grafikai kiállításon a *Magyar Rézkarcolóművészek Egyesülete* testületileg vett részt és azon *Conrad* Gyula, *Ferenczy* Valér, *Kaveczky* Zoltán, *Komjáti* Gyula, *Molnár* C. Pál, *Patkó* Károly, *Pohárnok* Zoltán, *Szőnyi* István, *Vadász* Endre, *Varga* Nándor, *Weil* Erzsébet és *Zádor* István, összesen 28 művel szerepelt. Az egyesület most a kiállitást rendező Cleveland Print Makers (a clevelandi grafikusok) titkárától hivatalos levelet kapott, melyben szószerint a következőket irja: „Tudatnom kell önökkel, hogy a nemzetközi grafikai kiállitáson a magyar anyag oly magas szinvonalu volt, hogy azt *szinvonalban egy más nemzet műcsoportja sem érte el* és azt még az amerikai csoport is *csak számarányban* multa fölül. Egyesületünk ez okból tagjainak tagilletményeül egy magyar rézkarcot választott. *Vadász* Endre *Hajók a folyón* cimü rézkarca igy *260 amerikai műgyüjtő lakásába került* s olyan helyen fogja hirdetni a magyarok müvészetét, ahol eddig erről keveset tudtak!"

SOETENS RÓBERT HANGVERSENYEZ

Soëtens Róbert, a kiváló francia hegedümüvész a mult esztendőben mutatkozott be óriási sikerrel Budapest közönségének azon a francia hangversenyén, amelyet a székesfőváros a francia kormány közremüködésével rendezett. A világhirü hegedümüvész idén is ellátogat fővárosunkba s március 3-án, kedden este 8 órai kezdettel tartja egyetlen budapesti hegedü-estjét a Pesti Vigadóban, *Maugras* Gaston, Franciaország budapesti követének fővédnökségével. Nagy érdeklődéssel várt budapesti hangversenyének müsorán kizárólag francia zeneszerzők müvei szerepelnek. Zongorán *Somogyi* Marika, Párisban élő magyar zongoraművésznő kiséri. Jegyek 1—6 pengős árban a Székesfőváros Népmüvelési Bizottsága hivatalában (IV., Szép-utca 5. félem. 2. Telefon: 84-5-29) és a Rózsavölgyi és Koncert jegyirodákban válthatók.

LISZT-EMLÉKHANGVERSENY MISKOLCON

Nagyszabásu Liszt-emlékhangversenyt rendezett a napokban a *Miskolc Városi Hubay Jenő-zeneiskola*. A müsort *Halmay* Béla dr. polgármester emelkedett hangu emlékbeszéde vezette be, mely után az intézet müvésztanárai léptek a pódiumra. *Koller* Éva a VIII. rapszódiát játszotta müvészi lendülettel. *Dargayné Keresztessy* Erzsébet két Liszt-dalt tolmácsolt nagy sikerrel. *Thurzó Nagy* Lászlóné a két Liszt-legendát játszotta megkapó melegséggel. *Hollósy* Kornél a Gyászhangok saját orgona-átiratával fogta meg a hallgatóság szivét-lelkét. *Rákos* Arnold a Hubay-átirta Liszt-Rapszódiával aratott megérdemelt tapsokat. Az ének- és hegedüszámokat *R. Palkó* Kornélia kisérte müvésziesen zongorán. A müsort a II. rapszódia zárta, a zeneiskola és a diósgyőr-vasgyári egyesitett zenekar előadásában, *Koller* Ferenc igazgató avatott vezényletével.

—

Rózsavölgyi hangversenyei

Münch zenekari-est ma. V. fél 9.
Basilides dalest márc. 4.
Vaszy Viktor zenekari-estje márc. 11.
Kleiber Erich márc. 16. Berlioz: Fantasztikus szimfónia. Liszt: Tasso. Wagner: Bolygó hollandi. 120 tagu monstre zenekar. Néhány jegy 2.80—9 pengőig.
Somogyi László márc. 9-én vezényli a Hangverseny-Zenekart (Z. 8.) Müsor: Coriolán-nyitány. Vivaldi: Concerto grosso. Mozart: Trauermusik és Serenata notturna. Debussy: Faun délutánja. Kodály: Szvit.

SPORT

Vasárnapi sportesemények

Vasárnap Debrecenben játszik a Ferencváros

A *nemzeti ligabajnokság* vasárnapi fordulójának a debreceni mérkőzés lesz az ugynevezett *derbi-eseménye*, amennyiben a *Ferencváros* és a *Bocskai* mostani formájában ezt a jelzőt egyáltalán használni lehet. Pedig a két csapat ügye nemcsak egyesületi ügy, mert hiszen mindkét csapat mögött tömegek állnak, tizezrek, akiknek külön vasárnapi örömük, ha a csapatuk győz és el van rontva a vasárnapjuk, ha a kedvenc csapat vereséget szenved. A *Ferencvárosnak* sok tizezernyi népe már hetek óta azon tépelődik, mi lehet az oka, hogy a zöldfehérek csapata sokszor éppen olyankor mond csődöt, amikor pedig biztos győzelmet várnak tőle és Debrecenben is azon keseregnek, miért van, hogy az egykor oly félelmetes csapat nem tud megint lábrakapni? Tagadhatatlan, hogy a két csapat problémája már tulnőtt a *Ferencváros* és *Debrecen* határain, érdekli már az ellenfeleket is — hiszen sulyos anyagi kérdések is füződnek hozzá! — és tulzás nélkül állithatjuk, hogy sikereikben és kudarcaikban már érdekelt az egész magyar labdarugósport is, amelyből éppen mostanában vészkiáltások hangzanak a nagy nyilvánosság felé. Anyagiakról van szó, kibirhatatlan terhekről, megfogyatkozott bevételekről, nem kevesebbről, mint arról, ha idejében nem történik változás, nem jön segitség, ugy egy napon le fog állni az egész professzionista futball-üzem és vasárnap zárva fognak maradni a futballpályák kapui. Akik közelről ismerik a helyzetet és belátnak a kulisszák mögé is, nagyon jól tudják, hogy ha a futball nem segit önmagán és éppen a professzionista futball, másoktól ugyan aligha remélhet segitséget. Azon a néhány áldozatkész mecénáson kivül elsősorban jó játékra van szükség, sikerekre és a sikerek nyomán közönségre és — most már nem vitatható —, arra, hogy a *nemzeti bajnokság* egész rendszerét reálisabb alapokra fektessék. Sok a tizennégy csapat és hiábavaló minden erőlködés, ha például *Miskolcon* még a *Hungária* meg a *Ferencváros* sem jelentenek olyan attrakciót, hogy a bevételekből legalább a rendezés és vendéglátás költségeit fedezni lehetne. Kiváncsian várjuk, vajjon mekkora közönsége lesz a vasárnapi debreceni mérkőzésnek? Mert ez ma a legfontosabb problémája a magyar professzionista futballnak. Hogy melyik csapat fog győzni, nem is fontos, de mindennél fontosabb a jó játék. És a *Ferencvárosnak* korrigálnia is kellene a multheti kudarcot, amit, hogy korrigálni is akar, mutatja, hogy a legerősebb csatársorát küldi el *Debrecenbe, Táncossal, Sárosival, Keménnyel* megerősitve.

A vasárnapi program többi mérkőzése a kö-

A magyar ökölvivók 10:6 arányban győzték le a morvákat

A Beszkárt sportcsarnokában szombaton este 9 órakor kezdődött a morva—magyar nemzetközi ökölvivómérkőzés.

Előzőleg *Héger* Árpád, a MÖSz főtitkára üdvözölte a vendégeket, akiknek nevében *Kocanda* a morva ökölvivószövetség kapitánya válaszolt majd átnyujtotta *Kankovszky* Arturnak, a MÖSz ügyvezető-alelnökének tizéves jubileuma alkalmából a morva ökölvivószövetség emlékalbumát.

Magyarország 10:6 pontarányban győzött Morvaország ellen.

Légsuly: Basta (Morvaország) pontozással győzött Róka (Mávag) ellen.

Bantamsuly: Kubinyi (NSC) pontozással győzött a morva Medek ellen.

Pehelysuly: Frigyes (Beszkárt) pontozással győzött a morva Winkler ellen.

Könnyüsuly: Haranghy (Mávag) pontozással győzött a morva Kosina ellen.

Weltersuly: Oláh (BTK) pontozással győzött Loos ellen.

Középsuly: Kristen (Morvaország) pontozással győzött Erdős (BTK) ellen.

Kisnehézsuly: Szolnoki (Beszkárt) váratlanul szép küzdelemben pontozással győzött a morva Vlasák ellen.

Nehézsuly: Kuss győzött Askenázi (BTK) ellen, aki az első menetben ugyan nyolcig földre vitte a morvát, de a második menetben szemsérülés miatt feladni kényszerült.

O Magyarország törcsapatbajnoki küzdelmei vasárnap nyernek lebonyolitást öt egyesület csapatának részvételével. Vasárnap délután 4 órai kezdettel rendezi a *Magyar Vivó Szövetség* a Vas-utcai tornateremben az 1936. évi országos törcsapatbajnoki versenyt. A bajnokságra öt egyesület adta le nevezését, ami visszaesést jelent a mult esztendők nivójával szemben, mert ilyen szegény még egyszer sem volt a nevezési lista. Távolmaradnak az idei küzdelmektől a BBTE, az MTK és az UTE csapata, amelyek pedig a bajnokságban mindenkor komoly ellenfelei voltak a többi csapatnak és minden bizonnyal még ma is azok lennének. *A benevezett öt egyesület a HTVK, MAC, BEAC, RAC és LASE*, amelyek közül csak előbbi háromnak vannak reális esélyei a bajnoki versenygésben, de az utóbbiaknak az az elhatározása, hogy elindulásukkal hozzájárulnak az országos bajnokság sikerének emeléséhez — annál sport-

MDK

Kaveczky Zoltán, grafikus.

Rözsehordó. Rézmaratás.
Tájkép tehenekkel. "

Műcsarnok.-Tavaszi Tárlat. 1957. Kat. 15.1.

Kaveczky Zoltán

Szépm. Használ. graf.oszt. 87. kiáll. 1954. 9. 1.

MDK

Kaveczky Zoltán

e.a: Grafikai művészetünk hőskora. Ujság, 1943, jun. 11. 6. l.

MDK

Kaveczky Zoltán, festö-graf.

Szt.Vid hegye Vasmegyében. Ecsetrajz.

Küsz.-Az 1934.évi Magyar Kiáll. 1934.szept.27.-okt. 28
Kat. 17.1.

MDK

Kavetzky Zoltán, graf.

Pomázi tája-k. Rézkarc.

Füzfák. "

MÜcs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat. 15.1.

Kaveczky Zoltán, festö-graf. MDK

Kisoroszi. Rézkarc.

Mücs.-V.M.Képzm.Kiáll.1954.dec.-1955.jan. Kat. 21.1.

MDK

Kaveczky Zoltán, festö

Árokszéli füzfák. Ecsetrajz.

Mücsarnok. IV.Képzömüv.Kiáll. "A Magyar Müvészetért".
1943 máj.16-3o. Kat. 2o.1.

MDK

Kaveczky Zoltán, festö

Kis falucska. Tómusos ecsetrajz.

Mücsarnok. IV. Képzömüv. kiáll. "A Magyar Müvészetért".
1943 máj. 16-30. Kat. 19.1.

MDK

Nyolc festő és nyolc szobrász a Nemzeti Szalonban

Kaveczky Zoltán

Pesti Hirlap 1941. ápr. 8.

Kaveczky Zoltán

grafikus

M.D.K

A kiállitáson szerepel

Major János: Kisgrafikai kiállitás

Művészet, 1961 december – 38 l

MDK

Kaveczky Zoltán, festö

lehet, hogy jobban is tud, de kiállitott képei most gyengék.

Krupis János: Az uj "Nyolcak" kiállitása./?Alkotás Magyarság. 1944. jan. 12. 9.l. Müvészház?/

MDK

Kaveczky Zoltán

Végvári: I. M.Képzőm.Kiáll. Magy.Nemz. 1950.
szept. 9.

MDK

Kaveczky Zoltán

Macsaras táj, rézk.

Fiatal művészek kiáll. Műcs. 1933. szept. 27 l.

MDK

Kaveczky Zoltán, sz. 1897

Váci uti öreg malom, rézk.

Dorozsmai malom, "

Vihar előtt, "

Képzőműv.Főisk. grafikai gyüjt. 2.kiáll. 1943. jun. 12 l.

MDK

Kaveczky Zoltán, sz. 1897.

Képzőmüv. Főisk. grafikai gyüjt. 2.kiáll.
1943. jun. 6 l.

MDK

Kaveczky Zoltán festőm.

Kéklő hegyvonulat Solymár felett, festm.
Eső utáni délelőtt Erdélyben, "
Tarló szürt napfényben, "
Agyagbánya Óbuda felett, "

sz.s: 8 festő és 8 szobrász. Népszava, 1944. jan. 19. 6 l.

MDK

Kaveczky Zoltán, graf.

e.a: Két kiáll. Ujság, 1944. jan. 15.

MDK

Kaveczky Zoltán

Gyermekportrék, ezüstr.

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug.
8 l.

MDK

Kaveczky Zoltán, festő

Erdei táj. Tollrajz.
Topolyafák "
Fűzfák. Tusrajz.

Mücs.- Tav. tárlat a Mücs.-ban. Hősök tere.
1952 X máj. 10 - jun. 4. Jegyz. 11. l.

Kaveczky Zoltán

A jászberényi könyvtár ötödik kisgrafikai kiállításán rózkarcait látjuk.

A.A.: Műemlékek ex libriseken és kisgrafikákon.
Szolnok Megyei Néplap, 1972. okt. 14.

Kaveczky Zoltán

Kék hátterü csendéletében egy vérbeli impresszionista feladatot könnyen, csupa valószinüséggel oldott meg,-irja a Müvészet c. rovatban közölt kritika, a Képzőmüvészeti Főiskola ifjusági kiállitásán szereplő fiatal müvészről.

A HÉT, Bp. 1917. dec. 30.
XXVIII. évf. 52. sz. 830-831. lap.

Kavetzky Zoltán

Művei szerepelnek Soó Rezső ex libris, kisgrafika gyűjteményében

Weiner Mihályné Magyar ex libriesek Soó Rezső kisgrafikai gyűjteményében

Művészettörténeti értesítő 1974/1 79.old.

Kaveczky Zoltán grafikus

A debreceni Pedagógus Művelődési Ha-
djtósi Dürer ex-libris-gyűjtő kiállítása
megnyílt, melyen szerepelnek grafikái,
„Szeti könyve" (emlétve)

L.I.: Virág és könyv.
Pedagógusok Lapja, 1975. szept. 22.

Kaveczky Zoltán

A.Gy. rézkarcos képmása, o.t.
Tarló szürt napfényben, o.t.
Agyagbánya Óbuda felett, o.t.

8 festő 8 szobrász 5.kiáll. N.Szal. 1944. jan.

lo l.

MDK

Kaveczky Zoltán

Kéklő hegyvonulat Solymár felett, o.t.

Eső utáni délelőtt Erdélyben, o.t.

8 festő 8 szobrász 5. kiáll. N. Szal. 1944. jan.

lo l.

MDK

Kavetzky Zoltán, grafikus

értékes mundával Merefel.

Ernst Muz. - Arcképkiáll. - M.N. 1952 jul. 2. - 5. l. - Dutka M.

MDK

Kaveczky Zoltán festő

f.j: 8 festő és 8 szobrász... Pesti Hirlap, 1944, jan. 11.

Kaveczky Zoltán MDK

Dorozsmai öreg malom, rézkarc

Őszi fák, rézkarc

Magyar akác, rézkarc

Mücsarnok 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Kavecsky Zoltán MIK

Dorcsamesi örög majom, reskaro

Ösmi fák, reskaro

Magyar sikó, reskaro

Miccsarnok 1973 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Kaveczky Zoltán

MDK

Mocsaras táj, rézkarc

Mücsarnok 1933. Fiatal Művészek kiáll.

Kavecsky Zoltán

Mocsárosi út, részére

MDK.

Kaveczky Zoltán

Kiállitási kritika

Szocialista Kulturáért 1965 julius, lap -

Kaveczky Zoltán MDK

Vén gesztenyefa, rézkarc

Mücsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Kaveczky Zoltán MDK

Romantikus öreg óriás, tollrajz

Mücsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Kaveczky Zoltán MDK

Szt.Vid hegye Vasmegyében, ecsetrajz

Műcsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállitás

Kaveczky Zoltán

Említve.

A Könyv 1965. jul. 27.
Kisgrafikák a Dürer teremben. Kuczka Péter.

Kaveczky Zoltán

MDK

Zsámbéki templom, rézkarc

Mücsarnok 1934 téli kiállitás

MDK

Kaveczky Zoltán

Önarckép, repr.

Szautner L.: A fa- és linómetszetről. Képzőművészet 1935. 81. sz. 35.l.

Kaveczky Zoltán

MDK

Topolyafák, rézkarc

Leányom, famaetszet

Mücsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállítás

Казаков Зойка

Теодулек, тёзкето

Денчов, Гавазбаев

Kaveczky Zoltán MDK

Tavaszi napsütés, rézkarc

Mücsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

Kaveczky Zoltán
Konyáti Gyula
Lénárd Róbert †
Molnár C. Pál
Nagy Imre
Olgyai Victor †
Patkó Károly
Pohárnok Zoltán
Reiter László
Sándor József †
Szobotka Imre
Szőnyi István
Tarjáni S. Jenő
Tordai Schilling Oszkár
Vadas Endre
Varga Nándor Sajó
Vegh Gustav
Zádor István

Valamegi-
nivel egy-egy
Elpevel

az 1937. évi londoni magyar
graf. kiáll. résztvevői
Hungarian Graphic Art.
London, 1937. Victoria an Albert Museum

tovább

4900

Gyüjte

A hely neve	A tárgy megnevezése
Ákos, Szilágy vm.	Ev. ref. templom keresztmetszete, (méret a szentély felé.) a lap másik oldalán az északi oldalhajó végének metszete.

tovább

K

~~Hollaky Emma~~

~~Bem Józef~~

~~Erdős Ilona~~

~~Fekete Géza~~

~~Hollaky Emma~~

Kaveczky Zoltán

Ősz Dénes

Pomogáts Béla

Spányi Ilona

Teleki Ralph

Varga Mátyás

P

l. Kisgrafika

1943. 1–2. n.

14. l.

i m. kir. Minisztertől.

lnök urnak 3659/M.E.III. sz. átirata
eskedjék velem lehetőleg postafordultá-
gazgatása alatt álló intézet nyomtat-
e tekintetében mely nyomdai vállala-
téku szerződéseket kötött s hogy eset-
a t. Czim a jövőben mely cégek által,
ja fedeztetni.
. julius hó 9.
rendeletéből:

~~Arató Gyula~~

~~Gallé Tibor~~

Kavecsky Zoltán

Komjáti Gyula

Ősz Dénes

Pomogáts Béla

Spányi Ilona

Teleki Ralph

Varga Mátyás

tovább

l.

Magy. Iparm

1941. 63. l.

h Béla okl. épitész II. kereseti
terjeszteni azon kérelmem kapcsán,
ág. ev. templomban eddig, szabály-
litási munkálatok fejében 4000 K.
kiutalni méltóztassék. A munká-
alkalmam megtekinteni és meggyö-
vitele az üvegezésnél tapasztalt
eltekintve, melyek kijavitására
z elöirásnak és elöirányzatnak tel-

Kaveczky Zoltán

Nevét említi F. Mirajev Exlibris c. kötete.

Magyar Grafika, 1970. 2. sz. 40. l.

Nándor Lajos, Zádor István, Komjáti Gyula, Weil Erzsébet, Kaveczky Zoltán és Vadász Endre kezén a magyar grafikát a XX. században igen magas színvonalra emelte.

A festő-rézkarcolók munkássága a festészet történetét tükrözi. A századfordulón fellépő dekoratív irányt Rippl Rónai József szép lapjai, a dekadens ízt Gulácsy Lajos, a test és a tér szerkezetét kutató törekvéseket Kernstock Károly, Lampérth József és Uitz Béla rézkarcai, Munkácsy hagyományának továbbélését Rudnay Gyula grafikái képviselik. A Nagybánya hagyományát folytató festők közül Szőnyi István kitűnő rézkarcai emelkednek ki. A római iskola festőietlen iránya a grafikában talán megfelelőbb teret talált magának, mint ezt Aba Novák Vilmos és Patkó Károly rézkarcai mutatják. Az újabb nemzedék közül Baresay Jenő, a vonalak ízét és szépségét hangsúlyozza nagy művészettel. A sort Derkovits Gyula lázító erejű — a Dózsa fametszet-sorozattal párhuzamosan készült — rézkarcai zárják be.

*

A grafikának a multban fontos szerepe volt abban, hogy a művészet eljutott a néphez. Dürer például vásárokon árulta metszeteit. A lapok elterjedése — olcsóságuk miatt — igen nagy volt. Ez a grafikát a leghatékonyabb fegyverré avatja a művész kezében, mert a művészet minden ága közül a legtöbb emberhez jut el. A grafikának ezt a lehetőségét művészeinknek ma fokozottabban fel kell használniok a képzőművészet demokratizálására és a képzőművészeten keresztül való nevelésre.

Az Országos Széchenyi Könyvtár a
11, 19, 24, 25 és 28,

az Egyetemi Könyvtár a
12, 13, 14 és 15,

a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára a
16, 17, 18 és 20,

az Esztergomi Főegyházmegyei Könyvtár a
26 és 27,

a Soproni Liszt Ferenc Múzeum az
1,

az Országos Magyar Történeti Múzeum Történelmi Képcsarnoka a
2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 21, 22, 23, 31, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 50, 51, 52, 53, 54, 57, 60, 61, 64, 65, 66, 67, 68, 72, 73, 77, 83, 84, 85 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 107 és 123

számok alatt kiállított könyveket, illetve metszeteket bocsátotta a kiállítás rendelkezésére, melyért e helyen mondunk köszönetet.

MŰVÉSZ

A vallás- és közoktatásügyi miniszter vásárlásai. Örömmel tapasztaljuk, hogy a kultuszminiszter az ország pénzügyi lehetőségeihez mérten mindig nagyobb és nagyobb összegeket fordít műtárgyak vásárlására. A *Szépművészet* eddigi számaiban is rendszeresen megemlékezett a hivatalos állami vásárlásokról, s két tapasztalatot szerzett ezen a téren. Az első és művészeti szempontból fontosabb az, hogy a vásárlásoknál mindig figyelmet fordít arra, hogy valamennyi egészséges művészeti irány, s lehetőleg minden arra érdemes, tehetséges művész részesüljön az állami vásárlás kitüntetésében. E mellett a művészeti szempont mellett csak másodsorban érvényesül a szociális szempont. A miniszter a művészetet támogatja, segíti szép fejlődési lehetőségek felé, de ugyanakkor nem feledkezhetik meg arról sem, hogy a művészek ma különösen rá vannak szorulva az állam támogatására. Ez alkalommal is rá kell mutatni arra, hogy a magyar társadalom még mindig nagyon keveset törődik a szépművészet ügyével. Vannak ugyan — sajnos nagyon kevesen — olyanok is, akik lelkesen és szeretettel vásárolják és gyüjtik a mai művészet alkotásait. A legtöbben azonban azt hiszik, hogy eleget tesznek a magyar alkotó erő iránti kötelességüknek, ha négy-ötévenként megvásárolnak egy-egy, lehetőleg olcsó képet, vagy szobrot. Ez azonban nem elég. Egészséges művészeti élet csak akkor alakulhat ki, ha a magyar társadalom tehetősebb rétegei nem ilyen „kötelességérzetből", hanem lelki szükség folytán látogatják a kiállításokat, s vesznek képeket vagy szobrokat, hogy mindennapi életük keretét, az otthont szebbé, melegebbé varázsolják, s maguknak felüdítő, tiszta művészi örömet okozzanak. Az állam mellett a legutóbbi időkig csak a Székesfőváros és az egyházak érdeklődtek a művészet iránt. Örömmel figyeljük, hogy a vidéki városok, különösen a Művészeti Hetek hatása alatt, újabban szintén fokozott érdeklődést, s nem egy esetben jótékony vásárlási és megrendelési kedvet mutatnak. Nem kell bővebben fejtegetni, hogy a kultuszminiszter vásárlásai milyen buzdító hatást gyakorolnak a művészek összességére. Szeretnők azonban, ha ez a buzdító hatás áthullámzana a magyar társadalom lelkén, felrázná a szunnyadó művészet iránti vágyakat. Nagy segítség volna ez a művészeknek, de hasznos lenne az állam szempontjából is, mert ily módon a hivatalos vásárlásokra fordított összegek egy részét fenn lehetne tartani a művészet fejlődését biztosabban elősegítő, nagyszabású feladatok megvalósítására.

A legutóbbi hónapban a kultuszminiszter a következő műveket vásárolta meg: ifj. *Czene* Béla: „Szőlőhegyen", Tempera (Műbarát VI.), *Mikus* Sándor: „Térdeplő nő" és „Női fej", bronz (Tamás-Galéria, CXXI.), *Marosán* Gyula: „Itatás", olajf., *Kutassy* Imre: „Mosás", tus, *Szabó* Iván: „Női fej", terrakotta (Műbarát, VII.), *Csekey* Zoltán: „Csendélet", tempera, *Fazekas* Pál: „Vihar után", vízf., *Farkas* János: „Leányfej", gipsz (Országos M. Kir. Képzőművészeti Főiskola Ifjúsági Körének húsvéti kiállítása), *Hubay Cebrián* Andor: „Kert", olajf. (Nemzeti Szalon törzstagjainak kiállítása), *Varga* Nándor Lajos: „Magyar Mult" sorozatból hat fametszet (Műbarát, V.), *Klimó* István: „Őszi hangulatok", pasztell (Ars Hungarica, III.), *Antal* Károly: „Anyaság", márvány, *Gallé* Tibor: „Pihenő bárka", vízf., *Kaveczky* Zoltán: „Felségem", ezüstrajz (Nemzeti Szalon, 8 festő, 8 szobrász), *Abódi Nagy* Béla: „Önarckép", olajf., *F. Ferenczy* Júlia: „Önarckép", olajf., *Szolnay* Sándor: „Segesvári tájkép", olajf., *Gy. Szabó* Béla: „Rőzsehordók", fametszet és „Láramászó", fametszet, *Kós* András: „Apám", tölgyfa (Műbarát, VIII. Végül *Dúsy* Antal: „Operaház"-at ábrázoló vízfestményét a Német Operaháznak való adományozás végett.

* BELLE ARTI

Bálint Hóman, durante la carica ministeriale coperta per 8 anni, oltre ad avviare a sviluppo florido le istituzioni della vita scientifica e dell'educazione nazionale, tendeva a congiungere anche le arti figurative alla circolazione dei moti spirituali della nazione, e mirava principalemente a raccogliere in unità organica le varie tendenze artistiche onde estendere e allargare l'influsso benefico dell'arte financo alla provincia. Per questo attuò la istituzione della Mostra Nazionale delle Arti Figurative e quella delle „Settimane d'arte" indette succes ivamente nelle città di provincia.

Zoltán vitéz Nagy: Durante le *„Settimane d'Arte" di Ungvár* la letteratura, musica, arte figurativa, scienza e arte tessile ungheresi, sviluppate nell'ambito dell'Ungheria mutilata, si presentarono insieme alla città situata nell'Ungheria Subcarpatica del sud, a questa città piena di ricordi e avvenimenti storici ungheresi e di antica civiltà ungherese, mirando a serrare più strettamente ancora la fratellanza ungaro-rutena con i mezzi spirituali.

Mária Csernyánszky: Del tesoro delle forme d'arte ungherese. Il modo d'espansione proprio all'arte ungherese s'è manifestato per primo nell'arte decorativa. L'autore cerca di mettere in evidenza gli elementi ungheresi studiando l'arte tessile, quella della majolica, dell'industria libraria, delle dipinte cassette di legno.

Mihály Ferdinándy: La civiltà artistica della Sicilia nel Medioevo. Nella Sicilia del sec. XI, introdotta che sia la civiltà araba, continuano a sussistere anche gli elementi della civiltà greca. In sostanza entrambi sono di origine ellenistica. I normanni dettero opera alla mediazione degli elementi europei nuovi, del Nord, francesi e inglesi e consentirono la mescolanza dei vari elementi. Al crollo della potenza dei normanni tenne dietro il declino senza tracce e continuazione di questa civiltà artistica siciliana singolarmente eclettica.

Tibor Nagy: Le basiliche paleocristiane delle comunità diocesane in Pannonia. Il cristianesimo pervenne in Pannonia nel secolo III, così nella seconda parte del sec. IV. s'ha già da parlare d'una Pannonia cristiana. L'autore passa registrando e rendendo noti dal punto di vista liturgico gli edifizi del culto cristiano di Pannonia, le basiliche e un gruppo delle cappelle congiunte a sepolcri, le cosidette „cella trichora".

Erzsébet Turcsányi: András Kocsis ha vinto il concorso della Palestra Nazionale. Nel 1939 ottenne il premio Balló, il che lo fa vedere, come uno dei nostri migliori scultori moderni. Il suo disegno premiato corrisponde sì alle norme ideali della spotività, quanto alle esigenze della plastica edificatoria.

László Baránszky-Jób: L'estetica del film. L'arte della pellicola, come espressione, è una delle arti più polifoniche, paragonabile sotto questo riguardo soltanto all'opera musicale. Quindi nella polifonia del film il testo, l'azione e la materia illustrata sono tanto più importanti, quanto meno richiesti dal teatro musicale. In secondo luogo è l'individualità dell'attore che porta il valore. Il Primo Piano non dà l'origine dei valori intrinsechi, è semplicemente presupposto dell'esperienza psichica, però col movimento artisticamente perfetto del viso dischiude le vie all'esperienza e all'immedesimazione per larghi strati di popolo.

János Jajczay: *Károly Patkó.* Spento dopo una lunga malattia crudele, abbiamo perduto in lui un uomo rappresentativo della pittura ungherese moderna, un artista serio e devoto, creatore profondo dell'arte.

— Kir. Magyar Egyetemi Nyomda, Budapest. (F.: Thiering Richárd.)

DERKOVITS Gyula

165. Taposó malom. Rézkarc, 1933.

DERKOVITS GYULA

166. Kapudöngetők. Rézkarc, 1933.

DERKOVITS GYULA

167. Felkelők. Rézkarc, 1933.

DERKOVITS GYULA

168. Kaszafenő paraszt. Rézkarc, 1933.

RÉZKARCOLÓK

LÉNÁRD RÓBERT (Krefeld 1879— Budapest 1936).

169. Pitigliano. Rézkarc, 1921.

BERON GYULA (Bauczar 1885).

170. *a)* Gare de l'Est. Rézkarc, 1926—1930.

b) Pont de Tourenne. Rézkarc, 1926—1930.

CONRAD GYULA (Budapest 1877).

171. Velence, Doge palota. „Conrad Gyula Venezia 1910." Rézkarc.

VARGA NÁNDOR LAJOS (Losonc 1895).

172. Hinta. „Varga n. L. 924." Rézkarc.

VARGA NÁNDOR LAJOS

173. Tájkép. Rézkarc, 1928.

VARGA NÁNDOR LAJOS

174. Judith .„V. M. L. 1931." Rézmetszet.

TARJÁNI SIMKOVICS JENŐ (Budapest 1895).

175. Önarckép. Rézkarc, 1923.

ZÁDOR ISTVÁN (Nagykikinda 1882).

176. Tutajok a Tiszán. Lágy alap, 1925.

KAVECZKY ZOLTÁN (Dévényújfalu 1897).

177. Női arckép. Rézkarc, 1935.

KOMJÁTI GYULA (Nyitrakomját 1894).

178. Erdei út. „Komjáti 1938." Rézkarc.

Szép m. Muz. graf. oszt. 87. kidll 1954.

SZŐNYI ISTVÁN

150. Vízparton. „Szőnyi." Rézkarc.

SZŐNYI ISTVÁN

151. Anya. „Szőnyi." Rézkarc.

SZŐNYI ISTVÁN

152. Szénahordás. Hidegtű.

GALLÉ TIBOR (Harta 1896 — Budapest 1944).

153. Hegytetőn. Rézkarc, 1928.

ISTÓKOVITS KÁLMÁN (Siklós 1898).

154. Aratók. „Istókovits 1924." Rézkarc.

SZOBOTKA IMRE (Zalaegerszeg 1890).

155. Borjúistálló. Rézkarc, 1924.

ABA-NOVÁK VILMOS (Budapest 1894—1941).

156. Körmenet. Rézkarc, 1925.

PATKÓ KÁROLY (Budapest 1895—1941).

157. Országút. Rézkarc, 1927.

PATKÓ KÁROLY

158. Cefalu. „Sicilia 1930." Rézkarc.

BARCSAY JENŐ (Katona 1900).

159. Domboldal. Rézkarc.

BARCSAY JENŐ

160. Köhegy. Rézkarc.

HINCZ GYULA (Budapest 1904).

161. Fej. Rézkarc, 1926.

IVÁN SZILÁRD (Újarad 1912).

162. Nő kendővel. Hidegtű, 1948.

DERKOVITS GYULA (Szombathely 1894 — Budapest 1934).

163. Mi ketten. Rézkarc, 1927.

DERKOVITS GYULA

164. Kikötött paraszt. Rézkarc, 1933.

Forgalom ..... *Pos.* ..... *Waggon-szám* .....

Telefon: 83–3–62 NEMZETKÖZI SZÁLLITMÁNYOK Telefon: 83–3–62

EISLER ALADÁR

NEMZETKÖZI SZÁLLITMÁNYOZÁSI ÉS RAKTÁRHÁZ VÁLLALAT
AZ AMERICAN EXPRESS COMPANY SZÁLLITÁSI KÉPVISELETE
Szállitmányozás, vámkezelés, tengerentúli szállitmányok.
Butorszállitás, Garde Meuble

BUDAPEST, V., JÓZSEF-TÉR 9.

Szállitó-jegy.

Budapest, 1935 MÁRCIUS 16.

Feladó: NAGYSÁGOS

Cimzett: DR. SZENTIVÁNYI GYULA UR

BUDAPEST
SZONDI U. 98/B

*Sziveskedj*ék/*enek* .....

cég küldeményét átvenni.

Kavecsky Zoltán

Szabad Művészet

1950. 11. sz. 424. l.

Kaveczky Zoltán

Gallé Tibor

Gallé Tibor megszokott, egyéni stílusú akvarelljeivel, *Kaveczky* Zoltán pedig finom tollrajzokkal és néhány vízfestménnyel szerepel.

Szépművészet
1941. 129. l.
(Nyolc festő — nyolc modern kiállítása a Nemzeti Galériában.)

ki utalványozni méltóz
tasszék
Budapest, 1939 febr 9.
c/7

II. 11.

Szabad Művészet

1957:195.1

Kavecskey Zoltán
grafikus
mil. 1897

109. szám.

Műemlékek Ors

Tárgy:

A 3000 P segély kiutalása.

A beac

Mellékl

Egyútta

Előirat

Utóirat

Másolt

Összec

Kaveczky Zoltán

Festői házikó, tullrajz

Nicsarnok 1940 Őszi tárlat

Xaveczky Zoltán

Pesten Hazánk, Budapest

Kaveczky Zoltán MDK

Dunakanyar Dömösnél, vizf.

Budai hegyek, vizf.

Mücsarnok 1940 Őszi tárlat

Kaveczky Zoltán

MDK

Vitéz Ilonka, ezüst-rajz

Műcsarnok 1940 Őszi tárlat

Kaveczky Zoltán MDK

Présházak Velencében

Lábatlan

Mücsarnok 1940 A magyar müvészetért c.kiáll.

Kaveczky Zoltán MDK

rézmaratás

Ragyogó őszi nap

Szürke nap

Bolgár kertészet Aquincumnál

Mücsarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

Kaveczky Zoltán

Kaveczky Zoltán

MDK

rézmaratás

Falusi házacska reggeli napsütésben

Pocsolyás tájkép

Goré a görbe fával

Miskarnok 194c A magyar művészetért c.kiáll.

Kávecsky Zoltán

Kiállít a Téli Tárlatan

N. U. 1939. I. 28.

M. Dk

Kaveczky Loltán

grafikus

1916-ban került a Képzőművészeti Főiskolára, majd 1923-ban újra visszatést oda, ahol Olgyay Viktor vezetésével grafikát tanult.

Galambos Ferenc: Kaveczky Loltán

Művészet, 1966. ~~Mégas~~ Apríles - 47 lap

Kaveczky Zoltán MDK

Borongós tavaszi nap, tollrajz

Műcsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

Kaveczky Zoltán

Feleségem, ezüstrajz

Eltünt városrész /Óbuda/, tollrajz

Miscarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

Kaveczky Zoltán

MDK

K.A.-né, rajz

Mücsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Kaveczky Zoltán MDK

Kidőlt-bedőlt házikó, tollrajz

Mücsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

M.D.K.

Kavecsky Loltán
grafikus

Legutóbb 1965-ben a Dürer Teremben
vendezett kisgrafikai tárlaton bolt sze-
replése. — „Rizkarc" (repro). A művészt
elragadtra a halál 1965-ban.

Galambos Ferenc: Kavecsky Loltán
Művészet, 1966. ~~Április~~ - 47 kep.

M.D.K.

Skaveczky Loltán

graphus

Meghívott művészként, Genf, Firenze, Stockholm, Philadelphia, Cleveland, Los Angeles, Tokió stb. helyen tartott tárlatot.

Galambos Ferenc: Skaveczky Loltán

Művészet, 1966. ~~[illegible]~~ – 47 lap

Kaveczky Loltán

grafikus

M.D.K

1935-ben volt első kiállítása a Nemzeti Szalonban. Első gyűjteményes kiállítása után a Magyar Rézkarcolóművészek Egyesülete tagja lett.

Galambos Ferenc: Kaveczky Loltán.
Művészet, 1966. ~~[illegible]~~ – 47 kep.

Kaveczky Zoltán

özv.R.I.-né arcképe, rézkarc

Mücsarnok 1939 Téli tárlat

Kaveczky Zoltán MDK

Kosztümös önarckép, rézkarc

Mücsarnok 1939 Téli tárlat

Kaveczky Zoltán MDK

Góré görbe fával, rézkarc

Öreg gesztenyefa, rézkarc

Mücsarnok 1939 Téli tárlat

Kaveczky Zoltán MDK

Kéklő hegyek Solymár felett, olf.temp.

Mücsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Kaveczky Zoltán MDK

Szántás délutáni napsütésben, olf.temp.

Mücsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Kovacsy Zoltán

A győri múzeum megvásárolta egy művét

a „Győri Művésznapok" alkalmából.

Nk. 1939. IV. 18.

Kaveczky Zoltán

MDK

Kis falucska, tónusos ecsetrajz

Mücsarnok 1943 A magyar müvészetért c.kiáll.

Kaveczky Zoltán MDK

Árokszéli füzfák, ecsetrajz

Mücsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Kaveczky Zoltán MDK

Cigánynegyed, lavirozott tollrajz

Mesélő hegy, lavirozott tollrajz

Feleségem arcképe, rézmaratás

Műcsarnok 1943 Őszi tárlat

Kaveczky Zoltánné sz. **Balogh Paula** úgy maga, mint leánya **Madarassy Walterné** sz. **Kaveczky Ilona** nevében fájdalomtól megtört szívvel, de a Mindenható szent akaratában megnyugodva tudatják, hogy a felejthetetlen jó férj, édesapa, após, nagyapa és sógor

Kaveczky Zoltán

grafikus művész

életének 68. évében, 1965. augusztus 25-én, visszaadta derüs lelkét Teremtőjének.

Drága halottunkat 1965. szeptember 4-én, délután 3 órakor, a **Farkasréti temetőben** helyezzük örök nyugalomra.

Az engesztelő szentmiseáldozatot 1965. szeptember 4-én, reggel 9 órakor mutatjuk be a budai Ferencesek Mártírok útjai plébániatemplomában.

Budapest, 1965. augusztus hó.

NYUGODJÉK BÉKÉBEN!

Gyászolják még:

Madarassy Walter
veje

Madarassy István
ifj. Madarassy Walter
unokái

NYV 18;

Cím: Bp. II., Muraközi u. 8/b.

OFFSET

Kaveczky Zoltán
~~festőművész~~ grafikus

Kaveczky Zoltán, grafikus, sz.

1897. 1916.iratkozott be a Képzm. Főiskolára, ahol Révész Imre és Edvi Illés A.veltak tanárai. Rajztanári oklevelének megszerzése után három esztendővel ismét beiratkozott a Főiskolára, grafikai tanszakra,Olgyay Viktorhoz. Ekkor ismerkedett meg a rézkarccal és a többi grafikai elj á rással. Itt kötött egy életre szóló szövetséget a rézkarcoló müvészettel. Saját maga kisérletezte ki a különböző technikai eljárásokat,szorgalmas müvészi munkával töltött esztendők állnak mögötte. A tájnak,az erdőnek lirai ábrázolója, a valóság lényegének kutatója. Hazai és külföldi kiállitádeken sokszor szerepelt /Stockholm,Malmö,Philadelphia, Tokio, Moszkva,Varsó/. Valamennyi nemzeti kiállitáson résztvett. Ötször rendezett müveiből gyüjt.kiállitást.

Uj M.Képzm.IV.1954. 126.l.

és lép

Kaveczky Zoltán festő

25

— **Gallé Tibor és Kaveczky Zoltán.** A Nemzeti Szalón nyolc festőből és ugyanannyi szobrászból alakitott csoportos kiállításának résztvevője ez a két művész is. *Gallé* csupa vizfestményt mutat be. A fiatal művész megváltoztatta stilusát, de nem éppen előnyösen. Mostani vizfestményei szinben nem szerencsések s amellett jobbára tulságosan vázlatállapotuak is. Pedig érdekes tehetségü művész, akiben van tudás is, érzés is. — *Kaveczky* Zoltán a kiáliltás grafikusa. Először mutatja be fejlődését egész sorozatnyi grafikai lapon. Igen finom grafikus, aki a természetet ábrázolja transzponálatlanul, de ösztönös érzéssel azokat a motivumait és jelenségeit keresi, amelyek elfinomithatók: a fényárnyék lehelletnyi átmeneteit, ahogyan azok különösen alkonyatkor figyelhetők meg, egy-egy magános fának a lombos világát. Lapjainak legnagyobb része rézkarc. Ebben a müfajban Kaveczky teljesen otthon van s lapjai technikai tekintetben is kiválóak. Kevésbé mondható ez el fametszeteire. De a fametszéssel a fiatal művész csak nemrég foglakozik és stílusának sajátosságaira, az azokból következő követelményekre csak mostanában van ráérőben. Édesanyjáról készitett fametszete igy is kiváló munka. Néhány szép linoleummetszete a grafikai ábrázolásnak ebben a müfajában is otthonosnak mutatja a művészt. *(e. a.)*

1935. ápr. 21.

Sz
müegy
cimü
évben
nak a
ebből
tételek
1.
talom:
2.
3.
4.
200 pen
A
„A
cimü té
éves kö
és költs

Szili Sándor III. éves építészmérnökhallgatónak, a Horváth Ignác-féle alapítványból kiadandó pályadíj pedig Salamin Pál IV. éves mérnökhallgatónak adományoztatott.

E jutalomdíjak az említett alapítványoknál rendelkezésre álló összegek elégtelensége folytán egy másik műegyetemi ifjúsági segélyalapból utalványoztattak ki, összegük egyenkint 40—40 pengőben állapíttatván meg.

Jelentem továbbá, hogy a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr a Salgótarjáni Kőszénbánya R.-T.. által a bányamérnökhallgatók támogatása céljából létesített 300 pengős ösztöndíjat az 1937/38. tanévre Hansági Imre III. éves bányamérnökhallgatónak adományozta;

a Szabó J. János által alapított „Szabó Teréz-alapítvány"-ból pedig Szepesi János III. éves mérnökhallgató és Porges Axel III. éves vegyészmérnökhallgató részére fejenkint 195 pengő ösztöndíjat engedélyezett.

Ezenkívül a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr Petur Alajos IV. éves mérnökhallgatónak, Lechner Ödön IV.

Klaveczky Zoltán

grafikusművén (1897-1965)

Az ötvenes években ő ismertette meg Sós Zsigmond grafikust a fametnet és vézkarc fogásaival

A Könyvtáros galériája
1021 1984 okt

MDK

Kaveczky Zoltán

A dorozsmai szélmalom c.rézkarca.Repr.

Uj Idők, 1926.II.félév. 602.l.

MDK

Kaveczky Zoltán, graf.

sok finomságot , halványy, rutinos maratást és pedáns nyomástechnikát találunk lapjain. -Ujabban linometszetekkel foglalkozik.

Szautner Lajos: Kard- és Fametszet-művészetünk fejlődése. Képzőművészet. 1934. 77. sz. 2oo.l.

MDK.

Kaveczky Zoltán

Kolosy tér, r.marat

özv. R.I.né arcképe, rk.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Sp. 1952.

Kaveczky Zoltán (1897-)

Kolosy tér.
Rézmarat.

Özv. R.I-né arcképe.
Rézkarc.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

MDK

Kaveczky Zoltán

Magyar akác, r.maratás

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

MDK

Kaveczky Zoltán, gráf.

Önarckép. Fametszet. Repr.

Linó- és fametszettel egyaránt foglalkozik, a két-oldali megvilágitást előszeretettel alkalmazza. Arcképei technikai tökéletességet, finomságot érnek el. Tájképei szép fejlődést mutatnak.

Szautner Lajos, : A fa- és linómetszetről.
Képzőmüvészet. 1935. 81.sz. 35.l. és 36.l.

MDK

Kaveczky Zoltan

Kékló hegyek Solymar felett.Olajf.Tempera.
Szántas délutani napsütésben.Olajf.Tempera.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiall.Kat.
Műcsarnok.1944.Jun.1-18-ig. 20.1.

Kaveczky Zoltán MDK

Kőrzsehordó, rézmaratás

Tájkép tehenekkel, rézmaratás

Mücsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Kavetzky Zoltán

Szerepel a Magyar Rézkarcoló Művészek Egyesülete kiállításán Londonban /Victoria and Albert Museum/

Pesti Napló 1937 III. 14.

Kaveczky Zoltán ,graf. MDK

Ugyanosak a téli tárlat keretében rendezte uj kiállitását a Magyar Rézkarcolók Egyesülete is. Anyaguk szinvonalas és változatos. Fenti müvécz különösen kitünt.

Rézkarclapjai [illegible]ere méltóak.

Pipics Zoltán.: Téli Tárlat.
Műcsarnok. - Uj Magyarság.1939.jan.29.

Kávéczky Zoltán
grafikus

M.D.V.

Sok szép ex libris csinált.

Galambos Ferenc: A kisgrafika kanátok körének öt éve
Művészet, 1964. szeptember – 24 lap.

Kaveczky Zoltán
grafikus

M.D.K.

Exlibris (repro) te 1961-ben
1 rendezett exlibris kiállitáson
részt vett.

Galambos Ferenc: A kisgrafika barátok körének élete
Művészet, 1964. szeptember - 24 lap.

MDK

Kaveczky Zoltán

Vén gesztenyefa. Rézkarc.
Romatikus öreg óriás. Tollrajz.

III. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll. 1935.
Márc. 24.-Máj. 15. Műcsarnok. Kat. 18.1.

MŰK

Kaveczky Zoltán

Rézmaratások:

Falusi házacska reggeli napsütésben
Pocsolyás tájkép
Goré a görbe fával

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiall.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec.15 - 1941 Jan.12. 21.1.

MDK

Kaveczky Zoltán

Rézmaratások:
Ragyogó őszi nap
Szürke nap
Bolgár kertészet Aquincumnal

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec. 15 - 1941 Jan.12. 21.1.

MDK

Kaveczky Zoltan

Présházak Velencében
Lábatlan

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiall.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec.15 - 1941 Jan.12. 20.1.

MDK

Kaveczky Zoltán

v.Szabados B.: A győri képzőm.kiáll. Képzőművészeti Közlöny 1939. jul. 7.l.

MDK

Kaveczky Zoltán

Agyagbánya

-r-:"Nyolc festő, nyolc szobrász" a N. Szalonban. Magyarország 1944. jan. 11.

MDK

Kaveczky Zoltán

"8 festő, 8 szobrász" ötödik kiáll. N. Szal. 1944 jan.

MDK

Kaveczky Zoltán

Három kiállítás. Pest 1941. ápr. 8.

MDK

Kaveczky Zoltán

/T.D./: Nyolc festő - nyolc szobrász. Esti Ujság 1944. jan. 12.

Kaveczky Zoltán.

Kiállitotta müveit a Nemzeti Szalon 1940-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

MDK

Kaveczky Zoltán

Dorozsmai öreg malom, rézk.

Az Ungvári Művészeti Hetek. Szépművészet
1941. 18o.l.

Kaveczky Zoltán

Nagyfák - rézkarc Bp. 1962.
245x175 mm 87.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/ 234.1.
O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965.

MDK

Kaveczky Zoltán, grafikus

herepel a tárlaton.

Kuczka Péter: Kisgrafikák a Dürer teremben
138–139. l.

1965. július

A KÖNYV, Bp.

Kaveczky Zoltán

Rózsehordó, rézmaratás, 31 x 40 cm
Tájrép tekenettel, " 30 x 42 "

Budapest, Műcsarnok Kiállítása,
1957, kat. nelk. kiadójíve,
Kirimi Irén.

15

Kaveczky Zoltán

MDK

Arcképtanulmány

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállítás

Kaveczky Zoltán

Tanulmányfej

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

Kaveczky

festőművész

Téli tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.
A grafikai anyagban szerepel rézkarca.

Magyarság
1934.I.14.

Kaveczky Zoltán

Csoportkiállításon szerepelt a Nemzeti Szalonban.

M. 1936. XI. 22.

Kaveczky Zoltán MDK

Erdei táj, toll

Topolyafák, toll

Füzfák, tus

Mücsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

Kaveczky Zoltán.

Csoporthiállításon szerepel a Nemzeti Szalonban.

Új M. 1936. XI. 22.

Kaveczky Zoltán

Amerikában Clevelandban rendezett grafikai kiállításon szerepelt.

PN.936. III.1.

Kovács-féle Zeiss

Használom Oberkochen neuotar
gyújtós kollódiós azzaqual.

?N.Qze. ü.l.

Kaveczky Zoltán

Amerikában Clevelandban rendezett nemzetközi grafikai kiállításon szerepelt.

Ujság 936. III. 6.

Kaveczky Zoltán

Amerikában Clevelandban hendereb
nemzetközi grafikai kiállításon
szerepelt.

Újság 956.III.6.

Kaveczky Zoltán

Amerikában Clevelandban rendezett nemzetközi grafikai kiállításon szerepelt.

BH. 936. III. 1.

Kavecsky Zoltán

Alkotásával szerepel a Nemzeti Szalon gyüjteményes kiállitásán.

P.N.936.XI.28.

KAVECZKY Zoltán grafikus

SEMSEY Andor: In memoriam. = Kisgrafika, XXIII. évf. 1/2.sz. 1984 14 - 15. p. ill.

62007. K O S S U T H filmszínház. = Két év az újjáép. szolgálatában 1945/47. /Bp., 1947./ p. 6. B 778/8
F. 8x12 cm. Homlokzat. Megnyílt 1946-ban. XIII., Váci út 14.

62008. /K Ő B Á N Y A mozi. Tervrajzok./ = M. Ép. műv. 1965. No 1. p. 20., 22-26, R.repr. Kböző méret, 6 db. Helyszínrajz, alagsori, földszinti, emeleti alaprajz, metszet, függönyfal. A mozi Molnár Péter és Mühlbacher István tervei alapján épült fel 1964-ben. X., Pataky István tér 15.
Ua. M. Ép.ip. 1965. No 1. p. 35. 10x13 cm. Emelet. M. épít. 1945-1970. (Bp.), 1972. p. 104. B 720/61 5x6 és 4x9 cm. Emelet és metszet.; Jékely Zsolt - Sódor Alajos: Bp. épít.-e a XX. sz.-ban. Bp., 1980. p. 118. B 725/740 10x13 cm. Emelet.

62009. /KŐBÁNYA mozi./ = M. Ép.ip. 1965. No 1. p. 33-34.
F. 10x17 és 17x23 cm. Homlokzat szemből és oldalról.
Ua. Művészet 1965. No 1. p. 24. 16x22 cm. (Homlokzat oldalról.)

Kaveczki Zoltán

Alkotásával szerepel a Nemzeti Szalon kiállításán.

M.O.936.XI.29.

Kaveczky Zoltán

Amerikában Clevelandban rende-
zett nemzetközi grafikai kiállításon
szerepelt.

M. 936. III. 1.

Kovarzsky Zsófia

Darnyikáné Csurlaveczky Jenő-
tek nemzetközi gyakorlóiskolában
dolgozik.

M. 250. K. V.

Kaveczky Zoltán

szerepelt a Magyarság Képzőművészeti Kiállításán.

d. 1933. XI. 5.

Kavecsky Zoltán

csoportkiállításon szerepelt a Nemzeti Galériában.

Est 1936. XI. 28.

Kavecsky Zoltán

Csoportkiállításon szerepelt a Nemzeti Szalonban.

PH 1936. XI. 28.

MDK

Kaveczky Zoltán

Kisoroszi, rézkarc

Műcsarnok 1954. V. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kaveczky Zoltán MDK

Pocsolyás tájkép, 1954. rézkarc

Mücsarnok 1955 Képzőművészetünk tiz éve

Kaveczky Zoltán

Zugó a Körösön, 1954. rézkarc

Műcsarnok 1955 Képzőművészetünk tíz éve

Kaveczky Zoltán

kiállított grafikái:

Rőzsehordó, részvarratos, 31×40 cm.
Tájkép tehenekkel, — " — , 30×42 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. összeáll.: Kisdiginé Kárimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

15.1.

Kaveczky Zoltán

Csoportkiállításon szerepelt a Nemzeti Szalonban.

Uj Ch. 1936. XI. 29.

Kavetzky Zoltán

MDK

Pomázi tájak, rézkarc

Füzfák, rézkarc

Műcsarnok 1953-54 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kaveczky Zoltán

Csoportkiállításon szerepelt a Nemzeti Szalonban.

Újság 1936. XI. 28.

Kaveczky Zoltán

MDK

Bolgár kertészet, toll

Műcsarnok 1950.I. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kaveczky Zoltán

Eltűnt városvén c. Tolbrajzát
Pezczell György nyerte a
Kézőmüvéneti Társulat
mütárgyvonalán (emlitve)

Magyarság 1938 I. 9

Kavetzki Zoltán.

A Nemzeti Szalonban kiállitották müveit 1936-ban.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

Kaveczky Zoltán grafikájára, Gallé Tibor akvarelljeire Jeges Ernő képeire, Basilides Barna japános vonalozásu dolgaira hivatkozik

Márkus László: Komoly fiatalság cimmel a Nemzeti szalon kiállitsáról. 1935. ápr. 28.-máj 4. XXV. évf. 18. sz. 65-66. lap.

MDK

Kaveczky Zoltán

Kisgrafika kiáll. 1961.szept. Fényes Adolf terem.

lye : ----------

Kaveczky Zoltán

Képzőművészet, 1934. 200 l.

Magyar Néprajzi Múzeum – 6000 db – 64.85783 I

MDK

Kaveczky Zoltán

Magyar képzőművészek sikere Amerikában. Pesti Napló 1936. márc. 1.

M.D.K.

Kaveczky Zoltán /1897-

592. Magyar akác. Rézmaratás 24.5x21 papir

Elveszett. /Győr Városi Muzeum/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet.
40. l.
MUMOK. Bp. 1952.

M.D.K.

Kaveczky Zoltán /1897-

904. Kolosy tér. Rézmarat.
905. Özv. R.I.-né arcképe. Rézkarc.
Elvesztek. /Fővárosi Képt./

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
63. l.
MUMOK. Bp. 1952.

MDK

Kaveczky Zoltán

Füzfás tájkép, rézk.

Női portré, hidegtü

Óbudai hegyen, rézk.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

11. 1.

MDK

Kaveczky Zoltán, grafikus.

Dorozsmai öreg malom.	Rézkarc.
Őszi fák.	"
Magyar akác.	"

Bp.Mücs.-OMKT Nemz.Képzömüv.kiáll./Rend. M.Kir.Vall.-Közokt Min./ 1933 ápr.19.-máj.25. Kép.tm. 26.l.

MDK

Kaveczky Zoltán

Nelly, rézk.

Képzőm.Fősik.ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

11. 1.

MDK

Kaveczky Zoltán, graf.

komoly tudásról tanuskodó karcait emlitjük meg.

Nyolc festöé és nyolc szobrász rendezte meg kiállitását a Nemzeti Szalonban.

Kopp Jenö: A Ferenc József-dij és a Nemz.Szal. fiataljai. - Katlokis Szemle. 1937. jan. 51.52.1.

MDK

Kaveczky Zoltán,festö

412. Tavaszi napsütés. Rézkarc.

421. Topolyafák. "

424. Leányom. Fametszet.

Bp.Mücs._OMKT. Nemz.Képzömüv.Kiáll. 1934 ápr.29._jun. 17.
Kat. 18.1.

MDK

Kaveczky Zoltán, festö

495. Árokszéli füzfák. Tusrajz.

499. Szamárhegy. Tollrajz.

Bp.Mücs.-"A Magyar Müvészetért. Képzö.m Kiáll. 1942. jun.6.-22.

Kat. 19.1.

MDK

MDK.

Kaveczky Zoltán grafikus

"Aradás" /rezmaratás/

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Műcsarnok,1955. 52.1.

MDK

Kaveczky Zoltán

Áradás rézmaratás 18x25

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok.
1955.Kat. 32.l.

MDK

Kaveczky Zoltán

Pocsolyás tájkép 1954 rézkarc Művész tul.

Képzőművészetünk tiz éve.Műcsarnok.
Kiállitott művek jegyzéke. 17.1.

MDK

Kaveczky Zoltán

Zúgó a Körösön 1954 rézkarc Művész tul

Képzőművészetünk tiz éve. Műcsarnok.
Kiállitott művek jegyzéke. 17.1.

Kaveczky Zoltán

(1897-1965) nekrológja. – Galambos Ferenc, Művészet, 1966. 7. évf. 4. n. 47-48. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1969. 3. sz. 243-284. l./

283. l.

Kaveczky Zoltán MDK

Tanulmányfej

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Kaveczky Zoltán MDK

Arcképtanulmány

Mücsarnok 1924. tavaszi kiállitás

MDK

Kaveczky Zoltán
grafikai műve:

K.A.-né. Rajz.
Kidólt-bedólt házikó.Tollrajz.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun. 19.1.

Kaveczky Zoltán

Góré görbe fával, rézmaratás
Öreg gesztenyefa, rézmaratás

Műcsarnok 1939. téli tárlat

Kaveczky Zoltán

MDK

Kosztümös önarckép, rézkarc

Műcsarnok 1939. téli tárlat

Kaveczky Zoltán MDK

Özvegy R.I.-né arcképe, rézkarc

Mücsarnok 1939. téli tárlat

KAVECZKY ZOLTÁN

Szt.Vid hegye Vasmegyében. Ecsetrajz.

Magyar kiállitás tárgymutatója.Múcsarnok 1934.
17.oldal

MDK

Kaveczky Zoltán

Sebesvár, tusr.

VI.N.Képzőm. Kiáll.on megvásárolt mütárgyak.

Szépmüvészet, 1942. 2o5. l.

MDK

Kaveczky Zoltán

Feleségem, ezüstrajz

A ... közokt. miniszter vásárlásai. Szépművészet, 1941, 159. l.

MDK

Kaveczky Zoltán

Kis grafika 1943, 1-2. sz. 14 l.

MDK

Kaveszky Zoltán, grafikus.

Cigánynegyed.	Lavirozott tollrajz.
Mesélö hegy.	" "
Feleségem arcképe.	Rézmaratás.
Dunakanyar Dömösnél.	Lavirozott tollrajz.
Füzfák.	" "

Mücs.-OMKT.Öszi Tárlat. 1943 okt.2.-nov.1. Kat. 22.1.
Magy. Graf.Müvészek Egyesülete.

Kaveczky Zoltán festőművész

Mocsaras táj

Fiatal Művészek Kiállitása katalógusa.1933.
Mücsarnok.

Kaveczky Zoltán MDK

K.A.-né, rajz

Műcsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

Kaveczky Zoltán

Kidőlt-bedőlt házikó, tollrajz

Miscornok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

Kaveczky Zoltán, grafikus

Öreg gesztenyfa	rézmaratás
Présházak Velemben	tusozott tollrajz
Zsuny puszta	rézmaratás
Bolgár kertészet Aquincumban	"
Önarckép	linometszet
Szt.Vid hegye Vas megyében	ecsetrajz
Cserjék a vizparton	rézmaratás

Nemzeti Szalon Müv. Egyesület. 1935.ápr.2o-máj.5.-ig
8 festö és 8 szobrász kiáll. Kat.

MDK

Kaveczky Zoltán, grafikus

Dorozsmai öreg malom,	rézmaratás
Édes Anyám	tollrajz
Pocsolya	rézmaratás
Házak napsütésben	rézmaratás
Szalmakazal	rézmaratás

Nemzeti Szalon Müv. Egyesület. 1935.ápr.2o-máj.5.-ig
8 festő és 8 szobrász kiáll. Kat.

MDK

Kaveczky Zoltán, grafikus

Sik táj a Duna mellett	rézmaratás
Két fa	"
Nepomuki Szt.János	"
Irtásos fák	"
Ragyogó őszi nap	"
Kora tavaszi nap	"
Nógrádbercel	"

Nemzeti Szalon Műv. Egyesület. 1935.ápr.20-máj.5.-ig
8 festő és 8 szobrász kiáll. Kat.

Kaveczky Zoltán, grafikus

Jegenyék	linometszet
Fa vihar ban	rézmaratás
Nógrádi táj	"
Obudai hegyek	"
Táj Csobánkánál	"

Nemzeti Szalon Műv. Egyesület. 1935.ápr.20-máj.5.-ig
8 festő és 8 szobrász kiáll. Kat.

MDK

Kaveczky Zoltán, grafikus

Szigliget	rézmaratás
Jegenyefák	"
Magyar akác	"
Váci uti öreg malom	"

Nemzeti Szalon, Műv. Egyesület. 1935. ápr. 20.-máj 5.. 8 festő és 8 szobrász kiáll. Kat.

MDK

Kaveczky Zoltán, grafikus

Disznó az ólban	fametszet
Édes Anyám	" "
Önarckép	" "
Leányom	" "
Öreg magyar paraszt	" "
Szürke nap	rézmaratás

Nemz.Szalon Műv. Nyves. 1935 ápr.20.-máj.5.-ig.
8 festő és 8 szobrász. kiáll. Kat.

Kaveczky Zoltán, grafikus

Ócska pajták Óbudán	rézmarás
Őszi tarlók	linoleum metsz.
Dr.O.B. arcképe	rézmaratás
Tájkép Örhalomnál	rézmaratás
Templom-rom Zsámbékon	rézmaratás
Dorozsma	"
"Chandy" a macskám	fametszet

Nemzeti Szalon Kiv. Egyes. 1935. ápr.2o.-máj.5.-ig
8 festő és 8 szobrász kiáll. KATALÓG Kat.

MDK

Káveczky Zoltán, grafikus

régiesen lelkiismeretes rézmetszeteket dolgoz ki. Finoman ábrázolja a fákat, öszi tájakat.
Édes Anyám c.képe a legszebb portréja.

r.s.i.: A [redacted] Nemzeti Szalon kiállitása. /8 festő és 8 szobrász./ - Uj Magyarság. 1935.ápr. 21. 24.1

MDK

Kaveczky Zoltán, festö

Borongós tavaszi nap. Tollrajz.

MMKT.-Műcsarnok. IV.Nemzeti Képzömüv. Kiáll.
BP.1937.ápr.29.-jun.2o. Kat. 12.1.

MDK

Kaveczky Zoltán, festö

Feleségem. Ezüstrajz.
Eltünt városrész./Óbuda/ Tollrajz.

MIKT.-Mücsarnok. IV.Nemzeti Képzömüv. Kiáll.
BP.1937.ápr. 29.-jun.20. Kat. 13.1.

MDK

Kaveczky Zoltán

Önarckép és tájképek, rézk.

Magy. Művészetért kiáll. r.Műcs. 1940. febr. 13. 1.

MDK

Kaveczky Zoltán

Katalinpuszta. Visegrád, tollr.

Magy. Művészetért kiáll. r.Mücs. 1940. febr.

13. 1.

Kavecsánszky Gyula festő

1996. okt. 30. Észak-Magyar.

Tűztánc a német lélek körül

Ma nyitják meg Erfurtban Kavecsánszky Gyula tárlatát

Miskolc (ÉM – DK) – Eddig is ott voltak a képeken a figurák, csak sokkal mélyebbre rejtőztek a kíváncsiskodó szemek elől. De aki igazán szerette volna megismerni őket, annak így is megmutatkoztak. Kavecsánszky Gyula újabb festményein azonban kijjebb jöttek az alakok. Aki meg akar erről bizonyosodni, az Erfurtban megnézheti...

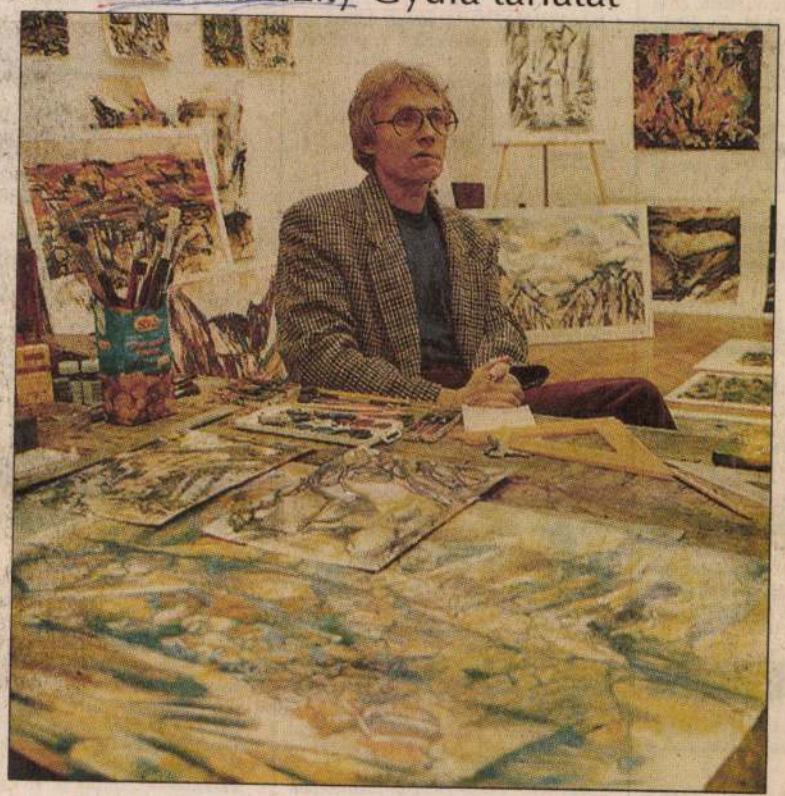

A (bérelt) műteremben... *Fotó: Dobos Klára*

Vagyis aki bizonyosságot keres, találhat Miskolcon is, de csak az alkotó műtermében. Mert a bizonyosságot adó – itthon maradt – képek még nem publikusak. Megszületett ugyanis a Tűztánc-sorozat első – majd második – három képe. Na most a második három határozottan „veri" az első hármat...

– Pedig még nem fejeztem be – mondja indulás előtti beszélgetésünk alkalmával az alkotó. De úgy tűnik, inkább maga előtt is valami okát akarja adni, miért is nem viszi ezeket az erfurti kiállítására.

– Először itt, Miskolcon szeretném megmutatni őket. Az én városomnak, az én tanítványaimnak, az én barátaimnak...

És más is visszatartja ezeket a képeket: fél, hogy esetleg elkelnek. Hiszen az erfurti Grafikgalerie nem csak kiállítóhely – kereskedelemmel is foglalkoznak a tulajdonosok.

– Nagyon nehezen válok meg a munkáimtól – magyarázza. – De ha véletlenül eladásra kerül a sor, szívesebben ad az ember egy gyűjtőnek vagy egy múzeumnak. Együtt szeretnék tartani egy törzsanyagot, már csak a továbblépésem miatt is. Pedig jól jönne a pénz, egy kép árából ki tudnék fizetni egy féléves műterembérletet. És tudom, hogy bizonyos felelősséggel jár az, hogy milyen képeket mutatok meg a külföldi tárlatlátogatónak, mert ezzel nemcsak magamat jellemzem, de a hazámat, a városomat is...

Erfurthoz régóta kötődik az alkotó. Négy évet dolgozott ott építészként. Lenyűgözte a Miskolc nagyságú, több mint 1250 éves város, ahol nincs olyan kő, amelyik ne a történelemről szólna, ahol van 32 templom, vízimalmok, egyetem, ahol Luther Márton tanult... Kavecsánszky Gyulának a mostani már a harmadik kiállítása lesz ott. Erre a bemutatóra a miskolci Mini Galériában rendezett tavalyi kiállításának katalógusa alapján hívták meg a németek. Vagyis azt kérték, vigyen ki néhány képet megmutatni. Ez meg is történt, és nagy tetszéssel fogadták munkáit. (Bár a művész tartott attól, hogy a német emberek nem igazán érezhetik meg például Hejcét, nem tudhatják, miről is szólnak az ott készült képek, nem érthetik Trapp bácsi házát! Hisz abban, hogy valahol egységes kultúrát közvetítenek a képek, de a német mégiscsak más viccen nevet... Ráadásul ezt a várost a X. században letarolták a magyarok...)

Ha minden igaz – és sikerült szerencsésen átjutni a határon, hiszen az új vámtörvények szerint a képzőművészet a marhavagonnal kerül egy sorba, ugyanúgy áru, és ugyanúgy a kamionsorba állíthatják a képeket kiállításra vivőt...) – akkor ma Jutta Lindeman művészettörténész, a türingiai művészeti igazgatóság osztályvezetője megnyitja a kiállítást. És – kicsit más téma – talán segítséget ad ahhoz is, hogy Kavecsánszky Gyula, a miskolci Szemere Bertalan Középiskola művésztanára legközelebb már a tanítványaival mehessen Erfurtba – mert nagyon szeretné nekik megmutatni a várost...

k

F 30

i környezetben, erdő üdülő eladó. Érd.: 53/I
) n.öl. zártkerti telek eladó. 46/464-685.
lótelek jó állapotban, haasztal gyúrótábla- aros ülőláda, gyerek- ac eladó. 46/358-805.
A Napos-parton 420 ádó. Érd.: 46/313-528, 6/364-369, este.

F 32

kilátással a Rakaca- téses, téliesíthető fa- irág u. 10. sz. alatt. t. Tel.: 46/345-760.

F 39

SÉN 200 négyszögöl illannyal és jól termő adó. Vízpart 15 perc. 52/I*

F 40

erbe adó 40 nm-es 2 uterén előrefizetés- sra is. Tel.: 46/327-
vékenységhez 150- get keresek. 46/412-
utcában saját tulaj- yiség bármilyen cél- 55-380, 329-661.
étkezős, összkomfor- éve működő szikvíz- 6/389-498-as telefo- *130001/I*

F 43

is ház, 2 szobás, ga- ettel eladó. Vételár- t beszámítok. Tel.: 76/I*

F 50

POLCA között Mi- 0 négyszögöl telek különálló pincével, Érd.: 46/ 13-907.

• FELNÓTT ágyneműtartós heverő olcsón eladó. Tel.: 46/389-529. *130005/I*

Borsod F 52

• MÁLYIBAN 422 négyszögöl építési telek eladó 2250 négyszögöl az utcában. Teljes közmű. Érd.: Mályi, Rákóczi u. 24. Tel.: 319-415. *128808/I
• BÓCS belterületén 220 négyszögöl építési telek eladó. Végső ár: 300 000 Ft. Érd.: Miskolc, Dankó P. u. 15. 3/2. *129391/I*

Abaúj F 53

• ABAÚJSZÁNTÓN Tállyai főút mellett gyönyörűszép szőlő kétrészben házzal eladó vagy gondos gazdára vár bérbe. 47/330-098, 46/364-508. *129368/I
• ONGÁN 312 négyszögöl saroktelek főutcán eladó és 259 négyszögöl telek gázcsonkkal. Érdeklődni a helyszínen Dózsa Gy. 55. alatt. *129938/I*

Zemplén F 54

• ELADÓ Sátoraljaújhelyen Május kút 39. alatti belterületi 2400 nm-es építési telek (szőlő-gyümölcsös) utcai bejárattal. (villany, földgáz bevezetve és külön borpince). Tátrai Sándor. 1075 Bp. Madách u. 10. 06/1/11-717-58. *128722/I*

Garázs F 60

• PETNEHÁZI garázssoron felújított garázs eladó. Érdeklődni a 47/313-277-es telefonon. *125795/1I
• MISKOLCON a Vologda lakótelepen garázs eladó. 46/350-703. *129409/I
• GARÁZS eladó a Testvérvárosok útján. 06-30/282-202. *129436/I*

Egyéb ingatlan F 70

• NAGYMÉRETŰ pince eladó a Kisavason. Gombatermesztésre vagy söröző kialakítására kiválóan alkalmas. I.ár: 600 ezer Ft. 46/412-267. *126824/1I
• MISKOLCON, Szinva-parton 1025 nm építési telek, elvi építési engedéllyel, betegség miatt áron alul eladó. 46/377-469. *129259/I
• TIBOLDDARÓCON nagy pince eladó. Személygépkocsival könnyen megközelíthető. Tel.: 49/337-013. *129387/I
• ÁRON alul eladó nagy borospince, rajta szép építménnyel, hordókkal együtt. Érd.: 46/380-552. *129415/I
• TÁLLYÁN pince olcsón eladó. I.ár: 350 E Ft. Róth Gusztáv. 3907 Tállya, Rózsa 34. Tel.: 47/398-108. *129559/I
• MISKOLC-DIÓSGYŐR pecérvölgyi 18 m-es pince 25 nm-es borházzal eladó. 46/378-790. *129647/I*

KŐMŰVES, FESTŐ, BURKOLÓ, VÍZ, GÁZ-, FŰTÉS-, VILLANYSZERELÉSI, LAKATOSMUNKÁT STB. VÁLLALUNK. 46/349-152.

Építési anyagok H 11

• CSERÉPKÁLYHA, kandalló építésére alkalmas samott-tégla eladó vagy vas és építőanyagra cserélhető. Irányár: 50 Ft/db. Érd.: Vadászi Csaba Bükkszentkereszt, Zrínyi 12. 46/390-327. *125971/1I
• ELADÓ gázfalifűtő – kéménybe köthető –, 25 légköbméter fűtésre alkalmas. Bontott methlaki 15x15-ös 300 db, bontott mozaiklap 250 db 20x20-as. 365-245. *127412/I
• ELADÓ 1 db erkélyajtó áron alul. Érd.: Méra, Május 1. út 14. *129143/I
• ELADÓK KLF szögvasak, acél és horgonyzott csövek, alulemez 0,5 mm, LL vas kész kapuoszlopok olcsón. 46/361-779. *129273/I
• ELADÓ 500 db új Bramach barna hódfarkú cserép, 2 db ajtó (260x120) üveges. 46/370-446. *129350/I
• ÁTALAKÍTÁSBÓL kettő-háromszárnyas ablakok eladók. 48/348-088. *129355/I
• ELADÓ 2 db 150x90-es originál sofa ablak, 1 bukó 28 000 Ft, 1 nyíló 20 000 Ft. 46/332-697. *129430/I
• BRAMAC cserép 270 dp piros és Panoráma külső ablakpárkány 2x3 m fehér alumínium eladó. 46/357-549. *129542/I
• ELADÓ új Jamina natúr tetőcserép 500 db és Jawa Babetta segédmotorkerékpár. Árban megegyezünk! Érd.: Sajószentpéter, Hősök u. 4. Vakherda. 48/313-119. *129865/I
• 34x152 cm-es 2 db hőszigetelt ablakkeret, üveg és tok nélkül, előszobafal, gázbojler, Opel zárkészlet elfogadható áron eladó. 46/325-105. *130014/I
• BONTÁSBÓL 95x210-es teleajtó és 1/3-ad részt üvegezett 75x210-es gerébtokos ajtók eladók. Érd.: 46/327-303-as telefonon, 18–19 óráig. *125360/1I*

Fűtés, fűtőanyagok H 20

• ELADÓ hálózatról üzemelő automata hőfokszabályzós új dekorativ fűtőpanel. 46/369-437, 18 után. *129044/I
• 6 KW-os hőtárolós kályha eladó. 46/384-369. *129146/I
• GÁZKONVEKTORHOZ (F8 50), fogyasztáscsökkentő készülék eladó. A termoregulátor energia (gáz) megtakarítása 30%-os. Irányár: 4000 Ft. 46/391-202, 06-20/221-535. *129154/I
• GÁZ-csőkémény, béléscső, német és olasz gáz-falifűtő, vízmelegítő, termosztát jutányos áron eladó. 46/391-202, 06-20/221-535. *129155/I
• 4,5 KW-OS hőtárolós villanykályha és 11 kg-os gázpalack eladó. Érd.: 3800 Szikszó, Piactér 1. *129203/I
• VILLANYRADIÁTOR és 22 kg-os gázpalack eladó. 46/325-652. *129427/I
• HŐLÉGBEFÚVÓ nagy teljesítményű

Hasz
SZEMÉLYGÉP
a Realbank Mis
Már 40%
az Öné lehet a k
Érdeklődjön a R
(Miskolc, Király u. 2. Telefon:
vagy a Miskolci m
Opel Sajó, Opel Qu
Suzuki Pótkerék Gmk. Ren
Fiat Twin 93 Kft., Nipp
Wicha Lerch
illetve a sárospataki
Aki 1996. OKTÓBER 1. é
az Opel
Miskolc, Lorántffy Zs. u.
a nyilvánosan kijelölt g
REALBAN
segítségével n
egy 50 000
FORRÓ ÉGÖVI UTA

RÁDIÓ TOP
71,63 MHz
Hirdessen a Rádió Top-ban!
Tel/fax: 48/311-774
Sugárzási díjaink: 40 Ft/sec
Reklámspot gyártási költség
összabb

KAVECSÁNSZKY Gyula festő

Mistrole vázon díja

XVI. Orn Akvarell Biennálé, Eger, 1998

zetesség. A kisplasztika jelentősége
7, 6. 41-44. {tm "Pátzay Pál 1260:"}{tm

arról, hogyan alkotta meg magát;
i önteremtést végrehajtotta. =

rger János bemutatja P.É.R.Y Dráva-
987. február 13-március 8. Bev. Szőke
örner Éva. Pécs, 1987 26 p., ill. {tm
"}{tm "Beremányi Géza 1261:"}{tm "Pauer
tm "Rauschenberger János 1261:"}

apest, Stúdió Galéria, 1986. okt. 8 -
ism. FEUER Gábor. = Művészet, 28, 1987,
:"}{tm "Feuer Gábor 1262:"}

LÓSKA Lajos beszélget Pázmándi
ill. {tm "Pázmándi Antal 1263:"}{tm

Kavecsánszki Gyula

Az építészettől az akvarellekig

Kavecsánszki Gyula kiállítása a miskolci Mini Galériában

Miskolc (ÉM) – Kavecsánszki Gyula alkotásaiból nyílt kiállítás tegnap délután Miskolcon a Kossuth utcai Mini Galériában.

A művész Miskolcon született 1952-ben. Először építészetet tanult, majd ezen a területen kezdett el dolgozni. A Bükki Nemzeti Park (BNP) építészeként számos feladatot végzett: többek között az oszlai BNP Tájház, a BNP táblakatalógus, lillafüredi barlangbejáratok tervezése és kivitelezése fűződik a nevéhez. Négy évig Thüringia fővárosában, Erfurtban élt, és építészként valamint műszaki tolmácsként dolgozott. 1983-ban diplomát szerzett a pécsi Janus Pannonius Tudományegyetem tanárképző karán német nemzetiségi nyelv és rajz szakon. Jelenleg középiskolai tanárként dolgozik, három évig tanított a Miskolci Bölcsész Egyesületben német nyelvet.

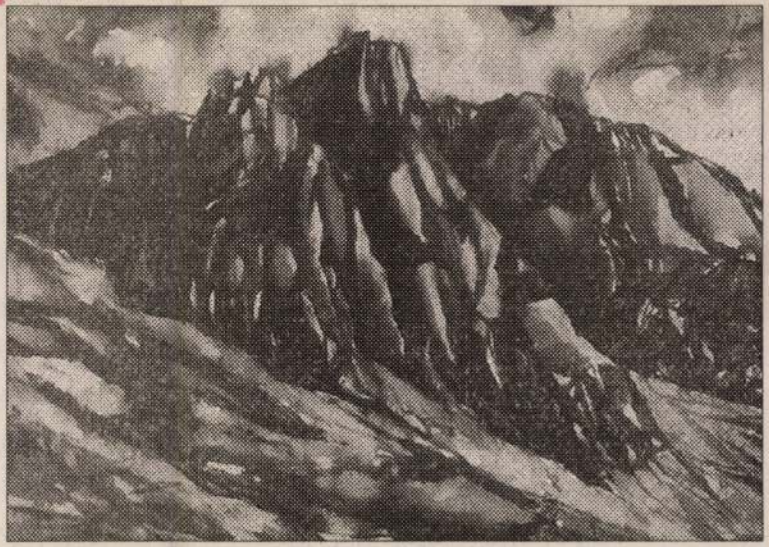

Kavecsánszki Gyula: Őrszemek

Kavecsánszki Gyula néprajzi kutatásokat is végez. Tanulmányt írt többek között magyar és német nyelven Rátka, Károlyfalva és Hercegkút népi építészetéről. A Tállya című monográfia műemléki fejezetének szerzője.

Négy éve nyaranta a hejcei művésztelepen dolgozik, annak egyik tanára. A mostani kiállításon szereplő képeinek többsége ott készült. 1984-től rendszeresen részt vesz a Miskolci Téli Tárlaton, a Zempléni Nyári, a Salgótarjáni Tavaszi Tárlaton és más országos kiállításokon.

95.11.7. Észak-Magyarország

16	5 534 050	503	5 500	5 510	5 501	5 495	6
72	184 357 840	28 214	3 230	3 315	3 267	3 317	- 50
36	62 064 024	237 590	130	133	131	129	2
30	22 390 440	6 098	1 800	1 845	1 836	1 837	- 1
9	509 250	272	900	940	936	919	17
1	7 780	10	389	389	389	0	389
123	90 669 190	51 403	800	930	882	816	66
32	164 827 570	13 650	6 000	6 055	6 038	6 151	- 113
54	72 632 590	17 530	2 050	2 105	2 072	2 056	16
43	17 099 140	3 494	2 400	2 480	2 447	2 374	73
3	5 212 800	3 258	800	800	800	0	800
4	1 160 970	199	2 855	2 950	2 917	2 875	42
4	300 000	10	15 000	15 000	15 000	15 486	- 486
1	92 400	14	3 300	3 300	3 300	0	3 300
2	59 920	42	710	780	713	757	- 44
4	236 600	158	725	820	749	744	5
17	5 002 860	4 103	585	615	610	607	3
4	869 000	216	2 000	2 050	2 012	2 113	- 101
2	86 829 000	28 945	1 400	1 500	1 500	1 478	22
19	76 906 140	38 624	995	1 005	996	1 000	- 4
21	1 622 360	2 204	350	390	368	392	- 24
1	556 400	130	2 140	2 140	2 140	0	2 140
47	7 832 650	4 622	810	870	847	823	24
2	27 190	11	995	1 260	1 236	995	241
57	32 316 800	1 599	10 000	10 250	10 105	10 131	- 26
2	8 528	104	41	41	41	0	41
1	65 850	15	2 195	2 195	2 195	0	2 195
1	7 992	4	999	999	999	0	999
71	13 775 500	11 479	600	605	600	600	0
15	1 781 270	3 066	285	295	290	286	4
57	385 993 700	112 230	1 630	1 750	1 720	1 699	21
22	83 339 420	10 891	3 780	3 850	3 826	3 753	73
1	30 000	10	1 005	1 005	1 005	0	1 005
14	83 625 720	20 860	1 970	2 055	2 004	2 086	- 82
906	1 523 378 234	648 742					
154	61 550 730	188 969	159	170	163	187	- 24

mációi alapján közöljük.

Magyar Exlibrisgyüjtők és Grafikabarátok Egyesülete
B u d a p e s t

-.-

Kaveczky Zoltán

M e g h i v ó

Egyesületünk rendezésében folyó hó 15-én, szerdán este 7 órakor a Pilvax-kávéház különtermében Kaveczky Zoltán festőművész előadást tart "A rézkarc technikája" cimmel.

Az értékes előadásra ezuton is felhivjuk b. figyelmét. Szives megjelenésére okvetlenül számitunk. Pontos megjelenést kérünk, vendégeket, érdeklődőket szivesen látunk.

Budapest, 1943. december hó.

nemes Török János
titkár.

dr.Arady Kálmán
ügyv. alelnök

F.k.: nemes Török János.
Soksz.: Diószegi,Bp.Muzeum-krt.18.

Nagyságos

dr. Szentiványi Gyula

főtitkár úrnak

Budapest

XI. Lágymányosi út 11.

MDK

Kayeczky Zoltán

2 db tájkép

Nagy. Művészetért kiáll. r. Mcs. 1940. febr. 13. l.

Kavitszky István festi

az Elinest Poitag ügyenis
képkiállítása

Szabad Nép 1948. máj. 21.-4.

MDK

Kavják Julia, festö

1882-töl
a Zsolnay gyárban dolgozott kb. 8 évig.

Nikelszky Géza: A Zsolnay gyár müvészei és kivitelezöi.
Pécs.1949.ápr.12.

Kavják Julia

edény- festő , kivitelező

A Zsolnay-gyár művészeti munkáiban közreműködött

1901-1920.

66.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

Kavják Julia

MDK

A Zsolnay-gyár női festőosztályán dolgozott

1901-1920

46.o.

NIKELSZKY GÉZA : A Zsolnay-gyár művészete .
Pécs. 1959.

Kavocsán

l.

Csíkvári Abaúj

191. l.

BUDAPEST. 1936.
S P Q R
JEGES E.

Kawalky

Ltáb IV, 104

Hadsereg.

A távcsővel néző törzsti
ment ~~Staabs-Offizier~~, mig a
Staabs-Offizier-je, a háttérbe
Felirata:

Kaiserthum
OESTERREICH

és oldals balra: T.A.S.

Szines kny., mér.

140-91-9.

Kavalky

l.

LykaMagyműI300-50

493. l.

18. idom.

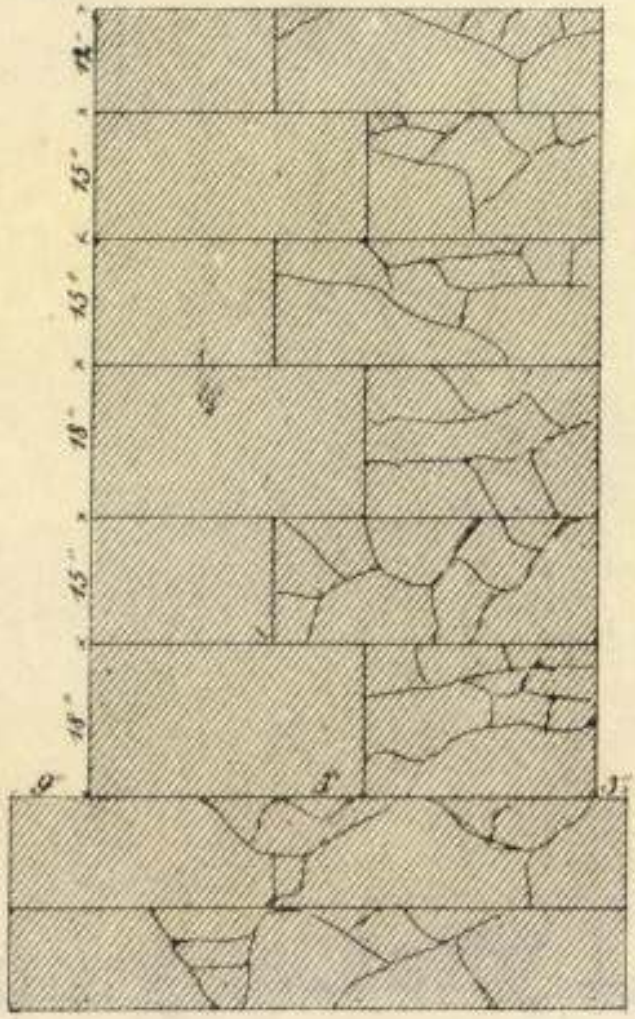

26. idom

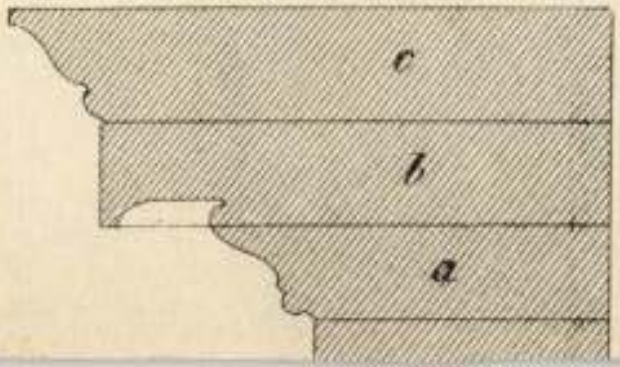

Kawalky

pesti ötvös és fény képész

l.

Kreilisheim

8. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Kaviák József m KSzG szerszámlakatosa MDK

A Székesfehérvári Városi Kulturotthon Ady-termében rendezett képzőművészeti és kerámiai kiállításon szerepelt.

vázáival, edé[illegible]y eivel

-B.-: Látogatás egy érdekes kiállításon.

FEJÉRMEGYEI HIRLAP. 1958. dec. 10.

Kavianszky József

festő

lárd

z

Kárpátfalvi J.

esitem, hogy a nyomtatványok be-
ügyminiszter ur utasitotta vala-
lt, hogy a Om. Szervek részéről
katonaviselt, illetve hadköte-
en felüli katonaviselt férfiakról
ldött egyéni értesitő lapokat
ötelesek elfogadni.
sztus hó 13-án.
iniszter rendeletéből:

iszteri tanácsos.

nek.

377. ábra. Esterházy László «a vezekény-hős» lovas szobra. XVII. század. Az Esterházy herczegek fraknói kincstárából.

villon de la Hongrie. Paris, 74. lap. No. 500.

ilyen nagyérdekű darab mutatunk meg be ő
Ezen fövegek nincsenek érczpántokkal diszítve,
Származásukat illetőleg megjegyezzük, hogy azo
despotája Lázár nevű fiának és nejének Jelenána
kék bársonyból készült és sajátkezüleg hímezett
Brankovics Mara, II. Murad szultán neje, Bran
küldötte ennek és nejének Jelenának, akkor, a
pota méltóságba lépett. Az egyik tiarán láthat
ajánlást tartalmaz. Brankovics Lázárnak 1458-ban
Jelena, zárdába vonult s a hagyomány szerint
szerű egyházi terítő is (LXVIII. tábla), a melyről
künkben a 332. lapon említést teszünk.

Eme tárgyakra, a melyek nem tartozna
az itt felsorolt görög keleti egyházi felszerelvér
fogva kellett kitérnünk.

Visszatérve tehát ismét az ötvösműve
zárda misekönyvének trébelt ezüstk
domborműveiben és virágornamentumaiban a
nek a XV—XVII. században általánosan a
miből kitetszik, hogy a délszláv ötvösök az
könyveiből bőségesen merítettek.

Hittörténet filmkockákon

Aki esetleg kihagyta volna hét közben az Ikonosztáz – magyarországi hittörténet című filmhét vetítéseit, ne csüggedjen: ma az eddig látott összes film újra látható lesz a csillaghegy–békásmegyeri evangélikus templomban (III., Mező utca 12.). A vetítések ingyenesek, de adományt – az egyházközösség kulturális tevékenységének a támogatására – jó szívvel fogadnak a szervezők.

A sorozatot az Ikon Stúdió készítette a rendező-producer *Székely Orsolya* vezetésével. A filmeken Szent Szorád, Uros apát, Bornemisza Péter, Szenci Molnár Albert, Károli Gáspár, Kőrösi Csoma Sándor, Kossuth Lajos, Pilinszky János, Ravasz László, Bibó István, Donáth Ferenc, Álmos és Szent István gondolatai jelennek meg.

A rendezvényt holnap este hat órakor *Árvai Jolán* A kő, a víz és a kutya – Popper Péter című alkotása zárja.

Cs. G.

Közalapítvány a gombai művészekért

A kis településeken élő művészember már nem kuriózum. A helyiek örülnek jelenlétüknek, és különösen büszkék rájuk, ha közelről is megismerkedhetnek alkotásaikkal. Káván például *Simorka Sándor* szobrásznak sűrűn adnak alkalmat a bemutatkozásra helyi kiállításon, de *Oláh Szilveszter* szobrász ötletén – a Tanítók fájának fölállításán – is kapva kaptak.

A szomszédos Gomba közalapítványának kuratóriuma pályázatot írt ki a községben élő és alkotó művészek támogatására. *Edőcs Tamás* fuvola- és *Mocsári Emma* zongoraművészt hangtechnikai eszközök megvásárlásához, *Szécsi Pál* festőt kiállítása megrendezéséhez, *Viczán Zoltán* öblösüveg-csiszolót gravírozógépének korszerűsítéséhez segíti hozzá a közalapítvány száz-százezer forinttal.

K. Zs.

A fajáték becsülete

Babaház, teherautó, mozdony hársból, gyertyánból, feketedióból

Szentendrén, a MűvészetMalomban vasárnapig láthatók Pálfi János fajátékai a pince előtti térben. Az alkotónak ez az első önálló kiállítása, de nyert már díjat az Iposztól, és 1997-ben a kecskeméti Szórakaténusz Játékműhely pályázatának első díját is ő vitte el.

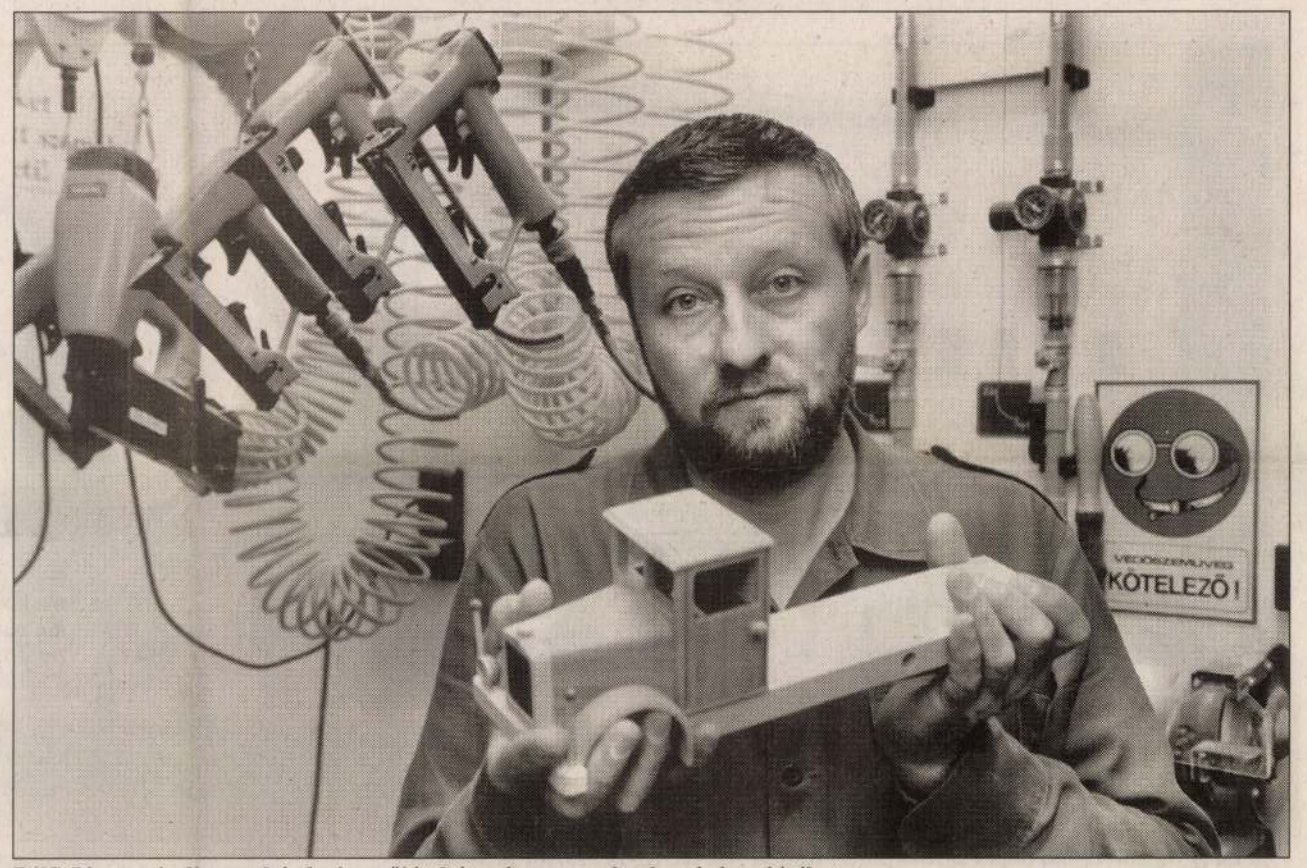

Pálfi János mindig megkérdezi vevőjét, hány éves gyereknek szánja a játékot FOTÓ: KOVÁTS ZSOLT

Pálfi János hiába rágta szülei fülét egy-egy kirakat előtt, hogy vásárolják meg neki ezt vagy azt. A szülők szegények voltak. A hétéves fiú feltalálta magát: elkezdett játékokat farigcsálni. Először egy falovat csinált, aztán mást is – csak minél szebb és pontosabb, vagyis élethű legyen, mondhassa az osztálytársaknak, hogy játéka gyári termék. A szépség és a pontosság hamar ment, hiszen születésétől fogva ott lehet ujjaiban a készség: nagyapja (akit személyesen nem is ismert) asztalos volt. A játékgyártásig már nehezebben jutott el. Előbb jött a faipari szakközépiskola, aztán a bútorkészítés; 1982-ben lett maszek iparos. Egy darabig kiállításokhoz, belső terekhez faragott betűket, emblémákat.

Bababútorral kezdte. Katalógusából tizennégy darabos készletet mutat, van benne háromajtós bajor konyhaszekrényke, mosdóállvány zománcozott lavórral és mini-frottírtörülközővel, háromfajta komód (felnőttek ékszerdoboznak viszik), a konyhában fával fűthető sparherd, az apró szobában dobkályha. A ruhásszekrény rúdján nyolc darab kicsiny vállfa sorakozik. Hatvan centiméter széles, kilencven centi hosszú és nem egészen egy méter magas a babaház, akkora csupán, mint egy tévédoboz. Kár, hogy a tartós rétegelt lemez, amelyből készül, nagyon megdrágítja; Pálfi János így aztán kitalálta a babasarkot. Berendezhető konyhának vagy szobának, attól függően, melyik tűzhelyet állítja bele az ember. Aztán jöhet a picike ciroksöprű, horganyvödör, pár centis gyúrófa, körömnyi vágódeszka – minden a valódi tárgy liliputi mása.

Emlékei alapján állította elő mindezt az alkotó, hiszen ilyen mosdóállvány volt a dédnagyanyjánál is. No meg tanulmányozta a kiállított bútorokat a Néprajzi és az Iparművészeti Múzeumban. Az autókhoz, vonatokhoz már komoly könyvtári kutatómunkát végzett, ne mondja senki, aki megáll előttük, hogy soha nem látott még mozdonyt ez a Pálfi. Utóbbiból egyébként csak régit csinál, a szép formatervezett részletek miatt, amelyek megmunkálása különleges feladat. Akad svájci, Krokodil nevű villanymozdony 1919-ből (hegyi szállításra, tehervonatok vontatására használták), és van a vonathoz csille, tizenhat fakocka rajta a rakomány. Készül lehajtható oldalú tehervagon is, amelynek terheit, a szemes csavarral ellátott fahengereket daruval lehet kiemelni a szállítóeszközből.

A háromszáz darabból összeszerelt daru már iskolásoknak való játék, kisóvodásoknak ott a tologatható tartályautó. Pálfi János mindig megkérdezi vevőjét, hány éves gyereknek szánja a játékot, és ha úgy ítéli meg, hogy a kiszemelt darab korai, lebeszéli róla a vásárlót. Némelyek csodálkoztak, hogy „maga ellen" dolgozik, de a játékkészítő határozottan állítja: meg kell kímélni a gyerekeket a kudarctól. Mint ahogy a káros vegyi anyagoktól is óvni kell őket, hiszen megkerülhetné ugyan a gyártó a szigorú laboratóriumi vizsgálatokat, amelyeket a gyermekjátékokon végeznek, de ő senki fiát-lányát nem akarja megmérgezni. Inkább különböző fajta fákat válogat. A teherautó alaplapja hárs, a fülke és a motorház tölgyből készült, gyertyánból vannak a lámpák és a kerékcsapok, a kerekek alapanyaga pedig feketedió. A rakomány is többféle fa – festeni sem kell, maga a természet színezte őket sokfélére. Az esztétikum elsőrendű szempont. Pálfi János szerint abban, hogy milyen ízlése lesz a későbbi felnőttnek, döntő szerepe van a gyerekkori játék jellegének.

A „célközönség" hálás a faautókért, -mozdonyokért. Az albumban van egy rókát ábrázoló óvodásrajz; készítője ezzel köszönte meg, hogy ő ilyen szép játékokkal játszhat. Azt pedig egy óvónő mesélte, hogy szólni sem kell, mielőtt a gyerekek ezekhez a holmikhoz nyúlnak, maguktól mosnak kezet.

Rados Virág

magyar cetelem

A Magyar Cetelem Bank Rt. pályázatot hirdet
határozatlan idejű munkaszerződéssel
HITELELEMZŐI MUNKATÁRSAK
alkalmazására, akik a hitelkérelmek elbírálásával foglalkoznak és
ADÓSSÁGKEZELŐI MUNKATÁRSAK

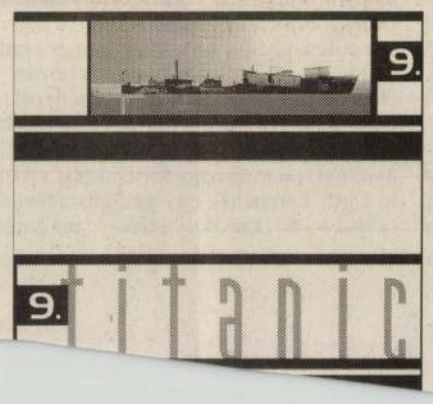

Le Bourbon
Brasserie-étterem
Fedezze fel
a francia sajtok ízét...
... négy estén át,
október 8–11-ig!
és menüsort

„Minden vendégházak non plus ultrája”

1840-es felújítása után a lipótvárosi Tigris fogadó három emeleten 130 szobával várta a megfáradt utasokat

A híres fogadó (a bal oldali saroképület) Rudolf Alt 1851-ben készült metszetén

FORRÁS: FSZEK BUDAPEST-GYŰJTEMÉNY

Az egykori Tigris szálló kapuja és cégérének kőfaragványa

FORRÁS: KISCELLI MÚZEUM FOTÓTÁRA

Két évszázaddal ezelőtt Lipótváros széles házsorait még igencsak átjárta a Duna felől fújó csípős nyugati szél. Nem véletlenül nevezték a rakparttal párhuzamos, a mai Kossuth térre vezető Nádor utcát Szél utcának. 1826. október 5-én azonban fogadó nyílt a ma 5. számmal jelölt házban: a Tigris, amely rövidesen az utca új névadójaként is bevonult Budapest névtárába.

A hatalmas udvarral és tágas istállóval ellátott sarokház első felújítására már a fogadó megnyitása után másfél évtizeddel, 1840-ben sor került, az épületet tervező Hild József vezetésével. A korabeli leírások ekkortól kezdve rendszeresen „tündérpalotaként” emlegetik a gyönyörűen átalakított, ízlésesen berendezett fogadót. Nem ok nélkül, hiszen a három emeleten 130 szoba várta a hazai és a külföldi utazókat, a tágas előszobák felfogták az udvarról beszűrődő zajt, a szobákban felszerelt „elmés csöngetyűhúzó készülékek” pedig megkímélték a fáradt vendégeket, hogy maguknak kelljen előkeríteniük a személyzetet. Mindezeken felül az udvaron jókora kocsiszínek, a folyosókon „kutak” és nagy ütőórák, a földszinten és az első emeleten pedig egy-egy hatalmas ebédlő szolgálta a szállóvendégek kényelmét és ellátását.

A Sürgöny című lap 1840-ben e szavakkal mutatta be az akkor már városszerte ismert Tigrist: „E vendégpalota a szélutczában az uj dunai hidra néző részen szögház levén, mindjárt a szögsarkon egy nagyszerű, pompás kávéház csalja a vendéget kebelébe. E gyönyörü, izlésteljesen butorozott s diszitett kávéház egy oszlopon nyugszik; ez oszlopon nyugvó pompás kávéteremnek balszárnya össze van olvadva a teremmel s annak egy részét teszi; jobb szárnyán pedig üveg közfallal elrekesztve van a legkényelmesebben s legczélszerübben elrendezett diszes olvasó szoba. Ez egész vendégpalota két udvarra oszlik: az első tükörudvart a boltozatokon nyugvó első emeleti gyönyörü étterem, mellynek födezete olasz izlésben kerti szintért képez, választja el a nagy udvartul; oldalt s szemközt a tükörudvarban két márványkút áll, hol oszlopokon két nagy lámpa ég; a három emeletbe vezető nagyszerü, kényelmes függő-lépcsők alatt van a portás szobája, ugy, hogy a vendégpalotába jövőkmenők figyelmét a portásnak, az épület ez őrszemének, ki nem kerülhetik. (...) Mi emberi elme kényelmest, szépet, pompásat képzelhet, az e vendégpalotában mind feltalálható s a vendégek legfinomabb, legfinnyásabb kivánatinak kielégitésére e vendégpalota, tulzás nélkül mondhatni, minden vendégházak non plus ultrája!”

A fogadó tulajdonosa természetesen az itt megpihenő utazók szórakoztatásáról sem feledkezett meg. A vendégek körében nem kis sikert arattak Rózsavölgyi Márk hetente háromszor megtartott „hangászati előadásai”, illetve az esti táncvigadalmak. Nyáron az udvari nagycsarnokban Morelly és zenekara játszott, míg 1853 júniusában Bülow és Dunkel urak adtak hangversenyt a nagyteremben. „Művészi tekintetben az eredmény a legfényesebbek közé tartozott – számolt be a rendkívüli eseményről a Budapesti Hírlap. – Mindjárt a bevezető versenydarab megragadta a közönség figyelmét, de még nagyobb tetszést vivott ki Liszt Ferencnek egy genialis zenedarabja: »A korcsolyázók«, melynek motivumai a prófetai korcsolya-táncz zenéjéből vannak véve; ugy szintén a Borgia Lucreczia dallamaira szintén Liszt F. által irt drámai hangkép s egy még kéziratban levő uj magyar rhapsodiája. (...) E hangversenytől az érdemlett nagyobb részvétet véleményünk szerint leginkább az zárta el, hogy a Tigris termében adatott, mely e célra a kivülről beható zajnál fogva igen alkalmatlan. Pestnek alkalmas termekbeni szegénységét e körülmény is mutatta...”

A Tigrisben jelent meg elsőként Kawelky ötvös, aki háromlábú masinájával készítette dagerrotípiáit az itt megszálló és mulató társaságokról. De e szállóban talált otthont Kossuth Lajos 48-as Hírlapjának szerkesztősége és kiadóhivatala is – Kossuth ebben az időben a szomszédos házban lakott.

Az épület egyik nevezetessége, hogy a kiegyezés után itt volt Tisza Kálmán ellenzéki pártjának tanyája, ezért nevezték tagjait „tigriseknek”. A szálló kávésa a hatvanas évek végétől Péts Ödön, a Kávés Ipartársulat későbbi vezetője, akinek kávéházában alakult meg 1889-ben az első Budapesti Sakkozó Társaság.

A földszinti kávéház egyébként már a megnyitás utáni években sok dicséretet kapott, és ez is hozzájárult ahhoz, hogy a Tigris „a tisztaság, rend, serény szolgálat, és mások melletti olcsóság miatt nemcsak a pesti, de az egész birodalombeli vendégházak elől az érdem koszorúját méltán kivívta”. Ám a század végére elérte végzete a nagy múltú szállót: forgalma egyre csökkent, és bár 1870-ben, majd 1890-ben tovább korszerűsítették, már ezzel sem tudták megmenteni a haldoklástól. A Tigris utolsó reményként még felvette a megszűnt Európa Hotel nevét – bízva annak patinás erejében –, 1900-ban azonban az új ingatlantulajdonos, a Trieszti Biztosító Társulat lefokozta bérházzá. Az egykori legendás lipótvárosi vendégfogadó épülete azóta, immár több mint egy évszázada lakóházként funkcionál. A bejárata fölött látható tigrisszobor viszont még ma is azokra az időkre emlékeztet, amikor a földszinti kávéházban pesti nemes urak társalogtak, a kényelmes emeleti szobákban pedig messzi földről érkezett utazók pihenték ki fáradalmaikat.

Prusinszki István

Kálvária a verandán

M.D.K.

Kawalky L. fényképész

A 60-as évek nedves eljárása kiszoritja a Daguerre otipiát. Ekkor a régiekből kevés maradt meg Pesten. Kawalky müterme a Feldunasoron egyike a legnivósabbaknak. 253.o.

Fejős Imre: A magyar fényképezés kezdetei 243.o.

Folia Archaeologica. IX. köt. 1957.-Bibliotheca Kiadó. Bp. 1957

M.D.K.

M.D.K.

Kawalky L. fényképész

1854-re szignált sziezett fényképe Szentpéteri József-nek, ötvösművészetünk utols nagy képviselőjének XLVII. tábla. 2. kép. Fekete repr.

Fejős Imre: A magyar fényképezés kezdetei 245.o.

Folia Archaeologica. I-k. köt. 1957.-Bibliotheca Kiadó. Bp. 1957

M.D.K.

Kowalky L. fényképész

1854-ben Szentpéeri József ötvösről készült képe az 1741-es pozsonyi országgyülés c.dombormü keretéhez készült. 253.o.37.jegyz.

Fejős Imre: A magyar fényképezés kezdetei 243.o1

Folia Archaeologica. Ix.köt. 1957.-Bibliothaca Kiadó. Bp. 1957

M.D.K.

M.D.K.

Kawalky L.fényképész
- - - - - - -

1854-ből mütörténeti értékü darabja Szentpéteri Józsefnek 1854-re szignált gondosan munkált szinezett fényképe,régi ötvösmüvészetünk utolsó nagy képviselőjének leghivebb képmása. XLVII.tábla.2.kép. 25 .o.

Fejős Imre: A magyar fényképezés kezdetei 243.o.

Folia Archaeologica.IX.köt. 1957.-Bibliotheca Kiadó. Bp. 1957

M.D.K.

Kawalky L. fényképész

1854-ből mütörténeti értékü darabja Szentpéteri Józsefnek 1854-re szignált gondosan munkált szinezett fényképe, régi ötvösmüvészetünk utolsó nagy képvselőjének leghivebb képmása. XLVII. tábla. 2. kép. 95. o.

Fejős Imre: A magyar fényképezés kezdetei 243. o.

Folia Archaeologica. IX. köt. 1957. - Bibliotheca Kiadó. Bp. 1957

M.D.K.

Kawalky L.fényképész

Daguerreotipiai műtermét 1850-ben a Diana fürdő házába helyezte át. Még működött 1861-ben a József utca 14-ben. Ő vezette be Striskyt a "Fényfestés" művészetébe, közösen hozatott gépükkel folytatva tanulmányokat. 249.o.

Fejős Imre: A magyar fényképezés kezdetei 243.o.

Folia Archaeologica. IX.köt. 1957.-Bibliotheca Kiadó. Bp. 1957

M.D.K.

Kawalky L. fényképész

Daguerreotipiai mütermét 1850-ben a Diana fürdő házába helyezte át. Még működött 1861-ben a József utca 14-ben. O vezette be Striskyt a "Fényfestés" művészetébe, közösen hozatott gépükkel folytatva tanulmányokat. 249.o.

Fejés Imre: A magyar fényképezés kezdetei 243.o.

Folia Archaeologica. IX.köt. 1957.-Bibliotheca Kiadó.Bp. 1957

M.D.K.

Kawalky L. fényképész

A Pesti Tigris fogadó 86-os szobájában dagurreotipia müterme volt. Előzőleg aranymüves. Stuhrnak, aki Berlinből jött alkalmazottja lehetett. Stuhr e fogadó 100-as szobájában fényképezett. Üzleti harz közöttük de Kawalky jobb lehetett, mert Stuhr csakhamar elhagyta Pestet. x 249.o.

Fejős Imre: A magyar fényképezés kezdetei 243.o.

Folia Archaeologica. IX. köt. 1957.-Bibliotheca Kiadó. Bp. 1957

M.D.K.

Kawalky L. fényképész

A Pesti Tigris fogadó 86-os szobájában dagurreotipia mütermе volt. Előzőleg aranymüves. Stuhrnak, aki Berlinből jött akkalmazottja lehetett. Stuhr e fogadó 100-as szobájában fényképezett. Üzleti harz közöttük de Kawalky jobb lehetett, mert Stuhr csakhamar elhagyta Pestet. x 249.o.

M.D.K

Kawalky L, fényképész

Előzőleg aranyműves volt. Két Pesten átutazó angoltól tanúlta meg a dagurreotipia készitést. Stuhr mütermébe dolgozott és 1844 elején önállósitotta magát. 248.o.

Fejős Imre: A magyar fényképezés kezdetei 243.o.

Folia Archaeologica. IX. köt. 1957. - Bibliotheca Kiadó. Bp. 1957

M.D.K.

Kawalky L. fényképész

Előzőleg aranymüves volt. Két festen átutazó angoltól tanúlta meg a dagurreotipia készitést. Stuhr mütermébe dolgozott és 1844 elején önállósitotta magát. 248.o.

Fejős Imre: A magyar fényképezés kezdetei 243.o.

Folia Archaeologica. IX. köt. 1957.-Bibliotheca Kiadó, Bp. 1957

M.D.K.

Kawalky L, aranymüves, fényképész

Mielőtt Pesten fényképmütermet nyitott aranymüves volt. 247-48.o.

Fejős Imre: A magyar fényképezés kezdetei 24 .o.

Folia Archaeologica. IA.kot. 1957.-Bibliotheca Kiadó. Bp.1957

M.D.K.

Kawalszky L,

M.D.K.

Kawalky L, fényképész

Egy közlemény szerint 1841-vagy42-ben a Diana fürdő épületében kezdett dolgozni, de saját adatai szerint cs csak 1844-ben nyitott mütermet és a Diana fürdőbe jóval később költözött. 247.o.

Fejős Imre: A magyar fényképezés kezdetei. 24[illegible].o.

Folia Archaeologica. IX.köt. 1957.-Bibliotheca kiadó 1957

M.D.K.

Kawalky ,fényképész

Volt dagueroetipista,fényképmüterme volt Pesten. ł 2
213.o.

Fejős Imre: Fényképészetünk első virágkora,1855-
1885. 209.o.

Folia Archaeologica.X.1958.Bp.Képzőmüv.Alap Kiadó-
váll.Bp.1958

KAWALSZKY ANDRÁS

ererjesi piktor

a hermányi kőedénygyár piktora

Folia Archaeologica, XIV, 1962. 193. lap

Kayer Mátyás 159

Schoen Anna templ.

az arc sötét hátterből bontakozik ki. Feleségéről készült változatos képmásai közül kiválik egy, mely az ábrázoltat csipkefejdíszben mutatja (Budapest, Weiss Fülöp tulajdona) *(38. kép)*. A romantikus erő nagyszabású volta itt lehelletfínom gyengédséggel párosul. Egyáltalán Rudnay művészetében ez a kettősség nagy szerepet játszik, a szilajság, melyet a romantikus realizmus sírva-vigadása fűt, gyakran osztozik a holland mesterekhez méltó fínom formai elmélyüléssel. Tájképeinek hosszú sorában a romantikus lendület akadálytalanabbul tör ki s tudatos magyar, nemzeti érzésviláguk is tisztán cseng. Rudnay elsősorban magyar festő akar lenni s csak azután festői problémák megoldója.

A magyar festészet útja nem erre vezetett, a továbbiak nem Munkácsy követőit igazolták. A romantikus realizmus mesterei azonban, bármennyire különböznek is egymástól, közös csopor-

Kayer Mátyás

László

Reh 22.

Kayer Mátyás

A budai városháza 1723 ban leégett s Kayer Mátyás budai kőmüves mester építi fel újból.

Ez az adat nagyon ugyanis, főleg a név, vigyázz!

Duray 7 & l.

Erdélyi Irodalmi Társaság V. 310

Kajér, Mátyás,

kőmüvesmester

1719–1735. Budán

Sbudaikő 188. l.

Human I. 138.

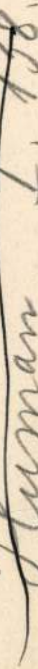

1905. VI. 27.

Lukács Györgynek: üdvözlet a vallás- és közoktatási ügyi miniszterré történt kinevezésének alkalmával

(558/1905.)

Kajer Mátyás

kőnüvesmester

a budai kőnüvesek

1719-ben avatta mesterre

Meghalt 1735 szept. 6.

16 évig volt mester

Mesterkönyv. Szekesfőr-

Muzeum 1088 lt. sz.

Flortobágy VII. 138.

Kayr Mátyás

budai építőmester

XVIII. sz. eleje

Réh 92. b.

Magyar kir. Központi Statisztikai Hivataltól.

...../193..... szám.

Műemlékek Országos

Bizottságának,

Budapest.

u. p. VI., Aréna-út 41.

Hivatalból.

Új átalányozva.

Kayr Mátyás

városi kőműves

1723. Budán.

Schmall L., Adalékok

Bp. 1895. II. 307

~~Aradi vár VIII. 131.~~

Kayr Mátyás

Kommissarius

1733

laid

B No 123. l.

..... nevü munkás igazolta.

a müvezető aláírása.

yezem:

gy helyettesének
ása.

Endrényi Imre, Szeged.

Kawlowsky

Tolicsi keramikus

l.

Sikmagyeram

60.-

×4.70 = 32.80		
...ag. 1.65 } 54.12.		
1.16		
2.26		
1.65 } — 4.32.		
49.80 m³	3.00.	149.40
...ánhabarcsban		
...barátoknégett		
...nt 52.82 m³.	12.00.	633.84
...fa la 1.82 m³.	35.00	63.70
...iváltása		35.00
...állomástól		
		70.—
...helyezése		
...(2×4.80)]×0.55 = 12.36.		
...4.78)]×1.10 = 20.26		
...ömes. m² 30.62.	7.00.	214.34.
...öttessen	Korona	1293.56.

...908 Maj. hó 24-én

...rona kifizethető

...hó 11-én

Sauter Pál, Kesmark.

Átvitel

Kay kató
(Mrs. György Székely)

Született Budapesten 1926. december 11-én. Karikaturista, könyvillusztrátor. Számos T.V. állomás és ujságnak dolgozik. Akvarell kiállításai. Címe: 60 Chapman Pl., Glen Ridge, N.J. U.S.A.

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l
149 l.

Kay Lajos

MDK

Képzőművészeti Főiskola Ifjusági Köre 1945 karácsonyi kiállitása :

"Bánya"

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányok. Bp. 1960. 221-250.l. 232.l.

MDK

Kay Lajos

-

A második magyar parasztküldöttség fogadása. Olaj.

"Magyar-Szovjet Barátság" Képzőművészeti kiállitás katalogusa.1952. 4.l.

MDK

Kay Lajos, festő.

(üzemi tárgyu képe szerepel.)

Ernst Mus. – „A M. – Szoj. Barátsz." – MSzT pályáz. kiáll. –
SzN. 1952 III. 28 – Végvári L.
b. l.

MDK

Kay Lajos, festő

A második magyar (harant) küldöttség fogadása. Of.

Magy. Szovj. Barát." - 1952 - Képzőm. kiáll. kat. 4. l.

a

Kay Lajos.

„A Magyar–Szovjet Barátság" az MSZT pályázati kiállításán, festménye szerepelt.

Szabad Nép, 1952. März. 28.

Kay Lajos

grafikus

A budapesti Grögy-és Üdülőhelyi Bizottság plakát pályázatán pályamunkáját ezer forintért megvettek.

Kis Ujság

1947. márc. 6.

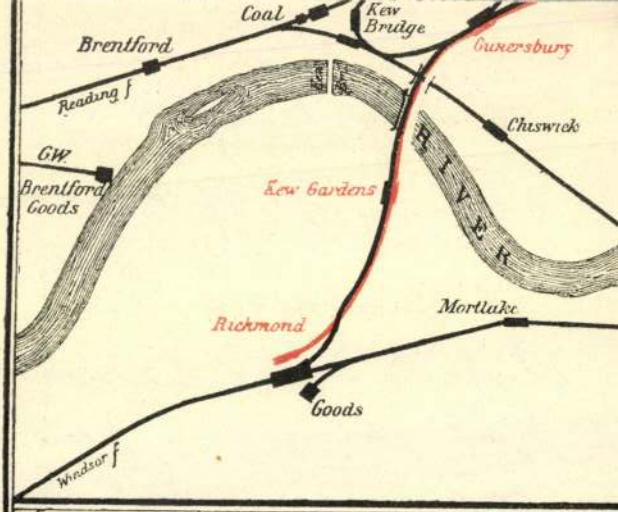

JELMAGYARÁZÓ

Metropolitan és District vasút vo

Londoni fővasutak.

Londoni fővasutak, melyeken földala is közlekednek.

Földalatti vasutak omnibuszjárata

Kay Lajos
áll. tanf.

Ferk. pzomfoisk. vk
1939-41. 147. l

MDK

Kay Lajos - Tóth Ferenc

Megvédjük a békét, plakát

Békeplakát és 5 éves terv graf. kiáll. 1953.
Ernst Muz. szept. 3 l.

Kay Lajos
grafikus
továbbításával.

A gyógyhelyi plakátpályázat eredménye. A *Gyógy. és Üdülőhely Bizottság* a budapesti gyógyfürdők és gyógyvizek népszerűsítésére falragaszpályázatot írt ki. A pályázatra 150 munka érkezett, 99 a fürdők, 51 az ásványvizek népszerűsítésére. A bírálóbizottság: *Bortnyik* Sándor, *Rohonyi* Károly, *Tamási* Zoltán, *Mihályfi* Ernő, *Markos* Béla, *Tardi* Nándor és *Groó* Béla a fürdőplakátokra kiírt pályadíjat nem adta ki, de megvásárolta *Koncsni* György pályamunkáját ezer forintért. Az ásványvizek népszerűsítését szolgáló pályázaton a 2500 forintos első díjat *Loschdorfer* Róza, az 1600 forintos második díjat Z. *Szűcs* Erzsébet nyerte. Azonkívül megvásárolta a bizottság *Kay* Lajos pályaművét ezer forintért.

Magyar Nemzet
1947. márc. 5.

Kayár Mihály fanművesmester,
Nagyszombat, 1689.

Archaeologiai Értesítő
XI. 1877, 264–265.
Thallóczy Lajos: Ötvös-remek a
nagyszombati városi levéltárban

Kaym Orbán

Könyvkiadó és
könyvkötő
Pest 1506 Eöml

l

Hunyady könyvkötőszet

44. l. 56. l.

lásd Orbán

Könyvkötő alatt

is

Kaym Orbán

l.

Novák II.

44. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Kaym Orbán

könyvkereskedő, könyv-
kötő XV. 17

l.

M. Bibl. Szemle

1924. 5. l.

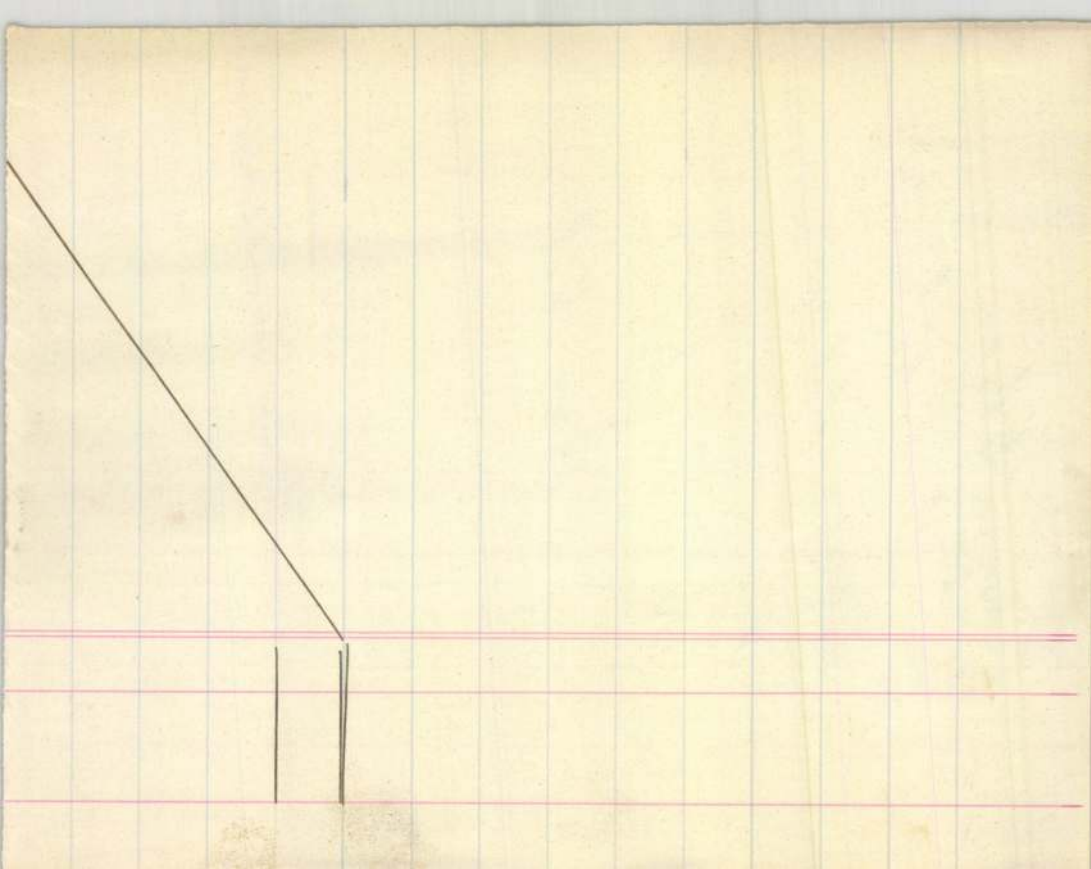

Kaym (Keym)

Orbeán

budai könyvkereskedő és kiadó

l. + 1519 v. 1520

Gulyáskönyv

28. l.

29. l.

30. l.

32. 1 l. képpel

1755. SZÉK, négyzetes lábai és

ltek és csigában végződnek, fakult vörös bársony
die Füsse gedrechselt, mit rotem Samt tapeziert.

okkal. Olasz, XVIII. sz. — Nachtschrank, Nuss-

brokáttal bevonva. Velence, XVIII. sz. — Arm-
tell. Venedig, XVIII. Jh.

berakással. Osztrák, Louis XVI. — K'einer Schrank,
.ouis, XVI.

nagóni. Osztrák empire. — Nähtisch, die Platte
re.

ámlája egyszerüen faragva, diófa. Olasz, XVIII. sz.
profiliert, Nussholz. Italienisch, XVIII. Jh.

, XVIII. sz. — Tischchen, mit geschweifte Füsse.

VIII. sz. — Kleiner Tisch, die Füsse gedrechselt.

zárnyán himzések. Angol, XIX. sz. — Paravent,
, XIX. Jh.

Kaym Orbán

könyvkötő, és
könyvkiadó
Buda 1506.

l.

Historia. 1931. IV.

1–2. n. 69. l. 71. l. 72 l.
75. l.

Kaym Oban

1503-1579

l.

Steinhofer I

61, 62. l.

MDK

K Kaymbrban
budai könyvkiadó

könyvei Strassburgban nyomva a mil. kiállitáson. Cimlapjukon jellegzetes fölséralakú zedés vörös és fekete zinben nyomva, alatta fametzetek fekete nyomással.

Faragó: Ezeréves irodalomtörténeti kiállitásunk.
Grafikai Szemle 1896 évf 9 z. 143 l.

Kaym Orbán

l.

Récsey Viktor

Ösnyomtatvanyok

Bp. 1904.

-L

Kaym Orbán M.D.K.

Budai kiadó. Egy 1506-ban kelt oklevél Urbanus ligatornak, könyvkötőnek mondja.

Fitz József: A magyar könyv története 1711-ig 67.l.

Bp. 1959.

(Kaym)

Kaym Orbán

1503
1520

1.

Ballagi Aladár

Buda és Pest a világ irodalomban. 1473–1711. I. r. Byj. 1925

81. l.

106. l. 120. l.
107. l. 121. l. 82. l.
109. l. 124. l.
110. l. 129. l.

136. l. 130. l. Körgel
137. l. 133. l.
139. l. 135. l.

Raym Orbán

XV-XVI. 22

l.

Kertész nyomtatott

101. l.

Pasztellkréta, papír, szén.
Körösy László: Esztergom. Esztergom 1887., 240. és 242. l. — Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20., 4. l. — Gerevich PA, 256. l.

HESS, GRAF PETER (német festő, 1792—1871)
Lovagló arab harcos
Papír, vízfestmény.
Körösy László: Esztergom. Esztergom 1887., 240. l.

GUDIN
Viharos tenger hajóval
Papír, vízfestmény.
Csernoch prímás vásárolta.
Gerevich PA, 256. l.

HAANEN REMY VAN (holland festő, 1812—1894)
Tájkép
Papír, akvarell.

Tájkép
Papír, akvarell.

Tájkép
Papír, akvarell.
Csernoch prímás vásárolta.
Gerevich PA, 256. l.

M.D.K.

Kaynaar János ötvösmester

(lőcsei, sz. 1717-ben) mesterjegyének képe

S. Mihalik: Versuch einer Zentralisierung des ungarischen Punzierungswesens im 18.Jahrhundert.
Acta Historiae Artium, 1961. Tom.VII. Fasc.3-4.

285. old. 2. ábra

M.D.K.

Kaynaar János ötvösmester

Löcsei cértagjának (sz. 1717.)
az Orsz. Magy. Iparmüvészeti Muzeumban levő hannajának képe, mely készitőjét mint a kesőbarok egyik legkiválóbb mesterét igazolja.

S. Mihalik: Versuch einer Zentralisierung des ungarischen Punzierungswesens im 18. Jahrhundert. Acta Historiae Artium, 1961. Tom. VII. Fasc. 3-4.
~~284~~-285. old. 284. old. 1. ábra

M.D.K.

Kaynaar János ötvösmester

1717-ben született, 1730-tól
herdve négy éven át Finck Dániel,
lőcsei mesternél tanul, majd 1746-
ban a lőcsi cék tagja lesz. Áséli a szörnyű
tűzvészt, azután főleg a jó módu polgárság
részére készít használati tárgyakat s így igyeke-
zett az akkor ibban feltűnő Holics-i fajánsz-
gyárral felvenni a versenyt, mely főleg a nemesség
részére dolgozott.

S, Mihalik: Versuch einer Zentralisierung des unga-
rischen Punzierungswesens im 18.Jahrhundert.
Acta Historiae Artium, 1961. Tom.VII. Fasc.3-4.

286. old.

MDK

Kayel Endre csipkekészitő

Résztvett a Berlini Nemzt. Kézművesipari Kiall.-on.

Cikk: Magyar kézművesipar a berlini kiall.-on.

Magyar Iparművészet, 1938. 158.lap

KAYER, Matthias Röfarogi

Ér Épluel 1998 115.

Buda XVIII. r.

hrsz: 1552
18. század

A telek jelenleg U alakban be
udvarral, különböző korú, föl
épületszárnyakkal. A verendá
szárnyból nyílik a konyhakén
földpadlós, szabálytalan alap
(1900 előtt). Az északi telekh
nyeregtetős épületrészben ge
(1900 körül). A verenda és a
jellegtelen.

Kerti ház
Vécsey-völgy u. 93.
hrsz: 0303/2
klasszicista
1820-1830

Úttól távol, a hegyoldalban f
nyolcszög alaprajzú, emelete
kiülő kő oszloppárkány felet
csúcsaiban dór oszlopokkal,
ereszpárkányt tartanak. Kúp
urnadísz. (Povolni Ferenc ?)

M.D.K.

Kayr
+ 1735

építőmester

1723-tól Buda város hivatalos épi-
tőmestere. Résztvett Hölbling
mellett a pálosok máriaszoptrai
új tyolomhajójának építésénél
Résztvett a ferenciek szécsényi rend-
háztemplomának renoválásában.

Schoen A: Hölbling építőmester Budán
Múvtást. Ért. 1958 (VII.) 2-3 sz. 143

Kayr Mátyás

kömüvesmester

MDK

Spazz Rókus53 éveskorában halt meg, apósától örökölt házukból 1717 jan 28-án temették el. Özvegye Ceresola Maria Émina árva gyermekeivel nyomorban élt, Majd Kayr Mátyás kömüvesmester hitvese lett. Spazztól származé Xavér Ferenc fiát Kayr /a mostoha atya/ 1721 juniusában szabaditotta fel kőmüveslegénnyé. Ez a/Spazz/ Xavér Ferenc 1737 őszén Belgrádból érdeklődött a budai magisztrátusnál esetleges öröksége céljából. 59.o.

SCHOEN ARNOLD: Ceresola Capo maestro budai korszaka.

Müv. Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 56-60.

Kayo Mátyás, építész

Ráday Pálnak péceli „rezidenciális" kuriájához (1722–1730 körött épült) emeletes szárnyat épített Kayo Mátyás építész a <u>későbbi években</u>. Bél Mátyás följegyzése szerint „<u>elegáns módon</u>, <u>kastély formára</u>."

Vida Mária: A Ráday Könyvtár története 3 – 8.

Élet és Tudomány, Bp. 1971. jan. 1. XXVI/1.

KAYR Mátyás építőmester

Szt. János kéthai, 1710
a Rápolna építője 1729-35

Cs. Dobrovits Dorottya

Mv. 1994/1. 52.

Matthias Kayr

Linzből származó kőfüggesmester Budán dolgozik. Apósa Venerio Ceresola a budai vár „capo maestro"-ja.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970. 152 l

271

Matthias Kayr

vezetése mellett huzták fel a budai kőművesek a zirci monostor falait

A mester 1689-ben született a Linz melletti St. Florianban.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970. 1521

341

Kayr Mátyás

MDK

budai épitész

A Buda ujjáéptésén /1690- / dolgozo olasz mestereket a vezetésben nemet származásu mesterek váltották fel. /Kayr, Hamon, Nepauer/.

66.o.

Borsos - Sódor - Zádor: Budapest. Bp. 1959.

Kayr Mátyás.

építész MDK

A szécsényi r.k. /ferences/ templomot a vallás-alap megbizásából Hölbling János és Kayr Mátyás renoválta.1733 máj. 25-én szentelték fel.

372.o.

repr: a templom szentélye./kivülről/. 382. kép
a templom belseje. 383. kép.

Genthon:Nógrád. 1954.

Kayr Mathias MDK

Szentháromság utca 2. Régi budai városháza.

Venerio Ceresola gótikus falak felhasználásával 1692-be épitette az észak-keleti szárnyát Hölbling bővitette 1698-1707 között. 1723-ban leégett, Mathias Kayr ujraépitette. A Lépcsőház Nepauertől, 1769-ből. Ugyanő akkor bővitette az épületet.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961. 47.l.

Repr. 77. kép

M. D. K.

KAYR Mátyás

Nep. Szt. János kápolna terve

(1735.)

Repr.

Budapest müemlékei II. Bp. 1962. 305-l.

306.l.

Kayr Mátyás

épitesz

Gentmüeml

22, 237, 507. l.

számára rendelkezésre méltóztassék
iről készült müvészi felvételeit.
zives segitségével biztositva volna
m által alkalmasnak itélt képek ke-
ő prospektusba.
a tekintetes Elnökség, amely annyi
árása érdekében, helyesnek fogja itél-
ló propagálását.
Elnökség szives segitségét és vagyunk

legmélyebb tisztelettel:

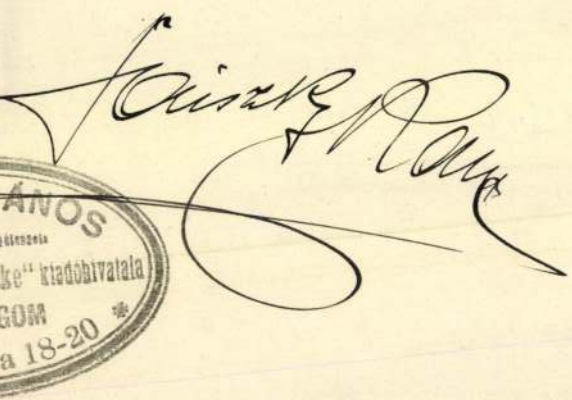

Kaur Mátyás

† Hölbing János császári építőmester
és Kaur Mátyás kőművesmester építették
fel újból az 1719 ben égett szécsényi
ferenczrendi zárdát és templomot.
Az új épület 1733 május 25én szentelték
fel.

Nógrád vármegye monographiája - 1911. 123. l.

Kiváló

Kaynaar János

ötv.

1.

Kőmagyötvj.

1192. 7.

Athozat

1935.

áthozat

VIII.	10.	2786.	k.	kla	S.
	13.	2145.	"	"	H.
	17.	2908.	"	"	S.
	22.	2925.	"	"	S.
	29.	2947.	"	"	S.
	31.	2962.	"	"	S.
IX.	2.	2968.	"	"	S.
	5.	2981.	"	"	S.
	7.	2987.	"	"	S.

HA-NEO Budapest, Károly-körut 8.
Tel. T. 107—57.

Átvitel

Kayner Janós

ötvös

1747. Lőcse.

Pap Károlyi. Arch Ert

1902. 285

Kaynaar János
ötvös Lőcse
Kőmagyötvj. 211. l.

1192		**IK** **Johannes Kaynaar,** *1717, M 1746, e. —1756. (Finck Dánielnél tanult 1730—1734-ig, amit azért említek, miután a festőzománc művelését ennél tanulhatta. — *Wahr Lehrling 1730—1734 bei D. Finck, kann also das Maleremail bei dem gelernt haben.)*	= le ⊥ d
	Nr. 1158	*a)* Két oltári gyertyatartó, korai rokokó, 3 festőzománcos medaillonnal, kettőben címer, a harmadikon J. A. E. L.-ből képzett szimmetrikus monogramm. — *Zwei Altarleuchter, frührokoko, mit Medaillons in Maleremail m. Wappen u. Monogramm.* Ev. egyház, Lőcse — *Ev. Kirche, Leutschau.*	
	Nr. 1143	*b)* Két gyertyatartó. — *Zwei Leuchter.* — Rokoko. Szent-Ivány József, Liptó-Szentiván.	
	Nr. 1143	*c)* Kávéskanna és evőeszközök. — *Kaffeekanne u. Tafelsilber.* Görgey Albert, Toporc.	
	Nr. 1143	*d)* Cápás pohár. — *Becher, geperlt.* Özv. Umlauff Antalné, Lőcse — *Leutschau.*	

Tirmémyi Lászlóné Mátészalka Jokai u. 1

BUDAPEST
937 MÁR. 11. E 2
112

Kaynaar János

ötvös.

1746 november 27-én mesterül jelentkezik *Kaynaar János*.

a lőcsei ötvös céhnél.

1747-ben lapja a lőcsei ötvös céhnek.

Schalk József: Lőcsei ötvösökről a XVIII. században. Arch. Ért. 1906. 60-61. l.

Kaynár Jaius

ötvös

lásd

Di Szepes III. 83.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztar

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Kays Mátyás
építés

Budai mester.

A magyarországi műv. tört. I. 282.
Corvina 1970.

Kayr Mátyás
kőműves

M.D.K.

1727-1730-ban a budai kőműves mester
emeletes szárnyat épít a péceli házhoz.

Zsindely Endre: A péceli Ráday kastély.

6 l.

N.G.M.

KAYR MÁTYÁS / ①

„kőművesmester, 1719-ben lesz budai polgár ... 1723-ban a városháza homlokzatát újítja meg, majd iskolát épít, 1735-36 körött a kis Nep. szt. János kápolnát. A zirci apátságot 1726-ban az ő vezetésével építik a budai mesterek. Venerio Ceresola cs. építőmester özvegyét vette feleségül. (folyt.)

Zsindely Endre: A péceli Ráday-kastély
Bp.1957. 253-76.1./Klny. Müvészettört. Értesitő 1956./

270

KAYR MÁTYÁS / ②

Ráday Pállal 1427. augusztus 16-án szerződést kötöt Pécelen „egy új pécseli épületszárny építésére, finom lakóhár módjára",

Zsindely Endre: A péceli Ráday-kastély

Bp., 1957. 253-76.1. /Klny. Müvészettörténeti Értesitő 1956. évf. /

/254

MDK

Kayr Mátyás

budai kömüves mester

1727-30-ban emeletes számyat épit a péceli házhoz.

Zsindely Endre: A péceli Ráday-kastély
Bp. 1959. 6.o.

MDK

Kayr Mmátyás kőmives mester

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Művért 1957.VI.évf.4.sz.299.l.

Kayr Mátyás, kömüvesmester MDK

1727 aug. 16-án szerződése Ráday Pállal "egy uj péczeli épületszárny épitésére, finom lakóház módjára, a tervrajz szerint." „." lépcsőkkel, szobákkal, folyosóval"...
254.o.
Valószinü hogy Kayr az ősépület homlokzati részét épitette, éspedig emeletesre.
255.o.

Zsindely Ferenc: A péceli Ráday-kastély.
Műv. Ért. 1956. V. évf. 4. sz. 253-276.o.

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848.....II. 144. l.

Név: Kayr Matthias

Foglalkozás: kőművesmester

Szárm.hely:

Hitfelekezet: Csal.állapot:

A polgárjog megszerzésének időpontja: 17 19. VI. 16

A polgárjogért fizetett összeg forintban:

MNK

Kayr Mihály kőmives inas, kőmives legény

részt vett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről türedékek,
latok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi
ből? Művért 1937.VI.évf.4.sz.299.l.

NDK

Kayser, szobrászm.

első munkája, meglepően szép gondolat. Fönn a hős zászlóval vonul a harcba. Lenn, a talapzat oldalán egy mélyedésben ,mint egy domormüvü oltárképen, Krisztus vigasztalja az otthonmaradottakat.

?: Az ország hősi emlékeinek seregszemléje a gödöllői kiállításon./Premontrei gymn. tornaterme./ -Magyarság. 1926. aug.3. 9.1.

Herzog

Kayser

1722. ápr. 29. febr. 3.

Kayser Ingenieur-Lieutenant
(Begamabályozás)

Baróti, Adattár I–IV. 303, 386.

Herzog

Kayser

1723. nov. 26. Ing: Lieut. (Orsovai hid)
1736. apr. 11. Ingenieur
1722. febr. 3. Ing.-Lieut. (Bega)
1736. apr. 18. Ing.-Hauptmann (Várrosépítés)
1722. febr. 25. Ing. Lieut. (Maros)

Kayser (Kaysser, Kaiser)

1722. sept. 11. nov. 5. Ing. Lieut. (Szolnok)
1725. márcz. 16. Ing. Lieut. (Lippa)

Baróti, Adattár, V–IX. 131. 537.
341. 556.
473. 557. 559.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Kayser

1723/25

d.

Eperjessy 1929

g. l.

Kayser

1744.

l.

Eperjessy 1929

17. l.

Kunsthist. Sammlungen des allerhöchsten
Kaiserhauses IV. 233

Szentháromság-u.2. Régi budai városháza. Egyemeletes, 17 ablakos. Oldalhomlokzatai: 5 ablakkal a Szentháromság-téren és 6 ablakkal az Uri-utcában. Olaszos hatásu váltakozó, erősen kiugró elsőemeleti szemöldökpárkányokkal az ablakok fölött. Két sarokerkéllyel, a bal alatt oroszlánfej és maszkok. A Szentháromság-téri oldalán kis barok torony. Az épületet Venerio Ceresola emelte, 1692-ben Hölbling bővitette, az erkély plasztikus diszét Hörger Antal faragta, magát az erkélyt Francesco Giuseppe Barbieri épitette, 1707-ben. 1723-ban leégett, akkor Mathias Kayr ujraépitette.

A lépcsőház vázadisszel, Nepauertől, 1769-ből. Ugyanő ekkor bővitette az épületet. Földszint nagyrészt gótikus, kapualjban szegmentives ülőfülkék. I.udvar déli sarkában ülőfülke, falfestés nyomaival és egy hatszögletü oszlop. A földszinten az Uri-utcai oldal egyik szobájában barok Mária falfestmény. Az I.emeleten a volt kápolnában és a Szentháromság-térre néző egyik szobában szép stukkók, melyeket 1947-ben helyreállitottak. Romos.

Szentháromság-u.5. Ház, egyemeletes, 6 ablakos, első emeleten lizénák, szerény csigás kapu. Kazettás boltozat, klasszicizáló rácsok. Pincéjében gótikus boltozott terem. Földszinti helyiségek középkoriak, a dongás kapualj szintén, benne balról 7, jobbról 3 ülőfülke és egy szamárhátives kőkeretü gótikus ajtó. Helyreállitva 1947-ben.

Szentháromság-u.7. Ház, copf, egyemeletes, 6 ablakos, a zárókő egy kantárt tartó oroszlán. A kapu alatt jobbra középkori eredetre valló részletek. Fogas-konzolos-kockás főpárkány, klasszicizáló boltszekrény és cukrászda belső berendezés (Ruszwurm). Alatta középkori pince. Földszint és kapualj gótikus dongás, balra 2 középkori ajtó, 3 ülőfülke, jobbra 2 fél és 1 teljes ülőfülke. XVI.század. Az udvarban barok pincekapukeret, zárókövén hordón ülő angyal, kovácsoltvas ajtó. Udvarán gótikus ablakkeret. Helyreállitás folyamatban.

Szent János-tér. Nepomuki Szent János szobra, homokkő 1838-ból. A budai polgárság állitotta a gyakran kiöntő Ördögárok szélére, az itt átvezető hidra. Rongált.

Szinház-u.1-3. volt Várszinház. Kétemeletes, 1-3-1 ablakos, középrizalit félpilléres diszitéssel, oromzatán koszoruban cimer. Keskenyebb hajdani szentélyrésszel.

A kármeliták kezdték 1725-ben épiteni templomuknak. 1729-ben készen állt, de belső berendezése lassan készült. 1763-ban szentelték fel. II.József feloszlatta a rendet, a templom tornyát ekkor lebontották s az épületet Kempelen Farkas 1768-ban szinházzá alakitotta át. 1800 május 7-én Beethoven játszotta itt kürtszonátájának zongoratételét. A szentély alsó falában középkori részletek. A szinházbelsőt 1943-ban lebontották. Rongált.

Szinház-u.5-7-9. volt hadtestparancsnokság. Kétemeletes 3-13-3 ablakkal, az oldalrészek félpilléres disszel, két kapuval. A Duna felőli fő és az északi keresztszárny földszintjén és I.emeletén barok keresztboltozatos folyosó és cellasor. A Szinház-utcai szárnya klasszicizáló. Átalakitva. Udvarán napóra, lépcsőházban Albertus és Gherardus ovális freskóképe Falconertől. Benn diszterem, hajdani kármelite refektorium, mely 1715-ben épült s 1733-ban, a tüzvész után ujjáépült, három hevederes boltozattal. Egyik oldalon 3, másikon két fülkével, zöld fehér copf disz. Romos.

Tabán. A parkban ásatások eredményei konzerválva: őrtorony maradványai stb. A Nagy Lajostól vezetett ásatások 1934-35-ben gazdag őskori anyagot és honfoglaláskori leleteket (71 sir) hoztak napvilágra. A XV. századi részletek: kétszobás helyiség, ahová lépcső vezet. Többszobás falmaradványok. Fal kapuval. Fal két hosszu helyiség körül, kapuval. A Tabáni szerb templomhoz közel rézsüs téglaives lejárat.

Szégyenoszlop, 1835-ös bevésett évszámmal.

Táncsics Mihály-u.1. Ház, XVIII.sz. barok, egyemeletes, átalakitva, 4-3-4 ablakkal, megtört kapuivét atlaszok tartják, az iven puttók. A Halászbástya oldalán cimeres vaskapu. A XIX. század végén erősen renoválva. 4 földszinti ablakrács ujabb. Fele elpusztult. Romos.

Táncsics Mihály-u.2. Lásd XI.Ince pápa-tér 3.

Kayr Mátyás
Kempelen Farkas

sovább

Gerzak Brest

10-11. l.

BP mnemlék jellegű
épitmény ennek jegyzéke

1949

Kayr Mátyás

épülesz

Agzirciapáts

19. l.

Witwer Márton Karmelita szerzetes tervei alapján 1726-ban építi a cisztercick zirci monostorát. Fenti St. Florianból származott. 1719-ben lett budai polgár. Venerio Ceresola császári építőmester ős vezjét felcsiguli vezzi. A zirci monostor egyemeletes négyszögű épülete 1732-re Készült el.

KAYR (Kajer) *Mátyás*, építőmester a XVIII. sz. elején Budán, hol a kőművescéh 1719. avatta mesterré. A leégett budai városházat (ma az I. ker. elöljáróság épülete) 1723. K. építette fel újból. † Budán 1735 szept. 6.

L. Gy. I. 536 l.

726.0

e, diszes keretű tojásdad medaillonban. Rövid
vált álla körül szakált hord. Kabátja s prémes
kép alatt:

ISTVÁN"

18.3 : 13.8 Gm.

).

eletrajzai. Pest, Hedenast Gusztáv. 1857.

294/95.

Kayser Mátyás

orvos

Hekler Budapest

50, 53, C.

Kayr Mátyás
építőm.

l.
Schoen Buda és Óbuda
8. l.

Buda, Bartholome von s. Buda Berta-
lan.

Kayr Mátyás

varosi könnves

1723-tól Budán

Schmall

II. 307. l.

Hazai Bank
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Vaterländische Bank
ACTIENGESELLSCHAFT

Banque de la Patrie
SOCIÉTÉ ANONYME

Sürgönycim: — Telegrammadresse
HAZAIBANK

Mai

Folyó hó ..... k

csénk értesiteni, hogy a kamat és

15.

követelése után 1923 novemb

illetékek és költségek levonása ut

fejében b. számláját

262.500 ko

elismertük.

H. B. (Levelezés) 180. 1923. XI. — 19561. Nobel Budapest.

Kayr Mátyás

l.

Flor Bp

37, 82, l.

88. t.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Kayr Mátyás
kőmüvesmester
1719.

l.

Tanulmányok Bp.
multjából VII.
22. l.

Tenti † 1735
szept. 6. 1/6 évi
korában Pesten.

Kayser Alexandra

Mária

1920

Kiktud völa?

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
201 1922 SZÁM
Ért. 922 ... 78 HÓ ... N.

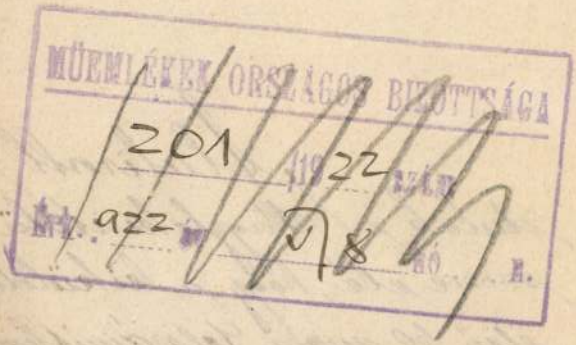

Nagytekintet

Müemlékek O

Alulirott azza

dulok a Nagytekintetü S

szine elé, hogy a kiküldetése

első 60 napra felszámitható e

tésem egész tartamára kiter

Kérelmemet, az

szerencsém támogatni: A rem

jától már csak 90 koronába

az itteni viszonyok folytán a

Ezen kivül havonta a ruhází

Thayer Alexandra

1916/17 - 1920/21 I.

Ferképzomfoiskèvk

98.2.

nus születése, A tavasz stb.), majd Piero di Cosino és cinquecentisták: *Albertinelli, Fra Bartelommeo, Sarto.* Az ambriaiak termeiben *Gentile da Fabriano* két főműve, *Preso delle Francesco* urbinoi arcképei, *Melozzo, Signorelli, Perugino* remekül képviselve. A „Tribunéban", ahol azelőtt a képtár fő darabjai voltak egyesítve, most *Bronzino* arcképei stb. *Raffael* Gyula pápája, Stiglic-madonnája, Szt. Jánosa, Fiatellosi Önarcképe mellett *Michelangelo* egyetlen befejezett táblaképe: a Szent család-tartó függ. Pontormo után Firenzén kívüli mesterek, Francia, Correggio stb., külön pompás teremben egyesítve *Tizian* talán legszebb művei (Flora, urbinoi hercegpár, urbinoi Venus stb.), majd *Giorgione, Bellini, Mantepa,* Veronese, Tintoretto és *Barano* után az olasz barokk egy válogatott gyüjteménye (Barocci Caravaggio, Reni stb.), külföldi mesterek között kimagaslanak Rogen v. d. Weyden, Hugo v. d. Goes főművei (Postineri-oltár), *Membly, Dürer* arcképet, *Kolumbach*-oltárszárnyat *Rubens* és *Rembrandt* mellett a kisebb németalföldiek és francia (Clonet, Nättir) mesterek.

Antik szobrok: Bra Pacis, Medici Vénusz, a kését köszörülő szkytha, Ifjú torzója, Haldokló Nagy Sándor (?), a Birkozók. A Niobe-teremben: a Niobidák stb. A Medici-váza, Bronzok (l'Idolino), Gemmák. Érmek. Metszet- és rajzgyüjtemény. Két termében művészeknek önarcképei a XV. sz.-tól kezdve: *P. Perugino, A. del Sarto, Masaccio, Salvator Rosa, Carlo Dolci, Sodoma, ifj. Holbein, Rembrandt, A. Kauffmann, Reynolds, Ingres, Watts* stb. A magyarok közül: *id. Markó Károly, Szinyei Merse Pál, Nemes*

KAYSER, Caspar Zámfarago

1678 Pálffy Mikl. nolyálatában

Ars 1996/1-3. 227.

czímer mellett

ompás

m, 43 cm sz.

ent Margit

donátort

czán egy

m széles, 110

elől egy-egy

~~Haring, D.~~

Kayser C. J.

~~D. Hautemont~~

térképész katonatiszt

a temesvári Bánság térképe 1723–25. Német nyelvű szöveggel.

3/Pg

l. Bor (Nagy) 10. l.

Morság I. kadonai felöcdele II. József korában. Dp 1932

OLM. 3.1931

S N A T I O N S

COOPERATION INTELLECTUELLE

TIONAL DES MUSEES

L'ETUDE DES PROBLEMES RELATIFS A LA

DES MONUMENTS D'ART ET D'HISTOIRE

30 Octobre 1931

YAGE ET DE SEJOUR

OYAGE

énique a établi à l'occasion de la conféren-
cs français pour les membres de la conféren-
le pour le Pirée à bord du paquebot PATRIS II

Kayser C.I.

térképész katonatiszt.

A temesvári Bánság térképe 1725-25. németnyelvű szöveggel.

Borbély-Nagy: Magyarország I.katonai felvétele II. József korában. Bp. 1932. 10.1.

MDK

Kayser Ebba

Bécsi festőnő, Stefánia főhercegnő oktatója.

Vas.Ujs.1899.129.1.

KAYSER János mérnök XVIII. szd. MDK.

Tóth Andrásné Polányi Nóra: A mérnöki szervezet kialakulásának előzményei Budán és Pesten. Tanulmányok Bp. multjából. 1956. XI. köt. 88. l. 89, 90,

Kayser Johann

l.

Schwenkbrunnen

113. l.

MAG
MŰVÉ

SZERKES

OLTVÁNYI-ÁRT

XII. ÉVFO

	Tartozik	Követel	X	Egyenleg

aci ulcas Sz.: 2.

	Tartozik	Követel	X	Egyenleg
	52·50	52·50		
	3·40	3·40		
	17·50	17·50		
	122·50	122·50		
	52·50	52·50		
	17·50	17·50		
	17·50	17·50		
	40·-		T	40·-
	17·50	17·50	T	40·-

Kayser Janos Michaly
Otvos Nagyreben
Kőrmagyar, 265 p.

1486

K ? Johannes Michaël Kayser, M 1826. (B : VI,3.) Müve
nem ismeretes. — *Arbeit nicht bekannt.*

1150. Tos

A xv.

Madonna a gyermek

Balra hajló fejjel és tér
jával az őt átkaroló és angy
lábát a mennyei lénynek fejé
felemelte. Fejét kendővel k
palástja bő, ruháját derekán ö
három szeg van. Az angy
köti le figyelmünket. A hátt

Mészkő, magassága 41,
Lelt. sz. 1150. — Vétetett 18
900 lirán, vagyis 808·20 K-án
17-én (279–894). — Az elszán
26-iki 12620 és az 1895 máj
ivet. — Az elszámolást jóváhag
(635–900) és az 1901 au
(464–901).

Jegyzet. L. az 1896-iki l
Preisliste N°. 166.

III 3 -

Pl

Vét 1894

Kayser

1787-1789. ben kiszitette
Buda varos eger termle-
teuek terkezet.

Bymusz 41 l.

404

Kayser (térképrajzoló)

Az 1780-as években térképet készített Budáról.

Barczen Gyula: Budapest felméréseiről.

Városi Szemle, Bp. 1914. 159. l.

Kayser János

pinkamúves

Sopron

1818. átvenni szándékozik Berch Adalbert pinkamúves özvegyének üzemét.

Csatkozl.

KAYSER, Karl Gongolf

bécsi épitész tervezője volt a bólyi temetőben álló Batthyány mauzoleumnak 1879-1894.

Baranyai Helytörténetirás, 1989. 556.p.

Kayser Lajos

nobrán

l. élet.

Karczagmagyállam

615. h.

Kayser Lajos

1915/16 I., 1918/19 - 1921/22

Ferképzomfoiskvk

98. l.

Kayser Lajós, gaadi

Hobrasz, szül. Bpest

1895.

a többit lásd az

Eber lex. szabb

kiadásban

Tölen

Kayser Lajos

Honvéd

Lásd ott

Lex Magyar.

279. b. l.

Kayser

Laird
=

Bmk 19

..... *mühely.*

lyfőnökség!

..... év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

e ..... számu .....

iztam.

..... évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

gaádi Kayzer Lajos

szobrász Bpest Verseny u. 14.

Munkaszolg.

1925. tav. kiáll. 131.

1927. magyar táj. 139

1927. őszi kiáll. 183.

1928. tav. kiáll. 205

lásmég Kaiser alatt

Stefánia ut 1/a

1929. tav. kiáll. 146

felsz. 1929 aug. 1

Zólyom h. n. III. 227

KAYSER *Lajos, gadái*, szobrász, Budapest 1895. A bpesti képzőművészeti főiskolán tanult. 1925 óta szerepel a Műcsarnok tárlatain. K. készítette Solt, Belsőbőcs, Záhony, Nagydém, Porszalók, Nagybánhegyes és Gyékényes községek hősi emlékeit. Szobrainak témáját főleg a magyar történelemből, a népéletből s az állatvilágból meríti.

R. Gy. I 536 l

Széchenyi István gr:

Mellig, kissé jobbra néz
göndör hajat, bajuszt és lebere
mentéjé zsinóros. Felirata a

„GRÓF SZÉCHENYI

Tametszet, méretei a keretnek

726

Magyar irók arczképei s
T. Für. pag 1. N: T.

Kayser Lajos

szül. Budapesten 1895
nov. 11. ág. ev.
3-ad éves rajztanárjelölt
1919 ugyanitt tanf.

Hungaricumok. VIII. 135.

gaádi Kayser Lajos

Geboren zu Budapest am 11. November 1895, absolvierte derselbe die Landes-Hochschule der Bildenden Künste in Budapest, um dann als Schüler Jenö Bory's und Béla Radnay's die Bildhauerei zu erlernen. Seine Studienreise führte ihn nach Italien. K. gewann mehrere Preise, besonders für Heldendenkmäler, und betätigt sich als Monumental-Bildhauer, der den Stoff seiner Darstellungen aus dem ungarischen Volksleben Mythologie, sowie aus Tierstudien schöpft. Mit Plaketten befasst sich K. nur ausnahmsweise.

4 nüve fels.

Hu Prmagjérem 268. l.

Viselet.

Női ruha.

A hölgyek egyike görög
ka pedig renaissance ruhát
val visel. A háttérben balra

DIVATKÉ
Melléklet a Mag
ezután: Az öltözetek MONASZT
legalól középütt: Ny. Rohn é

Kny., mér. 20.5

Kayser Sajós, gaádi, szobrász

Stefánia út 1. Műcsarnok

1930/31. pib. kiáll 230.

gyádi Kaiser Lajos szobrász

(Kayser)

Stefánia-út 1. Műcsarnok

1930. tav. Kiáll. TV. t. 67.

1934. nemz. képzőm. kiáll. 117.

Lásd Kayser alatt is!

3721. H

Sz. Ansbachban

A lovag.

Egy balról áthidalt p
és arczélben van ábrázolv
nyergelt nehéz szürke mé
támasztotta és baljával a
vörösbarna, bajusza és sz
rövid kabát, térdigérő nadr
Oldalán táska lóg. A szeml
kapál.

Vászon, méretei 114·(
Vétetett az 1908 január 31-i
Gyulától 3000 K-án (219–
14-én (1156–908).—Az elsz
11-iki 11525–910 szvsz. ha

III

Vét 1908

Kayser Lajos, gaádi

M. Képrőm. Egyes.

KMTÁRS müvcsoptok
1931 feb márc kiáll.

III. 39.

1931 tav. kiáll. 97.
1931/32. téli kiáll. 130.
1932. tav. tárl. 207
1932/33. téli kiáll. 552

Lásd
Gaádi Kaiser L. alatt is.

Kayser Lajos

Szerepelt a Műcsarnok tavasi tárlatán.

Újság 1930. III. 18.

Kayser Lajos

Műcsarnok téli tárlatain "Toldi"-ja szerepelt.

M. 929. XII. 22.

Kayser Lajos

Szerepelt a Műcsarnok Tavani tárlatán.

M. 1930. III. 15.

Gaádi Kayser Lajos MDK

Toldi a bikával, szobor

Mücsarnok 1929/3o téli kiállitás

g. Kayser Lajos

MDK

Kubikos, szobor

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Kayser Lajos MDK

Toldi a bikával, gipsz

Műcsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

Kayser Lajos

MDK

Toldy a bikával, gipsz

Műcsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

MDK

gaádi Kayser Lajos

Toldi a bikával.Patinázott gipsz.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jún. 16.1.

MDK

gaádi Kayser Lajos, szobrász

Jó bor ugy-e sógor. Gipsz.
Magyar bika. "

Nemz.Szal.-A Független Művészek Társ.-III.kiáll.
1930. okt. Kat.

MDK

gaádi Kayser Lajos, szobrász.

Ijazó ösmagyar. Gipsz.

MTáre. Téli tárl. 1930.febr.-márc. Gyüjt.kiáll. Ep.Műcsarnok. Kat. 13.l.

gaádi Kayser Lajos MDK

Kutterv, bronz

Mücsarnok 1932/33 téli kiállitás

gaádi Kayser Lajos MDK

Hun nyilas, gipsz

Mücsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

MUK

gaáldi Kayser Lajos szobrási

hozzájárul a hűcsarnok téli

fávlatán szoborral

Magyarság 1938 II. 6.

Kayser Lajos szobrászművész

Pályaművét dicséretben részesítette, a Ferenc József jub.alapitvány 1933 évi szobrászati díját odaitélő bizottság.

P.H.933.XII.3.
B.H.933.XII.3.

gaádi Kayser Lajos

MDK

Ijazó ősmagyar, gipsz

Műcsarnok 1938 Téli tárlat

g. Kayser Lajos.

„Kukeikos" c. szobra szerepel a Műcsarnok téli tárlatán. (említve.)

Magyarság, 1928. dec. 16.

MDK

Kayser Lajos, szobrászm.

Kubikos. Jó mozgás a jellemzője.

/gy./:A Műcsarnok téli tárlata. -Szobormüvek.
Képzőmüvészet.1929. 18.sz. 25-28.l.

MDK

g.Kayser Lajos, szobrászm.

172. Kubikos.

KMTárs. 1928/29. téli kiáll. Kat. 14.1.

MDK

Kayser Lajos

Kubikos

Képzőművészet 1929. 16. sz. 28.l.

MDK

Kayser Lajos

Pályamunkáját dicsérettel tüntették ki

A Ferenc József-dij győztese Vilt Tibor szobrászó Ujság 1933. dec. 3.

MDK

Kaiser Lajos

Képzőművészet 1931. 141.l.

gaádi Kayser Lajos MDK

Toldi a bikával, gipsz

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

gaádi Kayser Lajos MDK

"Jó bor ugye sógor?"

Mücsarnok 193o tavaszi kiállitás

gaádi Kaiser Lajos MDK

Női akt, gipsz

Műcsarnok 1929 tavaszi kiállitás

MDK

Kayser Lajos

A Hősi emlék I. pályaterv-kiállitásán résztvevő művészek. Képzőművészet 1927. 2. sz. 3.l.

Kayser Lajos gaádi MDK

Csikósbojtár

Műcsarnok 1927 őszi kiállitás

Kayser Lajos

Szerepelt a Műcsarnok téli tárlatán.

BH. 1932. XII. 18.

gaàdi Kayser Lajos

Független Művészek Társaságának
őszi kiállításán a Nemzeti Szalonban
szerepelt.

EK 929. x. 13.

Kayser Lajos

Független Művészek Társaságának kiállításain szerepelt.

BH. 929. X. 13.

Kayser Lajos szobrász

Alkotása a Nemzeti Szalónban a Független Művészek Társ.-nak kiáll.-én.

Uj Nemzedék, 930.X.5.

gaádi Kayzer Lajos MDK

Tav. kiáll. Műcs. 1925. máj. 35. l.

Kaysler Lajos, von Gád, Bp. VII. Stefánia-ut 1.

Adressenverzeichniss der ungarischen Medailleure

gaádi Kayser Lajos

"Toldy a bikával" c. szobormüve

a Magyar Képzőművészek Egyesülete jub.kiállitésán.

Pesti Hirlap, 934.XII.13.

gaádi Kayser Lajos

Ezüst munkaérmet kapott
a Műcsarnokban rendezett
Magyar Kiállításon
„Csikós" c. művét. megvásá-
roltás.

m. 934. X. 10.

G.Kayser Lajos

"Kubikos" c. szobormüve a "Fiatal Müvészek Kiállitásá"-n a Mücsarnokban.

M.933.IX.10.

Kayser Lajos szobrászművész

Pályaművét dicséretben részesítette,a Ferenc József jub. alapitvány 1933 évi szobrészeti díját odaitélő bizottság.

M.U.933.XII.3.

Bps. 1930. szept. 12-én

Méltoságos Úram!

Megtisztelő felszólításának, hogy az általam készített érmek illetve plakettek leírását közöljem – ezideig azért nem tettem eleget, mert, mint nagy plasztikával és inkább kerek plasztikával foglalkozó szobrász, úgy véltem, hogy nagyra becsült egyesületükre az általam készített kis szamu plakett nem bír jelentőséggel.

Újabb felszólításuknak természetesen készséggel teszek eleget és alább néhány munkám leírását közlöm.

Teljes tisztelettel
híve
gaádi Kayser Sajos
szobrászm.
Bps. III. Stefania u. h.a.

Kaÿser Lajos gaádi szobrász

Életrajzi adataim:

gaádi Kaÿser Lajos szobrászm. született. Budapesten 1895. nov. 11. én.

A m. kir. Orsz. Képzőmüv Főisk. át. végezete mint rajztanár, majd. Bory Jenő és nek. Raday Béla növendeke volt mint szobrász.

Tanulmányi utja Olaszország.

Hadiemlék pályázatokon ugymi Orosházi, rákospalotai, mezőcsat. I. illetve II. díjjat nyert.

Hősiemléket készitett: Solt, Belsőbőcs, Nagydém, Porszalok, Záhony, Gyékényes, Nagybánhegyes Nyergesujfalu községekbe.

Inkább nagyplasztikus, a müesarnokban, magyar népelet, magyar mitologia, és állat tanulmányok köréből vett témakkal szerepelt.

I,) Plakett: egyoldalu, négyszögletes, 23-12 cm. egyszerű keret. Jobra néző fej egész profil (arckép) férfi, Dr Acsay István gim. igazgató jubileumi emlék.
Szöveg: (domboru betűvel)

Dri. Stephano Acsay.
regio studiorum ~~super~~ rectori superiori, nec non rectori gymnasii Budapestiensis numini Emerici Madách dicati, de quinto lustro, gratulans professorum collegium.

MOCCCXCVIII. MCMXXIII.

Mester jegy: jobb oldalt lent teljes név.
kiviteli anyag: bronz

II. Portrait plakett: egyoldalu, négyszögletes, 15 x 11. cm. nagyság keretnélkül. Balra néző férfi fej egész profil.
Felirat: (domboru betűkkel)

Dr. Szkotniczky Pal.

kiviteli anyag: bronz

III. Portrait plakett: Egyoldalu, négyszögletes, 16–12 cm. méret, keretnélkül, Férfi fej balra néz, balra fent családi cimer alatta viszintes mélyitett felirás: dr. Egerváry Tibor., jobbra lent: mesterjegy K.L. 924.

Kiviteli anyag: bronz.

IV. Siremlékre készitett portrait plakett. néz Cherven Floris gim. igazgató-aremása: ovális alaku egyoldalu kerettel (egyszeru profil) szemüveges szakállas fej háromnegyed profil, balra néz. felirat a plaketten nincs.

Kiviteli anyag: bronz.

mesterjegy: teljes név jobra lent.

Méret: 33 * 25 cm.

Kayser M

läsa

Bm 1901 50 l

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

lyezem:

.....

agy helyettesének
írása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Hoffbauer Károly

tovább

K

Kayser Zsófia, gádi

Kristóf Géza

Martinkó Mátyás

Szűcs Emma

Szűcs György

Tóth István áj.

Tóth István

Zsestovich Kornél

Középiskolai rajztanári oklevelet nyertek.

Képzőm. Folyóirat Évk

1915-16. 49. l

Külf.követségek jogtanácsosainak az itteni hatóságokkal való érintkezése.

melléklet száma: 8

B i z a l m a s .

külügyminiszter úrnak hozzám intézett előfordult, hogy a Magyarországon szétanácsosaikat bizták meg a m. kir. hai intervencióval.

a külügyminiszter ur a külügyi érdekeink aggályosnak tartja, hogy az idegen kövencióiknál jogtanácsosaik által képviséhez s a vonatkozó minisztertanácsi

Kayser Zsófia

1912/13 - 1915/16

Ferkèpzomfoiskèvk

98.l.

natkozó és egyéb festményekből és szobrokból gyüjteményt létesített. A Casa Buonerrotiban Michelangelonak fiatalkori Kentaurcsatája és Madonna-reliefje mellett számos eredeti rajzai is látható.

Museo Archeologico: a Palazzo

MDK

Kayser Zsófia, gaádi

középisk. rajztanári oklevelet kapott.

Képzőm. Főisk. Évk. 1915-16. 49. l.

Kayserfeld Mátyás MDK

katonai mérnök

Ceresola bizalommal fogadta az ujonan szervezett katonai mérnökcsoport vezetőjét, Kayserfeld Mátyást / 1681/ és Juniusban Jungmayr János Kristof épitési irnokkal jegyzékbe vette a lőportárolásra használt és létesitendő budai pincéket.

57.o.

SCHOEN ARNOLD: Ceresola capo maestro budai korszaka.

Müv. Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 56-60.

MDK

Kayserfeld katonai mérnök (császári mérnök)

helyszínrajzot készít Győrről 1685-ben. (Megtalálható a karlsruhei nagyhercegi magán levéltár térkép gyűjteményének VIII. köt. 1. lapjám.) (repr.)

Borbíró-Valló: Győr, Bp. 1956. 135.l. 137.l. 224.l.

MDK

Kaysersfeld Mátyás katonai mérnök

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.sz.299.l.

Kayserfeld (Kaisers-
feld, Kaiserfeld)
Matthias Frhr von —
zu Champ.

läsd okv
sir Glaser Karlsruhe
127. l – 128 l.
13 cis 68. 27.

III

766 (3591)

814 (44).

185.

1905.

ábrázolt allegorikus nő, a ki
elemelt bal kezében zablát tart
ős ruha, a mely egyik válláról

. 216 × 207.

20578 sz. leírattal 100 K-án.

741

Kayserfeldt

csaszári mérnök

A XVII század végén (Budavár bevétele után) részt vett a budai vár építése tervezése elkészítésében.

Takáts Sándor. A mária Magdolna templom Lerombolása. Arch Ert 1901. 286 l

Kayserling Iolán

edényfestés

Iparrajziskola 1889/90

58. l.

Gyűrűtartó 1843-ból, Libay Sámuel
besztercebányai ötvös műve, Orsz. Magy.
Iparművészeti Múzeum tulajd.

VIII. 39.

86. KAYSERLING JOLÁN: Férfi arckép (olajf.) Ára 100 frt.

Nemzeti Szalon
1900. tél. kiáll.

Zemplényi Tivadar: *Leány kosárral.*

Kayserling Iolán

festő

Cvód

Ujv. M. Dr. L.

458, l.

KAYSERLING *Jolán*, festő, * Budapest 1880. Ugyanitt és Párizsban tanult. 1900 óta főleg arc- és interiőrképekkel vesz részt a Nemzeti Szalón és a Műcsarnok tárlatain. A Szépművészeti Múzeum régi képeiről számos másolatot készített.

K. gy. I. 536/L

A. Rövid hajat, bajuszt és körszakált hord.
egy elejű kabátja, be ~~van~~ gombolta. Felira-

alak nagysága 3.4 Gm.

04

140/95 № 107.

Kayserling Iolai

Neuveti halon 1900 téli kiéll.
Férfi arckeje olajf. 100 ft.

Voss Károly, a soproni kath. árvaház
alapítójának arcképe 1772-ből
Dorfmeistertől X. 208.

Kayserling Iolán

1909. téli

kiall. Nemzeti Szalonban

A. Rejt, olaff.

Halmágy h. n. V. 305.

Karpeling Jolán

1906/7 II.

Ferkèpzomfoiskèvk

9 l. l.

Eliza, Benczúr Gyula, László Fülöp, Csók István, Rippl-Rónai önarcképei.

— — *Galleria dell' Accademia*, a Képzőművészeti Akadémia épületében. Az előtérben *Michelangelo:* Szt. Máté, nagy befejezetlen „Rabszolga". XIII. sz.-beli mesterek gyönyörű gyűjteménye mellett trecentisták: Dalli, Galli, Cio de Milano, Nardo di Cione, Romello di fac. Franchi, Gio. del Bionlo, Giov. da Ponte művei.

Rózsaffy.

— — *Galleria Pitti* a Palazzo Pittiben. A várszerű palota építését hosszú ideig Brunelleschinek tulajdonították; befejezték 1549. Ammanati 1568-ban földszintjén félköríves ablakokat alkalmazott, ugyanakkor megkezdte az oszlopcsarnok építését. A szárnyépületeket a XVII. század elején, a kiszögellő oldalcsarnokokat a XVIII. században építették hozzá. A Pitti-képtár anyaga részint a Medici-ház, részint II. Ferdinánd nagyherceg tulajdonából származik és közel 500 elsőrendű festményt számlál *Filippo Lippi* (Madonna), *Dom. Ghirlandajo* (Királyok imádása, az Uffizi-belinek replikája), *Perugino* (Pietá, Madonna Arcképe), *Fra Bartolommeo* (Feltámadás, Szent család. Pietá, utolsó műve), *Andr. del Sarto* (Angyali üdvözlet, ú. n. Disputa, Ker. János, Pietá, Mária mennybemenetele stb), Raffael (Madonna del Granruca, Madonna della sedia, Madonna dell' impannata, X. Leó arcképe, Donna velata, Inghirami és Angiolo és Mad. Doni arcképe stb), *Giorgione* (Koncert, inkább S. del Piombo műve), *Tiziano* (Ippolito Medici, Aretino arcképei, Mária Mag-

[illegible] (Vulcanus és

Kayserling Zoláu

1904. őszi

kiáll. Nemzeti Szalonban

Adler Gyula archeje,
olaff.

Kayserling Zoláu
festő.

1904. nemzeti szalon őszi
sárlat

Ohnet V. 15.

Kayserling Iolán

Művarnok

1913-14 tétiliák 773

Szőnyi Ottó dr. III. 237

Kaiserling Iolán

Ünnesarnok fertő Bpest

1911-12. jub. kiadt - 186.

Annei Saturnini decurio-nevvel
ellátott római téglák

VI. 108.

Kayserling Iolán

1904. téli

kiall. Nemzeti Szalonban.

Intérieur, olaj-

többet nem jegyzem,
vitkán, de ~~[illegible]~~ állan-
dóan kiállit

Őskori leletek, szatmármegyei V. 181.

Kayserling Iolán

1916. márc. MKE kiáll. IV. halon

Dolgozószoba, olaff. 600.–

Csendélet, olaff. 400.–

Vallás- és közokt. minisztér

X. 92.

Kayserling Tolán, festőnő;

számos képet másolt az Orsz. Magy. Képzőművészeti Múzeumban.

MDK

Kaza György
esztergomi keramikus

munkásságának felfedésével Voit Pál nemcsak egy uj reneszánsz mestert mutatott be, de fontos elméleti kérdéseket is tisztázott.

257.o. (Holl Imre összefoglaló előadása.)

Entz Géza: Vita a magyar középkori müvészet kutatásáról(1945-1955).
Müv. Ért. 1955. IV. évf. 2. sz. 256-261.o.

Kaza György
Ősz, szin.fam.

Szegedi Képzőműv. Egyesület kiáll. 1907. márc.
14 l.

Kaza György
Dunapart, sz.fam.

Szegedi Képzőmüv. Egyesület kiáll. 19o7. márc.
14 l.

Kaza György
Árpád-falvi részlet, fam.

Szegedi Képzőmüv. Egyesület kiáll. 1917. márc.
14 l.

M. D. K.

Kaza György

Marót kastély kandalló és kemence

felállítása 1489

Voitgyar. 59.

Kaza György MDK

Dunaparti korcsma, fametszet
Filatori gáti részlet, fametszet

Mücsarnok 1903/4. téli kiállitás

Kaza György

diszkályhás MDK

1487-1490 között közreműködött Estei Hippolit pusztamaróti vadászkastélya építésénél.

Zolnay László: Esztergomi érsekek palotái a középkorban.
Művészettörténeti Tanulmányok. Bp. 1961. 201-228. l.

MDK

Klara György, grafikus

191. Ősz. Színes fametszet.

193. Dunapart. " "

200. Árpád-falvi részlet. " "

A Szegedi Képzőműv. Egy. műkiáll. - Szeged, 1907. -

Kat. 14. l.

Kaza György

A XV. század végéről ismert kályha képitő mester.

G. Entz: Nouveaux résultats des recherches poursuivies en Hongrie sur le gothique tardif et la Renaissance, Budapest, 1963.
Separatum Studia Historica, 53

4751

Kaza György

vigette a fametszet Muhits Sándor rajzai alapján Gáthy Fülöp: Embersors c. könyvhez. (20 rajz után)

Gáthy Fülöp: Embersors. Az örök mese. Muhits Sándor rajzaival. Bp. 1935. Egyet. ny. 126 l. 20 t.

MDK

Kaza György

Dunaparti kocsma, fametszet

Filateri gáti részlet, fametszet

KMT 1983/4 téli kiáll. 5o.l.

MDK

Kaza György grafikus

Szerepelt a Nemzeti Szalon karacsonyi művasa-
rán.

Cikk: A Nemzeti Szalon karacsonya.

Uj Idők, 1904-5.XI. 11.sz. 276.1.

MDK

Kaza György

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.1903/4.évi téli kiállitásán az állam megvásárolta Dunaparti korcsma, és A filatori gát részlete cimű fametszeteit.

Művészet, 1904. 213.l.

Kaza György MDK

Dunaparti korcsma, fametszet

Filatori gáti részlet, fametszet

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

MDK

Kaza György.

Dunaparti korcsma

A filatori gát

Müvészeti Krónika 1. sz. 1904. jan. 15.

Kaza Grörgy

fametrző intézet
véste fába az alábbi
mű fametrzetű jeleit

Koch Rudolf – Szent-
kúty Pál: Jelek
könyve. Hungaria
könyvek. 8. sz. Bp.
1941.

.kir.minisztertől.

lturtörténeti célból, hogy a
a későbbi történetkutatásnak
y a Cim hatósági és illetékes-
kapcsolatos ügyiratok megőr-

ber hó 27-én.

Kayserling Jolán

festő

Dr Kayserling Mayer
pesti rabbi archége fenti-
tül.

Repr.

A 90. II. l. 10, 11. l.

Fenti vatosi milega rabbi
leánya.

AND PRIX.

örösen
tetve.

fényképészeti és festészeti
műterme.

ER és OKOS

OTTSÁGA FÉNYKÉPÉSZE

ST, I. ker. Szinkörrel szemben
I. és II. emelet.

Nagyitások bármely kis kép után élet-nagyságig 10 frttól feljebb.

Olaj- és aquarel festmények, platinotypyák művészies kivitelben.

KARÁCSONYI és ujévi ajándékokból valamint több 1000 képről állandó kiállitás.

Szabad bemenet reggel 8 órától este 8 óráig.

Budapest, 1905 Január 3 án

Nagyságos

Urnak

Bpest

k ma érkezett b. levelére
a 30-40 czentiméteres le-
ünk után kell hálli-

Kayserling Jolán

Kunhegyesi Caesarina, Ráth Panni, Boemm Klára művészeket, mint kevésbé ismert neveket , de ugyanakkor feltünést keltő, jó müveiket említi meg kritikájában Tövis: "Művésznők" cimmel A Nemzeti Szalon kiállitásáról, melyet a Magyar Képzőművésznők Egyesülete rendezett.

A HÉT, Bp. 1909. ápr. 25. XX. évf.
17. sz. 290-291. lap.

Kayserling Jolán

Dolgozószoba, olaj
Csendélet, "

Magy. képzőművészek egyesülete VIII. kiáll. N.Szal.
1916. márc. 15 l.

Kayserling Jolán /1880-1940/ MDK

A Zsidó Muzeum közlése

Festészet (1900 - 1919) - Önálló táblakép

Kayserling Jolán „Czendélet"

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. t. 504-505 l.

Tavaszi tárlat a Nemzeti Szalonban.

Kayserling Jolán (1880 –)
festő

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. 1. 504.–505. l.

Tavassi tárlat a Nemzeti balonban.

Kaza György festő.
fametsző

1904. : III. Filatori gát 6620

1903/4. téli kiállításon

Dunaparti Korona fametsz. (465)

Filatori gáti részlet dto. (466)

Kiáll. Cat. 50. l.

Kaza György

Budapest, 1940. Szept.

Kaza György grafikai műintézet,
V. Bálvány-u. 17. 112-561

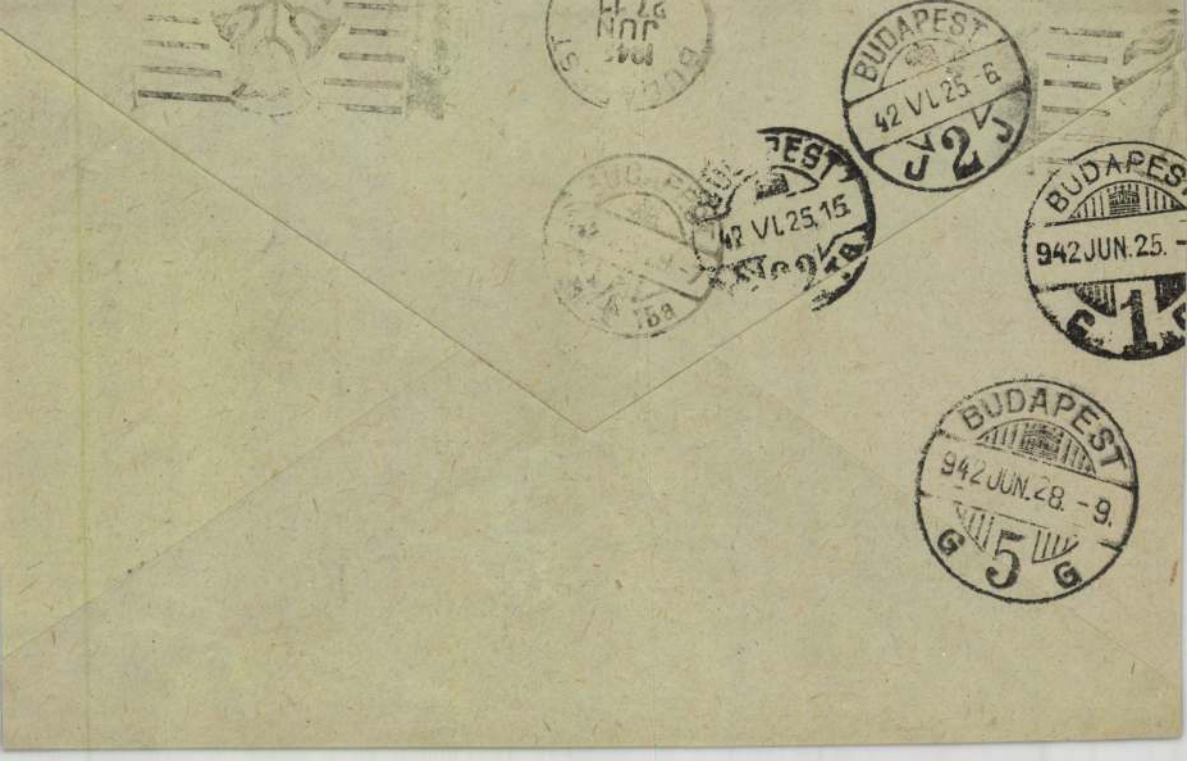

BUDAPEST
42 VI. 25. -6.
J 2 J

BUDAPEST
42 VI. 25. 15.
15a

BUDAPEST
942 JUN. 25. -
G 1 G

BUDAPEST
942 JUN. 28. -9.
G 5 G

Kaza György

Gáthy Fülöp: Embertors, az örök mese. Muhits Sándor rajzait fábamet-nette fenti. Bpest, 1935. 4-r. 127 l.

oktatásügyi minisztertől.

BUDAPEST
MÁJ. -1 15
5 N

z. Bizottsága tek.

Bpest IX.

Rákos ~~Ráday~~ u 10

Kaza György

Dunapart, kincs
fametszet, repr.

Művészet, 1905,
2. szám

PITŐ-IPARISKOLA IGAZGATÓSÁGÁTÓL
hököly-ut 74. Telefon: József 381 – 23.

BUDAPEST
929-NOV 19 [illegible]

Ornágos Bizottsága

Budapest.

VI. Állatkerti út. 1.

KAZA *György*, fametsző, * Temesvár 1877 máj. 26. A bpesti Iparművészeti Iskolában Morelli Gusztávnál tanulta a fametszést. 1903. Filatori gát és Dunaparti korcsma c. eredeti fametszeteit állította ki a Műcsarnokban (mind a kettő a Szépművészeti Múzeumban). Későbbi metszeteit a szélesebb kezelés mellett a diszkrét, meleg, harmónikus összhatás jellemzi, mint pl. az Aquincum a Székesfővárosi Múzeumban, Ősz és Ruthén falu a temesvári városi múzeumban.

E. G. I 536 l

Mária Terézia:

Térden alól, szemközt, v
fürtjei vállaira omlanak. T
czát fogja s balját a térdén
igvállának ujai bővek. Jobbr
ben a függöny mögötti oszlo
müükbe. Feliratai a kép alo

„Maria The
Romanorum
Bohemie K

alól balra: „Meidens ad vi
s legalól jobbra: „Venezia ap
se fölött: „p. 1."

Rézkara, méretei a

30.4: 22 c/m.

Metszette: ?

Ltsza 8.001.

191

Kara György

Jametszö Budapesten

1904. graf.

kiöll. Nemzeti Szalonban

Dunamentén, Jametszet

25 Kor.

zül. Temesvár 1877

máj. 26. Morellinél

tanult

Lányi György V. 182.

Kara György

Kiáll. Nemzeti Szalonban

1908. tavaszi

Aquincum, szines
fametszet.
Ősz szines fametszet,
Ruteni falu, szines fa-
metszet

Kaza György

Műsarnok. Bpest

1903 – 4. téli kiáll. 465, 466.

1906. tav. kiáll. 446–448

III
620 (1790).
705 (2).

bbs) 187[illegible]-ben. L nemezkalap,

érett gabonát, a mely közt búzavirágok kék-
zben jobbra halad. ~~Nemezkalapot visel,~~
leberetvált. Öltözete ing felgyürt ujak-
val, kék kötény és papucs. A derült égbol-
elzése alól balra: EAndri 1900.

7.3 cm.
(156/900) 700 Kán.
[illegible] Elszámolta-
vette Kán 1900: XII. 17-dikén 17643 sz. alatt.

66

Kaza György

Müvenet 1905 73 m

– 1911 – 141

Bruck Lajos: Küldöncz 74 (604), 2022 (260). — Régi eskü-téri vásár 74 (604), 2077 (271)

MDK

Kayserling Jolán

Arcképtanulmány. Olajf. Magánt.

Műcsarnok, 1911/12. téli kiáll.

MDK

Kayserling Jolán

Dr.Kayserling c. olajfestm. Repr.

Mult és Jövő, 1925. aug. 268.l.

Kayserling Jolán MDK

Arcképtanulmány, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Kayserling Jolán MDK

Gyermekarckép, Éva, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

MDK

Kayserperger Kristóf

ötvös

Sopron,

1581. sept. 25.

polgáreskü

Hází

MDK

Kayserwerth

Lepold Antal dr: Az Esztergomi Keresztény Museum kelyhei és történeti érmei. Esztergom 1930.

67, 68 l.

MDK

Kaza György érseki kályhás

1489, kandallók stb.

Voit P.: Gyarmati Dénes mester és a régi m. építőgyakorlat.

Müv.tört.Tanulmányok. A Müv.tört.-i Dokum. Közp.Évk.1954-55. Bp.1957. 56,60,65.l.

Kaza György kályhás M.D.K.

esztergomi. Estei Hippolit volgálatában állt.

Voit P. Magyar keramikatörténeti tanulmányok. Hüv.tört. Ért. 1954 1 sz. 113 – 116

Kaza György
keramikus / Hippolyt érsek udvari keramikusa/

Budapest Régiségei
Budapesti Múzeum évkönyve XVII. évf. 1956. 99 1

Kara Grörgy

fametsző

l.

Rovó Madár

A bezü - Bp (1930?)
II. kiadás
Cimlap hátán

VAJDAHUNYADI

VÁRFELÜGYELŐSÉG.-

2/916.sz.

Müemlékek nagytekintet

516/915.szám alatt k
mellékelve van szerencsém a ki
szóló ideiglenes nyugtát mellé
Egyben van szerencsé
tositótól már 2 izben kértem n
mihelyt azokat kézhez veszem p

MDK

Kaza György

Aquincumi muzeum, eredeti fametszet

Ősz, eredeti fametszet

Dunapart, eredeti fametszet

KMTárs. 1906. tav. kiáll. kat. 44.l.

Kaza György

l.

Lykafest 1896–1914

91. l.

Kaza György

fametsző intézete
készítette az alábbi
könyv fametszeteit

Fitz József:
Gutenberg. Hungária Könyvek. 7. sz.
Bp. 1940.

A könyv a Magyar
Bibliophil Társaság
könyvversenyén az
1940-ci legszebb könyve
címet nyerte

jegy

hogy Szirányi Károly gimn. tanár

1-sö nepfölkelö gyalog ezred pótzászlóalja. 2. szóza-

ges szolgálatra bevonult.

nov. 23.

Dr Kauchalnagy

század parancsnok

Kaza György grafikai
munkatérele
kiegészítette az alábbi
mű fametszetett

Kolb Jenő:
Régi játékkártyák
Bp. 1939.
Hungária Könyvek
6.

mal, kérjük tehát [illegible]

őbb megküldeni nekünk.

ztelettel:

deczember hó 19.

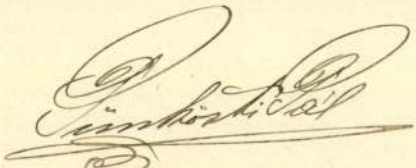

Pünkösti Pál

számvevő.

Kaza György
farekas
Miskolczi Mihály
farekas

Szentiványi Gyula dr.
Bp. Lágymányosi u.10.

KESZPÉNZZEL-SERMENTESÍTVE
54 II -5 10
BUDAPEST 9.

MAGYAR RÉGÉSZETI MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
ÉS ÉREMTANI TÁRSULAT
IPARMÜVÉSZETTÖRTÉNETI SZAKOSZTÁLY
Budapest, Üllői-ut 33-37.

M E G H I V Ó

a Szakosztály 1954. február 11-én, csütörtökön d.u. fél 6 órakor az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Pesti Barnabás-u. /volt Piarista-u./ 1. I.em.II.sz.tantermében rendezendő ülésére.

Tárgy:

Voit Pál: Magyar keramika-történeti tanulmányok:
I. Kaza György, Estei Hyppolit esztergomi kályhása.
II. Ismeretlen fazekas bélyegek és mesterjegyek.
III. Késő renaissance kályhák Miskolci Mihály műhelyéből.

Az előadást vita követi. Vendégeket szivesen látunk.

Budapest, 1954. febr. 3.

SZAKOSZTÁLYTITKÁR.

M.D.K.

Kaza László, szobrász

alvő nője, a Művészház új helyiségeiben megnyílt kiállítás „jobb darabjai" közé tartozik.

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 374. old.

/a cikk megjelent: „Világ", 1913. jan. 23./

Kara Lánló Mihály

1880-ban nil. Máramarosou. szobrászművész.
Bp. tanult. 1905-ből grafikáknak
szobrokkal nemzetel kiáll. 1919
után Nagyváradra költözött, ahol tőle
Tőtéri szobrot zénitett.
1911-19 között dolgozott a házador
úti művésztelepen

Szárados úti művésztelep ziáleítása. Azt.
összeáll. Csap Erzsébet, Elischer Brigitta,
Bp. 1965

18.

Kara Mihály

Gyermekfej 1918. Gonz. 30 cm.
J. n. M. N. G. Ltn.: 5497.

Szárados úti művésztelep Ziállítása,
katalógust összeáll. Lump Erzsébet,
Elischer Brigitta. Bp. 1965 49.

Kara lihály

Reprod.: Gyermelfej. 1918.

Százados uti művésztelep Ziólli lása.
A tat. összeáll. Gap Erzsébet, Elischer
Brigitta. Bp. 1965

Kazacsay Gerőné MDK

Félakt, olf.

Műcsarnok 1925-26 Akt-kiállitás

MDK

Kazacsay Gerőné

Félakt, of.

Akt-kiáll. 1925. dec. Műcs.

Kazacsay Gerőné

MDK

O.G. arcképe

Műcsarnok 1925 tavaszi tárlat

Kazacsay Garőné

Kalivoda Kata, Bruck Hermina, Büttner Helén, Klammer Mariska, Sós Elemérné festőművészek a Nemzeti Szalon kiállitásán szerepelnek müveikkel.
A Művészet c. rovatban, -Tövis: "Művésznők" cimmel ir a tárlaton bemutatott müvekkel kapcsolatban, alkotóik képességéről: "fejlődést nem igen konstatálhatunk a fesoroltak egyikénél sem; kiforrott, kész egyéniségek többnyire, se jobbat, se rosszat aligha fog produkálni valamelyikük is, legfeljebb arról lehet szó: milyen előnyösen van egyik-másik képviselve ezen a tárlaton".

A HÉT, Bp. 1909. ápr. 25. XX. évf.
17. sz. 290-291. lap.

Kazacsay Gerön, festőm.

671. Léda a hattyuval. J.l.j. Olf.

672. Ülö női akt. J.l.b. Olf.

Árverési közlöny. 1929.ápr. 3.rb.sz. 51.l.

Kazacsay Gerőné

MDK

M.I.-né arcképe, olf.

Műcsarnok 1926 téli kiállitás

MDK

Kazacsay Gerőné, festőm.

XX.sz.

242. Leda a hattyuval. Jel.: Kazacsay G.-né.

Ernst Muzeum aukciói. 46.1931. Kat. 22.l.

Kazacsay Gerőné MDK

Szerelem, olf.

Mücsarnok 1917 tavaszi tárlat

Kazacsay Gerőné

Emmy, olf.

Mücsarnok 1917 téli tárlat

Kazacsay Gerőné MDK

O.G-né arcképe, olf.

Műcsarnok 1917 téli tárlat

MDK

Kazacsay Gerönő, festőm.

384. Félakt. Mgt. Olf.

Műcsarnok. -1925/26 Akt.-kiáll. Kat. 29.1.

MDK

Kazacsay Geröné, festöm.

468.	Női képmás.	Olf.	J.l.b.
469.	Szánkázás.	Olf.	J.l.j.

Arverési közlöny.1932. 1.rk.sz. 27.1.

MDK

Kazacsay Gerö/né,festöm.

58c. Nöi félakt. Olf. J.1.b.

Árverési Csarnok aukció. Kat. 37.l.
1931. dec. 4.sz.

MDK

Kazacsay Gerőné, festőm.

76. K.Médike arcképe. Olfmgt.

Képzőm. Társ. 1913.tav.kiáll. Kat. 44.1.

Kazacsay Gerőné

MDK

Bogdanovits M-né arcképe, olf.

Műcsarnok 1920-21 téli kiállítás

MDK

Kazacsay Gerőné

Akt, c. műve.

Művészet, 1917. 5.l.

MDK

Kazacsay Gerőné

A Képzőm. Társ. 1918-19. évi téli kiállitása.
Müvészet 1918. 50.l.

Kazacsay Gerőné MDK

E.G. Lacika arcképe, olf.

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

Kazącsay Gerőné MDK

Vége,! olf.

Midsarnok 1918-19 téli kiállitás

Kazacsay Gerőné MDK

E. Lacika portréja, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Kazacsay Gerőné MDK

L. Edithke arcképe, olf.

Mücsarnok 1913-14. téli kiállitás

Kazacsay Gerőné MDK

Dr. S.J.-né arcképe, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Kassassy Gertrúd MDK

Dr. Sólyom árokháza, cité.

Miscsárok 1913–14. téli kitöltés

Kazacsay Gerőné MDK

Adoration, olf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Kazacsay Gerőné

Abortion, oit.

Kazacsay Gerőné MDK

Móry Károlyné arcképe, olf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Kazacsay Gerőné

K. Médike arcképe, olf.

Műcsarnok 1913. Tavaszi kiállitás

Kazacsay G$_e$rőné MDK

K. Médike arcképe, repr.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Kazadsay Gerőné MDK

Hosszu Pistika arcképe, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Kazacsay Gerőné MDK

Payr Vilmos unokája, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállítás

Kazacsay Gerőné MDK

Fee, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

MDK

Kazacsay Gerőné

K.Médike, of.

K. Laci. of.

Jancsi, of.

L.Zs.né arcképe, of.

M.Képzőművésznők E. 9. kiáll. N.Szal. 1917. ápr.

11. 1.

MDK

Kazacsay Gerőné

Hero, of.

M. Képzőművésznők E. 9. kiáll. N. Szal. 1917. ápr.

12. 1.

MDK

Kazacsay Gerőné

F.F. urnő, of.

N.Szal. tavaszi kiáll. 1916. ápr. 13. 1.

MDK

Kazacsay Gerőné

Demasqué, of.

N.Szal. őszi tárl. 1920. szept. 16. l.

MDK

Kazacsay Geröné, festö

O.G. dr. arcképe.

OMKT-Műcs. Tavaszi kiáll.és Gyüjt.kiáll. 1925.máj.-jun.
Kat. 16.1.

EDK.

Kazacsay Gerőné festő

"Női ~~akt~~ félakt" /olaj/

Árverési Küsllny 4.sz. 1939. december.

37.1.

MDK

Kazacsay Geröné, festöm.

Merengés.	Olf.	J.1.b.
Női képmás.	Olf.	J.1.b.
Szánkázás.	"	J.1.j.
Fekvö női akt.	"	J.1.j.

Árv. Közl. 1931. 3.rk.sz. 58.1.

MDK

Kazacsay Gerőné

Adoration, of.

Képzőm. Társ. 1913. tav. kiáll. 7o.l.

MDK

Kazacsay Gerőné, festőm.

Leányfej. Olf. Jelz.

Árv. Közl. 1937. 4.rk.sz. 26.1.

Kazacsay Gerőné, MDK

Vége!, olf.

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállitás

MDK

Kazacsay Gerőné

"K.Médike arcképe" c. kép repr.

KMT 1913.tav.kiáll.

Karaconly Georges

"A.Médike Szemle" c. kéj. tehn.

Kmt 1913.tav.kisz.

MDK

Kazacsay Gerőné

Csendélet, of.

Virágok, of.

Műterem 4.csop.kiáll. 1937. ápr.

Kazacsay Gerőné

MDK

E.G. Lacika arcképe

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

KAZACSAY GERŐNÉ

Léda. Olajf.
Ninette "

A Magyar Képzőművésznők Egyesülete tizedik rendes tárlatának katalógusa. Nemzeti Szalon 1918.ápr-máj.

Kazacsay Gerőné MDK

O.G. dr. arcképe, olf.

Műcsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

Kazacsay Gerőné MDK

Bogdanovits M.-né arcképe, olf.

Mücsarnok 1920-21. Téli kiállitás

MDK

Kazacsay Gerőné, festőm.

3o5. Leány virággal. Olf. 43x33. Jelzett.
3o6. Öreg paraszt citerával. Olf. 6ox5o. Jelzett.

Festmények, rajzok, metszetek. - 97.aukció.
Árv. Közl. 1941.márc. 2.rk.sz. - Kat. 28.l.

MDK

Kazacsay Geröné, festöm.

A müvész. Of.

Nemz. Szal. 1919. okt. kiáll. Kat. 8.1.

MDK

Kazacsay Gerőné, festőm.

Fekvő akt.	Olf.	44x33.	J.l.b.
Biedermeier nő.	Olf.	7ox5o.	J.l.j.
Tájkép.	"	6ox5o.	J.l.j.
Tájkép.	"	3ox35.	J.l.j.
Péchy Erzsi képmása.	Olf.	5ox38.	J.l.j.
Nő a szabadban.	"	6ox5o.	J.l.b.

Árv. Közl.193o. 4.rk.sz.55.szám. Kat. 25.l.

MDK

Kazacsy Gerőné, festőm.

Kisleányok.	Olf.	50x34.	
Orgonacsendélet.	Olf.	53x40.	J.l.j.
Piros rózsák.	Olf.	34x25.	J.l.j.
Péchy Erzsi.	Olf.	24x19.	J.l.b.
Ábrándozás.	Olf.	30x22.	J.l.j.
Klárika.	Olf.	35x25.	J.l.j.

Árv.Közl. 1930. 4.rk.sz. 55. szám. Kat. 25.l.

MDK

Kazacsay Gerőné

Tav. kiáll. Mücs. 1925. máj. 35 l.

MDK

Kazacsay Gerőné

O.G.dr. arcképe, of.

Tav. kiáll. Mücs. 1925. máj. 16. l.

MDK

Kazacsay Geröné, festöm.

468. Nöi képmás. Olf. 24x2o. J.l.b.

469. Szánkázás. " 5ox35. J.l.j.

Árv. Csarn. 1932. l.rk.a. 27.l.

61. m marc.

MDK

Kazacsay Gerőné

Magyar Képzőművésznők Egyesülete X. kiáll. 1918. ápr.

MDK

Kazacsay Gerőné

Léda, of.

Ninette, of.

Magyar Képzőművésznők Egyesülete X. kiáll.
1918.ápr.

MDK

Kazacsay Gerőné

1913. Szfv. dij

Magyar Képzőművésznők Egyesülete X. kiáll. 1918. ápr.

MDK

Kazacsay Gerőné, festőm.

Leányfej. . Olf. Jelz.

Árv. Csarn. 1937. okt. 83. sz./Árv. Közl. 44. sz./ 26.1.

MDK

Kazacsay Gerőné

Móry Károlyné urnő arcképe, of.

Képzőm. Társ. 1913. tav. kiáll. 69.l.

MDK

Kazacsay Gerőné

Gyulay Pál arcképe, of.

M.Studio 2. aukc. 1921. 15 l.

MDK

Kazacsay Gerőné

Leányfej, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz.

28 l.

MDK

Kazacsay Gerőné, 2o. sz.

Leda a hattyuval, festm.

Ernst Muz. 46. aukc. 1931. 22 l.

MDK

Ernst Muz. 15. aukc. 1921.

MDK

Kazacsay Gerőné

Léda a hattyuval, of.

Árv. Közl. 1940.dec. 7.rk.sz. 96.sz.

25 l.

MDK

Kazacsay Gerőné

Álló női akt, of.

Árv. csarnok, 1940. jun. 94.sz. 29. 1.

MDK

Kazacsayné: Mellkép. olf.

Nagy Magángyüjtemény Aukciója. 1921. Rákóczi ut 3o. I.e. 7.

MDK

Kazacsay Gerőné

Fálakt, of.

Akt [illegible]. [illegible]. [illegible]. 1925. dec. 29 l.

MOK

Kazacsay Gerőné

Ülő női akt, of.

Strandon, of.

Árv.Közl. 1929. jun. 4.rk.sz.

23 l.

KAZACSAY LUJZA

/Bp. 1872 - /

Luise Kazacsay: Das Modell.
Öl auf Karton, 43x32 cm. - Sign.

Aukción: WIEN, DOROTHEUM
624. Kunstauktion
Juni 1979.
Katalogus 70.sz., 22.old.
Kép: Taf. 172.

KAZACSAY *Gerőné, Hirsch Lujza,* festő, * Budapest 1871 okt. 31. Karlovszky Bertalannál, Tolnay Ákosnál és Deák Ébner Lajos női festőiskolájában tanult. 1913. a Magyar Képzőművészek Egyesületének tárlatán a székesfővárosi díjat nyerte. Ez idő óta a Műcsarnokban és a Nemzeti Szalónban gyakran állít ki női és gyermekarcképeket és Lotzra emlékeztető rózsaszíntónusú női aktokat.

E. G. I 536 l.

Mária Terézia:

Derékig, kissé jobbra. Go
lanak s hajéke, függői s ru
ke fodor díszit, ékkövekkel va
csipkéből való, s vállra vetett
ván kosmája tűnik szemü

Serenissima
Princep
Ac Domina,
Maria Tere
D. G. Romano
Archi-Dux

Nat. A° MDCCXVII. D. XIII. May. E
Nec Non Pragae A° 1
alól balra: „Mart. de Maytens
s jobbra: „J. A. Pfeffel excud.
Fekete modor, méretei
Metszette:

Ltsza 8003

Kazacsay Gerőné

1908/9 – 1911/12 és 1902/3 II. –
1908/9 a Deák Ebner féle női festő
iskola növendéke

Ferkèpzomfoiskevk
98. l.

egyiptomi, etruszk és görög-római emlékek jelentékeny gyüjteménye. Nevezetes darabja a François-váza (a Kr. e. VI—VII. sz.-ból), „Idolino", bronzszobor Polykleitos isklájából.

— — *Museo di S. Apollonis*, a régi S. Appolonis kolostorban; egyesítve vannak benne *A. del Castagno* legfőbb művei.

— — *Museo di San Marco*, a hajdani San Marco-kolostorban. Az emeleteken a cellák *Fra Angelico* freskóival, ugyancsak a Reflektórium, stb. is. — A földszinten két nagy teremben a múzeum, amelyben *Fra Angelico Fiesole* műveinek legnagyobb része együtt látható.

— — *Museo Nazionale* (a Bargello XIII. sz.-beli palotájában). A középkori és renaissancekori olasz szobrászat, kisebb részben iparművészet, legreprezentatívebb gyüjteménye. Az udvaron nagyobbméretű szobrot *(Michelangelo:* Bacchus), a földszinten XIV. századi emlékek és külön *Michelangelo*-terem (Brutus, kisebbik Dávid-szobor, Madonnatondo). A nagy emeleti terem *Donatello, Verrocchio* s több quattrocentista szobrász legfőbb műveinek példátlan gazdag sorozatát tartalmazza, a Copiában *Giovanni da Bologna* Merkurja. A második emeleten *Desiderio de Settipiano, Civitali, Mino da Fiesole Rossellino* és más késő-quattrocentisták művei, külön *Robbia*-terem. Fegyvergyüjtemény és számtalan iparművészeti tárgy és a Carrand-hagyaték anyaga egészíti ki a múzeumot.

— — *Galleria degli Uffizi*, Vasari és Buontalenti által épített palota legfelső emeletén; az olasz festészet legnagyszerűbb emporiuma. A folyosón antik szoborgyüjtemény és gobelinek. *Cimabu* és *Giotto* nagy Madonnái; *Orcynak, Giov. da Milano, Lorenzo Monaco* művei, majd a siconi mesterek: *Martini* Angyali üdvözlete,

Kazacsay Gerőné

vül. Hirsch Lujza festő-
nő vül. 1872. okt. 31. Kar-
lovszky Bertalannál és Tol-
nay Ákosnál tanult festeni.
Végul Deák Ebner női festő-
iskolájában Jelentékenyebb
képei Beppo (kréta) Női fejek
(1906) Női akt, Önarczkép
(1906), Gyulai Pál arczképe
(1908) A tenger parton (1910)
Médi (1913), Adoration,
Leda, Gemma. Számos
női és gyermekarczképet fes-
tett.

Krück I. 618. l.

Rákóczi szabadságharca II. 194.

Kazacsay Geröné

szül. Budapesten 1871
okt. 31. rk.

1909/10 I. második osztály-
beli rendkívüli művész-
növendék
Tanára Deák Ebner Lajos

1909/10. II félév. I. osztály.

1910/11. I. hetedéves rendk.
művésznövendék Deák Ebnernél
(Eszerint szül. 1872 okt. 31.)

1910/11. II. hetedik osztálybeli
Deák Ebnernél. (Születési évi
1872. okt. 31)

Messerschmidt Ferencz. rézmívész.

18. sz. III. 198.

Karacsay Gerőné

1911/12. I. nyolcadosztály-beli Deák Ebnernét –
1911/12. II. nyolcadosztály-beli u. o.

Liszt - múzeum, weimari

VI. 175.

Kazacsay Gerőné

1913. MKE kiállításán
Székesfővárosi díj.

Tóth József III. 238.

Karacsay Gerőné

Műcsarnok

1914. tav. kiáll. 667, 697

1917 tav. kiáll. 155

1917-18. téli kiáll. 246, 263

1918-19. téli kiáll.

1920-21. téli kiáll. 524

1924. tav. kiáll. 443

1924. őszi kiáll. 355

1925. tav. kiáll. 198

1925-26. akt kiáll. 384.

1926. téli kiáll. 548.

Szárnyasoltár, középkori, jezernyiczei

templomban VI. 11.

— — mosóczi plébánia

templomban VI. 11.

Kazacsay Gerőné

Műcsarnok Bjert

1913 tav. kiáll. 76, 466, 477

1913-14. téli kiáll. 744, 746, 813, 838

Szegedi Somogyi-Könyvtár és Városi Múzeum VI. 310.

Kazacsay Gerőné

76 Kazacsay Gerőné: K. Médike arcképe.

Képzőm. Társ. 1913. Tav
ki áll. Cat

107 Romek Árpád: A levél

Kazacsay Jenőné

K. Médike arcképe
repr.

Vas. Ujs. 1913. 227. l.

BUDAPEST

Kazacsay Gerőné

1920. szept.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Demasqué, olaff. 20.000.-

állandó kiállító ett

Marosi Arnold: A Fejérvármegyei és Székesfehérvári Múzeum őskori gyűjteménye XI. 14–19.

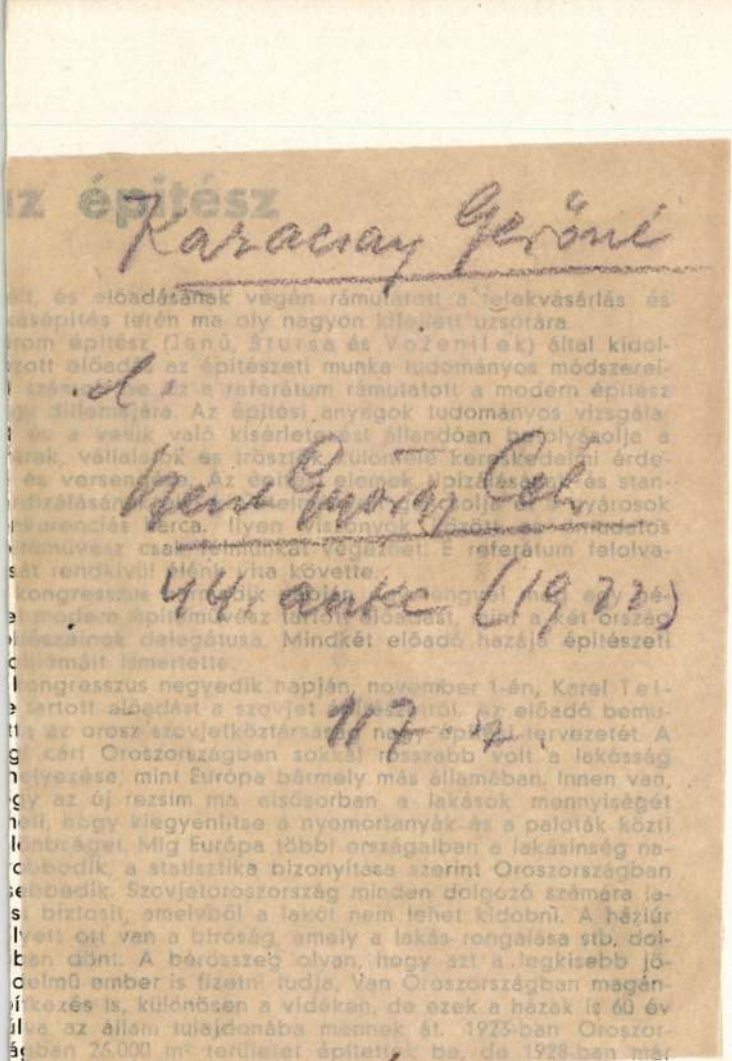

az építész

Kazacsay Gerőné

...ált, és előadásának végén rámutatott a telekvásárlás és ...káspítés terén ma oly nagyon kifejlett uzsorára.

...rom építész (Janů, Štursa és Voženílek) által kidol...zott előadás az építészeti munka tudományos módszerei... szám alapja az a referátum rámutatott a modern építész ...gy dillemájára. Az építési anyagok tudományos vizsgála... és a vevik való kísérletezést állandóan befolyásolja a ...árak, vállalatok és irosztok különféle kereskedelmi érde... és versenyei. Az építési elemek típizálásának és stan...dizálásának a kereskedelmi szolgálatot és nyárosok ...urenciás harca. Ilyen viszonyok között az intuitos ...rámüvész csak felmunkat végezhet. E referátum felolva...sát rendkívül élénk vita követte.

...kongresszus negyedik napján, november 1-én, Karel Tei... tartott előadást a szovjet építészetről. Az előadó bemu...tta az orosz szovjetköztársaság nagy építési tervezetét. A ...gi cári Oroszországban sokkal rosszabb volt a lakósság ...helyezése, mint Európa bármely más államában. Innen van, ...gy az új rezsim ma elsősorban a lakások mennyiségét ...eli, hogy kiegyenlítse a nyomortanyák és a paloták közti ...lönbséget. Míg Európa többi országaiban a lakásinség na...bbodik, a statisztika bizonyítása szerint Oroszországban ...sebbedik. Szovjetoroszország minden dolgozó számára la...s biztosít, amelyből a lakót nem lehet kidobni. A háziúr ...lyett ott van a bíróság, amely a lakás rongálása stb. dol...ban dönt. A bérösszeg olyan, hogy azt a legkisebb jö...delmű ember is fizetni tudja. Van Oroszországban magán...ítkezés is, különösen a vidéken, de ezek a házak is 60 év ...úlva az állam tulajdonába mennek át. 1923-ban Oroszor...ágban 26.000 m² területet építettek be, de 1928-ban már ...0.000 m²-t. Mindamellett Szovjetoroszország a lakásépítés ...mpóját csak akkor fogja fokozni, ha a nehézipar kiépíté...t már befejezte. A családi lakások építését már nem foly...ják, ehelyett születnek meg a lakás-kommünák, vagy az ...n. kollektív házak. Az ilyen ház 4 vagy 6 emeletes. A te-

Nemzetgyűrűs Cel.

44. ankc (1932)

117-12

Neue Bücher

Zusammenschluß deutscher Kunstzeitschriften.

Die beiden führenden deutschen Kunstorgane „Die Kuns
und „Deutsche Kunst und Dekoration" treten mit dem n
beginnenden neuen Jahrgang vereinigt auf den Plan. D
Darmstädter Kunstzeitschrift ist in der Münchner aufgega
gen. In der „Kunst" besitzt Deutschland ein umfassend
Kunstorgan. In ihm finden alle die Kräfte, die auf den G
bieten der Malerei und Plastik, der Wohnkultur und d
Kunsthandwerks wirksam sind, eindrucksvolle Würdigun
(„Die Kunst" Monatshefte für Malerei, Plastik und Woh
kultur, Nr. 1., 34. Jahrgang. Oktober 1932. 2⁰ Münche
F. Bruckmann A. G.

Innen-Dekoration.

Verlagsanstalt Alexander Koch G. m. b. H. Darmstadt.
Das November-Heft befaßt sich mit einem neueren Bau d
Breslauer Architekten Heinrich Lauterbach: Ein Haus im Vo
gebirge (Gablonz) in Wort und Bild. — Dipl. Ing. Franz L
witsch liefert unter dem Titel: „Raumwerte und Raumspa
nung" einen Beitrag zur Raumwissenschaft. — Heinrich Ritt
würdigt die durchaus modernen Wohnungs-Grundsät
Goethe's. — „Werkzeug- und Maschinen-Epoche" ist d
Auszug aus Friedrich Kottje's „Illusionen der Wissenschat
betitelt. — Dr. Leo Adler spricht über: Dreierlei Zwec
mäßigkeit. — Die Frage der „Belebten oder beseelte
Form" wird von Dr. Alfred Wenzel behandelt. — Weite
sind Entwürfe, sowie ausgeführte Inneneinrichtungen mehr
rer Architekten abgebildet. — Im reichen kunstgewerblich
Teil dieses Heftes gelangen u. a. neuzeitliche Textil-Entwür
von Prof. F. A. Breuhaus de Groot — Berlin — zur Repr
duktion. — Dr. Wolfgang Born berichtet über die Ausste
lung von Korbflechter-Arbeiten, die jüngst vom „Gewerb
förderungs-Institut der Wiener Handelskammer" im „Öste
reichischen Museum für Kunst und Industrie" in Wien ve
anstaltet wurde. — Verschiedene kunstgewerbliche Gege
stände der neuen Berliner Ausstellungs- und Verkaufsunte
nehmung „Werkgemeinschaft Kunst und Handwerk" sin
ebenfalls in dieser Nummer zu sehen. — Auch der ne

Kazacsay Gerőné

vrod
z

Bende 1916

144. l.

sonnet szembe néz. Hosszú
a és gyér szakálla ősz, szeme

, zsinóros felső kabátja prém-
: »*Nemes Eliza 1873*«.

3 cm. — Lelt. sz. 1921. — Gróf
Eliza hagyománya. — Értéke
ember 31-én (711–900). — A
prilis 24-iki 17342 sz. határozat

adatok a Szépművészeti Mú-
7: IV. 17. — 1908: IV. 17.

III

229 (1921).
640 (376).

29

500 Kg

Hag

Kazacsay Gerőné

Árverési Csarnok aukció kat.

31. sz. 1926 febr.
33. sz. 1926. jun.
34. sz. 1926. okt.
36. sz. 1927 febr.
39. sz. 1927. okt.
40. sz. 1927. dec.

Komendát Janos, áll. tanító

VII. 290

Kazacsay Gerőné

89. Marietta, olajf. — — — — — — mag. tul.
90. Gemma „ — — — — — — eladó

Nemzeti Szalon
1915. szept.
őszi kiáll.

Kazacsay Gerőné

151 Fekvő akt olajf. 800.—

Nemzeti Szal..n
1917. máj.
tav. kiáll.

Előszó.

1894-ben lelkes fiatal művészek megalapították a Nemzeti Szalon Művészeti Egyesületet. Azóta megszakítás nélkül működik a magyar kultúra szolgálatában ez az egyesület, sőt, az utóbbi évek során — a mind súlyosabbá váló idők ellenére — rohamosan felfelé ívelő pályán. Ma már túlzás nélkül elmondhatjuk, hogy képzőművészeti életünkben vezető fontosságú szerepet játszik. Ezt bizonyítja mostani kiállításunk is, melyen hazánk legjobb művészei is részt vesznek.

A Nemzeti Szalon Művészeti Egyesület alapításánál ott láttuk Munkácsy, Székely, Benczúr, Madarász, Zichy, Szinyei

Kazai György

lásd

Kasza György

kályhakészitő /XV.sz.

ZOLNAY LÁSZLÓ: AZ ESZTERGOMI VÁR, BP. 1960.

Kazai György

debreceni könyvtáró

1756.

l. 1757

Csüsfe

367. l.

(tokbnor)

746.

-tönben az asztalra könyökölve s fejét meg-
lábain megvasalt honvéd, ki bal kezét csí-
nöldöke, szeme, bajusza s körszakála barna.
en körve, mellénye kivágott, piros belésű atil-
gombhárak vannak, szürke pantallójának
a deszkájú asztal kecskelábú.

onra, méretei 70.8: 57.8 c/m.

erekhyemuzeumból. 107/95. № 163.

107/95: 163.

Kazay György

debreceni könyvtető

XVIII. 12

l.

Zoltai debr nyomda

17. l.

1938 Gellért Géza:

Szomorú munka.

E kép ~~egy~~ munkás-családo
mek meghalt és a ~~[illegible]~~ családfő ~~[illegible]~~ (a
lepellel letakart pólyás bab
ken üvegpohár van, ⊥ ül a
a térdeire boruló barna ruh
kék köténynyel a cseléd ala
nál felgyűrt ingben az apa
A háttérben, a szekrénykéz kö
melynek párkányán egy cse
tünk, hol a fák közt pirosra meszelt
falak alján ugyanilyen szé
petroleum lámpás ötlik sze
vák. Jelzése jobbra: „Gold

⊥ fekete ruhában

Vászon, méretei 150·5

Vétetett 1901: I. 15-é

(29/901.) Elszámoltatott 1901

Kazari ágostonrendi kolostor

(Bosnyák)

l

Fallenbüchel Ágost

48-l.

Kazai L.

Könyöklő férfi,
kréta rajz. 1851 (?)

A Marastoni akadé-
mia növendékeinek
rajzai közt a tiéke-
fův. Murembau.

Kazai Sajó Péter MDK

Disznóölés, kréta

Tavasz, kréta

Mücsarnok 1953-54 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Kazai Sajó Péter, graf.

Disznóölés. Kréta .

Tavasz. "

Mücs.-IV.M.Képzm.K$_1$áll. 1954.jan.-febr. Kat.15.l.

Kazai Sajó Péter MDK

Pécsi utcarészletek, ecsetrajz

Műcsarnok 1954.V. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Kazai Sajó Péter, festö-graf.

Pécsi utcarészletek. Ecsetrajz.

Műcs.-V.M.Képzm.Kiáll.1954.dec.-1955.jan. Kat. 21.l.

Kazali Sajó Péter

ÉS, 1997. aug. 1

Kazán István, [díszlettervező]

a Budapesti Gyermekhúnkáz előadásához a díszleteket tervezte.

[m.-y.] Messze még a holnap 2

Esti Hirlap, Bn. 1977 febr. 23

Kazán István [rendező,] játékszín tervező

Jurij Boudarev A part c. regényének színpadra alkalmazásához.
„a játékteret is tervezte."

Pályi András: Pécsi színházi őslék 720-723
Jelenkor, Pécs, 1980. júl.-aug. XXIII/7-8

KAZANLÁR EMIL, iparművész

"A bábozás" /1973/c.könyvének különös értéke,hogy míg a bábozásról szóló könyvek többsége megmarad a technikai leírásoknál,,o nem feledkezik meg arról.hogy a bábuk esztetikai,és ami a mi szempontunkból különösen fontos vizuális értékek hordozói is. 103.old

S.NAGY KATALIN: Könyvekről -----Műhelytitkok 101.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 12.sz. Bp.

KAZANLÁR EMIL, iparművész

"A bábozás" /1973/c, könyvében még a sorozaton belü /MUHELYTITKOK/ Corvina, is élnek, égnek a szinek /Ország Lili képei/, pl. a közép-indiai mitológikus babjaték egyik szereploje, vagy Paul Klee babui. 103. old

S. NAGY KATALIN: Könyvekről------Műhelytitkok 101. old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 197[illegible]. 12.sz. Bp.

KAZANLAR EMIL, iparművész

A Corvina MUHELYTITKOK cimü sorozatában Kazanlar Emil könyve: A bábjáték,1973.-Körber Ágnes,a sorozat szerkesztője e témáról is iratott egy könyvet,amely a képzőművészetekkel legősibb rokonműraj. 103.old

S.NAGY KATALIN: Könyvekről----Muhelytitkok 101.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 1973. 12.sz. Bp.

KAZANLÁR EMIL, iparművész

"A babozás"/1973/c.könyvének szines illusztrációi Országh Lili érzékeny,izzó szinü,a szöveget szerencsésen gazdagitó festményei még hangsulyozzak is azt,ami közös minden vizualisan is hatni akaró müfajban. 103.old

S.NAGY KATALIN: Könyvekről----Muhelytitkok 101.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 1973. 12.sz. Bp.

KAZANLÁR EMIL, iparművész

A Corvina kiadásában A MUHELYTITKOK sorozat.Annyi kiló gás merülhet fel az olvasóban,hogy az utolsó előtti oldalak miért maradtak üresen.Pl.Kazanlarnak"A bajatek, /1973/c.könyvében is 2-3 illusztráció még boven elfért volna.Ugyanigy: Kovats Albeetnek:"A rajzról/1973/című könyvében is . 103.old

S.NAGY KATALIN: Könyvekről---Muhelytitkok 101.old

VALÓSAG, A TIT. folyóirata, 1973. 12.sz. Bp.

KAZANLAR EMIL, iparművész

A Corvina MŰHELYTITKOK című sorozatában megjelent:
"A babjáték"/1973/című műve.-felmerült a kérdés,hogy az illusztrációk között miért nem szerepelnek saját művei? Tiltakozott.-Szerinte oly nagy a képzőművészet egészéből bemutatható képanyag,hogy szerénytelenség volna hivalkodni saját illusztrációival.De ezt művei ismeretében alszeméremnek tartjuk,művei ellentmondanak ennek.
104.old

NAGY KATALIN: Könyvekről----Műhelytitkok 101.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 1973. 12.sz. Bp.

KAZANLÁR EMIL, iparmüvész

"A bábjáték"/1973/c.könyvéből:"A bábu szinpadon szereplő képzőmüvészeti alkotás,tehát éppugy van stiklusa, mint például egy szobornak vagy egy festménynek".irja a legelső oldalon a szerző. Bevezet a bábuk készitésének és mozgatásának titkaiba és végigvezet bennünket a babozás történetén. 103.old

S.NAGY KATALIN: Könyvekről---Műhelytitkok 101.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 1973. 12.sz. Bp.

KAZANLÁR EMIL, iparművész

"A babázás" /1973/c. könyvében végig vezet történetén Azsiából Indian, Indonézian, Egyiptomon keresztül Európába, a görög szinhazba, Athénba, majd Assisi Szent Ferenc barlangjaba és a középkori német, olasz, francia piacterekre és a XX. szazadi Közép-Európaba, Csehszlovakiaba, Magyarorszagra. ✗ 103. old

S. NAGY KATALIN: Könyvekről---Műhelytitkok 101. old

VALÓSÁG, a TIT. folyóirata, 1973. 12. sz. 89.

KAZANLÁR EMIL, iparművész

"A babozás"/1973/c.könyvében történeti szemlélete térben és időben jól átfogja a babozás területeit és meggyőzően bizonyítja:a babu nemcsak kisgyermekkorunkból, hanem az emberiség gyermekkorától kisér bennünket,hogy megjelenítse,hordozza,megvalósítsa álmainkat,vagyainkat meséljen rólunk és helyettünk. 103.old

S.NAGY KATALIN: Könyvekről---Műhelytitkok 101.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 1973. 12.sz. 8p.

MDK

Kazacsay Gerőné, sz. 1871.

Najád, kép

Ernst Muz. auko. 53.sz. 1936. máj. 17 1.

MDK

Kazacsay Gerőné

Öreg paraszt citerával, of.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz.
23 l.

Kazacsai Gerőné, festő.

Kis leányok,	of.-
Péchy Erzsi,	"
Ábrándozás,	"
Klárika,	"
Péchy Erzsi képmása,	"

Árv. Közl.193o jun.3. rk.sz.- 54.aukc.-24.l.

Kazacsai Gerőné, festő.

Fekvő akt,	of.-
Tájkép, /6o x 5o/	"
Tájkép, /5o x 35/	"
Biedermeier nő,	"
Nő a szabadban,	"
Orgonacsendélet,	"
Piros rózsák,	"

Árv. Közl. 193o jun.3. rk.sz.- 54.aukc.-24.l.

MDK

Kazacsay Gerőné

Fantázia

Félakt

Akt kiáll. Uj Szal. 1934. nov. 4 l.

MDK

Kazacsay Gerőné

Euridike, olaj
Adoration, "

Magy. képzőművésznők egyesülete VIII. kiáll. N.Szal.
1916. márc. 6, 15 l.

Kazacsay Gerőné
Vége!, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 21 1.

Kazacsay Gerőné festőmüvész
Mignon.Olajf.
Kelenföldi Müvészek kiállitása
1915. február

A belvárosi rom.kath.plébánia templom
körüli bódék lebontása és a templom
külsejének ezzel kapcsolatban való kar-
bahelyezése.

E l n ö k s é g !

tomat szives tájékozódás céljából
, legyen szives az abban emlitett
küldeni s nevét és cimét közvetlenül
al közölni.
ságát rövid időn belül megkezdi,ami-
sürgősen fogom értesiteni.
933. január 1.-én.

Kazacsay Gerőné festőművész
Geunna.Olajf.
Kelenföldi Művészek kiállitása.
1915.február

tatásügyi Minisztérium.

A m.kir. Vallás- és Közoktatásü
szám alatt s a keb.számv.XII. é
másolata:

Költségvetési év: 1926/27.
tása. Rovat: 7. Alrovat: 3.

Utasitom, hogy Nag
Bizottsága mivezetőjének /B
évi február hó 28-án Visegr
fejében Huszonöt /25/ Pengő
csekkszámla terhére utaljon

MDK

Kazacsay Gerőné

Svábhegyen, olaj

N. Szal. tavaszi kiáll. 1929. jun.

8 1.

Kazacsay Gerőné festőművész
Mignon, olajff.
Kelenföldi Művészek kiállitása
Bpest, 1915 február

nogy az elszámolásban dr. Dercsényi

ri utiszámlája egyenként 67 P 20 f-ről

gy Zoltán utiszámlája 19 P 10 f-ről

nc utiszámlája pedig 6 P-ről 4 P 50 f-re

renc épitőmester heti munkabér jegyzé-

l csökkentetett, Klein Márkus cég által

ben összesen felszámitott 35 f pedig a

./.

ága tek. Elnökségének,

B u d a p e s t IX.
Hőgyes Endre-u. 10.

Kazacsay Gerőné festőművsz
Geunna, olajf.
Kelenföldi Müvészek kiállitása
Bpest, 1915 február

Rózsák. Olajfestmény.

A sepsiszentgyörgyi református egyhá

A Műemlékek Országo

A sepsiszen
temploma tornyának
rongálta. A falakom
Az egyházközség a jv
Műemlékek Országos
kapott a javitsá vég
tásoknak megfelelően

i,de igy sem nélkülözhetjük a Műemlé-
ságának támogatását.

nyben,hogy kérésünk a Bizottság telje-
k

1943.szeptember 28-án,

[illegible] Imrich Oszró
lelkész.

...TUS LELKÉSZI HIVATAL

Kazacsay Gerőné, festőmüvész
Egyesületi ezüstérem, 1913 x. riáll. rat.
Magyar Képzőmüvésznők Egyesülete, 1918. április 26.

SALZBURGI KEHELY, (268. kép)

aranyozott ezüst, gazdag vert barok dísszel, gránátokkal és piros zománcképekkel. A zománcképek Krisztus életéből merített jeleneteket ábrázolnak. A talpon kerek lemezen: S. Wolfgango Episcopo, Thaumaturgo, horum locorum olim Eremicolae, nunc vicinorum quoque contra Pestem Defenori obtulit, Maximilianus Gandolphus ex Comit. de Külnberg Archiep: et Princ. Salisb. S. Sedis Apost: Legatus etc. Anno 1680. Talpperemén augsburgi hitelesítő bélyeg és F mesterjegy.

Mag. 27 cm.

Augsburgi munka, 1680-ból. Patenáján vörös zománcképben az Utolsó vacsora.
Külnberg salzburgi érsek készíttette.

Aradi János esztergomi kanonok (1783—1810), majd váci püspök ajándéka.

Tört. Főcsoport, 2341. szám. — Czobor: egyházi emlékek a történelmi kiállításon.

Kazacsay Gerőné

O.G. dr. arcképe, olaj

O.M.K.T. 1925. május. 16 1.

Kazacsay Gerőné

A Magyar Képzőművésznők kiállitása a Nemzeti Szalonban c. tárlatot ismerteti m.sign.-val /Margitay E./
Boérné Undi Mariska erős portréi, interiörjei, és a Biró Máté legendáját ábrázoló gyönyörü üvegablakaival szerepel. Vonal és szinérzéke, dekorativ tudása messze kiemeli társai közül.

Kallivoda Kata "Éjféli misé"-je csupa szinbeli finomság. Minden képe tudásról, erőről tanuskodik.

Kazacsay Gerőné két vászna méltó az elismerésre.
Klammer Mariska tájképei gyönyörködtetőek.
folytatását lásd a2"-es sz. cédulán.

Élet, Bp. 1916. márc. 12. VIII. évf. 11. sz. 259. lap.

Kazacsay Gerőné

Komáromi Kacz Endréné tizenkét akvarelljéről mondja a kritika: technikai készsége mellett is kissé klisészerű,

Raynerné Istvánffy Gabriella ugyanugy hat, mint Komáromi Kacz Endréné művei.

Rauscher Juliska képei valóságos oázist jelentenek.

Sidló Ferencné talentumos akvarelljeit kiemeli a kritika,

Somló Sári Vajda János szobrát szintén megdicséri a kritikus,

Tótváradi Korniss Elemérné csipkéi szépek.

Élet, Bp. 1916. márc. 12. VIII. évf. 11. sz. 259. lap.

Kazacsay Gerőné

* **Kazacsay Gerőné kiállitása.** A Continentál-szálloda félemeleti helyiségeiben e hó 11-én. vasárnap egész napon át megtekinthető kiállitás nyilik. *Kazacsay* Gerőné állitja ki ott finom portréit, interieurjeit és egy csomó erős érzéssel fölfogott impresszionista tájképet *Kazacsay* Gerőné elsősorban mint portreista ismert. Könnyed, tetszetős, sokszor szinte illatos szinezésü portréi, minden biztos tudás mellett is, igazi női munkák. Karakterábrázolásban is ott a legerősebbek, ahol a saját nemének tagjait a fővárosi társaság ismert és előkelő asszonyait és leányait ábrázolják. Bár tetszetősségre, édeskésségre sohasem törekszik, mégis igazán tetszetős és igazán előkelő.

Magyarország
1927 XII. 11.

Magyar Képzőművészeti Egyesület 1918. április 26.

Nemzeti Szalon.

Az egyesület X. kiállitására

az 1000 K.ás műbarátok dija ész az 500 K-ás székesfővárosi dij van kiüzve.

A magyar képzőművésznők egyesületének kiállitásain eddig kitüntetésben részesült művésznők:

1909. S. Kalivoda Kata, Székesfővárosi dij.
1910. Büttner Helén, Székesfővárosi dij.
1911. Székács Irén, Székesfővárosi dij.
Vámossyné Eleőd Karola, Egyesületi dij.
1912. Büttner Helén, Egyesületi dij.
Komáromi Kacz Endréné, Székesfővárosi dij.
1913. Soós Elemérné Korányi Anna bárónő, Egyesületi aranyérem.
Komáromi Kacz Endréné, Egyesületi ezüstérem.
Bruck Hermina, Egyesületi ezüstérem.
Kazacsay Gerőné, székesfővárosi dij.
Rainerné Istvánffy Gabriella, Egyesületi dij.
1914. S. Kalivoda Kata, Egyesületi aranyérem.
Nagy Sándorné, Egyesületi ezüstérem.
B. Undi Mariska, Egyesületi ezüstérem.
Vörösné Dely Alice, Egyesületi dij.
Báró Pongrácz Sarolta, Székesfővárosi dij.
Bükkerti Mariska, özv. Ráth Györgyné dija.
1915. Stark Teréz, Székesfővárosi dij.
1916. S. Kalivoda Kata, 500 K-ás székesfővárosi dij.
Undi Mariska, 1000 K-ás műbarátok dija.
1917

** **Dijkiosztás a Magyar Képzőművésznők Egyesületének kiállitásán.** A Magyar Képzőművésznők Egyesületének a Nemzeti Szalónban rendezett kiállitására kitüzött dijak itélő bizottsága, a melynek Petrovits Elek dr., a Szépmüvészeti Muzeum igazgatója, Wildner Ödön dr. tanácsos, Komáromi Katz Endre, Lichtenbergné Propper Aranka és Reinerné Istvánffy Gabriella festőművésznők voltak a tagjai, az ezer koronás egyesületi dijat Telkessy Valéria »Ősz rózsák« czimü olajfestményének, az 500 koronás fővárosi dijat Szinyei-Merse Rózsi »Női arczképe czimü müvének és az 500 koronás báró Kohner Adolf-dijat Vas Ferencné »Arczkép« czimü müvének itélte oda.

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZNŐK EGYESÜLETÉNEK TISZTIKARA:

VÉDNÖK:
Molnár Viktor ny. államtitkár

ELNÖK:
Soós Elemérné báró Korányi Anna

ALELNÖKÖK:
Lichtenbergné Propper Aranka
Dr. Dégen Árpádné

TITKÁR:
Bende János

A NEMZETI SZALON TISZTIKARA:

ELNÖK:
Gróf Andrássy Gyula v. b. t. t.

ALELNÖKÖK:
Molnár Viktor
ny. államtitkár.

Horvai János
szobrászművész

IGAZGATÓ:
Déry Béla

IGAZGATÓSÁGI TAGOK:
Gellért Jenő
Katona Nándor
Kézdi Kovács László
Nagy Sándor

ÜGYÉSZ:
Dr. Képessy József

PÉNZTÁROS:
Weiser Kálmán

TITKÁR:
Bende János

MŰTÁROS:
Kató Kálmán

Tiz esztendő.

Napjainkban a társadalmi átalakulás korát éljük. Az uj kor szelleme a nőt is beállitotta a munka milieujébe és a modern nő minden téren, igy a képzőművészet terén is részt kér magának az alkotó munkából.

Természetes következménye ennek az, hogy a képzőművészet terén működő nőknek szükségük van oly egyesületekre, mely érdekeiket képviseli, őket céljaik elérésében támogatja és érvényesülésüket előmozditja. Külföldön már régóta állnak fenn ilyen egyesületek, melyek mind számottevő faktorai az illető államok müvészeti életének, nálunk pedig 1908-ban jött létre az első ilyen egyesület: a Magyar Képzőművésznők Egyesülete.

Tiz éve tehát immár, hogy az egyesület megalakult és részt vesz a magyar müvészet érdekében folytatott kulturális munkában.

Az egyesület megalakulásának kezdeményezői és a tulajdonképeni alapitók Soós-Korányi Anna bárónő, Lichtenbergné Propper Aranka, Klammer Mariska, Braunecker Sztina bárónő, Vámossyné Eleöd Karola, Bruck Hermina, Gimzer Etta, Kalivoda Kata, Kazacsay Gerőné, Splényi Erneszta bárónő, Stark Teréz Rainerné Istvánffy Gábriella, Cz. Udvardy Flóra, Pejachevich Jolán grófnő és Veress Zoltánné voltak, akik — az időközben elhunyt Braunecker Sztina bárónő

kivételével — azóta is állandóan tevékeny részt vesznek az egyesület működésében.

Az egyesület első bemutatkozása a nyilvánosság előtt 1909 tavaszán történt meg. Ez év áprilisában nyilt meg az egyesület első kiállitása a Nemzeti Szalonban. A kiállitás nemzetközi volt és 62 magyar művésznőn kivül 23 külföldi művésznő vett benne részt.

Ettől az időtől kezdve minden év tavaszán rendezett az egyesület a Nemzeti Szalonban egy kiállitást, melyen rendszerint egy-egy kiválóbb tag nagyobb gyüjteménynyel vett részt. Eddig Kalivoda Kata, Paczka Kornélia, Schütz Julcsa, Rainerné Istvánffy Gábriella, Stefánia királyi hercegnő gyüjteményei és Braunecker Sztina bárónő művészeti hagyatéka került ily módon kiállitásainkkal kapcsolatosan bemutatásra.

Kiállitásaink szinvonalát és művésznőink ambicióját kitüntetéseknek és dijaknak a kitüzésével igyekeztünk fokozni. Eddig 26 különböző dij és kitüntetés került kiosztásra kiállitásainkon.

E kiállitásokon kivül más módon is igyekeztünk ugy tagjainknak, mint általában a képzőművészetnek érdekeit erőnkhöz képest előmozditani és most, tiz évi munka után elmondhatjuk, hogy működésünk nem volt eredménytelen és a megalakulásunk óta eltelt tiz esztendő nem mult el hiába. Önérzettel pillantunk tehát vissza a multra és bizalommal tekintünk a jövő elé.

Budapest, 1918. április.

BENDE JÁNOS.

A KIÁLLITOTT MŰTÁRGYAK

JEGYZÉKE

A vásárolni szándékozók szíveskedjenek az emeleten levő műtárosi irodához fordulni.

A vételár 25%-a vásárlás alkalmával, a fennmaradó 75% pedig legkésőbb a kiállitás bezárásáig fizetendő.

Aggházyné Balló Mariska

1	Arcképtanulmány	vizf.	400.—
2	Chrysanthemum	„	600.—

Artner Mädy

3	Almak	olajf.	600.—
4	Porcelánservice	„	600.—

Bruck Hermina

5	Peóniák	olajf.	1500.—
6	Interieur	krétarajz	1200.—
7	Gólyahir	olajf.	1000.—
8	Olvasóleány	krétarajz	600.—

Bükkerti Mariska

9	Öltözködő	olajf.	1500.—
10	Jácintok	„	2500.—
11	Fácán	„	3000.—
12	Gyün ölcsök	„	3000.—

Büttner Helén

13	Gulya	olajf.	5000.—
14	Szemetes talyiga	„	5000.—
15	Őszi hangulat	„	400.—

Csik Jolán

16	Fácán tanulmány	olajf.	700.—

Csikos Anti

17 Nagy fenyők olajf. 700.—

Decsy Etelka

18 Vidéki udvar olajf. 500.—

19 Olvasó leány ceruzarajz 150.—

Dégen Árpádné

20 Október olajf. 800.—

21 Zivatar után „ m. t.

Dolányi Ida

22 Rózsacsendélet olajf. 1500.—

23 Rózsák „ 600.—

24 Tanulmány „ 600.—

25 Pipacsok „ 400.—

Egyed Erna

26 Dzsinek tánca rajz 200.—

27 Tavaszi séta tusrajz 600.—

Erdősi Baiersdorf Erna

28 Fej gipsz eladó

29 Hans „ „

Farádi Veres Iza

30 Csendélet vizf. 800.—

Feiler Erzsi

31 Tavasz szines rajz m. t.

32 Ezeregyéjszaka „ 250.—

Gimzer Etta

33	Mária ünnepén olajf.	2500.—
34	Rajzlecke „	800.—
35	Fiatal anya „	800.—
35/a	Nagymihályi parkrészlet olajf.	1500.—

Hadzsy Olga

36	Fürdőnő olajf.	5000.—
37	Frézia és Viola „	800.—
38	Szegfü „	800.—
38/a	Kettős arckép „	m. t.

Hőchinger Miklósné

39	Önarckép olajf.	m. t.

Humayer Erzsébet

40	Tavaszi színek vizf.	800.—
41	Csongrádi paraszthaz „	300.—

Kalicza Erzsébet

42	Rózsa csendélet olajf.	500.—

Kardos Böske

43	Tanulmány rajz	200.—
44	Állat-tanulmány tusrajz	150.—
45	„ linoleum-metszet	100.—
46	Tanulmány tusrajz	200.—
47	„ ceruzarajz	150.—

Katonáné Madarász Adél

48	Tanulmányfej olajf.	1500.—
49	Tanulmány krétarajz	1500.—

50	Fedoroff ideális anarchista olajf.	1500.—
51	Virágcsendélet „	1500.—
52	Női fej, szénrajz	800.—

Kazacsay Gerőné

53	Léda olajf.	15000.—
54	Ninette „	650.—

Komáromi Kacz Endréné

55	Nyár vizf.	950.—
56	Ősz „	950.—
57	Tavasz „	950.—
58	Tél „	950.—

Kolischer Zsuzsi

58/a Haldokló Kleopatra, olajf. mag. tul.

Lámné Hilbert Irén

59	Márciusban olajf.	800.—
60	Balaton partján „	1000.—
61	Juliska „	800.—
62	Ebédvivő kisleány „	2000.—

Gróf Lázár Árpádné

63	Virágcsendélet olajf.	350.—
64	„ „	650.—

Lebhertz Lutz

65	Füzfák rézmetszet	250.—
66	Török sirok „	300.—
67	Lucinico Görznél „	170.—
68	Fenyő „	100.—

Lichtenbergné Propper Aranka

69 A Lendvay-utca télen olajf. 1000.—
70 Rapallo „ m. t.
71 Olasz utcarészlet „ „

Magyary Kossa Aninó

72 Rózsák olajf. 120.—

Mannó Margit

73 Fehér virágok vizf. 80.—

Mészárosné Kisfaludy Mariska

74 Esztike olajf. 1000.—
75 Ősz „ 850.—

Müller Ágota

76 Tanulmány olajf. 1400.—

Müller Méla

77 Egy német költőnő olajf. 1200.—
78 Erdész „ 700.—

Novák Erzsi

79 Tájkép olajf. eladó

Oláh Gusztávné

80 Apáthy Gáborné arcképe olajf. m. t.

Pataky Sára

81 Népviselet vizf. 450.—
82 Junius „ 220.—
83 Adieu „ 200.—
84 Haza „ 180.—

Payer Gizella

85	Interieur vizf.		250.—

Páris Erzsi

86	Cibaki gát	olajf.	600.—
87	Holt Tisza mentén	„	450.—
88	Hadi csendélet	„	600.—

Percel Margit

89	Tanulmányfej olajf.		500.—

Báró Pongrácz Sarolta

90	Érik a rozs	olajf.	450.—
91	Reggel	„	900.—
92	Két szál chrysanthémum	„	1200.—
93	Pipacsok napsütésben	„	1200.—

Rainerné Istvánffy Gábriella

94	Tehén	olajf.	1500.—
95	Angora macskák	„	4000.—
96	Kecske gidákkal	„	2000.—
97	Farkas kutyák	„	4000.—
93	Macska kicsinyével	„	2000.—

Rauscher Juliska

99	Akt rajz		120.—
100	„ „		120.—

Rákosiné Geönczy Ilona

101	Férfi arckép olajf.		m. t.

Ráth Olga

102 Fehér chrysanthemum vizf. 800.—
103 Chrysanthemum „ 800.—

Ráthonyiné Tomka Mimi

104 A lidérc szines rajz eladó

Reiszmann Gizella

105 Régi porcellánok vizf. 1000.—
106 Erkélyrész „ 1000.—
107 Almák olajf. 2000.—

Rohonczy Ilona

108 Csendélet vizf. 150.—

K. Sass Margit

109 Sárga rózsák olajf. 500.—
110 Schwarzenbergben a 11-ik Isonzo csata idején vizf. m. t.

Schréder Etta

111 A menekültek olajf. 1000.—

Schulz Ila

112 Ujfalussy Amadil irónő arcképe, pastell m. t.
113 Rózsák olajf. 650.—

Schütz Julcsa

114 A dachaui hegyoldal olajf. 800.—
115 Virágcsokor vázában „ 500.—
116 Nyirfa-liget késő ősszel „ 1000.—

Somló Sári

117	Dr. Tuszkay bronz	m. t.
118	Echo halála gipsz	1000.—
119	Udvary Géza „	m. t.
120	Rákhel „	500.—
121	Csók „	500.—

Soós-Korányi Anna bárónő

122	„Ave Juventus Gloriosa" olajf.	20.000.—

báró Splényi Erneszta

123	Virágok olajf.	350.—

Stark Teréz

124	Arckép olajf.	2000.—
125	„ „	1500.—

Strobl Zsófia

126	Juhászkutyák, pastell	2000.—
127	Szieszta olajf.	500.—
128	Gondolatokban olajf.	400.—

Szász Sándorné

129	Szegfük olajf.	1500.—

Szegedy Maszák Leona

130	Flox olajf.	2000.—

Szentgályné Rausch Vilma

131	Sz. Á. főhadnagy olajf.	m. t.

Szilágyi Erzsi

132	Falusi udvar	vizf.	350.—
133	Mosás a nyaralóban	vizf.	200.—

Szilágyi Margit

134	Buldogg gipsz		300.—
135	Agár	„	300.—

Szinyei Merse Rózsi

136	Női arckép	olajf.	m. t.
137	Badacsony	„	eladó
138	Csendélet	„	„
139	Napszállat a Balatonon	„	„
140	Női arckép	„	m. t.

Telkessy Valér

141	Pihenés a Hüvösvölgyben	olajf.	6000.—
142	Napfürdő	„	2000.—
143	Nyári délelőtt	„	2000.—
144	Virágok	„	1000.—
145	Őszi rózsák	„	1000.—
146	Nagymama ládája	„	1000.—
147	Tavaszi virágok	„	2000.—
148	Friss dió szedés	„	2500.—

Cz. Udvardy Flóra

149	Csendes sarok	olajf.	2000.—

Undi Mariska

150	A kék müterem	vizf.	1500.—
151	Egy kötény alma	olajf.	2500.—

Kalicza Erzsébet

152	A Tabán tavasszal	olajf.	2200.—
153	Tabáni uriház udvara	„	m. t.
154	Tavasz a Kőmüves-utcában	vizf.	1800.—

Vas Ferencné

155	Arckép	pastell	m. t.
156	Arcképtanulmány	„	2000.—
157	Arckép	„	m. t.
158	Arckép	„	„
159	Arckép	„	„
160	Arckép	„	„

Vámossyné Eleőd Karola

161	Pihenés a gáton	olajf.	1400.—
162	Balaton mellett	vizf.	600.—
163	Biblia olvasás	„	500.—
164	Tót menyecskék	„	1000.—
165	Hegylakók templomba mennek,	vizf.	1800.—
166	Női akt	„	1000.—

Városyné Kozma Andrea

167	„Vilmos huszár“	gipsz	3000.—

Veressné Kozma Erzsébet

168	Gyermek arcmás,	márvány	500.—

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

1982 JUN

ÉLET ÉS IRODALOM 4

1021

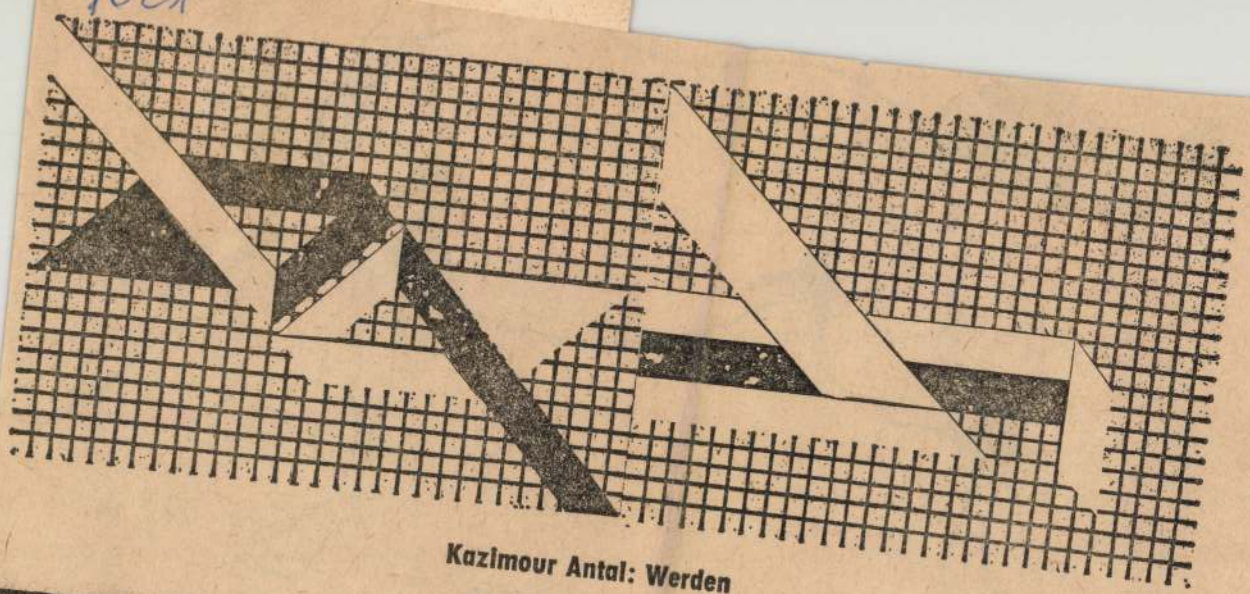

Kazimour Antal: Werden

1982. JÚNIUS 4.

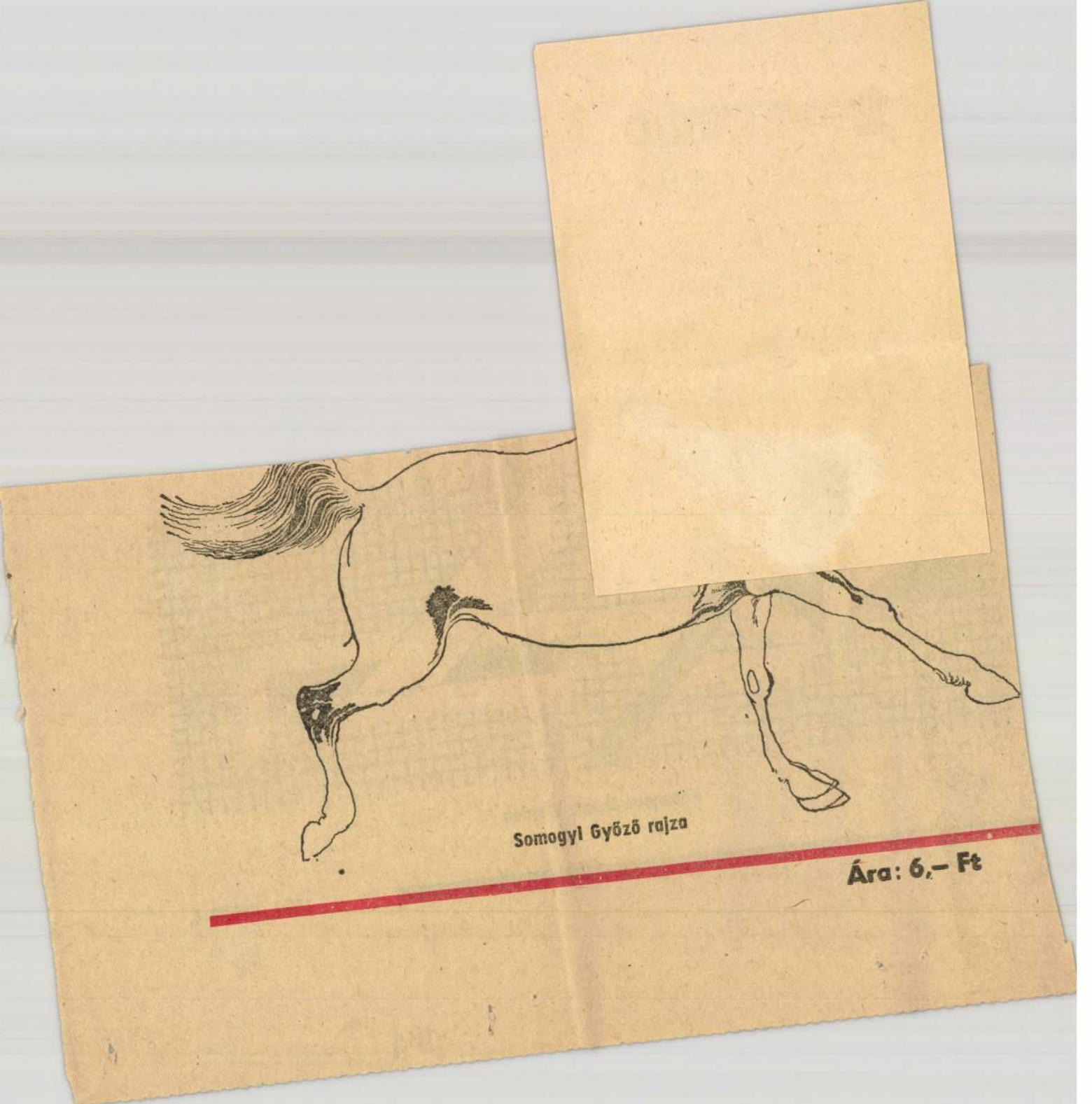

Somogyi Győző rajza

Ára: 6,– Ft

Kazacsay-Hirsch, Luise, Malerin, geb. 31. Okt. 1872, war eine Schülerin Berthold Karlovszky's und Akusius Tolnay's und an der Akademie für Malerinnen des bekannten Meisters Ludwig Deák-Ebner. Sie beteiligte sich schon frühe an den Kunstausstellungen der Hauptstadt und der Provinz und erhielt wiederholt Preise. Bekanntere Gemälde: *Beppo* (Kreide), *Frauenköpfe* (1906), *Frauenakte*, *Selbstportrait* (1906), letztes Portrait des Poeten *Paul Gyulai* (1908), *Am Meeresstrand* (1910), *Mädi* (1913), *Fee*, *Adoration*, *Leda*, *Gemma* und zahlreiche Frauen- und Kinderportraits.

Kazaliczky, Anton, Schauspieler und Dramatiker, geb. 10. Mai 1852 in Mozsgó, wurde, nach Zurücklegung der Schauspielerakademie, an das Nationaltheater engagiert, wirkte später in der Provinz und, seit Eröffnung des Volkstheaters, an dieser Bühne, von der er schliesslich zum Lustspieltheater überging. Schriftstellerisch begann K. sich 1882 mit dem in Kolozsvár aufgeführten Volksstücke *A gulyás* (Der Rinderhirte) zu betätigen. Ihm folgten die Volksstükke: *Ne hagyd magad Schlesinger* (Lass' dir nicht auf die Wimpern klimpern, Schlesinger), *Délibábok* (Fata morgana, 1892); das Lustspiel: *Garasos alispán* (Der knausernde Vizegespan, 1896); die Dramen: *A harang* (Die Glocke, 1898), *Tetemrehivás* (Bahrgericht, 1904), *A kard becsülete* (Die Soldatenehre, 1910), *Változó szerelem* (Veränderliche Liebe, 1911), die alle auf den ersten Bühnen der Hauptstadt und der Provinz mit Erfolg zur Aufführung gelangten. Seine Tragödien: *Honáruló* (Der Vaterlandsverräter, 1908), *Talisman* (1909) erwarben ihm Akademiepreise. In den letzten Jahren zog sich K. gänzlich von der Bühne zurück, um ausschliesslich der Literatur leben zu können.

Kazaly, Emerich, Kirchenschriftsteller, geb. 8. Feb. 1846 in Szeged, erwarb das Doktordiplom, wurde 1869 zum Priester geweiht, war 1873/1889 Professor des Kirchenrechtes und der Kirchengeschichte am Seminar zu Vácz und wurde 1893 zum Pfarrer in Nagykáta ernannt. 1910 zog er sich in den Ruhestand zurück und lebt zur Zeit in Szabadka. Werke: A *kat. egyházjogtan kézikönyve* (Handbuch der kath. Kirchenrechtslehre, 2 Bde, 1877, erschien in 4 Auflagen), *Az egyetemes egyháztörténelem kézikönyve* (Handbuch der Universal-Kirchengeschichte, 1879/81), *Élet és társadalom* (Leben und Gesellschaft, Erz., 1883), *Gyakorlati útmutatás a házassági ügyekben* (Praktischer Wegweiser in Heiratsangelegenheiten, 1888), A *plébános hatásköre a házassági ügyekben* (Der Wirkungskreis des Pfarrers in Heiratsangelegenheiten, 1890).

Kazár, Emil, Novellist, geb. 24. Juni 1843 in Nagyvárad, bewährte sich schon in den 60-er Jahren als belletrist. Mitarbeiter verschiedener Blätter, redigierte dann die Kunst- und Theaterrubrik des belletristischen Tageblattes *Fővárosi Lapok* (Hauptstädt. Blätter) und arbeitete seither bei zahlreichen Blättern teils als interner, teils als externer Mitarbeiter. Selbständige Werke: *Elbeszélések* (Novellen, 1863), *Csöndes órák* (Stille Stunden, 1864), A *semmi, ha valamivé lett* (Das Nichts, das zu etwas geworden, 1885), *Ősök és unokák* (Ahnen und Enkel, 1882), *Kincskeresők* (Schatzgräber, Volksstück, 1874), A *hátrahagyott család* (Die zurückgelassene Familie,

Drama), *Összevissza* (Pêle-Mêle), *Elbeszélések* (Erzählungen).

Kazinczy, Andreas, Dichter im XVII. Jahrhundert, war ein Parteigänger Franz Rákóczi's II. Von seinen Gedichten sind nur die an seine Gattin gerichteten Briefe in Versen bekannt.

Kazinczy, Franz, Reformator der ungar. Sprache und Literatur, geb. 27. Okt. 1759 in Érsemje, gest. 23. Aug. 1831 in Széphalom, genoss eine sorgfältige Erziehung und absolvierte die Sárospataker ref. Hochschule, deren puritanischer Geist einen tiefen Eindruck auf ihn ausübte. Seine Neigung führte ihn frühzeitig auf das literar. Gebiet. Er studierte mit grosser Vorliebe die Klassiker und die deutschen Dichter und übersetzte während seines Pester Aufenthaltes in den 80-er Jahren die Idyllen Gessner's ins Ungarische, ohne jedoch damit besonderes Aufsehen zu erregen. Mehr Aufsehen erweckte schon sein Roman: *Bácsmegyeynek öszveszedett levelei* (Gesammelte Briefe Bácsmegyey's), eine Art sentimentaler Wertheriade, die sich einer grossen Nachfrage erfreute. 1787 begann er mit mehreren Freunden die Ausgabe der ersten krit. Wochenschrift Ungarns *Magyar Muzeum*, der bald seine Wochenschrift *Orpheus* folgte. Eine Übersetzung von Shakespeare's Hamlet, ein Dichteralmanach, Herder's Paramythion, einige Dramen nach deutschen Mustern, Übersetzungen von Wieland, Goethe, Lessing, Shakespeare, Molière, Metastasio waren die Früchte der nächsten Jahre. In diesen Übersetzungen bereicherte K. die ungar. Sprache mit zahlreichen neuen Wortbildungen. Inzwischen hatte K. wegen seiner Beteiligung an der Martinovics-Verschwörung eine längere Gefängnishaft — nahezu sieben Jahre — in Ofen, Spielberg, Obrovic, Kufstein und Munkács zu überstehen. Doch auch hier ruhte sein Geist nicht. Da ihm die Mittel zum Schreiben entzogen wurden, schrieb er mit aus den Zinneinfassungen der Fenster gedrehten Stiften, die er gar oft mit seinem Blute benetzte. Nach seiner 1801 erfolgten Entlassung hatte K. mit grossen finanziellen Schwierigkeiten zu kämpfen, was ihn jedoch nicht hinderte, als Kritiker, Sprachreformer und Schriftsteller eine unermüdliche Tätigkeit zu entfalten, die erst mit seinem Tode endete. Die erste Ausgabe seiner gesammelten Werke erschien 1836/1848, konnte aber wegen der inzwischen eingetretenen polit. Wirren nicht fortgesetzt werden. Erst 1890 begann die Akademie der Wissenschaften die Ausgabe seiner sämmtlichen Werke. Der Einfluss K.'s auf die Poeten und Schriftsteller seiner Zeit, wie auch der folgenden Generation, war ein ausserordentlicher. Die ungar. Literatur verehrt in ihm mit vollem Rechte ihren Regenerator und den klassischen Bildner und Erneuerer der ungar. Sprache.

Kazinczy, Gabriel, Staatsmann und Schriftsteller, geb. 18. Juli 1818 in Berettő, gest. 18. Apr. 1864 in Bánfalva, zeichnete sich frühzeitig durch seine rednerische Begabung aus und verdankte es diesem Umstande, dass er 1848 als Abgeordneter in den Reichstag gewählt wurde. Er gehörte von allem Anfang an zu den Gemässigten, folgte aber dem Reichstag dennoch nach Debrecen, hörte jedoch als Anhänger der Friedenspartei nicht auf, gegen die revolutionären Schritte in Wort und Schrift zu agitieren. Unter dem Abso-

MH SAJTOFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 237-748, 340-726

Kazanlár Emil Ámin
magyar-iráni festőművész.

MAGYAR HÍREK

1983 DEC 24

1021

Kazanlár Emil Ámin, magyar—iráni származású festőművész Teheránban született, ott végezte a Szépművészeti Akadémiát. Szeptemberben volt látható iráni miniatúrakiállítása Budapesten a ferencvárosi Vasutas Művelődési Központban.

1941

8 FESTŐ, 8 SZOBRÁSZ

KIÁLLITÁSÁNAK

KATALOGUSA

FESTŐK:	SZOBRÁSZOK:
n. Bartha László	Abonyi Grandtner Jenő
Duray Tibor	Antal Károly
Gallé Tibor	Boldogfai Farkas Sándor
Heintz Henrik	Csucs Ferenc
Kavaczky Zoltán	Ispánki József
Szabados Jenó	Madarassy Walter
Szalay Lajos	vitéz Szabados Béla
Udvary Pál	Szomor László

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET
1941. ÁPRILIS 6. — ÁPRILIS 20.

1 pld leer

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

ELNÖK

Gróf ZICHY JÁNOS

TÁRSELNÖK

PRESZLY ELEMÉR

ALELNÖKÖK

CSÓK ISTVÁN

GEREVICH TIBOR

FARKAS ZOLTÁN

HORVAI JÁNOS

IGAZGATÓ

HUBAY CEBRIAN ANDOR

FŐTITKÁR

LEHEL BÉLA

TITKÁR

KANIZSAI NAGY ANTAL

A KIÁLLITÁST RENDEZTE:

Dr. KOPP JENŐ.

A kiállított műtárgyak jegyzéke.

ABONYI GRANTNER JENŐ:

1. Lindner Gedeon portréja, gipsz	mgt.
2. Dr. Kunszt János portréja, gipsz	mgt.
3. Fésülködő, gipsz; terrakottában	150.—
4. Kalapácsvető, gipsz; terrakottában	800.—
5. Tavasz, gipsz; terrakottában	1500.—

ANTAL KÁROLY:

7. Jégkorongozó, festett gipsz, bronzban	500.—
8. Magyar jövő, gipsz; aluminiumban	4000.—
9. Anyaság, ruskicai márvány	1100.—
10. Muzsika, körtefa	600.—
11. P. Bogika, terrakotta	mgt.
12. Női fej, festett gipsz; terrakottában	500.—

nagyborosnyói BARTHA LÁSZLÓ:

13. Behordás, olajf.	650.—
14. Tájkép I., olajf.	650.—
15. Hárfás cigány, olajf.	800.—
16. Tájkép II., olajf.	650.—
17. Önarckép, olajf.	700.—
18. Krumpliszedők, olajf.	1200.—
19. Nyári este, olajf.	1000.—
20. Az Olajfák hegyén, olajf.	1800.—

BOLDOGFAI FARKAS SÁNDOR:

21. Mosónő, gipsz	350.—
22. Portré, gipsz	350.—
23. Szent László és a leányrabló, gipsz	600.—
24. Érmek, bronz	eladók
25. Tanulmányfej, gipsz	200.—
26. Leánykafej, gipsz	200.—
27. Portré, gipsz	350.—
28. A magyar színművészet 150 éves emlékreliefje	mgt.

CSUCS FERENC:

29. Corpus, gipsz; aluminiumból	300.—
30. Szent László király, gipsz; aluminiumból	600.—
31. Jézus Szíve, gipsz; tölgyfából	800.—
32. Női akt, gipsz; aluminiumból	300.—
33. Férfi fej, gipsz; aluminiumból	400.—
34. Madonna, körtefa	250.—
35. János, tölgyfa	250.—
36. Március 15., gipsz; aluminiumban	250.—

DURAY TIBOR:

37. Fürészélesítés, tuss-tempera	350.—
38. Dunai halászok, tuss-tempera	300.—
39. Országúton, tempera.	800.—
40. Munkás-küldöttség, tempera	800.—
41. Néma fák, tempera	800.—
42. Kislány, tempora	450.—
43. Temetésre várakozók, tempera-olaj	800.—

GALLÉ TIBOR:

44. Hajó érkezett, vízf.	300.—
45. Gyöngyöző fény, vízf.	300.—
46. Tengerparton, vízf.	300.—
47. Arbe, vízf.	300.—

48.	Neretva partján, vízf.	300.—
49.	Erkély a víz felett, vízf.	300.—
50.	A kolostor, vízf.	300.—
51.	Híd, vízf.	300.—
52.	Földhordó bárka, vízf.	300.—
53.	Szeles idő, vízf.	300.—
54.	Szobám, vízf.	300.—
55.	Nyugtalan alkonyat, vízf.	300.—
56.	Pihenő bárka, vízf.	300.—
57.	A lépcső, vízf.	300.—
58.	Szikrázó napfény, vízf.	300.—
59.	Öböl, vízf.	300.—
60.	Régi falak, vízf.	300.—
61.	Sarajevo, vízf.	300.—
62.	Hullámverés, vízf.	300.—

HEINTZ HENRIK:

64.	Siratás, olajf.	eladó
65.	Patak partján, olajf.	300.—
66.	Menekülők, olajf.	500.—
67.	Martinovics és társai, olajf.	eladó
68.	Zenélő angyal, olajf.	300.—

ISPÁNKI JÓZSEF:

69.	Érmek és plakettek, bronz	eladók
70.	Női fej, bronz	700.—
71.	Julián barát, gipsz; fémben	1000.—
72.	Zrinyi Miklós, gipsz; fémben	1500.—

KAVECZKY ZOLTÁN:

73.	Remete, tollrajz, keret nélkül	40.—
74.	Fák tanyával, tollrajz, keret nélkül	50.—
75.	Falusi templom, tollrajz, keret nélkül	90.—
76.	Etetik a cséplőgépet, tollrajz, keret nélkül	120.—
77.	Viharelőtti napfény, tollrajz, keret nélkül	80.—
78.	Varrás közben, tollrajz, keret nélkül	100.—

79. Zugliget, tollrajz, keret nélkül 60.—
80. Mátyáshegy, tollrajz, keret nélkül 100.—
81. Lelátás Dobogókőről, tollrajz, keret nélkül 120.—
82. Füzfák, tollrajz, keret nélkül 120.—
83. Szamárhegy, tollrajz, keret nélkül 120.—
84. Nagykevély, tollrajz, keret nélkül 100.—
85. Hajógyárszigeti táj, tollrajz, keret nélkül 100.—
86. Sík tájkép, tollrajz, keret nélkül 100.—
87. Ósdi ház, tollrajz, keret nélkül mgt.
88. Csobánkai részlet, tollrajz, keret nélkül 100.—
89. Feleségem, ezüst mgt.
90. Vitéz Ilonka arcképe, ezüstrajz mgt.
91. Őszi este a Dunán, vízf. keret nélkül 150.—
92. Hárshegy zivataros délelőtt, vízf. keret nélk. 120.—
93. Vend utca, vízf. keret nélkül 90.—
94. Anyósom, vízf. mgt.
95. Hárshegy őszi délután, vízf. keret nélkül 120.—
96. Napnyugta a visegrádi Dunán, vízf keret nélkül 120.—
97. Dunakanyar Dömösnél, vízf. keret nélkül 150.—

MADARASSY WALTER:

98. Érmek, bronz mgt.
99. Pénztervek, bronz mgt.
100. Keresztúti stáció, gipsz mgt.
101. Keresztúti stáció, terrakotta 180.—
102. Ecce Homo, gipsz, terrakottából 800.—
103. Mária, gipsz, terrakottából 800.—
104. Madonna relief, terrakotta 180.—
105. Kormányzó arcmása, gipsz mgt.—
105/a. Eucharisztikus kongresszus emlékreliefje bronz, mgt. — megrendelhető

vitéz SZABADOS BÉLA:

106. Édesapám, terrakotta 400.—
107. Kútfigura terv, gipsz; bronzból 500.—
108. Ősmagyar, gipsz, kőben megrendelhető

109.	Visky Jánosné, terrakotta	mgt.
110.	Feleségem, terakotta	mgt.—

SZABADOS JENŐ:

111.	Otthon, olajf	1000.—
112.	Orgonafa, vízf.	200.—
113.	Az ács, vízf.	150.—
114.	Szüret, vízf.	200.—
115.	Anyám, vízf.	200.—
116.	Meszelés, vízf.	200.—
117.	Fedik a szomszéd házat, vízf.	200.—
121.	Koratavasz, olajf.	300.—
122.	Tarajos gőték, olajf.	300.—
123.	Templomi kórus, olajf.	300.—
124.	Zakeus, freskó	800.—
125.	Jézus otthon, freskó	400.—
126.	Nyár, freskó	800.—
127.	Emmaus, freskó	400.—

SZALAY LAJOS:

128.	Golgota, tollrajz	70.—
129.	Utolsó vacsora, tollrajz	50.—
130.	Pletyka, tollrajz	50.—
131.	Proletárok, tollrajz	50.—
132.	Feszítsd meg!, tollrajz	50.—
133.	Levétel a keresztről, tollrajz	70.—
134.	Jób, tollrajz	70.—
135.	Magdolna, tollrajz	70.—
136.	A vadász, tollrajz	70.—
137.	Diogenes, tollrajz	45.—
138.	Medvetánc, tollrajz	mgt.—
139.	Szegény Villon, tollrajz	70.—
140.	Menet, tollrajz	70.—
141.	Fényképésznél, tollrajz	50.—
142.	Akasztott ember balladája, tollrajz	70.—
143.	Búfelejtő, tollrajz	mgt.
144.	Tanár úr, tollrajz	mgt.

145. Halárus, tollrajz 70.—
146. Kísértés, tollrajz 70.—
147. Gesztenyés asszony, tollrajz mgt.
148. Öreg pajtások, tollrajz mgt.
149. Sirató, tollrajz mgt.

SZOMOR LÁSZLÓ:

150. Éneklő gyermek, gipsz 400.—
151. Ősmagyar, gipsz 120.—
152. Kofa, gipsz 120.—
153. Korcsolyázók, bronz 90.—
154. Gyomláló, bronz 180.—
155. Tanulmányfej, bronz mgt.

UDVARY PÁL:

156. Anyám a kanárijával, olajf. 600.—
157. Keszthelyi villanegyed, olajf. 300.—
158. Halválogatás, olajf. 500.—
159. Kalotaszegi asszony gyerekkel, olajf. 700.—
160. Népkonyha, olajf. 600.—
161. Tavaszi szántás, olajf. 400.—
162. Székelyudvarhely, olajf. 400.—
163. Vasárnap délután, olajf. 800.—
164. Fák alatt, olajf. 400.—

KAZANLÁR EMIL

MŰTÁRGYJEGYZÉK

1. Tarot-I. – *A mágus*	vegyes techn.	33x44 cm
2. Tarot-II. – *A pápanő*	vegyes techn.	33x44 cm
3. Tarot-III. – *A császárnő I.*	vegyes techn.	33x44 cm
4. Tarot-III. – *A császárnő II.*	vegyes techn.	33x44 cm
5. Tarot-V. – *A próféta*	vegyes techn.	33x44 cm
6. Tarot-VI. – *A szerelmes*	vegyes techn.	33x44 cm
7. Tarot-VII. – *Győzelem-szekér*	vegyes techn.	33x44 cm
8. Tarot-VIII. – *Igazság*	vegyes techn.	33x44 cm
9. Tarot-IX. – *Remete*	vegyes techn.	33x44 cm
10. Tarot-X. – *Szerencsekerék*	vegyes techn.	33x44 cm
11. Tarot-XIII. – *A halál*	vegyes techn.	60x44 cm
12. Tarot-XIV. – *Mértékletesség*	vegyes techn.	33x44 cm
13. Tarot – *A vak bagoly*	vegyes techn.	33x44 cm
14. Tarot – *Genezis*	vegyes techn.	33x44 cm
15. Tarot – *Astroreflexológia*	vegyes techn.	22x16 cm
16. Ország Lili – Kazanlár Emil I.	metszet, montázs	22x20 cm
17. Ország Lili – Kazanlár Emil II.	metszet, montázs	22x20 cm
18. *Ima Marilyn Monroe-ért* – illusztráció	montázs	25x30 cm
19. *Omar Khayam Rubayat I–XII.*	temp., tus	10x15 cm
20. *A költészet Tarot-ja*–illusztráció Pita Rodriguez költeményéhez	acryl	10x15 cm
21. *A rózsa, csalogány és a gyertya*	tükörfestés, kadzsar stílusban	40x30 cm
22. *Vitéz János levele Mátyáshoz* – tryptichon	vegyes techn.	33x44 cm

Felelős kiadó:
MOLDVAY GYŐZŐ és SZOBOSZLAI ZSOLT
Katalógusterv:
TAKÁCS IMRÉNÉ
Készült a Borsodi Nyomdában

HATVANI GALÉRIA
földszinti terme

KAZANLÁR EMIL AMIN
festőművész
KIÁLLÍTÁSA

Nyitva: 1987. február 20-tól március 8-ig

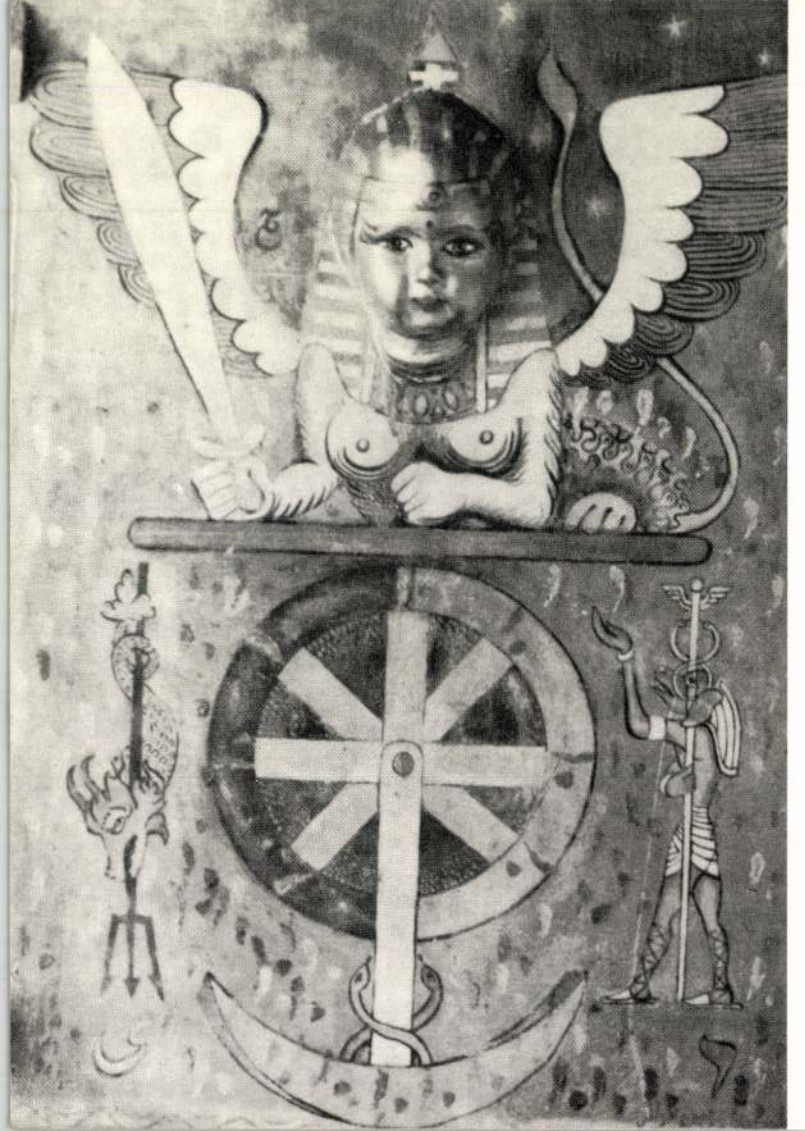

MŰVÉSZ ÉS MŰVEI

Kazanlár Emil Ámin 1939-ben született Teheránban, s 1962-ben tért vissza anyja hazájába, Magyarországra. Horoszkópja szerint egyénisége kétszeresen a Merkur jegyében álló: szüntelenül keresi az elérhetetlent. Kezét a világ pulzusán tartja. Belső békén alapuló harmóniával teremt maga körül visszafogott pasztell színárnyalatokban bővelkedő világot.

Anyjától, a nagyváradi születésű műfordító Baranyi Angelától biztos iránytűt kapott a magyar, az európai kultúra útvesztőiben való tájékozódáshoz. Teheránban, apja s családja környezetében, vérévé vált a perzsa művészet, s vele a filozofikus életszemlélet. Képzőművészeti ismereteit a teheráni akadémián, filozófiai ismereteit pedig az Eötvös Loránd Tudományegyetemen alapozta meg.

Budapestre érkezvén az Állami Bábszínházban vállalt munkát. Itt figyelt fel – bábkészítés közben – tehetségére, a modern festészet, az iszlám és a héber kultúra iránt egyként érdeklődő Ország Lili. Magántanítványává fogadta, s tizenegy évig kísérte figyelemmel fejlődését. Átadta neki technikai tudását, felhívta figyelmét az ősi perzsa művészet tiszta forrásaira, a szimbólumok jelentőségére. A miniatúrafestészetre alapozott mesterségbeli tudás szerencsésen ötvöződött Ország Lili művészeti hatásával, s az időközben megszerzett nyelvészeti, filozófiatörténeti tudással.

Kazanlár művészete ily módon megalapozott segítséget nyújt számunkra egy erősen rögzült, ám hamis tudás megváltoztatásához. A közfelfogás szerint ugyanis az iszlám vallás egységesen tiltja az emberábrázolást és figurális kompozíciók alkotását. Ez azonban csak részigazság! A mohamedán vallás ugyanis már korán két ágra szakadt: a szunnitákra és a siitákra. Az emberábrázolást csak az egyik, az ortodox szunnita csoport tiltotta meg híveinek. A Perzsiában többségben levő siiták szabadabb elveket vallottak, s a művészet terén inkább a helyi hagyományok életben tartására, a régi formakincs megőrzésére törekedtek. Így maradt tere körükben többek között a figurális kompozícióknak, amelyekkel sűrűn találkozhatunk a paloták falain, s a kéziratokon. A mesés világú, ám erősen bölcselkedő perzsa költészet és irodalom illusztrációinak és egyéb miniatúráinak szemlélése hamar rádöbbenthet bennünket arra, hogy mennyire kedveli az iszlám a szimbólumokat, milyen szívesen ötvözi a képet és a szövegeket, s mennyire nyitott a világ különböző vallásainak gondolatrendszere irányában. Igen nagy a hajlandóság arra, hogy eredménnyel olvassza magába más népek kultúráját. Így tör utat művészetükbe a kínai, a héber, s így keveredik – remekműveket teremtve – az ősi hagyományokba a keresztény kultúra. Kazanlár festői világában mindez együtt, egymást áthatva teremt új értékeket. Kompozícióival, színeinek tobzódó gazdagságával máig őrzi a perzsa festészet hagyományait. Híven az elődökhöz, ő sem alkalmazza a perspektivikus ábrázolás eszközeit. A térbeliséget az egyes jelenetek egymás fölé helyezésével, összekötő utakkal jelzi.

A mostani kiállítás egyes darabjai a perzsa bábművészethez, más kompozíciói a miniatúrafestészethez vezetnek el. Egyik-másik lapon örömmel fedezzük föl az ősi mongol és kínai hatásra utaló jegyeket. Ugyanakkor új oldaláról, a modern képzőművészet formavilágához való, értő közeledéséről tesz tanúbizonyságot „Ima Marilyn Monroe-ért" című kollázsával. A mű híven tükrözi Ernesto Cardenal nicaraguai papköltő azonos című versének lényegét. A XX. század világát, a fogyasztói társadalom által teremtett bálványok egyikének életét élhetjük át.

A misztikum, a kabbalisztika és a szimbólumok iránt egyként vonzódó művész érett alkotásai a TAROT – körforgás – sorozat táblái. Ebben a szimbólumrendszerben, mely ősidők óta a kártyajóslás alapja, benne rejlik életünk. A sorozat megszületésében ihletű szerepet játszott az esztergomi vár Vitéz-stúdiójának négy erényt – okosság, mértékletesség, erő, igazságosság – megjelenítő freskósora. Az értő szem hamar felfedezi a keresztény- és a TAROT-figurák hasonlóságát. Még egy szép művet említünk: Vitéz János – Mátyás királyunk egykori nevelőjének, diplomatájának, majd házi őrizetbe vett főpapjának – triptichonját.

Az ősi képíró hagyományokat felelevenítő műveken egyébként minden a helyére került. A szöveg – Vaderna József verse – és a szimbólumok felfejtése, értelmezése után nyilvánvaló a felismerés rólunk, magyarokról, s nekünk szól, s Kazanlár Emil személyében immáron nemcsak perzsa, hanem magyar festőt is köszönthetünk.

Bárdos István

Kazár

l.

Lykanémzromantika

16. l.

Tek.

Europa

Köpterjuszó vám

Budapest

V. Visegrádi 36

Kazár

festő

rajzai a Nagyvárad ~~melletti~~ videki für-
dőkről fametszetben
megjelentek a Hazánk
s a Külföld, 1865
II. félévi évfolyamában.

Patak Jenő

Kazár Emil az Orsz.Képzőm.Társ.társszer-
kesztő jelenti,hogy a kiállitás - nagy-
részt külföldi müvekkel - gyarapodott.

Fővárosi Lapok 1870.I.IV.7.305.old.

MDK

Kazár János müsz. alk.

Pécsi és bonyhádi Képzőm. Szabadiskolák kiáll. /66/. Pécs 1950. máj.

M.D.K.

Kazár János

Az 1946/47 tanévben a Pécsi Képzőművészeti Szabadliceum zárkiállitásn szerpelt

Tájkép, pasztel
Tanulmány, szénrajz,
Arckép, "

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 327.1.
A MÜVÉSZETTÖRTÉNTI KUTATÓCSOPORTOK; KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI II.
Bp. 1965.

Kazár János festő. MDK.

Dunántúli Népszava. 1945. I. évf. szept. 30.
„Vasárnap nyílik meg a Gebauer festőiskola kiállítása". 6. l.

MDK

Kazár László, graf.

Pihenés.	Tus.
Bibliás kezek.	"
Evö paraszt.	"
Sütö asszony.	Szén.

OMZsMuz.-OMIKE Képzöm.csop. V.kiáll.
1943 szept.24.-okt.17. Kat.

Kazár László grafikus

Magyar Csillag, 1942 II. évf.

11. sz. 305-306 l. Farkas Zoltán:

képzőművészeti hamle.

Kazár László grafikus

Magyar Csillag 1942 XI. 1

II. előf. 11. sz. 305-306. ll.

Farkas Zoltán: Képzőművészeti kezd.

Kazár László

Vida Gézával közös kiállítást rendezett Bukarestben, a Magheru kőrúti teremben

Balogh József: Mattis Teutsch – Brossókan Kosnuk, Kolozsvár 1967. VI. 832. nem ismerik

Kazár László

1931-ben, nyílt állásfoglalása miatt a baloldaliság vádjával eltávolítják a nagybányai Szépműrészeti Iskolából. Sorstársaival, Klein József személyében találja meg mesterét.

1938-ban ~~ismét~~ kiállítása szerepel, ~~a~~ Murádin Jenő: Klein József – a műv. és emb. kosunk, Kolozsvár 1966. IV. 581. ber helytállása

2) Kazár László

Katz Mártonnal, Agricola Lidiával, Szervátiusz Jenővel ~~és~~ Kovácsonyi Jánossal és Klein Józsettel.

A következő év tavaszán ismét kiállít a csoport a nagyvárnyai képzőművészek Egyesültében.

Munádin Jenő: Klein Józset – a műv. és ember kovnak, Kolozsvár 1966. IV. 583. helytállása

Kazár László

rajza. Repr.

Kornuk, Kolozsvár 1966. IV. 504.

Kazár László

„Még magasabbra!" Repr. / Grafika /

Kornak, Kolozsvár 1965. VII–VIII. 961.

Gy. Szabó Béla
grafikus

Kovács, Kolozsvár 196

Kazár László

□ „A MÓZESFALVI TRAGÉDIA" című, hatalmas méretű festményével most készült el Kazár László romániai magyar festőművész a nagybányai művésztelepen. 1944 őszén a fasiszta hordák a Visó környéki Mózesfalva községben megöltek 29 hazafit, akik a Vörös Hadsereg előnyomulásának hírére előmerészkedtek a hegyekből, mert azt hitték, hogy a felszabadítók már Mózesfalván vannak. Ezt a témát dolgozta fel Kazár László, aki hetekig dolgozott a helyszínen, vázlatokat készített a tájról, meghallgatta a szörnyű mészárlás egyetlen élve maradt szemtanúját. EH. 58. X. 15

Kazár László
festő

M.D.K.

Ziffer Sándor novendéke volt

Kovács ~~[illegible]~~ Lolkánné: Úrta Ziffer Sándorról
Művészet, 1963. október – 47 lap

Barát László
festő

M.D.K

Az 1962 május 29-én rendezett
"Szabadság és Nép" kiállításon
részt vett.

Vértes György: Művészek a szabadságért
Élet és Irodalom, 1962. márc 17 - 31.

Karácsony László

A Nemzeti Szalon helyiségeiben rendezett tárlaton szerepelt.

N. Ú. 1942. VI. 11.

Kazár Lánló

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlatán szerepelt.

Új Magyarság 1942. VI. 11.

KAZÁR LÁSZLÓ, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Festmények, grafikák.
204./.-KAZÁR LÁSZLÓ,- Ruszin parasztok,-szén,papir,-K 59.5444 cm.-Ltsz,68.586,- 308.old.

ROMVÁRY FERENC: A Moder Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,-XIII.-1968. Pécs, 1971.

Kazár László grafikusművész 1)

Pittner Olivér műtermében, a 30-as években, – fiatal művészek fordultak meg, mint Vida Géza Gizér Lilla Weith László, időnként a szigéti Kazár. Munkásmozgalmi vezetőkkel találkoztak ott, többek között Hutira Dezsővel – akja Náramarosszigeten ügyvéd volt.

Borghida István: Harcos művészet.

Igaz Szó, 1973... 7. 12 s. old.

Kazár László grafikusművész 2) Folytatás.

Hosszantartó betegszege miatt sok időt töltött a szabad levegőn, elidegenett a városi polgároktól, de felaldódott a hegyi pásztorok, faluziak körében. Grafikája a Máramaros krónikája, anélkül hogy az események rajzi feljegyzések volna. A háboru előtt 2 sokszorosított mappája jelent meg „az erdő halála" illetve „Málékenyér" címen. (emlitve). Tűrajzainak tárgyát elsorolni is lehetetlen. A társadalmi kérdések, a nyomor, a harc is erőteljesen helyet kapott műveiben.

Borghida István: Harcos művészet
Igaz Szó, 1973... 4. 128-129. old.

Kazár László grafikus

fogalmazása éles, vonalvezetése töredezett, belső hiv, önkifejezési vándék füti.

Kornak 1974/2 202. old.

Kazár László

A mítosz vége (grafika)

Konvok, 1974. júl.: 33. elf. 7 m. 817 p.

Karácsony László

Szavak (grafika)

A Hét, 1973. szept. 28. 4. elő. 39 m. 2 p.

Kazár László

Képei különös nosztalgiát sugároznak, néha a mesek hangulatát idézik (November 16 és 17, Rajzok az Egyszarvúról, Társtalan kövek, Kert haranggal, Az éjszaka füve, Máklámpa)

A Hét, 1973. szept. 28. 4. évf. 39 sz. 9 p.

Kazár László

Vida Gézával 1973. szept-ben kiállítása volt.

Kazár László

1973. szept.-ben a Dallas teremben kiállítása nyílt Vida Gézával együtt.

A Het, 1973. szept. 28. 4. évf. 39sz. 9p.

Kazár László

Régóta Bukarestben él, főleg tusrajzokat kesít.

A Hét, 1973. szept. 28. 4. evf. 39 sz. 9 p.

Kazár László

November 16 és 17. Rajzok az egyszarvúval.
(grafika)

A Hét, 1973. szept. 28. 4. évf. 39 sz. 9 p.

KAZÁR László *71*
Mármarossziget, 1913. július 30.
Szabadiskolák, grafikus

Bannər Erdély

minden nap a világ vége
hatta annak beteljesedé
/Nikaia 325 és Konstant
gért meg apostolainak s
tanit titeket mindenre"

A vértanúk kora lejá
dott. Új tanúkra volt s
Egyiptom sivatagában ké
ban pedig Márton. A mai
birodalomhoz tartozó Ga
hanem a távoli Pannónia
/Szombathely/ született
voltak, apja légióskato
mekként az észak-itália

//1//

Kazár László

A Szociáldemokrata Párt 1942. febr. 1.-én a Népszava c. lapban, "Szabadság és nép" cimmel freskópályázati felhivást tett közzé. A beérkezett müvekből nagyarányu kiállitás rendezését tervezte a Szocialista Képzőmüvészek Csoportja. A pályázaton résztvevő képzőmüvészek közül a festők és grafikusok sora: Ámos Imre, Bálint Endre, Bán Béla, G. Beck Judit, Buti István, Dési Huber István , Diener Dénes Rezső, Faddi Förstner Dénes, Gedő Ilka, Gráber Margit, Háy Károly László, Jándi Dávid.
A müvészek nevének folytatása a 2.-es cédulán következik.
Élet és Irodalom, Bp. 1976. márc. 13.
XX. évf. 11. sz. 6-7. lap.

Kazár László

Az 1.-es cédula folytatása:
Kádár Béla, Kazár László, Kmetty János, / Kondor György, Molnár Piroska, Nolipa István Pál, Perlrott Csaba Vilmos, Redner Renée, Reichental Ferenc, Román György, Schnitzler János, Sikuta Gusztáv, Sugár Andor, Szántó Piroska, Szin György, Tauber Blanka, Weisz György.
Szobrászok: Beck András, Bokros Birman Dezső, Farkas Aladár, Gádor István, Goldmann György, Kania István, László János, Révész Endre, Szabó Iván.
Pintér István: Szabadság és nép" c. részletes cikkét lásd: Ámos Imre nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. márc. 13.
XX. évf. 11. sz. 6-7. lap.

Kaján László

A mitosz vége

Rejz

Kozmik

1974 X. 817 oldal

Kazár László grafikus

- gyakran jár Nagybányán
- a háború előtt két sokszorosított mappája jelent meg

Emlitve: Ruzicskay György, Ferenczy Béni, Ferenczy Noémi, Ziffer Sándor, Boronusza Tibor, Tihanyi, Czóbel, Czigány, Perlrott Csaba, Podlipny Gyula, Hollósy Simon, Klein József, Vida Géza, Katz Márton, Pittner Olivér, Csizér Lilla, Weitli László, Gallasz Nándor, Szőnyi István, Szolnay Sándor, Kós Károly, Réti István, Gy. Szabó Béla, Dési Huber István, Csáktornyai Zoltán, Basch Andor, Kunovits András, Szervátiusz Jenő, Bornemisza Géza, Mattis Teutsch János, Ferenczy József, Kahána Sári, Agrikola Lidia.

Borghida István Harcos művészet

Igaz Szó 1973/7 114. old.

Kazár László grafikus

Kazár László, festő- és grafikusművész

A 20-as évek végén új műfajként jelenik meg nálunk az ipari táj. A munkássorsot már, nem valami álromantika jeleníti meg festőink és grafikusaink képein, hanem a látott és tapasztalt valóság. Kazár László grafikája, Ferenczy Noémi szőnyegszövő művészete ennek a szociális tartalmú művészetnek eredményei.

Murádi Jenő: Fáziskülönbség a nyugati élvonal és a kelet-európai eredmények között.

Korunk, 1979. febr. 78. old.

Kazár László

Kompozició, ceruza

Vasárnap délután, ceruza

Temetés, ceruza

Szövő nő, ceruza

Dózsa György, ceruza

XVI. Tavaszi Szalon. Nemzeti Szalon, 1941, július,

8 l.

különösebb múzeális jelentőséggel. Annál ér
az iparművészeti tárgyak: a gazdag delfti vázá
deni edények, elefántcsontok, nagy szelence
gyűjtemény legnevezetesebb darabja, egy XV
gyűjtemény nemzetközi darabjaival még tága
s rangsorolja magasabbra a hazai közgyűjtem

Néhány elsőrendű darab került a múzeu
borított érseksége alatt is: köztük a magyar r
tos emlékek, mint Kassai Jakab mellszobra, a
vidéki üvegfestmény, újabb festőink közül F
C. Pálnak egy jellegzetes kisebb képe. Serédi
pontjából főérdeme mégis a felbecsülhetetle
veszteséggel megmentése Esztergom négyhav

Simor János szerény magánképtára háro
teménnyé terebélyesedett. Fejlesztése, kiépíté
hangsúlyt nyertek. A szakemberek jól ismer
és a külföldön. Széles rétegek látogatják a fő
különösen nyáron. Az ízlést, a közműveltség
kutatást. A benne folyó munka, anyagának
megoldása komoly szolgálatot tett a művészet,
Nem túlzás, ha azt állítjuk, hogy itt, a prímás
az addig nem ismert, vagy félreismert középk
fel, állítottuk be a magyar művészet történeté

Kazár László MDK
romániai magyar festőművész
mácsfalvi
a mácsfai tragédiáról képet festett.

.-.

Müterem 1958 I. évf. 12. sz. 45.o.

Mazár László

MDK

romániai magyar szobrászmüvész

kiállitása nemrég zárult Bukarestben. .-.

Müterem 1958 I. évf. 7. sz. 47.o.

MDK

Kazár László

Temetés, cer.

r.sz.i: A N. Szal. kiáll. Uj Magyarság, 1941. jul. 4. 6 l.

Kazár László

1.

Rajztanítás.

1942. III. évf.

7. n. borítók

Magyar munka, 1720 körül.
Kistapolcsányból, eredetileg talán a budapest—vízivárosi templomból.
Lepold Katalógus 267. sz.

MÉREI MIHÁLY KELYHE,
aranyozott ezüst, áttört fehérezüst kosárral. Talpán felirat: Eppus Veglien. Canonicus Strigoniensis F. F. Anno 1720. Michael Mérei E. L.
Mag. 22 cm.
Magyar munka, 1720.
Mérei Mihály c. püspök, esztergomi kanonok ajándéka, 1720.
Lepold Adatok, 30. l. — Lepold Katalógus 78. sz.

ÚRMUTATÓ,
aranyozott ezüst, vert díszítéssel, drágakövekkel és lapos domborművekkel. Öntött ezüst szobrocskákkal. Barokkstílű. A talp peremén bécsi hitelesítő bélyeg és GCM, Georg Caspar Meichl bécsi mester (1702—1728) jegye.
Mag. 94 cm.
Bécsi munka, 1728-ból. Herceg Esterházy Imre prímás ajándéka, 1729.
Kövér Béla: Régi ötvösművek jelző bélyegeinek megfejtése. AÉ, X., 1890., 25. l. — Tört. Főcsoport, 2394. szám. — Czobor—Szalay, II. kötet, 316. l. (Képe LVII. tábla). — Forster: Magyarország műemlékei II. kötet, Bp., 1906., 288. l. — Lepold—Homor 73. l. — Gerevich PA, 196. l. — Lepold Adatok, 38. l. — Lepold—Lippay 37. l. — Lepold Katalógus 48. sz.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Kazár kazimir
LUDAS MATYI

1963 AUG 21
1021

PÉNZ ÉS MŰVÉSZET

Minden szakmának megvan a maga anekdotakincse. A képzőművészetnek is, amely ugyanolyan híven ábrázolja a kor szellemét, mint minden vízcsepp minden tengert. Itt következő történetkém a művészetről s a szegénységről szól. Saját gyűjtés. Mármint a történet. Az arckép nem. Azt örököltem. Gyerekkoromban ott lógott apám íróasztala fölött: az ő korán és tragikusan elhalt fivérét ábrázolta; szép, sötét és romantikus férfiarcot. Szép, sötét színekkel. — Ez egy kincs, egy valódi Kazár-Kazimir — mondták rá szüleim áhítattal, mintha azt mondták volna: egy Rafael.

Amikor úgy huszonöt év múltán megismerkedtem a mesterrel, ezzel az áhítattal néztem fel rá. — Maga nem is tudja — vallottam be —, hogy számomra mit jelent ez a perc. Nálunk otthon maga családi szent volt! És elmeséltem az arcképet.

— Istenem! Maga az én szegény Béla barátom unokahúga? — szólt meghatottan. — Milyen gyönyörű férfi volt! Mint egy fejedelem! Milyen remek portrét festettem róla! Életem egyik legjobb arcképét! Hiába, az ember mégiscsak fiatalkorában tudja beleadni az egész szívét..., Bár megvolna az a kép!

— Megvan! — dicsekedtem.

— Hol? Igazán? Hol lakik? Megveszem!

— Csakhogy én nem adom ám el! Hogyisne! Egy valódi Kazár-Kazimirt!

A szó szoros értelmében könyörögni kezdett, ám én hajthatatlan maradtam. S miután a beszélgetés társaságban folyt le, egyelőre nem is volt folytatása.

Az idő azonban ismét múlt egyet, én megint egyszer roppantul elszegényedtem. A fiam egyetemre járt és én fix állás nélkül voltam. Ekkor találkoztam újra a mesterrel.

Végigmért, egyetlen pillantással tudomásul vette a vedlett kosztümöt, a félretaposott cipőt, s már fel is tette a kérdést: — Most se eladó az a kép?

— De. Most igen. — Már mentünk is fel hozzám; az ajtóból egyenesen a képhez szaladt. Megállt előtte, megnézte. Félrehúzta a száját:

— Szebbnek emlékeztem rá! — fanyalgott.

— Ugyan! Hisz az élete egyik legjobb portréjáról van szó!

— Tévedtem — felelte. — Úgy látszik, nem egy jó periódusomból való...

— De hiszen fiatalkorában tudja az ember csak az egész szívét bele...

— Na igen, a szívét! De a valőröket még nem!

— Ugyan, kérem! Ez

mégiscsak egy valódi Kazár-Kazimir!

— El se hinném, hogy én festettem, ha nem lenne aláírva... Legszívesebben letagadnám...

Kínos szünet támadt. Az előbb még azt hittem gazdag leszek, immáron sejtettem, maximum két pár cipőre futja, meg talán egy nyugodt hétre.

— De hiszen ez olyan szép férfi volt, mint egy fejedelem! És a legjobb barátja... — súgtam bátortalanul.

— Kétszáz forint — jelentette ki a mester.

— Nem lehet! — fakadtam ki. — Egy Kazár-Kazimirt ilyen vacak összegért! Hitelrontás lenne!

— Ezt is csak azért adom, mert szegény Béla olyan jó barátom volt! Mint kép semmit sem ér!

— Jaj, dehogynem! Nézze csak meg a mély tónusát...

— Az csak a piszokrétegtől van! Adja vagy nem adja?

Adtam.

— Másnak úgysem kell! A kutyának se! — szólt a festő szelíden búcsúzóul és kifizette. Aztán leakasztotta a képet, hóna alá csapta, és már rohant is el. De az ajtóban megállt, visszafordult s kobold-mosollyal így szólt:

— Azért nem is olyan rossz ez a kép!

Fedor Ágnes

DETRONIZÁLÁS

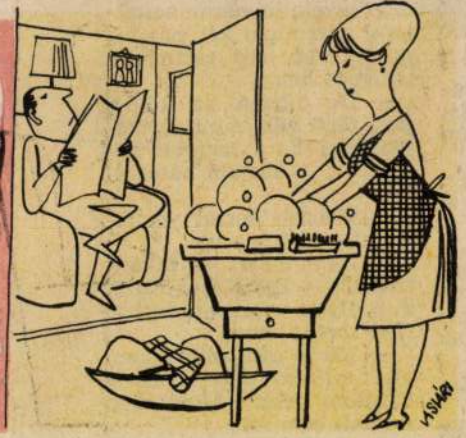

IRODALMI SZERKESZTŐ

Kaján Tibor rajza

KISKIRÁLYNŐK

ATI FOLYOSÓN

Hegedűs István rajza

SZÜLETÉSNAP

— Mit csináljak, kislányom, nem kaptam nagyobbat . . .

levélben közölte velem: tévedek, ha azt hiszem, hogy „a zenére történő lottózás" valamiféle kiagyalt ironikus gondolat.

Megírta, hogy az a plakát, amelyet egy dunántúli téeszben látott, azt bizonyította, hogy az élet nemcsak a legjobb drámaíró, hanem a humoristák közül is kimagaslik. A plakáton csupa életerős, mosolygós, egészséges hurrá-optimizmustól áthatott felnőtt és gyermek látható, miközben egy nyalka legény vidáman harmonikázik. Aláírás:

„Munka után víg zenére
Lottózik a falu népe."

Azt a súlyos sérelmet, amelyet írói önérzetem szenvedett, némileg enyhíti a tudat, hogy — mint a fent említett plakát is példázza — nemcsak a humor és a valóság között tűnik el a különbség, hanem a város és a falu között is.

*

A „Műszaki Élet" egyik cikke arról győzött meg, hogy az élet telve van tréfás paradoxonokkal. Az egyik üzem mérnökei sokallták az adminisztrációt, unták a rengeteg statisz-

MDK

Kazár László

Szabadság és nép-kiáll. Csók-gal. 1962. V.

Kazár László
grafikus

A Nemzeti Szalon csoportkiállításán vek rézt grafikával.

Nemzeti Újság 1942. IX.22.

Kasár Lázló
festő

A Nemzeti Szalon csoportkiállításán szerepel. Műveit túl fűtöttség, bázas idegmunka, fantasztikus víziók jellemzik.

Új Magyarság 1942. IX. 23

Kasár László

Rajzai szerepelnek a Nemzeti Szalon
csoportos tárlatán.

Pesti Hírlap 1942. IX. 22

KAZAR Lajos

O MIKE 1909-1914 505,527

Kazár László

Partizánok éjszakája

Rajz

Kovnak, kolozsvár XX. 1961. III. 327.

Kazai László

„A hídon." Repr. 1960.

„Konspiratív áfon" Repr. 1961

„Nehéz tél" Repr. 1933.

„Tánc" Repr. 1960.

„Udvarhölgyek alkonya" Repr. 1958.

Kossuth, Kolozsvár XXI. 1962. 12. sz. 1424, 1452-1453. old.

Tisztelt Szerkesztőség!

Tisztelettel ajánlom figyelmükbe rövid és szomorú jegyzetem egy jó és tisztességes magyar (közép-európai) képzőművész halálhírére. Kazárt családi kapcsolataim révén gyerekkoromban magam is ismertem, kedvelem munkáit, ezért tartottam fontos adósságnak, hogy tudassam a szomorú hírt.

Kazár László meghalt

Bukarestből érkezett a szomorú hír: meghalt Kazár László, festőművész, grafikus, ahogyan életműve nagyobbik részét jegyezte: Vasile Kazar.
1913-ban a nemzetek és nemzeti kisebbségek különös olvaszótégelyében, Máramaros-szigeten született. Ez a táj, ezek az emberi kapcsolatok alapvetően meghatározták munkásságát. A háború előtti expresszív-népies korszakát is – a magyar képzőművészeti élet ekkor tartotta őt leginkább számon -, de a háború utáni, a hivatalos romániai kultúrpolitikának is kedves korszakában (miért szépítsük: szocreál korszakában is népiségének eredeti színeket adhatott szülőföldjének élménye. (Sajátos helytállás, morális vállalás tartotta egyébként – a hitleri koncentrációs táborból szabadulása után „odaát" a háború poklában, nem kívánt „illegális" utakon menekülni.) Pályája utolsó szakaszában visszatértek a kezdetek motívumai – Vajda Lajos, Szalay Lajos, Szántó Piroska világával rokon mítikus realista, reálisan expresszív grafikáin. A század közepének kevéssé ismert, fontos tanúja távozott vele.

T.L.

KAZÁR László festőművész †

[illegible] László
grafikus

Hazaváguott. Szűhebb hazája népének – kiz-
delmeinek, örömeinek és szenvedéseinek a
tolmácsa lett.

Borghida István: Harcos művészek a két v. H.
Körött
Kornuk, Kolozsvár XX. 1961. V. 603.

Kazár László

Nagybánya művészete (katalógus)
Magyar Nemzeti Galéria, 1996

Szöveg : 187,

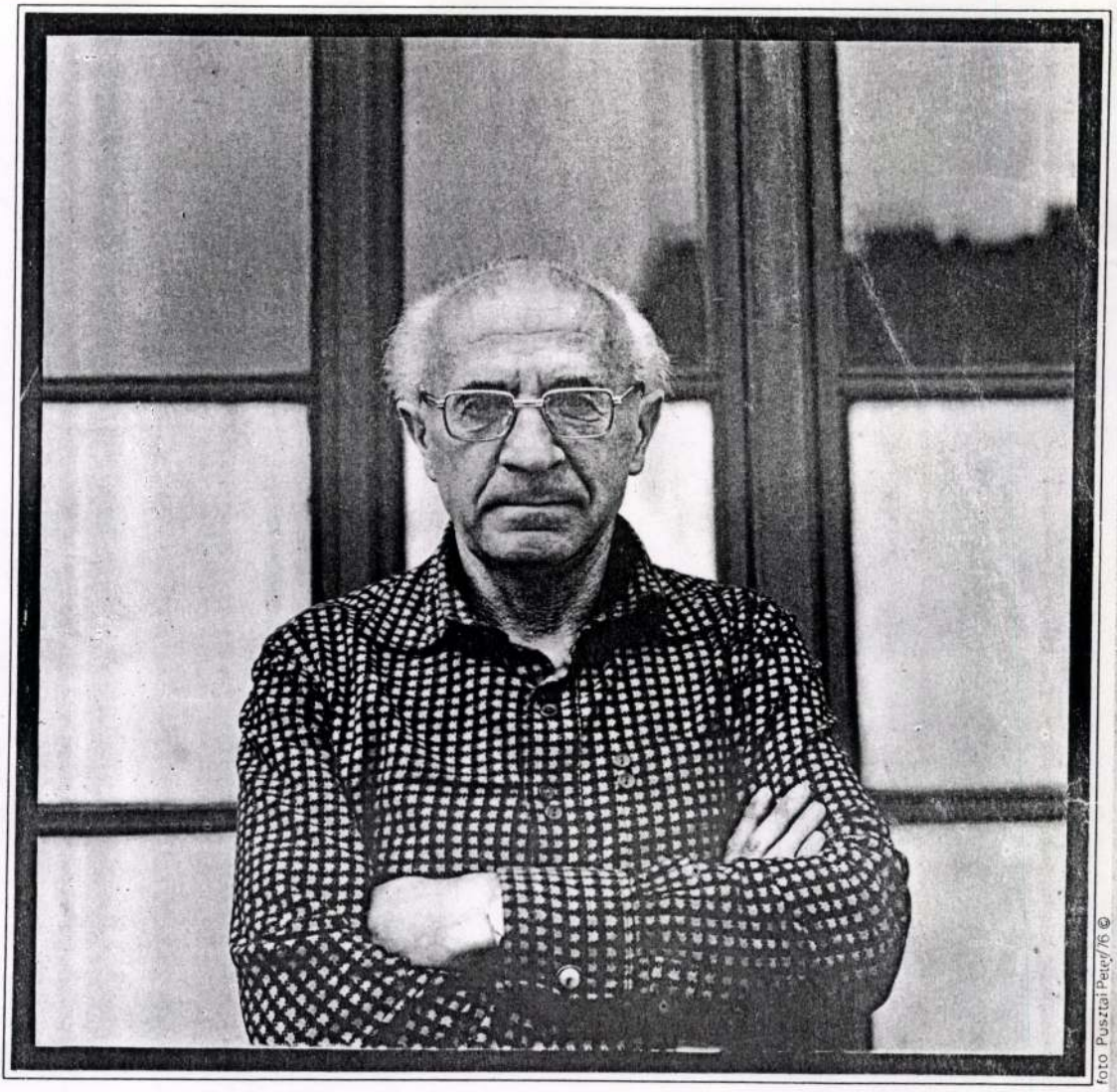

foto Pusztai Peter/76 ©

VASILE KAZAR

Kazár László
grafikus

1932-ben Kolozsváron kiállítása volt.

A „Korunk" beszámolót út a kiállításról. /Korvin Sándor: A festő" is közöttünk él. Korunk, 1932. 120./

A kiállítás után Kazár a „Falvak népe" munkatársa lett és sorra jelentette meg antiklerikális karikatúráit.

Hans Loew: Kazár László művészi útja Korunk, Kolozsvár XXI. 1962. 12. 1451-52.

Kazár László
grafikus

1932-36 ig rendszeresen közölt grafikai munkát a „Stînga" és a „Cuvîntul liber" c. folyóiratok ban.

Rajzsorozata 1937 ben jelent meg albumba gyűjtve, „Hálékenyér" címen. A máramarosi parasztok nyomorúságos életét tükrözi.

Hans Loew: Kazár László műv.-i útja
Korunk, Kolozsvár XXI. 1962. 12. 1452.

Lázár László
grafikus

~~Az albumról~~ rajzsorozatról Kováts József írt beszámolót.
/K. J.: Málékenyér, Kornuk, 1933. 192./ a „Kornuk"-ban; az „Erdélyi Helikonban" pedig
Ziegler Emil /1937, 228./

Párizsban a Galerie Contemporaine-ban állított ki portrékat és az avasi falu életéből merített jeleneteket. Műveit a francia
Hans Loew: K. L. műveiről
Kornuk, Kolozsvár XXI. 1962. 1452.

Kazár László
grafikus

sajtó „elég kedvezően" fogadta. Kazár már ekkor hazája „művészi élvonalában" áll.

A felszabadulást követő években két kiállítása volt (mindkettő egyéni):

1945-ben és

1947-ben.

Résztvett a „Flacăra" kiállításon is. 1946-tól állandó munkatársa a Contemporanul-tlans Loew: K. L. műv.-i ártja

Korunk, Kolozsvár XXI. 1962. 12. 1452.

Kazár László
grafikus.

nak. Többek között Cezar Petrescu, Ion Biberi, Eusebiu Camilar írásait illusztrálta.

Az 1952-es országos kiállításon „Begyűjtés" c. munkájával szerepel, majd a következő évi, 1953-as országos kiállításon ákami díjat nyert a „Pintye Gligor és a máramarosi bojárok" c. kompozíciójához készített vázlat.

Hans Loew: K. L. művészi úfia
Korunk, Kolozsvár XXI. 1962. 12. 1452-53

Kazár László
grafikus

tanval.

„Az embert nem az életől elszakítottan, hanem környezetébe beleilleszkedve szemlélem, létének bonyolult összefüggéseiben ábrázolom, és arra törekszem, hogy a kompozíció elemei általánosító erő dolgában a szimbólum rangjára emelkedjenek..." – vakja munkájáról a

Hans Loew: K. L. műrési ú fia
Korunk, Kolozsvár XXI. 1962. 12. sz. 1453.

Lazár László
gratilus

Művész Műrészetéről Petru Comarnescu írt: „Két honpolgár a műrészetben: Lazár László és Vida Géza." címmel./Arta plastică 1958. 5./

Az arasi falu krónikája – melyet a 30-as érekben kezdett meg a műrész – a felszabadulást követő érekben kiegészül/„Partizánok éjszakája", „Hóvarházak alkonya",

Hans Loew: K. L. műrészi útja
Korunk, Kolozsvár XXI. 1962. 12. sz. 1453.

Kazár László
grafikus

„Az új születése", „A hatalom átvétele", „Az aktivista", „Almaszüret" c. sorozat./

Műrészete – régebbi feltogása alapján – az a.n. szimultán képek rendszerében fejlődik tovább.

Jellemzés.

Haas Loew: K. L. művészi ábra
Kosmak, Kolozsvár XXI. 1962. 12. sz. 1453.

Kazár László

Kolvarházak alkonya

Petru Comarnescu: A szoc. real. mai képzőmű. – ben Kovacs, Kolozsvár 1959 XVIII. VII – VIII. sz. 1043.

Kazár László
grafikus

Résztvett a romániai Országos
Állami Tárlaton

Jack Brutaru: Dalbosság és kevszerűség a képzőmű-
Kornak, Kolozsvár 1959 XVIII. XII. sz. 1828. – ben

Kazár László
grafikus

Máramarosi származású. 1958-ban Vida Géza szobrásszal rendezett közös kiállítást Bukarestben.

Borghida István: Vida Géza – A vas és Máramaros szobrásza.
Korunk, Kolozsvár 1959 XVIII. VII – VIII sz. 1070.

Kazár László

248 sz. „Partizánok", 1959, tus, papír, 65.8 x 53,5 cm. Bukarest Művészeti Múzeum; reprodukció.

Aradi Nóra: A szocialista képző-művészet története, Budapest, 1970.

Kazár László

187. sz. „1907, 1933", szén-papír (ujságrajz); reprodukció.

Aradi Nóra: A szocialista kájzőmű-vészet története; Budapest, 1970.

Kafár László

1930-as rajzaiban kibontakozott a paraszt-munkás tipus új szintézise.

Aradi Nóra: A szocialista képzőmű-vészet története, Budapest, 1970.

1781

M.O.K.

Kazár László, grafikus

„Bölcső" c. metszetével vett részt a Tokióban rendezett román képzőművészeti kiállításon

Utunk Kolozsvár, 1957. márc. 16.

Kazár László MDK

"Mózesfalvi tragédia"

Bányai Judit: A nagybányai festőtelep életéből.
Előre, Kolozsvár. 1958. okt. 9.

MDK

Kazár László, festő.

28. Vasárnap délután, — cer. zsáj.
33. Kompozíció, " "

Omike - III. Képzőm. kiáll. - 1942 jan. - Tm.

MDK

Kazár László

A régi malomban, szén

OMIKE IV. kiáll. 1943. ápr.

M.D.K.

Kazár László

Csemiczky: "Fiatalok a Szalonban" c. kritikájában a művész "igen érdekes grafikáit" emliti a Szinyei Merse Társaság "Tavaszi Szalon" cimmel rendezett kiállitásáról.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1941 juli 11-17. IV. évf. 28. sz.

MDK

Kazár László

Romániai magyar festőművész "Mózesfalvi tragédia" cimü képével ad emléket a 29. hazafinak, akikat ott öltek meg.

Esti Hirlap 242 sz. 1958. okt. 15 2 old.

Kazár László

Kazár László és Vida Géza kiállitása nemrégiben zárult Bucarestben. Ebből az alkalomból a lap fényképekkel illusztrált méltatást közöl Vida Géza szobrairól, amelyek komoly tehetséget árulnak el.

Utunk, 1958.V.1.

KAZÁR LÁSZLÓ

BOREGHIDA István: Harcos müvészet. = Igaz Szó, 1973.7.sz. 129.p.

A mármarosszigeti *Kazár László* gyakran járt Nagybányán, főleg meghitt barátjánál, Vidánál, akivel témaköre bizonyos fokig rokon.

Máig is érdekes kérdés, hogyan lett a szigeti ügyvéd fiából a mármarosi paraszti élet hű és izgalmas grafikus-krónikása. Hosszantartó betegsége arra kényszerítette, hogy sok időt töltsön szabad levegőn; zárkózottsága elidegenítette a városi polgároktól, ám a hegyi pásztorok vagy faluisak környezetében feloldódott. Grafikája Mármaros krónikája, anélkül, hogy az események rajzi feljegyzése volna; egyéni vonalvezetésű, rendkívül kifejező, helyenként kissé bonyolult, s többnyire elvontság felé hajló. Aligha van még egy kortárs grafikusművészünk, aki egy adott tájjellegben a paraszti lét arculatát, eseményeit, lelkiségét olyan mélyen, olyan sokoldalúan s annyira művészien ragadta volna meg, mint éppen Kazár.

A háború előtt két sokszorosított mappája jelent meg Az erdő halála, illetve Málékenyér címen. Tusrajzainak tárgyát elsorolni is lehetetlen, mindenesetre a társadalmi kérdések, a nyomor, a harc is erőteljesen helyet kaptak közöttük.

1946. II: kísérletügyi ig.
Mezőgazd. Kutatások (193
M: 1. *A szőlő, gyümölcsös*
és virágoskert trágyázása
védelem és Kertészet Kv
Bp., 1937. (Új lenyom. Uo
— 2. *Nagyhortobágy.* (Com
ii ad tabulas geolog.
Regni Hungariae) Uo., 19
nidt Eligiusz Róbertt
Szentmargitapuszta. (Uo.)
U. azzal és Kreybig Laj
. *Balmazújváros.* (Uo.)
Schmidttel). — 5. *Büdsz*
Uo.) Uo., 1939. (U.azzal
Hajdúböszörmény. (Uo.)
U.azzal). — 7. *Hajdúnán*
Uo., 1939. (U.azzal). —
dány. (Uo.) Uo., 1940.
— 9. *Mezőberény.* (Uo.)

elvegezte az
s u
a M.
tárnál k
Sturm sz
M Agrár
1902-ig a je
enn
ügyvédi
Bank szolg
1904:
ázó Bank
fuzioná
nak is v
Szolvadvár
élére
mint eln
k vált
és Ip

97. CSOPORT

KIÁLLITÁS

RÉSZTVEVŐK:

~~BÉNYI LÁSZLÓ~~
~~IFJ. CZENE BÉLA~~
~~CZ. HIKÁDY ERZSÉBET~~
~~DABÓCZI MIHÁLY~~
GÁBOR MARIANNE
KAZÁR LÁSZLÓ
LŐRINCZ ISTVÁN
WALDERNÉ, UNGER MARGIT

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

1942. SZEPTEMBER 20. — OKTÓBER 4.

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

ELNÖK

Gróf ZICHY JÁNOS

TÁRSELNÖK

PRESZLY ELEMÉR

ALELNÖKÖK

CSÓK ISTVÁN

GEREVICH TIBOR

FARKAS ZOLTÁN

HORVAI JÁNOS

IGAZGATÓ

HUBAY CEBRIAN ANDOR

FŐTITKÁR

LEHEL BÉLA

TITKÁR

KANIZSAI NAGY ANTAL

A KIÁLLITOTT MŰTÁRGYAK JEGYZÉKE

BÉNYI LÁSZLÓ

1.	Belatinci utca, temp.	180.—
2.	Faluvége, temp.	120.—
3.	Keleti pályaudvar, temp.	150.—
4.	Vihar előtt, temp.	250.—
5.	Szőlőhegy, temp.	350.—
6.	Felsőbányai utca, temp.	
8.	Soproni utca, temp.	120.—
9.	Almádi part, temp.	350.—
10.	Alsósparti, temp.	180.—
11.	Belatinci templom-tér, temp.	200.—
12.	Kék ház, temp.	200.—
13.	Erzsébet-híd, vizf.	150.—
14.	Reggel, temp.	180.—
15.	Pesti utca, temp.	300.—
16.	Zazar part, temp.	250.—
17.	Virágzó fák, temp.	350.—
18.	Mármarosi táj, temp.	250.—
19.	Virágzó fák kis házzal, temp.	250.—
20.	Erdélyi falu, temp.	350.—
21.	Murapart, temp.	250.—
22.	Délben, temp.	400.—
23.	Nyírfák, temp.	300.—
24.	Nagybányai táj, temp.	250.—
25.	Cigánysor, temp.	200.—
26.	Keresztútnál, temp.	400.—
27.	Esik a hó, temp.	250.—
28.	Városligetben, temp.	350.—
29.	Veteményes kert, temp.	250.—
30.	Uzsonna a kastélyparkban, temp.	180.—
31.	Zebegényi Duna, temp.	250.—
32.	Tájkép, temp.	250.—

IFJ. CZENE BÉLA

33.	Téli táj, temp.	300.—
34.	Kalotaszegi lány, temp.	300.—
35.	Kubikus, temp.	450.—
36.	Vásárosok, temp.	400.—
37.	Cséplés, temp.	2000.—
38.	Romhányi vasárnap, temp.	450.—

39. Feleségem, temp. 300.—
40. Aratás, temp. 2000.—
41. Aratók, temp. 800.—
42. Vasárnap, temp. 600.—
43. Hazatérők, temp. 700.—
44. Leányfej, temp. 300.—

CZ. HIKÁDY ERZSÉBET

45. Zuglói táj, temp. 300.—
46. Bánki tó, temp. 300.—
47. Szántás, temp. 500.—
48. Patrona Hungariae, temp. 1500.—
49. Keresztelő János, temp. 800.—
50. Növérek, temp. 1200.—
51. dr. K. Gy. arcképe, temp. mgt.
52. Három királyok, temp. 800.—
53. Kalotaszegi táj, temp. 800.—
54. Judit, temp. 600.—
55. Templomozók, temp. 1000.—
56. Romhány, temp. 600.—
57. Menekülés Egyiptomba, temp. 800.—
58. Sztánai hegyek, temp. 400.—

DABÓCZI MIHÁLY

59. dr. D. E. püspök mellszobra, gipsz mgt.
60. Áhitat, gipsz nemes anyagban 1000.—
61. Korsós leány, márvány 500.—
62. Fürdő után, kőrte 500.—
63. Gász, terrakotta 400.—
64. Élet, gipsz nemes anyagban 1200.—
65. Kegyelet, gipsz „ „ 1200.—
66. Siratók, gipsz „ „ 1200.—
67. Anyaság, gipsz „ „ 2000.—
68. Gyermekével játszó anya, gipsz nemes anyagban 4000.—

GÁBOR MARIANNE

69. Szürkület, olajf. 450.—
70. Tanulmányfej, olajf. 250.—
71. Fehér híd, olajf. 250.—
72. Héviz, olajf. 400.—
73. Én munka közben, olajf. 450.—
74. Hátsó udvar, olajf. 400.—
75. Édesapám, olajf. mgt.
76. Gyümölcsös bódé, olajf. 300.—

77. Anyaság, olajf. 350.—
78. Zöld és fehér, olajf. 550.—
79. Plein-air tanulmány, olajf. 400.—
80. Itt lakom, olajf. 380.—
81. Terhes nő, olajf. 600.—
82. Tégla fal mellett, olajf. 400.—
83. Tanulmány zöldben, olajf. 600.—
84. Árnyas házak, olajf. 550.—
85. Fakó szinek, olajf. 400.—
86. Ez is Zebegény, olajf. 450.—
87. Cselédek, olajf. 600.—
88. Kőtörő, olajf. 400.—
89. Nyári hangulat, olajf. 550.—
90. Két asszony, olajf. 250.—
91. Téli utca, olajf. 450.—
92. Zebegényi utca, olajf. 400.—
93. Önarckép palettával, olajf. 500.—
94. Julcsa, olajf. 250.—
95. Konyhában, olajf. 300.—
96. Önarckép, olajf. 400.—
97. Domboldal, olajf. 450.—
98. Kertben, temp. 600.—

KAZÁR LÁSZLÓ

99. Át a pallón, rajz mgt.
100. Evangéliumi kompozíció, A Székesfővárosi Képtár tulajdona
101. Temetés az Izán, rajz mgt.
102. Kompozició harmonikással, rajz 150.—
103. Juhászhinta, rajz 100.—
104. Fatörzs, rajz 100.—
105. Erdei munka, szénrajz 300.—
106. A levágott tyuk, szénrajz 150.—
107. Vizimalomtájék, szénrajz 400.—
108. Famunkások, ecsetrajz 250.—
109. A régi malom, szénrajz 350.—
110. Lakoma, szénrajz 250.—
111. Öregasszony, papirkarc mgt.
112. A tékozló fiú megtérése, szénrajz 400.—
113. Szajnapart, papirkarc mgt.
114. Három arc, ceruzarajz 100.—
115. Paraszt-udvar, rajz 100.—
116. Anyám, ceruzarajz mgt.
117. Szövőasszony, papirkarc 40.—
118. Mulatók, rajz 150

119.	Kenderáztató nő, rajz	mgt.
120.	A vadkan, rajz	250.—
121.	Verekedő asszonyok, rajz	250.—
122.	Feltámadás, szénrajz	400.—
123.	Halászok és búcsusok, szénrajz	400.—
124.	Sugói táj, szénrajz	400.—
125.	Asszonyok a malomban, szénrajz	350.—
126.	Szekér, szénrajz	200.—
127.	Kaszások, rajz	250.—
128.	Kompozició, szénrajz	400.—
LŐRINCZ ISTVÁN		
129.	Ki a legény, porcellán	6.90
130.	Vágyódás, porcellán	13.80
131.	Fácán, porcellán	13.80
132.	János vitéz griff madáron, porcellán	37.95
133.	Első dal, porcellán	51.75
134.	Szerenád, porcellán	51.75
135.	Szégyenlős, porcellán	34.50
136.	Szembekötősdi, porcellán	51.75
137.	Bachánsnő, porcellán	63.25
138.	Vénus, porcellán	46.—
139.	Lepkevadász, porcellán	69.—
140.	Amorettes bonbonniére, porcellán	mgt.
WALDERNÉ UNGER MARGIT		
141.	Usztatás, olajf.	2000.—
142.	Földvár vihar után, olajf.	800.—
143.	Felvidéki aratás, olajf.	1000.—
144.	Ádám, Éva, olajf.	15000.—
145.	Niluspart, olajf.	1800.—
146.	Politika, olajf.	1000.—
147.	Fürdés után, olajf.	1500.—
148.	Vichy, olajf.	1000.—
149.	Önarckép, olajf.	mgt.
150.	Hajnal előtt, olajf.	1500.—
151.	Narancs szüret, olajf.	1500.—
152.	Folyó part, olajf.	2500.—
153.	Akt virággal, olajf.	1500.—
154.	Deauville-plage, olajf.	800.—
155.	Indus tánc, olajf.	1500.—
156.	Fiam arcképe, olajf.	mgt.
157.	Pásztoróra, olajf.	700.—
158.	San Sebastián, olajf.	700.—

139.	Lepkevadász, porcellán	69.—
140.	Amorettes bonbonniére, porcellán	mgt.

WALDERNÉ UNGER MARGIT

141.	Usztatás, olajf.	2000.—
142.	Földvár vihar után, olajf.	800.—
143.	Felvidéki aratás, olajf.	1000.—
144.	Ádám, Éva, olajf.	15000.—
145.	Niluspart, olajf.	1800.—
146.	Politika, olajf.	1000.—
147.	Fürdés után, olajf.	1500.—
148.	Vichy, olajf.	1000.—
149.	Önarckép, olajf.	mgt.
150.	Hajnal előtt, olajf.	1500.—
151.	Narancs szüret, olajf.	1500.—
152.	Folyó part, olajf.	2500.—
153.	Akt virággal, olajf.	1500.—
154.	Deauville-plage, olajf.	800.—
155.	Indus tánc, olajf.	1500.—
156.	Fiam arcképe, olajf.	mgt.
157.	Pásztoróra, olajf.	700.—
158.	San Sebastián, olajf.	700.—

Kazár László
festő
poll. kiáll. 1942 - szept - okt
lásd
3

Nemzeti Szalon
97. coop. kiáll.
katalogus könyvé-
rambam
fordít

KAZÁR LÁSZLÓ

99.	Át a pallón, rajz	mgt.
100.	Evangéliumi kompozíció, A Székesfővárosi Képtár tulajdona	
101.	Temetés az Izán, rajz	mgt.
102.	Kompozició harmonikással, rajz	150.—
103.	Juhászhinta, rajz	100.—
104.	Fatörzs, rajz	100.—
105.	Erdei munka, szénrajz	300.—
106.	A levágott tyuk, szénrajz	150.—
107.	Vizimalomtájék, szénrajz	400.—
108.	Famunkások, ecsetrajz	250.—
109.	A régi malom, szénrajz	350.—
110.	Lakoma, szénrajz	250.—
111.	Öregasszony, papirkarc	mgt.
112.	A tékozló fiú megtérése, szénrajz	400.—
113.	Szajnapart, papirkarc	mgt.
114.	Három arc, ceruzarajz	100.—
115.	Paraszt-udvar, rajz	100.—
116.	Anyám, ceruzarajz	mgt.
117.	Szövőasszony, papirkarc	40.—
118.	Mulatók, rajz	150

119.	Kenderáztató nő, rajz	mgt.
120.	A vadkan, rajz	250.—
121.	Verekedő asszonyok, rajz	250.—
122.	Feltámadás, szénrajz	400.—
123.	Halászok és búcsusok, szénrajz	400.—
124.	Sugói táj, szénrajz	400.—
125.	Asszonyok a malomban, szénrajz	350.—
126.	Szekér, szénrajz	200.—
127.	Kaszások, rajz	250.—
128.	Kompozició, szénrajz	400.—

ARCHITEKTEN I

LUDWIG EISENLOH

Kazár László

grafikus

l.

Képmüvesek

1942. 180: l

Europäischer Ge

Von Dr. Wolff H

Es ist eine der bemerkenswertesten Erscheinungen, die man schon lange vor der Machtübernahme, in verstärktem und oftmals geradezu verblüffendem Ausmaß, aber in diesen Tagen der größten und im wahrsten Sinne des Wortes weltumstürzenden Ereignisse beobachten kann, daß sich Nationalisten allzeit besser vertragen als Demokraten und Pazifisten jeglicher Richtung. Es ist eine Tragikomödie der Geschichte, daß die als Einheitskitt so viel gerühmte und gepriesene Demokratie, die doch mit dem Willen der Mehrheit den Willen der Gesamtheit ausdrücken soll und die doch immer nur vergewaltigen kann, in Diskussionen und Resolutionen, in Abstimmungen und Cliquenbildungen die immer gesuchte und nie gefundene Einheit zerredet und solange analysiert, bis von der Wirklichkeit des Lebens und der Vielfalt der völkischen Lebensäußerungen nichts mehr übrig ist, während die Männer, die aus dem Urgrund ihres eigenen Volkes erwachsen, die Politik ihres Volkes und ihres Volkstums treiben und sich in echter Bescheidung auf ihren Kreis doch das größere Ziel wählten, in eben dieser Lebenswirklichkeit auch die Lebenswirklichkeit des anderen zu verstehen und zu achten, ja anzuerkennen und zu fördern, in der Lage sind.

Nirgends wohl wurde diese Erkenntnis so deutlich und wirklich sichtbar wie in den Vorträgen, die unter dem Thema „Um die neue Ordnung" vor etwa 140 im Ausländerkursus des Deutschen Auslandswissenschaftlichen Instituts zusammengefaßten ausländischen Gästen im November in Berlin gehalten wurden. Scheint dies vielleicht auch angesichts der Tatsache fast selbstverständlich, daß eine Vielzahl der europäischen Völker sich am Schicksalskampf gegen den Bolschewismus beteiligen — über diesen europäischen Verteidigungs-

< Karay Lajos

fiatal művész haránktia),
ki a Hölgytutár mellett
kiadott Vörösmarty és
Petőfi arcképei rajzo-
lásával tehetségének oly
szép bizonyítványát adta,
közelebb Sz. Fehérvárott
meghalálozott.

<). Vas. Nyj. 1859. 453.

Karay János

ötvös

1679-ben céhmester. Rimaszombat. 1681-ben detto. 1682. dtto 1686. dtto

Romer Floris F. A kazai ötvös céhek 414 és szabályai. Századok. 1877 [illegible] és 415. l

Kazay János, ötvös. 1665–88-ig Rimaszombaton működött. Az ottani ötvöscéhnek 1679, 1681–82, 1686 és 1688-ban elöljárója volt.

Mihalik Sándor: A rimaszombati ötvöscéh. Bpest, 1919. 29, 92. l.

Kazár Mihály

Autoterrező

1926 - 1928.

Éimisk 1930. 84. l.

Teleki József:

Mellig, kissé jobbra fo
van s a melyet fagalyak vek
Rövid haja borzas, bajusza
kendőjét csomóra kötötte, állo

TELEKI JÓZ

alól balra: „Magy. irók arck
jobbra: „6".

Fametszet, méretei a

896

Magyar irók arcké
III. Füzet, pag. 71

Kozár Pál, [festő] MDh

Szakkörben működő amatőr.

Artner Tivadar: Újfajta művészet 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. jún. 15.

MDK

Kazatsay épitész

Tervét dicséretben részesitették

Döntöttek a nyugdijas postások otthonának terv-pályázatáról. Pesti Napló 1935.jun.16.

Karay

č.

Lykanemzromantika
212.

Kazár Sándó

Kiállítása

Nemzeti halon

1942. szept. - okt.

Föv. képt.

Kazár László

grafikus

Nemzeti szalon 97.

csoportkiáll.

erőd

Farkas Zoltán:

Képzőművészeti szemle.

Magyar Csillag.

1942. II. 305. l.

Kassák László

festő

1.

Nemzeti Szalon
Tavaszi Szalon

1941.

Viselet.

Hanák.

A teljes fegyverzetben
és jobbjával botjára támaszkod

Ein Hon

legalól jobbra: C. Weigel ex

Szines rm., mér.

140-95

KAZÁR LÁSZLÓ

55. Kaszáló, rajz	200.-
56. Át a pallón, rajz	150.-
57. Evangéliumi kompozíció, rajz	300.-

Nemzeti Szalon
Tavaszi Szalon

1942

KAZÁR Lánló fest

Nagybánya : Nagybányai festészet a neósok fellépésétől 1944-ig. Miskolc : Mission Art Galéria, 1992

94,100

1938

K a z a y Lajos "Két árva" című olajfestménye 1857-ből.

E ö t v ö s Károly az országos nevű ügyvéd és iró, a Révai Testvérek kiadásában 1909-ben megjelent "A Bakony" című könyvének I.kötete 59-ik oldalán ezt irja Kazay Lajos festőről

"Két Boronkay testvért ismertem és két Kazayt. Az egyik: Lajos, jeles festő korán elhalt. Engem is Kazay Lajos tanitott rajzolni, festeni. Ha festőművész lehetett volna belőlem: Kazay utján én is Rahl tanitványa volnék". stb.

K a z a y Lajos a magyar festőművészet egyik jeles úttörője, a kit korai halála miatt kevesen ismertek s alkotásai közül kevés lehet Magyarországon. Bécsben és Münchenben élt. "A két árva" című képe is Münchenből való.

Az eredeti olajfestmény egykoru aranykeretének belső részén a festőművész sajátkezü ceruza fölirása olvasható.

Kazay Lajos
Vas. Ujs. 1859.
453 l.

† (*Kazay Lajos, fiatal művész-hazánkfia*), ki a „Hölgyfutár“ mellett kiadott Vörösmarty és Petőfi arczképei rajzolásával tehetségének olly szép bizonyitványát adta, közelebb Sz.-Fehérvárott meghalálozott. Legyen neki a föld könnyü!

Vas. Ujs. 38. sz.

ACTIO CATHOLICA ORSZÁGOS ELNÖKSÉG
BUDAPEST, IV., FERENCIEK-TERE 7., III. LÉPCSŐ, I. EMELET 8.
TELEFON: 1-851-30 és 1-852-43.

+

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Müemlékek Országos Bizottsága *úrnak*
úrnőnek

Bpest

ZEL BÉRMEN-TESITVE

ATTELLIONS MÁ MÁR NÉLKÜLÖZHETETLEN

937 JUN 21 HL 4 HL

MDK
Kazay Lajos, festöm.

a legjobb és köziemert biedermeier festöinkkel egyszinten mozgott. Már a Marastoni-iskola elsö növendékei közt szerepelt és többizben kitüntetett, sajnos korán elhunyt müvész.

Kopp Jenö: Ismeretlen magyar festök a XIX.sz.első felében.
Képzömüvészet.1941. 75-80.l.

KAZAY *Lajos*, festő. * Öszöd 1833. † Székesfehérvár 1859. Pesten. Bécsben és Münchenben tanult, azután Pesten arc- és történeti életképeket festett. 1857-ből ismeretes Két árva c. olajfestménye. 1858. a Hölgyfutár c. lap mellékleteként Vörösmarty és Petőfi életnagyságú kőnyomatú arcképe jelent meg tőle.

E. gy. I. 537 l

Maria Terézia:

Mellig, jobbra, négy
melynek csokorra kötött sz
nyakéke fekete gyöngyfü
kivágva, ingválla csipke
~~a csillag~~ keresztet visel, me
rata a kép alatt:

„Maria There

ez után: „Carolinae Augu
DDD.

s alól köiepütt: „Paulus
Rézmethet, méret
Methette: Caron
Ltsa 8006.

Kazay Lajos, festő

M.D.K.

nevét emliti a szerző, mint „jeles festőt... eri... korán elhalt. Rahlnak volt kedvelt tanítványa. Engem is Kazay Lajos tanított rajzolni, festeni."

Eötvös Károly: A Bakony, I. köt.
Bp. 1909. Révai testvérek kiad.

59. old.

Grafika, rajz

Petőfi Sándor arcképe , Kazay Lajos

Divatcsarnok, 1858.okt.5.

Budapesti társasélet

Kazay Lajos, festőművész

Divatcsarnok, 1858. okt.5.
Budapesti társasélet

Grafika, rajz

Vörösmarty arcképe, Kazay Lajos

Divatcsarnok, 1858.okt.5.

Budapesti társasélet

Kazay Lajos

KAZAY LAJOS (ÖSZÖD *1833* † SZÉKESFEHÉRVÁR *1859*): NŐI ARCKÉP. OLAJFESTMÉNY.

Lajos Kazay (Öszöd 1833 † Székesfehérvár 1859): Frauenbildnis. Ölgemälde. — Lajos Kazay (1833, Öszöd † 1859, Székesfehérvár): Ritratto di donna. Dip. a olio.

Szépművészeti
1941. 4. 27.

SIKÓ MIKLÓS (*1816—1900*): NŐI ARCKÉP. OLAJFESTMÉNY.

Miklós Sikó (1816—1900) : Frauenbildnis. Ölgemälde. — Miklós Sikó (1816—1900) : Ritratto di donna. Dip. a olio.

Kazay Sajós

festő.

Somogyi születés. 1851. nov. 2án a maraszoni növendékek második piatestása Alkalmából Krétarajzést ki tüntetést nyert.

1859
26
5
1833
18
5

Ney Ferenc. Az első magyar festiszeti akadémiát gyámolitó társulat évkönyve. I. f. 1846–1851. Pest. 1852.

33. l.

KÉRŐLAP.

(A M. T. Akadémia könyvtára.)

A munka szerzője s címe: Müller és Donaldson
Görög irodalom tört. II. Köt.

Használatának éve, hónapja, napja: 1904. XII/19

Az olvasó neve, állása, lakása: Bleszkányi Gyözö VIII. gim
Bpest. I. Fortuna u. 15

Jegyzet. A könyvtárban csak tudományos munkák adatnak ki. A használt könyvek minduntalan való fölcserélése nincs megengedve.

Hornyánszky V. Budapesten.

Kázay Lajos

1833 – 1900 – ?

Női arckép, olajf.

Székesfőv. Képtár tulajd.

Kopp Ism. 19. l. 35. l.

Repr. u. o.

I. III. tábla.

Kakai Lajos

Thieme Becker
XX. 48. l.
(Lyka)

MDK

Kazay Lajos

Női arckép, of.,repr.

Szépművészet 1941. 4. sz.

MDK

Kazay Lajos

Kopp J: Ism. Magy.festők a 19.sz. első felében.
Szépművészet, 1941. 4.sz. 79 l.

Kazay Lajos

festő, arcképeket festett sey nagyszabású történeti képet látott nála Ujházy F. aláfestve, de kiállitáson nem látta, talán abbamaradt. Több természet nagyságu körajzot készitett, a próbanyomatokat Ujházy látta nála. Iskolaszerűen voltak rajzolva, de kiadva alig voltak. Ő Pestről eltünt, lehet hogy hazaman Öszödre Siófok és szemes között, s talán meghalt. 1860 tájan 26 éves volt. Pesekky József tanselt volt.

Ujházy Ferenc feljegyz-

Szépm. Mur

M. Mur. Adattár.

Késmárki népkert. V. 75.

Karay Lajos

ród

Vörösmarty és Petőfi
mellkepe. Divatcsar-
nok 1858. 629. l

<Karay Lajos>

fiatal festészünktől közelebb Petőfinek könyomatu arcképe jelent meg életnagyságba, meg kép az ifju festész iránt nagy remegésre jogosit. Szerzőnek szándoka irodalmunk és minvészetünk legjobbjait egyenkint hasonló nagyságba és alakba kiadni.

<>. Vas. Vjs 1858.

357 C

Még a lemezpénzekről (brakteáta) kell megemlékeznem. Ezek is kétfélék; vannak ponczolt és vésett bélyegűek is. Hogy valamennyi IV. Béla alatt veretett volna, azt kétségbe vonom; különösen a C. N. H. 269—270. számúakat, — melyek tisztán ponczteehnikával vannak készítve, — inkabb II. Béla—IV. István korába tenném. Poncz-technika látszik még a C. N. H. 271. és 279. sz. brakteátákon (és talán a C. N. H. 275. számún is, de ez sem volt még kezemben), a többiek verőbélyege vésve van.

Ezzel czikkem végére jutottam; arra kérem még a hivatott magyar érmészeket, szíveskedjenek e kérdéssel behatóbban foglalkozni és ne hagyják a felvetett kérdést feledésbe menni, ezzel talán sok, eddig meg nem oldott kérdést tisztázni tudnánk.

Végül e helyen is hálás köszönetemet kell nyilvánítanom dr. Posta Béla egyetemi tanár úrnak, az erdélyi országos múzeum érem- és régiségtára nagyérdemű igazgatójának, ki szives volt megengedni, hogy az igazgatása alatt lévő éremtárat tanulmányozzam és könyvtárát használjam.

Kováts Ede.

Kazay Sámuel éremgyüjteménye.

Széchényi Ferencz gróf nem csupán a hazai irodalom írott és nyomtatott emlékeinek összegyüjtésével törekedett nemzeti multunkat ismertté tenni; figyelme egyéb történeti emlékeinkre is kiterjedt, s ezek között az első helyet az érmek foglalják el.

Korán kezdette meg e téren is a gyüjtés fáradságos munkáját s a családi levéltárban fenmaradt levelezésében számos nyomát találjuk ez irányú tevékenységének. Most egyelőre csupán egy erre vonatkozó adalékot mutatunk be, melynek kapcsán alkalmunk nyílik egy XVIII. századi magyar gyüjtő éremgyüjteményével megismerkedni.

Domokos Lajos, Debreczen város főbirájának neve a Görög- és Kerekes-féle debreczeni magyar grammatika révén eléggé ismeretes. Korában minden téren lelkes szószólója volt a magyarság ügyének. Éremgyüjtésének segítőjévé őt is felszólította Széchényi, s a felhívásnak Domokos a legnagyobb készséggel igyekezett megfelelni.

A családi levéltárban csupán 1793 deczember 14-ikén Széchényihez intézett levele van meg, melyet érdemesnek tartottunk szóról-szóra közölni.

Nagyméltóságú gróf és titok tanáts, kegyelmes jó uram!

Közelebbi postával vettem Excellentiád kegyes levelét nagy tisztelettel és örömmel. Ha nekem más Méltóság parancsolt vólna, annak is megcselekedtem vólna ugyan; de nem tudom kinek ollyan jó szivel mint Excellentiádnak Mingyárt hozzá fogtam a régi magyar pénzek tudakozásához, találtam is némelly aranyakat, első Mátyását, Uladislausét, Rudolphusét, második Mátyását, első Rákóczi Györgyét, reménlem többeket is fogok találni; de kécségkivűl, hogy már eddig is sok megvagyon Excellentiád gyüjteményében. A mi megvagyon, az már több nem kivántatik. Azért méltóztassék Excellentiád a maga pénzeinek laistromát nékem megküldeni, hogy szükségteleneket ne szerezzek. Egyszersmind az eránt is parancsolni, csak magyarokat-e? vagy rómaiakat is? mert illyeneket még többet találni, talán ollyanokat is, a mellyeket még a világ nem látott

Patikarius Kazay Samuelnek vagyon itt nagy collectiója mindenféle pénzekből. Csak arany több van közte 70 darabnál. De regestruma nincsen, ő tudom, nem is csinál,

mert igen csudálatos ember. Azt tettem fel magamban, hogy egyszer-másszor hozzá megyek és felirogatom, mibűl áll, s azután a laistromát Excellentiádnak elküldöm. Ő ebbül válogatni nem hágy, sőt a nummismákat öszveséggel sem akarja adni, hanem együtt a bibliothecával 9000 forinton tartja. A bibliothecában igaz vagyon sok ritkaság és régiség is, már én sokszor néztem, de az is egész confusum chaos, a catalogussa is ollyan. Megalkudta vólt már ezt egy úr 9000 forinton, de azután megbánta-e, vagy nem vólt pénze, nem tudom? Kazay a nummismákat különösen 3600 forintra becsüli, talán már ezen az áron a bibliotheca nélkül is oda adná. A 3600 forintban pedig nem csak a nummismák foglaltatnak be, hanem benne vagynak az aenea tabulák és statuák, római antiquitások etc. Most nála lévén, mutatá Liviának, az Augustus feleségének 12 aranyat nyomó arany pénzét, és másikat csaknem hasonlót ezüstöt. Ha laistromot csinálhatok neki, abbúl meg fogja Excellentiád látni, méltó-e a megvételre. Már másutt is hallottam régi pénzeket heverni, majd azt is megvizsgálom, és mindenfelé tudakozódom, hogy Excellentiádnak ezen nemes igyekezetét én is elősegélhessem. Magamat kegyességébe ajánlom és nagy tisztelettel maradok Excellentiádnak alázatos hív szolgája

Debreczen, 14 Decembris 1793 *Domokos Lajos.*

Ztréczei — (Sztrécsei-nek is írják) — Kazay Sámuel gyógyszerész könyv-. érem- és régiséggyüjteménye, melyet Domokos levelében leír, nem lehetett jelentéktelen. Már egyedül azon körülmény is, hogy 9000 forintnyi vételárat ajánlottak érte, arra vall, hogy becses daraboknak kellett benne lenni. Maga az éremgyüjtemény, melyben hetvennél több arany van, kiváló a maga nemében. Ha hozzáveszszük, hogy e gyüjtemény mellett római érctáblák, szobrok s egyéb régiségek is voltak, úgy nem fogunk megütközni a 3600 forintnyi vételáron, melyet tulajdonosa megállapitott. Ez adatok arra vallanak, hogy Kazay szorgalmas és lelkiismeretes gyüjtő volt, ki hosszú időn keresztül szentelte e czélnak munkásságát.

A gyüjtemény tartalmát bőven meghatározza a jegyzék, mely Catalogus bibliothecae Samuelis Kazzay de Ztrécze apothecarii et magistri czím alatt a Magyar Nemzeti Múzeum kézirattárában őriztetik. (Fol. lat. 11.)

Éremgyüjteménye („numophilatium") negyven dobozban vagy talán fiókban — (cistula, cista) — volt elhelyezve. Az említett jegyzék latin szövegét magyar kivonatban adjuk, olvasóink kényelmére való tekintetből és folyószámmal jelöljük a fiókokat.

I. rész. — 1. Vegyes külföldi rézpénz 84 db — 2. Róm. csász. nagy- és középbronzok 30 db. — 3. Ottó és Augustus pénzei és más császárok bronzpénzei 19 db. — 4—7. Róm. csász. nagy és középbronzok: 20, illetve 25, 24 és 32 db. — 8—11. Róm. csász. nagy, közép és kis bronzok: 45, illetve 33, 18 és 29 db. — 12. Különleges és ellenjegyekkel ellátott (róm.?) rézpénz 17 db. — 13. Róm. csász. vegyes rézpénz 76 db. — 14—15. Róm. csász. kis rézpénz 40, illetve 61 db. — 16. Róm. csász. nagy és közép bronzok 35 db. — 17. Róm. császári denárok és egy Lucretia denár 25 db. — 18. Csász. denárok 37 db. — 19. Római és görög ezüstpénz, 51 darab. Köztük Darius és Xerxes pénzei. — 20. Róm. csász. (imperatorum et angustorum) denárok és kis rézpénz: 174 db. — II. rész. — 21. Ugyanaz (rendezetlen) 105 db. Hamisítványok: 12 db. — 22. I. Mátyás, János, Ferdinánd és II. Ulászló denárai (56). — Ugyanaz (49). — Magyar, szerb, szlavon pénzek és apátságok pénzei (23). — Magyar pénzek I. Gézától Lajosig (54),

Károly, Venczel és Lajos ezüst garasai (7), Béla és István meg I. Mátyás rézpénzei (5). Vegyes magyar pénz (11). Lengyel és velenczei ezüstpénz (11). Összesen 216 darab. — 23. Vegyes ón- és ólompénzek (csász., pápai és családi) 20 db. — 24. Vegyes ezüstpénz (28). — 25. Ónpénzek (4). — 26. Csász. és erdélyi fejedelmi tallérok (20). — 27. Csász. rézpénz pótlékja (13). — 28. Török és perzsa ezüstpénz (14). — 29. Magyar denárok pótlékja (39). — 30—35. Az új gyűjteménynyel van teli. — Ez újabb gyüjteményt könyvtára jegyzékének végén határozza meg (latin följegyzésben). Áll ez 223 görög és római ezüstpénzből és 81 magyarból (összesen 304 db). Van még ezeken kívül 2 # és 2 érctábla. — 36. Római aranyak Augustustól Manuelig (Comnen I. Manuel?) (55 db), továbbá 3 gyanús aranypénz és 5 magyar arany. — 37. Gemmák. (Régente sokszor egy kalap alá vették az érem- és vésett kő-gyüjteményeket.) Aztán egy keleti topáz olvasó, és 40 feliratos gemma. — 38. 112 gemma arczképekkel és állatképekkel. — 39. 5 bronztábla: a jegyzék szerint Traianus, Antonius Pius, Septimius consul, Helpis és Sibilla (képeivel?). — 40. 208 db, tipus-képek szerint külön csoportokba osztott róm. köztárs. denár. Végül kőszobrocska és vésett kövek (14 db) részben aranyfoglalattal.

Éremgyűjteményének áttekintő összegezését „Conspectus universalis" czím alatt foglalja össze Kazay. Van e szerint neki 58 arany, 680 ezüst, 591 bronz görög és római pénze és 8 arany, 264 ezüst magyar pénze. Összesen 1601 db.

Ennyiből áll e nummophilacium. Ehhez jön még egy csomó érczszobor, felirat s egyéb régiség, melyek együtt a cymeliothecát teszik.

A gyüjtemény értékéről ugyancsak e nevezett lajstromban úgy nyilatkozik, hogy azokat csak az eladók nyugtái alapján tudja fölbecsülni, épp úgy a könyveket is és pedig nem darabszámra, hanem csak végösszegben, melyet, a könyvtáron kívül, csak a „cimelium"-ra vagyis kincsekre nézve 3650 rénes forintban állapít meg. Ez ár körülbelül megfelel a Domokos levelében közölt összegnek.

Az előrebocsátott adatokból kitünik, hogy Kazay vásárlás útján jutott éremgyüjteményéhez. Ennek eladására valószinűleg az késztethette, hogy anyagi helyzete rosszra fordult s így kényszerítve volt azok értékesítésére. Az a 3650 forintnyi összeg, melyet gyüjteményéért kivánt, úgy látszik, nem volt túlzott, sőt ha hozzáveszszük régiséggyüjteményét is, melyet az éremgyüjteménynyel együtt akart adni, még szerény igényű embernek kell őt mondanunk.

Széchényi nem vásárolta meg a jelzett gyüjteményt, nem is tett lépéseket megszerzésük érdekében, hanem valószinűen Jankovich Miklós vásárolta meg azt, s annak gyüjteményével jutott 1836-ban a Magyar Nemzeti Múzeum tulajdonába.

Tudom, hogy Schoenwiesner,[1] Weszerle és Rupp[2] összeirták már a velük egykorú magyar éremgyüjtőket, s Weszerle, valamint Rupp lajstromában már ott szerepel a Kazay Sámuel neve; érdemesnek tartottam azonban újból és szélesebb keretben feleleveníteni e régi magyar gyüjtő emlékét, hogy érdekes gyüjteménye teljes képét megismerhessük.[3]

Grünn Albert.

[1] Catalogus numorum Hungariae, III. rész, 282. s kk. ll.

[2] Magyarország ekkorig ismeretes pénzei, X. s kk. ll.

[3] Kiss Ferencz pesti egyet. tanár és Weszerle József, — (mindketten nagy és tudományos gyüjtők) —, hátrahagyott irományai közt Kazayra nézve is találtam följegyzéseket. Kiss F. Kazzay-nak irja, azt mondja róla, hogy ritka érmei voltak (30 #), és hogy Schönwiesner 1779-ben csinált e gyüjteményről lajstromot, a mely

KAZAY Sámuel

Numismatikai Közl. 1903
II. évf.

KAZZAY Sámuel gyüjteménye

SZELESTEI N. László: A Collectio Kazzaiana.
= OSZK Évk. 1976/1977 (1979) 417 - 443.p. ill.

Jegyzékszám: 6401

a Közleményei

19.147 Nk
19.944 Nk
20.371 Nk
21.137 Nk
23.474 Nk
Ø Nk
19141 Ké
20363 Ké
21130 Ké
23482 Ké
Ø Ké
19.136 19.131 Fa
20.358 Fa
21.126 Fa
23.464 Fa
23.469 L

M. D. K.

KAZELSKY Flórián

(1745-55), a holicsi gyár festője

Gányi 1954. 26. l.

Kazelsky Flórián

fajánszfestő

1745-55. Holics

Csánye 1954

26-l

Kazendorffer Georg

ötvös 1569.

laid

Gyárfás Brassó 93

Kazenderffer Gerg

ötvös

irod

Gr. Brassó Szárádok

235

1582 ielm

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

.....számu.....

vi ..... hó.....

.....

sajátkezű aláírás és munkásszám.

M.D.K.

Kazi István, takácsm.

A szentgáli takácscéh cserépkorsója. Feliratból:"... Készült 1879-dik Évben...AM Kazi István..."L.52.kép. Veszprémi Bakony Múz.Lsz: C-42. Függelék: 83. 198.o.

Nagybákay Péter: Veszprémi És Veszprémmegyei céhkorsók. 139.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.1965

Kazik József
modori szurszabó
† 1712

l

Grössfyszur
155. l.

1

MDK.

Kazimir Anna

Kiállitási kritika

Trybuna Ludu 1965 ápr.15.lap 6.

Kárimir Károly,
a MÉSZ Mesterskola előadásai.

I. ciklus 1940-42.

Kárimir Károly: a színház mai problémái.

Magyar Építőművészet, 1989, 1-2 szám, 3-old.